

Windows 2000 RC2 Çıktı

Siz bu yazıyı okuduğunuz sırada Windows 2000 Release Candidate 2 çıkmış olacak ve yaklaşık 650.000 Beta Tester bu son sürümü test etme şansı bulacak. Eğer her şey yolunda giderse bu yılın sonunda yazılım devi Microsoft yeni işletim sistemini pazara sürecek.

Microsoft'un dediğine göre Windows 2000'de artık bir değişiklik yapılmayacak, ne yeni fonksiyonlar eklenecek, ne de çıkarılacak. Bu yeni sürümün Release Candidate 1'den farkı yeni donanım ve yazılım sürücülerini, geliştirilmiş yönetim araçları ve Microsoft'un Web Telephone Engine entegrasyonundan ibaret.

Nihayet Windows 2000'in sistem ihtiyaçları da belli oldu: Windows 2000 en az Pentium sınıfı 133 MHz işlemciye, 64 MB RAM'e ve 650 MB sabitdisk alanına ihtiyaç duyuyor. Server sürümleri ise 256 MB RAM ve diskte yaklaşık 1 Gbyte yer istiyor.

SuSE Linux 6.2

Bu ay kapak konumuzda sizlerden gelen yoğun talepler doğrultusunda yeni başlangıçlar için Linux kurulumunu adım adım, ayrıntılı olarak açıkladık.

Ayrıca okurlarımızın kurulum bilgisiyle yetinmeyip, Linux işletim sistemini hemen deneyebilmeleri için SuSE Linux 6.2'nin özel bir versiyonunu da bu ayki CD'mize koyduk.

Kendiliğinden Boot edebilme özelliğine sahip Ekim CD'mizle Linux'u hemen Windows'a paralel olarak kurmaya başlayabilirsiniz.

Intel'in yeni Mobil Celeron'ları

433 ve 466 MHz saat frekanslarındaki Celeron işlemcilerin Notebook'lara entegrasyonunun önünde hiçbir engel kalmadı. Intel yeni mobil işlemcilerini 1000 adetlik alımlarda 159 ve 209\$'a satışa çıkardığını duyurdu.

En büyük müşteriler olarak Dell ve Gateway öne çıktı. İkinci en büyük işlemci üreticisi AMD de yakın zamanda aynı hızlardaki K6-2 ve K6-III işlemcileriyle rekabetteki yerini alacağını duyurdu.

Bilgisaymaz

17 Ağustos depreminden sonra çok şey söylendi ve yazılıp çizildi. Yıllardır saklanmaya çalışılan bazı gerçekler de su yüzüne çıktı. Anlaşıldı ki, ne politikacılar, ne kamu kurum ve kuruluşlarının yöneticileri, ne özel sektör, ne de ne insanlarımız çağın gerektirdiği düşünsel, bilimsel, kültürel ve hatta bazıları ahlaki birikime sahip değil.

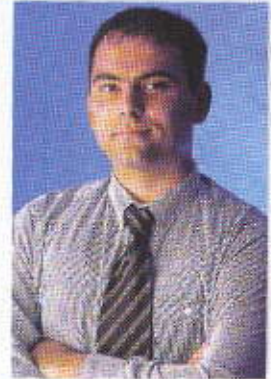
Ülkeyi onlarca yıldır 50-60 sene öncesinin vizyonsuzluğuyla yönetenler "takdiri ilahi" diyerek bu sorumluluktan kurtulamazlar. Yıllardır kısa yoldan köşe dönme hevesi ve "vatan, millet, Sakarya" edebiyatıyla sömürülen ve yokedilen değerlerin farkına daha yeni varıyoruz. Bilim adamlarımıza, sivil toplum örgütlerine ve "Yunan'dan dost" olabileceğine daha yeni inanıyoruz.

Yaşanılan onca felakete ve rezalete rağmen bir tek sorumlu bile istifâ etmeyi aklının ucundan geçirmiyor. Hantal devletimiz fikir ve çözüm üretmiyor, sadece kendini savunmakla meşgul.

Bilgisayarlarımız bilgi saymıyor, çünkü bilgiden başka her şeye değer veriliyor. Bilgiyi toplayıp işleyecek ve değerlendirecek beyinleri yetiştirmiyoruz. En önemlisi plan ve program yapmasını, tedbir almasını, doğruyu yanlıştan ayırt etmesini bilmiyoruz. Eğitim sisteminde, özellikle bilimsel ve mantıklı düşünme konusunda köklü değişiklikler yapılması gerekiyor.

Günümüzde güncel ve doğru bilgi çok önemli. Değil bir iki gün öncesinin, birkaç saat öncesinin bilgisinin bile geçerliliği olmayabiliyor. Oysa biz halen bin sene öncesinin dogmalarına inanıyoruz, vurdumduymaz ve bilgisaymaz insanlarız.

2000 yılına sayılı günler kaldı. Emin olun ki, 1 Ocak 2000 sabahı devlet büyüklerimiz yine "takdiri ilahi"den bahsedecekler. Bilgisaymaz bilgisayarlarımız 2000 yılı probleminde kaç şiddetinde sallanacak dersiniz? Aklın ve bilimin ışığını her türlü olayda yol gösterici olarak almadığımız sürece daha çok sallanacağız. Yıkılmayıp ayakta kalmak, bilgiyi saymaktan ve işlemekten geçiyor. ☐

Ufuk Yamankılıçoğlu uyaman@chip.com.tr
Yazar İşleri Müdürü

« Bilgisaymaz bilgisayarlarımız 2000 yılı probleminde kaç şiddetinde sallanacak dersiniz? »

Ufuk Yamankılıçoğlu

Gökhan Sungurtekin sgokhun@chip.com.tr
Genel Yayın Yönetmeni

Yıldız Savaşları!

SUN Microsystems 31 Ağustos günü New York'ta düzenlediği toplantıda sürpriz bir açıklama yaparak, StarDivision firmasını satın aldığı açıkladı. "Yıldız"ı giderek parlayan ve MS Office'in güçlü alternatiflerinden olan StarOffice'in üreticisi StarDivision, bu ofis paketini kişisel ve eğitim amaçlı kullanımlar için ücretsiz olarak dağıtıyordu. Alman menşeli firma, bu sayede StarOffice'in kullanımını yaygınlaştırmayı ve bunun sonucunda kurumsal pazarda doğacak talebi kazanca dönüştürmeyi planlıyordu.

Öte yandan, özellikle son sürümlerinin kalitesi ve Microsoft'un üstün pazarlama stratejileri sayesinde pazarın tartışmasız lideri olan MS Office karşısında, StarOffice'in en azından kısa vadede iyi bir alternatif olmaktan öteye geçmesi pek mümkün görünmüyordu.

Ancak SUN'm bu girişimiyle oyunun kuralları tamamen değişti. Zira SUN, StarOffice'in kurumsal kullanım için de ücretsiz olarak dağıtılacağını açıkladı. Bu, Microsoft'un gelirlerinin neredeyse yarısını sağlayan MS Office'in pazar payının tehlikeye girmesi anlamına geliyor. Ofis programlarının yazılım yatırımlarında önemli bir paya sahip olması, şirketlerin maliyeti "sıfır" olan StarOffice'e yönelmelerine neden olacak.

StarOffice'in Türkiye pazarında başarılı olabilmesi için lokalleştirilmesi gerekiyor. Aksi halde StarOffice kullanımının Türkiye'de yaygınlaşması oldukça düşük bir ihtimal. Bununla birlikte, bazı büyük şirketler StarOffice'i kullanmak amacıyla kendi bünyelerinde bu ofis paketi için eğitim çalışmaları

başladılar bile.

Görünürde ofis yazılımları alanında Microsoft'a doğrudan rakip olmakla birlikte, aslında SUN'ın amacı bu pazardan pay kapmak değil. Sunucu ve istasyonları alanında oldukça güçlü olan SUN, kendi masaüstü sistemi 'Thin Client' ile bu pazara bir defa daha girerek başarısını burada da sürdürmek istiyor. Thin Client'lar sınırlı sayıda fonksiyona sahip ve güçlü sunuculara bağlı olarak çalışan ağ bilgisayarlardır.

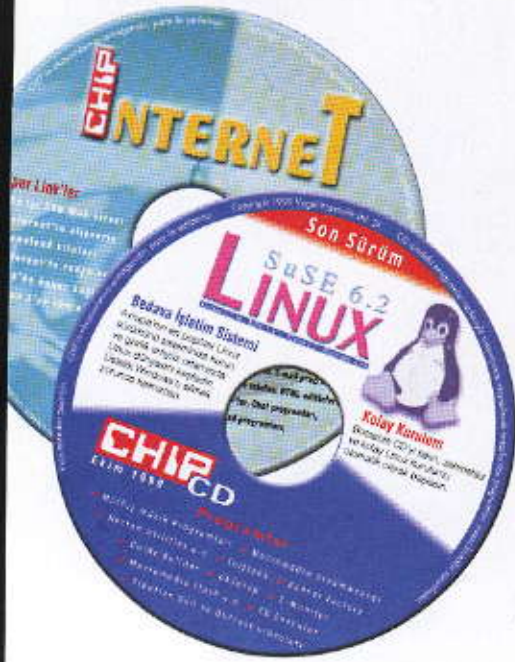
Bu noktada SUN'ın StarPortal projesi devreye giriyor. StarOffice'in Web tabanlı sürümü olan StarPortal, kelime işlemci, hesap tablosu ve sunum tasarımı gibi ofis uygulamalarını Internet üzerinden kullanıma sunuyor. Herhangi bir Browser ile bu uygulamalara ulaşmak ve kullanmak mümkün olacak.

Donanım maliyetini önemli ölçüde düşüren Thin Client ve yazılım maliyetini ortadan kaldıran StarPortal sayesinde SUN'ın, masaüstü pazarında oldukça avantajlı duruma geleceği açık. Tabii öncelikle büyük ISS'lerin StarPortal'a destek vermeleri gerekiyor.

SUN bir yandan da klasik StarOffice paketinin Windows, Linux, Solaris ve OS/2 sürümlerini Web üzerinden hem kişisel hem de kurumsal kullanım için ücretsiz olarak dağıtmaya devam edeceğini açıkladı.

Bu sayede kullanımını kısa sürede büyük ölçüde artacak olan StarOffice'in, StarPortal destekli Thin Client'ın masaüstü pazarındaki başarısına sağlayacağı katkıyı önümüzdeki günler gösterecek.

« SUN'ın bu girişimiyle oyunun kuralları tamamen değişti. Zira SUN, StarOffice'in kurumsal kullanım için de ücretsiz olarak dağıtılacağını açıkladı. »

CHIP CD'de Bu Ay Neler Var?

CHIP CD'si HTML formatındaki yeni arayüzü ile karşınızda. Sisteminizdeki Browser'la çalışan arayüz sayesinde CHIP CD'si çok daha hızlı.

Tolga Sonalp tsenalp@chip.com.tr

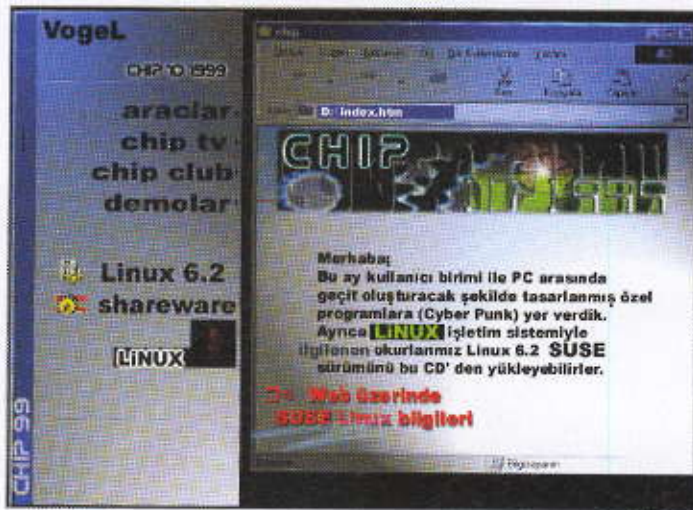
Chip Ekim dergisi ile birlikte, geçtiğimiz Eylül ayında olduğu gibi iki mükemmel CD CHIP okuyucularına ulaştı.

Bunlardan birincisi Chip Ekim ayı CHIP CD'si. Bu ay Chip dergisi, okurlarına oldukça gelişmiş uygulamalarla (CPA; Cyber Punk Applications) donatılmış mükemmel bir CD sunuyor.

Bildiğiniz gibi 1998 Aralık ayından itibaren geliştirilmiş tasarımları ön planda tutulan bir dizi programlar bütünü sürümler halinde sizlere sunmuştuk. O günlerde gelen e-mail'ler bize Chip CD'sinde yer alan bu ilginç uygulamalarla ilgili ne tür problemler yaşadığınız konusunda gerekli bilgiyi sağladı.

Tümüyle kullanıcı ile PC arasındaki kişisel bağlantıyı güçlendirebilecek bir arabirim bütünü ve gereken teknolojiyi üzerinde taşıyabilen araçlarla donatılmış bu uygulamalar, yine de bilgisayarınızı tam olarak kontrol altına almanıza ve iyi tanımanıza yardımcı olmuyordu. Ancak yeni uygulamalar çok daha fazlasını sunuyor: CPA.

Ekim CHIP CD'si ile birlikte artık

Ekim CD'si içerisinde yer alan programlar tamamen sizlerden gelen Mail'ler doğrultusunda özenle seçildi.

her ay sistemli bir şekilde bu gelişmiş uygulamaları çeşitli kategoriler halinde bulabileceksiniz. İşte sizler için seçtiğimiz birkaç program.

SelfSeek: Programın ana yazılımına ek olmayan ve tüm uygulamanın birlikte çalıştırılmasını sağlayan mükemmel araçlarla donatılmış özel bir Shareware. SelfSeek ile kısaca Web siteleri içerisinde herhangi bir kelime ya da dosya aratabilirsiniz.

Z-Monitor: IPX görüntülemesini tam anlamıyla gerçekleştirebilen bu program ile Network ağlarındaki transfer hızını, adresleri görüntüleyebilirsiniz.

CD Executor: Bir CD yazıcınız varsa, evde kendi adınıza oluşturduğunuz CD'ler için yeni Skin'ler (arabirim yüzleri) ekleyebileceğiniz mükemmel arabirimler yaratmak elinizde.

Guide Builder: Dosya tanım ekleri sayesinde kolayca yardım dosyaları hazırlayabilmek için gerekli olan oldukça kullanışlı bir program.

Ayrıca bu ay ilginizi çekecek yeni bir Linux işletim sistemi sürümü ile karşınızdayız.

SuSE Linux 6.2: Kullanıcı arayüzü KDE 1.1 sayesinde SuSE Linux 6.2 çok daha kullanışlı hale geliyor. "K Desktop Environment" iyileştirilmiş fonksiyonların yanında birçok yeni özellik sunuyor. Bir menü üzerinden tüm dosya sistemine doğrudan erişimi sağlayan Disk-Navigator, bu özellikler içerisinde en önemlilerinden. KDE Windowmanager "kwm" de birçok yenilik sunuyor. Örneğin önemli Windowmanager fonksiyonlarını çeşitli kısayollarla çalıştırmak mümkün. SuSE 6.2, yaklaşık iki yıllık ça-

Özetle...

- Ekim ayı CHIP CD'si içerisindeki en ilginç ve kullanışlı programlar
- CHIP CD'sinin kullanımı ve dikkat edilmesi gereken noktalar
- CHIP Internet CD'sinde neler var ve nasıl kullanabilirsiniz

ışmanın sonucu olan Kernel 2.2.10'u kullanıyor.

Linux 6.2 SUSE sürümünü nasıl kurabilirsiniz?

İşletim sistemini kurmak için PC'nizi CHIP CD'sinden Boot etmeniz yeterli. Kurulum programı otomatik olarak çalışacaktır. Eğer bilgisayarınız CD'den Boot edemiyorsa, Linux için Boot disketi oluşturmanız gerekiyor. Gerekli tüm açıklamaları derginizdeki Linux yazısında bulabilirsiniz.

CHIP Internet CD-ROM'unun içeriği

Ekim ayı Chip Dergisi ve CHIP CD'si ile birlikte verilen Chip Internet CD'sinin içeriği genel anlamda Chip hedef kitlesine dahil olan Internet kullanıcılarına hitap ediyor.

Chip dergisinin Web kullanıcıları için hazırlanmış olduğu Chip-Internet CD'si dört farklı kategoriden oluşuyor. İlk bölüm sizler için özenle seçilmiş 300 yeni Web adresini kapsıyor. Toplam link sayısı 700'ü aşan bu adreslere CD arabirimi içerisinde bağlanabilirsiniz.

Araçlar bölümünde ihtiyacınız olan birçok uygulama ile karşılaşacaksınız. Internet üzerinden radyo dinlemek ve dünyanın çeşitli yerlerinden televizyonlara göz atmak isterseniz, üzerinde "Radyo-TV" yazan butona basın. Radyo-TV için gereken "Real Audio" programını yine Araçlar bölümünden temin edebilirsiniz. Son olarak Internet kullanma konusunda kendinizi yetersiz hissediyorsanız, hızlandırılmış görüntülü kurslar için arabirim içerisinde yer alan kurs bölümüne tıklamanız yeterli.

CHIP Internet CD'si aşağıdaki isimlerde dört ana başlık altında tasarlandı:

1. 300 Hit Web Sitesi
2. Web Araçları
3. Radyo - TV Siteleri
4. Web Öğrenim Videoları

1. 300 Hit Web Sitesi: Chip Internet CD-ROM'unda bulunan brüt (linklerin başlık gözetmeden genel toplamı) 700'ün üstünde web adresi, okuyucularının bundan önceki kişisel seçimleri göz önünde bulundurularak bir araya getirildi. Net üzerinde aradığınız adreslere ulaşmak bazen sıkıntılı zamanların başlangıcını temsil ediyorsa, bir de bu link-

leri deneyin. Aradığınız Web sitelerine bu adreslerin yardımıyla ulaşabilirsiniz. Web adresleri toplam 8 kategoriden oluşuyor.

1. Arama Motorları
2. Internet'te Alışveriş
3. Sinema
4. Eğlence
5. Haber Kaynakları
6. Bilgisayar Kültürü
7. Medya Grupları
8. Download

2. Web Araçları: Bir servis sağlayıcıya bağlanmak ve Web üzerinde veri transferi yapmak, kendi Web sitenizi tasarlamak için gereken belli başlı programların bir araya getirildiği bu bölümde, Chip tarafından seçilen Internet araçlarını bulabilirsiniz. Araçlar bölümü; Browser, Chat, Download, Oyun, Telefon, e-mail, Html editörleri isimleri ile yedi farklı ana başlıktan oluşmaktadır.

Browser'lar: Internet üzerinde gezinmek ve farklı dünyalara kapı aralamak için en önemli araçları bu bölümden temin edebilirsiniz. Şimdi eğer Internet bağlantınız var ama daha önce bir

Browser kurmamışsanız ya da daha önce kurmuş olduğunuzdan farklı bir Browser yüklemek istiyorsanız, Araçlar bölümümüzden seçebileceğiniz bir programın üzerine tıklayabilirsiniz.

IRC Programları: Internet Relay Chat, kısaca IRC. Bu uygulamalar sizlerin bir IRC Server'ına bağlanarak net üzerinde sohbet etmenizi sağlayacak.

Download Manager'lar: Dosya transferleri sırasında oluşabilecek hataları giderebilecek, bağlantınızı kontrollü bir platformda yapmanızı sağlayacak bu programları dilerse tek başına, dilerse kurulum sırasında Browser'ınıza ekleyerek kullanabilirsiniz. Böylece siz programınıza Download emri verdiğinizde yüklediğiniz profesyonel asistan hemen devreye girer.

Internet'te Oyun: Internet üzerinde oyun oynayabileceğiniz platformlar yaratan bu programları kurun. Hazır oyun sitelerine bağlanarak tanımadığımız kişilere nükleer ultimatom verebilirsiniz.

Internet'te Telefon: Karşınızdakinin sesini duymak istediğiniz ancak tek bir telefon hattınız olduğu için bağlantınızı

Ekim CD'si içerisinde yer alan programlar tamamen sizlerden gelen Mail'ler doğrultusunda özenle seçildi.

CHIP CD'nin Kullanımı Hakkında

Chip CD, Autorun özelliği sayesinde otomatik olarak çalışacaktır. Eğer Autorun özelliği kapalıysa, CD'yi taktığınızda arayüz çalışmaz. Masaüstündeki "Bilgisayarım" (My Computer) simgesine çift tıkladıktan sonra, ekrana gelen CD ikonuna da çift tıklayın ve açılan pencerede chip.exe (ya da chip) isimli dosyayı yine çift tıklayarak çalıştırın.

Açılacak pencere, Chip arabirimine girmek için gerekli programlarınızın olup olmadığını kontrol eder. Görebileceğiniz iki Browser isminin (Netscape ve Internet Explorer) yanında bulunan yeşil ve kırmızı renkli simgeler işletim sisteminizde hangi

programın kurulu vaziyette olduğunu gösterir. Browser'lardan biri kurulmuşsa, isminin yanında yeşil, değilse kırmızı ışık yanar. Eğer her iki Browser'a da sahip değilseniz, buradan seçebileceğiniz herhangi birini ismini tıklayarak yükleyebilirsiniz. Dikkat: Arabirimde kurmak üzere bir program seçtiğinizde, program kurulumu yorsa ve sağ bölümde bazı metinler gösteriyorsa, CHIP CD'sini taktığınızda çıkan ilk ekranda GÖZAT'ı seçin ve önce UNINSTALL ve daha sonra HSETUP dosyalarını çalıştırın. Bu işlemlerden sonra arayüzü çalıştırarak seçtiğiniz programları kurabilirsiniz.

kesmek istemediğiniz durumlar giderek sıklaşmaya mı başladı? NetPhone uygulamaları ile kendinize farklı bir boyut açmak için bu programları deneyin.

E-mail Programları: Elektronik posta bilinen en gelişmiş haberleşme yöntemlerinin başında geliyor. Bu bölümdeki programlar e-mail'lerinizi kontrol ederken sesli mesaj bildirimi ve görüntülü aktarım gibi gelişmiş olanaklara kavuşmanızı da sağlayacak.

HTML Editörleri: Eğer üretici zekâ ürünü Web sayfalarını görüp beğeniyor ve kendinize muhteşem bir sayfa açıp Internet üzerindeki yerinizi almak istiyorsanız, işte size bir fırsat. Bu editörler

ile siz de kendinizi tanıtır, giderek büyüyen Cyber boyutunda yerinizi alın.

3. Radyo-TV: Radyo dinlemek ve TV izlemek yaşamınızın bir parçası ise ve bilgisayarınızın bulunduğu odadan bu iki elektronik cihazla irtibatınız mümkün değilse, tam istediğinize uygun Web adreslerine bu bölümden ulaşabilirsiniz. Yerli ve yabancı sitelerden oluşan 40 radyo-TV adresine gidebilmeniz mümkün.

3. Internet Eğitimi: Internet üzerinde gezinmek ve sohbet etmenin sandığınızdan daha zor olduğunu düşünüyorsanız ya da belki de biraz olsun yardıma ihtiyacınız olduğunu söylüyorsanız, işte size

mükemmel bir fırsat. CD'deki linkler toplam beş ayrı kategorideki videoyu yüklüyor. Yardım almak istediğiniz konuyu belirleyin ve hızlandırılmış kurslara katılın. Internet hakkında bilmediğiniz ya da unuttuğunuz bilgilerinizi tazelemeniz için küçük videolar size yardımcı olacaktır.

Not: Videolar *.screencam* uzantılı dosya sistemi kökenlidir. Kolay kullanılabilmesi bakımından istediğiniz doğrultusunda öncelikle kendini Windows Masaüstü'ne (Desktop) kopyalayacaktır. Lütfen seyretmek istediğiniz videoyu yükleyin ve masaüstünüzde beliren simgesine çift tıklayın.

Türk Nokta Net ile Internet'e Kolay Başlangıç!

Türk Nokta Net'i (212) 220 88 67 nolu telefondan arayın. Kredi kartı numaranızı bildirerek 5 saatlik ücretsiz kullanımınızı başlatın. CD'deki MS Internet Explorer 5 yazılımını bilgisayarınıza yükledikten sonra Internet'le tanışmaya hazırsınız.

Elektronik Postalarınız Cep Telefonunuzda

Artık bilgisayarınızın başında beklemek zorunda değilsiniz. Cep Net ile e-postalarınızı cep telefonunuzdan alabilir veya Internet'ten cep telefonu abonelerine SMS mesajı yollayabilirsiniz. V.I.P. Listenizi oluşturarak önemli kişilerin mesajlarını Cep telefonunuzdan her an alabilirsiniz.

Kesintisiz Destek

Internet kullanımınız esnasında karşılaşılabileceğiniz problemlerin çözümü için haftanın 7 günü 24 saat destek hizmeti sunan Türk Nokta Net Destek Hattı'nı aramanız yeterli. Üstelik telefon ücreti bile ödemeden.

Bağlarken

Bilgisayarınız, kurulum sırasında işletim sisteminize ait program CD'sini veya disketlerini isteyebilir. Kurulumu başlamadan önce, aşağıdaki sistem gerekliliklerine sahip olup olmadığınızı kontrol ediniz.

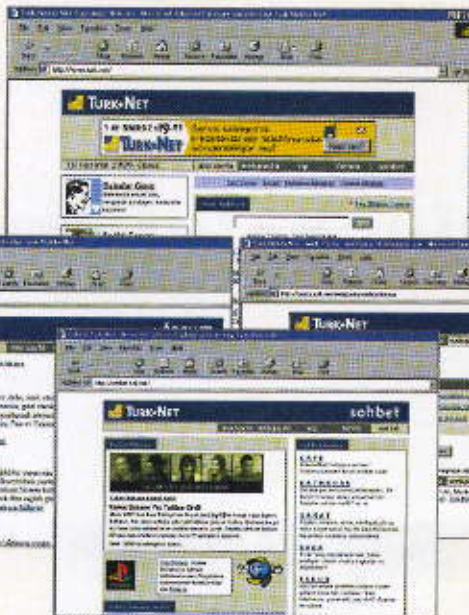
Sistem Gereksinimleri

● CD-ROM sürücüsü/modem (min. 14.400 bps) ve telefon hattı.

486DX66 veya daha yüksek mikro işlemli kişisel bilgisayar. Windows 95/98 için 16 MB Ram, Windows NT 4.0 için 32 MB Ram, 45 MB boş disk alanı.

Kurulum:

● CHIP CD'sini bilgisayarınızın CD sürücüsüne takın ve açılan pencerede Türk Net simgesine tıklayın. Yeni pencerede kurulum işlemini başlatın. Abonelik anlaşmasını kabul ediyorsanız, "Evet, Kabul Ediyorum"u ve ardında açılan pencerede

Web Sayfanızı Hazırlayın, Yayınlayın

Kendi Web sayfalarınızı Türk Nokta Net'te hazırlamak ve yayınlamak son derece basit, size ulaşılması da çok kolay. Kolay hazırlanabilir Web adresiniz ile Internet'te size ulaşmamak neredeyse imkansız.

Siz de Tartışın

Özel ilgi alanlarınıza yönelik haber gruplarına katılarak, dünyanın dört bir yanındaki kullanıcılar ile tartışabilirsiniz.

Keyifli Sohbetler

Ünülerle sohbet etmek artık çok kolay! "Kahve Bahane", Internet'te ünülerle canlı sohbetlerin yapıldığı Türkiye'nin ilk sohbet odası. Sadece Türk Nokta Net kullanıcılarının faydalanabildiği sohbet odaları ile düşüncelerinizi özgürce dile getirebilir, arkadaşlıklar kurabilir, yeni sosyal gruplarınızı oluşturabilirsiniz.

"Türk Nokta Net Internet Explorer Kurulumu" düğmesini tıklayın.

Kurulum işlemi başlayacak ve önceden yüklenmemişse sisteminize Çoğum Ağı TCP/IP protokollerini ve Internet Explorer otomatik olarak kaydedilecek. Internet Explorer yeni yapılandırması ile açılan bilgisayarınızda Türk Nokta Net bağlantı ayarları için Internet Explorer simgesine ve açılan pencerede "Devam"ı tıklayarak kurulumu tamamlayın. Bu aşamada sizden kullanıcı ismi ve şifre istenecek. Türk Nokta Net'e önceden telefon ederek kredi kartınız ile açtığınız hesapla aldığınız kullanıcı ismini ve şifreyi girebilirsiniz. (212) 220 88 67)

Kullanım Seçenekleri

Kullanım Seçenekleri		
NetSurl Standart	1 ay sınırsız	19 \$ + KDV
Net Standart 3	3 ay sınırsız	59 \$ + KDV
Net Standart 6	6 ay sınırsız	119 \$ + KDV
Net Standart 12	12 ay sınırsız	199 \$ + KDV

Not: Sunulan hizmetlerle ilgili detaylı bilgiler için lütfen <http://www.turk.net> adresini ziyaret ediniz.

Açıklamalar

● CHIP CD'sindeki Türk Nokta Net erişim kiti ile yaptığınız bağlantının ilk 5 saati ücretsizdir. Bir ay ya da 5 saatlik kullanım süresi içerisinde Türk Nokta Net'i arayıp kullanımı seçeneği bildirimi yapmadıysanız, tercihiniz NetSurlStandart olarak kabul edilecek ve aylık kullanım ücreti olan 19 \$ + KDV kredi kartınızdan tahsil edilecektir.

● Türk Nokta Net kullanıcılığınızın başlaması ile geçerli ve kullanımda olan Türk Nokta Net Dial-Up Erişimi Abonelik Sözleşmesini ve burada belirtilmediğinden kasıtlı yada benzeri bir başka nedenle her hangi bir konuda Türk Nokta Net ve/veya CHIP dergisinden hak talep etmeyeceğinizi pasiften kabul etmiş sayılacaksınız.

● Türk Nokta Net Grubu ve hizmetleri ile ilgili önceden haber vermeksizin değişiklik yapma hakkını saklı tutar.

● Adı geçen ürünler ilgili şirketlerin tescilli markalarıdır.

Chip Üretiminde Devrim

■ Küre Chip'ler Geliyor: Entegre üretimindeki gelişmeler heyecan verici boyutlarda.

Ball Semiconductor'un (www.ballsemi.com) düşünceleri gerçek olursa, bilgisayar Chip'leri gelecekte silisyum küreciklerinden üretilecek ve bir topluğne başı büyüklüğünde olacak. 1 mm. çapındaki bir prototip Nisan 1999'da şirketin Texas'taki Allen araştırma laboratuvarlarında hazırlanmış.

yapılmış 500 metre uzunluğundaki çalışma sistemi içerisinde geçerken, büyüteç altında tutulan silisyum kristalleri seçilir, cilalandıktan ve düzeltildikten sonra da kusursuz hale gelen küreler üzerine yerleştirilir ve test edilir.

Bununla beraber bu küreler gaz veya akışkanlar içerisinde havada asılı kalırlar. Bu üretim düzeni pahalı temizlik işlemlerini gereksiz kılıyor.

Ball Semiconductor'da araştırma bölümü başkan yardımcısı Dr. Ram Ramamurthi "Böyle bir fabrika sadece 100 Milyon DM'ye kurulabilir" diyor. Chip üretilen fabrikalar ise bugün 10 kat daha fazla tutuyor.

Küreden oluşan Chip fikri Japonya'daki Texas Instruments'ın eski başkanı Akira Ishikawa'dan çıkmış.

Devamlı yeni fonksiyonlar eklenerek gelişen Chip'leri, devamlı büyüyen ve pahalılaşan fabrikalarda üretmek yerine, Akira Ishikawa Ball Semiconductors'da üç boyutlu bir küre (Cluster) yerleştirdi: Her silisyum küre yüzeyinde sadece 600 manükşal kapı taşımakla kalıyor, aynı zamanda diğer kürelerle 40 Mikrometre'lik küçük bağlantı küreleri kullanılarak da bağlantı kurabiliyor.

Bu küre Chip fabrikası şimdilik sadece tasarım aşamasında. Planlanan zaman ise oldukça iddialı. 2001 yılı içerisinde ilk küre Chip fabrikasının pazardaki yerini alması planlanıyor.

Silisyum kristalinden oluşan bu boncuk yüzeyinde 5 mikrometre uzunluğunda küçük "NMOS Inverter Circuits" (Negativ Channel Metal Oxide Semiconductor) döşenmiş. 45 ayna ve lensten oluşan optik bir sistem, bu örneği bombardıman altında tutmuş. Üretim aşaması 5 gün sürmüştü. Normalde bir silisyum tabakasını konvansiyonel olarak oluşturmak için 2 veya 4 ay gereklidir.

Üretiminde kazanılan zaman haricinde, üretim maliyetlerinin de oldukça düşük olması, bu küçük Chip'i daha da kullanışlı hale getiriyor. Chip'ler hemen hemen tüm üretim istasyonlarını sıkı sıkıya bağlanmış, Quarz'dan (Teflon borular ve sonlandırma makineleri gibi)

Silikon Vadisi'nden Haberler

Merhaba sevgili CHIP okurları. Yazı başlığından da anlaşılacağı üzere genelde Silikon Vadisi'ndeki yeni gelişmeleri ve haberleri bu köşeden sizlere aktarmaya çalışacağım. Bu ilk yazımda Silikon Vadisi'nin geçmişinden biraz bahsetmek istiyorum. Eminim herkes Silikon Vadisi hakkında az çok bilgi sahibidir, ama herhalde Silikon Vadisi'nin bu ismi almasının sebeplerini pek bilmiyoruz.

Aslında son 20 yılda California'nın bu bölgesinde yaşanan gelişmeler bölgenin kaderini değiştirmesi açısından ilk değil. Bundan aşağı yukarı 150 sene önce Ocak 1848'de California'da Amerikan Nehri kıyısında altın bulunmasıyla birlikte, Amerika'nın ve dünyanın her yerinden binlerce göçmen, zengin olma umuduyla bu bölgeye akın etti. Çoğu zaman sonuç hüsrandı, ama zengin olanların sayısı da az değildi. Sanırım bölgede son 20 yılda yaşanan gelişmeler 150 yıl önceki altına hücum hareketiyle pek çok ortak yönü sahip. Her 2 zaman diliminde de insanların hedefi aynı. Zengin olma hayali. Tabii bence bu noktada gösterilebilecek en iyi ve en yeni örnek Yahoo'nun kurucusu Jerry Chih Yuan Yang. Daha bundan 5 sene önce 26 yaşındayken Stanford Üniversitesi'nde elektrik mühendisliği üstüne doktora yaparken bugün milyarlarca dolara hükmetmekte.

Peki bundan 20 yıl önce sadece askeri elektronik cihazlar ve yarı iletkenler üreten vadi, nasıl oldu da bugün yazılım, donanım, telekomünikasyon, biyoteknoloji ve İnternet sektörlerinde iş yapan 7500 şirkete ev sahipliği yapıyor? Uzmanlar Silikon Vadisi'nin bu başarısını 4 ana faktöre bağlıyorlar.

1. Stanford University ve University of California - Berkeley: Bu 2 büyük üniversite işletme dalı ve bilgisayar mühendisliği başta olmak üzere, tüm mühendislik dalları ve bilgisayarla yüksek teknoloji

endüstrisinin çekirdeğini oluşturdu ve şirketlere gerekli kaliteli insan gücünü yetistirdi. Bugün bu 2 okul dünyanın pek çok bölgesinden yetenekli insanları bünyesinde barındırmakta.

2. Finansman Desteği: Yüksek risk taşıyan projelere finansman sağlanması. Kuzey California'da pek çok küçük şirket ülkenin başka yerinde elde edemeyeceği finansal desteği burada elde etti.

3. Gelişmiş şirketlerin bölgede yoğunlaşması:

7000'in üstünde şirketin bölgeye yerleşmesi çalışanları işsiz kalma korkusundan kurtardı, çalışanlar daha çok para kazanmak için yüksek risk taşıyan küçük şirketlere girmeyi tercih ettiler. Bu durum küçük şirketlerin sektör içinde büyümesine yardımcı oldu. Ayrıca rakiplerine ve müşterilerine yakın olmak isteyen pek çok büyük şirket merkezini maliyetine almadan Silikon Vadisi'ne taşıdı.

4. İklim: Silikon Vadisi California'da kuzeyde Palo Alto'dan güneyde San Jose'ye kadar uzanan 101 ve 280 otoyollarının arasında yer alıyor. Bölge yılın 300 günü güneşli olması sebebiyle hem şirketler hem de çalışanlar açısından daha cazip. Yapılan bazı araştırmalara göre havanın güzel olması çalışanların daha verimli çalışmasını sağlıyor. Ayrıca bölgedeki sportif olanaklar nedeniyle bölgeye gelen-geri dönmek istemiyor. Fakat tabii sadece bu 4 faktör Silikon Vadisi'nin sırrını çözmek için yeterli değil. Aksi takdirde diğer eyaletler de birer Silikon Vadisi yaratabilirdi. Bu nedenlere ek olarak, bölge belediyelerinin şirketlere genişleme imkanı sağlayan esnek yasalar çıkarması, iş kanunlarının yeni girişimcileri destekler yapıda olması, bölgenin kültürel zenginliği, mühendislik dallarında devlet okullarının kaliteli eğitim vermesi gibi sebepler sayılabilir.

Metin Kadaster
metink@digilane.com

Bütün Marmara Bölgesini sarsan deprem nedeniyle ertelenen Bilişim '99 Bilgi ve İletişim Teknoloji Fuarı ve TBD 16. Bilişim Kurultayı'nın ardından Bilişim Sektörü, Türkiye'nin 24 yıllık uluslararası fuarında biraraya geliyorlar.

Compex 99, Bilişim Teknolojileri meraklıları tarafından her zaman olduğu gibi bu yıl da ilgiyle izlenecek.

Compex 99'un seminer ve panellerini kaçırmayın. Konular, zaten şu sıralar gündemde olanlar.

Beş Günlük Teknoloji Fırtınası

■ 24. Uluslararası Bilgisayar Fuarı Compex 99, 6-10 Ekim tarihleri arasında İstanbul Tepebaşı Sergi Sarayı'nda.

edebilecek ve bizzat kendi sistemleriyle ilgili sorunlarına özel çözümler bulabilme fırsatı yakalayabilecekler.

Rönesans Fuarcılık ve Yayıncılık tarafından düzenlenen 24. Uluslararası Bilgisayar Fuarı'nın alanı, 2 kat üzerinde toplam 7500 m2. Compex 99'da, tüketici ve kurumları yakından ilgilendiren güncel konularda bir dizi seminer ve panel düzenleni-

zikler, TV'de gördüğümüz haberler, belgeseller, bilgisayarın bilgiler sınıflandırma ve etkileşime açık olma özellikleri ile birleşerek oluşturduğu yeni ve üst bir medya olan multimedia ürünleri, ses ve grafik kartları, DVD'ler, DVD ve CD player'lar, multimedia show cihazları, Internet servis sağlayıcıları, Internet sunucuları, Internet geliştirme araçları, web browser'lar, web tasarımcıları, on-line servisleri, e-mail ve mesaj, dijital kameralar, faks modem kartları, bilgisayar kitap ve yayınları vb. en yeni ürünler ve en yeni teknolojiler yer alacak.

On-line ücretsiz davetiye

Compex 99'un önemli bir yeniliği de, dünyanın ilk on-line ücretsiz davetiyelerini da-

ğıtması. Rönesans Fuarcılık'ın Compex Bilgisayar Fuarı için oluşturduğu "www.compex.com.tr" adresli web sitesine uğrayarak, on-line davetiye bölümüne girdiğinizde, tek bir tıklama ile ücretsiz davetiyenizi anında bilgisayarınıza geliyor. Böylece fuar kapılarındaki bilgi ve adres formu doldurma prosedüründen kurtuluyor, hiç vakit kaybetmeden davetiyenizi alıp, seminerleri izleyebiliyorsunuz.

Compex 99'daki panel ve seminerler, firmalardan daha çok son kullanıcının merak edeceği konular üzerinde yoğunlaşmış. Özellikle, Bilişim Teknolojisinin gelişimi ve gündelik hayatımıza etkisiyle ilgilenenlere, Compex 99 süresince devam edecek bu seminer ve panelleri kaçırmamalarını tavsiye ederiz.

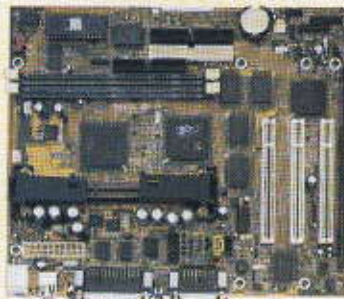
Chip Okurlarına Duyuru!

■ Chip okurları için, Chip ve 4K Bilgi İşlem'den farklı bir işbirliği...

4K Bilgi İşlem ve Derginiz Chip, sizler için yeni bir kampanya düzenledi. Kampanya, elinizdeki dergide yer alan Micro Star MS-6168 Anakart ilanındaki para res-

receği bayilere geçtiğinizde, MS-6168 anakartını 50 dolarlık indirimli alabiliyorsunuz.

MS-6168 Intel 440ZX Chipsetli anakartı üzerinde

3 Dfx Voodoo 3 16 MB Görüntü Kartı ve Creative PCI Ses kartı bulunuyor. Ayrıca Top Tech. III teknolojisi sayesinde, ısı algılama ve uyarı özelliğinden yararlanabilir, PC Alert III özelliği sayesinde, sisteminizdeki tüm bi-

mini kesmenizi gerektiriyor. Böylece, ılandan kettiğiniz "MSI parası" ile 4K Bilgi İşlem firmasının sizi yönlendi-

rimler hakkında ayrıntılı bilgiyi anında görebilirsiniz.

MS-6168 anakartı 2000 yılı güvenceli.

"Dev Bilgisayar Şöleni Compex '99", 6-10 Ekim tarihleri arasında İstanbul Tepebaşı Sergi Sarayı'nda sizleri bekliyor.

ABD, Almanya, Belçika, Fransa, Hong Kong, İngiltere, İrlanda, İspanya, İsrail, İsveç, İsviçre, İtalya, Japonya, Kanada, Kore, Norveç, Singapur, Tayvan ve Türkiye'den toplam 572 firma ve markanın temsil edileceği Compex 99'da, ziyaretçiler ek bir ücret ödemeksizin firmaların düzenleyeceği tanıtım toplantılarını, şovları ve özel gösterileri izleyebilecekler. Toplantılara katılan izleyiciler, dünyadaki bilişim sektörüyle ilgili en son teknolojileri ve çözümleri, en yeni uygulamaları yakından takip

yor: "2000 yılı sorunu tüketicisiyi asıl etkileyecek?", "Yeni milenyumda PC'nin gelişimi", "Bilgisayar sektöründe son kullanıcı hakları" vb... daha birçok öncelikli konudaki soruların cevap bulacağı seminerler ücretsiz olacak ve ilgili tüm tüketici ve kurumlara açık olarak gerçekleştirilecek.

Bilimsel sergileme yaklaşımı ile düzenlenen Compex 99'da, katılımcı firmaların sergileyecekleri bilgisayarlar, notebooklar, yazıcılar, eğitim yazılımları, veritabanı ve elektronik tablolar yazılımları, software, ups, kitapların taşıdığı bilgi ve resimler, sinemada izlediğimiz film ve animasyonlar kaset ve CD'lerden dinlediğimiz mü-

Dijital TV ve Telefon Birarada

■ Telefonda konuştuğumuzu görebilmek artık hiç de hayal değil.

Cyrix Webpad ile, Apple da Newton ile müşterilerini özellikle Internet için mobil cihazlara özendirirken, Nokia bir adım daha ileri gidiyor.

Dijital televizyon, klasik bilgisayar uygulamaları ve telefon; tüm bunların hepsi taşınabilir tek bir cihazda, yakın gelecekte mümkün olacaktır.

Mediascreen, Digital Video Broadcasting (DVB) teknolojisini temel alıyor ve birbirinde farklı medya ve verileri almaya izin veriyor. Vi-

deo ve Audio kanalları bu sırada MPEG-2 sıkıştırma yöntemi ile transfer ediliyor. Geliştiricilerin kamsına göre şu sıralar bu yöntem en iyi kaliteye ulaşılmasını sağlıyor.

Dijital TV ve radyo yayınlarının alınmasının yanı sıra Internet'e erişim, elektronik postanın alınması ve gönderilmesi de mümkün oluyor. Ancak tüm bunların ön koşulu müşterinin kayıtlı olmak zorunda olduğu dijital TV sunucularının ilgili verileri ve erişimi kendi veri akışına entegre etmiş olması.

Nokia'ya göre DVB hızla dünya çapında kabul gören bir standart olma yolunda geliyor. Bu projeye 30 ülkeden toplam 240 üye katılıyor.

Yüksek Performans Seçenekleri

■ Intel, Internet'te ekonomi, performans ve hız isteyenlere yöneliyor.

Intel, sunucu ve iş istasyonları için Pentium III Xeon işlemci ailesinin en yeni versiyonlarını piyasaya sundu. Pentium III Xeon işlemci ailesine gelen bu yeni ürünler, müşterilerin artan performans talepleri ve gelişen Internet ekonomisinin iş yüküne yetecek fonksiyonlar sunuyor. 3 yeni 550 MHz işlemci, dört işlemcili ve daha büyük sunucu ve iş istasyonları konfigürasyonlarını destekleyen 512 Kb, 1 Mb ve 2 Mb ikinci seviye (L2) önbellek içeriyor.

Intel ayrıca, 8-işlemcili Pentium III Xeon işlemci tabanlı sunucular için Profusion chipset'i de duyurdu. Bu 8-işlemcili Intel tabanlı platformlar BT departmanlarına uygulama altyapılarını konsolide etme ve büyüyen elektronik iş ortamını daha iyi yönetmek için yeterli po-

tansiyel performans getiriyor.

Bu platformlar için önde gelen veri tabanı üreticileri ve Unixware, Linux, Netware ve Windows NT gibi işletim sistemleri de dahil geniş sektör desteği geliyor. Ayrıca, pek çok donanım sistem üreticisi Pentium III Xeon 550 MHz işlemcisine dayalı 4 ve 8-işlemcili sunucu sistemlerini önümüzdeki aylarda duyurmayı planlıyorlar.

Bilgi için Intel'e www.intel.com/pressroom web adresinden ulaşabilirsiniz.

"Okula Dönüyoruz"

■ İhlas/Acer'in öğrenciler için yeni bir kampanyası var.

İhlas/Acer, "okula dönüyoruz" sloganıyla yeni bir kampanya başlattı. Acer'in ram multimedia bilgisayarı Aspire 6100'un üç ayrı modelinin yer aldığı kampanyada, ayda 88 dolar civarında Aspire sahibi olunabiliyor. Ayrıca, her Aspire alana 1 adet Acer sırt çantası da hediye ediliyor.

"Dört dörtlük bir eğitim için, dört dörtlük bir amaç" mottosuyla yola çıkan kampanyada, TV, müzik seti, faks, Internet ve PC'nin tek bir sistemde toplandığı ve ek hiçbir donanım gerektirmeden tüm multimedia özelliklere sahip olan Aspire PC'ler, ayda 88 dolardan başlayan

taksitlerle sunuluyor. Intel Pentium III 600 işlemcili modelin de bulunduğu üç Aspire modelinin yer aldığı kampanyada, 18 aya varan taksitlerle hemen teslim seçeneğinin yanı sıra, 1, 2 ya da 3 ay sonra teslim seçeneği de bulunuyor.

Kampanya kapsamında, tamamen Türkçe olan tüm Aspire modelleri ile birlikte Logomotif multimedia eğitim yazılımları, WorldBook Ansiklopedi CD'si, Hasbro Oyun CD'leri de ücretsiz olarak veriliyor.

Kampanya kapsamındaki Aspire modelleri şöyle sıralanıyor;

● Aspire 6100; Intel Celeron

400 işlemci, 64 MB bellek, 6.4 GB sabit disk, 40 hızlı CD-ROM, 15 inç renkli ekran,

● Aspire 6100; Intel Pentium III 450 MHz işlemci, 64 MB bellek, 10 GB sabit disk, 6 hızlı DVD-ROM, 15 inç renkli ekran,

● Aspire 6100; Intel Pentium III 600 MHz işlemci, 128 MB bellek, 10 GB sabit disk, 6 hızlı DVD-ROM, 17 inç renkli ekran...

Ayrıntılı bilgi için, İhlas/Acer'in (216) 317 96 50 no'lu telefonunu arayabilir ya da "www.ihlasacer.com.tr" adresli web sitesini ziyaret edebilirsiniz.

Verimliliğin Tanımı Türkçe

■ Microsoft'un yeni verimlilik yazılımı Office 2000, Türkçe olarak piyasada.

Ofis ortamını Internet'le tam uyumlu hale getiren ve "bilgi" çalışanları için "dijital sinir sistemi"ne bir giriş noktası oluşturan Microsoft Office 2000, veri ve bilgileri bir araya getirip, analiz ediyor ve kurum ya da müşterilere yönelik içeriği -belge, e-posta veya web aracılığıyla- oluşturuyor.

Office 2000 Professional paketinde, kelime işlem uygulaması Microsoft Word, hesap tablosu uygulaması Excel, kişisel iletişim yönetimi uygulaması Outlook, sunum yazılımı PowerPoint ve veritabanı uygulaması Access yer alıyor. Kullanıcılar bundan böyle, belge oluşturduktan sonra bunları sabit, herhangi bir sürücüye kaydeder gibi kolayca ve doğrudan

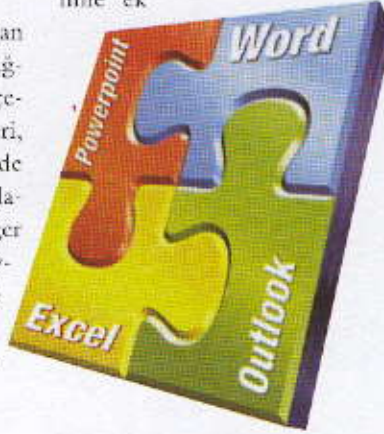
web sunucusuna kaydedebilecekler. Ayrıca, Office belgeleri web sunucusu üzerinden açılacak ve Office uygulamalarıyla üzerlerinde değişiklik yapılabilecek.

Office paketi, sunucudan veri dönüşünü ve analizi sağlayan geliştirilmiş araçlar içeriyor. Office web bileşenleri, kullanıcıların şirketlerinde web tarayıcısıyla verilere ulaşarak analiz etmelerini ve diğer çalışanlarla bu bilgileri paylaşmalarını sağlıyor. Office 2000 kullanıcı arayüzü, kişisel kullanım tercihlerine uyum gösteriyor.

En önemli yardımcı dosya

Office 2000'de, her türlü web çözümü için kullanılabilecek FrontPage 2000 de yer

alıyor. Office 2000, kullanıcılara web'in kendileri için çalışmasını sağlayacak araçları sunuyor. İlk kez kullanıcılar çift taraflı web deneyimine ek

bir eğitime veya webmaster'lara gerek kalmadan sahip olabiliyor ve belgeleri oluşturarak başkalarıyla paylaşıyor.

Office 2000 sayesinde, eski dosya biçimleriyle birlikte HTML, bütün uygulamaların desteklediği bir dosya biçimi haline geldi. Kullanıcılar, belgeyi HTML olarak kaydederken, diğer yandan Office belgesinin tüm zenginliklerinden yararlanabiliyorlar.

Bu belgeler, zengin özelliklerini kaybetmeden web'ten açılabilir ve tekrar Office'de düzenlenebilir. Office 2000'in web uyarıcı özelliği sayesinde, kullanıcılar hazırladıkları belgeler üzerinde yapılan değişikliklerden e-posta aracılığıyla haberdar olabilecekler.

Office 2000 ile ilgili ayrıntılı bilgiye "www.microsoft.com/office" adresinden ulaşabilirsiniz.

Yoğun Kurs Programı

■ Grafik tasarımının esaslarını bilmek ve estetik açıdan daha başarılı arayüzler hazırlamak için...

Macromedia Türkiye distribütörü Medyasoft, kişisel ve ticari web site oluşumlarının son aylarda ivme kazanmasıyla gündeme gelen bilgi ihtiyacına çözüm sunmak amacıyla,

çok sayıda yazılım için hızlandırılmış kurslar açıyor.

Medyasoft kursları, 6 kişilik özel sınıflarda, katılımcıların bilgisayar başında öğrenebilecekleri şekilde tasarlanmış. Kursların yönetmenliğini, tasarım sektörünün yakından tanıdığı yazar Sabri Varol üstleniyor. Mac ve PC kullanım tercihi yaparak, ikişer saatlik seanslar halinde verilecek

kurslar ile 8 saatlik bir kurs programı, birkaç günde tamamlanıyor. Medyasoft, İstanbul dışından kurslara katılmak isteyenler için de, tam günlük kurs programları hazırlamış.

Şu an kurs başvurusu kabul ettikleri yazılımlar: Flash, Freehand ve Photoshop, Painter, Dreamweaver, Director, FireWorks ve webmasterlara yönelik web sayfa tasarımı kursu... Medyasoft pek yakında, video editing, 3D ile web admin'ler için açılacak bölümlerle yazılım çeşitliliklerini genişletecekler.

Ayrıntılı bilgi, müfredat ve başvurular için, "www.medyasoft.com.tr"ye bakabilir ya da Medyasoft'un (212) 210 58 90 no'lu telefonunu arayabilirsiniz.

2000 YILINDA!

ŞUBAT

24. ŞUBAT – 1. MART

HANNOVER'DE GÖR

CeBIT 2000

Dünya Ticaret Fuarı
Ofis Otomasyonu
Bilgi Teknolojisi
Telekomünikasyon

www.cebit.de

"Gizlilik" Danışmanlığı

■ IBM, e-business alanında 'gizlilik' polüştürmek isteyen şirketlere danışmanlık hizmeti verecek.

IBM, firmalara gizlilik politikalarını ve prosedürlerini oluşturmaları, kullanabilecekleri en uygun teknolojiyi belirlemeleri, günümüzün network dünyasında müşterilerinin güvenini nasıl kazanabilecekleri konusunda fikir edinebilmelerine yardımcı olacak bir danışmanlık servisi kurduğunu duyurdu.

IBM Global Services bünyesinde yer alan gizlilik danışmanlığı merkezinde, bu konuda belirgin bir plan yapılmasını sağlayan yeni bir metodoloji kullanılıyor. Metodoloji, doğru gizlilik politikalarının ve sistemlerinin kurulması için yanıtlanması gereken soruları adım adım açıklayan araçlara sahip. Müşterilerin özel gereksinimlerini karşılamak üzere, IBM araştırmacıları, global hizmet profesyonelleri ve endüstri

uzmanlarının ortak çalışmasıyla geliştirilen "Gizlilik Hizmetleri", çalışanlar ve müşteriler hakkında toplanan kişisel bilgileri korumak için çeşitli politikalar ve işlemler uygulama-

rinin yönetiminden sorumlu stratejiler geliştirmelerinde yardımcı olan bir "workshop". Burada aynı zamanda yönetsel eylem planı da tanımlanıyor. Bu türden strate-

tejileri geliştirmelerinde ve uyarlamalarında yardımcı olan gizlilik stratejileri ve uyarlama teknikleri. Söz konusu uyarlamalar, e-business, data warehousing ve data mining, müşteri ilişkileri türünden sorunlara yanıt oluşturacak etkili bir gizlilik politikasının tanımlanmasına yardımcı oluyorlar.

Hizmetlerin, bu yaklaşım ile düzenlenmesi, hem müşteriler memnuniyetinin artmasına hem de rekabet avantajının güçlenmesine yarıyor. IBM'in gizlilik servislerinin ücreti, uyarlamayı planlayan firmanın büyüklüğüne ve uyarlama çalışmalarının kapsamına göre değişiklik gösteriyor.

Daha ayrıntılı bilgi almak isteyenler için IBM İletişim Kısmı'nın telefon numarası (212) 280 09 00.

yan büyük firmalar tarafından yaygın olarak kullanılıyor.

Privacy Consulting Group firması ile birlikte verilecek olan IBM'in yeni hizmetleri iki unsurdan oluşuyor:

- Karar veren düzeyindeki yöneticilerin, müşteri bilgile-

jiler, firmalara yasalara ve düzenlemelere uygun, müşterilerin gizlilik konusundaki beklentilerini karşılayan web tabanlı servisler geliştirme olanağı sağlıyor.

- Firmalara, müşterileri ve çalışanları için etkili gizlilik

Hızlandıkça Hızlanıyorlar

■ IBM Aptiva'da AMD-K6-2 kullanacak.

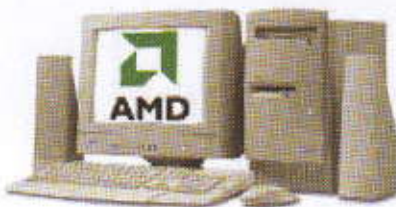
Intel'in en büyük rakibi AMD, 3DNow! TM teknolojisi ile ürettiği yeni işlemcisi 500 MHz Mobil AMD-K6-2'yi pazara sundu. Yeni işlemci AMD-K6-2/500, IBM'in kişisel bilgisayar çözümlerinde kullanılacak.

AMD-K6-2 / 500 işlemcisi 3DNow!TM teknolojisi ile günümüz Microsoft Windows uyumlu iş ve tüketici programlarının gerektirdiği performansı sunuyor. 9.3 milyon transistörli AMD-

K6-2 / 500 işlemci, 0.25 mikron beş-kademeli-metal işleme teknolojisi ile lokal bağlantı ve yüzeyel siper izolasyonu kullanılarak üretiliyor. AMD-K6-2 / 500 Super7 platformuna uyumlu, 321-pin seramik pin grid array (CPGA) paketi halinde satılıyor.

AMD-K6-2 / 500 MHz, bin adetlik paketler halinde 167 dolardan satışa sunuluyor.

Internet'te Türk Çarşısı

■ Türkiye büyük bir sanal çarşıya kavuşuyor.

Enter, sanal çarşısının açılışını yapmak üzere çalışmalarını hızlandırdı. İntertoy, SNS, Türk Philips, Telecty gibi firmalarla anlaşarak Türkiye'nin en kapsamlı ilk sanal çarşısını yaratmayı hedefleyen Enter, ilk etapta 200'ün üzerinde ürün çeşidiyle müşterilerinin karşısında olacak. Oyuncak, CD, cep telefonu, elektronik ev aletleri, yaygın yazılımlar, hediyelik eşya gibi güncel ve popüler ürünlerin on-line satın alınabileceği sitede, ürünler yurtiçi veya yurtdışı adreslere, çok uygun bir ücretle teslim edilecek. Ürün sahibi

kendisinden sipariş edilenlerin listesini, ürünü sipariş eden de sipariş ettiği ürünlerin konfirmasyonunu anında alabilecek. Kredi kartı detay-

ları da sadece beraber çalışılan bankanın sisteminden izlenebilecek. Çok yakında açılacak olan Türkiye'nin en büyük sanal çarşısında gezinmek istiyorsanız, "www.esto-re.gen.tr" Internet adresine gitmeniz gerekiyor.

Network Sertifika Programı

■ Network yönetiminde çalışan personele marka bağımsız eğitim...

Bilişim sektöründeki teknik personele yönelik eğitim ve sertifika programları uygulayan Global Vision, network uygulama, bakım ve yönetiminde çalışan teknik personel için geliştirilen "Network+ Eğitim ve Sertifika Programı"nı başlatıyor. Network+, PC tabanlı sistemlerde 2 sene ya da daha uzun sürelerde deneyimi olan kişilerin, network teknolojileri konusunda bilgi ve becerilerini artırmak ve uluslararası düzeyde onaylamaya yönelik bir program. CompTIA tarafından geliştirilen Network+ eğitimi sonrasında, merkezi sis-

temle yapılan bir sınavı geçenlere, tüm dünyada geçerliliği olan Network+ sertifikası veriliyor.

Global Vision Operasyon Müdürü Vedat Veleli, Network+ eğitiminin marka bağımsız yapıldığını belirterek, "CompTIA'nın diğer eğitim ve sertifika programlarında olduğu gibi Network+ da, marka bağımsız özelliği ile, personelin daha geniş bilgi

yelpazesine sahip olmasını sağlıyor. Özellikle, farklı ortamları içeren networklerin birarada kullanıldığı düşünüldüğünde, bu eğitimi alan kişilerin daha

yetkin olacakları kesin." sözlerini iletiyor. Bu program, aralarında Microsoft, Compaq, IBM, 3COM, Banyan, Lotus, ve Novell gibi kuruluşların yetkililerinden oluşan bir ekip tarafından hazırlandı.

Network+ eğitiminde, network teknolojileri, protokoller, OSI modeli, network ter-

minolojileri, TCP/IP, güvenlik, network uygulamaları, network bakım/destek ve pratikte yaşanan örnekler konuları yer alıyor.

Eğitim hakkında ayrıntılı bilgi için Global Vision'ın telefon numarası (212) 264 46 35, Internet adresi ise, "www.globalvision.com.tr".

Üniversite Öğrencilerine!

■ Superonline'dan üniversite öğrencilerine bedava Internet!

Superonline, Internet'i özellikle gençler arasında tanıtmak ve kullanımını yaygınlaştırmak amacıyla, üniversite öğrencilerine 80 bin adet Internet erişim CD'si dağıtacak.

Türkiye çapındaki 9 ayrı üniversitenin toplam 12 kampüsünü kapsayacak olan bu etkinlikte, toplam 80 bin öğrenciye bedava Internet erişimi hediye edilecek. Öğrenciler, 100 saatlik Internet

erişimi sağlayan CD'lere, üniversitelerde kurulan Superonline standlarından ulaşabilecekler.

Superonline'ın bedava Internet erişimi kampanyası, 9 Eylül Üniversitesi, Sabancı Üniversitesi, Koç Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Boğaziçi Üniversitesi, İ.T.Ü., Atılım Üniversitesi, Ankara Başkent Üniversitesi ve OD-TÜ'yu kapsıyor.

Ratio Fırsatı

■ 2000'e kadar ücretsiz Kabrio'lanmak şansı sizin elinizde.

Ratio Ltd., 15. kuruluş yıldönümü nedeniyle, başta otomotiv olmak üzere, diğer sektörlerin ana ve yan sanayi kuruluşlarına 2000 yılına uyumlu Kabrio yazılımını ücretsiz olarak veriyor. 1 Ocak 2000 tarihine dek sürecektir bu kampanya ile Ratio, halen Kabrio

kullanıcısı Türk müşterilerine de 1000 mark tutarında servis, bakım vb. hizmet sunuyor. Böylelikle, ana ve yan sanayiciler ile aynı ana sanayiye çalışarak bu yazılımı kullanan yan sanayiciler de kendi aralarında tek bir yazılım kullanarak, Elektronik Veri Alışverişi (EDI) yapabilecek. Kabrio, zamanla yarı-

noktaya, zamanın çok kritik olmadığı alanlarda ise, posta kutusu mantığıyla kullanıla-

biliyor. Kabrio yazılımı, uygulamada ve maliyette kolaylık sağladığı gibi, firma içinde kullanılan herhangi bir üretim planlama ve kontrol yazılımı ile de entegre çalıştırılabilir. Daha ayrıntılı bilgi için, Ratio Ltd. irtibat bürosunun telefonu (216) 428 47, e-mail adresi ise "Info.Turkey@Ratio-ltd.com".

Power Mac'te Kampanya

■ Bilkom'dan fotoğrafçılara özel kampanya.

Apple'ın Türkiye distribütörü Bilkom, farklı seçeneklerle hazırladığı paketlerle hem amatör hem de profesyonel fotoğrafçılar için yeni bir kampanya başlattı.

Fotoğrafçılar her iki paket-

te de, Apple'ın Power Macintosh G3 modelini alabiliyorlar. Sistemin işlemcisi 350, 400 veya 450 MHz hızlarında seçilebiliyor. Power Macintosh G3, 512 KB ön bellek, 64 MB bellek, 6 GB sabit disk, CD sürücü, 16 MB video bellek ve Türkçe klavye ile veriliyor. G3'ün yanında ekran olarak 17 inçlik Apple Studio Display bulunuyor.

Ayrıca her iki paket isteğe göre Agfa SnapScan 1212u veya Umax Astra 1220 tarayıcı seçeneklerini içeriyor. Agfa tarayıcı ScanWise tarayıcı yazılımı, MicroFrontier Color

It! görüntü işleme yazılımı ve Caere OmniPage OCR (optik karakter tanıyıcı) yazılımlarıyla birlikte iken, Umax Astra 1220 ise, Adobe PhotoDeluxe görüntü işleme, Presto! PhotoAlbum fotoğraf arşivi, Presto! PageManager tarayıcı yönetimi, Caere Omnipage LE OCR, UMAX Copy Utility tarayıcıdan yazıcıya doğrudan baskı ve Vistascan tarama yazılımları ile birlikte sunuluyor.

Amatör fotoğrafçıları hedefleyen paket, Power Macintosh G3 ve tarayıcıya ek olarak, Epson'ın Stylus Photo 750 mürekkep püskürtmeli yazıcısını ve Kodak DC 240 sayısal fotoğraf makinesini içeriyor. Kodak makine ile birlikte 4 çıkışlı bir USB

hub da hediye olarak veriliyor. Power Macintosh G3 350, 17 inç Apple Studio Display, Epson Stylus Photo 750, Kodak DC240 ve Umax Astra 1220 seçeneklerinden oluşan amatör bir paketin fiyatı 4.265 dolar. İsteyenler paketi fotoğraf makinesiz olarak da alabiliyorlar, bunun fiyatı ise 3.395 dolar.

Profesyoneller için hazırlanan paket ise bilgisayar ve ekranın yanı sıra Kodak DC 265 sayısal fotoğraf makinesini ve Epson Stylus Photo 1200 mürekkep püskürtmeli yazıcı ya da tarayıcılardan birisini içeriyor.

Ayrıntılı bilgi isteyenler için Bilkom'un telefonu (212) 293 39 40, e-mail adresi ise info@bilkom.com.tr

İşlemciler Rekabette

■ Nvidia ve Acer ilk ortak chipseti duyurdular.

Grafik programcısı Nvidia ile chipseti üreticisi Acer Laboratories arasındaki işbirliği ilk meyvelerini veriyor. ALi, masatisti PC'ler Soket 370 ve Slot 1 için geliştirilen ve geliştiricilere teslim edilen ve daha bu yıl geçmeden kitleselleşecek olan Aladdin TNT2 chip setinin ilk ayrıntılarını açıkladı. Adından da anlaşılacağı gibi, Nvidia ve Acer TNT Core ile Aladdin Pro II'yi kombine etmişler. Framebuffer grafik kartları üzerindeki modellerde olduğu gibi 32 MByte büyüklüğüne kadar olabiliyor; ancak Aladdin'de 1,5 Gbyte büyüklüğüne kadar çıkabilen anabellekten dallandırılıyor. Entegre grafik chip'i dahili olarak 150 Mhz'lik saat frekansına sahipken, harici olarak yalnızca Aladdin'in destekleyeceği 100 Mhz'lik Front Side Bus tarafından

işletilecek. Böylece chip setinin ön planda olabildiğince ucuz Celeron sistemleri için kullanılabilir olacağı açıklık kazanıyor. Ama bu chip seti aynı zamanda Pentium II ve Pentium III sistemlerinde Intel'in chip setlerine karşı bir alternatif teşkil edecek. 133 Mhz'lik setin ne zaman piyasaya çıkacağı henüz belli değil. Bunun nedeni Intel'in gözünü rakibinden ayırmaması.

Alladin'in Northbridge'indeki TNT2 ile Acer da büyük bir başarıya imza atabilir. Gerçi Nvidia TNT'den sonraki grafik işlemcisi GeForce 256'yu duyurdu, ancak üst uç bir işlemci olarak "chipteki TNT2" karşısında rekabete girmesi mümkün görünmüyor. Aus ve gigabyte'ın yanı sıra Abit ve elbette Acer da bu işlemciyi anakartlarında kullanacaklarını duyurdular.

Yasallaşmaya Davet!

■ Orijinal kullanımın yaygınlaşmasına davet.

Progres, kopya yazılım kullanımını engellemek ve orijinal kullanımı yaygınlaştırmak amacıyla bir kampanya başlatıyor. Kampanya çerçevesinde Progress ürünlerini lisansız kullanan tüm kuruluşlara, bu ürünlerin kullanım haklarını satın almaları öneriliyor.

"40 gün %40 indirim" sloganıyla yürütülecek kampanya çerçevesinde lisansız Progress kullanıcıları, eksik lisanslarını tamamlamak için kullandıkları ürünlerin şu an geçerli olan liste fiyatları üzerinden yüzde 40 gibi önemli bir indirim imkanından yararlanabilecekler.

Lisansız Progress kullanıcı-

larına son bir şans tanımak amacıyla düzenlenen bu fırsat kampanyasında, Progress Software Corporation ile birlikte hareket edilecek. 40 gün sürecek kampanya sonunda ise hala devam eden lisansız kullanımlar için güçlendirilmiş hukuk servisiyle yasal takip çalışmalarına yoğun bir şekilde devam edilecek.

G4 Dört Kat Daha Hızlı

■ Apple, yeni ürünü Power Mac G4'ün tanıtımını yaptı.

Apple'ın, daha öncekilerden dört kat daha hızlı olduğunu belirttiği yeni Power Mac G4'ün giriş seviyesindeki modeli, Power Mac G3 ile aynı anakartı kullanıyor ve işlemcisi 400 Mhz hızında. Yeni renginin yanı sıra, sistemdeki önemli

değişikliklerden biri de eski tip mouse'lar, klavyeler ve diğer ek cihazlar için bir ADB girişinin olmaması.

Gelecek olan 450 ve 500 MHz'lik Power Mac G4'lerde ise, uzun süredir sözü edilen ve kod adı Sawtooth olan anakartlar kullanılacak. Bu kartlar, Power Mac G3'ün bellek bant genişliğinin üç kat (dakikada 800 MB) ve PCI veriyolunun da iki kat hızlanmasını sağlayacak. Bu iki yeni model ayrıca, ATI Rage 128 video kartının taşıdığı bir 2x AGP girişi de sağlıyor. Video kartında, Apple'ın yeni Cinema Display'i için kullanılacak olan analog ve sayısal çıkışlar bulunuyor. Böylece bu model-

ler, ayrıca bir video kartı gerekmeden Cinema Display'i kullanabilen Mac modelleri olacaklar.

Yeni Power Mac G4 modelleri, Apple'ın kablosuz ağ seçeneği Airport ile birlikte gelecekler. Airport'la gelen modeller, kablosuz ağın ihtiyacı duyduğu baz istasyonu olarak da hizmet verebilecekler.

G4 yongası, daha önce Altivec olarak bilinen şimdi ise Velocity Engine (Hız Motoru) denen özel bir eki de içeriyor. Bu, donanım tarafında 128 bit'lik veriyolu üzerinden G4 işlemcisi ile birleştirilen bir vektör işlem birimini, yazılım tarafında da 162 yeni işlem komutunu getiriyor.

Velocity Engine'i destekleyen uygulamalar bağımsız olarak işleniyorlar, böylece ana işlemci diğer görevler için serbest kalmış oluyor. Velocity Engine aynı anda dört adet 32 bit bloğunu idare edebiliyor.

Bilgi için

Bilkom A.Ş.
Tel: (212) 293 39 40
Fiyatı: Belli değil.

Kartuş Anında Değişebiliyor!

■ Mutoh'tan Dye ve Pigment mürekkep teknolojisini birleştiren geniş formatlı yazıcılar.

Mutoh, Epson piezo teknolojisini kullanan geniş formatlı Falcon Graphics poster yazıcılarını piyasaya sundu. Özellikle poster çıktısı almaya uygun Epson piezo teknoloji mürekkep püskürtme kafaları kullanan RJ-4100 ve RJ-6100 modelleri, 1440 x720 dpi çözünürlükte fotoğraf kalitesinde çıktılar alabiliyorlar. A0 720x720 dpi renkli bir görüntüyü 18 dakikada basabiliyor. RJ-4100 her biri 220ml'lik dört renkli, RJ-6100 ise her biri 220ml'lik altı renkli gelişmiş mürekkep kartuş sistemi sayesinde hem dış hem iç mekan baskıları almaya olanak sağlıyor.

Yeni yazıcılarda mürekkep değiştirmek çok kolay. Otomatik sensörlerle algılanan mürekkep kontrolü sayesinde hiç zaman harcamadan ve

çıkartılan bozmadan kartuş değiştirmek mümkün oluyor.

Falcon Graphics'ler, 1440 x720 dpi çözünürlüğü ile 600x600 dpi renkli yazıcılara göre 2,88 kere daha fazla nokta adedine sahip.

Otomatik mürekkep seviyesi uyarı sistemi ile RJ-4100 hem mürekkep azaldığında hem de bittiğinde iki ayrı uyarı veriyor. Mürekkep kartuşları kafa ile aynı olduğu için birkaç saniye içerisinde değiştirilebilirken, mürekkep bulaşması, çizimin yarım kalması gibi problemlerle karşılaşmıyor. Sadece 30 saniye gibi kısa bir sürede malzemeyi yazıcıya yükleyebiliyorsunuz.

HP-RTL, HP-GL ve HP-GL/2 grafik ebatlarını des-

tekleyen RJ-serisi ile hem bilgisayar destekli tasarım çizimlerini hem de grafik çıktıları basmak mümkün.

Seri ve paralel ara birimleri ile hem PC hem de Mac'lere bağlanabilen yazıcı, opsiyonel olarak 100-Base-TX hızlı ağ bağlantı kartına sahip. Falcon Graphics'ler bu sayede

TCP/IP, Netware, Apple Ethertalk ve Windows NT, 98, 95 platformlarını destekliyor.

Bilgi için

Ölçsan
Tel: (212) 280 97 61
Fiyatı: Modeline göre değişiyor.

Çok Daha Fazla İşlem Gücü

■ Compaq, Intel Pentium III 600 Mhz işlemcili yeni modellerini piyasaya sürdü.

Deskpro EP ve EN Serisi, Professional Workstation AP 200 ve AP400 Serilerinin, Intel Pentium III 600 MHz işlemcili yeni modelleri piyasaya sunuldu.

Masaüstü, minitower ve küçük boyutlu olmak üzere

çeşitli konfigürasyonlarda sunulan Deskpro kişisel bilgisayarlar, mevcut bilgi işlem or-

tanlarına kolayca bütünleştirilebilecek ve daha uzun yaşam çevrimleri sağlayacak çözümler talep eden kullanıcılara hitap ediyor. Tek ve çift işlemcili konfigürasyonlarda sunulan AP 200 ve AP400 iş istasyonları ise iş çevrelerinin, teknik ve yaratıcı ortamlara yönelik kapsamlı uygulamaları için.

Kurumsal ihtiyaçlara yönelik Deskpro'lar

Kurumsal ortamda ürün tutarlılığını sağlamak amacıyla, Deskpro Pentium III 600 MHz tabanlı modeller, önceki Deskpro modellerle aynı yazılım özelliklerine sahip. Bu durum, uygulamalarda belli bir standartın korunmasını sağlıyor. Yeni Deskpro EN Serisi, 10.0 GB'a kadar çıkarı-

labilen Ultra ATA sabit sürücüler, 32X Max CD-ROM sürücüler ve ATI RAGE PRO TURBO AGP 2X grafik kartlarla birlikte sunuluyor. Tüm Deskpro modelleri kapsayan ek seçenekler arasında grafik, veri depolama, ağ işlem ve biometrik çözümler yer alıyor. Ayrıca tüm modellerde, 16 bit çift yönlü işitsel uygulama PremierSound ve yetkisiz erişimi önlemek için şasinin uzaktan kilitlemesini sağlayan Smart Cover Lock özelliği de bulunuyor.

Profesyonel iş istasyonları

Professional Workstation AP200 ve AP400'ler, iş çevrelerine, teknik ve yaratıcı uzmanlara daha fazla performans sağlamak için yeni Pen-

tium III 600 MHz işlemciyle donatılmış. Tek işlemcili bir AP200'de, 128 MB RAM, 9.1 GB Wide Ultra SCSI sabit sürücü, giriş seviyesi 3D ELSA Synergy II grafik kartı ve Microsoft Windows NT Workstation 4.0 özellikleri bulunuyor.

Bilgi için

Compaq
Tel: (216) 391 84 30
Fiyatı: Modele göre değişiyor

56 K'ya Elveda!

■ Internet'te 400 K hızla gezinme imkanı.

Deksar Multimedia, Internet gezginlerine inanılmaz bir hız vadediyor. Barracuda ile Internet'ten 2 saatte yük-

leyebileceğiniz bir dosyayı 8 dakikada alabilecek, resim yüklü web sitelerini kolayca açabilecek, Internet'ten TV kalitesinde video seyredebilecek, Internet üzerinden yayın yapan 70 bin TV kanalına rahatça ulaşabileceksiniz.

Barracuda, Internet'ten içeriği direkt olarak alıyor ve uydu üzerinden anında bilgisayarınıza gönderiyor.

Barracuda hizmetinden yararlanmak için, öncelikle "Barracuda Erişim Kiti" adı verilen, 60x80 çanak anten, PC anakartına ilave edilecek bir PCI kartı ve sistemin çalışmasını sağlayacak yazılımı içeren bir CD-ROM'dan oluşan paketi almak gerekiyor. Barracuda'ya abone olmadan önce, binanızın güneşe doğru açık bir görüş açısının ve 60 cm'lik bir uydu çanağını yerleştirecek yerinizin olup olmadığını kontrol etmeniz gerekiyor. Bilgisayarınızın da minimum 133 Mhz işlemcili olmasında yarar var.

Bilgi için

Deksar Multimedia
Tel: (212) 236 92 00
Fiyatı: Donanım konfigürasyonuna göre değişirken, aylık sınırsız abonelik 29,95 \$.

Kablosuz Mouse

■ Kablosuz Tekerlekli Fare masanızda.

Cordless Wheel Mouse, dijital iki kanal telsiz teknolojisini, kablosuz mouse'un özgürlüğüyle birleştiriyor. Mouse, aynı zamanda üç programlanabilir düğme ve

IntelliMouse döner tekerlekli kaydırma cihazını birleştirerek kaydırma, yaklaştırma gibi işlevleri; uygun belge ve web sayfalarında kolay ve efektif hale getiriyor.

Mouse alıcısından 1.5 metre uzakta kullanılabilir ve alıcı PC'ye 'mouse port'undan (PS/2 uyumlu) kolayca takılabilir. Dijital

iki-kanal telsiz teknolojisi sayesinde Cordless Wheel Mouse, masanın altında dursa bile masaüstünün her tarafında çalışıyor.

Kaydırma tekerlekli Cordless Wheel Mouse'u kullanmak için kullanıcıların; IntelliPoint 3.0 yazılımı (pakete dahil), Windows 95, Windows 98 veya Windows NT 4.0 (Service Pack 3'le birlikte) işletim sistemi kurulu bir PC, yuvarlak bir mouse port'u, sabit sürücüde 25 MB'lık yer, bir CD sürücü, ve iki AAA pile (pakete dahil) ihtiyacı var.

Bilgi için

Microsoft
Tel: (212) 258 59 98
Fiyatı: Belli değil.

Profesyonel Uygulamalar İçin

■ A4 masaüstü tarayıcılarının üst seviyedeki yeni modelleri piyasada.

Metro'nun distribütörlüğünü yaptığı Hedidelberg CPS'nin yeni ürünü Saphir Hires Türkiye'de. Saphir Hires kısaca, "42 bit renk derinliği, 3.6D densite, 3048 dpi çözünürlük, çift lens sistemi ve autofocus" olarak tanımlanıyor.

Tek geçiş teknolojisini kullanan 42 bit renk derinliğine ve 3.6 D density'e sahip Saphir Hires, 10,500 pixel renkli CCD özelliğiyle tek geçişte 3 ana rengi tarıyor. Cihazın en önemli özelliği, son derece keskin tarama sonuçları sağlayan ve bir autofocus kamerasına benzer fonksiyonları içeren autofocus özelliği. Bir diğer ayırt edici özelliği ise, kullanıcıya iki çö-

çüsündeki çıkışlar esas alınmış. Büyütme faktörü, gazete baskısında veya monitör görüntüsünde kullanılan daha küçük tramlar söz konusu olduğunda daha da artıyor. Çözünürlük interpolasyon kullanılarak 9144x9144 dpi'a kadar artırılabilir.

Titreşimsiz tarama imkanı

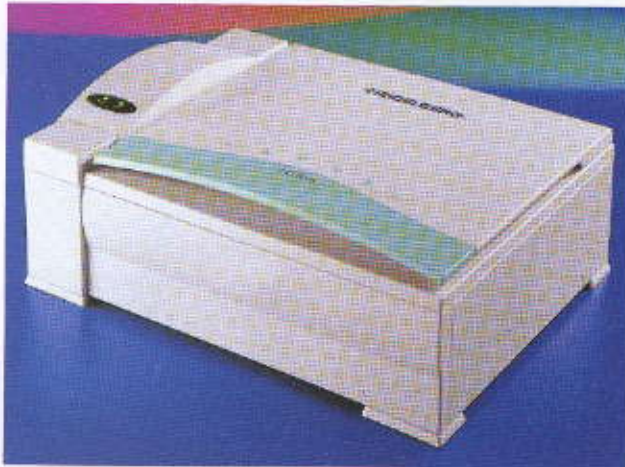
Saphir Hires'ta optik sistem sabitleştirilmiş. Orijinal, sabit duran CCD sırasının altında hareket ettiriliyor. Bu özellik de titreşimsiz tarama imkanı veriyor. LinoColor Elite yazılımı, tarama sürecince tutarlı renk ayrımını garanti ederken, yazılımın çok sayıda otomatik fonksiyon

Saphir HiRes, Apple Macintosh için tarama ve renk yönetim yazılımı LinoColor Elite, Scanner kalibrasyon yazılımı ScanOpen ICC Lite, ICC profiller, IT8 opak ve transparan orijinaller, Cano'tan Cumulus Desktop görüntü veri tabanı ve "FontExplorer" CD ile birlikte veriliyor. 35 mm. slaytlar, büyük ebatlı transparanlar, negatifler ve röntgen filmleri gibi transparan orijinaller için transparan tarama ünitesi

si makineye entegre edilmiş. Ayrıca, opsiyonel aksesuarlardan, ViewOpen ICC ve PrintOpen ICC ise, kullanıcıya kendi ICC monitör ya da yazıcı profillerini oluşturmaya izin verip, tarama ve monitör görüntüsünden çıkışa kadar hassas renk ayrımı sağlıyor.

Bilgi için

Metro Müessesilik
Tel: (212) 630 85 00
Fiyatı: 14130 DM

zünürlük arasında seçim yapmasına imkan sağlayan çift lens sistemi. StandartRes modunda 216x297 mm. ebadındaki orijinal için optik çözünürlük 1220x3048 dpi. HighRes modunda ise, 86x297 mm. orijinal için optik çözünürlük 3048x3040 dpi. Seçilen çözünürlüğe bağlı olarak kalite kaybı olmadan, yüzde 600 veya 1200 oranındaki büyütme mümkün olabiliyor. Bu rakamlarda, ofset baskıda sıkça kullanılan 60 l/cm tram öl-

zellikleri mevcut. Kullanıcı bir tuşa basarak, renk düzeltme yetenekleri ve sayısız filtreler elde edebiliyor. Kullanıcının özel renk ayrım tecrübesi olmasa bile, bu olanaklar kullanıcının mükemmel sonuçlar almasını sağlıyor. ColorAssistant ise, taranmış orijinali otomatik olarak analiz ederken, görüntünün ışık ve gölge ayarları, color cast azaltılması ve kroma ve kontrast düzeltmeleri gibi son düzeltmeleri otomatik olarak yapıyor.

Taramada Yeni Yaklaşım

■ Microtek'ten profesyonel dia ve rulo film tarayıcı.

Microtek, çok yüksek çözünürlüklü yeni bir dia tarayıcı modelini daha anons etti. Ölçün kanalıyla ülkemizde de tüketicilerin kullanımına sunulan ürün, kullanıcılarına 36bit renk derinliğinde 4000x4000 dpi optik çözünürlük sunuyor.

Bir tane, dört adetlik 35 mm. dia besleme şarjörü ve bir adet altılı film şeridi şarjörü ile birlikte gelen Microtek ArtixScan 4000t, hem RGB hem de CMYK modlarında görüntü tarayabiliyor. ScanWizardPro programı ile, monitör ve yazıcılarla renk kalibrasyonu sağlamak ve gerçek renklerle çalışmak mümkün oluyor. ArtixScan 4000t, 35 mm. orijinalleri tarayıp degradesyona uğratmadan sorunsuzca A3 ebatla çıkış kalitesine getiriyor. 3.4 Dmax hassasiyetinde tüm detay ve keskinlikleri yakalayabili-

yor.

Microtek'in geliştirilmiş Auto focus lensi, dia şarjörü ve Aps film rulosa otomatik olarak gerekli hassas focus ayarlarını yaparak kaliteli görüntünün yakalanmasını sağlıyor. Opsiyonel Aps film rulo tarama ünitesi ile bir kerede 40'luk bir filmi taramak mümkün. Dia ve rulo filmlerin taranması ve saklanması yeni bir yaklaşım sunan ArtixScan 4000t, PC ve MAC ortamlarını destekliyor.

Bilgi için

Ölçün
Tel: (212) 280 97 61
Fiyatı: 1695 \$ + KDV
www.olcsanad.com

Adaptör Taşıma Derdi Yok!

■ Brother, hafiflikte sınır tanımayarak yeni mobil inkjet'lerini üretti.

Brother, yeni geliştirdiği teknolojiyle, portatif yazıcıların ağırlıktan kaynaklanan taşıma zorluklarını ve şebekeye bağlanma ihtiyaçlarını orta-

dan kaldırdı.

Brother'ın MP-21C ve MP21-CDX mobil inkjet'leri, bir PCMCIA kartıyla notebook'a bağlanarak enerjisini notebook'un bataryasından alıyor ve minimum enerjiyle çalışarak bataryayı zorlamıyor. Böylece, adaptör taşıma derdini ortadan kaldırıyor.

Yeni inkjet'ler, Brother'ın Piezo teknolojisi baz alınarak üretilmiş. Bu teknoloji, bir mobil inkjet'te 720x720 çözünürlükte baskı kalitesini

garantiliyor. Ayrıca Piezo teknolojisi sayesinde MP-21C ve MP-21CDX, mürekkep püskürtme işlemini otomatik olarak ayarlayarak bunun için gereken akımı yaratıyor. PCMCIA kartıyla notebook'a bağlanan mobil inkjet baskı aşamasında da notebook'un bataryasını zorlamıyor.

Kullanıcıların farklı beklentileri dikkate alınarak tasarlanan Brother mobil inkjet, iki farklı model seçeneğiyle sunuluyor. MP-21C; PCMCIA kartıyla, MP-21CDX 30 sayfalık kağıt haznesi, PCMCIA kartı, şebeke adaptörü ve paralel data kablosuyla birlikte veriliyor.

Brother MP-21C 1000 gramdan az ağırlığı ve 40 dB'dan az gürültü özelliğiyle, kullanıcılarının gönlünü fethedeceği benziyor.

Bilgi için

Gen-pa
Tel: (212) 288 10 78
Fiyatı: MP-21C: 380 \$
MP-21CDX: 449 \$

Danışmanlar Yanınızda

■ 2000 yılı paniği yaşayan şirketlere hızlı ve hemen ulaşabilecekleri bir çözüm.

Scala Business Solutions, denenmiş ve test edilmiş küresel iş yönetimi yazılımı olan Scala Global Serilerine dayalı "Year 2000 Intensive Care" ürününü geliştirdi. Uygulama süresi, başlangıçtan bitimine altı ile sekiz hafta arasında.

"Year 2000 Intensive Care" sağladığı temel finansal özellikler sayesinde, 1999 yı-

lını kapatıp, 2000 yılına problemsiz bir biçimde geçiş yapılabiliyorsunuz. Ürün ayrıca standart raporlama araçları, mali raporlar, hesap tabloları ve hızlı bir uygulamaya olanak tanıyan birçok standart menüden oluşuyor.

Year 2000 Intensive Care projelerinde, tecrübeli Scala

danışmanları, standart danışmanlık ücretleriyle görev alarak, uygulamanın altı ile sekiz hafta gibi kısa bir süreçte bitmesini garanti ediyorlar. Kısa süren uygulama dönemi, uygulama maliyetlerini en aza düşürüyor.

Çok dillilik ve dövizlilik özellikleri sayesinde, 30 lisansa ve para biriminde çözümler sunan Scala Year 2000 IC, tamamiyle yerelleştirilmiş. Avrupa Para Birliği'ne uyumlu Year 2000 Intensive Care'in platformları, Microsoft SQL 7.0 ve Pervasive SQL(Btrieve)7.

Bilgi için

Scala Türkiye
Telefon: (216) 302 99 55
Fiyatı: Modülüne ve kullanıcı sayısına göre değişiyor.

İsteyenlere Casusluk da Yapabiliyor!

■ Creative'in, video konferans çözümü Video Blaster Web Cam III'ü elinizin altında.

Creative'in yeni kamerası Video Blaster Web Cam III'ü, görüntüleri net ve kesintisiz olarak ileterek, mesafe ve uzaklık problemini ortadan kaldırıyor. Kamera, 352x288 çözünürlükte ve 16,7 milyon renkte saniyede 30 kare hareketli görüntü, 640x480 çözünürlükte saniyede 15 kare hareketli görüntü yakalama olanağı sağlıyor. Tek kare görüntü alarak, bunu elektronik posta ile yollayabilen cihaz, 640x480 - 6,7 milyon renk çözünürlük-

te dondurulmuş görüntü yakalamayı destekliyor. 640x480 piksel gerçek renk CMOS sensörüne sahip olan Video Blaster Web Cam III, PC'lerin USB portuna bağlanıyor.

Web Cam III beraberinde, Poloroid Photomax, Video Blaster Web Cam Monitör, Video Blaster Web Cam Control programlarını sunuyor. Poloroid Photomax programı, kaydedilmiş fotoğ-

rafları özel görüntü efektleriyle süsleyerek kartpostallara dönüştürüyor. Video Blaster Web Cam Monitör programı, ofisten, günlük yaşamdan görüntüleri web sayfasına ak-

tarına ve bu görüntüleri gün-celleme imkanı oluşturuyor. Ayrıca Web Cam Monitör

programı sayesinde Video Blaster Web Cam III, casus kamera olarak da kullanılabilir. Bir hareket algıladığında sesli alarm ya da elektronik posta yoluyla gerekli uyarıyı gerçekleştiriyor. Video Blaster Web Cam Control programı da, Web Cam III'ün aktif hale gelmesi için gerekli ayarlamaları yapıyor.

Bilgi için

Gen-pa
Tel: (212) 288 10 78
Fiyatı: 89 \$ + KDV

Bilgiden Uzak Kalmayın

■ Satış Gücü Otomasyonuna doping.

Porcan, daha uzun pil ömrü ve uygun maliyeti ile Satış Gücü Otomasyonuna hız ve performans avantajları kazandıran Intermec Norand 6212'i piyasaya sundu.

Intermec firmasının Norand PEN*KEY 6212 mobil bilgisayarı, standart 8MB'lık RAM ve 33MHz 486 işlemcisiyle, daha önce mevcut 6210 modelinden yüzde 32 daha hızlı. LiION akıllı paket pilleri ile yüzde 35 daha uzun pil ömrüne sahip. Akıllı pilleri sayesinde 6212,

yaklaşık 10 saate kadar çalıştırılabilir.

Norand 6212, avuç içine rahatlıkla uyan çok işlevli bir tasarıma sahip. Bilginin müşteri ile temas anında toparlanarak değerlendirilmesini sağlayarak Satış Gücü Otomasyonuna hız kazandıran ve endüstri standardı iletişim seçeneklerine sahip cihaz, MS-DOS işletim sistemini destekliyor. Norand 6212, 20 dereceden 60 dereceye kadar ısılarında çalıştırılabilir.

Bilgi için

Porcan

Tel: (216) 388 84 50

Fiyatı: Belli değil.

Ekranda Gerçek Yansıma

■ Türkiye yeni bir seri monitörle tanışacak.

AOC'nin Türkiye distribütörü Pampa, AOC'nin Spectrum monitörlerini ürün yelpazesine kattı.

Spectrum serisi 14, 15, 17 ve 19 inch monitörlerden oluşuyor. Pampa bu serinin içinde 4Vlr, 5Elr, 5Glr,

● 17", VESA, XGA, SVGA, VGA uyumlu Spectrum 7Vlr'nin nokta aralığı 0.28 mm, sinyal girişi 0.7Vp-p RGB analog. Tarama frekansı yatayda 30K-70Hz, dikeyde 50-130 Hz.

1280x1024 çözünürlük ve ekrandan kontrol olanağı 7Vlr'nin diğer özellikleri arasında yer alıyor.

● 15"lik 9Glr'nin nokta aralığı 0.26 mm. iken tarama frekansları yatayda 30K-95KHz, dikeyde 50-150Hz. Uyumlulukta ve kontrol ve bağlantılarda aynı özellikleri taşıyan 9

Glr'nin çözünürlüğü ise 1600x1200 piksel.

Bilgi için

Pampa Manyetik Ürünler

Tel: (212) 256 65 90

Fiyatı: 7Vlr: 230 \$ + KDV

9Glr: 425\$ + KDV

7Vlr, 7Glr ve 9Glr modellerini satışa sunuyor. Süreç içinde bu serinin multimedia özellikli modelleri de satışa sunulacak. Spectrum serisi içinde yer alan monitörlerden 7Vlr ve 9 Glr'nin özellikleri şöyle:

Maliyet ve Sürede Kısıntı

■ AutoCAD Architectural Desktop Release 2 satışa sunuldu.

AutoCAD Architectural Desktop Release 2, Autodesk'in Tasarım 2000 ürün ailesi ile uyumlu olmakla kalmıyor, AutoCAD 2000 ile gelen tüm yeni özellikleri içeriyor.

Yeni sürüm, AutoCAD 2000'in üretkenlik ve esnek kullanım özelliklerine mimarlar, mühendisler ve diğer yapı profesyonelleri için düşünülmüş özellikler ekliyor. Autodesk Tasarım 2000 ürün ailesinin bir parçası olan AutoCAD Architectural Desktop R2, ilk sürüme göre 60'dan fazla mimari yenilik getirirken, mimarların üretkenliğini ve tasarım seçeneklerini de artırarak proje maliyetinin ve süresinin düşürülmesinde önemli rol oynuyor.

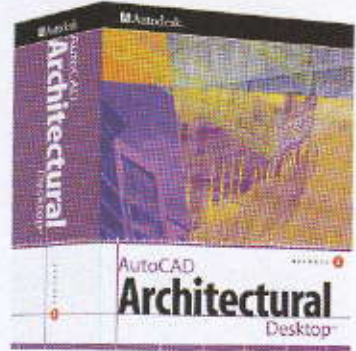
Ücretsiz AEC Object Enabler

Sayısal Grafik'in "www.sayisalgrafik.com.tr" adresli sitesinden de çekilebileceğiniz ücretsiz AEC Object Enabler 2.0 yazılımı ise, AutoCAD Architectural Desktop içinde yaratılmış akıllı mimari nesnelerin AutoCAD 2000 tabanlı diğer yazılımlara sahip kullanıcıların da bu verileri paylaşabilmesini sağlıyor. Böylece tüm tasarım ekibinin bilgi alış-verişi sorunsuz bir şekilde gerçekleşiyor.

Mimarlar için genişletildi

AutoCAD Architectural Desktop R2, AutoCAD 2000 ile sıkı ilişkisinin yanında bu ürünle gelen 400'den fazla yeniliğe kendisine ait yeni özellikleri de katıyor. Kullanıcıya, duvar stili, kapı genişliği gibi tasarım kararla-

rını nesne özellikleri penceresinden değiştirebilme kolaylığı sağlıyor. Birden fazla çizimle aynı anda çalışma ortamında, DWG dosyaları arasında akıllı nesneler sürüklenip bırak yoluyla taşındığında, nesne görüntüleri hedef çiz-

zime göre kendiliğinden ayarlanıyor.

Her AutoCAD Architectural Desktop kutusunda, AutoCAD 2000'in ActiveX arabirimine ek olarak mimariye özel ActiveX Object Model Interface'de bulunuyor. Kullanıcılar ve uygulama geliştiriciler OMI'yi kullanarak, AutoCAD Architectural Desktop yazılımı içindeki ya da ağ üzerindeki mimari modelleri sorgulayabilir ve değiştirebilirler.

AutoCAD Architectural Desktop ile, kullanıcılar yerel ağ ya da Internet üzerinde herhangi bir yerde bulunan çizimleri, stil kütüphanelerini, tasarım içeriğini ve uygulamaları açabiliyorlar. Bununla beraber nesnelere Internet bağlantısı atayarak çizimlerin birbirleriyle ve organizasyonun belirlediği şartnamelerle bağlantısı kurulabiliyor.

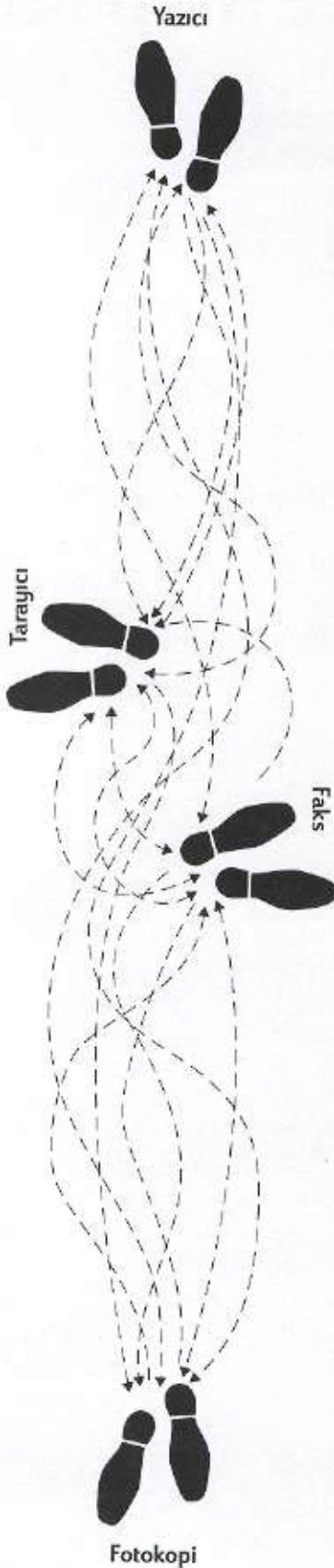
Bilgi için

Sayısal Grafik

Tel: (212) 293 04 23

Fiyatı: 5450 \$+KDV

Koşuşturmayla son...

Visual C++ 6

Öğrenmek İçin
24 Saat YeterliYeni bir görsel programlama
dili öğrenmenin tam sırası.

Visual C++ üzerine yazılmış bu kitap, bu dille yeni tanışan ve programlamaya yeni başlayanlara olduğu kadar, tecrübeli olan programcılara da

hitap ediyor. Gereksiz içerik ya da teori içermeyen yeterli miktarda kısa ve öz örnekler kullanan kitapta, her ders içinde farklı bir konunun nasıl uygulamaya konulabileceğini gösteren kısa örnekler de yer alıyor. Kitapta yer alan bu örnekler bölüm başına yaklaşık bir sayfayı geçmeyecek kaynak kodları ile sınırlanmıştır. Böylelikle tecrübeli bir klavye kullanıcısı olmasanız bile, çok miktarda örneği deneme şansınız oluyor.

Visual C++ için bir önceki sürümüne göre yapılan yenilikler de kitapta yerini alıyor. Programlama dili kullanımı ile ilgili bölümler ise altı kısma ayrılmış. Birinci bölümde derleyici ve ilgili araçlar kısaca yer alıyor. İletişim kutuları ve temel kontroller adlı ikinci bölüm ise, Windows programcılığında kullanılan temel kontroller ile birlikte onlarla etkileşim için kullanılan MFC sınıflarını tanıtıyor.

Windows ve MFC mimarisi, grafik arabirim, genel kontroller gibi bölümlerin yanı sıra, son kısım olan 6. Bölüm'de serileştirme, yazdırma ve ActiveX kontrolleri gibi önemli konuların yer aldığı ileri düzeyde MFC programlama yer alıyor. Ancak her ne kadar kitap C dili üzerine tecrübeniz olmadığını varsayarak anlatım yapsa da, biraz programlama tecrübesi bu kitabı daha iyi anlamınıza yardımcı olacaktır.

Ürün Bilgisi

Visual C++ 6

Bilgi için : Sistem Yayıncılık
Tel : (212) 293 83 72
Faks : (212) 245 66 14
Fiyatı : 5.250.000 TL

Amatörler için Internet

7'den 70'e
Herkes İçinInternet'i keşfetmenin en
kolay ve eğlenceli yolu.

Internet üzerine şimdiye kadar yazılan kitaplardan oldukça farklı olan bu kitap sizi bilgisayar mühendisliğinden mezun biri yerine

koyup Internet'in en garip, en az kullanılan yönlerini öğretmek, telaffuzu imkansız komut ve bilgileri sunmak yerine, Internet öğrenmeye nasıl başlayacağınız, gerçekten bilmeniz gereken bilgiler ve yardımı ihtiyac duyduğunuzda nereye başvurabileceğiniz gibi konuları yalın bir dille anlatıyor.

Kitapta özellikle Net kullanıcıları tarafından en çok ilgi gören servis olan www ortamında aradığınız bilgiyi nasıl bulacağınız, Netscape Navigator ve Microsoft Internet Explorer gibi Web tarayıcılarını nasıl kullanacağınız, e-mail ile nasıl haberleşeceğiniz ve Net'te bulduğunuz ilginç sayfaları nasıl indireceğiniz gibi konular üzerinde duruluyor. Amatörler için Internet'e baştan sona okunacak bir kitap yerine, daha çok bir sorun ile karşılaştığınızda bunun cevabını bulabileceğiniz bir yardımcı kaynak olarak bakmak daha mantıklı olacaktır.

Beş bölümden oluşan kitapta her bölüm birbirinden bağımsız olduğu için, sıra ile takip etmeniz gerekmiyor. Ancak ilk iki bölümü özellikle Internet'e oldukça yabancı olanların terimleri öğrenmeleri açısından okumasında yarar olabilir. Web Çılgınlığının adı altındaki üçüncü bölüm ise, Web'de aradıklarınızı bulmak, On-Line alışveriş ve kendi Web sayfanızı nasıl yapabileceğiniz konusunda ipuçları içeriyor.

Ürün Bilgisi

Amatörler için Internet

Bilgi için : Dünya Yayıncılık
Tel : (212) 629 08 08
Faks : (212) 431 38 13
Fiyatı : 4.500.000 TL

Bilden Türkçe

Öğrencileri için
Eğlenceli Türkçe

Türkçe öğrenmek hiç bu kadar kolay olmamıştı.

Bilköğretim öğrencileri için ünite esasına göre hazırlanmış bu CD multimedia tekniklerinin yoğun bir şekilde kullanıldığı bir ürün. Her ne kadar kullanıcı arabirim biraz karışık olsa da içerik zenginliği, anlatımın güzelliği, basit animasyonlar ve renkler ile şekillerin etkileşimli kullanımı, ses ve ses efektleri ile de dikkat çekiyor.

Program örnek metinlerin okuma ve anlama çalışmaları, dilbilgisi çalışmaları ve alıştırmalar, tür ve biçim bilgileri, testler, düşünce gücünüzü geliştirmeye yönelik oyun, bulmacalar ve büyük önder Mustafa Kemal Atatürk'ün yaşamının bir bölümünün anlatıldığı çizgi roman temelleri üzerine kurulmuş. Öğrenciyi sık-

mayan bir anlatımın yer aldığı programda, güncel, sevinli konu metinleri seçilmiş. Her ünite ayrı bir senaryo üzerine kurulu ve daha önce de bahsettiğimiz gibi multimedia öğeleri ile desteklenmiş. Hikayelerde seçilen metin kahramanları ise sevinli yaşayan tipler arasından seçilmiş. Konuyu anlama çalışmalarındaki sorular, alıştırmalar, testler, okuma çalışmaları, sözcük bulma çalışmaları ve bulmacaların tamamı birer oyun havasında sunulmuş. Oyunlar ve birebir sıcak anlatım yoluyla da motivasyon başarı ile sağlanıyor.

Ürün Bilgisi

Bilden Türkçe

Bilgi İçin : Bilden
Tel : (212) 230 51 82
Faks : (212) 219 32 04
Fiyatı : 40\$ + KDV

Bilgi Çağı Ansiklopedisi

Dev Ansiklopedinin
İlk Cildi: UZAY

Pusula Yayıncılık'ın ilk multimedia ansiklopedisi.

Pusula Yayıncılık ve Türkoman Multimedia şirketlerinin ortak ürünü olarak hazırlanan bu CD, ilk ve orta öğretim düzeyinden yetişkinlere kadar çok geniş bir yelpazede kullanıcılara hitap eden bir multimedia ansiklopedinin ilk

CD'si ve uzay konusunu işliyor. Aylık bir yayın olarak satışa sunulacak ve 12 ayda tamamlanacak olan tam set ise, dünya ülkelerinden Anadolu uygarlıklarına, saptan tarihe, bilim ve teknolojiye bilgi-sayarlara, Osmanlı tarihinden günümüz Türkiye'sine birçok konuyu kapsayacak.

Tamamen Türkiye'de hazırlanmış olan Bilgi Çağı Ansiklopedisi elektronik ortamda hazırlanan bir ansiklopedi olmasından dolayı da diğer multimedia eğitim ürünlerinden ayrılıyor.

Yayınlanmış ilk bölüm olan uzay konulu ilk CD'ye baktığımız zaman, grafik tasarım ve içerik zenginliği hemen dikkat çekiyor. Kullanıcı dostu olan arabirimde uzay konusu içinde yer alabilecek uzay, güneş ve gezegenler gibi konular bulunuyor.

Uzay üzerine bilinen her şeyi içermese de, insanların ilgisini çeken hemen her konuya CD'de yer verilmiş. Gittikçe gelişmeye başlayan bilgisayar desteli eğitim için iyi bir kaynak ansiklopedi.

Ürün Bilgisi

Bilgi Çağı Ansiklopedisi

Bilgi İçin : Pusula Yayıncılık
Tel : (212) 252 42 80
Faks : (212) 293 15 44
Fiyatı : 3.000.000 TL

Dört işlev bir makinede:

**Yazıcı
Tarayıcı
Faks
Fotokopi**

HPOfficeJet T65

Faks da dahil olmak üzere, bütün ofis işlevlerini yerine getiren tek bir makine: Fotoğraf kadar gerçek, profesyonel kalitede baskı, faks, tarama ve kopyalama yapar. Hangi işlev olursa olsun, yüksek hızda ve renkli çalışır. T65 hızlı, kullanışlı ve rahattır. Koşuşturmanıza gerek kalmaz. HPOfficeJet'in fiyatı da çok uygun: **599\$+KDV**. Ayrıntılı bilgiyi yetkili satıcılarımızda ve <http://www.hp.com.tr> Internet adresimizde bulabilir ya da (212) 221 69 69 numaralı telefondan bizi arayabilirsiniz.

**hp HEWLETT®
PACKARD**

Herkes İçin Kolay

Linux Kurulumu

Windows'tan vazgeçmeden tehlikesiz bir şekilde Linux'u denemek ister misiniz? Bu ayki CD'mizdeki SuSe 6.2 dağıtımıyla adım adım Linux kurulumunu açıklıyoruz. CHIP, tüm kullanıcıların bu işletim sistemini tanımalarını sağlıyor.

Ufuk Yamanlıçoğlu uyaman@chip.com.tr

Windows kullanıcısıysanız, rahat bir nefes alabilirsiniz: Öncelikle alıştığınız işletim sisteminden vazgeçmek zorunda değilsiniz, ve Linux'u beğenmezseniz de ondan hemen kurtulabilirsiniz. Ayrıca her bir adımda ne yapmanız gerektiğini tam olarak açıklıyoruz.

Size sunduğumuz yardımla doğru bir şekilde hazırlık yaparsanız kurulum işlemi pek sorun olmayacaktır. Linux kurulumundaki en önemli iş sabitdiski doğru biçimde bölümlere (partition) ayırmaktır. Linux'a yer açabilmek için varolan

Windows partiyonunuzu veri kaybı olmaksızın nasıl küçültüp bölceğinizi gösteriyoruz.

İhtiyaç duyacağınız her şeyi dergimiz CD'sinde bulabileceksiniz: Yepyeni SuSE Linux 6.2'nin CHIP okurları için özel olarak hazırladığımız bir versiyonu ve Linux işletim sistemini tamamlayan çeşitli araçlar CD'mizde yer alıyor. Orjinal SuSE dağıtımı beş adet CD üzerinde geliyor.

CD'mizde yeterli yer olmadığı için bu beş CD'deki programlar, sürücüler ve araçlardan sadece bir kısmını sizlere su-

nabiliyoruz. Ancak CHIP CD'sindeki SuSE 6.2 işletim sistemi esnek dosya yöneticisinden kolay Internet erişimine ve CD Player'dan oyunlara kadar önemli tüm bileşenleri içeriyor. Linux varolan donanımlarınızı tanıımıyorsa, donanımı üreticinizin veya SuSE'nin Web sayfasından (www.suse.com) yardım alabilirsiniz.

SuSE Linux ile ve ayrıntılı kurulum açıklamalarımızla tüm engelleri aşabileceksiniz. Bir saat içinde Linux kullanıma hazır olacaktır. Linux dünyasına hoşgeldiniz!

Linux ile İlgili En Önemli 10 Soru

- 1. Linux da neymiş?** Linux, kullanıcıların 1991'den beri sürekli olarak geliştirdikleri başarılı bir işletim sistemidir.
- 2. Linux'un fiyatı nedir?** Linux bedavadır, bu ayki CD'mizde en yeni Linux dağıtımlarından birini bulabilirsiniz.
- 3. Linux için nasıl bir PC lazım?** CHIP CD'sindeki Linux sürümü 6 MByte RAM'li olan 386 işlemcili bir PC'de bile çalışabiliyor. Grafiksel arayüz için 16 MByte RAM'li olan bir Pentium PC tavsiye ediyoruz.
- 4. Linux için Windows sistemimi silmem mi gerekiyor?** Hayır, Linux'u ikinci işletim sistemi olarak Windows'a paralel nasıl kurabileceğinizi açıklıyoruz.
- 5. Linux'ta yeni USB cihazlarımı kullanabilir miyim?** Hayır, ancak USB desteği planlanıyor.
- 6. Windows programları Linux'ta ça-**

- lır mı?** Hayır. Ancak bazı Windows 3.x programları için emülatör programları mevcut.
- 7. Linux için standart yazılımlar mevcut mu?** Evet, mesela Corel Wordperfect veya Star Office.
- 8. Linux Notebook'larda da çalışır mı?** Evet, çoğu PC Card'lar şu an destekleniyor. Ancak özellikle güç yönetimi bazı problemlere neden oluyor.
- 9. Linux'u sistemimden tekrar silebilir miyim?** Evet, bunun için 66. sayfadaki chipuğlanımıza bakabilirsiniz.
- 10. Linux ile ilgili sorularım olursa ne yapabilirim?** Eylül ve Ekim aylarında sizlere hizmet verecek olan Linux Destek Hat'ını arayabilir ve problemlerinizin çözümünü ilgili bilgileri alabilirsiniz. Bu konudaki geniş açıklamayı 50. sayfada bulabilirsiniz.

İçindekiler

• Windows Altında Linux'a Hazırlık	48
Yedekleme, kurtarma disketleri	48
Windows partiyonunu küçültülmesi	48
• Linux kurulumu	52
CHIP CD'si veya diskette boot etme,	
Linux partiyonunun seçimi	52
LILLO Bootmanager'in etkinleştirilmesi	54
Bir kullanıcının oluşturulması	56
• Grafiksel arayüzün kurulumu	58
Ekran kartı ve monitör seçimi	60
KDE 1.1'in çalıştırılması	60
KDE bileşenlerine genel bakış	61
• Sürücülere erişim	62
Sürücüler neden mount etmek gerekiyor?	62
Disket ve CD-ROM'a erişim	62
Windows partiyonlarına erişim	62
• Faydalı bilgiler ve chipuçları	66
Komut satırı hakkında herşey	64
Internet bağlantısı, Linux'un düzgün kapatılması, sıkıştırma programları	66

Windows Altında Linux'a Hazırlık

Linux kurulumuna özenli bir şekilde hazırlırsanız, kurulum sırasında kötü sürprizlerle karşılaşmazsınız. Bu yüzden hazırlık için yeterince zaman ayırın.

1. Her zaman lazım: Windows Açılış Disketi

Linux kurulumunda bir şeyler ters gidebilir, bu yüzden bir açılış disketine sahip olursanız iyi olur, sonuçta yeni bir işletim sistemi kuruyorsunuz.

Windows 95/98 altında bunun için şunları yapmalısınız: Denetim Masası'nda Program Ekle/Kaldır simgesine çift tıklayın ve "Başlangıç disketi" bölümüne geçin. "Disket oluşturma" düğmesine tıkladığınızda açılış disketiniz oluşturulacaktır, gerekli dosyaların kopyalanması için Windows kurulum CD'sine ihtiyaç olacaktır.

2. Bilgisayarınızla ilgili bilgilerin çıkışını alın

Linux kurulumunda karşınıza ekran kartı, monitör ve diğer bazı donanım bileşenleriyle ilgili sorular çıkabilir. Bu veriler normalde aygıtlarınızın kitapçıklarında da yazar.

Bu bilgileri daha çabuk ve toplu bir şekilde yine Denetim Masası - Sistem - Aygıt Yöneticisi ile bulabilirsiniz. "Yazdır" düğmesine tıkladığınızda aygıtlar ve sistem hakkında kombine bilgiler yazdırılır ve böylece bu bilgiler her zaman elinizin altında olur.

Monitörünüzün kitapçığında ekran çözünürlüğü ve yenileme frekansları

hakkında ek bilgiler de bulunur. Monitörünüzü kapsamlı aygıt listesinde bulamazsanız Linux'a ileride bu verileri bildirmeniz gerekir.

3. Unutmayın: Önemli tüm verileri yedekleyin

Mutlaka, ne olur ne olmaz, sisteminizi komple yedekleyin. En azından Windows açılış partisoynunu ve verilerinizi. Bunun için Drive Image'i tavsiye ediyoruz. Kullanılabilir Demo sürümünü geçen ayın CD'sinde vermiştik.

4. En zor iş: Linux sistemi için diskte yer açmak

Linux kendine özgü bir dosya sistemiyle çalışır; bu yüzden işletim sistemi sabitdiskte boş alana ihtiyaç duyar. İki durumdan biri size uygun olacaktır:

1. Durum: Windows'un yüklü olduğu büyük bir Primary (birincil) partisoynunuz var ve Linux'u kurmak için bunu küçültmek istiyorsunuz (mesela C sürücüsünde 4 GByte)

2. Durum: Diskinizde zaten birçok partisoyn mevcut ve birini Linux için ayırabilirsiniz.

Grafiksel arayüzlü (Windows benzeri) bir Linux için en az 500 MB'lık bir disk alanını gözden çıkarmalısınız. Bu iş için en ideal olanı Powerquest'in Partition Magic programı kullanmaktır (kuruya bakınız). Bu programa sahip değilseniz Freeware bir program olan FIPS'i kullanabilirsiniz. Bu programı CHIP CD'sinde "/dosutils" dizini altında bulabilirsiniz. FIPS 2.0'ı nasıl kullanacağınızı

Partition Magic ile Yer Açmak

Partition Magic ile veri kaybı olmaksızın tüm bir partisoynü küçülebilir, fdisk veya FIPS ile uğraşmak zorunda değilsiniz. Program yaygın tüm dosya formatlarını destekliyor (bunların arasında FAT32 ve Linux Ext2 de var). Alternatif olarak System Commander IV veya Partition-It (Quarterdeck) de kullanılabilir. Powerquest'in Drive Image'i sabitdisk partisoynunu içeriğinin kopyasını (image) bir dosyaya kaydediyor. Bununla gerekirse sisteminizi tekrar eski haline getirebilirsiniz. Verilerin ZIP Drive gibi harici bir medyaya da kaydedilebilmesi için image dosyaları parçalara da bölünebiliyor (split). Drive Image Pro 3.0'ın tamamen çalışabilir bir test sürümünü Eylül CHIP CD'sinde bulabilirsiniz.

Bilgi: www.powerquest.com

Fiyatı: 90\$

nızı bir sonraki paragrafta açıklayacağız.

Sabitdiskinizi zaten yeniden bölümlendirip Windows'u da yeniden kurmaya hazırsanız, FDISK'i de kullanabilirsiniz. Bu programı DOS altından açılış disketi ile çalıştırabilirsiniz. Ancak bu durumda tüm verilerinizi kaybedersiniz.

1. Durum: FIPS'le C: Sürücüsünün küçültülmesi

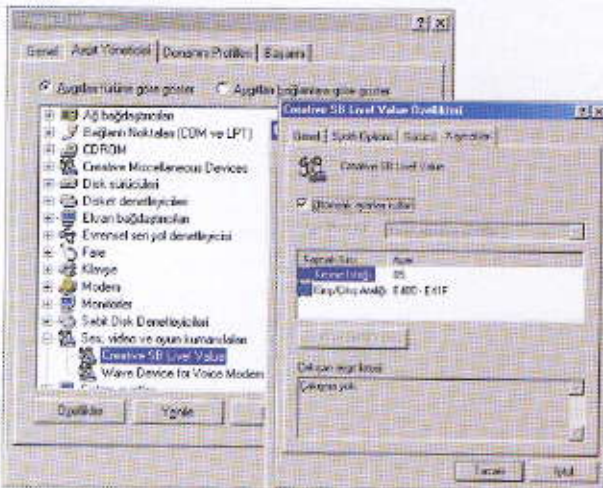
• Explorer'da (Windows Gezgin) boot edebilir bir disket hazırlayın. Disket sürücüsüne bir disket yerleştirip disket sürücüsü simgesine sağ tuşla tıklayın ve "Biçimlendir" komutunu çalıştırın. "Sistem dosyalarını kopyala" seçeneğini de işaretleyin. Alternatif olarak DOS komut satırından "format a:/s" girip yine bir sistem disketi oluşturabilirsiniz.

• FIPS dosyalarını (fips.exe, restorb.exe ve errors.txt) Ekim CD'sinden diskete kopyalayın.

• Sabitdiskinizi Defrag ile birleştirin. Bunun için "Başlat - Programlar - Donatılar - Sistem Araçları - Disk Birleştiricisi" simgelerine tıklayın. Fazla beklemek istemiyorsanız "Ayarlar" düğmesine tıklayıp program dosyalarının optimizasyonunu iptal edin.

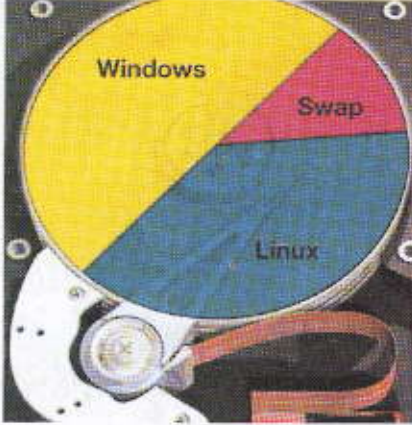
• Yeni oluşturduğunuz Boot disketin-

Unutmayın: Ses, ekran veya network kartı gibi donanımlarınızın kaynaklarını not edin veya yazıcıdan çıkış alın.

den sistemi açın. EZ Drive veya Ontrack gibi bir Diskmanager programı kullanıyorsanız Diskmanager kitapçığınızdan veya Help dosyasından yardım almaya çalışın.

- DOS komut isteminde "fips" girin ve [Enter] tuşuna basın. Program "Partition table inconsistent" gibi bir hata me-

Birken üç oldu: FIPS ve Linux disk üç partisyona ayırıyor.

sağı verirse bu mesajı es geçin. FIPS bir yerde takılıp kalırsa Windows'un takas dosyasını (Swapfile) da (genelde c:\windows\win386.swp) silmeniz gerekir. FIPS'i istediğiniz anda [Ctrl]+[C] tuş kombinasyonu ile kapatabilirsiniz.

- Ekrandaki yönergeleri takip edin ve bir "Backup copy" oluşturun. Bunun için [Y] tuşuna basın, FIPS disketinin zaten sürücüde olduğunu onaylatmak için tekrar [Y] tuşuna basın.

- Yön (Cursor) tuşlarıyla partiyonların büyüklüğünü değiştirebilirsiniz. "Old partition" mesela Windows'un olduğu o ana dek kullandığınız partiyondur. "New partition" Linux için oluşturacağınız yeni disk bölmesini ifade eder. Bu partiyon için en azından 500 MB'lık, daha iyisi 1 GByte'lık bir kapasite tavsiye ediyoruz. Mantıklı bir değer girdikten sonra [Enter] tuşuna basın.

- Devam etmek için bir sonraki soruya [C] (continue) ile cevap verin, başka şeyler düşünüyorsanız [R] tuşuna basın. "Do you want to proceed" sorusuna da [Y] ile cevap verin.

- Disketi sürücüden çıkartıp sisteminizi [Ctrl]-[Alt]-[Del] tuş kombinasyonu ile yeniden başlatın. Karşınıza hata mesajları çıkarsa bunları dikkate almayın.

- Bilgisayar yeniden başladıktan sonra DOS moduna geçin ("Başlat - Bilgisayar - Kapat - MS-DOS kipinde başlat") ve

DOS komut isteminde "Fdisk" girin.

FDISK açılmadan önce (sadece Windows 95b ve 98'de) karşınıza çıkan FAT32 desteği sorgusuna evet veya hayır ile cevap verin, önemli değil.

- Menü seçeneklerinden üçüncüsünü [3] seçin "Bölüm veya mantıksal DOS Sürücüsü sil". Şimdi de 1. seçeneği seçin "Birinci DOS bölümünü sil". Silinecek partiyon FIPS ile az önce yeni yarattığınızdır. Şimdi yeni partiyonun numarasını girmeniz gerekiyor, yani [2]. Birim Adı alanını [Enter] tuşuna basarak boş bırakın. Tüm talimatlara uydusanız gönül rahatlığıyla [E] tuşuna basıp silme işlemini onaylayabilirsiniz.

- Birkaç defa [ESC] tuşuna basıp Fdisk'ten çıkın ve bilgisayarı yeniden başlatın. Şimdi Linux kurulumuna başlayabilirsiniz, 52. sayfadan itibaren yazı okumaya devam edin.

2. Durum: Mantıksal bir sürücü ayırmak

Eğer zaten birçok partiyonla çalışıyor ve birini Linux için ayırmak istiyorsanız (mesela bu sürücüdeki verileri başka bir sürücüye aktararak) yapmanız gereken tek şey boşalttığınız partiyonu FDISK ile silmektir.

- DOS komut isteminden (Windows'taki DOS penceresinden değil) FDISK'i çalıştırın ve FAT32 desteğini etkinleştirmek için karşınıza çıkan soruya [E] ile olumlu cevap verin.

- Seçeneklerden [3] numaralı olanı seçin "Bölüm veya mantıksal DOS Sürücüsü sil". Uzunlmuş DOS bölümü için-

deki mantıksal sürücüyü silmek için yine [3] numaralı seçeneği seçin. Şimdi silinecek sürücünün harfini girin ve ekrandaki talimatları izleyin.

- Birkaç defa [ESC] tuşuna basıp Fdisk'ten çıkın ve bilgisayarı yeniden başlatın. Şimdi Linux kurulumuna başlayabilirsiniz.

CHIP Okurları İçin Linux Destek Hattı

Linux'un kurulumu ve kullanımı sırasında karşılaşılabileceğiniz ve bu yazının çözümünde yetersiz kalabileceği problemleri göz önüne alan CHIP, sizlere iki ay süreyle hizmet verecek olan "Linux Destek Hattı" uygulamasını başlattı.

Linux konusunda Türkiye'nin öncü kuruluşlarından olan Gelecek Bilişim ve İletişim A.Ş.'nin katkılarıyla gerçekleştirilecek olan bu uygulama, CD'sinde Linux'u veren ve Linux kurulumunu en basit şekilde anlatan CHIP'in bu hizmetini tamamlar nitelikte.

Linux konusunda her türlü bilgiyi kolay ve hızlı bir şekilde CHIP okurlarına sunacak olan Linux Destek Hattı'nı, Eylül ve Ekim (son gün 31 Ekim 1999) ayları içerisinde aşağıda belirtilen gün ve saatlerde arayabilirsiniz.

Linux Destek Hattı gün ve saatleri

Pazartesi 14.00-16.00 arası
Çarşamba 14.00-16.00 arası
Cumartesi 14.00-16.00 arası

Linux Destek Hattı'na ulaşabileceğiniz telefon numarası ise şöyle:
(212) 210 01 65

Linux Altında Sürücü Tanımlamaları

Windows'takinden farklı olarak Linux C: veya D: gibi sürücü harflerini kabul etmiyor. Aşağıdaki tablodan CD ve sabitdisk

sürücülerinizin Linux'taki karşılıklarını bulabilirsiniz. Linux ilerde kurulum sırasında birçok defa sizi bunlarla yüzleştirecektir.

Linux Tanımlaması	Aygt
/dev/fd0	1. disket sürücüsü
/dev/hda	1. IDE aygıtı (1. denetçide Master)
/dev/hdb	2. IDE aygıtı (1. denetçide Slave)
/dev/hdc	3. IDE aygıtı (2. denetçide Master, çoğunlukla CD-ROM)
/dev/hdd	4. IDE aygıtı (2. denetçide Slave)
/dev/sda	1. SCSI Sabitdiski
/dev/sdb	2. SCSI Sabitdiski
/dev/sd0	1. SCSI CD sürücüsü
/dev/sd1	2. SCSI CD sürücüsü
Linux	Partiyon
/dev/hda1	1. IDE diskindeki 1. Partiyon, DOS altında C sürücüsü
/dev/hda2	1. IDE diskindeki 2. Partiyon
/dev/sda1	1. SCSI Sabitdiskindeki 1. Partiyon
/dev/sdc3	1. SCSI Sabitdiskindeki 3. Partiyon

SuSE Linux 6.2 Kurulumu

CHIP CD'sindeki Linux işletim sistemini kurmak için Setup programını ya doğrudan CD'den çalıştırabilir, ya da önce bir Linux Boot disketi oluşturabilirsiniz.

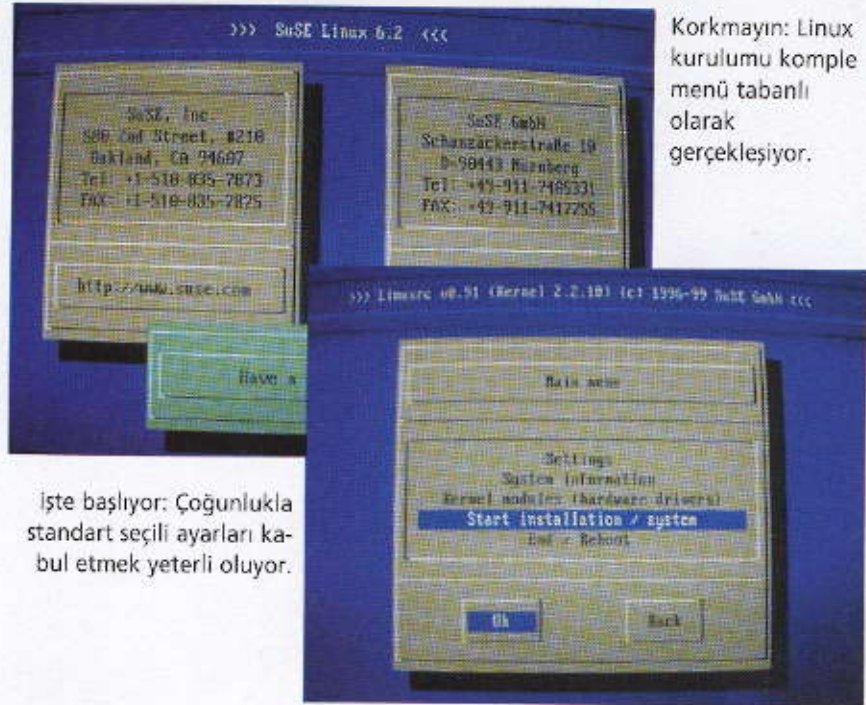
5. Ekim CD'sinden Boot edip Linux'u kurma

Bilgisayarınızın (daha doğrusu BIOS'unuzun) CD-ROM'dan Boot edebilme özelliği olup olmadığını anlamak için BIOS ayarlarına göz atmanız gerekiyor. Bunun için bilgisayarınızı yeniden başlatın ve bilgisayar açılırken [Del] veya [F1] tuşlarından birine basın. BIOS Setup'a girmek için doğru tuşun hangisi olduğu ekranın altında yazar. Bilgisayarınız CD'den açabilmek için gerekli ayarları "Boot setup" veya "Advanced Setup" bölümünde bulabilirsiniz. Boot sırasını "A:", "C:" veya "C: only" gibi ayarlardan "CD-ROM, C:" gibi, yani önce CD-ROM sürücüsü aranacak şekilde, değiştirin (ayarları değiştirmek için genellikle Page Up ve Page Down tuşlarına basmanız gerekir). Daha sonra ayarları kaydedip BIOS'tan çıkın ve tekrar Boot edin. Ayrıca CD-ROM sürücünüzün açılışta BIOS tarafından tanınması gerekiyor (sabitdisk gibi), aksi halde CD'den yine sistemi açamazsınız.

Dikkat: Linux kurulumundan sonra CD'den Boot etme seçeneğini tekrar iptal edin, zira CHIP Ekim CD'si sürücünüzde kaldığı sürece her açılışta devreye girecek ve kurulum programını her defasında yeniden çalıştıracaktır. Bu da pek hoş bir durum değildir.

6. Linux Setup disketinden Boot hep işe yarar

PC'nizin CD'den Boot edebilme özelliğine sahip olduğundan emin değilseniz veya bu özelliğin olmadığını bilmiyorsanız kolayca Linux Setup disketleri oluşturup sistemi bunlarla da açabilirsiniz. Virüssüz boş bir disket hazırlayın ve Windows 95/98 altından Ekim CD'sinin Root dizinindeki "setup.exe" programını çalıştırın. Bir sonraki pencerede dil olarak "English" seçip [Enter] tuşuna basın. Kaynak dosyaların kopyalacağı sürücü olarak CD-ROM'u ve harfini seçin, yine [Enter] tuşuna basıldıktan sonra

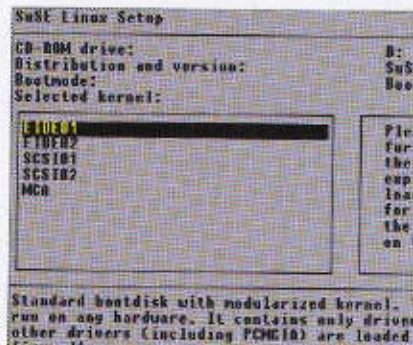

İşte başlıyor: Çoğunlukla standart seçili ayarları kabul etmek yeterli oluyor.

Korkmayın: Linux kurulumu komple menü tabanlı olarak gerçekleşiyor.

"Floppy" ve sonra da "Boot" düğmelerine basın (arada çıkan mesaj pencercelerini "Continue" ile geçin).

Kurulum programı bir sonraki adımda istenilen Kernel'i sorar. Kernel, Linux'un kalbidir ve işletim sisteminin içsel işlemlerinden sorumludur. Kernel desteği için şimdi ya bir IDE sistemi (ki çoğu sistemde bu durum söz konusudur) ya da SCSI sistemi seçebilirsiniz. EIDE sabitdiskiniz varsa ilk seçenek olan "EIDE01"i seçin. SCSI Controller ile çalışıyorsanız ve Adaptec denetleyiciniz varsa SCSI01 kaydını, Buslogic ürünlerinde ise SCSI02 kaydını seçin. [Enter] tuşuna basıp devam edin ve açılan pencerede Drive A: düğmesine basıldığınızda Linux boot disketiniz oluşturulacaktır.

Boot disketi için Kernel seçimi: İlk kayıt çoğunlukla doğru olandır.

7. İşte başlıyor: Linux Kurulum Programı

CHIP Ekim CD'si veya oluşturduğunuz Linux Boot disketi sürücüde takılıken ve doğru Boot sıralarını BIOS'ta ayarladıktan sonra (disketten açmak için A:, C: seçeneği etkin olmalıdır), bilgisayarınızı açın. Şimdi sisteminiz disketten veya CD'den açılmalıdır. Ekranda "Loading Linux" ifadesi görünecektir. Panik yapmayın, SuSE-Linux'un kurulumu menü ve seçeneklerle gerçekleşiyor, komut isteminden komut girdileriyle boğuşmanız gerekmiyor. Sistemin dil, monitör ve klavye düzeni ile ilgili ilk sorularına uygun cevaplar verin (Türkçe desteği şimdilik yok, o yüzden US English seçebilirsiniz). Girdiğiniz tüm bilgileri [Enter] tuşuna basarak onaylayın. Kayıtları seçmek için yön (cursor) tuşlarını kullanabilirsiniz. Ana menüde "Start installation / system" kaydı zaten seçili durumda olacaktır. Eğer seçili değilse bu kaydı seçin ve [Enter] tuşu ile seçiminizi onaylayın.

Bir sonraki pencerede "Start Installation" komutunu girin ve kaynak medya olarak CD-ROM'u seçin. Linux şimdi CD sürücünüzü mount etmeye (XX, sayfadaki kutuya bakınız) çalışacak ve içeriğini kullanıma hazır hale getirecektir. Kurulum seçeneği olarak "Install Li-

nux from scratch"i seçerseniz Setup rutini bir sonraki adımda diski Linux için bölümlenecektir.

8. Linux için Sabitdisk alanı seçimi veya kurulumu

"Windows altında Linux'a hazırlık" bölümündeki chipuçlarımızı takip ettiyseniz, kurulum programının otomatik olarak bir Linux partisiyona dönüştüreceği boş disk alanınız mevcut olacaktır (FDISK ile diskin bölüm bilgisini gösterdiğinizde sadece C: sürücüsü mevcut olmalıdır ve Linux için de en az 500 MB'lık boş alan olmalı, ancak bu alan bölünmemelidir, Linux kurulumu bunu kendisi otomatik yapar). Bu durumda sabitdiskin yeniden bölünmesi için "Partitioning" düğmesine basın. Linux şimdi işletim sistemi için bir Swap ve bir de Root partisiyonu kurar. Swap partisiyonu 64 MB'dan daha fazla belleği olan sistemler için de tavsiye edilir, zira bellek yoğunluklu işlemlerde performansı artırır.

Linux maksimum 127 MByte boyutunda bir Swap partisiyonu oluşturur, bunun boyutuyla uğraşmayın, Linux kendisi bu işi otomatik olarak halleder.

9. Doğru Linux konfigürasyonunun seçimi

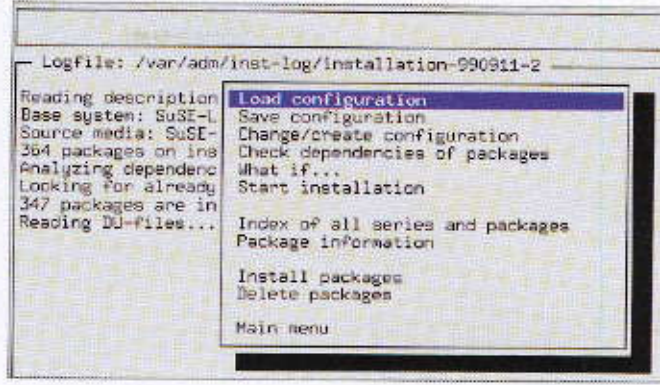
Herşey yolunda gittiye Yast ("Yet another setup tool") kurulum programı çalıştırılır. Bu program ileride programların veya donanımların kurulumunda veya konfigürasyonda karşınıza çıkacaktır.

Windows'u kullanıcıya özel (custom) olarak kuranlar ve sayısız seçim menüsü arasında tıklayıp duranlar Linux'un yapıyla da pek sorun yaşamazlar.

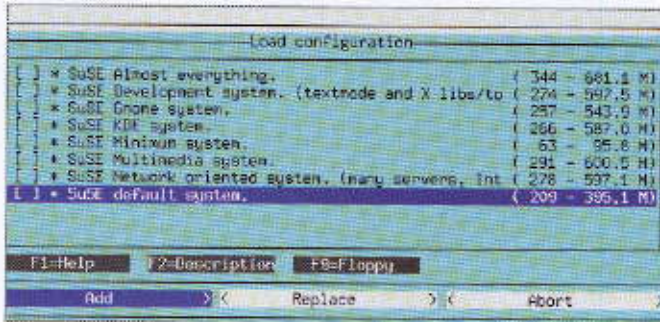
- Önce "Load configuration" (Resim 1) seçeneğiyle olası Linux konfigürasyonlarının (tam, minimum, standart, multimedia sistemi gibi) listesini açın.

- Yön tuşlarıyla şimdi karşınıza gelen bileşenlerden istediklerinizi Space tuşuna basıp işaretleyerek seçin. İleride istediğiniz programları ve modülleri (mesela GIMP resim işleme gibi) tekrar yükleyebilirsiniz. Sonradan bileşenlerin nasıl ekleneceğini 66. sayfada okuyabilirsiniz. Bizim tavsiyemiz seçili bileşenleri olduğu gibi bırakın ve konfigürasyonda herhangi bir değişiklik yapmayın.

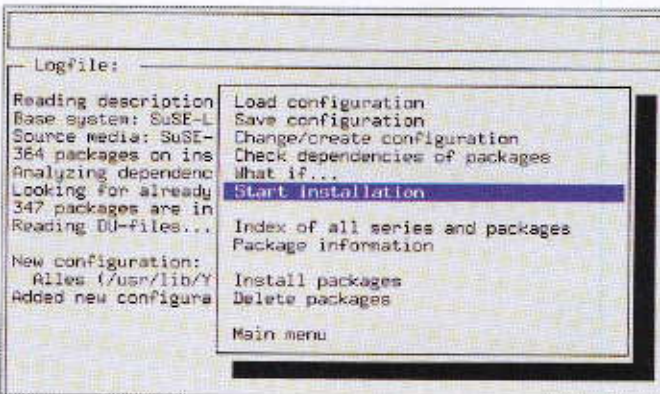
- Konfigürasyonu belirledikten sonra

Resim 1: Bu seçenek sizi SuSe Linux 6.2'nin kurulum seçeneklerine götürecektir.

Son kaydı seçerseniz ("default"), SuSe standart programları otomatik olarak yükleyecektir. [Enter] tuşu ile seçiminizi onaylayın.

Ana menüye geri döndüğünüzde bu seçenekle kurulumu başlatabilirsiniz. Linux böylece seçili paketleri kontrol edecektir - bu işlem biraz sürebilir.

karşınıza yine menü çıkacaktır. Şimdi "Start Installation" komutunu çalıştırın.

Linux şimdi seçimlerinizi analiz edecek ve seçili tüm verilerin var olup olmadığını ve başka bileşenlerin de yüklenmesi gerekip gerekmediğini kontrol edecektir. Birbiriyle ilişkili programların kontrolü ve dosyaların sabitdiske kopyalanması birkaç dakika sürecektir, kahve molası vermek için ideal bir zaman.

Kontrol ve kopyalama işleminden sonra yine önceki menü karşınıza çıkacaktır. Şimdi son kayıt olan "Main menu" seçeneğini girin ve ana menüye ulaşın.

10. Kernel seçimi: EIDE mi, SCSI mi?

Kernel seçmeniz istenirse seçili ayar olan Kernel 2.2.10'u olduğu gibi bırakın ve Continue düğmesine basın. Linux şimdi bir dizi olası Kernel'i seçimi-

nize sunacaktır. "Standard (E)IDE Kernel" standart ayarında %90 sorun yaşamazsınız. SCSI sisteme sahip olanlar listeyi değiştirip kontrol kartına göre seçimini yapabilirler.

Setup programının bir Boot disketi hazırlama teklifini mutlaka kabul edin. Böylece ileride sabitdiskinizden ve Linux Bootmanager'dan bağımsız olarak doğrudan disketten de Boot edebilirsiniz.

11. Windows ve Linux için LILO Bootmanager

Linux isterseniz LILO Bootmanager'ı da kuruyor, böylece ileride sistem açılışında Linux ve Windows işletim sistemleri arasında seçim yapabilirsiniz. Amatör kullanıcılar için bu Boot yöneticisinin manuel konfigürasyonu tam bir muamma olabilir.

Şimdi en azından Windows ve Li- ▶

nux'u birlikte LILO ile yönetebilmek için neler yapmanız gerektiğini açıklayacağız. Windows NT veya OS/2'yu da Bootmanager'a eklemek istiyorsanız SuSE destek sayfalarına başvurabilirsiniz: www.suse.com.

LILO kurulumu penceresi karşınıza çıktığında mavi alana bir şey girmeden [Enter] tuşu ile LILO'nun kaydedileceği bellek yeri seçimine gelin. Bootmanager'ı birinci sabitdiskin (C: sürücüsü) birincil (primary) partiyonuna kurmak için en iyisi "Master Boot Record"u seçin. Standart işletim sisteminin (mesela Windows) kaç saniye sonra yükleneceğini belirleyebilirsiniz, standart değer 10 saniyedir. "Linear" seçeneğini de işaretleyin, böylece gerçi LILO biraz daha geç açılır, ancak tüm sabitdisklerle de uyumlu çalışır, açılışta herhangi bir problem çıkmaz.

LILO bilgisayar açtığınızda ve herhangi bir giriş yapmadığınızda standart olarak Windows'u yüklemelidir, konfigürasyonu bu şekilde ayarlayın. Linux'u yüklemek istediğinizde LILO komut alanına "Linux" girip [Enter] tuşuna basın. Eğer herhangi bir veri girmezseniz belirlediğiniz süre sonunda otomatik olarak Bootmanager'a kayıtlı ilk işletim sistemi yüklenir, bizim örneğimizde Windows.

- Bu yüzden ilk önce Windows için Boot kaydını oluşturun:

[F4] tuşuyla yeni bir işletim sistemi eklemek için bir pencere açılır. Bu kayda "Windows" adını verin ve çalıştırılacak işletim sistemi olarak da "Boot DOS/Win"i seçin. [F3] tuşuna bastığınızda diskler üzerindeki varolan bölümlerin listesi görünür. Windows 95/98'i

Kurulum: Bu Kavramları Bilmelisiniz

Swap Partition: Komplike hesaplama işlemleri için anabellek yetmezse Linux bunun yerine sabitdiskin bir bölümünü sanal bellek olarak kullanır. Windows sadece bir takas dosyası ile yetinirken, Linux bunun için disk üzerinde ayrı bir partiyon yaratıyor.

Root Partition: Linux sabitdiskin bu alanını, kendisini buraya kurabilmek için ext2 dosya sistemiyle formatlıyor. Windows'tan farklı olarak bu disk bölümü ikinci bir disk üzerinde de bulunabilir.

Kernel: Sistem çekirdeği ve Linux'un "kalbi". Kernel, bellek ve işlem yönetiminden sorumludur, ayrıca metin ve ekran çıktılarını yönetip donanıma (I/O) olan erişimleri düzenler. Her yeni Kernel sürümü (2.2.10 CHIP CD'sindeki), Linux'u yaratan Linus Torvalds tarafından çıkarılır.

Modüller: Linux'ta sürücülere (Driver) modül adı verilir. Çoğu standart aygıt (CD-ROM, sabitdisk gibi) için gerekli destek Kernel'a hazır entegre edilmiştir.

ilk partiyondan (Sürücü C:) çalıştırmak için ilk kayıt olan "/dev/hda1"i seçin. "Continue" düğmesi ile ayarları kaydedin.

- Daha sonra yine [F4] tuşu ile Linux için bir Boot kaydı oluşturun: Mavi alanda konfigürasyona mesela "Linux" adını verin ve bir sonraki alanda listeden "Boot Linux" kaydını seçin. Program Linux'un Boot edileceği partiyonu sizin için kendisi seçecektir.

İlk kaydı "Continue" ile kaydedin. LILO penceresi şimdi alt dörtgende az önce oluşturduğunuz "Linux" ve "Windows" kayıtlarını gösterir. Tüm işletim sistemlerinizi Boot yöneticisine kaydettikten sonra LILO'yu nihayet kurmak için Tab tuşu ile "Continue" düğmesini seçin ve [Enter] tuşuna basın. Evet, artık başardınız, PC'niz artık istediğinizde bağlı olarak Windows veya Linux işletim sistemlerinden biriyle Boot edilecektir.

12. Saat dilimi, kullanıcı adı ve şifre seçimi

Kurulumun en zorlu bölümünü artık hallettiniz. Saat dilimi ve sistem saatinin

seçimini yaptıktan sonra bilgisayar adı olarak istediğiniz bir şey girin, "P450" gibi.

Bilgisayarınız Network'e bağlı olmasa bile bir Domain adı girin. İleride Internet'te surf yaptığınızda veya Linux ile küçük bir ağ kurmaya kalkıştığınızda Domain adının geçerli olmasına dikkat edin (mesela ufuk.chip).

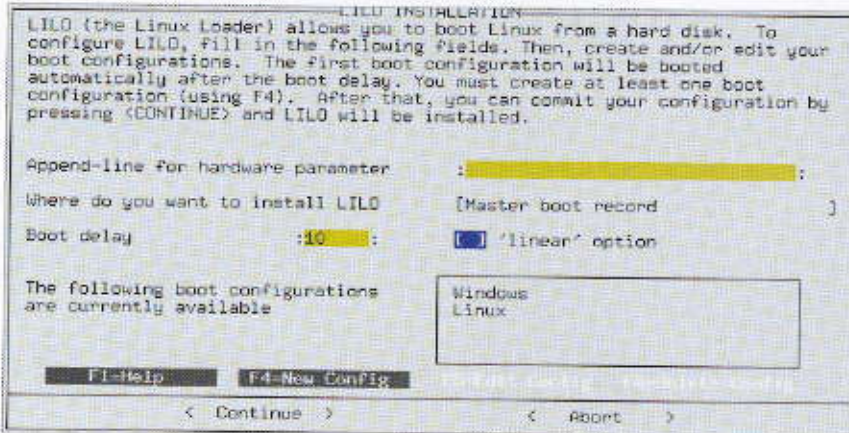
Bundan sonraki sorular Network ile ilgili. Yeni başlayan kullanıcılar için bu ayarlar oldukça komplike, o yüzden bu yazıda bunlara değinmiyoruz, ilk denemeleriniz için Linux'un network desteğini yüklemeyin.

Yani bilgisayarınızdaki Network kartı hakkında bir bilginiz yoksa, TCP/IP ile ilgili soruda "Loopback only"i seçip Linux'a sanal bir kart tanıtır. Bu kayıtları ileride dilediğiniz gibi değiştirebileceğinizi unutmayın, tabii eğer kartınızın tüm verilerine sahipseniz.

Bir sonraki soru "Mail" ile ilgili. Modeminiz varsa "Host with temporarily network connection /Modem or ISDN" kaydını seçin. Aksi halde "Single user machine without network connection" seçeneğinde bırakın.

Şimdi "root" kullanıcısına yeni bir şifre vermeniz istenecektir. Şifre en fazla sekiz karakter uzunluğunda olabilir, Linux şimdi sizden yeni bir kullanıcı oluşturmamızı isteyecektir. Bu örnek kullanıcı için mesela takına adınızı kullanın. Bu isim altında ileride Linux'ta günlük uygulamalara kendinizi tanırtacaksınız.

Linux kuracağınız PC'yi sadece siz kullanıyorsanız örnek kullanıcıya şifre vermek zorunda değilsiniz. Şifre sorulduğunda [Enter] tuşuna basmanız yeterli. Bizim tavsiyemiz: Root için mutlaka bir şifre vermeniz. Böylece istenmeyen kişilerin Linux konfigürasyonunuza erişimlerini engelleyebilirsiniz. Normal

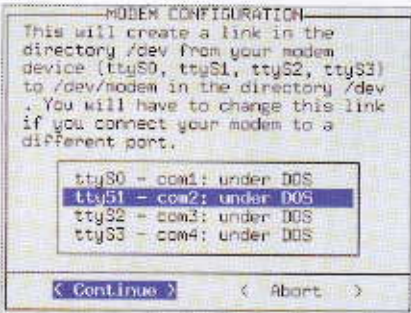

Boot yöneticisi: LILO'nun açılış penceresinde bekleme süresini de belirleyebilirsiniz. Bu süre sonunda otomatik olarak ilk kayıtlı işletim sistemi yüklenir.

kullanıcı adınıza, sisteme daha çabuk girebilmek için, şifre vermeyin.

13. Fare bağlantısını ayarlamak

Program şimdi kurulu fare ve modemi sorgulayacaktır. Arabirimi seçtiğinizde (çoğunlukla COM1 veya COM2) kurulum modülü fareyi arayacaktır. Listeden size uygun olan bir Mouse türü seçin. gpm konfigürasyonu ile ilgili bir sonraki soruya olumsuz cevap verin. Ko-

Arabirim: Modem çoğunlukla COM2 seri bağlantı noktasında, fare de COM1'de bulunur.

mut satırında çalıştığınız sürece fare desteğine ihtiyacınız olmayacaktır.

İşte başardınız - Linux şimdi kuruldu. Artalandaki birkaç konfigürasyon işleminden sonra nihayet hasretle beklediğiniz SuSE Linux'un siyah ekran üzerindeki Login penceresi karşınıza çıkacaktır.

Welcome to SuSE Linux 6.2...
(Bilgisayar adınız) login: root
password: şifreniz

Her girişten (şifrenizi yazarken mesela) sonra [Enter] tuşuna basın. Ancak "Have a lot of fun" mesajını sadece grafiksel arayüzü kurduğunuzda ciddiye alın. Login işlemini başarıyla gerçekleştirip kendinizi sisteme tanıttıysanız ekranın sonunda yanıp sönen bir imleç görürsünüz. Linux'un komut satırı emirlerinizle hazırdır artık.

DOS işletim sisteminden aşina olduğumuz ve güncel sürücü içeriklerini listeleen DIR komutu Linux'ta da me-

"Root"

Kullanıcısı da Kim?

Linux kurulumu "root" kullanıcısı için bir şifre vermenizi isteyecektir. Linux altında Root, Windows dünyasındaki Super-User veya Administrator gibidir. Root olarak pratikte tüm linux sistemine erişebilir, bileşen kurabilir, yeni kullanıcılar yaratabilir veya sistemi güncelleyebilirsiniz. Yani ileride modüller veya ağ erişimini kurmak isterseniz sisteme kendinizi "root" olarak tanıtmalısınız. Wordperfect, Netscape veya KDE programlarıyla çalışmak için normal bir kullanıcı olarak sisteme girmek daha doğrudur, böylece yanlışlıkla da olsa Linux konfigürasyonunuza zarar veremezsiniz.

cut: Linux bu komut girildiğinde tüm dosyaları listeliyor.

"Bash" adı verilen Linux komut satırı için standart komutlar hakkında daha ayrıntılı bilgiyi yazının devamında bulabilirsiniz.

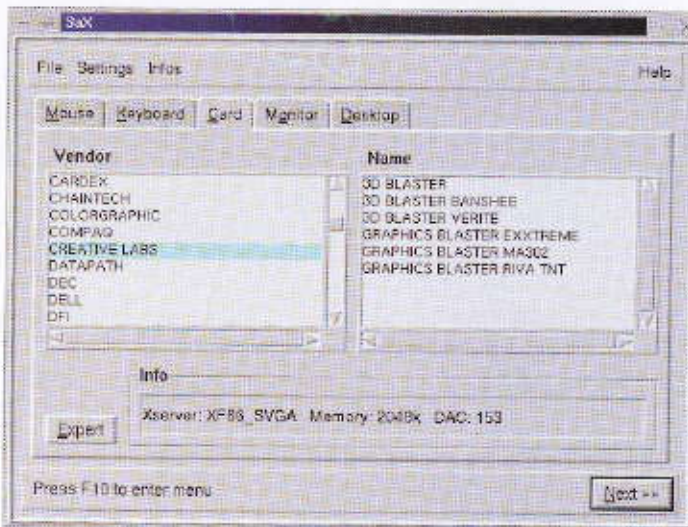
Linux için Grafiksel Arayüzün Kurulumu

Fanatik Linux kullanıcıları yeni grafiksel arayüzlere rağmen halen komut satırıyla çalışmayı daha çok seviyorlar, "hakkını vererek kullanıyorlar" yani. Ancak rahatına düşkün Windows kullanıcılarının Linux altındaki bu yeni rahatlıktan fedakarlık etmelerine gerek yok. Linux için grafiksel arayüzü (KDE) nasıl kuracağınızı yazının devamında açıklayacağız. Grafiksel arayüzü kullanmaya başlamadan önce ekran

kartı, monitör ve fareyi sisteme tanıtmamız gerekiyor. SuSE Linux'ta bu işlemleri SAX programıyla çok rahat bir şekilde gerçekleştirebilirsiniz.

14. SAX konfigürasyon aracının çalıştırılması

Komut satırından "sax" girin ve [Enter] tuşuna basın. Linux bunun üzerine ekran kartınızı analiz edecek ve birkaç saniye içinde grafiksel seçim menüsü

lyi seçim:
SuSE Linux
6.1
yeni Voodoo,
TNT ve hatta
Matrox ekran
kartlarını da
destekliyor.

görmeyecektir. Gerçi fare imleci de kullanıma hazırdır, ancak yine de konfigüre etmeniz gerekir. Fare görünmüyorsa Tab tuşu ile diyalog alanlarındaki bileşenler arasında gidip gelebilir, boşluk (Space) tuşu ile de işaretleme yapabilirsiniz. Fare üreticisini ve modelini seçin. Ayrıca bağlantıyı kontrol etmeyi de unutmayın (mesela COM1 veya PS/2). Bilgisayarınızda yeni bir USB Mouse varsa seri arabirime standart bir fare bağlayın, zira şu anki Linux Kernel'i henüz USB aygıtlarını desteklemiyor. Fareyle ilgili tüm ayarları yaptıysanız bu ayarları hemen "Apply" düğmesine basarak test edip etkinleştirebilirsiniz.

Şansınız varsa bu andan itibaren de fare ile çalışmaya devam edebilirsiniz. Eğer fareyi kullanamıyorsanız fare türünü ve bağlantıyı tekrar kontrol edin veya tüm bunları standart bir fare ile tekrarlayın.

Bir sonraki ayar kartına ancak sağ alttaki "Next" düğmesine tıkladığınızda ulaşabilirsiniz. Klavyede hazır seçili ayarları olduğu gibi bırakabilir ve ekran kartı ayarlarına geçebilirsiniz.

15. Ekran kartı ve monitör seçimi, görüntü ayarları

Linux'un çok az ekran kartı modelini desteklediği devirler artık geride kaldı. Matrox, 3dfx, ATI Rage Fury ve TNT işlemcili ekran kartları da artık Linux tarafından destekleniyor.

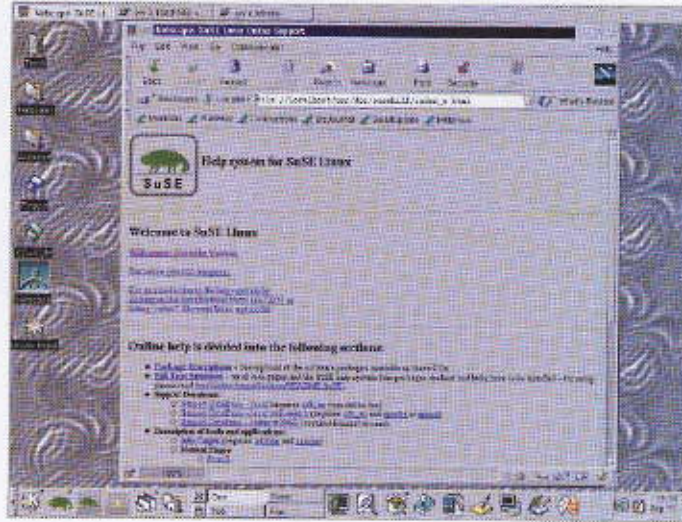
Ekran kartınızla ilgili tereddütleriniz varsa Windows Aygıt Yöneticisi'ndeki bilgilerden faydalanabilirsiniz. Linux otomatik olarak ekran kartının belleğini tanır. Ekran kartınız desteklenmiyorsa standart bir VGA sürücüsü seçin (Üretici: "Generic Server Selection", Model: "SVGA").

Aynı şey monitör için de geçerli: Ya monitörünüzü listede bulabilirsiniz, ya da standart alternatifleri kullanabilirsiniz (Üretici: "!!!Vesa!!!", Model: mesela "800x600@75Hz"). Deneme yanılma yöntemiyle de monitörünüzü seçebilirsiniz, zira Linux grafiksel arayüz çalıştırılmadan önce seçili kayıtların işlevselliğini kontrol eder.

Bir sonraki ve son kartta ise ekran çözünürlüğünü seçebiliyorsunuz: Standart olarak VGA çözünürlüğü ayarlıdır, algılanan ekran kartı ve belleğine bağlı olarak daha yüksek çözünürlükler de seçebilirsiniz. Renk derinliği de ayarlanabilir.

"Expert" düğmesiyle sanal bir çözünürlük oluşturabilirsiniz, mesela seçili olan 1024x768 ekran çözünürlüğünü aşan ya da daha düşük bir çözünürlük. Ancak günlük ofis çalışması için bunun pek bir avantajı yoktur. Bu kaydı atlayabilirsiniz de.

SAX konfigürasyon programında her şeyi ayarladıysanız "Next" düğmesine

Pratik: SuSE Linux'un CHIP versiyonu otomatik olarak grafiksel arayüz KDE 1.1.1'i ve Netscape Communicator 4.51'i beraberinde yüklüyor. Yardım sistemi HTML tabanlı.

basın, program şimdi ayarlarınızı test edecek olan X-Server testini çalıştırır.

Ekran tamamen bozuk veya zor okunur görünürse [Ctrl]+[Alt]+[Backspace] tuş kombinasyonu ile Server testini sonlandırın. Böylece tekrar komut satırına düşersiniz.

SAX'i yeniden çalıştırdığınızda deneme olsun diye çözünürlüğü bu defa 640x480 olarak ayarlayın ve daha düşük bir renk derinliği seçin (256 veya 16 Bit gibi). Her defasında SAX kartları arasında tıklamak zorunda değilsiniz, "Settings / Test the configuration" ile bu işlemi daha çabuk gerçekleştirebilirsiniz. Linux ayarladığınız ekran ayarlarını kabul ederse sırada monitör ekranının ince ayarı vardır. Büyütme ve kaydırmayı sağlayan düğmeler size bu sırada yardımcı olacaktır (tıpkı monitördeki düğmeler veya tuşlar gibi ekran pozisyonunu ve boyutunu ayarlayabilirsiniz).

Ayarları tamamladıysanız "Exit

SaX" düğmesine basın. Linux şimdi komut satırına geri dönecektir.

SAX konfigürasyon programı ekran kartınızı tanımasa (TNT2, Voodoo3, Savage 4 gibi yeni chipsetli ekran kartlarını tanımayabiliyor) www.suse.com adresinde bir patch olup olmadığına bakın.

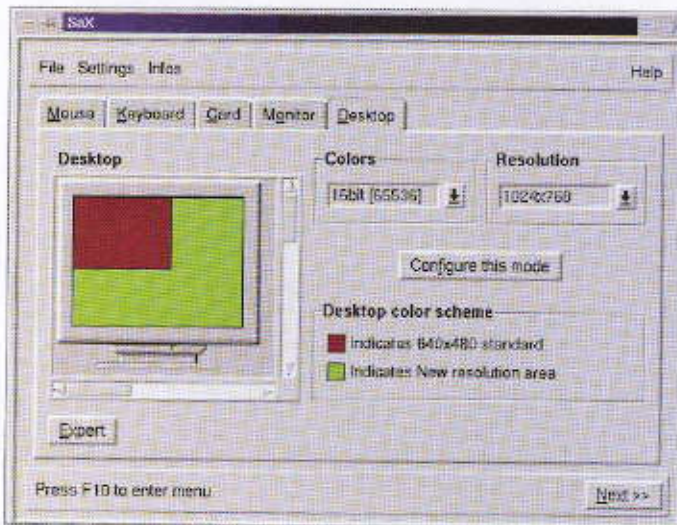
16. KDE 1.1 grafiksel arayüzünün ilk açılışı

CHIP CD'sindeki Linux sürümünü otomatik olarak KDE 1.1.1 grafik arayüzünü birlikte yüklüyor. Eğer yüklü değilse KDE paketini kurun. KDE'yi çalıştırmak için komut satırından "startx" girin. Linux bunun üzerine standart olarak ayarlanmış pencere yöneticisini çalıştırır, bu durumda KDE söz konusudur.

KDE Desktop ilk bakışta size başlat çubuğu ve renkli simgeleri ile Windows'u hatırlatacaktır. Gerçekten de dosyalar ve program simgeleri sürüklenip bırakılabilir. Masaüstünde kısayollar oluşturmak da benzer şekilde yapılıyor.

Başlat menüsünde kurulu tüm programları, sistem ayarlarını ve dosya sisteminin tüm dizinlerine hızlı erişimi bulabiliyorsunuz.

KDE Desktop'un görünümünü kendi istekleriniz doğrultusunda yapılandırabilirsiniz: Renk şeması, ekran koruyucusu veya artalan resmi "Start / Settings / Desktop" ile seçilebilir. KDE'nin olası ayarlarına Start menüsünden "Control Center" simgesine tıkladığınızda ulaşabiliyorsunuz (Windows'un Denetim Masası'na benzer bir merkezi bölüm).

Faresiz olmaz: SAX konfigürasyon programı Linux'u KDE grafiksel arayüzüne hazır hale getiriyor.

Neredeyse Windows Gibi: KDE 1.1'in Masaüstü

Disk Navigator:

Buradan önemli tüm dizinlere ve kişisel verilerinizi bulduğunuz dizinlere hızlı ve kolay bir şekilde ulaşabilirsiniz.

Sistem Ayarları:

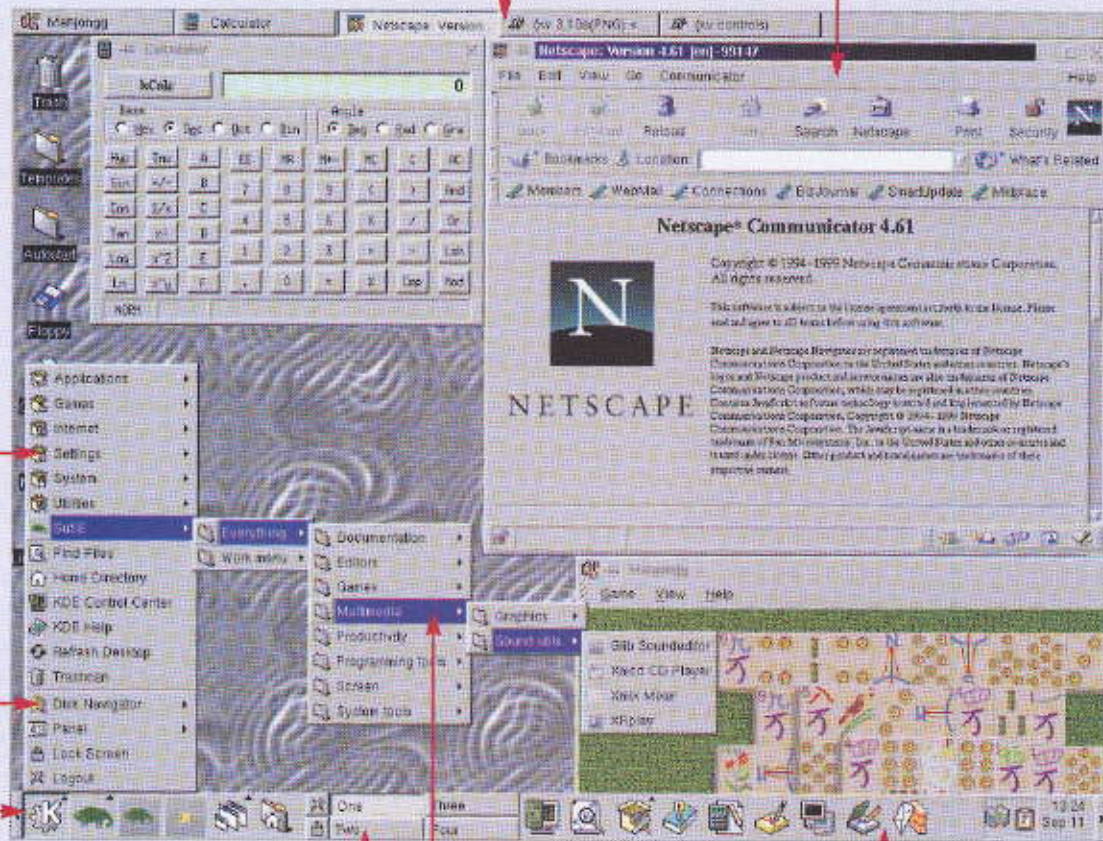
Start menüsünde masaüstünün ve donanımların konfigürasyonu için de ilgili modülleri bulabilirsiniz. Burada menüler ve klavye için bir dil de (İngilizce gibi) seçebiliyorsunuz.

Görev çubuğu:

Windows gibi KDE de çalışan uygulamaları ve açık pencere-leri ve dokümanları bir çubuk-
ta gösteriyor. Çalışan bir uy-
gulamayı komut satırından
"kill" komutunu girerek son-
landırabiliyorsunuz (64. Say-
fadaki kutuya bakınız).

HTML gösterimi:

KFM dosya yöneticisi sadece dosya ve dizinleri göstermekle kalmıyor, aynı zamanda Web Browser ve FTP istemcisi olarak da kullanılabilir. Bir dosyaya açmak için tek tıklama yeterli.

"K" Start düğmesi:

Windows'ta olduğu gibi buradan başlat menüsünü açıp programları ve oluşturduğunuz kısayolları açabiliyorsunuz. Menüü bir editörle istediğiniz gibi konfigüre edebilirsiniz.

Multimedya hazır:

KDE'nin CD çalışısı İnternet'teki CDDB Titledb veri tabanına bağlanıyor. Ayrıca MPEG Player, WAV ve MP3 çalışısı, Videograbber da bulunuyor.

Sanal ekranlar:

KDE, 8 taneye kadar sanal ekranı yönetebiliyor, bunlar arasında [Ctrl]+[F1]'den [Ctrl]+[F8]'e kadar olan tuş kombinasyonları ile geçiş yapabiliyorsunuz. Ancak KDE standart olarak bunların yalnızca dört tanesini gösteriyor:

Hızlı başlat çubuğu:

Editor, kelime işlemci veya Terminal gibi sık kullanılan programları bir tıklamayla buradan çalıştırabilirsiniz. Kendi kısayollarınızı da oluşturabilirsiniz.

Linux'ta Sürücülere Erişim

Linux önce sürücülerini kendisi için kullanılabilir hale getirmelidir. Windows'taki gibi otomatik olarak kullanıma hazır değildir. "Mount" işlemi sırasında Linux, sürücünün dosya sistemini kendi dizin yapısına ekler, mesela CD-ROM sürücüsünü "/CD-ROM" dizinine (ayrıntılı bilgiyi aşağıdaki kutuda bulabilirsiniz).

17. Disket ve CD-ROM sürücüyü erişim

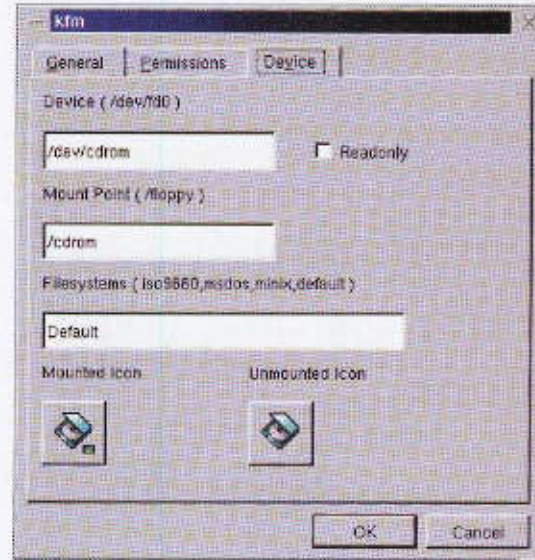
En iyisi KDE altında CD ve disket sürücüsü için masaüstünde simgeler oluşturun. Simgeye tıkladığınızda sürücü mount edilecek ve dosya yöneticisi açılacaktır. Sürücüden CD'yi veya disketi çıkarmak için önce simgenin kısayol menüsünde (sağ tuşla tıklayınca açılan) "Unmount" komutunu çalıştırmanız. Bunun için şu adımları izlemelisiniz:

- Sağ fare tuşu ile Desktop artalanına

tıklayın ve kısayol menüsünden "New / File System Device" komutunu çalıştırın. Icon adı olarak mesela CD-ROM sürücüsü için "cdrom.kdelink", disket sürücüsü için de "floppy.kdelink" girin. Ancak Desktop'taki bu simgenin henüz bir fonksiyonu yoktur.

- Simgeyi işaretleyip kısayol menüsünden "Properties" seçeneğine tıklayın (Windows'taki gibi).

- Özellikler penceresinde son kartta ("Device") disket sürücüsü için "/dev/fd0" girin ve bir sonraki satırda mount işleminin hedefi olarak "/floppy" girin. Dosya sistemi olarak da "vfat" kaydını seçin. CD-ROM sürücüsü için de benzer adımları izlemeniz gerekiyor: aygıtın adı bu defa "/dev/hd[x]", burada [x] yerine CD sürücünüzün numarasını girmeniz gerekiyor. CD sürücünüz için doğru numarayı nasıl bulacağınızı 50. sayfada öğrenebilirsiniz. Dosya sistemi olarak

Sürücü ekleme: Sürücü kısayolu için uygun bir simgeyi bu pencerede oluşturabilirsiniz.

hazır seçili olan "Default"ı kabul edin.

- "Device" kayıt kartında (resme bakınız) disket ve CD sürücü simgeleri için uygun resimleri seçmenizi sağlayan düğmeler bulabilirsiniz. Varolan resimciklerin sayısı oldukça fazla (sayfa 64'teki resme bakınız). Mesela disket sürücüsünün aktif olma durumu için yeşil bir disket simgesi ve etkin olmama durumu için de gri bir simge seçerseniz, ileride ilk bakışta sürücünüzün durumunu öğrenebilirsiniz.

Şimdi KDE altında çabucak sürücülerinize erişebilirsiniz. Ancak lütfen Windows'taki gibi diskete kopyalama ve okuma işlemlerinden sonra disketi hemen sürücüden çıkarmayın. Önce simgenin kısayol menüsünden sürücüyü sistemden çıkartın. Böylece diskete veri yazılırken veri kayıplarının önüne geçebilirsiniz.

18. Windows disk partiyonlarına erişim

Elbette Linux altında da Windows'taki verilerinize erişmek istersiniz. Bu, özellikle Linux altında Wordperfect veya Star Office gibi ofis paketlerini kurduğunuz zaman ve dokümanlarla hesap tablolarını Windows altında da Word veya Star Office ile düzenlemeye devam etmek istediğinizde gerekli olabilir. Mesela Linux için Wordperfect'in dosya

Linux Altında Sürücülerin Eklenmesi

Linux, Windows veya DOS'ta olduğu gibi C, D veya A gibi mantıksal sürücülerini tanıtmıyor. Ancak buna karşın Linux altında değişik dosya sistemleri (ext2, vfat, iso9660 gibi) "/" kök dizini altında tek bir büyük dosya sisteminde birleştiriliyor.

Yine DOS ve Windows'takinden farklı olarak dizinler arası geçişte Linux'ta Backslash (\) değil, normal Slash (/) işareti kullanılıyor.

Tüm fiziksel sürücüler, ister sabitdisk, ister disket, CD-ROM, DVD veya ZIP sürücüsü olsun, Linux sistemine dosya sistemi olarak en üst dosya sistemi "/"'de entegre edilirler. Bu işleme "mount" adı verilir. Bir dosya sistemini "/" dosya sisteminden çıkarmaya da "unmount" adı verilir. Dosya sistemlerinin eklenmesinin ve mount edilmesinin önko-

şulu bu dosya sisteminin Linux altında (Windows NT'nin NTFS'si şimdilik sadece okunabiliyor, yazma işlemi mümkün değil) desteklenmesi.

Ayrıca dosya sisteminin "/" dosya sistemine mount edildiği bir noktanın bulunması gerekir. Bu noktaya Mountpoint adı verilir ve önceden "mkdir xxx" veya KDE dosya yöneticisi (Start / System / File Manager) ile yarattığınız boş bir dizindir.

Mount edilecek dosya sisteminin türü "etc/fstab" konfigürasyon dosyasında belirtilmelidir.

Linux altında erişmek istediğiniz tüm sürücüler "fstab" dosyasına kaydedilmelidir, her sürücü için kök dizinde bir dizin açılmalıdır. "floppy" ve "cdrom" kayıtları zaten Setup tarafından hazır oluşturulur.

/dev/hda4	swap	swap	defaults	0	0
/dev/hda2	/	ext2	defaults	1	1
/dev/hda1	/win98	vfat	defaults	0	0
/dev/hda2	/FAT32_Program	vfat	defaults	0	0
/dev/hdd	/cdrom	iso9660	no, noauto, user	0	0
/dev/hdac	/dvd	iso9660	no, noauto, user	0	0
/dev/fd0	/floppy	auto	noauto, user	0	0

Önemli: Windows sürücülerinize Linux altında da sürekli erişebilmek istiyorsanız, "etc/" dizinindeki "fstab" dosyasını düzenlemelisiniz.

formatları aynı zamanda Microsoft Word 97 uyumlu.

SuSe Linux 6.2 FAT ve FAT32 dosya sistemini Windows 95/98'de kullanıldığı gibi okuyup yazabiliyor.

- Erişmek istediğiniz her DOS veya Windows partisyonu için Linux'un kök dizininde bir klasör oluşturun. Bunun için KDE Filemanager'ı "Start / Disk-Navigator / Root / Open Folder" ile açın. "C:Sürücüsü_FAT32" veya "FAT32_Verileri" gibi açıklayıcı bir isim verin, böylece ileride verileri hangi disk alanına kopyalayacağınızı bilebilirsiniz.

- Linux'un mount edebileceği sürücüler "/etc/" dizininde "fstab" konfigürasyon dosyasında bulunur. Disket ve CD-ROM sürücü standart olarak burada kayıtlıdır, diğer sürücülerini kendiniz kaydetmelisiniz.

Bu konfigürasyon dosyasını düzenlemek için tek bir tıklama ile KDE dosya yöneticisinde açın. Bir Windows sabit-disk partisi için en iyisi satırlardan birini panoya (Clipboard) yapıştırın ve bunu Duplicate olarak kopyalayın. Bu işlemler Windows altında olduğu gibi [Ctrl]+[C] ve [V] tuşlarıyla gerçekleşiyor. Ancak sürücü adına (mesela hda1), dosya sistemine (vfat) ve ikinci bir CD-ROM sürücüye, CD yazıcıya veya DVD

Yardım: Internet, Araçlar ve Chipuçları

19. kPPP ile Internet bağlantısının kurulumu

Windows 98'de Internet erişimi için Çevirmeli Ağ'ı kuranlar kPPP ile de pek sorun yaşamazlar. Bu modülü "Start / Internet / kPPP" altında bulabilirsiniz. "Setup" kartında Internet için yeni bir bağlantı oluşturabilirsiniz. "Accounts" kartından "New" düğmesine tıklayın ve telefon numarası, IP ve Gateway alanlarına Internet Servis Sağlayıcınızın bilgilerini girin. Linux'un modeminizi tanıyıp tanımadığını "Modem" kartındaki "Query modem" düğmesiyle görebilirsiniz (resme bakınız).

Linux kurulumunda herhangi bir modem kurmadıysanız önce KDE altında Terminal'i çalıştırın (bir önceki sayfadaki kutuya da bakın). "yast" programını çalıştırın ve "System administration / Integrate hardware into system / Modem configuration"ı seçin.

20. Netscape Communicator 4.61'in açılması

SuSE Linux kurulumunda otomatik olarak Netscape Communicator 4.61 birlikte kurulur. Bu programı çalıştırmak için görev çubuğundaki "K" başlat düğmesinin yanındaki SuSE simgesine tıklayın ve menüden Netscape programını çalıştırın.

Internet bağlantısında KDE dosya yöneticisi KFM de basit bir Browser ve FTP istemcisi olarak kullanılabilir.

21. Linux'u tek tıklamayla güvenli ve hızlı kapatma

KDE'yi "Start / Logout" ile sonlandırabilirsiniz. Böylece yeniden Linux komut satırına düşersiniz.

Dikkat: DOS'takinden farklı olarak bilgisayar hemen açma kapama düğmesinden kapatmayın. Linux'u düzgün bir şekilde kapatmak, dosya sisteminde problemler oluşmasını engelleyecektir. Linux'u komut satırından nasıl kapatabileceğinizi bir önceki sayfadaki kutuda öğrenebilirsiniz.

Bu işlemi basitleştirmek için KDE altında ilgili komut satırını içeren bir kısayol simgesi oluşturabilirsiniz. Sağ fare tuşuyla Desktop'ta herhangi bir boş yere tıklayın ve "New / Application" sim-

gelerine tıklayın. Kısayola "Linuxu kapat.kdelink" adını verin. Simgely işaretleyin ve özellikler penceresini açıp "Execute" kartına geçin. Burada ilk komut satırına

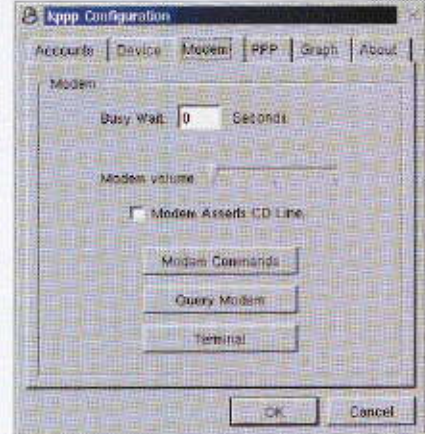
"shutdown -h now"

girmenizi ve "OK" ile pencereyi kapatın. Şimdi tek tıklamayla KDE ve Linux'u kapatabilirsiniz. [Ctrl]+[Alt]+[Del] tuş kombinasyonu ile Linux'u yeniden başlatabilirsiniz.

22. CD'den sonradan başka programlar kurmak

Ücretsiz resim işleme programı GIMP gibi programlar standart kurulumda CHIP CD'sinden birlikte yüklenmiyor. Bu gibi programları sonradan kurmak için şunları yapın:

- Terminal üzerinden "yast"ı çalıştırın ve "Choose / Install packages" kaydını seçin. [Enter] tuşuna basın. Kurulum menüsünde "Change / create configuration" kaydını işaretleyin ve yine [En-

Internet bağlantısı: kPPP ile Internet erişiminizi kurabilirsiniz.

ter] tuşuna basın. Şimdi yön tuşlarıyla ilgili konu başlığını (mesela grafik) seçin ve yüklemek istediğiniz programları arayın. [Enter] tuşuna bastığınızda programların listesi görünür.

- Bir programı kurmak istediğinizde (mesela GIMP) dosyayı boşluk çubuğuyla (Spacebar) işaretleyin.

- Daha sonra iki defa [F10] tuşu ile onaylayın ve "Start Installation" komutunu çalıştırın. Paket şimdi diğer paketlerle olan bağılılığı kontrol edecektir (bazı programların çalışması için başka programların da yüklenmesi gerekebilir). Böyle bir durumda "Auto"ya tıklayın. Linux böylece gerekli bileşenleri kendisi seçecektir. Dosyalar şimdi kaynak medyadan kurulacaktır.

23. Dosyaların sıkıştırılması ve ARK ile açılması

ARK sıkıştırma programını "Start / Tools / Archiver" altında bulabilirsiniz. Grafiksel arayüz sayesinde dosyaları sürükleyip bırakarak dosya yöneticisinden arşive ekleyebilirsiniz. Popüler TAR programıyla komut satırından nasıl sıkıştırma yapacağınızı bir önceki sayfadaki kutudan öğrenebilirsiniz.

24. Profesyoneller için bir Chipucu

Ekim CD'sindeki uygulama programlarını başka Linux dağıtımları altında da kurmak isteyenler bunun için küçük bir yama dosyasına ihtiyaç duyacaklar. Bu Patch programını Web sayfamızda bulabilirsiniz: www.chip.com.tr

Linux'u Silmek

Linux'u sabitdiskten komple temizlemek için Drive Image'i (demosu CHIP Eylül CD'sinde) kurmanız gerekiyor. FDISK normalde Linux partiyonuna erişemez. Drive Image'i çalıştırın ve "Tools / Delete Disk Partition" ile her iki Linux partiyonunu silin. Daha önce Linux altında önemli verilerinizin yedeğini almayı unutmayın.

Bilgisayarınızı Windows ile yeniden Boot edin ve MS-DOS moduna geçin. "fdisk /mbr" komutuyla Master Boot kaydını yeniden yazın, böylece LILO Boot yöneticisinden de kurtulursunuz.

Yeniden Boot edince Windows yüklenecektir. Eğer Windows yüklenmezse FDISK ile etkin bölümü tekrar atayın. Açılış disketinden boot edin, FDISK'i çalıştırın ve 2. menü seçeneğini çalıştırın.

Donanım'da bu ay

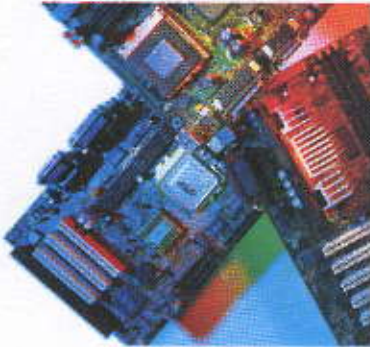
Donanım İnceleme

Çeşitli donanım ürünlerinin incelenmesi, ayrıntılı açıklamalar ve yorumlar Sf. 70

Test: Anakartlar

CHIP Test Merkezi BX, ZX ve i810 Chipset'li en yeni 33 anakartı sizler için test etti. Sisteminizin bu en önemli bileşeni hakkında doğru karar vermek için bu bölümü mutlaka inceleyin Sf. 88

Avuçiçi Bilgisayarlar

Bir PC'nin sunduğu imkanların neredeyse tamamını sunan bu harika aygıtların bugünü ve geleceğini incelemeye devam ediyoruz Sf. 124

Top 10 Testleri

CHIP Test Merkezi'nden yepyeni bir uygulama: Çeşitli donanım ürünlerinde en iyi on. Sf. 128

Yazıcı: Xerox Docu Print P1202

Ofislerin Güçlü Yardımcısı

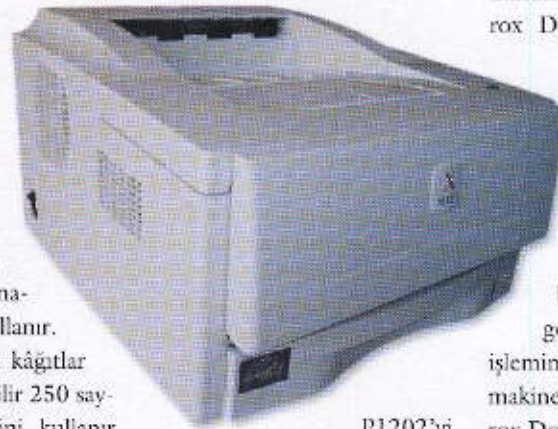
Xerox Docu Print P1202, özellikle küçük ofislerin ve evde çalışanların isteklerine göre tasarlanmış bir masaüstü lazer yazıcısı.

Bu yazıcı, küçük çalışma grupları ve özel baskıların gereksinimleri için ihtiyaç duyulan tüm verim ve yeteneği sağlayan yenilikçi baskı teknolojisini kullanır. Xerox Docu Print P1202, Motorola Power PC 603E 100MHz RISC tabanlı biçimlendiriciyle 600x600 dpi'da dakikada 12 sayfa baskı yapabilen bir Monochrome lazer yazıcısı. Bu yazıcı, başlıklı kâğıtlar, zarflar, etiketler, asetatlar, özel boyutlu ortamlar, posta kartları ve yüksek gramajlı kâğıtlar için ayarlanabilir tepsil'i kullanır. Standart boyutlu kâğıtlar için ise ayarlanabilir 250 sayfalık giriş tepsisini kullanır. Xerox Docu Print P1202 ile esnek kâğıt kullanımı, etkili baskı ve karşılaşılabilecek sorunların kolayca giderilmesi gibi özellikler de mevcut. Aylık 12 bin sayfa baskıya sahip olan bu cihazın ilk baskı için 14 saniye ısınması gerekiyor.

Bağlantı şekilleri ve yazı dilleri

Xerox Docu Print P1202 yazıcının standart belleği 4 MB'dir ve kullanabileceği ek bellek yuvası ile bu 36 MB'e kadar artırılabilir. Bu yazıcı baskı için çift yönlü ECP B tipi paralel bağlantı noktası (IEEE-1284 uyumlu), Serial/LocalTalk bağlantı noktası (opsiyonel) ve USB gibi arabirim bağlantılarını kullanmak. Bu yazıcının bir

özellikli PCL5e, PCL6 ve isteğe bağlı PostScript düzey 2 ön öykünme teknolojilerini tam olarak desteklemesi. Hızlı baskı performansı, yerleşik Intellifont ve True Type ölçekleme teknolojileri, yerleşik HP-GL/2 vektör grafiği ve ileri görüntüleme yetenekleri, PCL yazıcı dilinin üstünlükleridir. Xerox Docu Print

P1202'yi tam özellikleri ve yetenekleri ile kullanmak istiyorsanız, size tavsiyemiz birçok ileri özellik içeren PCL6 sürücüsünü yüklemek. Bu yazıcı aynı zamanda 45 adet ölçeklenebilir (35 Intellifont ve 10 TrueType font) font ve 1 bit eşlenikli satır yazıcı fontunu içerir. Otomatik dil geçişi ile yazıcı baskı işi için uygun dili otomatik olarak saptayıp o dile geçer. Yazıcı, baskı yapmadığı zaman enerji tüketimini önemli ölçüde azaltarak otomatik olarak enerji tasarrufu sağlar. Xerox Docu Print P1202, Windows NT, Windows 95/98, Windows3x ve DOS işletim sistemlerinde çalışır. Yazıcının yüksekliği 220mm, genişliği 360mm, derinliği 426mm ve ağırlığı 11kg.

CHIP'in Yorumu

Xerox Docu Print P1202'yi Windows'a tanıtmak çok basit. Bir tek verilen CD'den yazıcının yazılımını yüklemeniz yeterli. Sonra kullanmak istediğiniz kâğıdı seçin ve yazıcıya yükleyin. Yazıcı yazılımından baskı ayarlarını seçin ve kullandığınız bilgisayar yazılım programından yazınızı bastırın. Xerox Docu Print P1202'nin bir özelliği de Windows'un yazı tiplerini tam olarak desteklemesi. Ayrıca bu cihaz Network ortamında çalışabilmekte. Yalnız burada dikkat etmeniz gereken bir nokta, baskı işlemini sadece bağlı olduğu makineden yapabilmesi. Xerox Docu Print P1202'ye genel olarak baktığımızda, onun özellikle Office uygulamalarında iyi bir performansa sahip olduğunu söyleyebiliriz. İncelemek üzere Test Merkezi'mize gelen bu makine ortalamanın üstündeki performansı ile de göz doldurmakta. Neticede biz bu makineyi gerek boyutu, gerekse işlevi yönünden küçük ve orta boy işletmelere tavsiye edebiliriz.

Ürün Bilgisi

Xerox Docu Print P1202

Bilgi için : Empa

Tel : (212) 599 30 50

Faks : (212) 598 53 53

Fiyatı : 735\$ + KDV

⊕ Hızlı ve kaliteli baskı

⊕ Birden çok bağlantı

çeşidine sahip

⊖ Düşük hafıza

Yazıcı: Brother HL-1070

Hızlı ve Güvenilir

Brother HL-1070, 1200x600 dpi'da baskı yapabilen ve Elektrofotografie Semiconductor Laser Beam baskı yöntemini kullanan bir lazer yazıcı. Dakikada 10 sayfalık bir baskı hızına sahip olan bu yazıcı üzerinde 36MB'a kadar yükseltme imkanı olan standart 4MB RAM'i var. HP Laserjet 6P, BR-Script Level 2, Epson FX-850 ve IBM Proprint XL Printing emulasyonlarını kullanan bu yazıcı 2 adet kâğıt besleme ünitesi ile yaklaşık 200'er adet normal kâğıdı (75 gram/metre kare A4) alabilecek kapasitede. Bununla beraber bu yazıcıya A4, B5,

zarf, etiket, şeffaf ve diğer baskı malzemeleri üzerinde çıktılar alabilirsiniz. Brother HL-1070 ısınması için ilk açıldığında 30 saniye ve ilk baskı için ise 15 saniyelik bir zamanı harcıyor. Toner kapasitesi yaklaşık 2400 sayfa olan bu cihaz, ayrıca 20 bin sayfa-

lık bir Drum kapasitesine sahip (Eğer her baskı işi için 1 sayfa basılacak ise o zaman Drum kapasitesi 8000 sayfaya kadar düşer). Yazıcı Stand-by modunda 60Watt, uyku modunda ise 13Watt'lık bir güç harcamakta. Brother HL-1070 baskı anında 49 db, baskı yapmazken de 33 db'lik bir gürültü oranına sahip.

CHIP'in Yorumu

Brother HL-1070; toner kartuşu, toner ve Drum'ı tek bir ünite de barındırmakta. Bu sayede yazıcının toner kartuşunun kurulumu kolay olmakta. Bu yazıcıda daha

önceden geçerli olan sembol ayarları ile Windows için True-Type uyumlu Soft fontlar mevcut. Hem USB hem 8 bit paralel bağlantı ile çalışan Brother HL-1070 opsiyonel olarak takılan RS-100M seri bağlantı ile Apple Macintosh sistemlerinde de çalışabilmekte. Windows 3.1/3.11 ve Windows 95 sürücüler ile birlikte gelen bu yazıcı (Macintosh 6.0.7 ve üstü sürücüler opsiyonel olarak veriliyor) 402mm x 439mm x 274mm uzunluğunda, 9.6 kg ağırlığında.

Ürün Bilgisi

Brother HL-1070

Bilgi için : Gen-pa

Tel : (212) 288 10 78

Faks : (212) 275 38 97

Fiyatı : 7135 + KDV

+ Yüksek çözünürlükte

hızlı baskı yapıyor

+ Birden fazla bağlantı

şekline sahip

Router: Intel InBusiness™ Internet Station

Intel'in Internet Router'ı

Intel InBusiness Network cihazları, birden çok kişinin Yazıcıları, Modemleri, E-Mail'leri, Haberleşmeleri ve Internet bağlantılarını paylaşmasını sağlayan Hub, Switch ve diğer Network ürünlerinden oluşuyor. Bu ürünler ile örneğin bir işletmede 2 ile maksimum 100 bilgisayarı birbirine bağlayabilirsiniz.

Bu ürünler o kadar kompakt bir yapıya sahipler ki bir masanın üstünde, kitaplık rafının içine veya büronun herhangi bir köşesine konularlar bile sorunsuz çalışabilmekte. İncelemek üzere Test merkezimize gelen Intel InBusiness Internet Station küçük Workgroup'ları en optimal şekilde Internet

bağlayabilen bir cihaz. Yani bu cihaz ile işletmenizin Network'üne bağlı olan tüm makinalar hiçbir sorun yaşamadan Internet'e çıkabilirler. Intel InBusiness Internet Station ile birlikte verilen Konfigurasyon yazılımı sayesinde size sorulan kısa ve anlaşılır sorularla hızlı bir şekilde

kurulumunu gerçekleştirebilirsiniz. Bu yazılımın bir özelliği Internet üzerinde belli bir süre çalışmadığı zaman bağlantıyı otomatik olarak kesebilmesi. Ayrıca Internet erişimi için gerekli ayarlamaları bu yazılımında profesyonel veya yeni başlayanlar seçeneğine göre de yapabilirsiniz. Bu cihazın diğer bir özelliği ise InstantIP Teknolojisi sayesinde otomatik olarak işletmenizin Network konfigürasyonuna göre ayarlanabilmesi.

CHIP'in Yorumu

Bu cihaz Internet-Router'den çok daha kapsamlı

bir cihaz. Intel InBusiness Internet Station birden çok bilgisayarınızı Internet'e sokmak için ideal bir çözüm. Bu kullanışlı cihaz ile şirketinizin network'üne analog bağlantınızı, ISDN bağlantınızı, telefon hattınızı ve Internet Account'unuzu ek masraf gerektirmeden birden çok kullanıcılara dağıtabilirsiniz.

Intel InBusiness Internet Station'a 2 adet PC-Card-Modem (PCMCIA) bağlayabilirsiniz. Ayrıca bu cihazda bir seri bağlantı girişi de mevcut.

Ürün Bilgisi

Intel Internet Station

Bilgi için : Empa/Karma

Tel : (212) 599 30 50/

(212) 233 30 30

Fiyatı : 4995 + KDV

+ Kolay kurulum ve kullanım

+ InstantIP Teknolojisi kullanmakta

CD Yazıcı: Teac CD-R58S

En Hızlı CD Yazıcı

CD yazıcılar piyasaya ilk çıktıklarında oldukça pahalıydı ve CD yazmaktan başka bir işe yaramıyorlardı. Ama aradan geçen zaman içerisinde CD yazıcı fiyatları ev kullanıcılarının rahatlıkla alabileceği miktarlara düştü ve bunun yanında bir CD yazıcıyı kullanarak sadece yazmak yerine, okumak ve hatta CD'lere tekrar yazmak mümkün hale geldi.

24X CD okuma hızına sahip olan Teac CD kayıt cihazı 4x/6x/8x seçeneğiyle kayıt hızlarındaki modelleri ile birkaç dakikada komple bir CD'yi kaydedebilir. Bu cihaz SCSI arabirimi sayesinde sadece PC platformunu değil,

aynı zamanda Mac ve UNIX gibi farklı platformlarda da çalışabiliyor.

TEAC CD-R58S, 8x yazma ve 24x okuma hızı ile Disc-at-Once, Track-at-Once, Multisession, Incremental Packet Writing ve CD-Plus gibi CD yazma modlarını destekleyen bir cihaz. 4MB bir Data Buffer'a sahip olan bu ürün, 150 ms'lik bir erişim

süresi ile tamamen dolu olan bir CD'yi ortalama 8 dakikada basabiliyor. SCSI veri yolunu kullanan bu CD-R'nin bir avantajı IDE veri yolunu kullanan CD yazıcılarına nazaran sistem performansını daha az etkilemesi.

CHIP'in Yorumu

Kutu içerisinde bulunan dokümanların yanında, bir SCSI kablosu, CD-R'yi ses kartınıza bağlayabileceğiniz bir Audio kablosu ve vidalar mevcut. CD-R ile beraber gelen CeQuadrat WinOnCD 3.6 yazılımın kullanım kolaylığı sayesinde Windows işletim sisteminin Sürükle&Bırak özelliğini kullanarak

CD'lerinizi yazabilirsiniz. Özellikle yazılımın içindeki CD Copy seçeneği ile Audio ve 650 Mb'ı geçen film CD'lerinizi rahatlıkla çoğaltabilirsiniz.

Bu CD-R'nin rakiplerine göre en büyük avantajı ise yüksek yazma ve okuma hızına sahip olması. Ama SCSI kartını ayrı almanız gerekiyor ve Rewritable özelliği de yok. SCSI kartının olmaması tamamen bu ürünün maliyetini düşürmek için düşünülmüş bir özellik. Bu da en çok sistemlerinde SCSI kartı bulunduran kullanıcılar için bir avantaj sağlıyor.

Ürün Bilgisi

Teac CD-R58S

Bilgi için : SKY

Tel : (212) 225 68 08

Faks : (212) 232 89 26

Fiyatı : 411\$ + KDV

+ Yüksek okuma ve yazma hızı

- Rewritable özelliği yok

DVD Sürücüsü: Sony DDU220E-SRP

Evinizdeki Sinema

Sony DDU220E-SRP IDE arabirimini kullanan ve 6x DVD ve 32x CD hızına sahip olan bir DVD-ROM sürücüsü. Sony tarafından piyasaya sürülen bu yeni DVD sürücüsü ayrıntılı bir kullanım kılavuzu ve bir DVD Player yazılımı ile birlikte gelmekte. Bu ürün ile birlikte bir MPEG kartının gelmemesinin nedeni ise çok açık, çünkü artık yeni nesil ekran kartlarının hemen hemen hepsi Hardware DVD desteğine sahipler ve aynı zamanda da bir MPEQ kartı gibi çalışmaktalar. Dolayısıyla bir DVD-ROM ile birlikte bir MPEQ kartını vermek artık sadece maliyeti artırıyor. Sony DDU220E-

SRP'yi işletim sistemine problemsiz kuruluyor. Normal bir CD-ROM takar gibi sisteminize montajını yapıyorsunuz ve birlikte verilen CD'den programları kuruyorsunuz. Bu DVD-ROM'un bir özelliği Single Lens Twin Laser Optical Pick Up okuma kafası sayesinde CD-R ve CD-RW'leri

sorunsuzca okuması. Sony DDU220E-SRP, 512KB'lık bir Buffer'a sahip ve PIO Mode 4'de 16.7 MB/san'lik bir veriye ulaşabiliyor. Bu ürün ile birlikte Cinemascope MPEG-2 Decoder yazılımı verilmekte. Bu programı yükledikten sonra evinizdeki bilgisayarınızı bir sinemaya dönüştürebilirsiniz.

CHIP'in Yorumu

Sony DDU220E-SRP bir DVD sürücüsü olarak diğer sürücülerden çok daha yüksek bir performansa ulaşıyor. Örneğin bu üründe DVD-ROM hızı 2X-6X ve CD-ROM hızı 14X-32X arasında

değişmekte. Bu DVD-ROM'un diğer teknik verilerini sayacak olursak; Sony DDU220E-SRP'nin DVD-ROM uygulamasında rasgele erişim süresinin 115ms, CD-ROM rasgele erişim süresinin 110 ms olduğunu söyleyebiliriz. Ayrıca bu ürünün DVD-ROM veri transfer oranı 2700-8100 KB/san ve CD-ROM veri transfer oranı 2100-4800 KB/san arasında değişmektedir. Son olarak Sony DDU220E-SRP ile DVD filmlerini seyrederken çok büyük keyif alacağımıza inanıyoruz.

Ürün Bilgisi

Sony DDU220E-SRP

Bilgi için : Empa/Pampa

Tel : (212) 599 30 50/

: (212) 256 65 90

Fiyatı : 120\$ + KDV

+ 6x DVD ve 32 X CD-ROM hızına sahip

+ Kullanışlı yazılım

Modem: Inca Fax Modem

Inca Modemde İddialı

Inca, Rockwell Chipset'ine sahip olan ve v.90 ITU standartlarını kullanan Internal bir 56000 bps fax/modem cihazı. Win95, Win 98 uyumlu olan bu modem tak çalıştır özelliğine sahip olduğu için, kendisine optimal konfigürasyonu kurar ve uygulamalarını otomatik olarak bu konfigürasyona göre ayarlar. Böylece, sisteminiz bir kez bu konfigürasyonu kurduktan sonra her makineyi açtığınızda bunu kullanacaktır. Inca modem bir özelliği de kabul edilen uluslararası protokolleri sunabilmesi. Örneğin bu modem donanım tabanlı V4.2 bis/MNP2-4 ve MNP 10 hata kontrolü ve V4.2 bis/MNP5 data sıkıştırma

metodundan faydalanarak 115.600 bps'i aşan yüksek verimliliği ile 33.600 hızında haberleşebiliyor. Inca modem ayrıca v90, V.34 bis, V.34+, ITU-T.V.34, V32 bis, V.32, V22 bis, V22, Bell 212A, ITU-T.V.23, V21 ve Bell 103 gibi standartlarla tam olarak da uyum sağlamakta. Inca modem ile verilen CD'de ise size modemi

tanıtımda yardımcı olacak birçok programlar verilmekte (Microsoft Internet Explorer, RealplayerG2, Inoculan Anti Virus, Adobe Acrobat Reader ve BitWare6.0 vb). Bu programlarla örneğin faks çekebilir, Internet'e bağlanabilir veya BBS'i kullanabilirsiniz. Ayrıca size gelen faksların kimden geldiğini kolayca görürsünüz ve istediğiniz zaman çekeceğiniz faksları otomatikçe bağlayabilirsiniz. Personal Voice Mail özelliği sayesinde ise, bu modem ile standart telesekreter cihazın-

da olduğu gibi mesaj bırakabili, gelen mesajları alabilir ve birden çok Voice Mailbox kullanabilirsiniz.

CHIP'in Yorumu

Bu cihazın Full-duplex Voice özelliği sayesinde veri aktarımının yanı sıra, ses aktarımı da yapılabilir. Full Duplex özelliği, ses kalitesini kaybetmeksizin karşı taraftaki şahıs ile aynı anda konuşmayı sağlar. Bu evinizde veya ofisinizde fazladan bir donanım ve kablo olmaksızın bir hoparlörün bütün rahatlığını verir.

Ürün Bilgisi

Inca Fax Modem

Bilgi için : Pasific

Tel : (212) 212 88 65

Faks : (212) 212 42 36

Fiyatı : 305 + KDV

+ Kullanışlı yazılımlar

+ Uygun fiyat

Modem: Zoltrix Rainbow 56K

Rengarenk Modemleri

Zoltrix Rainbow 56K ülkemizde piyasada bulunan çoğu modem kullandığı aynı Chipset ile karşınıza çıkmaya başladı. Bu modem bildiğimiz Rockwell Chipset'ine sahip 56K'lık bir dahili fax/modem/voice cihazı. Üzerinde 2MB Flash Rom'u olan ve v90, K56 Flex standardını tam olarak destekleyen bu ürün, ADPCM Voice kodlamayı kullanmakta. Zoltrix Rainbow 56K, bağlantıyı seçiminize göre ya 9 pinlik porttan ya da paralel porttan yapıyor ve MNP5,V.42bis Data sıkıştırma ve MNP2-4,V.42 hata düzeltme protokollerini kullanıyor.

Otomatik arama-cevap verme, seçmeli Ton-Pulse

arama ve 230.400bps'e kadar (230K Uart'lı makinelerde geçerli) otomatik hız ayarlamasını yapabilen bu modem, Voice özelliği sayesinde veri aktarımının yanı sıra, ses aktarımını da gerçekleştirebiliyor. Zoltrix Rainbow 56K kesme adresini (IRQ 3, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 12, 15) kendisi

belirlediği için, Win95, Win98 ve WinNT4.0 işletim sistemlerinde sorunsuzca çalışıyor ve 33.600 bps ile altındaki bağlantılar için ITU-TSS V.34 protokolünü kullanıyor. Bunun nedeni Zoltrix Rainbow 56K'nın tak ve çalıştır özelliğine sahip olması. Son olarak bu cihaz ile birlikte faks ve Internet kullanımı için (Fax Talk) gerekli olan temel programlar bir CD'nin içinde veriliyor.

CHIP'in Yorumu

Harici modemlerin kuşkusuz en büyük rahatlığı bir

anakarta monte edilmemesi. Modem, 9 pinlik porttan veya paralel porttan bağlandığı için, anakart üzerindeki slotlardan herhangi birini dolduramaz.

Bu özellik en çok garantili sistemler alan kullanıcılar tarafından benimseniyor. Çünkü birkaç aylık makinenizi açtığınız an, en az 1 yıl olarak verilen garantiniz iptal olacaktır. Oysa External modemleri sisteme tanıtırken, makinenin içini açmanız gerekmiyor.

Ürün Bilgisi

Zoltrix Rainbow 56K

Bilgi için : Turanlı

Tel : (212) 216 05 20

Faks : (212) 216 05 25

Fiyatı : 705 + KDV

+ 4MB Flash Rom'u var

+ Hem 9 pinlik porttan hem de paralel porttan bağlanabiliyor

• Büyük boyut

Modem: Apache Netexpress

Modemde Çifte Standart

Apache Netexpress, 56000 bps'lik Internal fax/modem cihazı. Win95 ve Win 3.1 uyumlu olan modem, tak ve çalıştır özelliğine sahip. Bunun dışında, K56flex ve V.9 ITU standartlarını destekliyor. US Robotics uyumlu olan ve ADPCM kodlamayı

yüklemek size kalmış. Bu programları yüklediğinizde, faks kapak sayfası hazırlayabilir, faks çekebilir, Internet'e bağlanabilir ve BBS'i kullanabilirsiniz.

Tüm bu işlemleri yapan programın adı Mega Connect. Bununla size gelen faksların kimden geldiğini kolayca görebilirsiniz, ayrıca sizin çektiğiniz kişisel fakslara hiç kimsenin ulaşamaması için şifre koyabilmek de programın bir başka artısı.

Apache Netexpress'in Caller 3D özelliği sayesinde ayrıca sizi arayan kişilerin telefon

numaralarını görüp, veri tabanınıza aktarabilirsiniz.

CHIP'in Yorumu

Apache Netexpress'in bir özelliği Internet servis sağlayıcısına bağlanırken otomatik olarak v90 standardındaki K56'dan bağlanması, v90'un uygun olmadığı durumlarda ise bu modem K56 Flex standardından bağlanacaktır.

Apache Netexpress'in diğer bir özelliği ise hızlı ve güvenilir Internet bağlantısı için State-Of-The-Art sinyal işletme teknolojisini kullanması.

Ürün Bilgisi

Apache Netexpress

Bilgi için : Multimedia Bilg.
Tel : (212) 641 33 19
Faks : (212) 641 17 99
Fiyatı : 435 + KDV

- Kullanışlı yazılım
- Türkçe kitapçık

kullanan modem, MNP5, V.42bis data sıkıştırması ve MNP2-4,V.4.2 hata düzeltme standartlarını destekliyor. 115. 200 bps DTE hızına (veri alışverişi) sahip olan Apache Netexpress, ayrıca Speed Buffering (tamponlama) ve veri akış kontrolü de yapıyor. Modemde otomatik arama-cevap verme, isteğe bağlı ton-pulse arama seçeneklerinin yanı sıra, 115.200bps'e kadar otomatik hız ayarlaması yapmak da mümkün.

Kart ile verilen CD'de size bu ayarlamalarda ve modemi tanıtmada yardımcı olacak bir program var. Bu program, modemizin doğru çalışıp çalışmadığını ve sorunun nerede olabileceğini gösterebilen bir Diagnose modülüne sahip. Bu programı yükledikten sonra, CD'deki diğer programları

Image WORLD

FIND IMAGE WORLD, FIND AMAZING WORLD.

6VA693A (PC-133)

- * VIA 693A Chipset
- * 2XAGP, A.M.R.
- * Sound on board
- * ATA-66

6VABX2

- * VIA 693 Chipset
- * 2XAGP

6VBX2

- * VIA 691 Chipset
- * AT Form Factor

Recommended for
Free-PC or Low-cost PC

6MVPM

- * VIA Pro-media Chipset
- * VGA & Sound on board
- * 66/100MHz S-370
- * ATA-66

Recommended for
Free-PC or Low-cost PC

5MVP4

- * VIA MVP4 Chipset
- * VGA & Sound on board
- * 100MHz Super 7
- * ATA-66

Recommended for
Free-PC or Low-cost PC

5MMVP4

- * VIA MVP4 Chipset
- * VGA & Sound on board
- * 100MHz Super 7
- * ATA-66, m-ATX Form Factor

5MVP3

- * VIA MVP3 Chipset
- * 100MHz Super 7
- * 512K/1M Cache on board
- * AT Form Factor

TURBO-370 CARD

- * Single/Dual CPU auto-detect
- * Over-Voltage & Over Clocking

LUCKY STAR

LUCKY STAR TECHNOLOGY CO., LTD.

NO. 1-6, WU-CHUAN 1 ROAD, HSIN-CHUANG CITY,
TAIPEI SHIENG, TAIWAN, R. O. C.

TEL: 886-2-22990222

FAX: 886-2-22990112

Web Site: <http://www.lucky-star.com.tw>

E-mail: sales@lucky-star.com.tw

Modem: Diamond Supra Express 56e Memory

6MB Flash Rom'lu Modem

Diamond Supra Express 56e Memory, 56000 bps'lik harici bir fax/modem/voice cihazı. 56K ITU v90 ve Rockwell K56Flex teknolojisini tam olarak destekleyen bu modem, otomatik telefon şebekesi üzerinden Full Duplex olarak da çalışabilmekte. Tak ve çalıştır olmasından dolayı Windows'a tanıtılması çok kolay olan bu ürün, 9 pinli kapıdan bağlanıyor. ADPCM kodlamayı kullanan Diamond Supra Express 56e Memory 1200-56000 bps hızları arasında modem, 4800-24000 bps hızları arasında faks transmisyon hızına sahip. MNP5,V.42bis data sıkıştır-

ması ve MNP2-4,V.4.2 hata düzeltmelerinin yanı sıra, bu modemde DTE hızı (veri alış veriş) 230.400 bps'dir. Modemde tam özellikli telesereter fonksiyonu, seçmeli ses fonksiyonu ve hoparlör çıkışı var.

Ayrıca otomatik arama-cevap verme, seçmeli ton-pulse arama ve otomatik hız ayar-

lamasını da bu modemle yapabilirsiniz. Diamond Supra Express 56e Memory ile birlikte verilen CD'de sizin birçok isteğinize cevap verebilecek ve modemi tanıtmada yardımcı olacak programlar verilmektedir. Bu programlar Microsoft Internet Explorer 4.0, Netscape Navigator 4.04, Adobe Acrobat Reader 3.0 ve Phone Tools.

CHIP'in Yorumu

Diamond Supra Express 56e Memory'nin üzerinde 6MB'a kadar çıkabilen 2MB'lık bir Flash Rom'u var. Bu özelliği sayesinde bu mo-

dem 30 saniyelik 15 adet telefon konuşmasını veya yaklaşık 40 adet faks sayfasını hafızasında tutabiliyor. Bu cihaz özellikle elektrik kesilmelerinde veya bilgisayar kapan-
dığı anda telefon görüşmelerine ve fakslara zarar vermeden güvenli bir şekilde hafızasında saklayabiliyor. Diamond Supra Express 56e Memory'nin Voice fonksiyonunu ses kartının üzerinden alması bir dezavantaj. Çünkü bu özelliği sayesinde sesler birbirine karışabilir.

Ürün Bilgisi

Diamond Supra Express

Bilgi için : Karma/Multimedia

Tel : (212) 233 30 30/

(212) 641 33 19

Fiyatı : 130\$ + KDV

- + 6MB'a kadar yükseltilebilen hafıza
- + Kullanışlı yazılımlar
- Voice özelliğini ses kartının üzerinden alıyor

Ekran Kartı: Aztech Riva TNT2

Aztech'in Son Bombası

Aztech RivaTNT2, nVidia RivaTNT2 Chipset'i ve 128 bit sayısal video işlemcisinin yanında grafik hızlandırıcısı olan bir AGP grafik kartı. 32MB SDRAM'e sahip olan bu kart 64K renkte 2048x1536 çözünürlüğüne kadar çıkabiliyor. DirectX, Direct Draw, Direct3D, OpenGL ICD ve Direct Video standartlarını destekleyen bu ürün, Win95/98 ve WinNT işletim sistemlerinde sorunsuzca çalışmakta. Ramdac frekansı 300MHz olan AZTECH RIVATNT2'nin yatay görüntü frekansı maksimum 60 Hz, dikey görüntü frekansı ise maksimum 200 Hz'e kadar çıkabilmekte. Bu görün-

tü kartında fotoğraf kalitesinde gölgeleme efektleri (Gourant Shading Effects), sis ve duman efektleri (Fogging), daha iyi çözünürlükte kaplama ve daha iyi derinlik hissi için perspektif düzeltme özelliği ve kaplama için farklı ışık efektleri (Texture Mo-

dulation) mevcut. Ayrıca 3D performansı artıran Z-Buffer (objeleri görüntüde olması gereken yere koyuyor), Animated Textures (3d zemindeki hareketlerde bozulmayı engelliyor), resmi daha net görmek için Bilinear filtrelemeleri ve görüntüyü parçalı olarak göstermemeye yarayan MIP Mapping özelliği de bu kartta bulunuyor. AZTECH RIVATNT2 3D-Surfer özelliği ve VRML formatı (Virtual Reality Modelling Language) sayesinde, 3D animasyonları ve Internet'teki tüm 3D görüntü

özelliklerini rahatlıkla görebilirsiniz.

CHIP'in Yorumu

AZTECH RIVATNT2'yi Windows'a taktıktan sonra sisteminizde herhangi bir çakışma meydana getirmeden her türlü 3D oyunu yüksek bir çözünürlükte çalıştırabilirsiniz. Bu kart ile 3D oyunlarında ciddi bir performans artışına tanık olduk. Görüntülerin netliği ve gerçekçiliği etkileyiciydi. Ayrıca bu kartın üzerinde olan TV çıkışı sayesinde DVD Player ile bağlantı yapabilirsiniz.

Ürün Bilgisi

Aztech Riva TNT2

Bilgi için : Albim

Tel : (216) 349 33 51

Faks : (216) 347 59 34

Fiyatı : 194\$ + KDV

- + Hardware DVD desteğine sahip
- + TV çıkışı var

Ekran Kartı: CardexTNT2

LCD Uyumlu TNT2

Cardex, üzerinde 128-bitlik TNT2 Ultra grafik hızlandırıcısı olan ve AGP 4x Bus teknolojisini kullanan 32 MB'lık bir grafik kartı. Yüksek performansa ihtiyacı olan, fakat aksesuarlara para vermek istemeyen

ekonomik kullanıcılar için pazara sunulan bu ekran kartı gerek PC oyun meraklılarının, gerekse profesyonel 3D kullanıcılarının isteklerine cevap verebilecek olan bir ürün. TV-Out özelliği sayesinde bilgisayardaki görüntünün TV'ye aktarılmasını sağlayan CardexTNT2 ile evinizde ufak bir sinema kurmak mümkün. Çünkü bu kart DirectShow MPEG-1, MPEG-2 ve Indeo desteği vermesi sayesinde gerek VideoCD'lerde, gerekse de DVD uygulamalarında daha iyi bir görüntü almanızı

sağlayabiliyor. Cardex TNT2'nin bir özelliği 300 MHz'lik bir Ramdac hızına ulaşabilmesi ve 60 Hz'lik bir tazeleme frekansında 2048x1536 çözünürlüğüne çıkabilmesi. Bu ürün yüksek tazeleme frekansına ihtiyacı olan büyük monitörlere verdiği yüksek çözünürlük desteği sayesinde iyi bir performans sağlıyor.

CHIP'in Yorumu

Kartın en büyük özelliği gitgide yaygınlaşmakta olan LCD panel monitörlerini direkt olarak desteklemesi. Üzerinde bulunan Panellink dijital arabirimi ile bu desteği veren Cardex, bu özelliği sayesinde iki avantaj sağlıyor. Birincisi, LCD panellere gi-

den sinyaller diğer ekran kartlarında dijital-analog-dijital dönüştürmelerine uğruyor ve sinyaller bozulabiliyor, fakat dijital bir çıkışa sahip olan bu kartta böyle bir sorun oluşmuyor ve dolayısıyla da görüntü çok daha net oluyor. İkincisi ise şu an kullanılan LCD panellerin içinde analog-dijital dönüştürmelerini yapmak için ek devrelere ihtiyacı olması, bu da ek maliyet artışı demek. Oysa Cardex TNT2 Ultra sahibi olan kullanıcılar bu maliyet artışından etkilenmeyecek LCD monitörlere daha az para ödeyerek sahip olabilecekler.

Ürün Bilgisi

CardexTNT2

Bilgi için : Empa

Tel : (212) 599 30 50

Faks : (212) 598 53 53

Fiyatı : 175\$ + KDV

+ LCD desteğine sahip

+ Uygun fiyat

Ekran Kartı: Tepro Riva128 TNT2

TV-Out'lu TNT2

Tepro Riva128 TNT2 128 bit 2D/3D hızlandırıcısı ve multimedia özelliği olan bir AGP grafik kartı. Bu ekran kartının üzerinde nVidia's Riva TNT2 (Twin Texel) grafik Chipset'i ve 150MHz MCLK hızına ulaşabilen 16 MB SDRAM'ı var. Tepro Riva128 TNT2 maksimum 1920x1200 çözünürlüğünde, 16.7M renkte, 60 Hz'de çalışabilmekte. Tak çalıştır monitörlerle uyumlu (DDC-2B) olan ve 2D/3D standartlarını tam olarak destekleyen Tepro Riva128 TNT2, ayrıca 60-240 Hz arasında bir frekans değişimine sahip. Vesa DDC ve DPMS standartlarına uyumlu olan ve Windows 95/98, Windows

NT 4.0 ve Windows 2000 işletim sistemlerinde sorunsuzca çalışan bu grafik kartı, aynı zamanda DirectX, Direct Draw, Direct3D, ActiveX, OpenGL ICD ve Direct Video özelliklerini de tam olarak desteklemekte.

Ramdac hızı 300MHz

olan Tepro Riva128 TNT2, 24 bit Z-buffer, Bilinear, Trilinear ve 8-tap Anisotropic filtreleme işlemlerini yapıyor. Tepro Riva128 TNT ile 3D animasyonlarının, Internet'teki tüm 3D görüntü özelliklerinin, grafik uygulamalarında ve TV çıkışı sayesinde da-

ha büyük bir ekrana verilen görüntü aktarımının hepsini bu kart ile rahatlıkla görebilirsiniz.

CHIP'in Yorumu

Kart tak çalıştır özelliğine sahip olduğu için yapmanız

gereken tek şey ekran kartı ile birlikte verilen kurulum CD'sinden Tepro Riva128 TNT2'yi Windows'a tanıtmak. Bu kartın en önemli özelliği grafik hızlandırıcısının, ekran Chipset'inin ve TV çıkışının aynı kartın üzerinde olması. Tepro Riva128 TNT2'nin çalışabilmesi için gerekli olan sistem ise, 16MB RAM'li, AGP 1.0 BUS Slot'lu ve PentiumII işlemcili bir sistem. İncelemek üzere Test Merkezi'mize gelen bu kartın resim tekrarlama frekansının ve resimlerdeki renk derinliğinin iyi olduğunu söyleyebiliriz.

Ürün Bilgisi

Tepro Riva 128 TNT2

Bilgi için : Turanlı

Tel : (212) 216 05 20

Faks : (212) 216 05 25

Fiyatı : 139\$ + KDV

+ TV-Out çıkışı var

- RAM'i 16 MB

Ekran Kartı: Tepro Savage4

Hesaplı Savage4

Tepro Savage4 üzerinde 128-bit Savage4 grafik Chip'i ile birlikte 16MB ultra-fast SDRAM'ı olan ve AGP 4x/2x Bus teknolojisini destekleyen bir grafik kartı. Bu grafik kartı maksimum 1920x1440 çözünürlüğünde 64K renkte ve 60 Hz saat frekansında çalışabiliyor. Ramdac Hızı 300MHz'e kadar çıkabilen Tepro Savage4'ün frekans tazeleme oranı ise 60-200 Hz arasında değişebiliyor. DirectX ve OpenGL ICD uyumlu olan bu kart Win95/98 ve WinNT 4.0 işletim sistemlerinde de sorunsuz çalışıyor.

Ekran kartını taktıktan sonra yapmanız gereken tek

şey CD'den bir program yükler gibi bu kartın sürücülerini yüklemek. Yükleme sonrası her türlü grafik ayarlamalarını (Renk ayarlarını, Gamma ayarını, Display ayarını vb.) görüntü özelliklerinden dilediğiniz gibi değiştirebilirsiniz. Tepro Savage4'ün en önemli özellikle-

rinden birkaçı Hardware DVD desteğine sahip olması, oyunlarda yüksek görüntü kalitesi için Microsoft DX 6.x ve S3 Texture Compression kullanması ve yüksek kaliteli gösterim ile birlikte Rendering yapabilmesi. Bu kartın Hardware DVD özelliği sayesinde DVD filmlerinizi bir Mpeg kartı olmadan da rahatlıkla seyredebilirsiniz.

CHIP'in Yorumu

Tepro Savage4 ile özellikle oyunlarda 3D efektlerini daha gerçekçi ve daha detaylı görebilirsiniz. Kartın Single-Pass Multi Texture ve Single-cycle Multi Texture özelliği

sayesinde, Dynamic Lighting ve Bump Mapping gibi özel efektleri de rahatlıkla yapabilmekte. Ayrıca Anti-Aliasing, Reflection Mapping, Texture Morphing, Shadows, Procedural Texture ve Atmospheric gibi efektler Tepro Savage4 ile rahatlıkla çalışabilmekte. Multi Texture özelliği sayesinde, Tepro Savage 3D Maximum Fill Rate'de 140 milyon piksel/saniye ve maksimum Rendering performansında 8 milyon üçgen/saniye değerlerini vermektedir.

Ürün Bilgisi

Tepro Savage 4

Bilgi için : Turanlı

Tel : (212) 216 05 20

Faks : (212) 216 05 25

Fiyatı : 59\$ + KDV

⊕ Hardware DVD desteği var

⊕ Fiyat/performans oranı yüksek

⊕ 32 bit renk derinliğini desteklemiyor

► 81

ANDROMEDA
BİLGİSAYAR SAN. TİC. LTD. ŞTİ.

**BAKIRKÖY TOPTANCINIZ KALİTEYİ
UYGUN FİYATLA SUNMAYA DEVAM EDİYOR**

CPU

INTEL CELERON 400	76 \$
INTEL CELERON 433	92 \$
INTEL PIII 450 KUTULU	210 \$
INTEL PIII 500 KUTULU	282 \$
INTEL PIII 600 KUTULU	660 \$

ANAKART

TOMATO BXE-98	66\$
ABIT BE-6	118\$
GIGABYTE BX-2000	110\$
ASUS P3B-F	130\$

CD-ROM

40X GOLDSTAR	44\$
40X PHILIPS	45\$
44X GENIUS	38\$
48X PHILIPS	53\$
48X GOLDSTAR	52\$
50X ASUS	55\$
PIONEER 6X DVD	123\$
CREATIVE 6X DVD	109\$
HITACHI 4X DVD	75\$

HARDDISK

6.4 GB QUANTUM/WESTERN	109\$
8.4 GB SEAGATE	123\$
10.2 GB QUANTUM	145\$
13.1 GB SEAGATE	155\$

EKRAN KARTI

16 MB Voodoo3 3000 TV OUT	133\$
16 MB Voodoo3 3500 TV+RD	295\$
32 MB INCA SAVAGE 4 PRO	86\$
32 MB CREATIVE RIVA TNT 2	203\$
32 MB DIAMOND VIPER 770 ULT	235\$
32 MB CREATIVE ULTRA TNT2	198\$

SES KARTI

CREATIVE PCI 64	25\$
CREATIVE VIBRA 128	26\$
CREATIVE LIVE VALUE	56\$
CREATIVE LIVE VALUE 2.0V	65\$

KASA

MIDI TOWER ATX 2002 BLUE	32\$
MIDI TOWER ATX GR-611 ST	40\$
ACCENT ATX KN-SERIES	68\$

PRINTER

HP 610C. RENKLİ	99\$
HP 710C. RENKLİ	144\$
EPSON STYLUS 440 RENKLİ	127\$
HP LASERJET 1100	405\$

MODEM

56K V.90 SPEEDCOM	20\$
56K V.90 INCA	24\$
56K V.90 ROCKWELL INT	32\$
56K V.90 ROCKWELL EXT	60\$
56K V.90 US ROBOTICS PCI	55\$
56K V.90 US ROBOTICS ISA	78\$
56K V.90 US ROBOTICS EXT	90\$

MONITOR

15" PROVIEW DIGITAL	130\$
15" SAMSUNG 510S	147\$
15" HYUNDAI 5870C OSD	152\$
17" VIEWPOINT DIGITAL	212\$
17" HYUNDAI 7770	240\$
17" PHILIPS 107S	310\$

SOK FİYAT

16 MB Voodoo3 2000
104\$

56K V90 MODEM +
1 AY SINIRSIZ SUPERONLINE
37\$

ANDROID

INTEL CELERON 400
INTEL BX 2 ANAKART
32 MB SDRAM 100 MHZ
6.4 GB HARDDISK
4 MB RIVA 128 AGP TV OUT
QUAKE 32 PCI SES KARTI
15" DIGITAL MONITOR
40X CD-ROM
1.44 FLOPPY, ATX KASA
PS/2 MOUSE, PS/2 KLAVYE
120W JAZZ SPEAKER

565\$

DAHA İYİSİ YOK!

Sistemler demontedir.
Sistemleri toplamak
isterseniz, Win 98
(89\$ + KDV)
alınması zorunludur.

• DİĞER SİSTEMLER VE DEM FİYATLARI İÇİN BİZİ MUTLAKA ARAYINIZ
• KREDİ KARTI İLE SATIŞ İMKANI
• ŞİRKETLER İÇİN EN UYGUN UPGRADE VE SİSTEM ÇÖZÜMLERİ
• HER TÜRLÜ TEKNİK SERVİS HİZMETİ VERİLİR

• Fiyatlarımız KDV Dahil Değildir.
• Bu fiyatlar Smalı Stoklar için geçerlidir.
• Fiyatlarımızı haber vermek için değişik firmamızla iletişime geçiniz.
• BANKA HESAP NO: GARANTİ BANKASI CARSİ BAKIRKÖY ŞB. (5 Hesabı: 9004256/5) (TL Hesabı: 6200702/6)

ZEYTİNLİK MAH. MİLLİYETÇİ SOK. NO: 11/1 TEL: (212) 660 52 18 - 19 BAKIRKÖY/İSTANBUL

Monitör: Sony CPD-110 EST

Sony Yine Önde

Sony CPD-110 EST, 0.25 mm nokta aralığı olan dijital kontrollü, titreşimsiz görüntü, MPRII düşük radyasyon ve yansısız ekran özelliklerine sahip, 15 inch (38 cm) bir tak çalıştır monitör. Ürün, bu özelliklerle ek olarak Vesa standartlarına uyumluluk ve düşük güç tüketimine de sahip. Oldukça şık dizayn edilmiş olan bu monitör, Windows 98 işletim sistemi tarafından otomatik olarak tanınıyor. Windows'un diğer sürümleri için ise Sony CPD-110 EST ile birlikte bir monitör tanıtım disketi veriliyor. Bu ürünün bir özelliği çok düğme yerine az sayıda (4 adet), ama birçok işi yapabilen düğmeler kullanılması. Sony CPD-

110 EST'nin yataydaki frekans aralığı 30-70KHz, düşeydeki frekans aralığı da 48-120 Hz arasında. Maksimum piksel frekansı 110 MHz ve çektiği maksimum güç 110 Watt olan bu monitör, 1280x1024 çözünürlüğüne kadar destek verebili-

yor. Sony CPD-110 EST'nin frekans ayarlaması yapabilmesi çok önemli. Çünkü bu özellikten dolayı ekran kartının frekansı ile monitörün frekansı hiç bir zaman çakışmaz.

Gerçek görüntü alanı yatayda 270, düşeyde 202 mm (gerçek görüntüsü 14 inch, yani yaklaşık 36 cm) olan bu monitör, 368mm x 393mm x 389 mm boyutunda ve yaklaşık 14 kg ağırlığında.

CHIP'in Yorumu

Sony CPD-110 EST'de On Screen görüntü ayarı ile

ekran üzerinde yaptığımız ayarları görebiliyoruz. Monitörde yapılabilen ayarlar; kontrast, aydınlık, çerçeve kaydırma, çerçeve genişletme, iç bükey, dış bükey, balans ve renk değişimi ayarları. Bütün bu özelliklerin yanı sıra, ürün, anti mıknatıslanma ve yapılan ayarları kayıtlı edebilme özelliğine de sahip.

Böylece istediğiniz zaman yaptığınız ayarları saklayabilirsiniz ve istediğinizde monitörün fabrika ayarlarına geri dönebilirsiniz.

Ürün Bilgisi

Sony CPD-110 Test

Bilgi için : Empa/Gen-ya
Tel : (212) 599 30 50/
Faks : (212) 288 10 78
Fiyatı : 209\$ + KDV

- + 0.25 mm nokta aralığına sahip
- + Şık tasarım ve kullanımı kolay

Ekran Kartı: Pixel View Riva TNT2 M64

Orta Düzey Kullanıcılara TNT2

Pixel View Riva TNT2, nVIDIA Riva TNT2 Model 64 Chipset'li 128 bit sayısal video işlemcisinin yanında grafik hızlandırıcısı olan ve AGP 4x/2x standardını destekleyen bir ekran kartı. Bu ekran kartı 32MB SDRAM'e sahip ve 16 bit renkte 1920x1200 çözünürlüğünde 75 Hz frekansına kadar destek verebiliyor. Ramdac hızı 300MHz olan bu ürün, Windows 2000, Windows NT3.5/4.0 ve Windows 95/98 işletim sistemlerinde sorunsuzca çalışabilmekte. Pixel View Riva TNT2 M64, 3D standartlarını ve Direct Show, Mpeg-1/2, Indeo, Direct 3D, OpenGL ICD ile

DirectX 6.0 gibi uygulamaları tam olarak destekleyen bir ekran kartı. Bu ekran kartının tanıtımı ise birlikte verilen CD ile gerçekleşmekte. Yapmanız gereken tek şey bir program kurar gibi bu kartın kurulumunu yüklemek. Kartı tanıttıktan sonra, masaüstünde her türlü görüntü ayarla-

malarını kolayca yapabilirsiniz. Çeşitli animasyon programlarını, CAD yazılımlarını ve 3 boyutlu oyunları bu kart ile rahatlıkla çalıştırabilirsiniz. Özellikle karmaşık 3D görüntülerinde bu ekran kartından iyi sonuçlar alabilirsiniz. Çünkü daha gerçekçi gölgelermeler (Gourant/Flar Shading Effects), gizlenmiş 3 boyutlu bir görüntüyü ortaya çıkartan Z tamponlama, renk filtremele-ri ve perspektif düzeltmeleri yapabiliyor.

CHIP'in Yorumu

Pixel View Riva TNT2 M64'ün özelliklerinden bir-

kaçını sayacak olursak; bu grafik kartı 64-bit Frame Buffer özelliğine sahip, tam ekran DVD seyredebilme imkânı veriyor. Kartın işlemcileri için optimize edilmiş ve AMD işlemcilerinin 3Dnow! grafik özelliğini destekliyor. Bu kart yüksek performanslı 2D uygulamalarla çalışan orta düzey işletmelerde olduğu kadar yüksek veri transferi içeren görsel uygulamaları kullanan kişisel kullanıcılar için de ideal bir kart.

Ürün Bilgisi

Pixel View Riva TNT2

Bilgi için : Multimedya Bilg.
Tel : (212) 641 33 19
Faks : (212) 641 17 99
Fiyatı : 75\$ + KDV

- + DVD desteğine sahip
- + Pentium III ve 3D Now için optimize edilmiş
- 32 bit renkte performansı düşük

Ses Kartı: Zoltrix Audio Plus 6400

Zoltrix'in Yeni Sesi

Zoltrix Audio Plus 6400, CMI8738 Chipset'li, 32 bitlik stereo ve PCI yuvasını kullanan bir ses kartı. Kartın üzerinde bir mikrofon girişi, hoparlör girişi, Line-in girişi, Rear girişi ve bir Game Port'u var. Ayrıca bu kartta Aux in, SPDIF Digital I/O ve CD Audio bağlantıları bulun-

yor. Zoltrix Audio Plus 6400, Roland MPU 401 UART standardını desteklemekte; tüm Midi standartlarına uygun; Microsoft Direct Sound, Microsoft Direct3D uyumlu ve tüm DOS, Windows uygulamalarında da sorunsuzca çalışabilmekte.

Bu kart 16 bitlik bir Digital Analog Converter'ı (Analog sesi dijital sese çeviren bir aygıt) sayesinde, kayıt sırasında veya müzik dinlerken 8-48 KHz arasında bir sese ulaşabiliyor. Zoltrix Audio Plus 6400, sesi daha net alabilmek için filt-

releme yapıyor ve maksimum 120 Db'lik bir sinyal/gürültü oranına ulaşıyor. Kartı Windows'a tanıttıktan sonra CD içinde bulunan gerekli yazılımlarını yükleyebilirsiniz. Bu yazılımlar Midi Wave'leri karıştıran programlardan ve profesyonel bir Software Wavetable'den oluşuyor.

CHIP'in Yorumu

Bu kart ile ses efektlerini, özellikle 3D olanlarını gerçeğe yakın olarak duyabilme imkânınız var. Özellikle oyun oynarken bu ses farkını hissedebilirsiniz. Tabii ki kartın bu özelliğinden yararlanabilmek için seçtiğiniz oyunların da 3D özelliğine sahip olması gerekir. Bu

kartta beğendiğimiz bir özellik ise, sesi sürekli ve net verebilmesi; yankı, birden fazla kişinin aynı anda şarkı söylemesi ve ses perdesine aralama gibi fonksiyonları duyabilmemiz.

Sonuç olarak Zoltrix Audio Plus 6400'ün 3D ses efektlerini tam olarak verebildiğini; genel olarak baktığımızda ortalamanın çok üstünde bir ürün olduğunu ve gerek fiyatı, gerekse performansı açısından alınması gereken ses kartlarının arasında kendine yer bulduğunu söyleyebiliriz.

Ürün Bilgisi

Zoltrix Audio Plus 6400

Bilgi için : Turanlı
Tel : (212) 216 05 20
Faks : (212) 216 05 25
Fiyatı : 16\$ + KDV

- 4 hoparlör desteğine sahip
- Uygun fiyat

Hoparlör: Genius SW-4.1 Surround-Sound

1200 Watt'lık Hoparlör Seti

Genius SW-4.1 Surround-Sound hoparlör seti ile müzik dinlerken ve oyun oynarken daha önce hiç tatmadığınız heyecanlar tadacaksınız. Çünkü Genius hoparlörlerinin desteklediği Surround-Sound ses teknolojisi sayesinde tüm oyun ve müzik çılgınlıklarına bir çözüm sunmakta. Bu hoparlör seti, Subwoofer'ı ve 4 kanal uydu hoparlörleri sayesinde, özellikle 4 hoparlör destekleyen ses kartları ile mükemmel bir kombinasyon oluşturuyor. Genius SW-4.1, 20 Watt'lık bir Subwoofer ve 5 Watt'lık 4 adet uydu hoparlörden oluşan bir hoparlör seti. Toplam PMPO çıkış gücü 1200 Watt olan bu

hoparlörde RMS çıkış gücü 40 Watt civarında. Bu hoparlör setinde uydu hoparlörler 20Hz-20 KHz, Subwoofer'da 20Hz - 200 Hz frekans aralığına sahip ve manyetik alan korumalı. DVD,

VCR, LDP, CD, CD ROM, TV, PC ve Notebook'a bağlayabileceğiniz bu seti Subwoofer üzerinde bulunan kontrol paneli yardımıyla kontrol edebilirsiniz. Genius SW-4.1'nin uydu hoparlörleri 90mm x 108mm x 115 mm ve Subwoofer'ı da 150mm x 290mm x 200 mm boyutunda.

CHIP'in Yorumu

GENIUS SW-4.1, alt frekanslardaki bas sesleri tatmin edici bir şekilde veren Subwoofer'ı ve bu set içerisinde bulunan ve az yer kaplayan uydu hoparlörleri ile her tür masafistil bilgisayara kolayca uyabilecek şekilde tasarlanmış bir sistem. Surro-

und Sound desteği ile sesi odanın içine bozulmadan yayması bu hoparlör sisteminin en önemli özelliği sayılabilir. Bunun haricinde, set içerisinde bulunan Subwoofer'ın Dynamic Bass desteği özellikle filmlerde kendini belli ediyor. Oldukça şık bir dış görünüme sahip olan setin kurulumu kolay, fakat ses kontrolünü Subwoofer'ın üzerinde yapılması bir dezavantaj. Çünkü Subwoofer'ı yere koymak istediğinizde sesi ayarlamak için eğilmeniz gerekebilir.

Ürün Bilgisi

Genius SW-4.1

Bilgi için : Boğaziçi Bilg.
Tel : (212) 288 92 92
Faks : (212) 274 38 10
Fiyatı : 63\$ + KDV

- Surround Sound destekli
- Yüksek çıkış gücü
- Ses kontrolü Subwoofer üzerinden

Klavye: Turbo Media KE 9801

İşlemler Tek Tuşla

Şirketler her geçen artan CPU hızları ile doğru orantılı olarak bilgisayar kullanımını daha hızlı ve rahat bir hale getirmek için çalışıyorlar. Farenin kullanımının daha kolay olması sayesinde, klavye ekstra işlemler için tercih edilen bir aygıt olmaktan çıktı. Ancak son zamanlarda klasik klavyelere eklenen yeni tuşlar sayesinde çok sık yapılan işlemleri tek tuş ile yap-

mak mümkün hale geldi.

Türkçe olan Turbo Media KE 9801 üzerinde klasik klavyelerden farklı olarak 23 adet ekstra ve 17 adet de çift kullanımlı tuş mevcut. Klavyeyi kurulum disketini kullanarak sisteme yüklediğiniz zaman, tüm bu tuşlar için varsayılan görevler kullanılabılır hale geliyorlar. Bu tuşları kullanarak ses düzeyini ayarlayabilir (düşür, yükselt,

sessiz); ister klavyenin k e n d i

CD Player'ı, ister normalde kullandığınız CD Player'ı çalıştırabilir (geri, çal, duraklat, ileri, dur, çıkar) ve Windows'un ses kaydedicisini kullanabilirsiniz. Bunlar haricinde, klavye üzerinde özel olarak Sleep, kes, kopyala, yapıştır, yönlendir, kapat, Belgelerim, MS-DOS komut istemi, oyun, www, hesap makinesi, transfer ve yardım tuşları mevcut.

Klavye üzerinde sayı takımı üzerinde bulunan 17 adet çift kullanımlı tuşu kullanarak, tarama, Audio, video çalıcı ve metin düzenleme programlarını çalıştırabilir; pencereleri küçültebilir ve eski haline büyüttebilir; işlemleri ileri-geri alabilirsiniz.

CHIP'in Yorumu

Klavye üzerinde bunlar haricinde Power, Sleep ve Wake tuşları bulunur. Bu tuşları çalıştırmak için Turbo tuşunun kullanılması zorunluluğu meydana gelebilecek tatsız sürprizleri engelliyor. Klavye yazılımını kullanarak buradaki fonksiyonları çeşitli görevlerde kullanabilir ve farklı uygulamalarla bağdaştırabilirsiniz. Bunlar haricinde kutunun içinden çıkan bilek altlığı ile daha sağlıklı çalışmak mümkün. Düşük fiyatlı bu klavye tüm istekleri karşılıyor.

Ürün Bilgisi

Turbo Media KE 9801

Bilgi için : Ofis Bilgisayar
Tel : (212) 212 36 96
Faks : (212) 216 32 21
Fiyatı : 21\$ + KDV

- ⊕ Çok fonksiyonlu tuşlar
- ⊕ Türkçe karakter

Kasa: Accent Kasalar

Estetik Kasalar

Artık bilgisayarların sadece donanım özellikleri değil, aynı zamanda görünümleri de önem kazanmaya başladı. Bunun üzerine Accent kasaları, estetiği ve kullanışlılığı birleştiren farklı ve çok hoş duran değişik modelleriyle her kesime hitap edecek şekilde piyasaya girmeyi başardı. Accent KN820 ön paneli şeffaf olan bir renk-

li Midi Tower ATX kasa. Bu kasanın üzerinde 2 adet 5.25 inch ve 2 adet 3.5 inch harici yuva var. 5.25 inch örneğin bir CD-ROM, CD-WRITER v.s. gibi. 3.5 inch'lik yuva ise özel yuvaya monte 3.5 inch'lik disket sürücüsü için. Ayrıca kasanın içinde 3 adet 3.5 inch'lik yuva var. Bu yuvalar da genelde sabitdiskler için kullanılır. Bu kasaların bir

özelligi maksimum 7 tane genişleme yuvasının olması. Accent KN850 yukarıda özelliklerini saydığımız kasadan biraz daha farklı bir modele sahip.

Accent KN850 tamamen renkli olan bir Micro ATX kasa. Bu kasada 2 adet 5.25 inch, 1 adet 3.5 inch harici yuva ve 2 adet 3.5 inç sabit disk yuvası var. Üzerindeki genişleme yuva sayısı ise 4. Accent KN820 ve KN850 modellerinde 230W'lık birer güç kaynağı bulunuyor. Bu güç kaynağından da 4 adet güç konektörü çıkıyor. Bu kasaların boyutları ise şöyle: Accent KN820, 390x210x445mm ve Accent KN850 de 350x190x370mm boyutlarında.

CHIP'in Yorumu

Bilgisayar parçalarının bu kasalara montajı çok rahat. Örneğin Accent KN820'nin açılması için kasanın yan tarafındaki 2 düğmeye aynı anda basarak çekmeniz yeterlidir.

Bu kasalarda beğendiğimiz en büyük özellik iç tasarımın iyi yapılmış olması. Çünkü bazı kasalarda anakartı monte ederken güç kaynağını sökmeniz gerekiyor. Bu da bilgisayar sistemlerini toplayan kişilerin bu tür kasalarda en sevmedikleri bir özellik. ☑

Ürün Bilgisi

Accent Kasalar

Bilgi için : Vega
Tel : (212) 347 01 47
Faks : (212) 272 67 30
Fiyatı : 850: 44\$ + KDV
820: 69\$ + KDV

- ⊕ Estetik ve renkli kasalar
- ⊕ Kullanışlı iç tasarım

Anakartlar Yarı

Anakartlar bilgisayarın en önemli parçalarından biri belki de en önemlisidir. Sistemin güvenilirliği, genel performansı ve genişletilebilirliği söz konusu olduğunda, özellikle anakartlar ön plana çıkar.

Ecevit Baktım ecevitb@chip.com.tr
Şahin Ekşioglu esahin@chip.com.tr

Anakart, genel olarak bir sistemin tüm bileşenlerini üzerinde toplayan en temel bilgisayar bileşeni olmasına rağmen sorunsuz bir sistemde genellikle pek gündeme gelmez. Bunun sebeplerinden biri aynı Chipseti taşıyan çeşitli markalar arasında dikkate değer performans farklılıkları görülmemesidir.

Hatta bu konudaki performans farklarını son kullanıcıların pratikte hissetmesi mümkün değildir. Sorunsuz bir sistemde anakartın gündeme gelmesi terfi ya da genişletilebilirlik durumları söz konusuysa mümkündür. Böyle bir durumda anakartınızın sahip olduğu slot sayısı ve desteklediği işlemler sizin için büyük önem taşır. Intel, birçok kişinin daha ucuz masalı PC'lere doğru önemli bir adım olarak nitelendirdiği i810 Chipseti içine ortalama bir kullanıcının ihtiyaçlarını karşılayabilecek video ve ses olanaklarını dahil etti. Peki ortalama bir kullanıcının niteliklerini kim tanımlayabilir? Doğrusu bu gün geçtikçe zorlaşıyor. Özellikle her geçen gün gittikçe daha iyi grafiklere sahip oyunlar piyasaya çıktıkça ev kullanıcılarının ihtiyaç duyduğu Multimedya olanakları da artıyor. Öte yandan sürekli olarak artan bu ihtiyaçlar anakart üzerindeki bileşenlerden verimli olarak karşılanamıyor.

Onboard donanım bir tür lanet mi?

Anakart üzerinde bulunan ve kullanmak istemediğiniz ekran kartını ya da ses kartını doğal olarak iptal edip, bunların yerine istediğiniz kartları takabilirsiniz. Fakat bu durumda sisteminizden bekle-

diğiniz performansı alamamamız ya da sık sık sorun yaşamamız işten bile değil. Tablodan da görebileceğiniz gibi.

Intel'in Mevcut Chipsetleri arasında BX'in hala yeri ayrı. Özellikle kendi tasarladığı sistemi oluşturmak isteyen kullanıcılar, esnekliği ve genişleme olanakları yüzünden bir süre daha BX Chipsetli anakartları tercih edecek gibi görünüyor. Zira gerek yeni yeni piyasaya çıkan i810 Chipsetli anakartlarda gerekse yakında çıkacak i820 Chipsetli anakartlarda grafik ünitesinin anakart üzerinde olması yüzünden AGP yuvası yok. Intel bu Chipset'e dahil ettiği grafik ünitesinin sistem belleğine erişiminin AGP kartlardan daha hızlı olduğunu belirtiyorsa da pratikte bu durumun pek çok sakıncası var.

Özellikle bazı Multimedya uygulamaları ve oyunlar sürekli yeni yeni grafik algoritmaları kullanıyorlar (Environmental Bump Mapping örneğinde olduğu gibi bkz. sf.134 Editörün görüşü). Bu aşamada anakart üzerindeki grafik ünitesinin oyun tutkunlarının hızını kesecek önemli etkenlerden biri olacağını söylemek yanlış olmaz. Öte yandan AGP 4x desteğine sahip yeni bir i810 versiyonu kesin tarihi bildirilmemiş olmakla beraber Intel tarafından duyuruldu. Bu şekilde anakart üzerindeki AGP yuvasına kullanıcılar istedikleri grafik kartını takabilecekler.

Yeni bellek teknolojileri yolda

Front Side Bus (FSB) işleminin bellekle olan haberleşme hızı anlamına gelir. Bunun dışında bir de işlemcinin kendi çekirdek hızı vardır. Örneğin

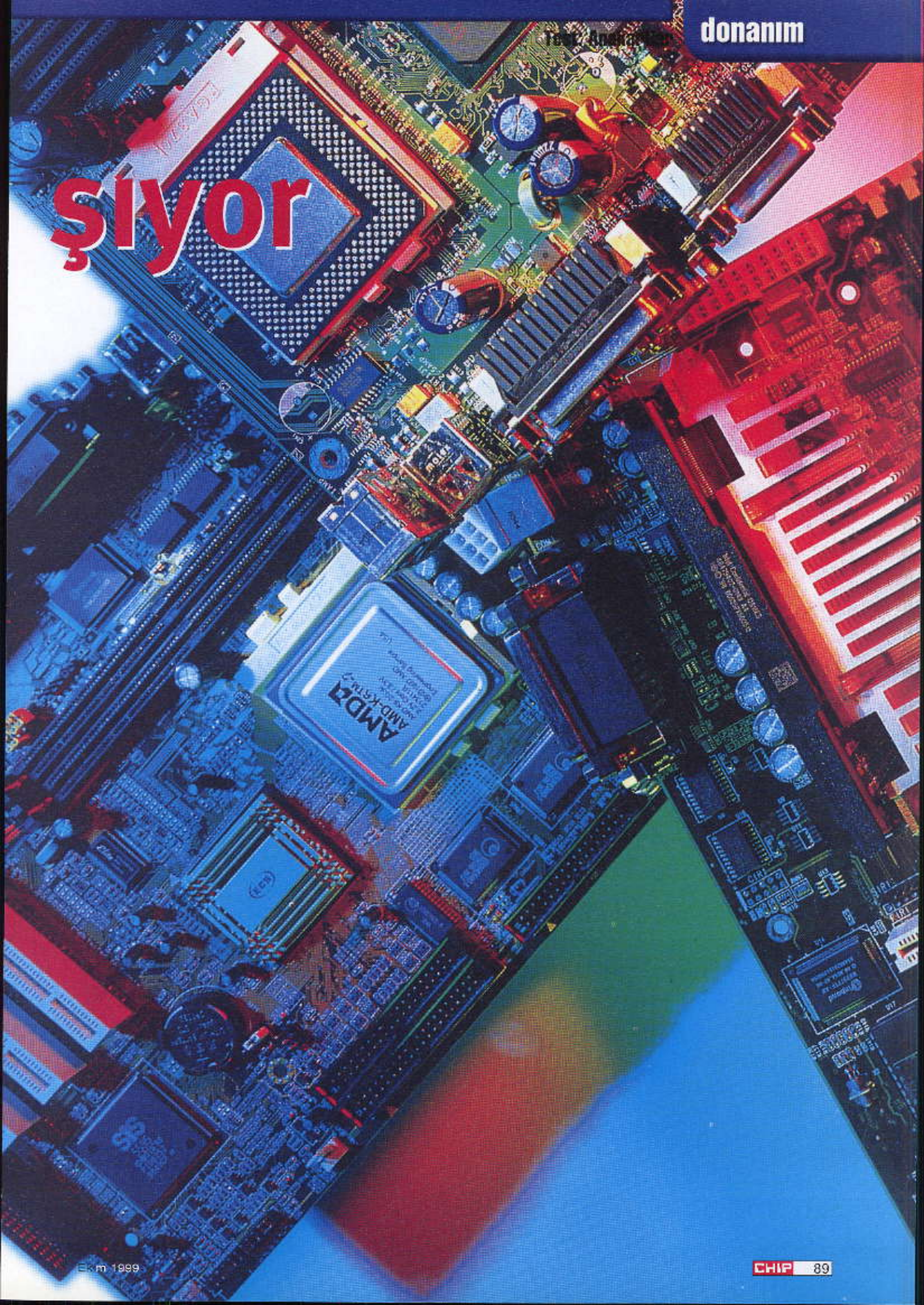
450Mhz'lik bir PII, çekirdek hızı olarak 450Mhz'de çalışır fakat FSB hızı 100Mhz'dir. FSB hızının 100Mhz'in üzerine çıkarılması günümüz donanımı için sistemin Overclock edilmesi anlamına gelir. Aynı şekilde günümüz Celeron işlemcilerin FSB hızı 66Mhz'dir ve bu hız arttırılırsa sistem üreticilerin öngördüğünden daha hızlı çalışmaya zorlanır. PII ve PIII'ler için standart olan

100Mhz'lik Bus

hızı yavaş yavaş yerini 133Mhz'e bırakacak.

Daha önce de Fast Paged Mode bellekler yerlerini EDO RAM'e bırakmıştı. EDO RAM'ler ise PC66 RAM'ler gelince piyasadan kalktı. PC66 RAM'ler ise son olarak günümüzde kullanılan PC 100 RAM'lerle yer değiştirdiler.

şıyor

Savulun RDRAM bellek (RIMM) geliyor

Yeni bellek teknolojisinin adı ise Direct RDRAM. Bu teknolojinin mimarisi kısaca RIMM olarak adlandırılıyor. Intel bu yeni bellekle 100Mhz duvarını aşarak 133Mhz'de kullanıcılara harikalar vaat ediyor. Şu anda Direct RDRAM için en yakında çıkacak olan Chipset, i810E ve i820. Bu Chipsetlerin üretimde olduğu hatta bazı anakart firmalarına dağıtıldığı belirtiliyor. Gigabyte firması bu konuda elini çabuk tutarak Tayvan'dan test merkezimize bir adet i810E Chipsetli anakart gönderdi. i810E gerçekten ilginç bir

300Mhz iç hızı sahip. PC600 RDRAM i820 Chipset'i tarafından desteklenen yegane RIMM. PC600 RDRAM belleklerin i820 anakartlarda 266Mhz'lik iç hızla çalışması öngörülmüş. Daha yeni bir tasarım olan PC700 RDRAM ise 133Mhz FSB ve 356Mhz iç hızı sahip. RIMM teknolojisinin şu anki en gelişmiş modeli olan PC800 RDRAM'lar da tıpkı PC600 gibi iki versiyona sahip. Her iki PC800 versiyonu 400Mhz iç hızı sahip. Fakat biri 100Mhz FSB desteklerken diğeri 133Mhz FSB destekliyor. Bunun dışında i820 Chipsetini taşıyan anakartlar, üzerlerinde RIMM yuvalarının yanında klasik SDRAM yuvaları da bulunduracaklar.

Yeni anakartlar ve ihtiyaçlarınız

Performans, anakart seçiminde en önemli kriter olmadığına göre anakart satın alırken nelere dikkat etmelisiniz? Herşeyden önce bir anakartın yapısını sahip olduğu Chipset belirler. Bu Chipsetlerin spesifikasyonlarında anakartla beraber kullanabileceğiniz işlemci ailesi ve diğer donanım bilgisi mevcuttur. Dolayısıyla amaçlarınızı doğru bir şekilde belirleyip satın almak istediğiniz anakartı buna göre seçmelisiniz. Örneğin oyunlara ve çeşitli 3D uygulamalarına meraklı bir kullanıcıysanız ekran kartı üzerinde olan bir anakart sizin için uygun olmayacaktır. Benzer şekilde müzikle uğraşp evinde amatörce kayıtlar yapan bir kullanıcı için ses kartı üzerinde olan bir anakart yanlış bir seçim

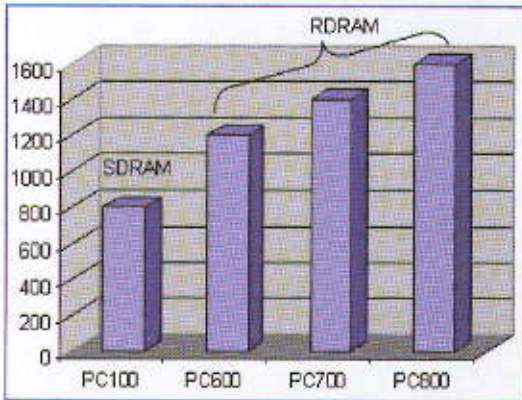
olabilir. Intel'in, i810 Chipseti içinde görüntü ve ses desteği eklemesi, birçok kullanıcının kullanmak istemeyeceği özellikler için para ödemek zorunda kalacağı anlamına geliyor.

i810 Chipseti'nin genel yapısı

Kuşkusuz gerek i810 gerekse i820 Chipsetlerindeki önemli gelişmelerden biri de ULTRA DMA 66 desteği. Aslında i810 Chipsetinin çeşitli revizyonları var ve bu versiyonlar arasında önemli farklılıklar olabiliyor. i810 Chipseti genel olarak mimari açıdan BX Chipsetin oldukça geliştirilmiş bir versiyonu olarak tanımlanabilir. Farklı olarak BX Chipsette North ve South Bridge olmak üzere iki temel yapıtaşı varken i810 Chipsetinde, Graphics and Memory Controller Hub (GMCH), I/O Controller Hub (ICH) ve Firmware Hub (FWH) olmak üzere 3 temel bileşen bulunmakta.

Graphics and Memory Controller Hub (GMCH)

GMCH, işlemciyle bellek arasında iletişimi sağlayan 421 bacaklı bir entegredir. bu entegre devre, temelde Celeron, PII ve PIII ile çalışabilecek şekilde dizayn edilmiştir. Bu yeni mimari içinde yer alan grafik ünitesi aşağı yukarı i752 grafik işlemcisiyle aynı performansa sahiptir. Fakat i752'den farklı olarak bu grafik ünitesi tamamen sistem belleğini kullanır ve bu da belli oranda performans düşüşüne sebep olur. Tabii burada bahsettiğimiz sadece i810L ve i810 Chipset'lerinde geçerli. Zira i810E ve i810E-DC100 Chipset'lerinde görüntü için

SDRAM yerini yavaş yavaş RDRAM'e bırakacak. Bunun dışında FSB hızı olarak ufukta 133Mhz görünüyor.

mimariye sahip. Kart slot işlemciler için tasarlandığı için testte mecburen Slotket denen adaptörü kullandık. RIMM bellekler şu an için PC600, PC700 ve PC800 gibi farklı versiyonlardan bahsediliyor. PC600 RDRAM iki farklı versiyonda tasarlanmış. İlk versiyon 100Mhz FSB hızına ve 300Mhz iç hızı sahipken diğer versiyon 133Mhz FSB hızına ve

300Mhz iç hızı sahip. PC600 RDRAM i820 Chipset'i tarafından desteklenen yegane RIMM. PC600 RDRAM belleklerin i820 anakartlarda 266Mhz'lik iç hızla çalışması öngörülmüş. Daha yeni bir tasarım olan PC700 RDRAM ise 133Mhz FSB ve 356Mhz iç hızı sahip. RIMM teknolojisinin şu anki en gelişmiş modeli olan PC800 RDRAM'lar da tıpkı PC600 gibi iki versiyona sahip. Her iki PC800 versiyonu 400Mhz iç hızı sahip. Fakat biri 100Mhz FSB desteklerken diğeri 133Mhz FSB destekliyor. Bunun dışında i820 Chipsetini taşıyan anakartlar, üzerlerinde RIMM yuvalarının yanında klasik SDRAM yuvaları da bulunduracaklar.

i810 Ailesinin Genel Özellikleri

Chipset Versiyonu	i810L	i810	i810-DC100	i810E-DC133
Chipset	Intel® 810 Chipset	Intel® 810 Chipset	Intel® 810 Chipset	Intel® 810 Chipset
Grafik Ünitesi	Intel® 3D Graphics	Intel® 3D Graphics	Intel® 3D Graphics	Intel® 3D Graphics
AGP	Direct AGP	Direct AGP	Direct AGP	Direct AGP
Sistem FSB hızı	66/100 MHz	66/100 MHz	66/100 MHz	66/100/133 MHz
Socket/Slot	Socket	Socket	Socket	Socket/Slot Celeron, Pentium III & Pentium II işlemcileri
Video Belleği	Intel Dynamic Video Memory (D.V.M.) technology	Intel Dynamic Video Memory (D.V.M.) technology	Intel Dynamic Video Memory (D.V.M.) technology	Intel Dynamic Video Memory (D.V.M.) technology
Display Cache	Hayır	Hayır	4MB External Display Cache	4MB External Display Cache
Hardware Motion Compensation	Evet	Evet	Evet	Evet
AC'97 Digital Controller	Evet	Evet	Evet	Evet
USB Port Desteği	iki	iki	iki	iki
ATAxx Desteği	ATA33	ATA33/66	ATA33/66	ATA33/66
PCI Slot sayısı	4	6	6	6
Alert on LAN	Evet	Evet	Evet	Evet

4Mb da olsa bellek mevcut. Genel olarak i810 ailesi anakartlar üzerindeki grafik ünitesinin belleğe grafik bilgileri aktarma konusunda BX Chipset'inden daha hızlı olduğunu söyleyebiliriz.

Öte yandan özellikle çözünürlük artınca grafik performansında önemli oranda düşüşe tanık olduk. Kısaca genel olarak Chipset içindeki grafik işlemcisinin performansından pek memnun kalmadık.

I/O Controller Hub (ICH) ünitesi

241 bacaklı bir entegre olan ICH 10 adet bağlantıyla GMCH işlemcisiyle saniyede 266Mb'lık bir hızla haberleşir. ICH'nin çeşitli versiyonları bulunmakta. İlk ICH versiyonu olan ICH0 sadece 4 adet PCI slotu destekliyordu ve ULTRA DMA66 desteğinden yoksundu. Daha sonra duyurulan versiyonlarda ise bu engeller aşıldı.

ICH genel olarak anakart üzerindeki ses ve modem kaynaklarını düzenlemek için tasarlanmıştır. AC97 sayesinde gerçekleşen bu destek için Chipset içinde bir Codec işlemcisi bile mevcut fakat şu anda bu konfigürasyon modem konu-

i810-L	i810	i810-DC100	i810E
GMCH0	GMCH0	GMCH1	GMCH
ICH0	ICH1	ICH1	ICH1
FWH 4M	FWH 4M	FWH 4M	FWH 4M
66/100 Bus hızı, 4 PCI Slot, ULTRA DMA 33-desteği	66/100 Bus hızı, 6 PCI Slot, ULTRA DMA66 desteği, Alert on Lan Desteği	100MHz Display cache, 66/100 Bus hızı, ULTRA DMA 66 desteği 6 PCI slot, Alert on Lan desteği	100/133 MHz Display cache, 66/100/133 Bus hızları, ULTRA DMA66 desteği, 6 PCI Slot, Alert on Lan desteği

sunda sorun çıkartıyor. Yakında bu Chipset'e modem de dahil edilirse şaşırmanın.

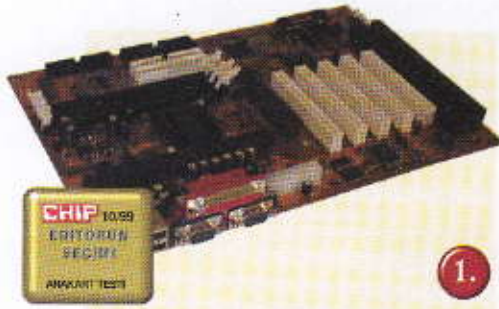
Firmware Hub (FWH) ünitesi

810 Chipset'i içindeki bu yapıtaşı sistem güvenliği ve veri aktarımı konusunda önemli görevler üstleniyor. Sistem

güvenliğini sağlamak için birim içinde Random Number Generator (RNG) adlı bir modül mevcut. FWH'nin veri aktarımı güvenliği konusuna getirdiği önemli yeniliklerden biri Thermal Noise denen durumun önüne geçmesi. Bu şekilde sıcaklığın sistem güvenliği tehlikeye sokması önlenmiş oluyor.

Intel'in Mevcut Chipset'lerinin Özellikleri

CHIPSET	Intel® 450NX PCiset	Intel® 440GX AGPset	Intel® 440BX AGPset	Intel® Intel 440ZX	Intel® 810 chipset	Intel® 440ZX66	Intel® 440LX AGPset	Intel® 440EX AGPset
Desteklenen işlemciler	Pentium II Xeon ve Pentium III Xeon işlemcileri için optimize edilmiş	Pentium II Xeon ve Pentium III Xeon işlemcileri için optimize edilmiş	Pentium II ve Pentium III	Pentium II Pentium III ve Celeron	Celeron ve PIII (i810E için)	Celeron	LX için 333 Mhz'e kadar PIII ve Celeron	LX için 333 Mhz'e kadar PIII ve Celeron
Dual İşlemci Desteği	Evet, 4 Adete kadar	Evet	Evet	Hayır	Hayır	Hayır	Evet	Hayır
Desteklenen Maksimum Bellek yuvası	8	8	8	4	4	4	8	4
64 Mbit Desteği	Evet	Evet/128Mbit	Evet	Evet	Evet/128Mbit	Evet	Evet	Evet
Desteklenen Maksimum Bellek	8 GB	2 GB	1 GB	256 MB	512 MB	256 MB	1 GB EDO 512MB SDRAM	256 MB
Desteklenen Bellek Tipleri	EDO/DRAM	SDRAM	SDRAM	SDRAM	SDRAM	SDRAM	SDRAM	EDO/SDRAM
Memory Interleave	Evet	Hayır	Hayır	Hayır	Hayır	Hayır	Hayır	Hayır
ECC/Parity	Evet	Evet	Evet	Hayır	Hayır	Hayır	Evet	Hayır
PCI Desteği	PCI 2.1	PCI 2.1	PCI 2.1	PCI 2.1	PCI 2.1	PCI 2.1	PCI 2.1	PCI 2.1
AGP Uyum	Hayır	Evet	Evet	Evet	Anakart üzerinden	Evet	Evet	Evet
1x	Hayır	Evet	Evet	Evet	N/A	Evet	Evet	Evet
2x	Hayır	Evet	Evet	Evet	N/A	Evet	Evet	Evet
PIPE	Hayır	Evet	Evet	Evet	N/A	Evet	Evet	Evet
SEA	Hayır	Evet	Evet	Evet	N/A	Evet	Evet	Evet
SOUTH BRIDGE								
Tip	PIIX4E	PIIX4E	PIIX4E	PIIX4E	ICH	PIIX4E	PIIX4	PIIX4E
USB Desteği	Evet	Evet	Evet	Evet	Evet	Evet	Evet	Evet
Yönetilebilirlik olanakları								
Güç Yönetimi	Hayır	SMM & ACPI	SMM & ACPI	SMM & ACPI	SMM & ACPI	SMM & ACPI	SMM & ACPI	SMM & ACPI
I/O Yönetimi	Hayır	SMBus/ GPIO	SMBus/ GPIO	SMBus/ GPIO	SMBus/ GPIO	SMBus/ GPIO	SMBus/ GPIO	SMBus/ GPIO

Abit BE6

ULTRA DMA 66 Destekli Anakart

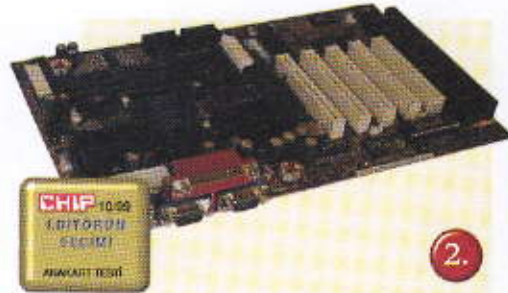
Teste katılan anakartlar arasında özel bir yere sahip olan bu anakartın en büyük artlarından biri, kuşkusuz sahip olduğu BX Chipset'ine rağmen sunduğu ULTRA DMA 66 desteği. Abit BE6 bunun için üzerinde ayrıca bir kontrolör entegreye sahip. Bu ek kontrolör sayesinde anakarta 8 adet (4'ü ULTRA DMA66) IDE cihazı bağlamak mümkün. Hal böyle olunca Abit BE6'yı 3DMM yuvasına rağmen sahip olduğu genişleme olanakları ve sunduğu yeni teknolojiler açısından fenomen olarak nitelemek yanlış olmaz.

Tabii ki Bios'tan CPU ayarları yapılabilmesini sağlayan Softmenu, anakartın kullanım kolaylığını arttıran en önemli etkenlerden biri. Bu anakartı mükemmel olmaktan alıkoyan birkaç özellikten biri de Suspend to RAM, eğer bu özellik de olsaydı Abit BE6 için söylenebilecek fazla birşey kalmayacaktı.

Test Puanları

Ergonomi Toplam Puanı	91.2
Performans Toplam Puanı	77.96
CHIP Toplam Puanı	86.10

Bilgi için : Karma/Telloğlu
Tel : (212) 233 30 30/
 (212) 213 34 40
Fiyatı : 147 \$ + KDV
 + ULTRA DMA 66 desteği
 + Gelişmiş Bios olanakları
 - Suspend to RAM desteği yok

Asus P3B-F

Mükemmel Genişletilebilirlik Olanakları

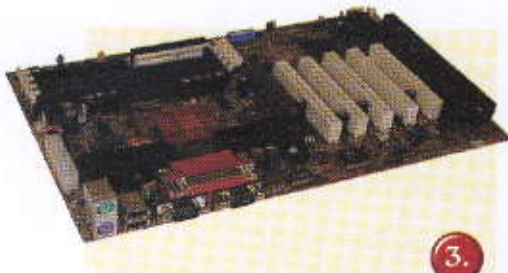
4 Adet DIMM yuvası, 5 adet PCI slot ve 2 ISA slotla genişleme olanakları açısından oldukça zengin olan Asus P3B-F genel toplamda kendi kategorisinde testimizin ikincisi oldu. Gelişmiş Bios özellikleri ve Suspend to RAM gibi özellikler de bu anakartın başarısında önemli rol oynadı. Asus P3B-F klasik olarak anakart üzerinden DIP Switch'ler yardımıyla CPU ayarları yapmaya olanak sağladığı gibi ayrıca isteğe bağlı olarak bu ayarların Bios'tan da yapılabilmesini sağlıyor. Genel olarak ol-

dukça esnek bir yapıya sahip olan Asus P3B-F, testimize katılan anakartlar arasında kolayca sıyrıldı. Anakart maksimum 8 çarpanını destekliyor ve PC Cillin antivirüs yazılımıyla geliyor. P2B modeliyle anakart piyasasında oldukça tutulan Asus, P3B-F modeliyle de epey ilgi göreceğe benziyor.

Test Puanları

Ergonomi Toplam Puanı	86.58
Performans Toplam Puanı	79.12
CHIP Toplam Puanı	83.58

Bilgi için : Çizgi Elektronik
Tel : (212) 273 14 91
Faks : (212) 272 58 86
Fiyatı : 140 \$ + KDV
 + Gelişmiş Bios olanakları
 + Genişletilebilirlik olanakları iyi

Gigabyte BX2000

Dual Bios'lu anakart

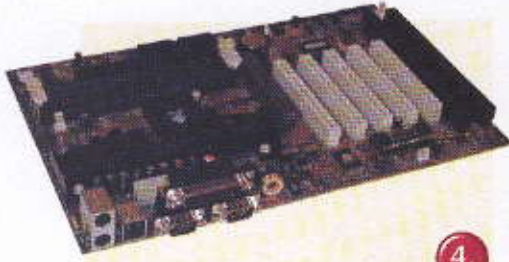
Oldukça iyi hazırlanmış bir kitapçıkla gelen bu anakartın ilk dikkat çeken özelliği, kuşkusuz Dual Bios özelliği. Bu özellik sayesinde Bios, herhangi bir sebepten ötürü (Virtüslar ya da Bios Update sırasında aksilikler gibi) bir zarar görürse diğer Bios sayesinde sistemi zarar görmekten korumak mümkün. 4 adet DIMM, 5 PCI ve 2 adet de ISA yuvasına sahip olan anakart, Suspend to RAM desteğine de sahip. Gigabyte BX2000, 4 adet DIMM, 5 PCI ve 2 adet de ISA slotu sahip. Bunun dışında

bu anakartın testteki kartlar arasında 9.5 çarpanını destekleyen iki anakarttan biri olduğunu belirtmekte fayda var. Gigabyte BX2000'in CPU ayarları Bios'tan ayarlanamıyor fakat anakart üzerinde bu iş için DIP Switch'ler mevcut ve her halükarda bu Jumper'larla uğraşmaktan daha kolay.

Test Puanları

Ergonomi Toplam Puanı	84.91
Performans Toplam Puanı	79.91
CHIP Toplam Puanı	82.90

Bilgi için : Empa
Tel : (212) 599 30 50
Faks : (212) 598 53 53
Fiyatı : 118 \$ + KDV
 + Dual Bios
 + Genişletilebilirlik olanakları iyi
 - CPU ayarları anakart üzerinden yapılıyor

Soyo SY-6BA+

Yüksek Fiyat/Performans Oranı

Uzun bir aradan sonra tekrar Türkiye piyasasına giren Soyo, SY-6BA+ modeliyle dikkat çekiyor. Uygun fiyatına bakınca anakartın fiyat/performans oranı olarak iyi bir tablo çizdiğini söylemek mümkün. Anakartta 4 Adet DIMM, 5 adet PCI, 2 adet de ISA yuvası var. Oldukça ince bir kitapçıkla piyasaya sürülen Soyo SY-6BA+, sunduğu Bios özellikleri açısından gayet kullanışlı bir anakart. Bios anakart üzerindeki işlemciyi tanıyor gerekli ayarları yapıyor. Fakat istendiğinde bu ayarları elle de yapmak mümkün.

Bu bağlamda anakartın oldukça esnek bir yapıya sahip olduğunu söyleyebiliriz. Suspend to RAM özelliğinden yoksun olan Soyo SY-6BA+, fiyatı da gözönüne alındığında genel olarak derli toplu bir tablo çiziyor. Anakartla beraber Norton antivirüs yazılımı ve çeşitli yardımcı yazılımlar geliyor.

Test Puanları

Ergonomi Toplam Puanı.....	84.91
Performans Toplam Puanı	79.68
CHIP Toplam Puanı	82.81

Bilgi için : Penta

Tel : (212) 212 62 70

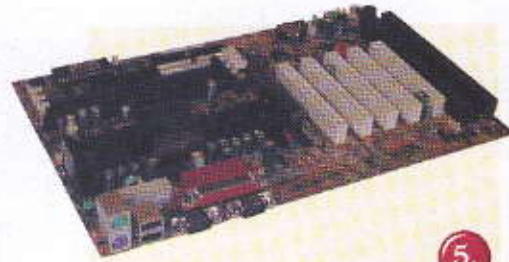
Faks : (212) 266 00 33

Fiyatı : 110 \$ + KDV

+ Gelişmiş Bios olanakları

+ Yüksek fiyat/performans oranı

- Dokümantasyon daha iyi olabilirdi

MSI MS-6163

Gelişmiş Bios Yapısı

3 adet DIMM 5 PCI ve 2 adet ISA slota sahip bu anakart, Suspend to RAM özelliğini destekliyor. CPU ayarlarını otomatik olarak gerçekleştiren anakart, istenirse bu ayarların elle de yapılmasına olanak verecek şekilde tasarlanmış. MSI MS-6163 üzerinde, 4 adet LED'den oluşan bir Debug Sensor mevcut. Bu 4 adet LED yardımıyla sistemdeki olası arızaları tespit etmek kolaylaşıyor. Anakartla gelen CD-ROM içinde PC Cillin98 antivirüs yazılımı, Acrobat Reader ve Remote Control Utility gibi yazılım-

lar mevcut. MS-6163, genel olarak testimizde ortalamamızın biraz üzerinde değerler verdi. Anakart, Internal/External Modem Wake up özelliğini ve 8 çarpımını destekliyor. Kullanım kolaylığı ve genişleme olanakları dikkate alındığında bu anakartın hiç de fena bir seçenek olmadığını söyleyebiliriz.

Test Puanları

Ergonomi Toplam Puanı.....	83.25
Performans Toplam Puanı	78.57
CHIP Toplam Puanı	81.37

Bilgi için : 4K

Tel : (212) 259 38 00

Faks : (212) 260 57 47

Fiyatı : 115 \$ + KDV

+ Gelişmiş Bios olanakları

+ Suspend to RAM

Totem TM-P2BX

Uygun Fiyatlı Anakart

Testteki in uygun fiyatlı anakartlardan biri olan Totem TM-P2BX, genel olarak özellikle fiyatı gözönüne alındığında dikkat çeken bir seçenek. Anakartın üzerindeki 2 basamaklı dijital gösterge Debug Sensor görevi yaparak sistemdeki olası arızaları tespit etmeye yardımcı oluyor. Anakartta 3 adet DIMM 5 PCI 2 adet de ISA slot mevcut. Virus Buster yazılımıyla gelen Totem TM-P2BX, Bios konusunda becerikli anakartlardan biri. CPU ile ilgili ayarlamaları anakartın kendisi otomatik olarak yapıyor. Bunun dışında

bu ayarlara dışardan müdahale ederek değişiklik yapmak da mümkün. Suspend to RAM desteğine sahip olmayan anakart, genel olarak bakınca ortalama bir kullanıcının isteklerine rahatlıkla cevap verebilecek bir tablo çiziyor. Özellikle fiyatı yüzünden bu anakartın ülkemizde ilgi uyandıracağına şüphe yok.

Test Puanları

Ergonomi Toplam Puanı.....	81.58
Performans Toplam Puanı	78.13
CHIP Toplam Puanı	80.19

Bilgi için : Gen Bilgisayar

Tel : (232) 445 80 79

Faks : (232) 445 80 79

Fiyatı : 86 \$ + KDV

+ Yüksek fiyat/performans oranı

+ Gelişmiş Bios olanakları

Abit BX6 2.0

Efsane Yeniden...

Softmenu'nün mucidi Abit ilk çıktığı zaman oldukça ilgiyle karşılanan BX6 ile karşınızda. BE6'nın çıkışıyla Abit hayranları için pabucu bir anlamda dama atılan BX6, genel olarak hala başarılı bir kart. 4 adet DIMM yuvasıyla donatılmış olan anakart, 5 adet PCI, 2 adet de ISA slotu sahip. Oldukça iyi hazırlanmış bir kitapçıkla satışa sunulan Abit BX6 2.0 ile gelen CD içinden, High Point Xstore ve Hardware Doctor yazılımları çıkıyor. 8 çarpanına kadar destekleyen anakartta Wake On Lan, Wake On Keyboard, Wa-

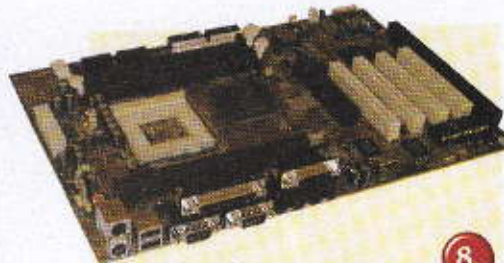
ke On Mouse gibi standartlaşmaya başlamış özellikler de unutulmamış doğal olarak. Abit BX6 ilk duyurulduğunda birçok bağımsız donanım sitesi tarafından en stabil ve esnek anakartlardan biri seçilmişti. Oldukça iyi referansları olan bu anakartı genel toplamda dereceye girmese de beğendik.

Test Puanları

Ergonomi Toplam Puanı.....	79.92
Performans Toplam Puanı	79.48
CHIP Toplam Puanı	79.74

Bilgi için Karma/Tellioğlu
Tel : (212) 233 30 30/
: (212) 213 34 40

Fiyatı : 131 \$ + KDV
+ Gelişmiş Bios olanakları
+ Genişletilebilirlik olanakları iyi
- Yüksek fiyat

Azza PT-DIBX

Hem Slot Hem de Socket İşlemci Desteği

İşte teste katılan en ilginç anakartlardan biri. Azza PT-DIBX üzerinde hem slot hem de soket işlemcilere destek var. Bunun anlamı anakart için işlemci seçerken oldukça geniş bir yelpazede seçim yapabilirsiniz. Üstelik slotket kullanma derdi de yok. Anakart bu haliyle genişleme olanakları açısından oldukça zengin gibi görünüyorsa da sahip olduğu 3DIMM, 4 PCI ve 1 adet de ISA slot yüzünden bu kategoride çok yüksek bir puan alamadı. Anakartın bir diğer özelliği de Intel SR440BX ile birlikte, teste

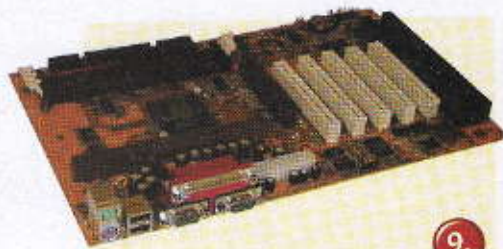
katılan anakartlar arasında üzerinde ses işlemcisi bulunduran yegane ürün olması (Avance Logic ALS300 işlemcisi). Azza PT-DIBX'in CPU ayarları anakart üzerindeki Switch'ler yardımıyla gerçekleştiriliyor. Rapid Cache ve Virus Buster yazılımlarıyla gelen anakartın fiyatı oldukça uygun.

Test Puanları

Ergonomi Toplam Puanı.....	79.91
Performans Toplam Puanı	78.58
CHIP Toplam Puanı	79.37

Bilgi için : Koyuncu
Tel : (212) 213 40 90
Faks : (212) 266 82 90
Fiyatı : 90 \$ + KDV

+ Uygun Fiyat
+ Hem slot hem de soket işlemci desteği
- Slot sayısı az
- CPU ayarları Switch'ler yardımıyla yapılıyor

Abit BH6

Abit'in Pahalı Anakartı

İlk çıktığında piyasada büyük ilgiyle karşılanan Abit BH6 çıkışının epey sonrasında bile hala ilgi görüyorsa da testimize katılan anakartlar sahip oldukları yeni özelliklerle BH6'nın önüne geçtiler. Pahalı sayılabilecek fiyatıyla dikkat çeken Abit BH6, 3adet DIMM, 5PCI 2 de ISA slotu sahip. Softmenu sayesinde Bios üzerinden CPU ile ilgili her türlü ayarı gerçekleştirmek mümkün. Diğer Abit anakartları gibi BH6'da da Suspend to RAM desteği yok. Adobe Acrobat Reader, High Point Xstore, Hardware

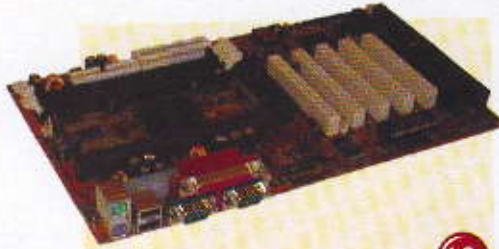
Doctor gibi yazılımların yanında ayrıntılı bir kitapçıkla satışa sunulan Abit BH6 birçok BX anakartta olduğu gibi 8 çarpanını destekliyor. Bunların dışında anakart, Wake On Lan, Wake On Keyboard, Wake On Mouse, Hardware Monitör gibi artık standartlaşmaya başlamış özellikleri de destekliyor.

Test Puanları

Ergonomi Toplam Puanı.....	79.92
Performans Toplam Puanı	78.19
CHIP Toplam Puanı	79.22

Bilgi için Karma/Tellioğlu
Tel : (212) 233 30 30/
: (212) 213 34 40

Fiyatı : 117 \$ + KDV
+ Gelişmiş Bios olanakları
- Yüksek fiyat

10.

Bilgi için : 4K
Tel : (212) 259 38 00
Faks : (212) 260 57 47
Fiyatı : 85 \$ + KDV
 + Uygun fiyat
 - 5.5 çarpanına kadar destekliyor

Luckystar 6P2BX2

Uygun Fiyatlı Anakart

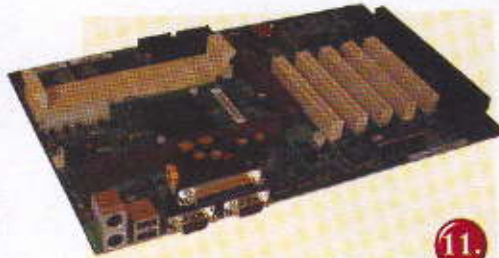
Türkiye piyasasına geçtiğimiz günlerde giren Luckystar markası özellikle fiyat konusunda oldukça saldırgan bir politika izliyor. Zira Luckystar 6P2BX2, teste katılan en uygun fiyatlı anakartlardan biri.

CPU ayarlarının Bios yardımıyla kolayca yapılabildiği bu anakart, CPU'yu otomatik olarak tanıyabiliyor. Mevcut Bios'la sadece 5.5 çarpanına kadar destek veren Luckystar için söyleyebileceğimiz en önemli şey anakartın fiyatı. Fiyatı ve Bios özellikleri dışında pek dikkat

çekici özelliği olmayan bu anakart, ne olursa olsun ucuz olsun diyen kullanıcılar için birebir. Doğal olarak anakartta Modem Ring On, Wake On Lan gibi özellikler de mevcut. Anakart piyasaya GL518SMT Thermal Controller adlı ısı ölçer ve PC-Cillin antivirüs yazılımıyla sürülmüş.

Test Puanları

Ergonomi Toplam Puanı	78.25
Performans Toplam Puanı	78.53
CHIP Toplam Puanı	78.36

11.

Bilgi için : Multimedya
Tel : (212) 212 98 50
Faks : (212) 211 47 64
Fiyatı : 95 \$ + KDV
 + CPU ayarları otomatik
 - Dökümantasyon CD üzerinde

Diamond Micronics C400

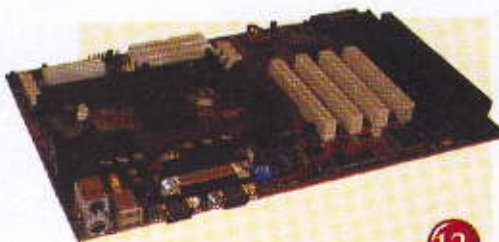
El Kitabı CD Üzerinde

Bu anakart ilk duyurulduğunda Diamond ekran kartı ses kartı modem derken anakart da yaptı bakalım bir sonraki hedefi ne olacak diye merakla beklemeye başlamıştık ki S3 Diamond'ı sürpriz bir şekilde satın aldı. C400'ün basılı bir el kitabı yok. Anakartla ilgili bilgiler CD içindeki Acrobat Reader dosyası içinde bulunuyor. CPU ayarlarını otomatik olan gerçekleştiren anakartta 3 DIMM 5 PCI 2 adet de ISA slot var. Küçük bir güncelleme dosyasını ve Acrobat Reader'ı saymazsak Diamond Micronics C400 ile ge-

len herhangi bir yazılım yok. Bunun dışında anakart, Suspend to RAM desteğinden de yoksun. Anakartın çıkış tarihi gözönüne alındığında bu çok normal. Genel olarak ürünün fiyatını dikkate alırsak, bu fiyata testimizde daha uygun anakartların bulunduğunu söylemek yanlış olmaz.

Test Puanları

Ergonomi Toplam Puanı	76.58
Performans Toplam Puanı	79.57
CHIP Toplam Puanı	77.76

12.

Bilgi için : Osmanlı Bilgisayar
Tel : (212) 219 72 66
Faks : (212) 219 72 67
Fiyatı : 84 \$ + KDV
 + Uygun fiyat
 - CPU ayarları Switch'ler yardımıyla yapılıyor

Redfox BX-6XP2

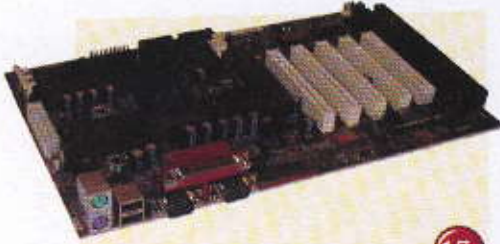
3 ISA Slotlu Anakart

ISA slotlar yavaş yavaş terkedilirken bu anakart üzerinde şaşırtıcı bir şekilde 3 adet ISA slot var. Eğer sisteminizde halihazırda kullandığınız çok sayıda ISA kart varsa, anakart terfisi için bu ürünü tercih edebilirsiniz. Öte yandan ISA mimarisi yakında tarihe karışacak gibi. Anakart üzerinde ayrıca 3 adet DIMM ve 4 adet PCI slot var. CPU ayarlarının anakart üzerindeki Switch'ler yardımıyla yapıldığı anakartın belki de en ilginç özelliği desteklediği 9.5 çarpanı. Wake On Lan, Modem Ring On ve Modem Wake up

gibi özelliklere sahip olan anakartta ne yazık ki Suspend to RAM özelliği yok. Redfox BX-6XP2 yeterli sayılabilecek bir el kitabı ve içinde PC Cillin antivirüs programı olan bir CD-ROM ile birlikte geliyor. Ürünün testin en uygun fiyatlı anakartlarından biri olduğunu belirtmekte fayda var.

Test Puanları

Ergonomi Toplam Puanı	76.59
Performans Toplam Puanı	79.07
CHIP Toplam Puanı	77.57

13.

Bilgi için : Karma
Tel : (212) 233 30 30
Faks : (212) 224 32 31
Fiyatı : 101 \$ + KDV
 + Suspend to RAM desteği
 - CPU ayarları Jumper'larla yapılıyor

Tekram P6BX-AN

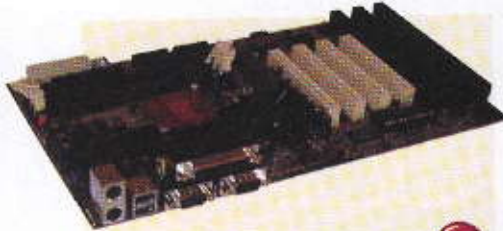
Suspend to RAM Destekli Anakart

MMX işlemciler için ürettiği anakartlarla ülkemizde bir ara oldukça popüler olan Tekram, 3 adet DIMM, 5 PCI 2 adet de ISA slotu sahip. Anakart, tüm test içinde CPU ayarları Jumper'lar yardımıyla yapılan tek anakart olmak gibi bir özelliğe sahip. Genel olarak anakartın sundukları gözönüne alındığında hiç de uygun fiyatlı olmadığını görüyoruz. Bu anakart için söyleyebileceğimiz iyi şeylerden biri anakartın Suspend To RAM desteği. Tekram P6BX-AN iki adet kitapçıkla piyasaya sürülmüş. Bunlardan

birinde kurulum bilgileri, diğerindeyse Bios ve CD içindeki faydalı programlar hakkında açıklamalar var. Wake Up Lan, Keyboard Power On, Hardware Monitör gibi özelliklere sahip olan anakartla gelen CD içinde, Trend PC-Cillin, Hardware Monitör, ve Acrobat Reader adlı programlar var.

Test Puanları

Ergonomi Toplam Puanı	76.59
Performans Toplam Puanı	77.60
CHIP Toplam Puanı	76.99

14.

Bilgi için : Albim
Tel : (216) 349 33 51
Faks : (216) 347 59 34
Fiyatı : 110 \$ + KDV
 + Toplam performans puanı iyi
 - CPU ayarları Switch'ler yardımıyla yapılıyor

DFI P2XBL

Yüksek Performanslı Anakart

İşte kullanıcıları ISA slotlara yönlendiren bir başka anakart daha. DFI P2XBL'de de tıpkı Redfox BX-6XP2 olduğu gibi 3 adet ISA slot var. Bunun dışında 4 adet PCI ve 3 adet de DIMM yuvasına sahip olan anakartta CPU ayarları, Switch'ler yardımıyla yapılıyor. Modem Ring On, Wake On Lan, Wake On Keyboard, Wake On Mouse gibi artık standart olan özelliklere sahip olan anakartın CD'si içinden Hardware Doctor adlı yazılım çıkıyor. Genel olarak anakartın sunduğu özelliklere bakınca fiyatı pek

de uygun görünmüyor. Redfox BX-6XP2 ile benzer şekilde eğer sisteminizde ISA kartların sayısı fazlaysa ve bu konuda uzun bir süre terfi düşünmüyorsanız birçok kişi için dezavantaj olabilecek 3 adet ISA slot sizin için avantaj olabilir. Bunun dışında anakartın toplam performans puanı dikkat çekici.

Test Puanları

Ergonomi Toplam Puanı	74.92
Performans Toplam Puanı	79.44
CHIP Toplam Puanı	76.72

15.

Bilgi için : Empa/Karma
Tel : (212) 599 30 50/
 (212) 233 30 30
Fiyatı : 219 \$ + KDV
 + Onboard ses ve grafik işlemcisi var
 - Genel performansı düşük
 - Onboard ekran kartı yüzünden AGP yuvası yok

Intel SR440BX

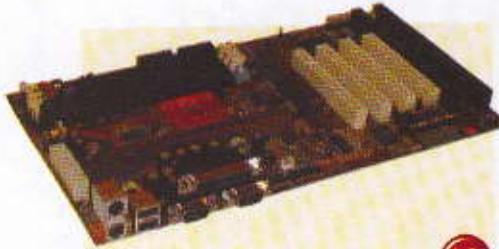
Anakart Üzerinde RivaTNT

Teste katılan bir diğer ilginç anakart da Intel SR440BX. Anakart üzerinde grafik için nVidia Riva TNT (16Mb), ses için de Creative Chipset'i var. Kuskusuz anakart bu haliyle birçok kullanıcının beklentilerini karşılayabilir. Fakat anakart üzerinde AGP slotu yok. Bu durumda sisteminize daha hızlı bir ekran kartı takmanız mümkün değil gibi. Bunun dışında anakartta 2 adet DIMM, 4 adet PCI 1 adet de ISA slotu var. CPU ayarları anakart tarafından otomatik olarak yapılıyor ve bu ayarlara müdahale et-

mek mümkün değil. Anakart, Intel/AMI Bios'a sahip. SR440BX ile birlikte gelen CD içinden Norton Anti Virus, Acrobat Reader, Novadisk ve Encryption Plus yazılımları geliyor. Anakartın yapısı gereği olsa gerek Intel ayrıntılı bir dökümantasyona gerek duymamış.

Test Puanları

Ergonomi Toplam Puanı	79.89
Performans Toplam Puanı	66.57
CHIP Toplam Puanı	75.21

16.

- Bilgi için :** Empa
Tel : (212) 599 30 30
Faks : (212) 598 53 53
Fiyatı : 85 \$ + KDV
 + Uygun fiyat
 - CPU ayarları Switch'ler yardımıyla yapılıyor
 - 4 Adet PCI yuvası var

Utopia Platinum PB2IBXe-X

Switch'lerle CPU Ayarları

Şık bir kutuyla satışa sunulan Utopia Platinum PB2IBXe-X da testimize katılan uygun fiyatlı anakartlardan biri. Anakartta 3 adet DIMM, 4 PCI, 2 adet de ISA slot mevcut. Anakart mevcut Bios'la maksimum 5.5 çarpanını destekliyor. Hardware Doctor ve PC-Cillin antivirüs yazılımlarıyla gelen anakartın CPU ayarları anakart üzerindeki Switch'ler yardımıyla yapılıyor. Uygun fiyatı yüzünden ülkemizde oldukça tutulan Utopia, Platinum PB2IBXe-X anakartıyla testimizde pek de iyi sonuçlara imza atmadı. Özel-

likle testteki anakartların çoğunun 5 PCI slotu varken, bu anakartın 4 adet PCI slotu sahip olması, genişletilebilirlik açısından önemli bir eksiklik. Bunun dışında anakartta, External SMI, Wake Up Ring, Wake On Lan, Wake On Keyboard, Wake On Mouse gibi özellikler destekleniyor.

Test Puanları

Ergonomi Toplam Puanı	71.59
Performans Toplam Puanı	78.38
CHIP Toplam Puanı	74.30

17.

- Bilgi için :** Gen
Tel : (232) 445 80 79
Faks : (232) 445 80 79
Fiyatı : 76 \$ + KDV
 + Uygun fiyat
 - Düşük genel performans

Totem TM-P2BXVA

Debug Sensor'lü Anakart

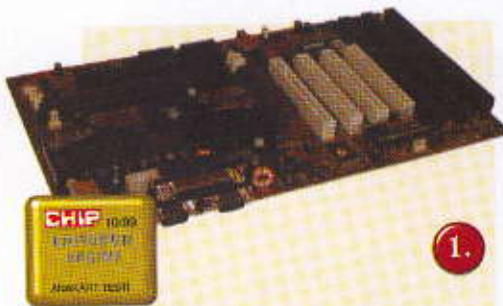
Genel olarak birçok özelliği olan bu anakart, genel toplamda düşük performansın kurbanı oldu. Anakart, Debug Sensor olarak 2 basamaklı bir dijital göstergeye sahip. Bu gösterge sayesinde sistemdeki olası arızaları tespit etmek bir noktaya kadar mümkün. CPU ayarlarını anakart otomatik olarak yapıyor. Ayrıca bu ayarlara dışardan müdahale etmek de mümkün. Virus Buster yazılımıyla gelen anakart, kesinlikle testimizin en uygun fiyatlı ürünü. Maksimum 7.5 çarpanını destekleyen Totem TM-

P2BXVA, performans puanı olarak daha iyi bir derece elde edebilseydi bu fiyata kesinlikle tavsiye edebileceğimiz bir anakart olabilirdi. Fakat dediğimiz gibi anakart bu konuda testteki en kötü dereceyi verdi. Anakartta, Suspend to RAM desteği yok bunun dışında ürün, 3 DIMM, 5 PCI 2 de ISA slotu sahip.

Test Puanları

Ergonomi Toplam Puanı	81.58
Performans Toplam Puanı	59.13
CHIP Toplam Puanı	72.59

ZX Chipset

1.

- Bilgi için :** Penta
Tel : (212) 212 62 70
Faks : (212) 266 00 33
Fiyatı : 85 \$ + KDV
 + Genel olarak yüksek performans

Soyo SY-6ZE+

Yüksek Performanslı Anakart

ZX Chipset'li anakartlar kategorisinde birinci olan bu kart 2 DIMM, 3 ISA 4 adet de PCI slotu sahip. CPU ayarlarını tamamen kendi yapan Soyo SY-6ZE+, istenirse bu ayarların Bios'tan değiştirilmesine olanak sağlayacak şekilde tasarlanmış. Norton Anti Virus, Norton Ghost, Norton Virtual Drive gibi faydalı yazılımlarla satışa sunulan anakart, genel toplamda kendi kategorisinde 1. oldu. Uygun fiyatıyla da dikkat çeken Soyo SY-6ZE+'ın fiyat/performans oranı oldukça yüksek. Sahip olduğunuz ve terfi

etmeyi düşünmediğiniz kartların yapısına göre 4 PCI ve 3 ISA slot sizin için avantaj da olabilir dezavantaj da. Zira ISA mimarisi yavaş yavaş terk ediliyor. Bu aşamada 3 ISA slot ileriye doğru pek de iyi bir yatırım sayılmaz. Bunun dışında bu anakart güçlü rakiplerinin arasından sıyrılmaı bildi.

Test Puanları

Ergonomi Toplam Puanı	83.24
Performans Toplam Puanı	71.25
CHIP Toplam Puanı	78.44

2.

Bilgi için : Karma/Telliöğlu

Tel : (212) 233 30 30/

(212) 213 34 40

Fiyatı : 101 \$ + KDV

+ Genişletilebilirlik olanakları iyi

+ Gelişmiş Bios olanakları

- Yüksek fiyat

Abit ZM6

Mükemmel Bios Yapısı

Sahip olduğu 3 DIMM, 5 PCI ve 2 ISA slotla oldukça kompakt bir görünüm çizen Abit ZM6, bu haliyle zengin genişletilebilirlik olanakları sunuyor. Genel performans puanında da başa geçen anakart, maksimum 8 çarpanını destekliyor ve CPU ayarlarını otomatik olarak gerçekleştiriyor ve Softmenu sayesinde bu ayarlarla oynamak mümkün. Kendi sınıfındaki en pahalı anakartlardan biri olan Abit ZM6, genel olarak bakınca fiyatını hak ediyor. High Point Xstore ve Hardware Doctor gibi yazı-

lımlarla piyasaya sürülen Abit ZM6 ile iyi hazırlanmış bir kitapçık da geliyor. Anakart Socket mimarisini kullanmakta ve mevcut Celeron işlemcilerini tümünü desteklemekte. Ayrıca Bios üzerinden sistem ısısı, CPU fan hızı ya da çekilen voltaj gibi parametreleri gözlemek çok kolay.

Test Puanları

Ergonomi Toplam Puanı	83.24
Performans Toplam Puanı	71.11
CHIP Toplam Puanı	78.38

3.

Bilgi için : Karma/Telliöğlu

Tel : (212) 233 30 30/

(212) 213 34 40

Fiyatı : 101 \$ + KDV

+ Genişletilebilirlik olanakları iyi

+ Gelişmiş Bios olanakları

- Yüksek fiyat

Abit ZH6

Slot Mimariye Sahip Anakart

Sahip olduğu ZX Chipset'e rağmen Slot işlemcileri destekleyen Abit ZH6 bu bağlamda Socket mimarisini kullanan anakartlardan daha farklı bir tablo çiziyor. CPU ayarları Softmenu yardımıyla Bios üzerinden kolayca gerçekleştiriliyor. Fiyat olarak tıpkı Socket mimarisini kullanan kardeşi gibi testin en pahalı ürünü olan Abit ZH6 üzerinde, 3 DIMM, 5 PCI, 2 adet de ISA slot mevcut. Wake On Lan, Wake On Keyboard, Wake On Mouse gibi artık standartlaşmış özellikleri destekleyen Abit ZH6 ile

birlikte gelen CD'nin içinden High Point Xstore, Hardware Doctor gibi faydalı yazılımlar çıkıyor. Genel olarak testimizin üst sıralarında yer alan Abit anakartlar sundukları zengin seçenekler ve yüksek performanslarıyla dikkat çekiyorlarsa da bu ürünler diğer anakartlara nazaran pahalı.

Test Puanları

Ergonomi Toplam Puanı	83.24
Performans Toplam Puanı	70.22
CHIP Toplam Puanı	78.02

4.

Bilgi için : 4K

Tel : (212) 259 38 00

Faks : (212) 260 57 47

Fiyatı : 202 \$ + KDV

+ Onboard Voodoo3 2000 16Mb ekran kartı

+ Onboard Creative ses işlemcisi

- AGP portu yok

MSI MS-6168

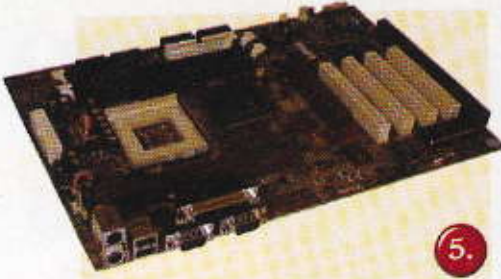
Grafik İşlemcisi Üzerinde

Teste katılan ZX Chipset'li anakartlar arasında yegane grafik işlemcisine sahip anakart olan MSI MS-6168, grafik işlemcisi olarak Voodoo3 2000 kullanıyor. Grafik belleği ise 16Mb. Ses için Creative ES1373 işlemcisini kullanan anakartın ek özellikler konusundaki referansları oldukça iyi. Yaklaşık 200\$'lık fiyat ilk bakışta yüksek gelebilirse de eğer sorunsuz bir sistem istiyorsanız ve de donanımı çok zorlayan uygulamalar çalıştırmayacaksanız bu anakart hiç de fena bir seçenek değil. Öte yandan oyun piyasası-

nı yakından takip ediyorsanız kısa süre içinde Voodoo3 2000 grafik kartı size yetmemeye başlayacaktır. Bu aşamada ihtiyaçlarınızı doğru belirlemekte fayda var. Zira bu anakart sizin için oldukça pratik bir çözüm de olabilir, kısa süre sonra gerçekleştirdiğiniz terfi işleminden sonra başınızı ağrıtan bir unsur da...

Test Puanları

Ergonomi Toplam Puanı	79.91
Performans Toplam Puanı	69.03
CHIP Toplam Puanı	75.55

5.

Bilgi için : Koyuncu

Tel : (212) 213 40 90

Faks : (212) 268 82 90

Fiyatı : 77 \$ + KDV

+ Aynı anakartta hem Slot hem de

+ Socket işlemci desteği

+ Uygun fiyat

- Slot sayısı az

AZZA PT-DIZX

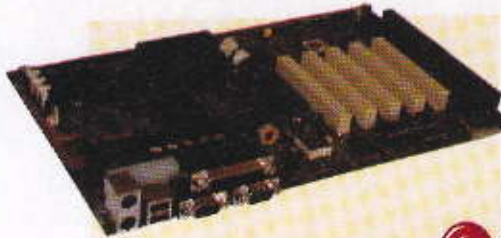
Hem Socket Hem de Slot İşlemci Desteği

CPU ayarlarının sadece anakart üzerindeki Switch'ler yardımıyla gerçekleştirilebildiği bu anakartta 2 adet DIMM, 4 PCI 1 de ISA slot var. Anakartın en büyük özelliği kuşkusuz aynı anda hem Slot hem de Socket işlemcilere destek vermesi. AZZA PT-DIZX bu konuda testimize katılan birkaç anakarttan biri. Bu şekilde slotket kullanmaya bile gerek kalmadan hem Celeron, hem PII hem de PIII işlemcileri bu anakartta kullanmak mümkün. Eğer slot sayısı bu kadar az olmasaydı ürün bu konuda testimizden

tam puan alabilirdi. Fakat 4 PCU 1 de ISA slot genişleme açısından kullanıcıları sınırlayacaktır. İnce sayılabilecek olması na rağmen ayrıntılı bir şekilde hazırlanmış bir kitapçıkla satışa sunulan AZZA PT-DIZX ile gelen CD içinden Rapid Cache ve Virus Buster yazılımları çıkıyor.

Test Puanları

Ergonomi Toplam Puanı	74.92
Performans Toplam Puanı	71.33
CHIP Toplam Puanı	73.48

6.

Bilgi için : Gen

Tel : (232) 445 80 79

Faks : (232) 445 80 79

Fiyatı : 82 \$ + KDV

+ Uygun fiyat

- Düşük performans

Totem TM-P2BX370

Debug Sensor'lü Anakart

CPU ile ilgili ayarların otomatik olarak gerçekleştirildiği anakartta bu ayarların değiştirilmesine olanak yok. Sistemdeki olası hataları bulmaya yarayan 2 basamaklı bir dijital göstergeye sahip olan Totem TM-P2BX370, 2 DIMM 4 PCI 2 adet de ISA slotu sahip. Anakart ne yazık ki toplam performans puanı olarak oldukça düşük sayılabilecek bir puan aldı. Modem Wake Up, Keyboard Power On, PS/2 Mouse Power On özelliklerinde sahip olan anakart Virus Buster adlı antivirüsle satışa sunulmuş. Anakartın

elkitabı genel olarak ihtiyacınız olan bilgileri içeriyor ve bu haliyle yeterli görünüyor. Aslında ergonomi puanı hiç de fena olmayan Totem TM-P2BX370, genel toplamda düşük performans puanının etkisiyle son sıralara düştü. Bunun dışında anakart testteki en uygun fiyatlı anakartlardan biri.

Test Puanları

Ergonomi Toplam Puanı	81.57
Performans Toplam Puanı	48.84
CHIP Toplam Puanı	68.47

7.

Bilgi için : Vega

Tel : (212) 347 01 47

Faks : (212) 272 67 30

Fiyatı : 70 \$ + KDV

+ Üzerinde ses işlemcisi var

- Genel olarak düşük performans

Jamicon KM6ZMS

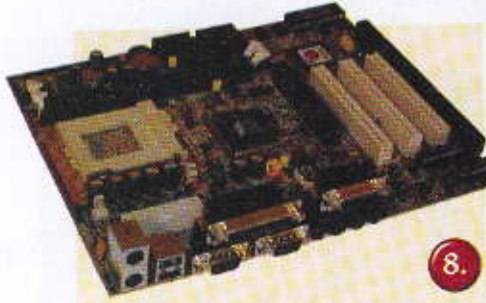
CPU Ayarları için Jumper

CPU ayarlarının anakart üzerindeki Jumper'larla yapılabildiği birkaç anakarttan bir olan Jamicon KM6ZMS, genişleyebilirlik olarak pek de pembe bir tablo çizmiyor doğrusu. 2 DIMM 3 PCI bir de ISA slotu sahip anakartın üzerinde ses için Audio Excel CMI8738 işlemcisini kullanıyor. Anakartla beraber gelen herhangi bir yazılım yok (tabii gerekli sürücülerini saymıyoruz). Maksimum 8 çarpanını destekleyen anakartın belki de en dikkat çeken özelliği testteki en uygun fiyatlı 2. anakart olması. Anakart-

ta Wake On Lan, Power On Keyboard, Power On Mouse gibi standart özellikler mevcut fakat gerek performans puanı gerekse genişleyebilirlik olanakları çok iyi değil. Bu anakart nasıl olursa olsun ucuz olsun diyenler için ilginç olabilir. Hele üzerindeki ses işlemcisini dikkate alınca...

Test Puanları

Ergonomi Toplam Puanı	74.92
Performans Toplam Puanı	57.82
CHIP Toplam Puanı	68.07

8.

Bilgi için : Gen
Tel : (232) 445 80 79
Faks : (232) 445 80 79
Fiyatı : 82 \$ + KDV
 + ULTRA DMA 66 desteği
 - Düşük performans

Totem TM-VA370M

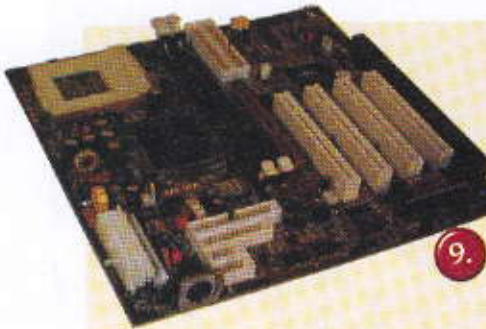
ULTRA DMA 66 Destekli Anakart

Via 693 Chipset'ini taşıyan bu anakart aslında genel olarak oldukça gelişmiş özellikleri bünyesinde toplamış. Bunlar arasında özellikle ULTRA DMA 66 desteği hemen dikkat çekiyor. Bunun dışında diğer Totem anakartlarda olduğu gibi iki basamaklı dijital bir göstergeli Debug Sensor olarak görev yapıyor ve sistemdeki olası arızaları testir etmenize yardım ediyor. Bunun dışında anakart üzerinde Via'nın kendi ses işlemcisi var. Aslında Totem TM-VA370M genel toplamda çok daha iyi bir derece almalıydı. Böyle-

ce özellikle ULTRA DMA66 desteği yüzünden tavsiye edebileceğimiz uygun fiyatlı bir seçenek olacaktı. Fakat toplam performans puanının düşüklüğü ve genişleyebilirlik olanaklarının azlığı buna engel oldu. Anakartla beraber Virus Buster adlı yazılım ve orta karar bir kitapçık geliyor.

Test Puanları

Ergonomi Toplam Puanı	79.91
Performans Toplam Puanı	48.07
CHIP Toplam Puanı	67.16

9.

Bilgi için : Osmanlı Bilgisayar
Tel : (212) 219 72 66
Faks : (212) 219 72 67
Fiyatı : 65 \$ + KDV
 + Testteki en uygun fiyatlı anakart
 - Genel olarak çok düşük performans

Redfox VIA-370

En Uygun Fiyatlı Anakart

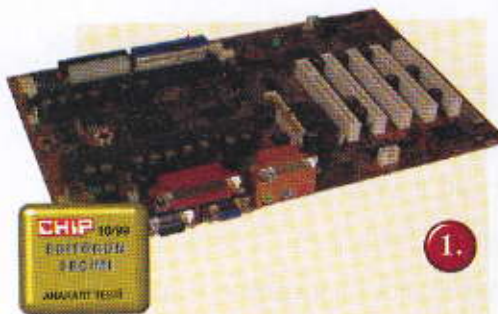
İşte tüm test içinde tartışmasız en uygun fiyatlı anakart. Redfox VIA-370, CPU ayarları için Bios olanakları sunmuyor. Bunun için anakart üzerindeki Jumper'ları kullanmak durumundasınız. Maksimum 7.5 çarpanını destekleyen anakartta 2 DIMM, 4PCI 2 adet de ISA slot mevcut. Anakart hem AT hem de ATX uyumlu olmasıyla dikkat çekiyor. PC Cillin antivirüs programıyla birlikte gelen Redfox VIA-370, genel performans puanı kategorisinde şaşıracak derecede kötü bir derece elde etti. Fiyatının

uygunluğuna diyecek yok ama gösterdiği performans dikkate alındığında anakartın yüksek bir fiyat/performans oranına sahip olduğunu söylemek zor. Ürün hem AT hem de ATX uyumlu. Genel olarak kendi kategorisinde sonuncu olan bu anakart, mümkün olan en ucuz çözümü arayanlar için.

Test Puanları

Ergonomi Toplam Puanı	73.26
Performans Toplam Puanı	49.41
CHIP Toplam Puanı	63.71

i810 Chipset

1.

Bilgi için : Empa
Tel : (212) 599 30 50
Faks : (212) 598 53 53
Fiyatı : Henüz belli değil
 + Slot-1 mimari
 + Otomatik ya da Bios'tan CPU ayarı
 - ISA slot yok

Gigabyte 6WXM

i810 Chipsette Slot Mimari

i810E Chipset'ini taşıyan bu anakart, Gigabyte tarafından Sample olarak test merkezimize özel olarak ulaştırıldı. Kuşkusuz Gigabyte 6WXM'in ilk göze çarpan özelliği Slot-1 işlemci desteği. Doğal olarak anakart bu özelliğini sahip olduğu i810E Chipset'ine borçlu. Anakartta 1 AMR, 2 DIMM, 5 adet de PCI slot mevcut. ISA slotun yer almadığı anakart, 9.5 çarpanına kadar destek veriyor. Ses işlemcisi olarak Yamaha 744'ü kullanan Gigabyte 6WXM üzerinde, TV Out ve DFP(Digital Flat Panel) için özel bir Fe-

ature Connector bulunuyor. Anakartta klasik ses kaynağı girişlerinin yanında SPDIF için de bir konnektör var. CPU ayarlarının otomatik olarak yapıldığı anakartta, istenirse Bios üzerinden bu ayarlarla oynamak mümkün. Anakart, özellikle sunduğu zengin işlemci seçenekleri açısından oldukça kullanışlı.

Test Puanları

Ergonomi Toplam Puanı	89.89
Performans Toplam Puanı	60.73
CHIP Toplam Puanı	78.22

Asus MEW

Testin En Pahalı Anakartı

Bu anakart sahip olduğu 3 DIMM, 1 AMR, 5 PCI ve 2 ISA slotla genişleyebilirlik açısından tam bir fenomen bir de 8 yerine maksimum 9.5 çarpanı destekleydi ürün bu kategorideki en yüksek puanı alacaktır. i810 DC100 Chipset'ini taşıyan anakart, ses için AD1881 işlemcisi kullanıyor. Anakart CPU ayarlarını otomatik olarak yapıyor. Bunun dışında anakart üzerindeki Switch'ler yardımıyla bu ayarları değiştirmek mümkün. Anakart üzerindeki Fast Ethernet Lan Controller dikkat çekici. Bunun dışında ürün-

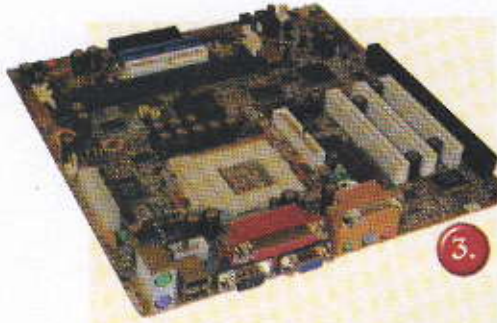
le birçok yazılım geliyor. Smart Audio ve 3D Positional Audio gibi yazılımların dışında PC Cillin antivirüs ve Asus PC Probe, Asus MEW ile birlikte gelen yazılımlar arasında. Tüm bunların dışında Asus MEW, yüksek fiyatıyla öne çıkıyor. Zira kart tüm test içindeki en pahalı anakartlardan biri.

Bilgi için : Çizgi Elektronik
Tel : (212) 273 14 91
Faks : (212) 272 58 86
Fiyatı : 215 \$ + KDV

- + Genişleme olanakları iyi
- + Yüksek performans
- Yüksek fiyat

Test Puanları

Ergonomi Toplam Puanı	88.24
Performans Toplam Puanı	61.12
CHIP Toplam Puanı	77.37

Gigabyte 6WMM7

Yüksek Performans

i810 DC100 Chipset'ine sahip olan bu anakart Celeron işlemciler için oldukça uygun bir seçenek. Tıpkı kardeşi gibi 9.5 çarpanını destekleyen bu anakart, 1 AMR, 3 PCI, 1 ISA, 2adet de DIMM slotu sahip. Aynı şekilde TV Out ve DFP(Digital Flat Panel) için özel bir Feature Connectore sahip olan Gigabyte 6WMM7 ile CPU ayarlarını yapmak oldukça kolay. Anakart CPU'yu otomatik olarak tanımıyor fakat Bios üzerinden ayarlama yapılabilir. Bunun dışında CPU ayarları için anakart üzerinde

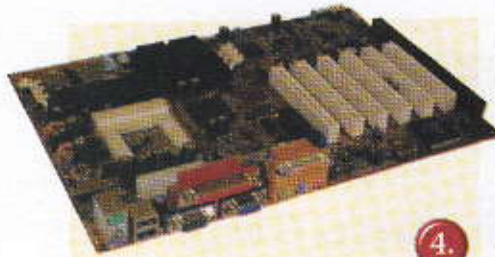
Jumper'lar da mevcut. Yamaha 744 ses işlemcisi kullanan anakart üzerinde SPDIF de olmak üzere ihtiyaç duyabileceğiniz her türlü konektör mevcut. Genel olarak beğenimizi kazanan bu anakart, gerek toplam ergonomi puanı gerekse yüksek performans puanıyla dikkat çekici.

Bilgi için : Empa
Tel : (212) 599 30 50
Faks : (212) 598 53 53
Fiyatı : 135 \$ + KDV

- + Yüksek performans

Test Puanları

Ergonomi Toplam Puanı	86.58
Performans Toplam Puanı	62.14
CHIP Toplam Puanı	76.79

Asus MEW-L

Grafik Belleksiz Anakart

Bu anakart kardeşinden farklı olarak daha eski bir i810 versiyonu olan i810 Chipset'ini kullanıyor ayrıca grafik için üzerinde bellek yok. 6 adet PCI slotuyla dikkat çeken Asus MEW-L 3 adet DIMM, 1 AMR 1 adet de ISA slotu sahip. Kardeşinden farklı olarak Onboard Fast Ethernet Lan Controller'a sahip olmayan bu model ses işlemleri için benzer olarak AD1881 işlemcisi kullanıyor. Fiyat olarak kardeşine nazaran daha uygun görünen bu model özellikle üzerinde grafik belleği olmaması yüzünden

Quake2 Crusher ve Chip 3D Mark testlerinde nispeten düşük sonuçlar verdi. Anakart zengin bir yazılım paketiyle beraber geliyor. CPU ayarları tıpkı diğer modeldeki gibi otomatik olarak ya da Switch'lerle yapılabilir. Anakart mevcut Bios'la maksimum 8 çarpanını destekliyor.

Bilgi için : Çizgi Elektronik
Tel : (212) 273 14 91
Faks : (212) 272 58 86
Fiyatı : 131 \$ + KDV

- + Genişleme olanakları iyi
- Grafik belleği yok

Test Puanları

Ergonomi Toplam Puanı	84.91
Performans Toplam Puanı	55.87
CHIP Toplam Puanı	73.28

Intel CA810

Uygun Fiyatlı Intel

i810 Chipset'ini kullanan Intel CAS810 bunun sonucunda performans olarak rakiplerinin gerisinde kaldı. Intel'in hep yaptığı gibi ince bir kitapçıkla satışa sunulan bu anakart CPU ile ilgili ayarların hepsini kendisi yapıyor ve bu ayarların değiştirilmesi mümkün değil. Anakart ses işlemcisi olarak Creative 64V'yi kullanıyor. Intel/AMI Bios'u kullanan Intel CA810, Norton antivirüs yazılımıyla geliyor. Tahminlerin aksine tüm firmalara Chipset veren Intel kendi anakartlarında genel olarak başarılı olmaktan

uzak. Üzerinde ISA ve AMR slot bulunmayan bu anakart, 2 adet DIMM slotuna ve 4 adet de PCI slotu sahip. Kuşkusuz bu anakartın en büyük artlarından biri uygun fiyatı. Öte yandan sahip olduğu Chipset versiyonu DC100'ün gerisinde. Ayrıca anakartta grafik belleği olmadığını da belirtmekte fayda var.

Bilgi için : Empa/Karma
Tel : (212) 599 30 50/
 (212) 233 30 30
Fiyatı : 116 \$ + KDV
 + Uygun fiyat
 - Grafik belleği yok

Test Puanları

Ergonomi Toplam Puanı	78.24
Performans Toplam Puanı	57.49
CHIP Toplam Puanı	69.93

MSI MS-6178

ISA Slotsuz Anakart

3 adet PCI ve 2 adet de DIMM slotu sahip bu anakartta ISA slot yok. AMR slotunun yanında MSI anakartlara özgü PTI adında özel bir TV Out ve Panel Link fonksiyonu sağlayan ek bir slot var. Genel olarak bu anakart genişletilebilirlik olanakları açısından pek fazla birşey vaat etmiyor. Anakart üzerinde ses için Aureal Vortex 8810 işlemcisi var. MSI MS-6178, CPU ayarlarını otomatik olarak gerçekleştiriyor. Standart olarak 4Mb grafik belleğiyle satışa sunulan bu anakart, yazılım olarak PC Cillin antivirüs

programı ve MSI utility adlı programlarla geliyor. Maksimum 8 çarpanını destekleyen MSI MS-6178, sahip olduğu i810 DC100 Chipset'ine rağmen genel olarak pek de başarılı bir grafik çizemedi. Nispeten düşük performans ve genişleme olanaklarının azlığı bunun başlıca sebebiydi.

Bilgi için : 4K
Tel : (212) 259 38 00
Faks : (212) 260 57 47
Fiyatı : 128 \$ + KDV
 - Genişletilebilirlik olanakları daha iyi olabilirdi.

Test Puanları

Ergonomi Toplam Puanı	76.58
Performans Toplam Puanı	57.72
CHIP Toplam Puanı	69.02

Mini Sözlük

Suspend to RAM: Özel bir enerji tasarrufu modu olan Suspend to RAM (STR) sayesinde bilgisayarınızın açılması çok daha çabuk gerçekleşebiliyor. Bu modda programlarınız açıkken sadece bellek hariç bilgisayarınız içindeki tüm cihazlar uykuya moduna geçiyor. Böylece veriler yaklaşık 5 Watt'lık bir güç harcamasıyla bellekte tutuluyor. Fakat görünüşte bilgisayar uykuya modunda oluyor. Bilgisayarınızı açmak istediğinizde açık programlarınızla beraber tüm donanımın kullanılabilir hale gelmesi en fazla 10 saniye sürüyor.

Wake On PS2 Keyboard/Mouse: Bu seçenekle klavyenizi ya da farenizi PS2 tipini destekliyorsanız bilgisayarınızı açmak için boşluk tuşuna basmanız ya da fareye sol tıklamanız yeterli.

Suspend Mode: Bios'taki bu özellik bilgisayarınızın uykuya durumuna geçişi hakkında çeşitli seçenekler sunar. Power Management seçeneği. Enable yapıldığında Suspend Mode penceresinden herhangi bir aktiviteden ne kadar süre sonra uykuya durumuna geçileceği ayarlanabilir.

HDD Power Down: Belirli bir süre sistemde aktivite olmazsa sabit disk sistem tarafından kapatılır. Sabit diskin o aktiviteden ne kadar süre sonra kapatılacağı buradan belirtilir.

Automatic Power Up: Oldukça ilginç olan bu özellik sayesinde bilgisayarınızın her gün ya da sadece belli bir gün düzenli olarak belirlendiğiniz saatlerde otomatik olarak açılması mümkün.

Wake On LAN: Bu özellik ağ üzerindeki

kapalı bir bilgisayarın başka bir bilgisayar üzerinden açmaya yarıyor.

CPU Speed: Bu menü Bios üzerinden CPU ayarlarının yapılabildiği anakartlarda vardır. Bu menü yardımıyla CPU için gerekli FSB hızı ve çarpan ayarlanır. Daha da önemlisi çoğunlukla bu menüde CPU'nun Voltaj ayarları da değiştirilebilir. Önemli ölçüde risk taşıyan bu işlem yavaş adımlarla yapılmazsa donanım zarar verebilir. Bios'tan CPU Voltajının değiştirilebilmesi Overclock yapanlar için bulunmaz bir nimettir.

CPU Warning Temperature: Bazen oldukça kullanışlı olan hatta donanımın zarar görmesini engelleyebilen bu alarm sistemi CPU sıcaklığı önceden ayarlanan sıcaklığın üzerine çıktığı zaman sesle uyarıda bulunur. Benzeri bir koruma Voltaj için de vardır.

BX Chipsetli Anakartların Teknik Verileri

Marka Model	Abit BE6	Asus P38F	Gigabyte BX-2000	Soyo SY-6BA+	MSI MS-6163	Totem TM-P2BX	Abit BX6	Azza PT-DIBX
Firma	Karma, Telioğlu	Çiğir Elektronik	Empe	Penta	4K	Gen	Karma, Telioğlu	Koyuncu
Tel	(212) 233 30 30, (212) 213 34 40	(212) 273 14 91	(212) 599 30 50	(212) 212 62 70	(212) 259 38 00	(232) 445 80 79	(212) 233 30 30, (212) 213 34 40	(212) 213 40 90
Faks	(212) 224 37 31, (212) 211 47 64	(212) 272 58 86	(212) 598 53 53	(212) 266 00 33	(212) 260 57 47	(232) 445 80 79	(212) 224 37 31, (212) 211 47 64	(212) 266 62 90
Fiyatı	1475+KDV	1405+KDV	1185+KDV	1105+KDV	1155+KDV	861+KDV	1315+KDV	905+KDV
Int. Adresi (www)	abit.com.tw	asus.com.tw	gigabyte.com.tw	soyo.com.tw	msi.com.tw	totem.com.tw	abit.com.tw	azza.com.tw
Teknik Veriler								
Yapı faktörü	ATX	ATX	ATX	ATX	ATX	ATX	ATX	ATX
Chipseti	Intel 82443BX	Intel 82443BX	Intel 82440BX	Intel 82440BX	Intel 82443BX	Intel 82443BX	Intel 82443BX	Intel 82440BX
İşlemci Yuvası	Slot1	Slot1	Slot1	Slot1	Slot1	Slot1	Slot1	Slot1/Socket370
Maksimum Ram	3x256	4x256	4x256	4x256	3x256	3x256	4x256	3x256
AGP/PCI/ISA	1 AGP/5 PCI/2 ISA	1 AGP/5 PCI/2 ISA	1 AGP/5 PCI/2 ISA	1 AGP/5 PCI/2 ISA	1 AGP/5 PCI/2 ISA	1 AGP/5 PCI/2 ISA	1 AGP/5 PCI/2 ISA	1 AGP/4 PCI/1 ISA
IDE Port	2 Ultra DMA 66/ 2 Ultra DMA 33	2 Ultra DMA 33	2 Ultra DMA 33	2 Ultra DMA 33	2 Ultra DMA 33	2 Ultra DMA 33	2 Ultra DMA 33	2 Ultra DMA 33
ACPI (Suspend To Ram)	-	Suspend To Ram	Suspend To Ram	-	Suspend To Ram	-	-	-
İşlemci	Auto/Bios	Switch/Bios	Switch	Auto/Bios	Auto/Bios	Auto/Bios	Auto/Bios	Switch
Konfigürasyonu	8x	8x	9.5x	8x	8x	7.5x	8x	8x
Saat Çarpanı	Award	Award	Award	Award	Award	Award	Award	Award
Bios	Award	Award	Award	Award	Award	Award	Award	Award
Grafik ve Ses								
Grafik İşlemcisi	-	-	-	-	-	-	-	-
Grafik Belleği	-	-	-	-	-	-	-	-
Ses İşlemcisi	-	-	-	-	-	-	-	ALS300
Diğer Özellikleri	Wake On Lan, Wake On Keyboard, Wake On Mouse, Wake On Ring	PS/2 Keyboard/ Mouse Power Up, Remote Ring On, Wake On Lan	İşlemci Voltaj Koruması, Wake on Lan, Modem Card Ring On, Dual Bios	Wake On Lan, Power On Keyboard, Power On Modem	Keyboard Password Wake Up, Lan Wake Up, Internal/ External modem Wake-Up, Debug Ledler	Modem Wake Up, Keyboard Power On, PS/2 Mouse Power On, Debug Sensör	Wake On Lan, Wake On Keyboard, Wake On Mouse, Hardware Monitor	Wake On Lan, Modem Ring In, RTC, İki işlemci Yuvası var
Yazılımlar	Screen Saver, Adobe Acrobat Reader, High Point Xstore, Hardware Doctor	Trend PC-cillin, Asus PCProbe, Directx6, Adobe Acrobat, Intel Lan desk	Sus2 Disk, Directx6, Adobe Acrobat Reader, Intel LDCM	Norton Anti Virus, Norton Ghost, Norton Virtual Drive	PC-Cillin98, MSI Utility, Adobe Acrobat, Remote Control utility, Directx6	Virus Buster, Intel Win95/ 98 Patch Driver	Screen Saver, Adobe Acrobat Reader, High Point Xstore, Hardware Doctor	Rapid Cache, Super Virus Buster
Test Sonuçları								
Ergonomi								
Bios Özellikleri	90	90	80	90	90	90	90	80
Genişleme olanakları	95	90	90	90	80	80	90	85
Ek Özellikler	90	80	85	75	80	75	70	75
Performans								
CHIPMark Office	125.2	127.7	134.0	133.9	126.1	125.6	134.6	127.4
CHIPMark	183.8	187.7	187.1	185.2	188.0	184.0	183.3	185.6
Multimedya								
Quake2 Crusher Demo	44.5	44.8	44.7	44.6	45.0	44.7	44.6	44.3
CHIP 3DMark	78.07	78.59	78.04	78.31	78.28	78.26	78.15	78.22
Ergonomi Top. Puanı	91.2	86.58	84.91	84.91	83.25	81.58	79.92	79.91
Performans Top. Puanı	77.95	79.12	79.91	79.68	78.57	78.13	79.48	78.58
CHIP Top. Puanı	86.1	83.58	82.90	82.81	81.37	80.19	79.74	79.37

Donanım İnceleme ve Test sayfalarında yer alan resimler SANYO LCD Digital Camera VPC-G350 ile çekilmiştir.

BİRİMİNE

Abit BH6	Lucky Star 6P2BX2	Diamond Micronics C400	RedFox BX-6XP2	Tekram P6BX-AN	DFI P2XBL	Intel SR440BX	Utopia Platinum PB2IBX-X	Totem TM-P2BXVA
Karma,Telloğlu (212) 233 30 30, (212) 213 34 40 (212) 224 37 31, (212) 211 47 64 1125+KDV abit.com.tw	4K (212) 259 38 00 (212) 260 57 47 855+KDV LuckyStar.com.tw	Multimedia (212) 212 98 50 (212) 211 47 64 955+KDV diamondmm.com	Osmanlı Bilgisayar (212) 219 72 66 (212) 219 72 67 845+KDV redfox.com.tw	Karma (212) 233 30 30 (212) 224 37 31 1015+KDV telozem.com.tw	Albim (216) 349 33 51 (216) 347 59 34 1105+KDV dfiveo.com	Empa, Karma (212) 599 30 50 (212) 233 30 30 (212) 598 53 53 2195+KDV intel.com	Empa (212) 599 30 50 (212) 598 53 53 855+KDV utopia-hk.com	Gen (232) 445 80 79 (232) 445 80 79 (212) 224 37 31 755+KDV totem.com.tw
ATX Intel 82443BX Slot1 3x256 1 AGP/5 PCI/2 ISA 2 Ultra DMA 33	ATX Intel 82440BX Slot1 3x256 1 AGP/5 PCI/2 ISA 2 Ultra DMA 33	ATX Intel 82440BX Slot1 3x256 1 AGP/5 PCI/2 ISA 2 Ultra DMA 33	ATX Intel 82440BX Slot1 3x256 1 AGP/4 PCI/3 ISA 2 Ultra DMA 33	ATX Intel 82440BX Slot1 3x256 1 AGP/5 PCI/2 ISA 2 Ultra DMA 33	ATX Intel 82440BX Slot1 3x256 1 AGP/4 PCI/3 ISA 2 Ultra DMA 33	MicroATX Intel 82443BX Slot1 3x256 1 AGP/4 PCI/2 ISA 2 Ultra DMA 33	ATX Intel 82440BX Slot1 3x256 1 AGP/4 PCI/2 ISA 2 Ultra DMA 33	ATX VIA VT82C692BX Slot1 3x256 1 AGP/5 PCI/2 ISA 2 Ultra DMA 33
-	-	-	-	Suspend To Ram	-	-	-	-
Auto/Bios	Auto/Bios	Auto	Switch	Jumper	Switch	Auto	Switch	Auto/Bios
Bx	5.5x	Auto	9.5x	Bx	Bx	Auto	5.5x	7.5x
Award	Award	Award	Award	Award	Award	Intel/AMI	Award	Award
-	-	-	-	-	-	NVIDIA RIVA TNT	-	-
-	-	-	-	-	-	16MB	-	-
-	-	-	-	-	-	Creative 54V	-	-
Wake On Lan, Wake On Keyboard, Wake On Mouse, Hardware Monitor	Modem Ring On, Wake On Lan,RTC	Modem Ring On, Wake On Lan	Wake On Lan, Modem Ring In, RTC Açılır Wake Up	Wake Up Lan, Keyboard Power On, Hardware Monitor	Modem Ring On, RTC, Wake On Lan, Wake On Keyboard, Wake On PS/2	Wake on Ring, 4MBit Rom, Flash VFP Video Gpio, Crystal CS4297 Audio Codec	External SMI, Wake Up Ring, Wake On Lan, Wake On Keyboard, Wake On PS/2	Debug Sensör ve Digital Görüntü, CPU Auto Temperature Sensör
Screen Saver, Adobe Acrobat Reader, High Point Xstore, Hardware Doctor	GL5185 MThermal Controller, PC-Cillin	Adobe Acrobat Reader	PC-Cillin Anti Virus	Trend PC-Cillin, Hardware Monitor, Adobe Acrobat Reader	Hardware Doctor	Norton Anti Virus, Adobe Acrobat Reader, Nasdiisk, Encryption Plus	Hardware Doctor, PC-Cillin	Virus Buster, Intel Win95/ 98 Patch Driver
90	90	85	80	70	80	85	80	90
80	80	80	80	80	80	65	70	80
70	65	65	70	80	65	90	65	80
127.2	128.1	126.6	129.2	121.3	131.6	120.3	127.8	107.5
182.8	184.4	191.4	186.4	185.8	185.3	174.9	183.9	117.8
44.7	44.1	45.3	44.6	44.6	44.5	38.4	44.7	27.5
78.13	78.30	78.60	78.32	78.09	78.30	50.48	78.11	66.08
79.92	78.25	76.58	76.59	76.59	74.92	79.89	71.59	81.58
78.19	78.53	79.57	79.07	77.60	79.44	66.57	78.38	59.13
79.22	78.36	77.76	77.57	76.99	76.72	75.21	74.30	72.59

i810 Chipsetli Anakartların Teknik Verileri

Marka Model	Gigabyte GA-6WXM	Asus MEW	Gigabyte GA-6WMM7	Asus MEW-L	Intel CA810	MSI MS-6178
Firma	Empa	Çığı Elektronik	Empa	Çığı Elektronik	Empa, Karma	4K
Tel	(212) 599 30 50	(212) 273 14 91	(212) 599 30 50	(212) 273 14 91	(212) 599 30 50, (212) 233 30 30	(212) 259 38 00
Faks	(212) 598 53 53	(212) 272 58 86	(212) 598 53 53	(212) 272 58 86	(212) 598 53 53, (212) 234 37 31	(212) 260 57 47
Fiyat	belli değil	215\$+KDV	135\$+KDV	131\$+KDV	116\$+KDV	128\$+KDV
İnternet Adresi (www)	gigabyte.com.tw	asus.com.tw	gigabyte.com.tw	asus.com.tw	intel.com	msi.com.tw
Teknik Veriler						
Yapı faktörü	ATX	ATX	MicroATX	ATX	MicroATX	MicroATX
Chipseti	i810E	i810DC100	i810DC100	i810	i810	i810DC100
İşlemci Yuvası	Socket370	Socket370	Socket370	Socket370	Socket370	Socket370
Maksimum Ram	2x256	3x256	2x256	3x256	2x256	2x256
AMR/PCI/ISA	1/5/-	1/5/2	1/3/1	1/6/1	-/4/-	1/3/-
EIDE Port	2 Ultra DMA 66	2 Ultra DMA 66	2 Ultra DMA 66	2 Ultra DMA 66	2 Ultra DMA 66	2 Ultra DMA 66
ACPI (Suspend To Ram)	Suspend To Ram	Suspend To Ram	Suspend To Ram	Suspend To Ram	Suspend To Ram	
İşlemci Konfigürasyonu	Auto/Bios	Switch	Auto/Bios	Switch	Auto	Auto/Bios
Maksimum Saat Çarpanı	9.5x	8x	9.5x	8x	Auto	8x
Bios	Award	Award	Award	Award	Intel/AMI	Award
Grafik ve Ses						
Grafik İşlemcisi	i752	i752	i752	i752	i752	i752
Grafik Belleği	4MB	4MB	4MB			4MB
Ses İşlemcisi	Yamaha 744	AD1881 SoundMAX	Yamaha 744	AD1881 SoundMAX	Creative 64V	Aureal Vortex 8810
Diğer Özellikleri	SPDIF Out, Wake on Lan, Modem Card Ring On	Smart Audio, 3D Positional Audio, Intel 82559 Fast ethernet Lan Controller, Digital Flat Panel uyumu, SPDIF Out	SPDIF Out, Wake on Lan, Modem Card Ring On	Smart Audio, 3D Positional Audio, Intel 82559 Fast ethernet Lan Controller, Digital Flat Panel uyumu, SPDIF	Wake-Up, RJ45 Ledleri, Resume on Ring	Keyboard Password Wake-Up, Lan Wake Up, Internal/External modem Wake-Up, SPDIF
Yazılımlar	Sus2 Disk, Directx6, Adobe Acrobat Reader, Intel LDCM	Trend PC-cillin, Asus PCProbe, Directx6, Adobe Acrobat	Sus2 Disk, Directx6, Adobe Acrobat Reader, Intel LDCM	Trend PC-cillin, Asus PCProbe, Directx6, Adobe Acrobat	Norton Ant. Virus, Adobe Acrobat Reader, Novadisk, Encryption Plus	PC-Cillin98, MSI Utility, Adobe Acrobat, Remote Control utility, Directx6
Test Sonuçları						
Ergonomi						
Bios Özellikleri	90	90	90	85	85	80
Genişleme olanakları	90	90	80	90	75	75
Ek Özellikler	90	85	90	80	75	75
Performans						
CHIPMark Office	105.0	93.8	97.2	90.7	108.6	108.0
CHIPMark Multimedia	157.0	158.7	164.7	157.5	138.1	152.0
Quake2 Crusher Demo	23.1	26.4	26.6	21.5	20.6	19.7
CHIP 3DMark	50.79	57.66	55.44	43.25	47.75	41.88
Ergonomi Toplam Puanı	89.89	88.24	86.58	84.91	78.24	76.58
Performans Toplam Puanı	60.73	61.12	62.14	55.87	57.49	57.72
CHIP Toplam Puanı	78.22	77.37	76.79	73.28	69.93	69.02

Abit BE6: Bu anakart gerçek bir tasarım harikası. Suspend to RAM özelliği yok tamam. Ama pratikte sahip olduğu çok değerli özellikler var. BX Chipsetinde ULTRA DMA66 standardına sahip cihazların kullanılmasına imkan veren ayrı bir IDE kanalı kontrolörü sayesinde 4'ü ULTRA DMA66

olmak üzere 8 IDE cihazını destekleyen Abit BE6 profesyonellerin dikkate alması gereken bir seçenektir.

Asus P3B-F: Oldukça başarılı anakartlara imza atan Asus P3B-F ile de oldukça ilgi göreceği benziyor. Abit'in Softmenu ile oldukça ilgi çektiği bir gerçek. Kısa zaman

içinde anakartların tümü CPU ayarları için Bios'u kullanacaklar. Bu trendin ilk takipçilerinden biri de tabii ki Asus. Testimize katılan Asus P3B-F mükemmel Bios seçenekleri ve genişletilebilirlik olanaklarıyla dikkat çekiyor.

Abit ZM6: Kendi kategorisindeki yüksek fiyatının karşılığını yüksek performansla öde-

Anakart Testinde

ZX Chipsetli Anakartların Teknik Verileri

Soyo SY-6ZE+	Abit ZM6	Abit ZH6	MSI MS-6168	Azza PT-DIZX	Totem TM-VA370M	Totem TM-P28X370	Jamicon KM6ZM5	RedFox VIA-370
Penta (212) 212 62 70 (212) 266 00 33 955+KDV soyo.com.tw	Karma,Telioğlu (212) 233 30 30, (212) 213 34 40 (212) 224 37 31, (212) 211 47 64 1015+KDV abit.com.tw	Karma,Telioğlu (212) 233 30 30, (212) 213 34 40 (212) 224 37 31, (212) 211 47 64 1015+KDV abit.com.tw	4K (212) 259 38 00 (212) 260 57 47 2025+KDV msi.com.tw	Koyuncu (212) 213 40 90 (212) 266 82 90 77 5+KDV azza.com.tw	Gen (232) 445 80 79 (232) 445 80 79 825+KDV totem.com.tw	Gen (232) 445 80 79 (232) 445 80 79 825+KDV totem.com.tw	Vega (212) 347 01 47 (212) 272 67 30 705+KDV jamicon.com.tw	Osmanlı Bilgisayar (212) 219 72 66 (212) 219 72 67 655+KDV redfox.com.tw
ATX Intel440ZX Slot1 2x256 1AGP/4PCI/3ISA 2 Ultra DMA 33 — Auto/Bios 8x Award	ATX Intel440ZX Socket370 3x256 1AGP/5PCI/2ISA 2 Ultra DMA 33 — Auto/Bios 8x Award	ATX Intel440ZX Slot1 3x256 1AGP/5PCI/2ISA 2 Ultra DMA 33 — Auto/Bios 8x Award	MicroATX 440ZX Slot1 2x256 /3/1 2 Ultra DMA 33 — Auto/Bios 8x Award	ATX Intel440ZX Socket370/Slot1 2x256 1AGP/4PCI/1ISA 2 Ultra DMA 33 Switch 8x Award	MicroATX VIA693/886 Socket370 2x256 1AGP/3PCI/1ISA 2 Ultra DMA 66 Auto Auto Award	ATX Intel82443BX Socket370 2x256 1AGP/4PCI/2ISA 2 Ultra DMA 33 Auto Auto Award	MicroATX Intel440ZX Slot1 2x256 1AGP/3PCI/1ISA 2 Ultra DMA 33 Jumper 8x Award	AT/ATX Via Apollo Pro Socket370 2x256 1AGP/4PCI/1ISA 2 Ultra DMA 33 Jumper 7.5x Award
—	—	—	Voodoo3-2000 16MB Creative ES1373	—	—	—	—	—
Wake On Lan, Power On Keyboard, Power On Modem	Wake On Lan, Wake On Keyboard, Wake On Mouse	Wake On Lan, Wake On Keyboard, Wake On Mouse	Keyboard Password Wake- Up, Lan Wake- Up, Internal/ External modern Wake-Up	Wake On Lan, Modem Ring In, RTC	Debug Sensör ve Dijital Gösterge, CPU Auto Temperature Sensör	Modem Wake Up, Keyboard Power On, PS/2 Mouse Power On, Debug Sensör	Wake On Lan, Power On Keyboard, Power On Mouse	Wake On Lan, Wake Up Keyboard, Modem Ring In, RTC, ATX ve AT konnektörü var
Norton Anti Virus, Norton Ghost, Norton Virtual Drive	Screen Saver, Adobe Acrobat Reader, High Point Xstore, Hardware Doctor	Screen Saver, Adobe Acrobat Reader, High Point Xstore, Hardware Doctor	PC Clin98, MSI Utility, Adobe Acrobat, Remote Control utility, Direct6	Rapid Cache, Super Virus Buster	Virus Buster, Intel Win95/ 98 Patch Driver	Virus Buster, Intel Win95/ 98 Patch Driver	—	PC Clin Anti Virus
85 85 80	85 90 75	85 90 75	85 85 90	75 85 70	85 75 85	85 85 75	70 75 80	70 80 70
114.8 140.5 38.4 82.18 83.24 71.25 78.44	109.8 142.9 38.6 84.1 83.24 71.11 78.38	111.5 135.5 38.4 83.58 83.24 70.22 78.02	115.8 157.0 31.7 68.44 79.91 69.03 75.55	110.5 143.0 38.7 84.29 77.92 71.33 74.98	82.0 72.3 20.4 66.22 82.91 48.08 68.66	84.7 78.0 20.9 66.32 81.57 48.84 68.47	79.5 122.0 23.3 79.36 74.92 57.82 68.07	92.5 74.2 19.0 66.04 73.26 49.41 63.71

Dikkat Çeken Ürünler

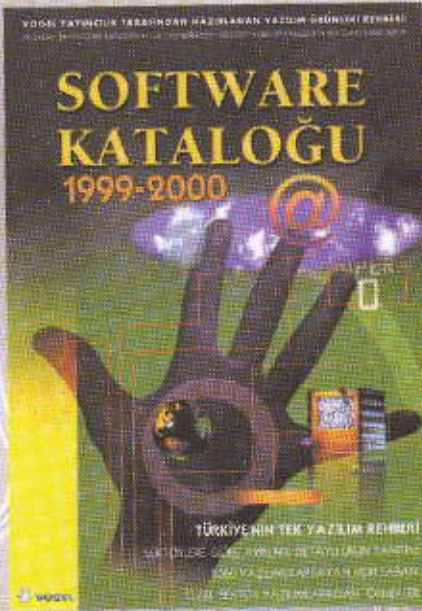
Yeni Abit ZM6, 3 adet DIMM yuvası ve 5 PCI slotu yanında, 2 de ISA slotu sahip. Zengin genişleme olanakları ve yüksek performans, bu anakartın genel toplamdaki başarısının sebepleri. Öte yandan performans açısından Soyo SY-6ZE+ de iyi bir tablo çizdi. Fakat 2 DIMM yuvası ve 3 ISA slotu, So-

yo'nun bu yarış 2. olarak bitirmesine sebep oldu.

Gigabyte GA-6WXM: Gigabyte firmasının Tayvan'dan testimize yetiştirebilmek için büyük çaba sarfettiği bu anakartı test edince çabalarının sebebini anladık. Anakart i810 Chipset'inin son versiyonu olan

i810E'yi kullanıyor ve bu şekilde Yalnızca Celeron'lara değil PII ve PIII işlemcilere de destek veriyor. Gigabyte GA-6WXM, genel toplamda oldukça pahalı fakat başarılı bir kart olan Asus MEW'ı geride bırakarak kendi kategorisinde Editörün seçimi olmaya hak kazandı.

Türkiye'nin Tek Yazılım Rehberi

**SOFTWARE
KATALOĞU**
1999/2000

EKİM'de çıkıyor

Test: Anakartlar

Anakartların Test Sonuçları

*Piyasadaki BX, ZX ve 810
Chipset'li toplam 32
anakartın test sonuçları.*

BX Chipsetli Anakartlar

CHIP Toplam Puanı

Abit BE6	86.1
Asus P3B1	83.58
Gigabyte BX2000	82.90
Soyo SY-6BA+	82.81
MSI-6163	81.37
Totem TMP20X	80.19
Abit BX6	79.74
Azusa PT-D7BX	79.37
Abit BH6	79.22
LuckyStar	78.36
Micronics C400	77.78
Red Fox BX	77.57
Tekram P6BX	76.99
DF7 P2XBL	76.72
Intel SR440BX	75.21
Utopia PB27BXE	74.30
Totem TMP2BXVA	72.59

Performans Puanı

Gigabyte BX2000	79.91
Soyo SY-6BA+	79.68
Micronics C400	79.57
Abit BX6	79.48
DF7 P2XBL	79.44
Asus P3B1	79.12
Red Fox BX	79.07
Azusa PT-D7BX	78.58
MSI-6163	78.57
LuckyStar	78.63
Utopia PB27BXE	78.38
Abit BH6	78.19
Totem TMP20X	78.13
Abit BE6	77.96
Tekram P6BX	77.69
Intel SR440BX	66.57
Totem TMP2BXVA	59.13

Ergonomi Puanı

Abit BE6	91.2
Asus P3B1	86.68
Gigabyte BX2000	84.91
Soyo SY-6BA+	84.91
MSI-6163	83.25
Totem TMP20X	81.58
Totem TMP2BXVA	81.58
Abit BX6	79.92
Abit BH6	79.92
Azusa PT-D7BX	79.91
Intel SR440BX	79.89
LuckyStar	78.25
Red Fox BX	78.59
Tekram P6BX	76.59
Micronics C400	76.58
DF7 P2XBL	74.92
Utopia PB27BXE	71.59

i810 Chipsetli Anakartlar

CHIP Toplam Puanı

GA-6WXM	78.22
Asus MEW	77.57
GA-6WMM7	76.79
Asus MEW-L	75.28
Intel CA 810	69.93
MSI MS 6178	69.92

Performans Puanı

GA-6WMM7	62.14
Asus MEW	61.32
GA-6WXM	60.73
MSI MS 6178	57.72
Intel CA 810	57.45
Asus MEW-L	55.87

Ergonomi Puanı

GA-6WXM	80.69
Asus MEW	83.24
GA-6WMM7	86.56
Asus MEW-L	84.91
Intel CA 810	78.24
MSI MS 6178	76.58

ZX Chipsetli Anakartlar

CHIP Toplam Puanı

Soyo SY-6ZE+	78.44
Abit ZM6	78.38
Abit ZM6	78.02
MSI MS6168	75.55
Azusa PT-D7ZX	74.98
Totem VA370	68.66
Totem PS2X370	68.47
Jamicon KM6ZMS	65.07
RedFox Via 370	63.71

Performans Puanı

Soyo SY-6ZE+	83.24
Abit ZM6	83.24
Abit ZM6	83.24
Totem PS2X370	81.57
MSI MS6168	79.91
Totem VA370	79.91
Azusa PT-D7ZX	74.92
Jamicon KM6ZMS	74.92
RedFox Via 370	73.26

Ergonomi Puanı

Azusa PT-D7ZX	71.33
Soyo SY-6ZE+	71.25
Abit ZM6	71.11
Abit ZM6	70.22
MSI MS6168	69.03
Jamicon KM6ZMS	67.82
RedFox Via 370	49.41
Totem PS2X370	48.84
Totem VA370	48.07

Nasıl Test Ettik?

32 adet anakartı test ederken, testlerin güvenilir ve kapsamlı olması için gerek test programları konusunda gerekse puanlamada mümkün mertebe ince eleyip sık dokuduk.

Şahin Ekşioğlu
CHIP Test Merkezi
Editörü

Ecevit Bıktım
CHIP Test Merkezi
Editörü

Anakartları test ederken birçok kriteri gözönünde bulundurmak zorunda kaldık. Dolayısıyla puanlama konusunda çok titiz davrandık. Anakartlar genel olarak performans ve ergonomi olarak iki temel kategoride puanlandı. Kendi içinde farklı bölümleri olan bu iki kategorinin ortalaması alınarak toplam CHIP puanını elde ettik.

Anakartlarda normal şartlarda çok büyük performans farkları görülmediği için ortalamayı alırken ergonomi puanının ağırlığını %60 olarak belirledik. Performans testlerinde birçok farklı program kullandık. Bunlardan biri olan Quake2 Crusher demo 800*600 çözünürlük ve 16 bit renk derinliğinde çalıştırarak saniyedeki kare sayısı ölçüldü. Bu demonun diğer Quake2 demolarından farklı olarak ekran kartından ziyade tüm sistemi genel olarak zorlaması, işimizi kolaylaştırdı.

Bir diğer Benchmark programı olan 3D Mark 99Max ise kendi içinde çeşitli kategorilerde testimize katıldı. 800*600 çözünürlük ve 16 bit renk derinliği kullandığımız bu kategoriler:

Synthetic CPU 3D Speed: 3D Mark 99 Max içinde bulunan en ilginç test kategorilerinden biri olan bu kategoride ekrandaki görüntü ile ilgili hesaplamalar tamamen ekran kartından bağımsız olarak gerçekleştiriliyor. Test için 25300 Vertice (poligonları oluşturan noktacı), 40800 adet üçgen, 12 adet de ışık kayna-

ğı kullanılıyor.

1000 Pixels/Individual-1000Pixels/Strips: Mevcut ekran kartları poligonal hesaplamaları CPU'nun üzerine yüklediği için bu test sistem performansını ölçmek için birebir.

Program test içinde ekrana üçgenler çiziyor ve sistemin bu konudaki başarısını ölçüyor. Ekrana çizilen üçgenlerin boyutları belli olduğu için çizilecek üçgenlerin sayısı çözünürlükle doğru orantılı. Bu test iki kısımdan oluşuyor. 1000 Pixels/Individual testinde üçgenler birbirlerinden bağımsız olarak çiziliyor ve ortak noktaları yok. Diğer kategori olan 1000 Pixels/Strips'te ise üçgenlerin paylaştıkları noktalar ve poligonlar olabiliyor.

1000Pixels/Strips testinde ekrana çizilen üçgenler birbirlerinden bağımsız değildir.

Kullandığımız bir diğer test programı ise CHIP Test Laboratuvarlarının hazırladığı CHIP Mark. Program içinde: Extreme 3D, Kai's Power Goo, MS Works, Adobe PhotoDeluxe, Quicken, Speed Boat Attack ve Intel Indeo sıkıştırmasını kullanan bir Mpeg dosyası var. Bu programlar alt başlıklar halinde CHIP Mark tarafından arka arkaya çalıştırılarak sistemin performansı ölçülüyor. Programın genel amacı bilgisayar kullanıcılarının karşılaşılabileceği her türlü uygulamayı kullanarak sistemin performansını ölçmek.

Program başlıkları Ofis ve Multimedya olmak üzere iki temel bölümden oluşmakta. CHIP Mark içinde herşey otomatik olarak gerçekleştiği için bize sadece başlat düğmesine basmak kaldı. Bunun ardından Ofis uygulamaları, 2D ve 3D uygulamaları teker teker başlatılarak sistem hızı ölçüldü.

Ergonomi puanını alt başlıkları

İşte anakartlar konusunda çok önemli ve çok sayıda altbaşlık içeren bir test kategorisi. Ergonomi ana başlığı altında 3 ayrı kategori inceledik. Bunlardan ilki **Bios özellikleri:** Yani anakartların çoğu CPU ayarlarının Bios üzerinden yapılmasına olanak sağlıyor. Ayrıca fan hızının ya da sistem sıcaklığının Bios'tan izlenmesi mümkün. Bios özelliklerine puan verirken bunlar gibi birçok kriteri dikkate aldık.

Genişleme olanakları: Satın aldığımız anakartın üzerindeki slot sayısı ve cinsi sahip olacağınız sistemin genel özelliklerini belirleyen birincil etkidir. Halihazırda ISA bir modeme sahipseniz ve bunun üzerine gidip üzerinde ISA slot olmayan bir anakart alırsanız modemimize veda etmek zorunda kalırsınız. Anakartınız tasarladığınız donanımın çekirdeğini oluşturur. Bu yüzden planlarınızı baştan yapmanızda fayda var.

Ek özellikler: Ben oyunlarla o kadar ilgili değilim diyen bir kullanıcıysanız ses kartı ya da görüntü kartı üzerinde olan bir anakart sizi birçok dersten kurtaracaktır. Bunun dışında ULTRA DMA 66 desteği gibi özellikle bazı Chipset'ler için henüz lüks olan özellikler bu konuda puanlamada dikkat ettiğimiz özellikler arasındaydı. Tabii bunlardan bazıları genişleme olanakları kategorisinde de puanlandı.

Sonuç

Genel olarak Chipsetlere baktığımızda 810 Chipsetli anakartların ofis ortamları için ideal olduğunu görüyoruz. Bu anakartların sahip oldukları görüntü ve ses birimleri sayesinde herhangi bir uyum sorunu yaşamak mümkün değil. Öte yandan sistemini zaman zaman güncellemek isteyen kullanıcılar kesinlikle BX Chipsetli anakartları tercih etmelidir. Bu anakartlar birim bilgisayar başına daha yüksek bir maliyet getiriyorlarsa da genişletilebilirlik olanakları açısından BX Chipseti hala en iyi seçim.

Test Platformu

Creative Riva TNT2 Ultra grafik kartı
128 MB SDRAM
Creative SB Live Value ses kartı
Quantum 8.4 Gb Sabitdisk
15" 110ES Sony Monitör.

Avuçiçi PC'lerde Yeni Seçenekler

Avuçiçi bilgisayarlar giderek hayatımızın vazgeçilmez bir parçası haline geldi. Bir PC'nin sunduğu imkanların neredeyse tamamını sunan bu harika aygıtların bugününe ve geleceğine bir göz atmaya devam ediyoruz.

Ahmet Özisik nozisik@usa.net

Avuç-içi bilgisayarlar dünyasında birçok şirket çeşitli kategorilerde üretim yapıyor. CHIP Eylül sayısında modellere ve piyasadaki önemli markalara değinmiştik. Küçük avuç-içi bilgisayarlar (Palm Size Computers), klasik avuç-içi bilgisayarlar (Handheld/Palmtop Computers) ve Notebook bilgisayar ölçülerinde-

IBM Microdrive'nin 170 ve 40 MB'lık modelleri mevcut

indeki bilgisayarlar (Professional Handheld Computers) olarak biliniyor bu kategoriler.

Birçok marka sadece sadece belirli kategorilerde üretim yapmakta. Ancak Hewlett-Packard tüm kategorilerde

üretim yapıyor. HP avuç-içi bilgisayarları Jornada ailesi olarak tanımlıyor. Çeşitli boyutlarda üç üyesi var Jornada'ların.

Jornada ailesi HP680 Jornada

WindowsCE ile çalışan klasik avuç-içi bilgisayarlardan (Handheld/Palmtop Computers) beklenen tüm fonksiyonları kullanıcılara sunan bir bilgisayar. Ölçüler, bilgisayarın sürekli taşınabileceği şekilde tasarlanmıştır. Microsoft Pocket Word, Excel, PowerPoint ve Access gibi Pocket Microsoft Ofis programlarını bünyesinde barındırıyor. Microsoft Pocket Outlook ile takvim, yapılacak işler listesi, telefon rehberi, mesajları takip etmek mümkün. Microsoft Pocket Internet Explorer, HP Jornada Viewer (dosya görme), HP Jornada Dialup (bağlantı), HP Jornada Settings (çeşitli ayarlar), HP Jornada Backup (yedekleme), OmniSolve (hesap makinesi), bFIND (dosya arama), bFAX Pro (faks) programları da içinde geliyor. İstenirse PC'lerle bağlantı kurup ofis uygulamalarını senkronize olarak kullanabilmek mümkün. Parlak ekranı en zayıf ışık ortamlarında bile kolay okunabilirliği sağlıyor. İnternet bağlantısı için gerekli ortamı da sağlıyor HP680. Yaklaşık 8 saatlik pil ömrü sayesinde gün içinde kesintisiz olarak kullanılabilir. PC kart boyutlarındaki REX kartları ve TrueSync programı ile senkronize çalışabiliyor. HP PIM Translation Utility programı ile HP

Minyatür Microdrive diskler yüksek kapasiteleriyle Compact Flash bağlantısını kullanıyorlar.

100/200/700 ve HP OmniGo 100 bilgisayardan bilgi transferi yapılabilir. Bu sayede bu bilgisayarlardaki vazgeçemediğiniz bilgileri HP680'e aktarmak mümkün olabiliyor. Bunların dışında SMS mesaj gönderme ve cep telefonları ile çalışabilme özellikleri de var bu modelin. Kısaca bir avuç-içi bilgisayardan beklenen herşey var bu modelde.

HP820 Jornada: Ailenin reisi konumunda

Notebook bilgisayar ölçülerindeki bilgisayarlar (Professional Handheld Computers) kategorisinde büyük klavye ve ekran tercih edenler için ise HP820 Jornada modeli var HP'nin. Klavye ve ekran başında uzun saatler geçirenler için uygun bir seçenek bu ürün. Microsoft Pocket Word, Excel, PowerPoint ve Access gibi Pocket Mic-

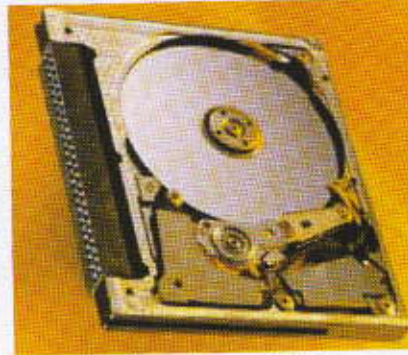
Özetle...

- Avuçiçi bilgisayarlardaki en son gelişmeler ve yenilikler
- HP Jornada ailesi ve IBM Microdrive ürünlerinin teknik özellikleri
- Farklı kategorilerin tanımları ve avuçiçi bilgisayarların geleceği

rosoft Ofis programları içinde geliyor. Diğer programlar ise; Microsoft Pocket Outlook, Voice Recorder, Microsoft Pocket Internet Explorer, HP Jornada Viewer, HP Jornada Dialup, HP Jornada Settings, HP Jornada Backup, OmniSolve, bFIND ve bFAX Pro. Lithium Ion pili en az 10 saat kesintisiz enerji sağlayabiliyor. Seri ve USB çıkışları birçok cihazla çalışmasına olanak tanıyor. İstenirse büyük monitörlere veya projektörlere bağlanabiliyor. Bu özelliği ile özellikle çok seyahat eden ve prezantasyon yapanlar için önemli bir yardımcı bu model.

HP420 Jornada: Ailenin en küçük üyesi

HP420 Jornada ise diğer bilgisayarlardaki kadar gelişmiş programlara ihtiyacı olmayanlar ve bilgisayarlarını bir gömlek cebinde taşımak isteyenler için. Küçük avuç-ici bilgisayarlardan (Palm

IBM Microdrive Compact Flash bağlantısı sayesinde HP Jornada'ya kolayca bağlanabiliyor.

Size Computers) beklenen fonksiyonları bünyesinde barındırıyor. Microsoft Pocket Outlook (takvim, yapılacak işler listesi, telefon rehberi, mesajlar), Voice Recorder (ses kaydı), Microsoft Channel Browser, Note Taker (not defteri), Handwriting Recognition (el yazısı tanıma), OmniSolve (hesap makinesi), HP Backup/Restore (yedekleme/geri kopyalama), Quicken (paraşal takip), SMS mesaj gönderme ve cep telefonları ile çalışabilme ile HP PIM Translation Utility (başka modellerden bilgi transferi) programı gibi programlarıyla günlük işlerinizin kontrolünü sağlamanıza yardımcı oluyor. İsterseniz bilgisayara şifre koyarak başkalarının bilgilerinize erişmesini engel-

leyebiliyorsunuz. Günlük hayatınızla ilgili temel ihtiyaçları rahatlıkla karşılıyor HP420.

Bu modellerin bahsetmediğimiz daha birçok özelliği var. Eğer Windows-CE ile çalışan bir avuç-ici bilgisayar edinmeyi düşünüyorsanız, Hewlett-Packard Jornada modellerinden birinde aradıklarınızı bulabilirsiniz.

IBM Microdrive ve genel özellikleri

HP Jornada'ların disk kapasiteleri yeni çıkan IBM Microdrive minyatür diskleriyle genişletilebiliyor. Bu diskler, 170 MB (Model DMDM-10170) ve 340 MB (Model DMDM-10340) kapasitelerinde ve piyasada yaygın olarak kullanılan PCMCIA (Personal Computer Memory Card International Association) tipi Flash disklerle alternatif olarak görünüyorlar. Compact Flash bağlantısını kullanan diskler PCMCIA Type II formatıyla uyumlu. Minyatür disklerin, HP Jornada 680'lere PC kart girişi ve IBM PC kart adaptörü ile, HP Jornada 820'lere ise PC kart veya Compact Flash girişi üzerinden bağlantı yapılabileceği belirtiliyor. IBM Microdrive'lar avuç-ici bilgisayarların disk kapasitelerini kişisel bilgisayarların gücüne yaklaşıyor.

Avuç-ici bilgisayarlarla ilgili çeşitli bilgileri aşağıdaki Web sitesinde bulabilirsiniz: <http://members.xoom.com/OZISIK/palmtop.htm>.

Microdrive'in Özellikleri

	IBM Microdrive
Ağırlık	16 gram
Ölçüler	5 x 42.8 x 36.4 mm
Enerji ihtiyacı	340MB model, 3.3 Volt DC, 300 mAmp yazma, 65 mAmp bekleme modunda
Enerji ihtiyacı	170MB model, 5.0 Volt DC, 330 mAmp yazma, 80 mAmp bekleme modunda
Disk dönme hızı	4500 RPM
Veri transferi	30.1 ~ 45.2 MB/saniye
Veri okurken arama süresi	15 ms (Seek Time)
Diskler çalışırken dayanım	150 G
Disk bekleme modunda dayanım	1000 G

Jornada İçin Genel Teknik Özellikler

	HP680 Jornada	HP820 Jornada	HP 420 Jornada
Hız	133 MHz	150 MHz	100 MHz
Ekran çözünürlüğü	640x240	640x480	240x320
Ekran tipi	Renk, ısıklı (Backlighting)		Renk, ısıklı (Backlighting)
Çalışma hafızası (RAM)	16 MB	16 MB	8 MB
Program hafızası (ROM)	16 MB	16 MB	16 MB
İşletim sistemi	WindowsCE 2.2	WindowsCE pro	WindowsCE 2.11
Uygulama programları	Microsoft Office Pocket versiyonu	Microsoft Office Pocket versiyonu	Microsoft Office Pocket versiyonu
Ölçüler	18.9 x 9.5 x 3.4 cm	24.6 x 17.8 x 3.3 cm	13.1 x 8.1 x 2.2 cm
Ağırlık	510 gr	1100 gr	250 gr
Pil tipi	Lithium ion (8 saat kesintisiz çalışma)	Lithium ion (10 saat kesintisiz çalışma)	Lithium ion (6 saat kesintisiz çalışma)
PCMCIA tipi PC kart girişi	Var	Var	Yok
Compact flash kart girişi	Var	Var	Var
Ses kaydı	Yapılabiliyor	Yapılabiliyor	Yapılabiliyor
Seri bağlantı girişi	Var	Var	Var
USB bağlantısı	yok	var	yok
IR kızılötesi bağlantı	Var	Var	Var
Faks modem kartı	Dahili 56 kps	Dahili 56 kps	Tekilabılıyor
İşaretleme cihazı	Kalem	Dokunmatik kare	Kalem
		VGA monitör çıkışı	

CHIP Test Merkezi

CHIP farklı donanım ürünlerinde en iyi 10'u sizlere sunuyor.
TOP 10 testleri en iyi satın alma danışmanınız olacak.

CHIP Top10 tablolarındaki ürünler PC pazarındaki en iyi ürünlere genel bir bakış sağlıyor. En önemli donanım kategorilerinde her ay güncellenmiş olarak CHIP testlerinin en iyi 10 aygıtını bu tablolarda bulabileceksiniz. Ötümüzdeki aylarda bu kategorilere yenileri eklenecek. Her

değerlendirmeyi şeffaf bir şekilde tablolarda göstermeye çalıştık, yani CHIP Top10 sizlere sadece boş tablolar sunmakla kalmıyor, aynı zamanda her kategorinin nasıl test edildiğini de açıklıyor.

Tablolar size satın alma kararınızda yardımcı olacak tüm bilgileri içeriyor

(aşağıdaki açıklamaya bakın): teknik bilgiler, performans değerleri, fiyatlar. Bir aygıtın listedeki sıralaması sadece teknik performansına dayanan toplam değerlendirmeye bağlı, fiyatın burada hiçbir etkisi yok. Ancak sizin için bazı özellikler çok daha önemliyse, her bir ölçüm değeri ve fiyat verilerinden kendiniz için en uygun aygıtı tespit edebilirsiniz.

Satın Alma Kararınız için TOP10 Tabloları

Bir sütunun en iyi değeri renkli gösterilmiştir. Örneğin CHIP Performans sütununda da görebileceğiniz gibi 1. Sıradaki aygıt en yüksek CHIP Performans'a sahip. Sabit disklerin erişim süreleri gibi, kriterlerdeki en düşük değer bazen en iyisi olabiliyor.

Burada üreticinin ismini, ürün adını, modelini ve distribütörlerin telefon numaralarını bulabilirsiniz.

TEKNİK altında aygıtlarla ilgili en önemli teknik verileri bulabilirsiniz.

CHIP Değerlendirmesi altında her aygıt için her test kategorisindeki değerlendirme puanları ve toplam değerlendirme yer alıyor. Tek tek değerlendirmelerin sonuçları ağırlıklı olarak değerlendirilip toplam puan hesaplanıyor. Ağırlıklı değerlendirme ile ilgili ayrıntılı bilgileri her TOP10 testinin başındaki yazıda (Nasıl Test Ettik?) bulabilirsiniz.

		TEKNİK		CHIP PUANLARI											
	Model	Distribütör Firma, Telefon	Anahtar	Ekran	Çekirdek	Ortalama Hız (MHz)	Ortalama Hız (MHz)	Ortalama Hız (MHz)	Ortalama Hız (MHz)	Ortalama Hız (MHz)	Ortalama Hız (MHz)	Ortalama Hız (MHz)	Ortalama Hız (MHz)	Ortalama Hız (MHz)	Ortalama Hız (MHz)
1	Asus C246	Asus Elektronik	02-273 10 000	1024	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
2	Asus C246	Asus Elektronik	02-273 10 000	1024	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
3	Asus C246	Asus Elektronik	02-273 10 000	1024	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
4	Asus C246	Asus Elektronik	02-273 10 000	1024	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
5	Asus C246	Asus Elektronik	02-273 10 000	1024	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
6	Asus C246	Asus Elektronik	02-273 10 000	1024	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
7	Asus C246	Asus Elektronik	02-273 10 000	1024	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
8	Asus C246	Asus Elektronik	02-273 10 000	1024	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
9	Asus C246	Asus Elektronik	02-273 10 000	1024	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
10	Asus C246	Asus Elektronik	02-273 10 000	1024	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Sıralama ürünlerin fiyatları, bağımsız olarak gerçekleştiriyor ve toplam puana dayanıyor.

Fiyatlar üreticiler veya distribütörler tarafından her sayı için derinin çıkış tarihinden yaklaşık bir hafta önce güncellenmiş olarak bildiriliyor.

Bu alanda da aygıtlarla ilgili açıklayıcı bilgiler ve yorumlar bulabilirsiniz. Tabloların mümkün olduğunca güncel tutabilmek için çok sayıda aygıt test ediyoruz, ancak bunlardan sadece en iyi 10 tanesini listemize girebiliyoruz.

İçindekiler

Top 10 Listeleri ve Bilgiler

	Sayfa
Sabit Diskler	130
Ekran Kartları	132
CD Sürücüler	136
Yazıcılar	138
Tarayıcılar	140
CD Yazıcılar	141

Test Merkezinden

Prizden PC'yi Açmak

Bilgisayarları açmak için eskiden kullanılan büyük, mekanik kolların yerini küçük, akıllı ATX güç kaynağı tarafından kontrol edilen düğmeler alıyor. Ancak bilgisayarı monitör, modem ve yazıcı ile birlikte komple prize takıldığı anda açmak isteyenlere bu düğme engel oluyor. Önce prizdeki açma kapama düğmesini açmalı, daha sonra PC kasasındaki Power düğmesine basmanız gerekiyor, bu da zamanla can sıkıma başlayan bir prosedürdür. Ancak bazen sinir bozucu bu düğmelerle uğraşmaya gerek kalmayabiliyor. Çoğu anakartta "Power failure recovery" veya "AC Resume" gibi adından ne işe yaradığının anlaşılması pek mümkün olmayan Jumper'lar bulunur. Ayrıca bazı BIOS'larda da "System after AC Back" Setup seçeneği bulunur. Bu seçeneği etkinleştirdiğinizde bilgisayar, fişi prize taktığınız ve prizden elektrik aldığı anda açılacaktır.

Sabit Disk'leri Nasıl Test Ettik?

SCSI ile IDE arasındaki alışlagelmiş performans farkı gittikçe kapanıyor. IDE kapasite bakımından da hızla gelişiyor.

Sabit diskleri test derken Chip test merkezi için üretilen Diskbench adlı programı kullandık. Program, gerek okuma, gerekse yazma hızını ölçerek sabit diskin genel performansı hakkında oldukça güvenilir bilgiler veriyor. Saniyedeki veri aktarımı ve ortalama erişim süresi, test içinde kullandığımız yegane kriter değildi.

Sabit disklerin hem +12V hem de +5V'luk girişlerinden çektiği akımı ölçüp genel olarak diskin sükunet durumunda harcadığı gücü hesapladık. Disklerin harcadığı güç, diskte ortaya çıkan ısının doğrusal bir göstergesi. Dolayısıyla çok güç harcayan bir diskin çalışırken fazlaca ısınacağı söylenebilir. Bir sabit diskin performansının yüksek olabilmesi için sadece veri aktarımının yüksek olması yeterli değildir. Diskin yüzeyi üzerindeki verilere erişiminin de çabuk olması istenir. Sabit diskin dakikadaki dönüş hızını artırmak,

disk yüzeyi üzerindeki verilere erişen kafanın da hızının artırılmasını zorunlu kılar. Bu hızın yeterli olmadığı durumlarda sabit diskteki önbellek devreye girer. Bu önbellekteki daha önce yapılmış ve gelecekte yapılması olası işlemler saklanır. Benzeri mantık, RAM erişiminin yeterince hızlı olmadığı durumlarda CPU'nun önbellek kullanmasında da geçerlidir.

Sabit disklerin hızını ölçmek için, önbellek kullanılarak yapılan rastgele erişimlerin ortalaması alınır. Okuma ve yazma için ayrı ayrı elde edilen bu değerler, bu sırada gerçekleşen ortalama erişim süresi ile birlikte genel performansı oluşturur.

Toplam Puanın Hesaplanması

Sabit disklerin puanlaması için, önce her biri için %33 ağırlıklı olmak üzere veri yazma, okuma ve ortalama erişim süresini kullanarak bir toplam puan çıkardık.

Bu puanı CHIP Performans puanı olarak isimlendirdik. Bu değerleri tabloda görebilirsiniz. Daha sonra bu puanın %90'ını ve güç tüketim puanının %10'unu kullanarak nihai Chip puanını oluşturduk.

Test Platformu

Asus P2B BX Anakart
P II 450 işlemci
128 MB SDRAM
8.4 GB IBM IDE disk
40x Pioneer CD sürücü

130

Yolunda gitmeyen bir şeyler mi var!?

Linux emrinizde

Kurumunuz ne ölçüde olursa olsun,
hangi sistemi kullanırsanız kullanın...

Size göre bir çözümümüz mutlaka var

Gelin, Linux ile özlediğiniz yapıyı oluşturalım.

(Yani, hep düşlediğiniz yapıyı)

GELECEK
Bilişim ve İletişim A.Ş.

Merkez: Perpa Ticaret Merkezi Kat:11 B Blok No:1932 Şişli/İstanbul
ARGE: Yıldız Teknik Üniversitesi KOSGEB - Tekmer Yıldız/İstanbul
Tel: (212) 210 71 94 Faks: (212) 210 04 42

IDE Sabit Diskler

		TEKNİK			CHIP PUANLARI											
	Marka, Model	Distribütör Firma, Telefon	Aracılığı	Kapasitesi	Önbellek (Cache)*	Okuma Transfer Hızı (MB/s)*	Yazma Transfer Hızı (MB/s)*	Ortalama Erişim Hızı (ms)**	CHIP Performans*	5V'da Çektiği Akım (A)**	12V'da Çektiği Akım (A)**	Güç Tüketimi (W)**	Topl. CHIP Puanı*	Fiyatı (\$ + KDV)	MB Başına Düşen Fiyat (\$)****	CHIP'in Yorumu
1	Maxtor 9133506 Diamondmax	Karma (212) 233 30 30	UltraDMA 66	14648 MB	512 K	18.5	12.5	12.37	63.58	1.05	0.96	8.38	50.38	369	0.028	Okuma transfer hızı oldukça yüksek
2	IBM DTTA-371440	Karma (212) 233 30 30	UltraDMA 33	14648 MB	512 K	14.7	21.5	21.31	62.28	1.28	0.81	8.06	49.88	357	0.028	Ortalama erişim süresi en yüksek ürün
3	IBM DJNA-371800	Karma (212) 233 30 30	UltraDMA 66	17202 MB	2 MB	13.6	21	21.02	58.32	1.19	0.66	6.93	48.77	415	0.027	Yazma transfer hızı yüksek bir disk
4	Quantum Fireball Plus KA QM313600KA	Karma (212) 233 30 30	UltraDMA 66	13216 MB	512 K	11.4	13.3	13.16	42.63	0.94	0.94	7.99	42.11	357	0.028	Ortalama yazma ve okuma transfer hızına sahip
5	Maxtor 9084504	Karma (212) 233 30 30	UltraDMA 33	8.4 GB	512 K	7.32	6.88	8.7	36.34	0.79	0.47	4.79	38.97	155	0.021	Ortalama düşük erişim süresi
6	Western Digital WD Expert AC418000	Karma, Datagate, İhlas-Acer***	UltraDMA 66	17202 MB	2 MB	13	16.9	16.92	46.2	1.22	0.52	6.17	38.72	407	0.027	Yüksek önbelleğe sahip
7	Maxtor 9075006	Karma (212) 233 30 30	UltraDMA 33	7.5 GB	512 K	7.33	6.75	8.21	37.56	0.73	0.93	7.40	37.89	232	0.035	Yüksek fiyat/performans oranı
8	Quantum Fireball EX QM312700EX	Karma, Datagate, İhlas-Acer***	UltraDMA 33	12.7 GB	512 K	7.81	7.19	14.37	29.98	0.58	0.74	5.89	33.60	277	0.025	Ortalama veri erişim süresi daha iyi olabiliyor
9	Fujitsu MPC3043AT	Ufotelek (212) 233 30 30	UltraDMA 33	4.3 GB	256 K	7.67	7.09	15.99	28.51	0.81	0.35	4.12	32.92	135	0.031	Düşük önbellek
10	Fujitsu MPC3084AT	Ufotelek (212) 233 30 30	UltraDMA 33	8.4 GB	256 K	7.68	7.07	16.04	28.48	0.75	0.42	4.39	32.46	146	0.019	Testteki en yüksek fiyat/MB oranı

■ Sütundaki en iyi değer * Değerlerin yüksek olması daha iyi ** Değerlerin düşük olması daha iyi *** Firmaların telefonları sırasıyla şöyle: (212) 233 30 30, (212) 288 53 11, (216) 317 96 50 **** Fiyatı belirtilmemiş olan sabit disklerin fiyatları henüz firmaların tarafından belirlenmemiştir.

SCSI Sabit Diskler

		TEKNİK			CHIP PUANLARI											
	Marka, Model	Distribütör Firma, Telefon	Aracılığı	Kapasitesi	Önbellek (Cache)*	Okuma Transfer Hızı (MB/s)*	Yazma Transfer Hızı (MB/s)*	Ortalama Erişim Hızı (ms)**	CHIP Performans*	5V'da Çektiği Akım (A)**	12V'da Çektiği Akım (A)**	Güç Tüketimi (W)**	Topl. CHIP Puanı*	Fiyatı (\$ + KDV)	MB Başına Düşen Fiyat (\$)****	CHIP'in Yorumu
1	Seagate Cheetah ST34502LW	Karma, Datagate***	U2-SCSI	4.55 GB	1024K	12.5	19.1	5.875	63.31	1.81	0.99	10.47	61.74	572	0.14	Testteki en düşük ortalama veri erişim süresi
2	Seagate Cheetah ST116202LW	Karma, Datagate	U2-SCSI	18.2 GB	1024K	12.5	18.3	6.445	60.74	1.76	2.52	19.52	57.22	1510	0.095	Yüksek güç tüketimi
3	Seagate Barracuda ST34573LW	Karma, Datagate	U2-SCSI	4.55 GB	512K	11.9	16.5	9.00	55.6	1.87	0.74	8.82	55.84	417	0.1	Ortalama erişim süresi düşük
4	Hitachi DK329H	Datagate, Deniz Bilg., Boğaziçi Bilg.***	U2-SCSI	9.1 GB	512K	10.7	19.7	12.44	52.12	1.59	1.15	10.87	51.76	459	0.058	Testteki en hızlı yazan disk
5	Quantum AtlasIII QM309100TD	Karma (212) 233 30 30	U2-SCSI	9.1 GB	1024K	11.4	19.4	14.87	51.58	1.19	1.06	9.33	51.51	572	0.072	Yüksek yazma
6	Western Digital WD Enterprise WDE4550	Karma, Datagate, İhlas-Acer***	U2-SCSI	4.55 GB	512K	11.6	17.5	13.21	50.23	2.00	0.85	10.10	50.16	399	0.1	Düşük fiyat/performans oranı
7	Western Digital WD Enterprise WDE9100	Karma, Datagate, İhlas-Acer***	U2-SCSI	9.1 GB	512K	11.6	18.3	13.65	51.05	1.99	1.15	11.87	50.14	575	0.072	Yüksek fiyat/MB oranı
8	Fujitsu MAA3182SP	Ufotelek (212) 274 56 60	U2-SCSI	18.2 GB	512K	13.8	13.9	13.93	48.7	2.25	1.54	14.86	47.28	1403	0.088	Ortalama erişim süresi yüksek
9	Fujitsu MAE3091LP	Ufotelek (212) 274 56 60	U2-SCSI	9.1 GB	2048K	11.5	13.8	13.85	44.78	1.67	0.8	8.87	45.87	611	0.077	Testteki en yüksek önbelleğe sahip disk
10	Fujitsu MAB3091SP	Ufotelek (212) 274 56 60	U2-SCSI	9.1 GB	512K	12.1	13.1	13	45.31	1.74	1.02	10.47	45.58	611	0.077	Yazma transfer hızı düşük

■ Sütundaki en iyi değer * Değerlerin yüksek olması daha iyi ** Değerlerin düşük olması daha iyi *** Karma: (212) 233 30 30, Datagate: (212) 288 53 10, Deniz Bilg.: (212) 213 34 00, İhlas-Acer: (216) 317 96 50, Boğaziçi Bilg.: (212) 288 92 92

Sıkı Durun TNT3 (GeForce) Geliyor

nVidia GeForce'u piyasaya sürdü. Bu arada G400'le iyi bir iş yaparak geçen ay 2.sıradan CHIP TOP10'a giren Matrox, yarışta ben de varım diyor.

NVidia'nın son bombası TNT3, yani GeForce. GeForce için söylenebilecek en önemli şey bu yeni tasarım harikasının bir GPU (Graphics Processing Unit) içermesi. Mevcut ekran kartları (profesyonel kartlar hariç) genellikle Fill Rate tabanlı çalışır. Yani 3D sahnelerde poligon hesaplamadan ziyade Texture'lar ile ilgili işlemler gerçekleştirilir. Poligonal hesaplamalar ise CPU'nun üzerine kalır.

Oyun geliştiriciler de grafik kartlarının Fill Rate ağırlıklı olması yüzünden, gerçek zamanlı gösterim sırasında, sahnedeki modellerin mümkün olduğu kadar az poligona sahip olmasına çalışırlar. Quake seviyeleri tasarlayanlar bilir. Tasarladığınız Level içine DXF formatında model ithal ederek oyun içinde kendi canavarlarınızı yaratabilirsiniz. Fakat bu canavar modellerinin poligon sayısı 500'ü geçtiği zaman problemler başlar ve sistem oldukça yavaşlar.

İşte bu yüzden sahnedeki model üzerindeki doku ne kadar kaliteli ve gerçekçi olursa olsun, yetersiz poligon sayısı modelin kaba ve keskin hatlara sahip olmasına yol açıyordu. GPU ile 3D sahnelerde bulunan poligon sayısı önemli ölçüde artacak.

Grafik kartlarında 256Bit devri

Kuşkusuz GeForce'un grafik kartları arenasında ilgiyle karşılanmasının tek sebebi sahip olduğu GPU değil. GeForce, 256Bit'lik mimarisi ve gerek DirectX, gerekse OpenGL içinde bulunan, fakat daha önce kullanılmayan bazı algoritmaları desteklemesiyle de dikkat çekiyor. Bu özellikler arasında Cube Environmental Mapping ile modeller üzerine doku kaplamak eskiye nazaran daha kolay. Bunun dışında gelişmiş Transform & Lighting özellikleriyle modeller üzerindeki yansımalar ve çeşitli ışık oyunları daha başarılı bir şekilde canlandırılabilir.

DirectX 6.0'dan beri desteklenen ve S3 adlı şirketin başını çektiği Texture

Compression yöntemi de GeForce'un bünyesinde topladığı özellikler arasında.

4X AGP ilk defa GeForce'la gündemde

Şu anda piyasada birçok AGP4X uyumlu kart varsa da, bu kartların AGP4X uyumu basit bir slot adaptasyonundan ibaret. Oysa GeForce donanımı olarak AGP4X desteğine sahip. Tabii pratikte AGP4X kullanabilmek için anakartınızın da bunu desteklemesi gerekli. GeForce ile 200MHz barajının aşılmasını sağlayacak özel bir bellek olan DDRAM da gündeme geliyor. Sa-

lokomotifiğini yaparken, diğer şirketler de aradaki farkı kapamaya çalışıyorlar. Özellikle bir dönemin 2D pazarında önemli ölçüde söz sahibi olan Matrox, kapırdığı pazar payını geri alabilmesini sağlayacak atılımlar peşinde. G200'le istediği çıkışı yapamayan Matrox, G400'le iddialı görünüyor.

G400'ün genel performansı bir yana, işlemcinin az ısınması oldukça ilginç. Gerek TNT, gerekse ATI serisi işlemciler G400'e göre oldukça fazla ısıyorlardı. Öyle ki bu işlemcilerde kullanılan soğutucu (Heat-Sink) bazı kartlarda yerini aktif soğutma sağlayan bir

Expendable adlı oyundan bir sahne. Altındaki sahnede EMBM desteği var. Farkı farketmemek imkansız.

vage 2000'de de aynı bellek teknolojisinin desteklendiği gelen haberler arasında. 350MHz RAMDAC'e sahip olan GeForce için daha söyleyecek çok şey var aslında. İşlemcinin grafik kartı üreticisi şirketlere dağıtımını başlamış, dolayısıyla yakında GeForce işlemcisini taşıyan kartları piyasada göreceğiz. Kartların 300S'dan başlayacağı tahmin ediliyor.

Matrox G400 ile mükemmel görüntü kalitesi

NVidia, masaüstü PC'lere bomba gibi düşen işlemciler yaparak bu trendin

fana bıraktı. Fan, soğutucu plakaları üzerindeki bir pervaneden oluşur ve doğal olarak mekanik bir aksamdır. Mekanik aksamın sorunsuz olarak sürekli çalışmaları garanti edilemeyeceğine göre, gün gelip bu pervane çalışmaya son verirse, grafik kartınız büyük ihtimalle çöpe gider.

Bu konudaki riskler bir yana, kasa içinde yeterli hava dolaşımının olmadığı durumlarda artan sıcaklık, sistem kilitlenmelerine yol açabilir. Matrox G400 ise günümüz işlemcileriyle karşılaştırılınca oldukça az ısınıyor. Bunun dışında G400'ün G400MAX adında daha

yüksek çekirdek ve bellek hızlarına sahip yeni bir modeli çıkmak üzere.

Görüntü kalitesi mi, yoksa hız mı?

Ashnda bu soru Matrox G400'den önce de gündemdeydi. TNT ve Voodoo ailesi kartların karşılaştırılması yapılırken gündemden düşmeyen bu soru, G400'le yeni bir boyut kazandı. Görüntü kalitesinden fedakarlık ederek oyunlardaki kare/sn performansını artırmak mümkün.

Ashnda bu yöntem genellikle Bench-

şamadı. Yeni sürücülerle durum ne olur bilinmez ama şu durumda Matrox G400, OpenGL performansı açısından TNT'nin bile gerisinde.

Environment-Mapped Bump Mapping

Microsoft'un DirectX 6.0'dan beri desteklediği Environment-Mapped Bump Mapping ya da kısaca EMBM, 3D bir sahnede bulunan objelerin daha gerçekçi görünmesini sağlayan ve oyunlarda yeni yeni kullanılmaya başlanan başarılı bir algoritma. Herhangi bir mo-

Slavezero oyunundan bir sahne, üstteki sahnede EMBM desteği var. Robotun zırhındaki ayrıntı seviyesine dikkat!

mark'larda işe yarar. Çünkü yüksek kaliteyle elde edilen 60 kare/sn, düşük kalitede elde edilen 80 kare/sn'lik performanstan çok daha iyidir. Fakat yapılan hız testlerinde nicel sonuçlar elde edilir ve bu da insanları etkiler. CHIP Test Merkezi olarak gerçekleştirdiğimiz testlerde G400'ün görüntü kalitesinden kesinlikle memnun kaldığımızı söyleyebiliriz.

Kart genel olarak günümüz oyunlarında yüksek kare/sn oranından ziyade, stabil bir çalışma ve kaliteli görüntü verecek şekilde tasarlanmış. Öte yandan kartın 3D Mark 99 Max performansı tek kelimeyle etkileyici. Bu aşamada kart günümüz oyunlarından bir adım önde. Bu durum FPS tutkunu oyun meraklıları için küçük çaplı bir handicap olarak düşünülebilirse de, pratikte fazla önem taşımaz. Matrox G400 için söylenebilecek az sayıda eksiden biri, kartın OpenGL performansı. Matrox'un yıldızı, OpenGL ICD ile nedense pek barı-

delleme programında bir ağaç gövdesi yapmak istiyorsunuz diyelim.

İşe bir silindire yapmakla başlayabilirsiniz. Çeşitli modelleme işlemlerinin ardından, bu silindire ağaç gövdesi görünümü vermek için bir doku yapıştırmanız gerekir. Bu dokuyu da yapıştırdınız, ama gövdeye yapışan dokunun (Texture) özellikle yakından bakınca modelin üzerinde ütülenmiş gibi durduğunu fark edeceksiniz. Bunun sebebi model üzerinde resimde görülen kabartıların (çatlaklar, tümsekler v.s.) olmaması, sadece bu kabartıların resminin olmasıdır. Matrox G400'ün sahip olduğu EMBM işte burada devreye giriyor. Şu anda mevcut grafik işlemcileri ve oyunlar Bump Mapping efektleri için Multi-Pass Alpha adlı bir algoritma kullanıyor ve bu yöntem EMBM ile karşılaştırınca birçok sınırlamaya sahip.

Öte yandan EMBM'nin oyunlar tarafından yaygın bir şekilde desteklenmesi için biraz daha zamana ihtiyaç var.

Editörün Görüşü

Şahin Ekşioğlu
CHIP Test
Merkezi
Editörü

Açıkçası özellikle işlemci teknolojileri söz konusu olduğunda şirketlerin çıkarları gereği yeni teknolo-

jiler kullanıcılara yavaş yavaş sunulur. Zaman zaman "tesadüfen" bu kuralın dışına çıkılsa da pazardaki tek güçler oyunu böyle oynarlar. Bazı eski tasarımların biraz makyajla tekrar sunulmasına alışmışken nVidia'nın işlemcileri nazire yaparcasına arz'ı endam ediyorlar. Birilerinin araştırma-geliştirme için bu kadar kafa yorduğunu bilmek hoş bir duygu. Fill Rate ile sağlanabilecek maksimum grafik kalitesine neredeyse ulaşıldı. Bundan sonra daha iyi grafikler için daha fazla poligon gerekiyor. Mevcut grafik işlemcilerinin poligonal becerileri neredeyse yok. Bu konudaki ilk atılımsa nVidia'dan geldi. Yeni nVidia işlemcisi olan GeForce poligonal hesaplamaları CPU'nun üzerinden alıp kendisi gerçekleştirebiliyor.

Ashnda nVidia'yı anlamak güç. Sektörün belki de en başarılı ekran kartlarını üretiyorlar ve bu başarının ardına saklanmadan sürekli yeni teknolojiler üretiyorlar. Bu da yetmezmiş gibi, şirket bundan böyle her 6 ayda bir yeni bir işlemci çıkaracağını duyurdu!

Oyunlarda daha gerçekçi grafikler için çeşitli sınırlayıcı etkenler vardır. CPU ya da bellek yetersizliğinin, hatta (haksız bir şekilde) AGP bant genişliğine dair sınırlamaların, kullanıcıları daha güzel grafiklerden yoksun bıraktığı iddia ediliyordu. Oyun geliştiriciler artık bu bahanelerin ardına saklanamayacak. Zira GeForce'un gelişmiş mimarisi, ekran kartları konusunda gelinen noktanın tahminlerin üzerinde olduğunu gösteriyor.

Diğer grafik işlemci üreticilerinin de bu yarışta geri kalmamak için ellerinden geleni yapacakları göz önüne alınırsa, 2000 yılına girerken piyasanın oldukça hareketleneceğini söylemek yanlış olmaz. Tabii bunu söylerken AMD ve Intel arasındaki Athlon-PIII yarışını da dikkate alıyorum. Aslına bakarsanız, bu yarış şimdiden kullanıcılara yaramaya başladı bile. Zira Intel'in PIII'lerde art arda yaptığı fiyat indirimlerinin, AMD'nin pazar payını (Athlon henüz piyasaya çıkmadan) daraltmaya yönelik bir strateji olduğuna şüphe yok.

Ekran Kartlarını Nasıl Test Ettik?

TNT2 ve Voodoo3'ün gelmesiyle ekran kartları piyasası iyice kızıştı. Hedef ise ev kullanıcıları pazarından en büyük payı kapmak.

Ekran kartlarını test ederken bize ulaşan son sürücülerini kullandık. Bu nedenle ekran kartları en hareketli tabloya sahip. Test sırasında gerek kullandığımız platformlar, gerekse puanlama açısından çok yönlü ve ayrıntılı bir çalışma gerçekleştirdik. 3D Mark Max programının 'toplam' puanını teste dahil etmedik. Bunun sebebi programın bu konuda tutarsız sonuçlar vermesiydi. Bunun yerine programda bulunan Fill Rate ve Texture Rendering Speed gibi kriterleri farklı çözünürlüklerde değerlendirip ayrıca puanlayarak, CHIP 3D Mark puanını oluşturduk.

Test için kullandığımız Incoming ve Quake2 oyunlarını da farklı çözünürlüklerde test ederek genel bir puan ortaya çıkardık.

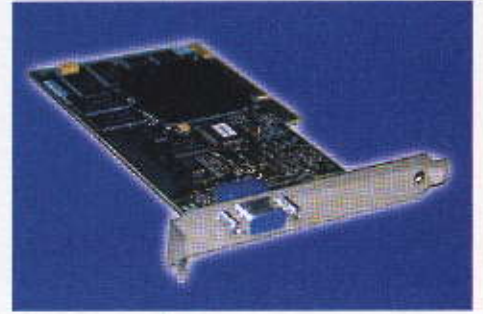
OpenGL testi için bu konuda gerçek bir otorite olan Viper 6.1 programından modüller kullandık. Incoming ve

Quake2 oyunlarının toplam puan üzerinde %15'lik ağırlığı varken, 3D Mark99 Max'ten elde ettiğimiz puanı %50 oranında toplam CHIP puanına dahil ettik.

OpenGL testlerinin toplam puana etkisi ise %10 oranında oldu. Ergonomi başlığı altında topladığımız çeşitli kriterler ise %10 ağırlığa sahip. Ergonomi puanı, birlikte gelen yazılımlar, Video in Video out (ViVo) özellikleri gibi kriterlerin toplamından oluşuyor.

3D Mark 99 Max programı oyun ortamını canlandırmaya çalışıyor. Örneğin programın kullandığı demolardan biri olan Race içinde 3.3Mb'lık doku kullanılmış. 15700 adet Vertice (poligonları oluşturan noktacıklar) içeren sahnede, 19342 adet poligon var. First Person adlı ikinci demonun aksine Race'de tek geçişli Rendering söz konusu.

Tüm bunların dışında demo içinde

Direct 3D altında, Trilinear Filtered Texture Mapping, Vertex Fog ve Diffuse Gouraud Shading gibi algoritmalar var.

Test platformu:

(VSync kapalı)
PIII 500 işlemci
AsusP2B BX anakart
128Mb SDRAM
8.4 GB IBM IDE sabit disk
40x Pioneer CD Sürücü

Ekran Kartları

TEKNİK						CHIP PUANLARI							
	Marka, Model	Distribütör Firma, Telefon	Chipseti	Mimarı	Ram (MB)	Incoming*	Quake*	CHIP 3D Mark*	Viewperf 6.1*	Ergonomi*	Topl. CHIP Puanı*	Fiyat (S + KDV)	CHIP'in Yorumu
1	Diamond Viper V770 Ultra	Kama, Multimedia (212) 233 30 30, (212) 212 86 50	Nvidia Riva TNT II Ultra	AGP 4x	32	288	190	5649	640	60	66.76	230	Yüksek 3D Mark ve Incoming performansı
2	Matrox Millennium G400 Dual	Turanlı (212) 216 05 20	G400	AGP 2x	32	264	158	5983	308	85	66.09	235	En yüksek 3D Mark performansı
3	Elsa Erazor III	TET (212) 250 36 32	Nvidia Riva TNT II	AGP 4x	32	248	170	5164	717	95	65.72	265	En yüksek OpenGL performansı
4	Asus AGP V3800 Ultra	Çiğli Elektronik (212) 273 14 91	Nvidia Riva TNT II Ultra	AGP 4x	32	274	198	4572	640	100	63.43	320	3D gözlük ile beraber geliyor
5	Leadtek Winfast S320 II Ultra	Turcom (216) 330 57 83	Nvidia Riva TNT II Ultra	AGP 4x	32	264	198	4777	640	80	63.08	250	Yüksek Incoming ve Quake puanı
6	Creative 3D Blaster TNT2 Ultra	Multimedia, Empa, Genpa (212) 212 98 50, (212) 599 30 60	Nvidia Riva TNT II Ultra	AGP 4x	32	281	196	4557	642	50	60.51	245	Ek yazılım yok
7	3D FX Voodoo3 3000	Ölçsarı (212) 280 97 01	Voodoo3 3000	AGP 2x	32	256	249	3259	55	80	59	219	En yüksek Quake puanı
8	Gigabyte TNT2	Empa (212) 599 30 50	Nvidia Riva TNT II	AGP 4x	32	271	167	4511	637	50	57.48	193	Yüksek fiyat/performans oranı
9	Leadtek Winfast S320 II	Turcom (216) 330 57 83	Nvidia Riva TNT II	AGP 4x	32	269	175	4037	635	60	56.78	220	Ortalama performans
10	Diamond Viper V770	Kama, Multimedia (212) 233 30 30, (212) 212 86 50	Nvidia Riva TNT II	AGP 4x	32	205	177	4451	637	60	55.5	205	En düşük Incoming puanı

■ Sütundaki en iyi değer * Değerlerin yüksek olması daha iyi ** Gen-pa: (212) 288 10 78

CD Sürücülerini Nasıl Test Ettik?

Özellikle CD-R, CD-RW ve test amacıyla çizdiğimiz CD'leri okurken takılan CD sürücülerin sayısı hiç te az değil.

Test sırasında CD-Mess adlı programı kullandık. Program, ortalama veri transferi ve erişim zamanını ölçüyor. Kullandığımız diğer bir program, yine aynı kişinin yazdığı CD-Err adlı hata düzeltme ölçümü programı.

CD-Err, hata düzeltme performansını ölçmek için çiziklerle dolu bir CD üzerinde çeşitli okuma testleri yapıyor. Bu testler bittiğinde testin tamamlanması için gereken sürenin kısa olması, o sürücünün hata düzeltme performansının yüksek olduğunu gösteriyor.

CD-ROM sürücüler testinde diğer bir test kriterimiz ise Autorun özelliği içeren bir CD'nin sürücü tarafından tanınma süresi. Testte kullandığımız fakat puanlamaya katmadığımız bir test kriteri ise, CD-ROM Drive Analyzer adlı programın sonuçları oldu. Program okuma sırasında sürücünün çıkabildiği maksimum hızı ve düştüğü minimum hızı ölçüyor.

Bu şekilde sürücünün okuma sırasında zorlandığı zaman CD'ye verdiği tepkiyi anlamak mümkün. Bazı sürücüler bu testte minimum değer olarak 0'a kadar düştüler. Yani hiç veri okumadan durdular.

Bazılarıysa kısa bir afallama süresinden sonra hızlanarak yollarına devam ettiler. Bu testi CD-Err hata düzeltme testiyle karıştırmamak gerek. Zira hata düzeltme testi sırasında CD üzerinde ciddi çizikler varken Drive Analyzer programıyla test sırasında temiz bir CD kullandık.

Dolayısıyla test programlarının ve sürücülerin önemli ölçüde çizik içeren CD ile temiz CD'ye gösterdiği hata düzeltme ve okuma işlemi her zaman tutarlı olmadı.

Testte kullanılan puanlama yöntemi

Puanlama yaparken ortalama transfer

oranının toplam puan üzerinde %45'lik bir ağırlığı oldu. Erişim süresinin ise toplam puana katkısı %25'ti. Hata düzeltme performansının CHIP puanı üzerinde %20'lik etkisi olan testimizde, Autorun CD tanıma testi için %10'luk bir ağırlık saptadık.

Test Platformu:

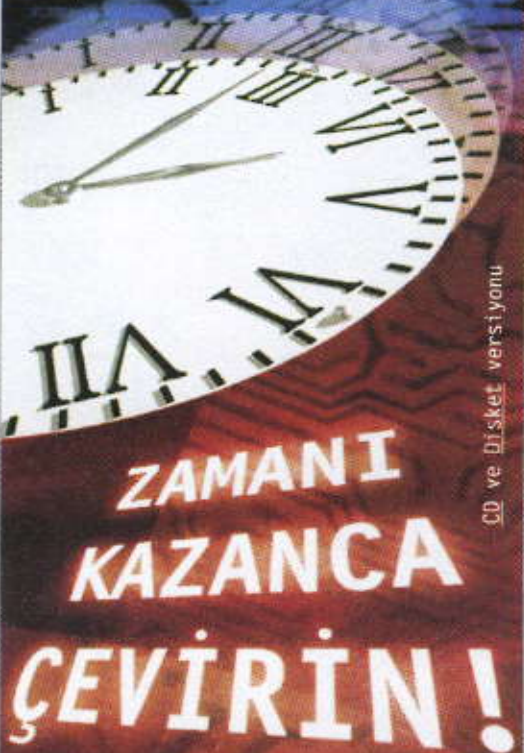
Pii 450 128MB SDRAM
Asus P2B BX anakart
8.4 GB IBM IDE sabit disk
Diamond Viper550 ekran kartı

CD Sürücüler

		TEKNİK		CHIP PUANLARI							
Marka, Model	Distribütör Firma, Telefon	Arayış	Hızı	Önbellek (Cache)	Ortalama Veri Transfer Hızı (Kb/s)*	Ortalama Erişim Süresi (ms)**	Hata Düzeltme Performansı**	Autorun CD Tanıma**	Topl. CHIP Puanı*	Fiyat (\$ + KDV)	CHIP'in Yorumu
1 Toshiba XM6502B	Karim (212) 233 30 30	IDE Ultra DMA 33	40x	128K	3629.9	76.1	64.9	12	76.81	62	En yüksek ortalama veri transfer hızına sahip
2 Sony CDU4011-10	Pamir (212) 258 65 90	IDE Ultra DMA 33	40x	128	3472.1	77.4	64.6	9	76.22	59	Fiyat/performans oranı yüksek
3 Pioneer DR-944	Multimedia (212) 212 98 50	IDE Ultra DMA 33	40x	128K	3493.7	76.8	64.3	10	76.12	62	İyi sayılabilecek okuma hızı
4 Philips PCA402CD	Karim, SKY***, Boğaziçi Bilg. (212) 212 98 50, (212) 212 89 24, (212) 288 92 92	IDE Ultra DMA 33	40x	128K	3471.4	80.3	63.4	9	75.93	59	Başarılı hata düzeltme
5 Asus CD-S550	Çiçi Elektronik (212) 273 14 91	IDE Ultra DMA 33	50x	128K	3343.0	71.6	63.2	10	75.87	70	Testteki en iyi erişim süresi ve hata düzeltme performansı
6 LG CRD-8400B	Ufotele (212) 274 55 00	IDE Ultra DMA 33	40x	128K	3519.5	79.6	66.5	9	75.87	54	Okuma kararlılığı çok yüksek
7 Philips PCA402CD	Karim, SKY***, Boğaziçi Bilg. (212) 212 98 50, (212) 212 89 24, (212) 288 92 92	IDE Ultra DMA 33	46x	512K	3373.3	94.4	66.1	8	72.55	59	Başarılı hata düzeltme, gürültülü
8 Delta OPC-K101	AK, Eryi (212) 253 30 00, (212) 212 62 21	IDE Ultra DMA 33	40x	128K	3395.1	105.0	63.3	8	72.13	43	Başarılı hata düzeltme
9 Mida LTN-382	Delegat (212) 288 53 11	IDE Ultra DMA 33	40x	128K	3202.3	79.2	71.9	8	71.95	45	En düşük ortalama veri transfer hızına sahip
10 Toshiba XM6402B	Karim (212) 233 30 30	IDE Ultra DMA 33	32x	128K	3454.9	84.9	71.4	12	71.74	55	Okumakta zorlandığı bölgelerde çabuk toparlanıyor

* Sütundaki en iyi değer * Değerlerin yüksek olması daha iyi ** Değerlerin düşük olması daha iyi ***SKY: (212) 225 68 08

info@alpha.samtek-itc.com.tr
http://www.samtek-itc.com.tr

CD ve Disket versiyonu

**ZAMANI
KAZANCA
ÇEVİRİN!**

Artık çevirebilirsiniz...

- MacOS
- Win3.1
- Win95
- WinNT

ÇEVİRMEN

İngilizce'den Türkçe'ye

Bilgisayar Destekli Çeviri Sistemi

45.000 kelimelik kullanıcı tarafından
genişletilebilir genel amaçlı sözlük

35.000 kelimelik kullanıcı tarafından
genişletilebilir; teknik, tıp ve işletme
amaçlı sözlük setleri

İlk yılı ücretsiz, kullanım ve
güncelleştirme desteği

Scanner ve OCR yazılımı ilavesi ile
komple çeviri seti

samtek-itc
ileri teknoloji merkezi a.ş.

Farabi Sk. 31/4 06690 Çankaya / ANKARA
Tel: 0312-467 45 25, Fax: 0312-467 45 24
19 Mayıs Mh. Esin Sk. 9/9 Erenköy
81090 Kozyatağı İSTANBUL
Tel: 0216-467 51 41, Fax: 0216-302 89 52

CHIP TOP 10 Testleri

Yazıcıları Nasıl Test Ettik?

Mürekkep püskürtmeli ve lazer yazıcıları farklı kriterlerle test ettik. Hazırladığımız CHIP Test dokümanları, yazıcıları gerçekten zorladı.

Renkli mürekkep püskürtmeli yazıcılar için toplam sonuç 4 kriterimiz olan metin ve grafik baskı hızı, baskı kalitesi, ayrıca dokümantasyondan aldıkları sonuçlarla hesaplandı. Ağırlıklı yüzdelere sırasıyla %25, %25, %40 ve %10. Test için Windows 98, Star Office 5.0 ve Imaging kullanıldı. Hız: Yazıcılar metin, grafik ve fotoğraf değerlendirme için üç test dokümanı yazdırıyorlar. Metin hızı, çeşitli yazı tiplerine ve bir de firma logosuna sahip beş sayfalık bir iş mektubu ile ölçüldü.

Mürekkep püskürtmeli yazıcılarda, yazdırma parametrelerinin ayarı, birçok seçenek olduğu için, biraz problemli. Doğrudan bir karşılaştırma yapabilmek için metin baskısında standart kalite için normal kağıt kullandık. Hız ve kalite arasındaki ikilem için en uygun orta yolu bu şekilde bulmaya çalıştık.

Hız ölçümü için StarWriter'da yazdırma görevinin başlatılmasıyla beşinci kağıdın çıkış tepsisinden tamamen çıkması arasındaki süre alındı.

İkinci değerlendirmede hem grafik, hem metin, hem de fotoğraflar içeren bir kombi doküman kullandık. Bu çıktı en yüksek kaliteyle yazdırıldı. Mürekkep püskürtmeli yazıcılarda tabakalı özel kağıt kullandık.

Üçüncü test dokümanı olarak tam sayfalık bir fotoğraf söz konusu. Tüm

yazıcılarda metin baskı hızı değerlendirme için beş sayfalık dokümanın yazdırılma süresi kullanıldı. Grafik çıktı hızı, kombi dokümanın ve fotoğrafın baskı süreleriyle ölçüldü.

Baskı Kalitesi: Baskı kalitesi de metin ve grafik baskı kalitesi olmak üzere iki ayrıldı. Metinde hem beş sayfalık mektuptaki hem de kombi sayfasındaki harfler dikkate alındı.

CHIP, kombi dokümanın yanısıra tam sayfalık maksimum kalitedeki bir fotoğraf baskısını da grafik değerlendirme için kullandı. Fotoğraftaki renk geçişleri, keskinlik gibi kriterlere tek tek not verilerek toplam bir puan ortaya çıkarıldı.

Lazer Yazıcılarda Test Kriterleri

Lazer yazıcılarda yeni ve mürekkep püskürtmeli yazıcılardan farklı bir test yöntemi söz konusu. 10 sayfalık bir iş mektubu (Word) ve tek sayfalık bir kombi doküman (Corel Draw) kullanılıyor. Bunlarla baskı hızı ve kalitesi ölçülüyor.

Test platformu

PII450 Asus P2B BX anakart
128MB RAM
8.4Gb IBM EIDE disk
Diamond Viper550 ekran kartı
17" Hitachi CM611ET
36x Pioneer Cd Sürücü

Baskı hızı yazıcı seçiminde oldukça önemli bir rol oynuyor.

Mürekkep Püskürtmeli Yazıcılar

		TEKNİK				CHIP PUANLARI							Fiyatı (+ KDV)	CHIP'in Yorumu
Marka, Model	Distribütör Firma, Telefon	Baskı Hızı s/b (sayfa/dak)	Baskı Hızı renkli (sayfa/dak)	Çözünürlüğü (dpi)	Bağlantı Şekli	Boyutu (mm)	Ağırlığı (kg)	Kartuş Sayısı	Office baskı hızı (sn)**	Resim baskı hızı (sn)**	Resim Kalitesi*	Dokümantasyon*	Topl. CHIP Puanı*	
1 Epson Stylus Color 640	Romar (212) 252 08 09	8	4	1140x720	Paralel	162 x 429 x 231	5.2	2	152	144	72	85	71.10	77.990.000 TL Genel olarak yüksek performans
2 Epson Stylus Color 440	Romar (212) 252 08 09	8	2.5	720x720	Paralel	162 x 429 x 234	5.2	2	256	131	86	85	70.97	57.990.000 TL Mükemmel fiyat/performans oranı
3 HP 815C	HP (0212) 224 59 25	8	5	600x600	Paralel, USB	165 x 446 x 355	5.5	2	150	157	71	85	69.46	295 \$ Hızlı baskı
4 Lexmark Color Jetprint 3200	Pera (212) 220 04 40	6	2.5	1200x1200	Paralel	208 x 465 x 279	3.3	2	193	158	78	80	67.97	165 \$ İyi sayılabilecek fiyat/performans oranı
5 Xerox Docuprint XJ6C	Xerox (212) 274 93 54	8	4	1200x1200	Paralel	152 x 432 x 203	4.2	2	146	232	82	70	65.48	219 \$ Yüksek baskı kalitesi, dokümantasyon yetersiz
6 Lexmark Color Jetprint 5700	Pera (212) 220 04 40	8	4	1200x1200	Paralel	180 x 425 x 240	3.8	2	145	238	71	80	62.32	208 \$ Testteki en yüksek otis baskı hızı
7 Olivetti Artjet 20	Uloteck (0212) 222 28 23	10	6	1200x1200	Paralel	210 x 436 x 170	4.3	2	229	156	66	60	59.33	365 \$ 800'lü hatlarla ücretsiz destek
8 Canon BJC-6000	Hesnak (216) 391 66 00	8	5	1440x720	Paralel	210 x 436 x 170	4.3	4	198	325	70	60	54.31	349 \$ Kartuşları aynı aynı değişimlebilir
9 Olivetti JP883	Uloteck (212) 222 28 23	6	2.5	1200x600	Paralel	405 x 404 x 251	4.3	2	160	242	51	60	52.35	150 \$ 800'lü hatlarla ücretsiz destek
10 Xerox Docuprint XJ6C	Pera (212) 220 04 40	5	2.5	1200x600	Paralel	280 x 416 x 103	5.1	4	338	204	45	70	44.64	164 \$ Tek tek değiştirilebilen kartuşlar

■ Sütundaki en iyi değer * Değerlerin yüksek olması daha iyi ** Değerlerin düşük olması daha iyi

1500\$'ın Altındaki Lazer Yazıcılar

		TEKNİK				CHIP PUANLARI							Fiyatı (+ KDV)	CHIP'in Yorumu
Marka, Model	Distribütör Firma, Telefon	Baskı Hızı (sayfa/dak)	Çözünürlüğü (dpi)	Ram	Bağlantı Şekli	Boyutu (mm)	Ağırlığı (kg)	Çalışması için geçen süre (sn)**	Office baskı hızı (sn)**	Resim baskı hızı (sn)**	Resim Kalitesi*	Dokümantasyon*	Topl. CHIP Puanı*	
1 Canon LBP-1760	Hesnak (216) 391 66 00	17	1200	4 MB	Paralel	507x400x346	18	25	47	17	73	75	64.69	1349 En yüksek resim baskı hızı
2 Brother 1660E	Genpa (212) 268 10 78	16	1200	8 MB	Paralel, USB, RS-232C	371x326x303	15	16	52	18	73	75	83.6	1267 Yüksek baskı hızı
3 Xerox Docuprint N17	Xerox (212) 274 93 54	12	1200	16 MB	Ethernet 10 Base2, Paralel	442 x 418 x 294	18.6	12	53	27	85	70	62.04	1280 \$ Kaliteli ve hızlı baskı
4 Epson EPC-5700	Romar (212) 252 08 09	8	1200	4 MB	Paralel, RS232C	397 x 463 x 251	7.5	19	85	27	82	85	57.90	185.990.000 TL Zengin dokümantasyonu
5 Oki 10ex	Bilgişas (0212) 275 00 20	10	1200	2 MB	Paralel	200 x 330 x 377	10	12	70	19	64	75	55.17	784 DM Yüksek grafik baskı hızı
6 Brother 1050	Genpa (212) 268 10 78	10	1200	4 MB	Paralel	390 x 245 x 365	7.2	15	75	24	72	70	54.44	555 \$ İyi sayılabilecek fiyat/performans oranı
7 Panasonic KXP6500	Pancom (212) 274 47 55	6	1200	512 K	Paralel	132 x 378 x 287	6.5	19	108	21	75	65	54.18	390 \$ Ofis baskı hızı düşük
8 Lexmark Optra K1220	Pera (212) 220 04 40	12	1200	2 MB	Paralel	286 x 402 x 414	17	18	62	33	68	75	52.35	779 \$ Baskı kalitesi düşük
9 Xerox Docuprint P6e	Xerox (212) 274 93 54	8	1200	4 MB	Paralel	345 x 355 x 405	7	19	91	28	78	70	50.78	384 \$ Uygun fiyat, genel olarak düşük performans
10 Xerox P1202	Xerox (212) 274 93 54	12	1200	4 MB	Paralel	300 x 426 x 220	11	14	62	35	77	70	50.10	675 \$ Yüksek otis baskı hızı

■ Sütundaki en iyi değer * Değerlerin yüksek olması daha iyi ** Değerlerin düşük olması daha iyi

Tarayıcıları Nasıl Test Ettik?

Masaüstü yayıncılığın gelişmesi ve yaygınlaşmasıyla tarayıcılar ev kullanıcıları için önemli donanımlar arasında yerini aldı.

Tarayıcıları test ederken hız, tarama kalitesi ve dökümantasyon olmak üzere 3 ayrı kriter kullandık. Hız testinde 300dpi ve 600dpi renkli taramanın yanında 600dpi'lik siyah beyaz tarama hızını ölçtük.

Tarama kalitesi için de benzer şekilde 300dpi ve 600dpi renkli taramanın yanında 600dpi'lik siyah beyaz tarama işlemleri gerçekleştirdik ve tarama sonucunda elde edilen resimleri karşılaştırarak puanladık. Bu kriterlerin hepsi toplam puanı %15'erlik oranlarda etkilerken, dökümantasyonun da %10'luk katkısıyla toplam CHIP puanını elde etmiş olduk.

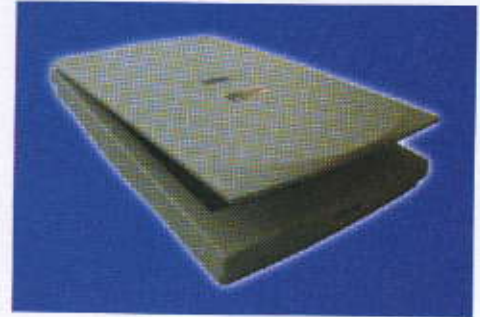
Tarama kalitesini puanlarken kullandığımız fotoğraflar, özel olarak çekilmiş, kaliteli ve farklı renk geçişlerine sahiptir. Renk geçişlerindeki farklılıklar ya da dağılmalar tarama kalitesini puanlarken dikkat ettiğimiz kriterler ara-

sında.

Tarayıcıları test ederken hız, tarama kalitesi ve dökümantasyon olmak üzere 3 ayrı kriter kullandık. Hız testinde 300dpi ve 600dpi renkli taramanın yanında 600dpi'lik siyah beyaz tarama hızını ölçtük.

Tarama kalitesi için de benzer şekilde 300dpi ve 600dpi renkli taramanın yanında 600dpi'lik siyah beyaz tarama işlemleri gerçekleştirdik ve tarama sonucunda elde edilen resimleri karşılaştırarak puanladık.

Bu test kriterlerinin hepsi toplam puanı %15'erlik oranlarda etkilerken, dökümantasyonun da %10'luk katkısıyla CHIP puanını elde etmiş olduk. Tarayıcıların tarama kalitesini puanlarken kullandığımız fotoğraflar, özel olarak çekilmiş, kaliteli ve farklı renk geçişlerine sahiptir. Renk geçişlerindeki farklılıklar ya da dağılmalar tarama kalitesini

puanlarken dikkat ettiğimiz kriterler arasında.

Tabloda sunduğumuz tarayıcıların ev kullanıcılarına yönelik olabilmesi için, 300 \$'ın altındaki tarayıcıları test ettik.

Test Platformu:

PIII 500
128MB SDRAM
Asus P2B BX anakart
8.4 GB IBM IDE sabit disk
Diamond Viper550 ekran kartı

300\$'ın Altındaki Tarayıcılar

TEKNİK						CHIP PUANLARI											
	Marka, Model	Distribütör Firma, Telefon	Fiziksel Çözünürlüğü	Renk Derinliği (bit)	Bağlantı Şekli	Boyutu (mm)	Ağırlığı (kg)	600 dpi renkli resim tarama hızı (sn)**	300 dpi renkli resim tarama hızı (sn)**	600 dpi griy tonunda resim tarama hızı (sn)**	600 dpi renkli resim tarama kalitesi*	300 dpi renkli resim tarama kalitesi*	600 dpi griy tonunda resim tarama kalitesi*	Dökümantasyon**	Topl. Chip Puanı*	Fiyatı (\$ + KDV)	CHIP'in Yorumu
1	HP Scanjet 3200C	HP (212) 224 59 25	600x1200	30	Paralel	467x310x140	3.7	75	44	34	57.36	74	72.7	60	59.98	131	Yüksek hızla tarama
2	Epson GT-7000	Romer (212) 252 06 09	600x2400	36	USB	440x320x140	2.2	120	32	60	67.50	73	53.78	85	59.55	289	Özellikle 300 dpi'da çok başarılı
3	HP Scanjet 4200C	HP (212) 224 59 25	600x1200	36	USB	454x260x93	2.8	62	20	78	65.00	70	57.89	60	59.14	252	En yüksek 300 dpi renkli tarama hızı
4	Microtek Phantom336CX	Ölçsan (212) 280 97 61	300x600	36	USB	416x264x43	3.5	32	69	30	56.89	65	52.12	80	54.67	99	Hızlı siyah-beyaz tarama
5	Microtek Scanmaker X6	Ölçsan (212) 280 97 61	600x1200	36	USB	439x292x61	5	138	40	80	56.62	75	53.42	65	53.49	192	Genel performans oldukça iyi
6	Mustek 600CU	Mascom, Multimedia****	300x600	30	USB	404x268x54	2.3	102	44	51	56.96	74	44.32	70	52.16	92	Yüksek fiyat/performance oranı
7	Primax One Touch 7600	Mascom (212) 212 13 66	600x1200	36	Paralel	440x290x65	2.9	102	50	61	54.14	64	53.78	80	51.64	98	Türkçe destekli dökümantasyon
8	Mustek 1200 SP	Mascom, Multimedia****	600x1200	36	SCSI	470x298x100	3.4	210	105	78	54.85	85	57.1	70	51.13	255	Kaliteli renkli tarama
9	Umax Astra 1220S	Boğaziçi (212) 217 29 24	600x1200	36	SCSI	471x312x99	3.6	210	110	127	54.63	82	50.98	80	49.98	217	Kaliteli 300 dpi tarama, pahalı
10	Genius Vivid Pro2	Boğaziçi (212) 217 29 24	600x1200	36	Paralel	486x292x90	3.7	105	58	105	57.23	60	50.39	80	49.55	91	Uygun fiyat

■ Sütundaki en iyi değer * Değerlerin yüksek olması daha iyi ** Değerlerin düşük olması daha iyi ***Mascom Tel: (212) 212 13 66 Multimedia Tel: (212) 212 98 50

CD Yazıcıları Nasıl Test Ettik?

Başarılı bir kayıt işlemi için CD Writer'ın bireysel başarımı dışında, genel olarak sisteminizin hızlı ve stabil olması şart.

Test sırasında okuma hızı için ortalama veri transferi, maksimum değer ve minimum değer olmak üzere üç ayrı kriter kullandık.

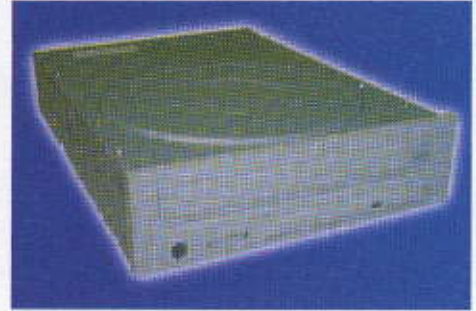
Maksimum değer, okuma sırasında çıkılan tepe noktasını yansıtırken, minimum değer de CD okunurken yazıcının düştüğü en küçük okuma değerini gösteriyor. Bu aşamada belirtmemiz gereken önemli bir konu, ortalama veri transferinin bu iki değerlerin ortalaması alınarak oluşturulmadığı.

Çünkü her iki değer de belli bir süreçten bağımsız uç değerler. Yani 10 dakikalık bir okuma testinde, yazıcı 10 saniye boyunca 700Kb/sn veri aktarımı yaparken, 9 dakika 50saniye boyunca 1200kb/sn ya da üzeri veri aktarımı yapmış olabilir. Bu aşamada, bu değerlerin ortalaması, ortalama veri transferini yansıtmış olmaz. Maksimum ve minimum değerlerin verilmesi, daha çok

CD'nin okunması sırasında yazıcının CD'ye gösterdiği reaksiyonu anlatmak içindir.

Ortalama veri transferi ise, adından da anlaşılabilirceği üzere yazıcının zamana bağımlı olarak gösterdiği veri aktarım performansını yansıtır. Burada ki her üç kriterin sayısal olarak büyük olması arzu edilir.

Yazıcıların kaydetme başarımını ölçmek için Audio ve Data olmak üzere iki ayrı format kullandık. Kayıt/kopyalama testi için Audio ve Data CD'lerini kopyaladık ve çıkan süreyi puan olarak teste dahil ettik. Bu testlerde çıkan sürenin mümkün olduğu kadar az olması istenir. Veri erişimi ve CPU kullanımı ise, isimleri üzerlerinde kriterler. Her iki değer de küçük olması, performansın da yüksek olması anlamına geliyor. Toplam Chip puanını hesaplarken kullandığımız ağırlıklı notlama sistemi,

yüzde 25 veri kaydı, yüzde 25 Audio kaydı, yüzde 20 ortalama transfer oranı, yüzde 10 dokümantasyon, yüzde 15 veri erişim süresi ve yüzde 5 işlemci kullanımı şeklinde oldu.

Test Platformu:

PII 450 128MB SDRAM
Asus P2B BX anakart
8.4 GB IBM IDE sabit disk
Diamond Viper550 ekran kartı
40x Pioneer CD sürücü

CD Yazıcılar

			TEKNİK			CHIP PUANLARI											
	Marka, Model	Distribütör Firma, Telefon	Arabirimi	RW/Yazma/Okuma	Önbellek (Cache)	Transfer Hızı maksimum (Kb/s)*	Transfer Hızı minimum (Kb/s)*	Ortalama Veri Transfer Hızı (Kb/s)*	Ortalama Erişim Süresi (ms)**	CPU Kullanımı**	Audio-CD (dk) (73.44 min)**	Data-CD (dk) (73.44 min)**	Dokümantasyon*	Topl. CHIP Puanı	Fiyatı (\$ + KDV)	CHIP'in Yorumu	
1	Sony CRX 120E-RP	Pampa (212) 256 65 90	IDE	4/4/24	2MB	3354	1196	2867	106	2.87	22.23	10.40	9	67.9	360	En iyi veri transfer hızı ve erişimine sahip	
2	Sony CRX 100E-RP	Pampa (212) 256 65 90	IDE	2/4/24	1MB	3200	1554	2869	111	3.06	22.34	10.50	9	67.65	299	Yüksek performans	
3	HP	Karma (212) 233 30 30 HP (212) 224 59 25	IDE	4/4/24	2MB	2260	0	2426	115	3.40	22.36	10.40	10	65.45	347	En iyi dokümantasyon	
4	Ricoh MP 7040A-DP	Ufotek (212) 274 56 60	IDE	4/4/20	2MB	2543	1218	2523	123	3.32	16.48	15.32	8	60.98	399	Yüksek okuma ve yazma hızı	
5	Mitsumi CR 4802 TE	Karma, Empa*** (212) 233 30 30	IDE	2/4/8	2MB	1197	827	1197	169	3.16	15.40	15.36	9	53.76	317	Genel olarak yüksek performans	
6	HP 8100i	Karma (212) 233 30 30 HP (212) 224 59 25	IDE	2/4/24	1MB	1990	323	1783	113	3.26	24.50	16.50	10	53.28	454	Düşük veri erişim süresi, pahalı	
7	Yamaha 4416E	Multimedia, SKY***	IDE	4/4/16	2MB	1297	939	960	161	3.18	17.15	15.47	7	49.02	389	Ortalamanın üzerinde performans	
8	Philips CDRW400	Boğaziçi Bilgisayar, SKY***	IDE	4/4/16	2MB	1298	576	971	320	2.71	17.38	21.20	8	43.60	435	Düşük CPU kullanımı	
9	Creative Blaster2224	Gen-pa, Empa, Multimedia***	IDE	2/2/24	2MB	1812	0	1809	150	3.44	32.03	33.30	6	38.0	315	Veri erişim hızı yüksek	
10	Philips PCA 3610RW	Boğaziçi Bilgisayar, SKY***	IDE	2/2/6	1MB	972	698	967	320	20.8	32.39	33.46	9	32.13	345	Kayıt yazılmasına ait rengin dokümantasyon	

* Sütundaki en iyi değer * Değerlerin yüksek olması daha iyi ** Değerlerin düşük olması daha iyi *** Boğaziçi Bilg. (212) 288 92 92, Empa (212) 599 30 50, SKY (212) 225 68 08, Gen-pa (212) 288 10 78, Multimedia (212) 212 98 50

Yazılım'da bu ay

Yazılım İnceleme

Çeşitli yazılım ürünlerinin incelenmesi, ayrıntılı açıklamalar ve yorumlar. Sf. 144

Office 2000

Office 2000'in başka hiçbir yerde bulamayacağınız en gizli fonksiyonları. Sf. 148

PC'de Sinema

CHIP bu ay en popüler Software DVD Player'ları ve gereken bileşenleri mercek altına alıyor. Sf. 158

Word'de Şablonlar

Şablonları kullanarak Word'de çok daha hızlı ve verimli bir şekilde çalışabilirsiniz. Sf. 166

Aynı Shareware'leri

Sizler için seçtiğimiz ve CHIP CD'sinde yer alan en iyi Shareware'ler. Sf. 174

Evinizdeki Stüdyo

Bilgisayarla müzik serisinin ikinci bölümünde işin yazılım yönünü ele aldık. Sf. 180

Haber Sunucuları

Linux altında bir haber grubu sunucusu kurulumu ve puf noktaları. Sf. 184

Diskeeper 5.0

Sürücü Bölünmelerine Son

Windows 95, 98 ve NT farkı gözetmeden tüm ağ üzerinde Defragmentasyon yapabilen, MFT ve Paging File'ı da koruyabilecek bir program.

Dosyaların ve boşlukların küçük parçalara bölünmesi ve dağınık bir şekilde disk üzerinde yer alması anlamına gelen fragmentasyon piyasadaki en ileri işletim sistemi de dahil olmak üzere tüm bilgisayar sistemlerini ciddi bir şekilde etkiler. Kişisel kullanıcılarda bu bozulma lokal boyutlarda kalmasına rağmen, Network üzerinde performans etkileri daha büyük olur. Maksimum performans kazanımları ise ancak tüm Network'ün defrag edilmesi ile sağlanabilir. NT için bu işlem çok kolay ve otomatikleştirilebilir olsa da, Windows 95 ve 98 sistemleri altında çalışan bölümleri için tek çözüm el ile defragmentasyondur.

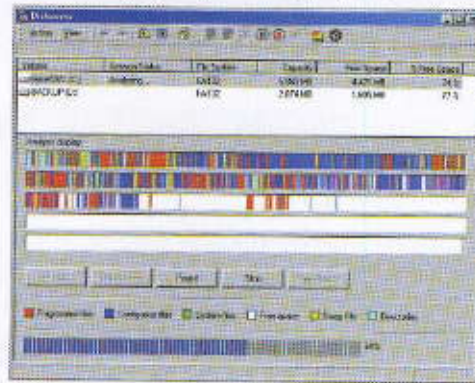
Diskeeper 5.0 ise tüm bu sistemi değiştirerek artık Network üzerinde defragmentasyonun tek bir kontrol ünitesi ile yapılabilmesine olanak sağlıyor. Programın Workstation sürümü bu uyumu sağlamak için kurulum sırasında bilgisayarın hangi işletim sisteminde çalıştığını belirleyip buna uygun sürümü bilgisayara yükliyor.

Kurtaramıyorsanız korumak en iyisidir

Diskeeper içinde yer alan ilgi çekici özelliklerden biri olan Frag Guard, MFT ve Paging File'ların fragmente olmasını engelliyor. NT dosya sisteminin bir parçası olan ve disk üzerindeki bütün dosyalara ait bilgileri tutan MFT'nin parçalanması bu dosyalara erişmek isteyen kullanıcıların performansını da düşürecektir. Microsoft,

MFT'nin On-Line defragmente edilmesinin veri kaybı ve sistem çökmesi gibi sonuçlara yol açacağından sakıncalı olduğunu belirtiyor. Bu durumda sistem Off-Line'da olamayacağına göre, yapılması gereken daha bozulmadan MFT'yi korumak olmalıdır. İşte bunu gerçekleştiren Frag

Guard önce "Boot time fragmentasyon" özelliği ile MFT'yi defrag edip daha sonra korumaya alıyor. Aynı korumayı Paging File'lar için de sağlayan Frag Guard bu iki bölümde de bundan sonra fragmentasyon olmasını, dolayısıyla performans düşüklüğünü engelleyecektir.

Sabit diskiniz analiz ve defrag edilirken siz çalışmaya devam edebiliyorsunuz.

Guard önce "Boot time fragmentasyon" özelliği ile MFT'yi defrag edip daha sonra korumaya alıyor. Aynı korumayı Paging File'lar için de sağlayan Frag Guard bu iki bölümde de bundan sonra fragmentasyon olmasını, dolayısıyla performans düşüklüğünü engelleyecektir.

"Set It and Forget It" ile gelen kolaylık

Sadece Diskeeper'a özgü olan bu "Set It and Forget It" özelliği sayesinde, terminaller defragmentasyon yapılmak üzere bir kez ayarlanıyor ve sonrasında belirlenen aralıklarla defragmentasyon işlemi kendiliğinden otomatik olarak yapıyor. Bu sayede, çok büyük ağlarda dahi terminaller rahatlıkla kontrol altında tutulabiliyor. Özellikle otomatik, transparan ve geri planda olacak şekilde üç türde çalışabili-

yor. Ancak her ne kadar değişik öncelik sıralarına sahip olsa da, aslında sistem arka planda görünmez bir şekilde tüm Network'de çalışmak üzere dizayn edilmiş. Kullanıcılar sistemlerinin defragmente edildiğinin farkında bile olmayacaklardır. Bu özelliği ile program kritik uygulamalar ve

Off-Line olamayacak Internet, e-mail sunucuları ve Office Suite uygulamaları için üst seviyede bir performans sağlayacaktır. Aynı anda birden fazla diski analiz ve defragmentasyon da yapabilen Diskeeper bunu yaparken dahi çok az sistem kaynağı kullanıyor. Oldukça güvenilir olan bu sistemde, dosya kaybı olasılığı da ortadan kalkıyor.

Ürün Bilgisi

Diskeeper 5.0

Bilgi için : Düşkuyusu

Tel : (212) 236 94 46

Faks : (212) 236 94 51

Fiyatı : 99\$-499\$ (Workstation-Server)

- NT yanında Windows 95 ve 98 altında da çalışıyor
- On-Line defragmentasyona izin veriyor
- MFT ve PagingFile'ların fragmentasyonunu önüyor

Undelete for NT: Anında Data Koruması

Dosyalarınız Artık Güvende

Herhangi bir programınızdan, sürücünüzden ya da Windows NT Network'ün herhangi bir noktasında yanlışlıkla silinen dosyalar varsa işte yardımcınız.

Bilgisayar kullanırken her insan gibi mutlaka siz de ufak tefek hatalar yapıyorsunuzdur. Ancak yaptığınız bir hata geri dönülemez maddi hasarlı sonuçlar doğuruyorsa, işte şimdi başınız belada demektir.

Virüs kaynaklı veri kaybının öneminin uzun süredir farkında olunsada, Software geliştiricileri tarafından yeterince vurgulanmamış en büyük data kaybı kaynaklarından birisi de insan hatasıdır. Bu kayıplar, yanlışlıkla silmeler, yanlışlıkla sürücü formatlamaları, uygun olmayan yazılım yüklemeleri ve Network içinde silmeler ile gerçekleşmektedir.

Bu tip hatalar özellikle şirketlerde kritik bilgilerin kaybolmasına ve 10 binlerce dolarlık, hatta bazen daha da yüksek tutarlarda zararlara neden olabilmektedir.

Her zaman Backup çözüm olmayabilir

Backup metodları donanım ve bilgi saklama bölümünün doğru çalışması, datanın bozulmamış olması ve Backup'ın tam iyileşme sağlayacak kadar yeni olması varsayımına dayanmaktadır. Ancak genelde durum böyle değildir ve hiçbir işletim sisteminde kaza sonucu veri kaybı olmaması mümkün olmaz. Recycle Bin de sadece yerel sürücüler ile çalışır ve Network'de silinmiş dosyaları geri kazanamaz. CIO ve IS yöneticileri veri kaybına ve bunun sonucu ortaya çıkan toplam masraflara karşı yeni yollar ararken, kritik bilgilerin

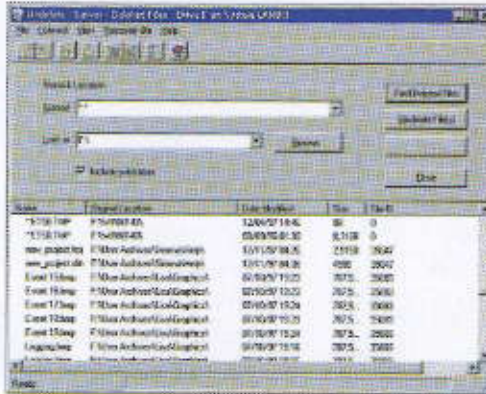
güvenliğini sağlayacak gelişmiş yazılım çözümleri gerekmektedir.

İşte bu türde bir yazılım olan hem Windows NT Server hem de NT Workstation'a yüklenebilen Undelete, yüklendiği bilgisayarda dosya geri kazanımı yapmanın yanı sıra, sistem yöneticilerine Network'deki tüm diğer Undelete yüklü bilgisayarlara bağlanıp programı çalıştırma imkanı da sunuyor.

bilgisayarların disklerindeki silinen dosyaları da geri kazanabiliyor.

Bu Recycle Değil Recovery Bin

Sisteminizdeki hem Server hem de Workstation sürümleri ile tüm Network'ünüz üzerinde çalışabilen Recovery Bin, dosya yöneticisi, Command Line ve herhangi bir uygulamada silinen tüm dosyaları geri kazanabiliyor. Bu

Herhangi bir sürücü içindeki silinmiş dosyalar aynı menü üzerinden bulunup kurtarılabilir.

Aynı zamanda sistem yöneticileri uzaktan tüm diğer yüklenmiş programların nasıl çalışacağını ayarlayabiliyor, çalışmalarını izleyebiliyor ve Network'deki tüm Recovery Bin'lerden dosya geri kazanabiliyorlar. Bu kullanıcılara verilecek destek görevini de kolaylaştırıyor ve hızlandırıyor.

Undelete for Windows NT'nin hem Server hem de Workstation sürümleri bulunuyor. Bunların ikisi de tamamen CD-ROM ile çalışan "Emergency Undelete" özelliğine sahipler. Workstation sürümü, yüklendiği PC'nin sabitdisklerinden dosya geri kazanımına olanak sağlarken, Server sürümü ise buna ek olarak Network'e bağlı diğer

bölüm NT Recycle Bin'in atladığı tüm dosyaları da yakalayabiliyor.

Yanlışlıkla silinen dosyaların hızla geri kazanılmasının oldukça kolaylaştığı bu programda eğer dosya Recovery Bin'de değilse bile, sistem yöneticisi masasından kalkmadan sistemdeki Undelete yüklü her sürücüyü tarayıp dosyaları kurtarabiliyor. Benzer şekilde Recycle Bin'de olmayan dosyaların da dosyanın üzerine bir başka bilgi yazılmadığı sürece Network'deki herhangi bir sabitdiskten doğrudan geri kazanılması mümkün oluyor.

Network güvenliği açısından da oldukça başarılı olan programda, bir dosyanın sa-

dece sahibi ya da sistem yöneticisi tarafından Recovery Bin'den alınmasına izin veriliyor. Undelete'in hem Server hem de Workstation sürümleri bunun için Windows NT ayrıcalıkları ve izinlerini de destekliyor. Böylelikle gerçekten silinmiş çok gizli ya da paylaşılmak istenmeyen bilgilerin yabancı gözler tarafından izlenmesinin de önüne geçilmiş oluyor.

Acil durumlar için Emergency Undelete

Tüm Undelete for NT CD'lerinde Undelete From Disk'in CD'den çalışan sürümü olan "Emergency Undelete" bulunuyor. Bu program silinmiş, ancak geri kazanılabilecek dosyalar için NTFS ya da FAT Partition'larını tarar. Eğer sisteminize bu program henüz yüklenmemişken yanlışlıkla dosya sildiyseniz bu dosyaları kurtarmak için yapabileceğiniz tek şey programı doğrudan CD'den çalıştırmaktır.

Çünkü aksi durumda kurulum sırasında dosyalar silinmiş verilerin üzerine yazılabılır. İşte bunun için kullanılacak olan bu özellik programın en yararlı bölümlerinden birini oluşturuyor.

Ürün Bilgisi

Undelete for NT

Bilgi için : Düşkuyusu

Tel : (212) 236 94 46

Faks : (212) 236 94 51

Fiyatı : 99\$-499\$ (Workstation-Server)

- ➕ Network üzerinde de dosya kurtarma imkanı
- ➕ CD'den çalışan acil kurtarma opsiyonu
- ➕ Dijital Alpha platformu desteği
- ➕ NT erişim hakları ile tam uyumlu ve güvenli
- ➕ İngilizce olmayan NT'ler de çalıştırılabilir
- ➖ Windows 95/98 desteği yok

Accent Professional 2.0

Yabancı Dil Problemi Bitiyor

Kelime işlemciniz ile çalışırken birden fazla dil kullanmaya çalıştığınız zaman çıkan problemler artık bu programla son buluyor.

Eğer daha önce Windows altında yabancı kelimeleri kullanmaya çalıştıysanız, bunun ne kadar sıkıntı veren bir uğraş olduğu biliyorsunuzdur. Ne kadar gelişmiş olsanız Windows 95 ve 98'de çoklu dil özelliği hep arka planda kalıyor. Ne yazık ki bu diğer Windows uygulamaları için de geçerli. Ancak yine de eğer çok karışık diller kullanarak yazılar yazmanız gerekiyorsa ve bunun

bi programlarda olan üst ve alt yazı, sayfa numaralandırma, resim ve posta ekleme, paragraf, karakter stilleri ve tablolar gibi özellikleri içermesinin yanı sıra, OLE, içerik ve indeks yaratma, dipnot, belge karşılaştırma, sürüm ve dilbilgisi kontrolü gibi bazı önemli özellikler ise ne yazık ki yer almıyor.

Bu haliyle mektup ve faks gibi ufak çaplı belgeler için uygun olan Accent, manuel

Yunanca'lar bir yerde olacak şekilde kolayca ayarın yapılabiliyor.

Aynı belge içinde çoklu dil desteği

Accent'i gerçek anlamda diğerlerinden ayıran ise çoklu dil desteği. Burada kullanılacak dili menülerde, dialog kutularında ve On-Line yardımında ayrı ayrı olacak şekilde de tanımlayabiliyorsunuz. Kullanım sırasında ise istediğiniz anda diğer bir dile geçmek mümkün oluyor. Bunu yaptığınız zaman otomatik olarak klavye örtüsü ve gerekiyorsa yazı tipi de değişiyor.

Yani belgenizin değişik bölümleri değişik dillerde olabiliyor. Kavramlar dizini, yazım hataları ve tipleme ise değişen dile göre değişebiliyor. Böylece çoklu dilde yazılmış belgelerin kontrolü de otomatikleştirilmiş oluyor.

Accent birçok yeni TrueType yazı tipi ile beraber geliyor. Times, Sans, ve Courier yazı tipleri batı ve doğu Avrupa, Cyrillic, Yunan ve Türkçe gruplarını da içeriyor. Diğerlerinden farklı yazım stillerine sahip Arapça ve İbranice gibi diller de program tarafından destekleniyor. Yazıların alt ve üst taraflarında çok fazla noktalama işareti içeren bu tip diller de yaşanan problem klavye örtüsü ile halledilmiş. Ayrıca bu iki dile has olmak üzere sağdan sola yazım da destekleniyor.

Accent'in sağladığı diğer özellikler

Accent çoklu dil desteği gibi spesifik özelliklerin yanı-

da, daha genel kullanıma yönelik birçok özellik de sunuyor. Genel amaçlı özellikler arasında; Lotus Organizer 2.0 gibi bir kişisel ajanda, Delrina WinFax Lite 4.0 gibi bir faks programı ve 100 Bitstream TrueType yazı tipi yer alıyor. Çoklu dil özellikleri arasında ise, KeyMaps isimli bir klavye örtüsü düzenleyici ve Berlitz Interpreter adında bir program bulunuyor.

KeyMaps istediğiniz takdirde o an geçerli klavye örtüsünü ekranda gösteren bir yazılımdır. Buradan yine isterseniz Mouse yardımı ile karakter seçme şansınız bulunuyor. Hazırda çok fazla klavye düzeni olmasına rağmen, kendiniz de yeni bir tane yaratıp ister bu program ile, ister başka programlar ile birlikte kullanabiliyorsunuz.

Berlitz Interpreter ise kelimeleri beş dil arasında tercüme edebiliyor. Bu dillerin içinde İngilizce, Fransızca, Almanca, İtalyanca ve İspanyolca bulunuyor. Buradan bir kelimeye bakınca diğer dört dilde karşılığı karşınıza geliyor.

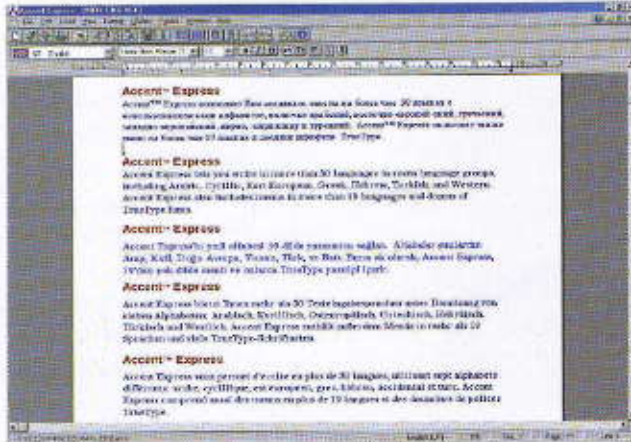
Yine burada yer alan Quiz özeliği ile ise tesadüfi seçilen kelimelerin anlamlarını bulmaya çalışarak kendinizi sınamayabiliyorsunuz. Translate tuşuna bastığınızda sonuçlar karşınıza gelecektir.

Ürün Bilgisi

Accent Professional 2.0

Bilgi için : Ofis Bilgisayar
Tel : (212) 212 36 96
Tel : (212) 216 32 21
Fiyatı : 24\$ + KDV

- + Aynı belge içinde çoklu dil kullanabilme
- + Tanıdık arayüz ve buna dahil edilmiş gelişmiş özellikler
- + Tümünü aynı anda seçilebilen

Tek bir belge üzerinde bile Rusça, Arapça, Türkçe ve batı dilleri gibi diller rahatlıkla kullanılabilir.

için bir kelime işlemci arıyorsanız, Accent Professional 2.0 tam size göre bir yazılım.

Aslında çoklu dil desteğine sahip bir kelime işlemci olan program, Arapça, İbranice, Yunanca, Rusça, Türkçe, batı ve doğu Avrupa dilleri için mükemmel yakın bir destek sağlıyor.

Diğerlerinden farklı bir kelime işlemci

Özel amaçlı bir kelime işlemci olan Accent, kendisinden beklendiği gibi üç büyük program olan Word, WordPerfect, ve Word Pro'nun bir birleşimi gibi çalışıyor. Bu gi-

ve kitap gibi büyük çaplı belgelerin hazırlanması için pek uygun sayılmaz. Programın bir kelime işlemciye ait özellikleri neredeyse Word for Windows 2.0 ile aynı ve böylece Word kullanıcıları bu programı kullanırken pek zorlanmayacaklardır.

Accent'in kendine has özellikleri ise oldukça iyi tasarlanmış ve zaten tanıdığınız arabirime çok iyi şekilde yerleştirilmiş. Örneğin araç çubuğunda yer alan Font kutusunda tüm yazı tipleri diğer kelime işlemcilerden farklı olarak dil türlerine göre dizilmiş. Böylece tüm Türkçe fontlar bir yerde,

Microsoft®

Office

Belgelenmemiş
Fonksiyonlar!

En Gizli Yönleriyle Office 2000

Microsoft'un ofis paketi yeni sürümü ile pek çok pratik yenilik getiriyor. CHIP, dokümanlarda anlatılanlardan daha fazlasına nasıl ulaşabileceğinizi gösteriyor. Office 2000 ile artık daha verimli çalışacaksınız.

Ali Sırmacıyan asirim@yahoo.com

Yine yarım saatlik çalışma boşa gitti!" Selma Hanım karmaşık bir Excel tablosunu düzenliyor ve bazı verileri güncelliyor.

Ancak hücreleri şaşırdı ve verileri yanlış yere girdi- aslında trajik değil ama ap-ralca, çünkü hatasını 50 adım sonra fark etti. Yardımsever ofis asistanı Özgür Bey hemen yorumunu yapıyor: Excel'de sadece 16 adım geri alınabilir.

Teknik olarak daha fazlasını yapmak aslında mümkün, ancak Microsoft 2000'li sürümünde de bunu düşünmedi ve Geri Al fonksiyonunu geliştirmede. Windows Register'ında ayarlamalar yaparak bu durumu düzeltebilirsiniz - böylece 100, hatta daha da fazla adımı

Özetle...

- Office 2000 ile daha verimli çalışmak için en faydalı CHIPuÇları
- Belgelenmemiş fonksiyonlarla Word, Excel ve Outlook'la pratik çalışma
- Access, Publisher ve Frontpage için en iyi püf noktaları

Çoğunluk Terfi Ediyor!

■ Evet ■ Hayır ■ Belli değil

Açık Eğilim: Anketimize katılan 1100 Online kullanıcının yarısından çoğu Office 2000'e yükselmek istiyorlar.

geri alabilirsiniz. Yeni ofis ile ilgili 20'den fazla ipucunun bulunduğu yazımızda bunun nasıl yapıldığını göreceksiniz.

Ofis uygulamaları gittikçe daha kapsamlı olmaya başladığı için önemli ve ilginç fonksiyonları bile bulmak zorlaştı. Bu nedenle, yayın evleri ofis kullanıcılarına 1000 veya daha fazla sayfalık kalın kitapları pazara sürerek yardımcı

olmak istiyorlar. Ancak bu büyük pazarda çeşitli kitaplarda çözüm arayanlar yaklaşık 10 milyon TL civarında para ödemek durumundalar.

Microsoft Office 2000 İçin seçtiğimiz en iyi ipuçları

Yüzlerce sayfa ile boğuşmamız için sizin için aramaya koyulduk ve kitaplarda geçmeyen ve gizli olan en iyi fonk-

siyonları ortaya çıkardık. Bu yazımızda Word, Excel, Outlook, Access, Explorer ve diğerleri ile ilgili en iyi CHIPuyları bulacaksınız. İnternet'i de yeni ipuçları bulmak için kaynak olarak kullanın.

Bunun yanında CHIP yazı işleri olarak biz de sizleri her ay en yeni Office 2000 ipuçları ile bilgilendirmeye devam edeceğiz.

Word için CHIPuyları: Değiştir, Tıkla, Düzelt

Arama ve değiştirmeyi resimler için de kullanın

"Edit" menüsündeki "Replace" fonksiyonu ile sadece kelimeleri değil, resimleri de değiştirmek mümkün. İstedığınız resmi ara belleğe kopyalayın.

"Find and Replace" (Edit menüsü) seçeneği altında "Replace with" alanına "c" yazın. Word, verilen arama kelimesini ara hafızaya kopyaladığınız içerikle değiştirecektir.

Belgelerinizi "Auto Correct" ile dijital olarak imzalayın

Tahminen uzun zamandır belgelerinizi taranmış imzanızla imzalıyorsunuz. MS Word 2000'in Auto Correct'i bu imzayı kısa bir klavye kombinasyonu ile ekliyor. Dijital imzanızı her zamanki gibi bir Word belgesine ekleyin. Daha sonra aktif hale getirmek için grafiği tıklayın. "Tools"tan "Auto Correct"i seçin. Burada imzanızı eklemek istediğiniz zaman kullanacağınız işaret zincirini yazın, mesela "imzadoc".

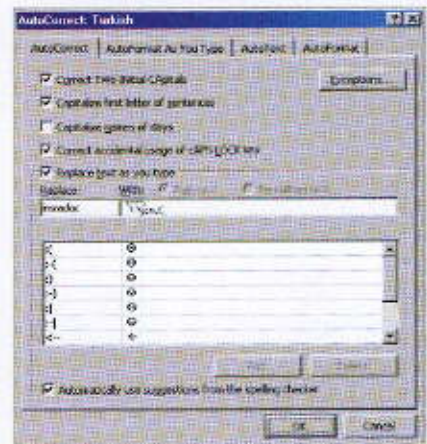
Belge şablonunu Word 2000'e bağlamak

Office 2000 altında belge şablonlarını eskiden oldukları yerde bulamazsınız. Bu dizin bilgisayarınıza ne zaman neyi hangi sıra ile kurduğunuza bağlı.

Doğruyu bulabilmek için "File / Save As..." menüsünden "Document Template"i (Dot) seçin. Ofis otomatik olarak söz konusu klasöre geçecektir. Dikkat edin; çoğunlukla bu klasör "Windows\Application Data\Microsoft\Templates"tir. Artık Explorer'da eski belge şablonunuzu doğru klasöre kopyalayabilirsiniz.

Yeni bir fonksiyon "Click and Type"

Bu yeni Word fonksiyonu işinizi oldukça kolaylaştıracak. Bu fonksiyon ile sayfa veya Web formatında metinlerinizi düzenlemek çok basittir. Farenizi yeni bir paragrafın yakınına çekin. Cursor'da "Metni sola hizala" imgesini göreceksiniz. Cursor'u sağa götürdüğün-

Herşey dijital: Basit bir karakter dizisi ile imzanızı ekleyin.

nüzde metni ortaya hizalama imgesi ve daha da sağa taşıdığınızda sağa hizala imgeleri ekranda belirecektir. Dilediğiniz düzenlemeyi ise çift tıklama ile yapabilirsiniz.

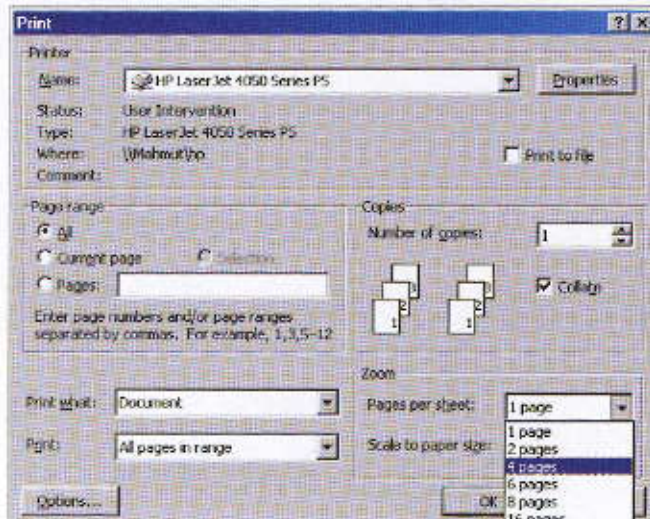
"Click and Type" seçeneği normalde seçili değildir. Seçmek için "Tools / Options" altından "Edit"e girin.

Geliştirilmiş Clipboard'u daha verimli kullanın

Word 2000'in yeni ara kaydı maksimum on iki içeriği birbirinden bağımsız olarak kaydedebiliyor ve daha sonra tek tek geri sunuyor. Burada kaydedilen şeyin metin, grafik, tablo veya ses olması hiç fark etmez.

Deneyin ve görün. "View/Toolbars/Clipboard"a girin. Burada Clipboard'un hâlâ boş olduğunu göreceksiniz. Clipboard'un araç çubuğunu fare ile Word'ün üstüne taşıyın.

Bir paragrafı seçin ve 'Ctrl+C' tuş kombinasyonuna basın, aynı şekilde Excel'den ve diğer programlardan içerikler alın ve Alt+Print tuş kombinasyonu ile

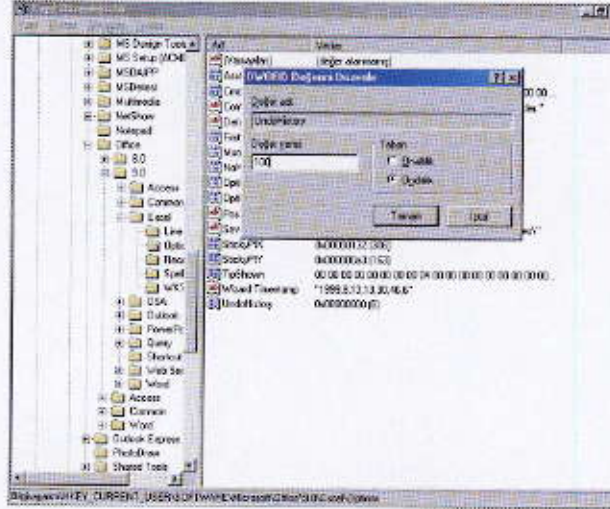
Bir kâğıt üstünde pek çok sayfa: Bugüne kadar bir kâğıda birden fazla sayfa bastırabilmek için harici programlar ve VBA çözümleri gerekiyordu. Artık bu fonksiyon da var.

bir Screenshot hazırlayın. Yeni imge çubuğunda hepsinin kendine ait ikonu ile farklı içerikler görünecektir. Şimdi eklemek için Word'de boş bir yere gelin ve çubuktaki içeriklerden birine farenin sol tuşu ile tıklayın. Clipboard üzerindeki seçtiğiniz içerik eklenecektir.

Dikkat: Bu tarz işlemlerinizi bittiği zaman "Clear Clipboard" imgesini tıklayın. Aksi takdirde RAM'inizi verimli kullanamayacak, Windows ve ofisiniz yavaşlayacaktır.

Pek çok sayfayı bir kâğıda bastırmak

Bir kâğıda birden fazla sayfa bastırabilmek için uzun süre belli Shareware programları veya sadece kendiniz tarafından yazılan VBA çözümleri dışında

Sınırsız Undo: Windows System Registry'sinde Excel'in kaç adımı geri almasını istediğinizi belirleyin. Dikkat: Registry'e yapacağınız gereksiz kayıtlar sisteminizin çökmesine neden olabilir!

Web sayfası sihirbazı, eğer orada kaydedilmiş şablonları kullanıyorsanız, işinizi oldukça kolaylaştırır. Bunları "WebDesign" bölümünde bulabilirsiniz. Word belgeniz üzerinden "Format / Style" menüsü ile asistanı doğrudan açabilirsiniz.

16'nın üzerinde adımı geri almak

Word'de geri alma fonksiyonu ile ilgili herhangi bir sınırlama yok, ancak Excel'de 16'dan fazla "Undo" imkanı yok. Windows Registry'sinde yapacağınız yeni bir kayıt ile tablo hesaplama imkânınızı geliştirin.

Öncelikle Excel'i kapatın. REGEDIT.EXE Registry Editörünü başlatın. "Hkey_CURRENT_USER\Software\Microsoft\Office\9.0\Excel\Options" altında yeni bir DWORD-değeri girin.

Bu yeni değeri "UndoHistory" (boşluk işareti, büyük küçük yazımına dikkat) olarak adlandırın. Yeni kayda 100 değerini girin. Büyük ihtimalle 100'den fazla Undo adımı zaten ihtiyacınız olmayacaktır. Daha yüksek değerler yüksek RAM'lere ihtiyaç duyarlar, örne-

ğin 150 veya daha fazla geri adım için en az 64MB RAM'iniz olmalıdır.

Formül asistanı sayesinde sorunsuz Euro kuru

Manuel olarak TL'den Euro'ya kur hesaplamak istemeyenler formül sihirbazından "Euroconvert" fonksiyonunu kullanabilirler. Örnek: EUROCONVERT(1.20,"DEM","EUR")

Sorgulama içeriklerini MS Query'ye kaydetmek

Microsoft MS-Query fonksiyonu "Save As"i değiştirdi: Artık önceki sürümlerde olduğu gibi bütün sorguyu değil, sadece sorgunun yapısını kaydediyor- yani verilerde kaybolacak. Ancak bu araç ile hazırladığınız sorguların içerikleri yine de kaydoluyor:

Excel altında yeni bir dosya açın ve "Data\Get External Data\New Database Query"i tıklayın. Burada harici veri kaynağını belirtin, sorgulamayı belirleyin ve "Data" altından "Return data to Microsoft Excel"i seçin.

Söz konusu veriler Excel altında güncel çalışma dosyasında belirecektir.

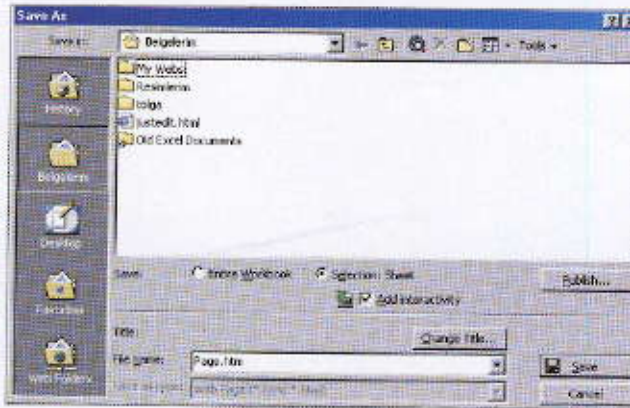

Hazır tasarımlar: Web şablonlarını metin dokümanları için de kullanabilirsiniz.

bir seçenek yoktu. Ancak Word altındaki "Print" seçeneği de artık bu işi yapıyor. Bir kâğıda kaç tane Word sayfası bastırmak istediğinizi seçebiliyorsunuz. Orijinal belgede normal font büyüklüğü olan bir belge kâğıt başına 4 sayfa seçeneğinde de kısmen okunaklı oluyor.

HTML sayfalarını tasarım şablonları ile yapmak

Word 2000 sadece dokümanları "File / Save As-Web Page" ile HTML formatında kaydetmekle kalmıyor. Böyle bir Web sayfasını doğrudan yapabilirsiniz de. Bunun için "File / New" altından "WebPages" üzerinden "Web Page Wizard"ı seçin.

HTML interaktif: Kaydet diyalog penceresinde doğru yeri işaretleyerek tablonuzu üzerinde değişiklik yapılabilen bir Web dokümanı haline getirin.

Daha sonra söz konusu sorguyu kaydetmek için MS Query'de "File / Save As"e basın.

Kesirlerle sayılarla artık daha iyi geçinin

Excel 2000 kendi komut satırlarında kesirlerle başa çıkabiliyor. Ancak çoğu zaman yanlış formata dönüştürüyor. Örneğin "7/8" kesirini "07.Aug." haline getirdi. Yani Excel otomatik olarak kesri tarihe dönüştürdü.

Pratikte oldukça sıkıcı olan bu otomatik dönüşümü ortadan kaldırmak için kesrin önüne sıfır ve bir boşluk işa-

reti koyun: 0 7/8. Böylece format bozulmayacak ve güncel hücrede doğru kesir görünecektir. Bu hücreyi tıkladığınızda Excel değeri hesaplayacak ve 0,875 sonucunu verecektir.

Tablo içeriklerini etkileşimli kaydetmek

Excel 2000, Word ve Powerpoint gibi yeni "File/Save As-Web Page" fonksiyonuna sahip. Ancak bu durumda Statik bir HTML tablosu oluşturulacaktır. Daha sonra bunu doğrudan değiştiremezsiniz, çünkü formüller kaybolur. Eğer başka bir kullanıcının

kendi Browser'ında (örneğin IE 5.0) sizin verilerinizle çalışmasını istiyorsanız şöyle bir yol izleyin: Çalışma dosyasını açın ve Browser üzerinden çalışacak olan arkadaşınızın kullanabileceği alanı seçin. Daha sonra "File/Save As-Web Page"i tıklayın ve "Select-on:Sheet"i seçin. Şimdi "Add Interactivity"i de seçin ve daha sonra kaydedin. Artık klasörden veya Intranet Server üzerinden sayfayı Browser'dan açtığınızda içerikleri seçebilir ve IE5.0'da "Edit" düğmesini tıklayarak değiştirebilirsiniz. "Save" ile yapılan değişiklikler doğrudan dosyaya kaydedilir.

Outlook için CHIPuçları: Arama, Planlama, Import Etme

Microsoft Outlook'u standart olarak düzenleme

Microsoft Internet Explorer dışında bir Browser ile çalışılan ya da başka bir Mail programı test edilen sistemlerde, bazen kurulum sırasında Outlook'un standart ayarları değiştiriliyor. Kurulum sırasında yeni programın standart olarak seçip seçmeyeceğiniz sorulduğunda "Evet" cevabı Outlook 2000'i devre dışı bırakır. Söz konusu tüm fonksiyonlarda yeni araç devreye girecektir. Internet Explorer 5.0'un yardımıyla bu kararı geri alabilirsiniz. IE'yi başlatın ve "Tools/Internet Options"u (alternatif olarak masaüstünde duran ikona farenin sağ tuşu ile tıklayın ve "Properties"i seçin) seçin. E-mail veya Calendar gibi dilediğiniz kategorileri tıklayın ve daha

sonra Client olarak "Microsoft Outlook"u seçin.

Outlook'ta takvimi Web sayfası olarak kaydetmek

Outlook 2000 kullanıcıları takvim bilgilerini Exchange Server olmadan da başkalarına iletebilirler. Outlook altında takviminizi açın ve başkasına iletmek istediğiniz alanı seçin.

"File / Save As Web Page"i seçin ve bilgilerin doğru olup olmadığını pencereden kontrol edin. "Save"i tıklayarak HTML dosyasını bir Server üzerine veya bir klasöre kaydetmiş olursunuz. Başkaları Browser üzerinden tablo olarak kaydedilen takviminizi görebilir ve değişiklikler yapabilirler.

Dikkat: Standart olarak Outlook 2000

altında "Save As Web Page" henüz düzenlenmiş değil. Ofis bu fonksiyonu Office-2000-CD-ROM'u ile sonradan kurma imkânı sağlıyor.

Outlook 2000'de yüksek performanslı arama

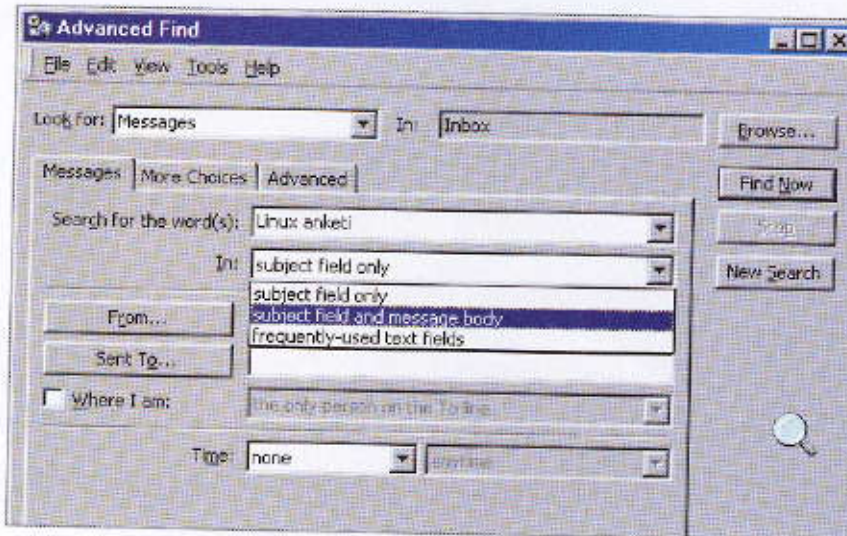
Pek çok kullanıcı Outlook'u oldukça sık kullanır. Takvim, bağlantılar ve farklı posta alanlarında büyük veri miktarlarına ve arama işlemlerine yol açarlar.

Microsoft bu sebepten dolayı Outlook 2000 içinde kullanılan evrensel bir arama fonksiyonu geliştirdi. Buradaki "Find" butonu açılan klasör içinde arama sürecini başlatır. "Advanced Find" ile örneğin haber metinlerinde veya klasörün diğer başlıkları altında aramayı sürdürebilirsiniz.

Outlook, kullanıcının girdiği bağlantıları tüm klasörler altında arar. Bağlantı veri bankasındaki bir kaydı arıyorsanız, "Contacts" penceresini açmamıza bile gerek yok.

Farklı formatlardan veri Import etmek

Outlook 2000'e yükselmek diğer düzenleyici programları bir kenara kaldırmanız gerektiği anlamını taşıyor: "File/Import and Export" fonksiyonu üzerinden "Import from another program or file" seçeneği ile başka formattaki bir dizi veriyi sisteminize taşımış olursunuz. Ancak Outlook Office 2000 CD-ROM'undan yüklenecek bazı önemli Import filtrelerine (Ecco Pro 4.0 ve Act! 3.0/4.0) ihtiyaç duyabilir.

Seçimli arama: Outlook 2000'in arama fonksiyonu pek çok seçenek sunuyor. Örneğin arama sırasında sadece belli kişilerin Mail'lerinin dikkate alınması gibi.

Diğer Programlar İçin CHIPuçları: Access, Publisher, Frontpage, Internet Explorer

Access'te otomatik indekslemeyi kullanmak

Access'in otomatik olarak indeksleme yaptığından emin olmak için indekslenmesini istediğiniz alanları belli isimlerle adlandırın: İsimleri "kod", "ID", "no" veya "key" ile başlayan veya biten tüm alanlar otomatik olarak indekslenecek.

Frontpage'de HTML kodu arama ve kullanma

Eski Frontpage 98 bile tüm Web sayfası genelinde bulup değişiklik yapabiliyordu, ancak doğrudan HTML kodunda değil.

Yeni 2000 sürümünde Frontpage bunu da öğrendi. "Edit" menüsünden "Replace"ı seçin. Belirecek olan pencerede "Find in HTML" seçeneğinin olduğu bir Check Box göreceksiniz.

Kişisel bilgilerinizi Publisher'a bir defa girin

Pek çok Publisher siberbazı kayıtlı kişisel bilgilere başvurur.

Örneğin bir mektup kağıdı oluşturduğunuzda bu veriler otomatik olarak kullanılır. Her seferinde bu bilgileri elle değiştirmek için verilerinizi "Edit/Personal Information" seçeneği ile bir standart oluşturun.

IE 5.0'da hiçbir şey kaydetmemek daha güvenli

Internet Explorer standart olarak gizli verileri Cache'e kaydeder. Böylece doğrudan veya truva atı üzerinden bilgisayarınıza giren herhangi bir banka hesapları veya kredi kartı numaraları gibi özel bilgilere erişebilir. CHIP bu konuda size şunu öneriyor: "Tools/Internet Options/Advanced" altından "Do not save

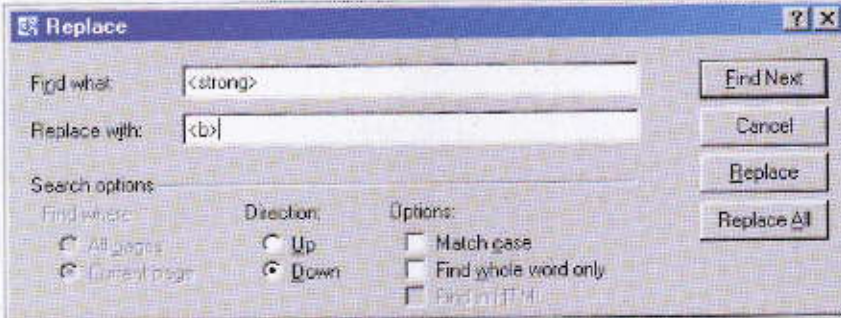
"Visual Open" seçeneğiyle açacağınız resimleri önizleme penceresinde görüntüleyebilirsiniz.

encrypted pages to disk" seçeneğini güncelleyin. Ayrıca kullanıcı isimleri ve şifreler için olan "AutoComplete Settings"i kapatın. Bu seçenek her seferinde şifrelerinizi girmek zorunda kalmayacağınız için oldukça pratik, ancak başkaları bilgisayarınıza girdiği zaman ise riski hesaplanamayacak kadar büyük.

Photo Draw resimlerini ön izleme ile açmak

Photo Draw, "Open" seçeneği altında seçilen bir resmi daha açmadan minyatür bir görüntüsünü verir. Eğer bir dizin altında pek çok dosya varsa ve grafik adından emin değilseniz, "File/Visual Open" menüsünü seçin. Böylelikle seçilen dizin altındaki tüm resimlerin Thumbnail ön izlemesini göreceksiniz.

Ancak bu seçenek ne yazık ki ağ üzerinde çalışmıyor. Bunu ancak standart diyalog olarak kullanabilirsiniz. ☐

Kod Elinizin Altında: "Search in HTML" fonksiyonu ile HTML-Tag'lerini global olarak değiştirebilirsiniz.

Veri Güvenliği: Outlook Express 5'te Ciddi Güvenlik Sorunu

Outlook Express yeni 5 sürümü ile farklı profilleri yönetebiliyor. Entegre edilmiş şifre koruması ise, başka kullanıcıların sizin profilinize girmesine her zaman engel olamıyor.

Microsoft'un e-mail ve News client'ı son yıllarda yeni fonksiyonlarla oldukça gelişti. Bu program Internet Explorer 5 ve dolayısıyla MS Office 2000 ile bedava dağıtıldığı için kişisel kullanımında da oldukça sevilir.

Her kullanıcı kendi kullanıcı hesabını düzenleyip kontaklarını ve e-mail'lerini kaydedebilir. Çocuklarının işle ilgili Mail'lerini kurcalamaması veya babasının aşk mektuplarını okumaması için herkes

kendi hesabını şifre ile koruyabilir.

Ancak bu şifrenin etkisiz olduğu geçtiğimiz günlerde bir CHIP Almanya okuru tarafından kanıtlandı. Gerd Friedl (34), Stuttgart yakınlarında bir firma sahibi, Outlook Express'in önemli bir hatasını buldu.

Güvenli Kip'te Hiçbir Güvenlik Yok:

Windows güvenli moda açıldığında şifreniz olmadan kullanıcı hesaplarına girebilirsiniz. Ancak küçük bir Utility ile Mail hesaplarına giren verileri ele geçirmek mümkün.

Microsoft-Almanya, CHIP'in bu sorusu üzerine bugüne kadar böyle bir sorundan haberdar olmadıklarını belirttiler. "Bu sorunu çok ciddiye alıyoruz. Amerika'daki uzman-

larımızla bu konuyu görüştük ve çözümünü yakında sunabileceğimizi umuyoruz", diyor Rainer Linden (Ürün Müdürü).

Outlook Express 5'i Güvenli Hale

Getirmek: CHIP yazı işlerinin farklı bilgisayarlar üzerinde yaptığı testler şu sonucu gösterdi:

Eğer "Start up using: Main Identity (default)" standart seçeneği veya "Always perform this check when starting Outlook Express" seçeneği aktif olduğunda bu güvenlik boşluğu doğuyor. Main Identity dışında bir seçeneği başlangıç olarak belirlediğinizde, Outlook Express yine güvenli hale gelmiş oluyor.

Soft-DVD ile PC'de Sinema Keyfi

Filmler artık hiç olmadıkları kadar ucuzladılar, donanımlar ise hızlandı. Eğlence başlıyor artık. CHIP bu ay en popüler Software DVD Player'ları ve gereken bileşenleri mercek altına alıyor.

Derleyen Alis Sirmicayan asirim@yahoo.com

Bruce Willis "Armageddon'un dünyasını kurtarıyor, Godzilla New York'un gökdelenlerini çiğnıyor. DVD filmleri artık video kasetlerden daha pahalı değiller ve ödediğiniz paraya kıyasla çok fazla şey sunuyorlar:

Örneğin orijinal kayıt tercihiniz ise, filmi seyrederken İngilizce'den Almanca'ya veya Fransızca alt yazıya, hatta destekleniyorsa Türkçe'ye de geçiş yapabilirsiniz. Detay tutkunları tek tek ayarlarla oynayabilir, sinema tutkunları ise kesintisiz bölüm, yorum ve biyografilerden çok etkilenecekler.

DVD patladı: Almanya'nın en büyük DVD üreticilerinden E.M.S. yıl sonuna kadar 300 bin DVD filmi satmayı planlıyor, bu rakam bir yıl öncesinde sadece 50 bin civarındaydı. "Lola Koşuyor" 20 binin üzerindeki satışı ile şu sıralar Alman prodüksiyonları arasında en başarı-

lı olanlardan. DVD'nin patlamasının en önemli etkeni bilgisayar sektörü: Bilgisayar üzerindeki film keyfi yaklaşık 600 dolarlık pahalı Hi-Fi Player'dan çok daha hesaplı. Eğer bilgisayarınızda DVD sürücüsü yoksa 100\$ gibi bir ek ücretle bunu da temin edebilirsiniz. Grafik kartı üreticileri de bu treni yakalayıp yazılım ve ek program seçenekleri sunuyorlar. Örneğin Elsa-Erazor-II kartınız varsa, yaklaşık 20\$'a Elsa'nın DVD yazılımından yararlanabiliyorsunuz. Bilgisayarınızın nasıl ayarlanacağını ve hangi Player'ın sizin için en uygunu olduğunu bu yazıda detaylı olarak bulacaksınız.

Özetle...

- Bilgisayarlarda DVD için gerekli donanımlar
- DVD teknolojisinin gelişimi
- Soft DVD yazılımları genel özellikler ve teknik karşılaştırma, DVD Player ile ilgili pratik CHiP'ları

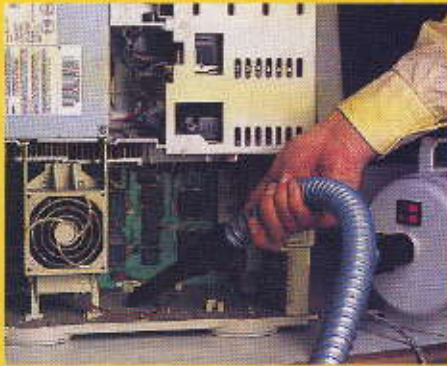
BİLGİSAYARINIZI

ÖLÜME

TERK ETMEYİN!

Vakum ve Basıncı Havanın Gerekli Her Yerde...
Teknik Servis Elemanınız!

GEN-PAZ BİLGİSAYAR ELEKTRİK SANAYİ VE TİC. LTD. ŞTİ.
Kefçe Dede Mh. Pınarlı Sk. No: 2/2 - A Üsküdar/İST
Tel: (0216) 342 56 87
Fax: (0216) 310 82 65

Yazılımla PC'de DVD

Bölüm1: DVD için Nelere İhtiyaç Var?

Windows 98 ve 300 MHz sınırındaki hızlı bir bilgisayar bu tip yazılımlar için yeterli olur. Pentium II-300 veya AMD K6-400 iyi bir seçimdir- ancak sıkıştırılmış DVD film dosyaları çözülürken grafik kartının işlemciyi desteklemesi şarttır.

200 MMX altındaki bilgisayarlarda işlemcinin gücü devasa veri miktarlarını gerçek zamanlı çözmeye yetmiyor. Bu durumda bile bilgisayarınızı komple değiştirmenize gerek yok, bir MPEG-2-Decoder'ı işlemcinin işini hafifletir ve seri resimlerin kombinasyonunu sağlar.

Upgrade Set'leri yavaş PC'lerde işe yarıyor

İşlemci gücünden ve grafik kartının fonksiyon yelpazesinden bağımsız olarak DVD'nin zevkini çıkarmak isteyenler DVD-ROM sürücüsü ve MPEG-2 kartının Upgrade seti (örneğin Creative Labs'in oldukça başarılı sunduğu gibi) ile amaçlarına ulaşabilirler. Encore DXR6 MMX olmayan bir Pentium 133'ü Bruce Willis ve Godzilla'yı oynatacak hale getiriyor.

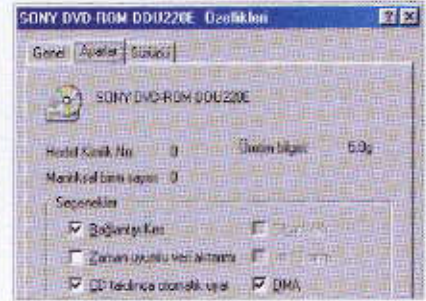
Tek dezavantaj: Resim doğrudan grafik kartı üzerinden değil, MPEG kartı üzerinden monitöre aktarılıyor ve bu

film oynatılmadığı zaman da böyle. Parlaklık ve kenar keskinliği bu durumdan olumsuz etkileniyor.

Eğer DVD sürücünüz varsa, 150\$'dan başlayan MPEG-2 kartlarını öneririz.

Motion Compensation'lı ekran kartı en iyisi

DVD filmlerini Windows 98 yüklü PC'de atlamazsınız seyretmek için sadece güçlü bir işlemci yeterli değil, grafik kartı da önemli bir rol oynar: Motion Compensation'ı destekliyorsa DVD filmlerinin resim kalitesini oldukça düzeltir. Böylece işlemci oynatılan filmin çözülmesini tek başına üstlenmek zorunda kalmıyor. Bu teknik işlemciyi azami yüz-

Vazgeçilmez: DMA sayesinde hızlı sabitdisk erişimi her zaman seçili olmalı.

Ülke Kodu Ayarı

Hemen hemen bütün DVD filmleri bir ülke kodu ile tanımlıdır. DVD endüstrisi dünya pazarını altı coğrafyaya ayırır. ABD-1;

Serbest Ülke Seçimi: Region Selector ülke kodlarını sonradan değiştirmenizi sağlar.

Avrupa ve Japonya-2. Yepyeni US filmlerinin söz konusu ülkelerdeki sinema sektörünü baltalamaması için ülkelerin kendi kodları var.

Peki ABD'den gayet ucuza aldığınız DVD'lere ne olacak? Pratikte çoğu Soft-

ware Player veya DVD sürücüsünün ülke kodu maksimum 5 defa değiştirilebiliyor. Birinci nesil DVD sürücülerinde ülke kodu gömülü oluyordu, ancak şimdi bu tip ayarlamalar işletim sistemleri veya Software Player ile gerçekleşiyor. Drive Region 1.02 programı ile DVD sürücünüzün ülke kodlu olup olmadığını kontrol edebilirsiniz. Bazı sürücüler için Web'de ülke kodunu sıfırlayan şirket bazı güncellemeler bulmanız mümkün.

Bazı Software Player'lar kurulum sırasında işletim sisteminin ülke bilgilerini okuyup uygun kodu belirlerler. Bu durumlar içinde kurnaz, ama yasal olmayan Hacker çözümü var. Web üzerinde Windows 98'in ülke ayarlarını menüler veya 5'ten fazla değişikliğe izin vermeyen sayacı sürekli 5'ten aşağı çeken araçlar bulabilirsiniz. Örneğin DVD Region Selector 1.93 programı, ATI, Cyberlink, Xing ve Cinemaster (Elsa Movie) Player'larını sizin isteğinize göre ayarlar.

de 40'lık bir işten kurtarıyor, çünkü tekrarlanan film verilerini her resimde tek tek yeniden göstermek yerine sadece hareket yönlerini güncelleştiriyor. Bir örnek: James Bond Eyfel Kulesi'nden kamerasına doğru yürüdüğünde resim pozisyonu değişiyor, ancak görünüşü değil. Arka planda genel hatlarıyla aynı kalıyor ve her resimde yeniden hesaplanmak zorunda değil.

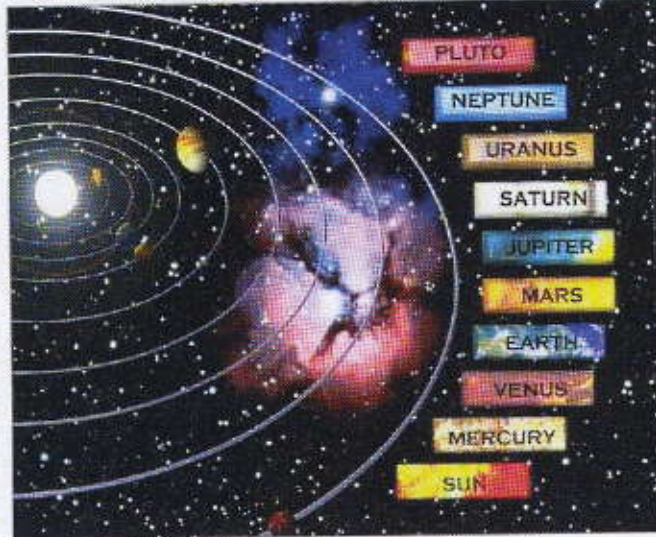
Motion Compensation'lı olan bir grafik kartı, tek bir resmin hareket vektörlerini bir diğerine taşıdığı için resim dizisini hızlandırır. Bununla grafik kartı üzerindeki dekodere yeni resim kesitini söz konusu referans resminden (Eyfel Kulesi önündeki James Bond) taşıması bildirilir. Hangi grafik kartlarının Motion Compensation'ı desteklediğini yandaki tabloda görebilirsiniz.

AGP grafik kartları neden PCI modellerinden iyiler

ATI, RagePro gibi pek çok grafik kartı üreticisi Motion Compensation'lı modelleri hâlâ PCI sürümü olarak satmalarına rağmen, DVD konularında AGP sürümü ile daha iyi çalışıyorlar. Advanced Graphic Port (AGP) çok daha hızlı, çünkü grafik kartına giden veri akışını PCI Bus'tan çok daha hızlı sağlıyor.

DMA ile DVD sürücünüzün performansını artırın

Windows 98 DVD sürücünüzü tanıyor, grafik kartı Motion Compensation'ı

Dokümantasyon: DVD-ROM'lar sadece filmler için değil, interaktif dokümantasyonlar için de çoğaltılıyorlar. oldukça iyi kaydedilmiş bir prodüksiyon.

destekliyor, işlemci yeterince hızlı, ancak hâlâ film görüntüleri kesik geliyor, neden? Bu durumda DVD sürücünüzün

Grafik Kartları

Üretici/Grafik Chip'i	Motion Compensation
ATI Rage II/IIc	hayır
ATI RagePro	evet
ATI Rage 128/128 Pro	evet (+IDCT)
Matrox G200/G400	hayır
Trident Blade 3D	evet
Intel i752	evet
NEC PowerVR2	evet
Nvidia Riva 128	hayır
Nvidia Riva TNT/TNT-2/TNT-2 Ultra	hayır
3dfx Banshee	hayır
3dfx Voodoo-3	hayır
S3 Savage 3D	hayır
S3 Savage 4/4 Pro	evet
3D Labs Permedia/hayır3	evet

DMA(Direct Memory Access) seçeneğinin ayarlı olup olmadığını kontrol edin. Bu kanalda işlemciniz RAM'e doğrudan erişir ve DVD filmi oynatırken daha az kullanılır.

DMA Modunu kontrol etmek: "Denetim Masası / Sistem" simgelerine tıklayın ve Aygıt Yöneticisini açın. "CD-ROM" başlığı altından DVD sürücüsünü seçin ve "Özellikler"i tıklayın. "Ayarlar" kaydında DMA seçeneği varsa, ancak aktif değilse bunu seçin ve bilgisayarı yeniden başlatın. Bazı Player'lar (örneğin Power DVD) DMA ayarlarını otomatik tanıyor.

Ayrıca Windows 95/98 ve NT, DVD sürücüsünü, normal CD-ROM sürücüsünü, sürücü programları olmadan tanıyabilir ve kullanır.

Bölüm2: Software Player'da Nelere Dikkat Etmeli?

Yeni grafik kartınızla birlikte DVD Player'ın da gelmesi bilgisayarınızda sorunsuz olarak film keyfini yaşayacağınız anlamına gelmez.

Matrox (G400, MPEG Chip'siz) veya ASUS (AGP V3800)'deki ara çözümler, grafik kartları Motion Compensation'ı desteklemediği için henüz yeterli seviyede değil. Pentium III-450-

sistemi üzerinde bile hâlâ kesintili görüntüler oluşuyor.

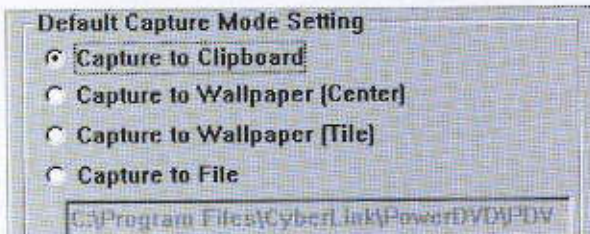
DVD ustası ATI bu konuda başarılı bir örnek. Oynatıcı yazılım ve grafik kartının donanımı mükemmel bir uyum içerisinde.

Rage Pro- Chip'i içeren yaygın kartlar ve yeni ATI Fury (Rage128) modelleri Motion Compensation'ı destekliyor

ve mükemmel resim kalitesi sağlıyorlar. AMD K6-300 üzerinde bile. Rage 128 Chip'i bulunduran kartlar renk sıkıştırması ile işlemcinin yükünü hafifleten iDCT (Inverse Discrete Cosinus Transformation) desteği de veriyorlar.

Windows 98'deki ücretsiz Player'a gerek yok

Gerçi Windows 98 ile birlikte DVD Player da geliyor, ancak bu program sadece bilinen MPEG-2- kartları bağlantısı ile kurulup kullanılıyor. Windows 98 tarafından doğrudan desteklenen MPEG-2 kartları seçeneği artık eskidi. Her modern dekodere birlikte yazılımı zaten geliyor. Yıl sonunda çıkması

Screenshot: PowerDVD bir film sahnesini Bitmap olarak yakalayıp kaydetmek gibi pek çok seçenek sunar.

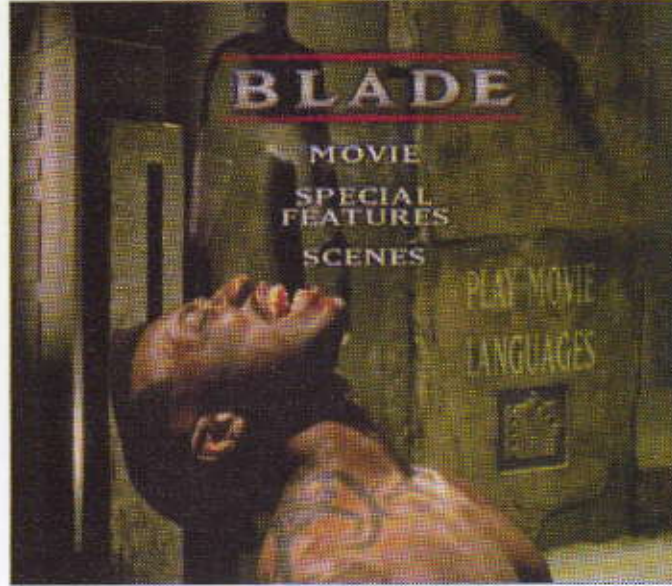
beklenen Windows 2000, DVD için hazır pek çok yeni MPEG kartını (örneğin Creative Labs'ın Encore Kit'i) destekliyor, ancak Player MPEG kartı olmadan kurulamıyor.

DVD filminden resim almak PowerDVD ile çok kolay

Seyrettiğiniz bir filmin sevdiğiniz sahnelerinin Screenshot'unu almak DVD filmlerinde bir sorun. Klasik Screenshot ile film yerine renkli bir alan elde edersiniz. Bunun sebebi DVD filmlerin standart araçlarla yakalanamayan farklı bir boyutta gösterilmesi.

Bu tip bir Snapshot fonksiyonu içeren tek Software-Player PowerDVD'dir. Aşağıda soldaki kamera imgesi resmi doğrudan tampon belleğe veya arkaplan olarak Desktop'a kopyalar. Hangi seçeneği kullanışlı buluyorsanız, onu "Options" menüsünde Ctrl+C ile ayarlayın.

Başka DVD-Player'larla çalışmayı

Konu seçimi: Her DVD filminde ana menü üzerinden tek tek bölümleri yönetebilir veya ek bilgiler isteyebilirsiniz.

tercih edenler Shareware programı Hypersnap 3.41 (www.hyperionics.com)'ın en yeni sürümünü deneyebilirler. Bu program Direct-X ve Glide oyunlarında iyi iş çıkarttı ve nihayet DVD'yi de destekliyor. Bunun için

"Capture" menüsünden "Enable Special Capture"ı seçin ve diyalog alanındaki önerileri uygulayın. DVD filmlerinden sahneleri almak için klavye kombinasyonu kullanın veya Shortcut seçenekleri yaratın.

Software-DVD- Player'a Genel Bakış

	SoftDVD Max 2	ATI	XING DVD	PowerDVD 1.6	ElsaMovie	ASUSdvd
Üretici	MGI/Zoran, www.mgisoft.com	DVD-Player 3.1 ATI, www.atitech.com	Player XING, www.xingtech.com	Cyberlink, www.cyberlink.com.tw	Elsa, www.elsa.com	Asus, www.asus.com.tw
Fiyat	bilgi yok	yaklaşık 20\$	yaklaşık 60\$	yaklaşık 60\$	yaklaşık 20\$	yaklaşık 25\$
İşletim sistemi	Win 98	Win 95 OSR 2.1 / Win 98	Win 95 OSR 2.1 / Win 98	Win 95 OSR 2.1 / Win 98	Win 95 OSR 2.1 / Win 98	Win 98
Donanım fonksiyonları						
Motion Compensation	●	●	●	●	●	●
IDCT- Hızlandırıcı	●	● (Rage 128'i)	●	●	-	●
AMD 3D Now	-	-	!	●	-	-
Pentium III ISSE	-	-	●	●	●	-
Fonksiyonlar						
Screenshot'ları kaydetmek	-	-	●	●	-	-
Işık düzenleyici	●	●	●	●	●	●
Ses ayarlama	●	●	●	●	●	●
Tüm resim	●	●	●	●	●	●
Ağır çekim	●	-	-	●	●	-
Internet Update	●	-	-	-	-	-
Gösterim boyutunda değişiklik	●	●	●	●	●	●
Gerekli donanım						
CPU	P II-300	P II-266, K5-300	P II-300	P II-266 (ATI Kartı)	P II-300, AMD K5-400	P II-400
Kısaca						
	MGI arabirimi ile bilinen Zoran Player'ın karışımı. Tahminen sadece OEM olarak bulunabilecek. AMD CPU'lar için kullanışlı değil.	ATI Kartı ile bağlandığında en iyi seçmendir. Arabirim oldukça etkili ve fiyatı da makul. Bu motor, ElsaMovie gibi Quadrant tarafından geliştirilmiş.	Fek çok grafik kartı ile birlikte çalışır ve MP3 de çalar. Ancak ATI kartlarıyla bile atlamalar yapıyor. Böyle bir performans için çok pahalı.	Hesaplı Allround gözünü ve esnek ayarlarının pek fazla olmamasına rağmen oldukça iyi. Ancak ne yazık ki şu an sadece faks ile sipariş edilebiliyor.	Şu an sadece Erazor LT, Erazor II ve Victory II ile çalışıyor. Quadrant'ın Cinemaster 98'i gibi. Fiyat ve performans oldukça iyi.	Ne yazık ki henüz ASUS kartları için optimum değil. Ökke kodunu kolayca değiştirmek mümkün. MP3 desteği de var.

Şablonlar ile Çalışmak

Word ile belge şablonlarını kullanarak sık sık kullandığınız çeşitli dokümanlar için her seferinde aynı işlemleri tekrarlamak zorunda kalmazsınız. Bu sayede doküman hazırlanması ve biçimlendirmesi daha kolay olacaktır.

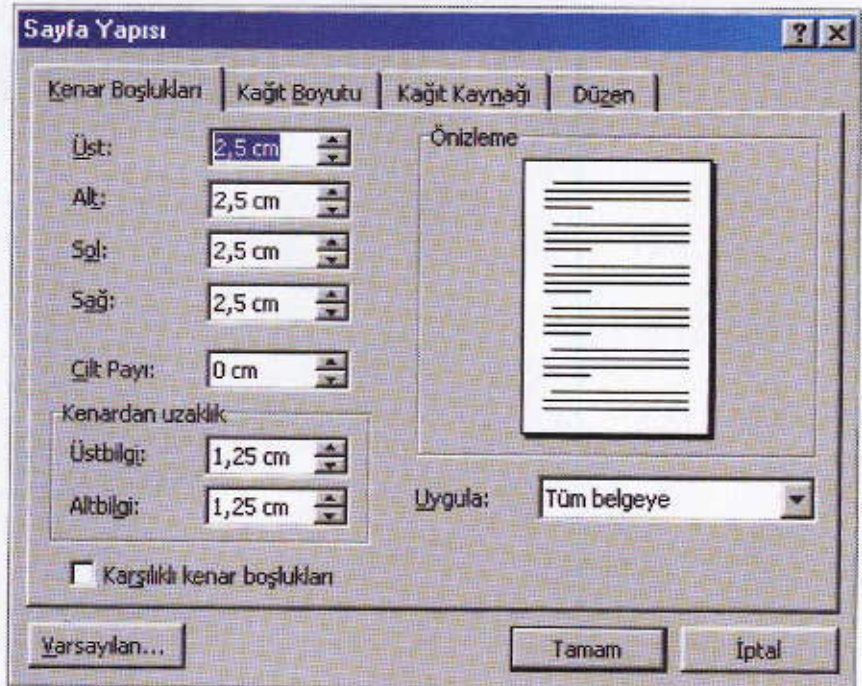
Kadir Tuzlas ktuzlas@chip.com.tr

Bir metin düzenleme editörü olan Word ile temel olarak belge şablonları kullanarak çalışır-sınız. Bir doküman ile çalışabilmek için belge şablonu oluşturmak zorunda değilsiniz. Ama Word içerisinde bulunan çeşitli hazır şablonları kullanabilir ya da çalışma amacınıza uygun yeni şablonlar oluşturabilir, bu sayede işlerinizi daha hızlı sonuca ulaştırabilirsiniz.

1: NORMAL.DOT içerisinde değişiklik yapmak

Tüm metinler global bir dosya olan NORMAL.DOT şablonu kullanılarak oluşturulurlar. Bu şablon dosyasını Templates (Şablonlar) klasörü içerisinde bulabilirsiniz.

Word Normal.dot içerisinde tüm standart biçimleri ve bunun yanında tabii ki otomatik metin girdilerini ve makroları da kaydeder. Bunlar haricinde Normal.dot içerisinde kendinize göre düzenlediğiniz tüm kısayol tuşları, araç ve menü çubukları da tutulur. Bu genel şablon dosyasının Word'ün temel yapıtaşı olmasından dolayı, eğer bu dosya silinecek olursa Word tarafından otomatik olarak yeniden oluşturulur. Eğer Word'ün değiştirdiğiniz ayarlarını tekrar geri yüklemek isterseniz, Normal.dot isimli şablon dosyasını ya başka bir klasör içerisine taşımanız ya da ismini değiştirmeniz yeterli olacaktır. Eğer

Varsayılan düğmesi bulunan pencereler, Normal.dot içerisindeki muhtemel değişiklikleri ortaya koyarlar.

daha önceden kullanmış olduğunuz bir elemanın, makro, biçim veya otomatik metin girdilerinden herhangi birinin eksikliğinin farkına varırsanız, bunları kopyalamış olduğunuz yedek dosya içerisinde alabilirsiniz.

Normal.dot'un yeni versiyonu ile şimdilik ilgilenmek zorunda değilsiniz. Eğer içeriğinde değişiklik yapacak olursanız (Mesela Araçlar/Dil/Dil Ayarları komutunu çalıştırarak ekrana gelen Dil penceresi üzerindeki Varsayılan... düğmesine tıklarsanız), Word yeni şablon dosyasını otomatik olarak oluşturacaktır. Genel ayarlar üzerindeki böyle geri alma işlemleri, Sayfa Yapısı veya Yazı Tipi gibi üzerindeki kartlar yardımıyla biçim ayarlarının yapılabildiği diyalog pencereleri üzerinden de gerçekleştirilebilir.

Varsayılan düğmesine tıklayıp Word kullanılarak oluşturulan tüm dokümanlar üzerinde değişiklik yapılabilir. Ama biçim ayarları tamamlanmış dokümanlar üzerinde bu değişikliklerin hiçbir etkisi olmaz. Word bu yeni ayarları en geç bir sonraki kapanışında kaydedecektir.

Eğer Normal.dot şablon dosyasının bir eski versiyonunu geri yüklemek isterseniz, ya ismini değiştirdiğiniz dosyayı tekrar Normal.dot olarak yeniden adlandırmalı ya da yedek kopyasını şablon klasörü içerisine geri yüklemelisiniz. Eğer Word programını yeni yüklediyseniz, Word'ün NORMAL.DOT isimli dosyayı otomatik olarak genel şablon şeklinde tanıması faydalıdır. Kurulum işlemi sona erdikten sonra daha önce-

Özetle...

- Şablonların kullanılması ve optimize edilmesi
- Normal.dot genel şablonunu değiştirmek
- Şablonları değiştirmek ve biçim şablonlarını çalıştırmak

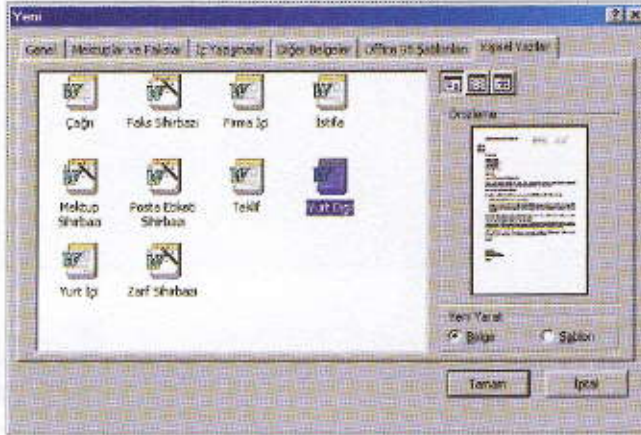
den kullanmış olduğunuz Normal.dot şablon dosyasını yeni kurulumun şablon klasörü içerisine kopyalayın. Kullandığınız Normal.dot şablon dosyasının düzenli olarak çeşitli sürücüler üzerine (disket, yedek sabitdisk vs) yedek kopyalarının alınmasında fayda vardır. Bu sayede sisteminizde meydana gelebilecek bir hasar sonucunda önemli olan makroları, simgeleri, biçimleri veya otomatik metin girdilerini tekrar yükleyebilirsiniz.

2: Farklı belge şablonları kullanmak

Word içerisinde Dosya/Yeni komutunu kullanarak farklı şablonlara ulaşabilir ve istediğiniz şablonda dokümanlar

ni kapatın ve liste içerisine eklenen yeni klasörü üzerine iki kere tıklayarak açın. Oluşturduğunuz şablona uygun bir Dosya Adı verdikten sonra Kaydet düğmesine tıklayarak söz konusu olan klasör içerisine kaydedin.

Kullandığınız tüm dokümanları aslında belge şablonu olarak kaydedebilirsiniz. Doküman biçimini ileride kullanmak isteyebileceğiniz faks formları, mektup kâğıtları gibi Word ile düzenlediğiniz metinlerin paragraf yapıları ve biçimlendirmelerini koruyarak ileride kullanabileceğiniz yapıda oluşturun. Son olarak dokümanı yukarıda anlatıldığı şekilde belge şablonu olarak kaydedin. Artık Yeni penceresi üzerinde kendi oluşturduğunuz kartlar içerisinden

Templates klasörü içerisine istediğiniz doğrultusunda alt klasörler oluşturarak Yeni penceresi üzerinde belge şablonlarınızın bulunduğu yeni kartlar ekleyebilirsiniz.

oluşturabilirsiniz. Kullanabileceğiniz şablonlar ekrana gelen Yeni penceresi üzerinde bulunan farklı kartlar üzerine konularına göre yerleştirilmişlerdir. Burada bulunan kartların her biri Office klasörü altında Templates klasörü içerisindeki klasörler ile ifade edilirler. İsteğiniz doğrultusunda yeni kartlar oluşturmak ve içerisinde doküman şablonlarınızın bulunabilmesi için, Templates klasörü içerisine alt klasörler oluşturabilirsiniz.

Eğer oluşturduğunuz bir belge şablonunu kaydetmek isterseniz, Dosya/Farklı Kaydet komutunu çalıştırın ve Kayıt Türü olarak da Belge Şablonu'nu seçin. Bunun sonucunda Word Kayıt Yeri olarak kullandığı Templates klasörünü aktif hale getirecektir. Artık Farklı Kaydet penceresi üzerinde bulunan Yeni Klasör düğmesine tıklayarak şablon klasörü içerisine bir alt klasör oluşturabilirsiniz. Bu klasöre isim olarak mesela Kişisel Yazılar adını verin. Tamam düğmesine tıklayarak Yeni Klasör penceresi-

yine kendi oluşturduğunuz belge şablonlarını kullanabilirsiniz. Word sadece içerisinde doküman (*.DOC), belge şablonu (*.DOT) veya sihirbaz (*.WIZ) dosyaları bulunan klasörleri Yeni penceresinde farklı bir kart olarak gösterecektir.

Eğer Yeni penceresini araç çubuğu üzerinde bulunan Yeni simgesine tıklayarak açmaya çalışırsanız, oluşturmuş olduğunuz yeni belge şablonlarına ulaşamaz, yani kullanamazsınız. Yeni simgesi daima direkt olarak Normal.dot belge şablonunu kullanan yeni boş bir doküman açacaktır. Araçlar/Özelleştir

komutunu çalıştırarak açılan pencere üzerinde Komutlar kartını aktif hale getirin ve Yeni... komutunu fare kullanarak herhangi bir araç çubuğu üzerine taşıyın. Artık bu düğmeye tıklayarak Yeni penceresinin açılmasını sağlayabilirsiniz. Dikkat: Fare imlecini bir süre üzerinde tutulduğu zaman bu yeni düğme içinde hızlı bilgi penceresinde yanında üç nokta olmadan sadece "Yeni" ifadesi ekrana gelecektir. Aynı zamanda düğme simgesi de diğer Yeni düğmesi ile aynıdır. Düğmeleri daha rahat ayırt edebilmek için Özelleştir penceresi açıkken, yeni eklediğiniz düğme üzerine sağ tuşla tıklayın ve açılan nesne menüsü üzerinde bulunan Ad kutusuna "Yeni Penceresi" yazın. Daha sonra açılan menü üzerinde bulunan Düğme Görüntüsünü Düzenle komutunu çalıştırın ve simgeyi renklendirin. Son olarak yaptığınız değişiklikleri Düğme Düzenleyicisi penceresi üzerinde bulunan Tamam düğmesine tıklayarak onaylayın ve Kapat düğmesine tıklayarak da Özelleştir penceresini kapatın. Yeni penceresini direkt olarak araç çubuğu üzerinden açmak için oluşturduğunuz bu düğmeyi her doküman içerisinde kullanabilmek için, Kayıt Yeri olarak Normal.dot şablonun kullanılması gereklidir.

3: Belge şablonları için farklı seçenekler

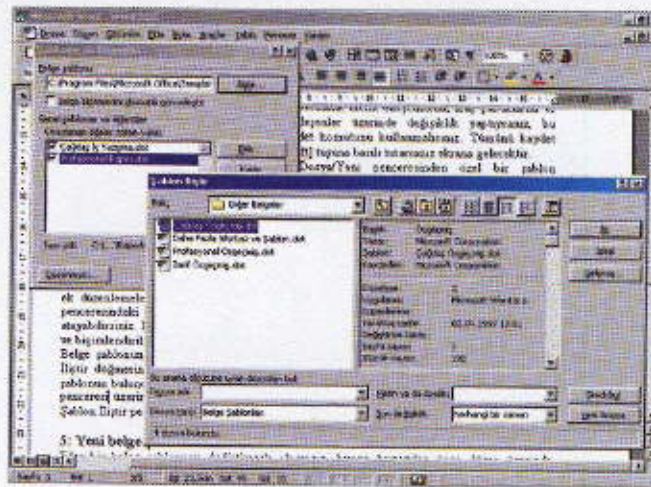
Araçlar/Seçenekler komutu kullanılarak da Yeni penceresi üzerine içerisinde çeşitli şablonlar bulunan yeni kartlar eklenebilir. Office paketinin standart kurulumunda kullanıcı şablonlarının bulunduğu yer için kullanılan yolu Seçenekler penceresinde bulunan Dosya Konumları kartındaki Dosya Türü listesinde bulabilirsiniz. Normalde "Microsoft Office\Templates" klasörü kullanılır. Bu yolu üzerine tıklayarak seçtikten sonra, Değiştir... düğmesine tıklayarak farklı bir klasörü tanımlayacak şekilde

Word ayarlarını değiştirerek çalışma grupları için genel şablon klasörleri oluşturabilirsiniz. Buradaki alt klasörler Yeni penceresi üzerinde kartlar şeklinde ekrana gelecektir.

Konum Değiştir penceresi üzerinden değiştirebilirsiniz. Kullanıcı şablonları için kullanılan bu yol yerine yeni şablonlar ekleyebilmek için çalışma grupları şablonları ekleyebilirsiniz. Bu yol özellikle dokümanları belli bir genel şablon üzerine oturtulmak zorunda olunan ağlar için oldukça faydalıdır. Çalışma gruplarına ait şablonlar standart kurulum sonunda belirlenemezler. Eğer Seçenekler penceresi üzerinde bulunan Dosya Konumları kartını aktif hale getirir ve Değiştir düğmesine tıklayarak yeni bir klasör seçecek olursanız ve bu klasörün alt klasörleri içerisinde doküman, şablon ve sihirbaz dosyaları bulunuyorsa, bu alt klasörler Yeni penceresi üzerinde kart olarak ekrana geleceklerdir. Normal.dot dosyasının kullanımına dikkat. Eğer yerel sürücü üzerindeki kullanıcı şablonları arasında Normal.dot bulunmuyor ve bunun yerine çalışma grupları şablonları arasında yer alıyorsa, Word yapılan değişiklikleri bu dosya üzerinde saklayacaktır. Bu durum ağ üzerinde kullanılan genel şablon üzerinde herkesin değişiklik yapması sonucu ağ içerisinde karışıklıklara neden olabilir. Bunun haricinde, Word'ün her açılışında ağ üzerindeki Normal.dot dosyasına başvurulması, ağ kaynaklarını da meşgul edecektir. Tüm bunları önlemek için kişisel ayarlarınızı yerel sürücünüz üzerinde bulunan Normal.dot dosyası içerisinde saklamalısınız. Eğer mevcut değilse, yeni bir tane oluşturabilirsiniz.

Bazen direkt olarak şablon içerisinde değişiklik yapmanız dahi, bazı düzenlemeler Normal.dot genel şablonu içerisinde değişikliklere neden olabilir.

Şablonlar ve Eklentiler penceresi üzerindeki İliştir düğmesine tıklayarak kayıtlı bulunan tüm şablonlara ulaşabilirsiniz.

Mesela Araçlar/Özelleştir komutunu kullanarak araç çubuğuna yeni bir düğme eklenmesi, Normal.dot içerisinde yapılan değişiklikleri takip edebilmek için Araçlar/Seçenekler penceresi üzerinde bulunan Kaydetme kartı üzerindeki "Normal şablonu değiştirmeden önce sor" seçeneğini işaretlemelisiniz. Bunun sonucunda, Word her zaman genel şablon üzerindeki değişikliği kaydetmek isteyip istemediğinizi soracaktır. Bu şekilde genel şablon içerisinde bilginiz dışında yapılan değişikliklerden korunabilir veya yaptığınız değişikliklerin sadece Word kapanana kadar saklanması sağlayabilirsiniz. Eğer bu seçenek işaretli değilse, Word kapatılırken Normal.dot genel şablonu otomatik olarak kaydedilecektir.

4: Belge şablonlarını değiştirmek

Bir şablon içerisindeki değişikliklerin kaydedilmesi ile ilgili sorgu, Normal.dot şablonu haricindeki şablonlar için otomatik olarak ekrana gelir. Tabii ki bir metin için eğer kendi belge şablonunuzu seçtiyseniz, genel şablon otomatik metin bileşenlerini, araç çubuklarını ve makroları kullanıma açacaktır. Bu bileşenler üzerinde değişiklik yaptıysanız, bu değişiklikleri kaydetmek için Tümü'nü

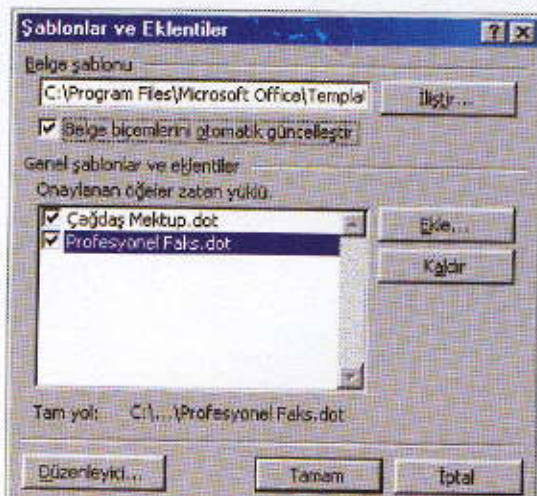
"Belge biçimlerini otomatik güncelleştir" seçeneği işaretliyse, Word çalıştırılan şablon içerisindeki biçim şablonlarını uygulayacaktır.

Kaydet komutunu kullanmalısınız. Tümünü Kaydet komutu ancak Dosya menüsünü açarken [Shift] tuşuna basılı tutarsanız ekrana gelecektir.

Eğer yeni bir doküman oluştururken Dosya/Yeni penceresinden özel bir şablon seçmediyseniz, buna rağmen ayrı bir şablonla bağlantı kurabilirsiniz. Tabii ki bir şablon ile bağlantılı olan dokümanlar için de her zaman yeni bir şablon ile bağlantı kurabilirsiniz. Bu işlemleri sağlıklı bir şekilde yerine getirmek için şablonları çeşitli çalışma yöntemlerine göre düzenlemelisiniz.

Bu işlem, eğer bir müsvvedde oluşturmak birçok aşamadan meydana geliyor ve hatta farklı çalışanlar da katılıyorsa tavsiye edilir. Bu şekilde özel biçimler, otomatik metin girdileri ve makrolar yardımıyla metin düzenlemeyi daha kolay hale getiren bir belge şablonu oluşturabilirsiniz. İkinci adımda, bu şablonu düzeltmeler için araç çubukları ve makrolar ve ek düzenlemeler için biçimler içeren bir şablon ile değiştirebilirsiniz. Araçlar/Özelleştir penceresindeki Klavye düğmesine tıklayarak aktif olan şablon için kısayol tuşları da atayabilirsiniz. Bu oldukça önemli bir fonksiyondur. Bu sayede dokümanların düzenlenmesi ve biçimlendirilmesi için farklı kısayol tuşları tanımlayabilirsiniz.

Belge şablonunu değiştirmek için Araçlar/Şablonlar ve Eklentiler... komutunu çalıştırın ve İliştir düğmesine tıklayın. Açılan Şablon İliştir penceresi üzerinden kullanmak istediğiniz şablonun bulunduğu klasörü seçin ve Aç düğmesine tıklayarak işlemi onaylayın. Dosya/Yeni penceresi üzerinde sadece şablon klasörleri içerisinde bulunan şablonlar ekrana getirilirken, Şablon İliştir

penceresini kullanarak istediğiniz klasörü seçebilirsiniz.

5: Yeni belge şablonları eklemek

Eğer bir belge şablonunu değiştirecek olursanız, bunun düzen üzerinde herhangi bir etkisi olmaz. Sayfa yapısında, doküman oluşturulurken kullanılan şablonun ayarları geçerlidir. Şablon doküman dosyası içerisine kaydedilmiştir ve öncelik ondadır. Aynı durum belge şablonunun beraberinde yeni paragraf ve yazı biçimleri getirmesine rağmen, Word'ün daha önceden doküman dosyası içerisine kaydettiği ve değiştirilme-yen biçimler için de geçerlidir. Biçimlerin daha sonradan kullanılan belge şablonlarına göre değiştirilmesi için Araçlar/Şablonlar ve Eklentiler... penceresi üzerinde bulunan "Belge biçimlerini otomatik güncelleştir" seçeneğini işaretleyin ve Tamam düğmesine tıklayarak pencereyi kapatın. Word bundan böyle biçimleri de yeni yüklenen belge şablonuna bağlı olarak güncelleyecektir.

Bu sayede yazı tipi ve paragraf yapısı tamamlanır ve doküman, belge şablonuna bağlı olarak kullanılan biçimler doğrultusunda görüntülenir. Ayrıca bu durum eğer belge şablonunda değişiklik yapılmadıysa, ilişkilendirilen belge şablonundan metnin bir bölümünün düzenlenmesi için de geçerli olacaktır. Bu durumda, Araçlar/Şablonlar ve Eklentiler penceresi üzerinden varolan belge şablonu altındaki "Belge biçimlerini otomatik güncelleştir" seçeneğinin işaretlenmesi yeterli olacaktır.

Word sadece kullanılan belge şablonunun değiştirilmesini değil, aynı zamanda farklı belge şablonlarının paralel olarak kullanılmalarını da destekler. Bu

fonksiyonu zaten Normal.dot ile belge şablonunun ilişkilendirilmesinden tanırıyorsunuz.

Word her iki şablonun özelliklerini de kullanabilir. Özel belge şablonu içerisinde bulunmayanları Normal.dot şablonu içerisinden alabilir. Bu şekilde iki başlık oluşturulur. Özel belge şablonları genel şablona göre öncelikli olduğundan,otomatik metin veya makrolar, şablonlar veya diğer ayarların nasıl kullanılacağı önemli değildir.

Bu prensip belge şablonu ve Normal.dot şablonundan oluşan gruba dahil edilen yeni şablonlar için de geçerlidir. Yeni şablonları Şablonlar ve Eklentiler penceresi üzerinden seçebilir ve çalıştırabilirsiniz. Ekle düğmesine tıklayarak açılan Şablon Ekle penceresinden liste içerisine yeni şablonlar ekleyebilirsiniz. Bu pencere üzerindeki Dosya Türü listesine Word Eklentileri (*.wll)'de eklenir. Bu dosya türünü (WLL= Word Link Libraries) kullanarak eklentileri Word içerisine ekleyebilirsiniz. Word içerisine ek modüller yerleştiren WLL biçimindeki eklentiler, normalde ek programların kurulumu sırasında Word'e otomatik olarak eklenirler.

6: Belge şablonlarını düzenlemek

Genel şablonların kapatılması veya çalıştırılabilmesi kullanıcı açısından oldukça faydalıdır. Bir taraftan, mesela otomatik metin girdisi olarak bir resim dosyası kullanıldığı zaman Normal.dot dosyasının beklenmedik boyutlara ulaşması engellenirken, diğer taraftan da sınırlar içerisinde tutulan önemli komutlar ve elemanlar ile belge şablonları kullanıma hazır kalırlar.

Kısa bir çalışma sonrasında görevlere

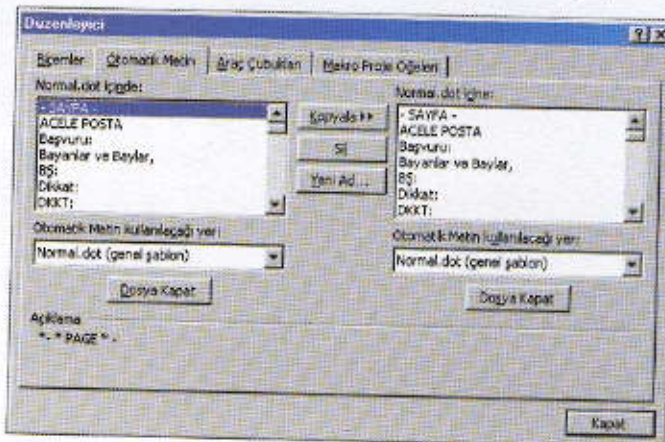
Şablon Ayarlarını Yazdırmak

Belge şablonu ile ilgili özet bilgilerin yazılı olarak elinde bulunmasını isteyenler, o an kullanılan şablona ait kısayol tuşlarını, otomatik metin öğelerini ve biçim özelliklerini yazdırabilirler. Yazdır penceresi üzerinde bulunan Yazdınlacak listesinden istenilen özellikler seçilebilir. Word, bu yazıcı çıktısında, özelliklerin sadece isim ve anlamlarını değil, aynı zamanda hangi şablon içerisinde saklandıkları da bulundurur. Bu bilgi kâğıt üzerinden çalışmayı oldukça kolaylaştırır.

göre özel olarak hazırlanmış belge şablonları oluşturulabilir. Bu belge şablonları içerisinde kullanım amacına uygun olan otomatik metin girdileri, makrolar ve biçimler saklanır. Bu sayede o anki çalışmanız için gerekli olan belge şablonunu çalıştırabilir ve Word'ün hafıza gereksinimini en düşük seviyeye çekebilirsiniz. Bir dokümana ait ana şablonun değiştirilmesine gerek yoktur.

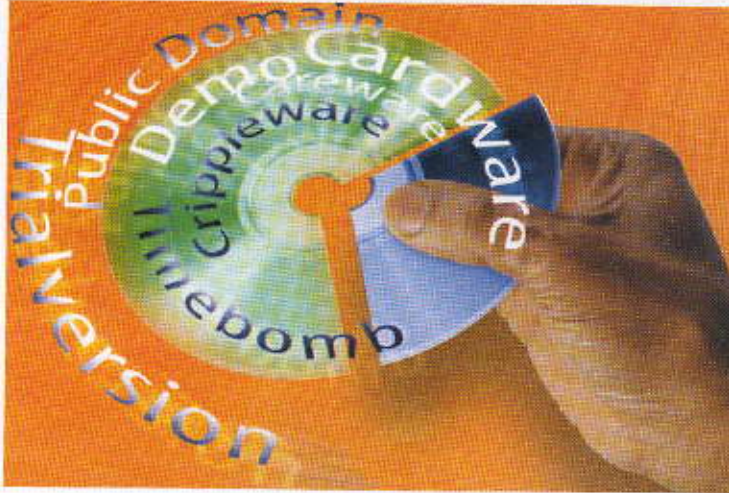
Biçimleri, otomatik metin girdilerini, araç çubuklarını ve makroları farklı şablonlara transfer etmek ve sağlıklı bir dağılım oluşturmak için Düzenleyici penceresini kullanabilirsiniz. Bu pencereyi Araçlar/Şablonlar ve Eklentiler penceresinde bulunan Düzenleyici düğmesine tıklayarak açabilirsiniz. Bu pencere üzerindeki kartlarda bulunan iki ayrı listede yardımıyla dosyaların içerikleri arasında değiş tokuş yapabilirsiniz. Listelerden birinde kapalı olan bir şablonun içeriğini görüntülemek için, Dosya Aç düğmesini kullanarak başka bir şablon açmadan önce o an açık olan şablonu Dosya Kapat düğmesine tıklayarak kapatmalısınız.

Liste içerisinde seçili olan girişleri kopyalayabilir, silebilir veya yeniden adlandırabilirsiniz. Word'ün daha sağlıklı çalışabilmesi için aynı girişten iki tane bulunmasını engellemesiniz. Bunun haricinde, kullanıcıya özel önemli tüm girişleri içerisinde bulunduran bir şablon oluşturun ve eğer mümkünse bu şablonu başka bir sürücü üzerinde saklayın. Bu sayede sistemde meydana gelebilecek bir arıza sonucu kaybolan size özel tüm biçimleri, otomatik metin girdilerini, araç çubuklarını ve makroları sorun yaşamadan geri yükleyebilirsiniz.

Düzenleyici penceresini kullanarak belge şablonlarındaki farklı bileşenleri birçok şablona dağıtabilir ve bu sayede Word ile daha rahat çalışma imkânına sahip olabilirsiniz.

Ayın Shareware'leri

Fiyatları çok yüksek olan bazı yazılımlara sahip olamadığınız için, bilgisayarınızdan yeteri kadar performans alamadığınızı düşünüyorsanız bir de Shareware'leri deneyin.

Mahmut Karslıoğlu mkars@chip.com.tr

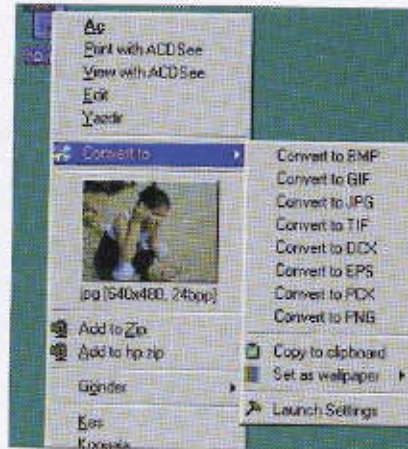
Eğer bilgisayar üzerinde program kullanmaktan çok, geliştirmek ile uğraşıyorsanız, bu ay tanıtacağımız ilk program olan GkSetup oldukça işinize yarayacaktır. Aslında programın geliştirme aşamasından çok dağıtımında size yardımcı olacak bu Freeware program ile programlarınızı kolaylıkla kaldırılabilir şekilde kurabilirsiniz. Bunun yanında, yine bu ay tanıttığımız Banner Factory adındaki program ise Web sayfaları için kolayca Java Banner'lar hazırlamanıza yardımcı olacaktır. Programın ilginç özelliği ise, bir Browser içinde Java Applet olarak çalışması. İncelediğimiz son program ise, Windows'da kullanılan sağ tuş menüsünde Microsoft'un eklemeyi unuttuğu birkaç yeni eklenti ile gelişmeler sağlıyor.

Image Converter Yeni resim dönüştürücünüz

Aslında çok zor bir işlem olmasa da Microsoft'un Windows üzerinde gerçekleştirmeyi es geçtiği bir başka kullanışlı özellik daha. Resim dönüştürücü programlar her ne kadar Windows'un bünyesinde yer alsada, sağ tuş menüsünde bunun için bir kısayol yer almıyor. Acdsee türü programlar bunu basit anlamda gerçekleştirse de bu ay tanıtacağımız Image Converter eklentisi kadar zengin

özellikler sunamıyorlar. Kurulduğu zaman Windows 95 ya da 98'in sağ tuş menüsüne eklenen bu eklenti, herhangi bir resim dosyasına tıklandığı zaman devreye giriyor. Programın tanıyabildiği formatlar arasında *.gif, *.tif, *.jpg ve *.pcx resim dosyaları yer alıyor ve bunlar çok daha geniş bir yelpazede diğer resim dosya formatlarına dönüştürülebiliyor. Çok hızlı ve basit bir dönüştürme işlemi yapan program, diğer programların dosya formatlarına da karışmadığı için onların çalışmalarını engellemiyor.

Herhangi bir resim dosyasına sağ tuş ile tıkladığınız zaman açılacak menüde artık resmin ufak bir ön izlemesi de yer alacaktır. Bunun hemen üzerinde yer

Artık resim dönüştürmek için bir program açmanıza gerek kalmıyor.

alan "Convert to..." seçeneğini seçtiğiniz zaman ise dönüştürülecek dosya türleri sağda yer alacaktır. İstenirse bu menüden seçilen resmi Clipboard'a kopyalayabiliyor ya da masaüstü için arkaplan resmi olarak tanımlayabiliyorsunuz.

Resim kalitesi için ayarları önceden yapın

Dönüştürülecek resimlerle ilgili ayarlara ise yine bu menüden ya da System Tray'de yer alan kısayoldan ulaşabiliyorsunuz. Böylece örneğin hızlı bir şekilde JPG formatına dönüştürdüğünüz resim için JPG kalitesini aslında daha önceden standart olarak belirlemiş oluyorsunuz. Bunun için ayarlar menüsüne girdiğiniz zaman bütün ayar gerektiren resim formatları için ayrı ayrı kartlar karşınıza gelecektir. İsteğinize uygun olarak bunların tümü için bir kere ayar yapmanız yeterli olacaktır.

Ürün Bilgisi

Image Converter

Tür	: Sağ tuş menüsü eklentisi
Sürüm	: 3.0
Sistem	: Win95/98/NT
Kayıt tipi	: Shareware (29\$)
Süresi	: 30 gün
Download	: http://www.fcodeur.com/ftp/Converter.zip
Özellikler	: Install ve Uninstall seçenekleri bulunuyor.

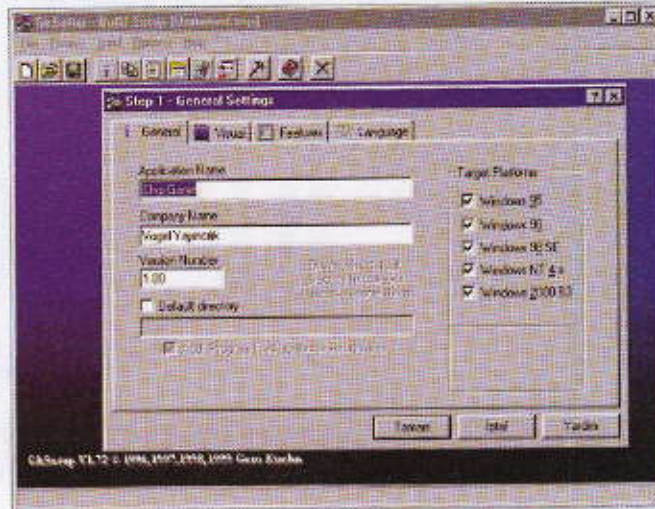
GkSetup Kurulum Yardımcınız

Büyük uğraşlar ile hazırladığınız yazılımınızın sonuna geldiniz. Ancak programınız belki de kolay kullanımına rağmen düzgün çalışmak için çok farklı klasörlere değişik kopyalamalar yapmayı ve Register'da da çeşitli değişikliklere gidilmesini gerektiriyor. Son kullanıcı bu kadar işle uğraşmayacağına göre, bunu da sizin yapmanız ve hazırladığınız yazılımı düzgün çalışacak şekilde kullanıcının bilgisayarına kurdurmanız gerekiyor. Bu da tabii ki yeni bir programlama safhasının başlangıcı demek oluyor. Tabii eğer GkSetup adlı bu Freeware programı kullanırsanız, tüm kurulum programınız otomatik olarak hazırlanacak ve bir de bunun ile uğraşmak zorunda kalmayacaksınız.

Tamamen ücretsiz olan bu program ile tek parça olduğu gibi çoklu diskler için de kendi kendine açılabilen kurulum dosyaları hazırlayabiliyorsunuz. Kayıt ve bilgi metinler için metin ve RTF formatlarını da ekranda gösterebilen program, ini ve Registry kayıtlarını yapıyor ve Start menu ile tüm masaüstü kısayollarını da oluşturabiliyor. Aynı zamanda programın otomatik OCX kaydetme özelliği de bulunuyor.

Başlamadan önce hazırlanması gerekenler

Programda bir kurulum programı yaratmak aslında oldukça kolay. Ancak programı çalıştırmadan önce bazı dosyaları hazırlamanız gerekiyor. Birincil olarak dağıtmak istediğiniz program parçalarını içeren bir klasörün hazır olması gerekiyor. Daha sonra eğer isterseniz sistem dosyalarınızı da kurulmak üzere bir klasöre toplamanız gerekiyor.

Yine seçimsel olarak hazırlanması gereken son şey ise kayıt ve lisans bilgilerinin bulunduğu bir metin dosyası.

Adım adım kurulum paketinin hazırlanması

Bunların hepsi hazırısa GkSetup'ı açın ve File menüsünden New Project seçeneği ile yeni bir proje başlatın. Bundan sonra yapmanız gereken programda Project menüsü altında yer alan adımlar ile tüm bilgileri tamamlamak. Önce bu menü altında yer alan ilk adım olan General Settings altından General kartını seçin. Uygulamanızın adı, sürümü ve kendiniz ile ilgili çeşitli tanımlamaları yaptıktan sonra, diğer bir kart olan Features'ı açın. Burada kurulum sırasında kullanmak istediğiniz GkSetup özelliklerini açıp kapatabilirsiniz. Lisans anlaşmasının gösterilmesinden kurulum klasörünün seçilmesine, kurulum tipi seçiminden bitimdeki mesajlara kadar tüm özellikler buradan seçilebiliyor. Eğer Uninstall seçeneği aktif duruma getirilmek isteniyorsa, en üstteki seçeneği seçmeyi ve GKSUI dosyasını sistem dosya-

Kurulum ayarlarının ilk adımında yazılım ile ilgili genel bilgiler yer alıyor. Ayrıca buradan yazılımın kurulum klasörü de kolaylıkla belirleniyor.

ları klasörüne kopyalamayı unutmayın. Daha sonra Tamam tuşuna tıklayarak ikinci adıma geçin.

Detaylı ayarlar için kullanılan ara adımlar

İkinci adım olan Groups and Files seçeneğinde ise kaynak dosyaların ve varsa sistem dosyalarının bulunduğu klasörlerin belirlenmesi gerekiyor. Daha sonra aradaki seçenekleri atlayarak yedinci adıma gelebilirsiniz. Aradaki adımlar seçimsel olup her kurulumda kullanılması gerekmez.

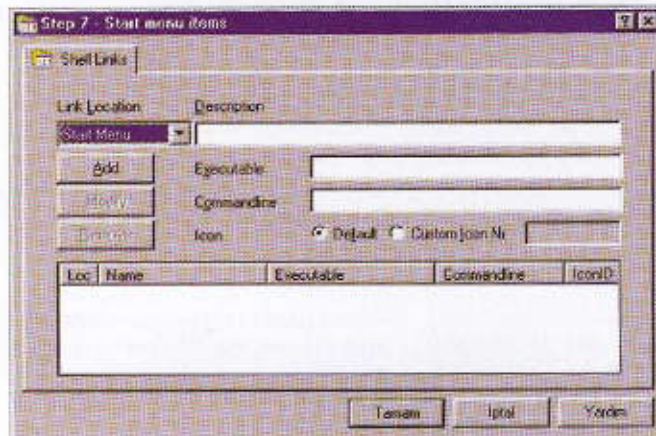
Yedinci adımda kullanıcının Başlat çubuğuna hangi programların ekleneceğinin belirlenmesi gerekiyor. Burada kesinlikle dosya yolu belirtmeyin. Sadece dosya ismi yeterli olacaktır. Eğer Readme ve License gibi gelişmiş ayarları da yaptıysanız, neredeyse kurulum işlemi yarı yarıya bitmiş sayılabilir.

Build menüsünü açın ve orada "Build Self Extractor" seçeneğini seçin. Bu seçenek tüm dosyalarınızı tek bir dosya haline getirip Internet üzerine dağıtmak için hazırlayacaktır. Hazırlanan dosyaları GkSetup programı klasörü altında yer alan "Output" klasörü içinde bulabilirsiniz.

Ürün Bilgisi

GkSetup

Tür	: Kurulum Araçları
Sürüm	: 1.73
Sistem	: Win95/98/NT
Kayıt tipi	: Freeware
Süresi	: Süresiz
Download	: http://www.gkware.com/download/GkSetup173.EXE
Özellikler	: Install ve Uninstall seçenekleri bulunuyor

Yedinci ve son adımda ise yazılımın kurulduktan sonra nerelere kısayollar yerleştireceği tanımlanabiliyor.

Banner Factory En kolay Java Banner'lar

Bu ilginç Shareware program Web siteleriniz için Java Applet Banner'lar yapabilmeye olanak sağlıyor. Programın ilginç olan yönü ise, kendisinin de Web sayfası altında çalışan bir başka Java Applet'i olması. Programı bir klasöre açtıktan sonra Banner Factory adlı HTML dosyasına tıklamanız programın Default Browser'ınız altında çalışması için yeterli oluyor. En ufak Java ya da HTML bilgisine bile sahip olmadan rahatlıkla profesyonel 3D Banner'lar yaratmanızı sağlayan Applet, metal kaplamalı, yanıp sönen başlıklar ve kayan yazılar ile 3D efektleri de Banner'a dahil etmenize izin veriyor. İsteklerinize en uygun Banner'ı oluşturduktan sonra ise, program tarafından oluşturulan kodu

içeriğinin tanımlanmasına yarar. Buradan aynı zamanda yazı tipi ve puntosunu da değiştirebilirsiniz. Ancak yine de karşı tarafta düzgün görünmesi için Windows'un standart yazı tiplerinin pek dışına çıkmamanız iyi olacaktır. Burada yer alan herhangi bir alan istenirse boş bırakılabilir. Set tuşları girilen metni aktif duruma getirecektir.

Daha güzel görünen özel efektlerin eklenmesi

Üst orta bölümde renk seçim menüsünün hemen solunda kalan özel efektler bölümü Banner'ınıza kayan yazı, 3D efekti, yanıp sönen ve parlayan yazı gibi çeşitli özel efektler katmanıza yardımcı olur.

- Message Scroll: Bu seçenek aktif hale getirildiğinde Banner'ın içine sığmayacak kadar uzun yazılar sağdan sola doğru kaydırılabilir.

- 3D Out of Screen: Eğer Title ve SubTitle olarak geçen başlık ve alt başlık yazılarının 3D kabartma gibi gözükmesini istiyorsanız, bu seçeneği aktif duruma getirebilirsiniz.

- Title Glow: Eğer başlık metninizin yanıp sönmelerini ve metalik gibi gözükmesini istiyorsanız, bu seçeneği aktif duruma getirin.

- White Mask Effect: Bu efekt 3D efekt ile bağlantılı olarak çalışarak verilmiş metnin kenarlarının daha

da ön plana çıkarılmasını sağlar.

- Speed: Burada belirleyeceğimiz hız doğrudan hem yanıp sönmeye efektini hem de kayan yazının hızını belirleyecektir. Tek bir hız ayarı olduğu için bu ikisinin hızı ancak ortak ayarlanabilir.

Üzerinde efekt uygulanacak metnin rengini belirlemek için ise Applet'in en üst ortasında yer alan bölüm kullanılabilir. Rengi belirlemeden önce neyin rengini değiştirmek istediğinizi belirtmeniz gerekiyor. Background, Title, SubTitle ya da Message gibi öğelerden birini seçtikten sonra, rengi belirlemek için elinizde üç tane seçenek bulunuyor. İster hazır olan 16 renkten birini seçerek, ister rengin RGB değerini elle girerek bu seçimi yapabiliyorsunuz.

Renk skalası üzerinden seçim yapmanız da mümkün. Bir renk seçtikten sonra "Set Color" tuşuna basmanız yeterli olacaktır.

Banner içinde bulunan öğelerin dikey pozisyon ayarları için ise sağ taraftaki dikey kaydırma çubuklarını kullanabilirsiniz. Bunlar soldan sağa sırası ile başlık, alt başlık ve mesajın pozisyon ayarlarını tanımlayacaktır. Bu öğelerin yatay koordinatlarda boyutlandırılması için ise doğrudan ortadaki Banner'ın gösterildiği alan kullanılmaktadır. Burada farenin sol tuşuna tıklayarak hareket ettirdiğinizde, Banner'ın sağ alt köşesini hareket ettirerek boyutlandırmayı yapabilirsiniz.

Aktif bir Banner için mutlaka kayıt gerekli

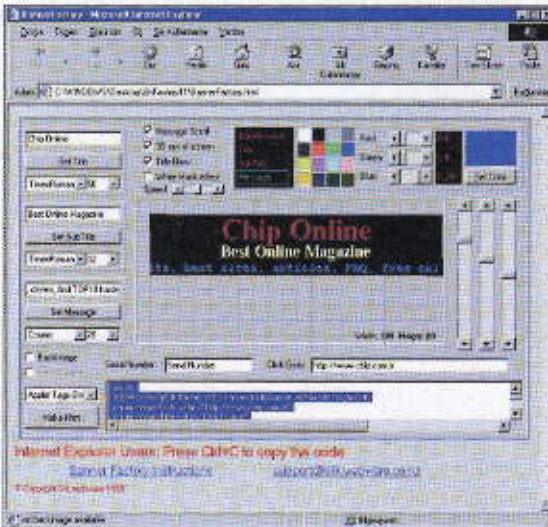
Eğer program ile hazırladığınız Banner'lara tıkladığınız zaman istediğiniz bir siteye ya da Web sayfasına yönlendirme yapmak istiyorsanız, programa kayıtlı olmanız gerekiyor. Bu şekilde alacağınız seri numarasını gerekli bölüme yazdıktan sonra hemen yanındaki bölümde belirleyeceğimiz Web adresine link de Banner'ınıza eklenecektir. Aksi takdirde, bu Banner'a her tıklamada kullanıcı Banner Factory'nin Web sayfasına transfer edilecektir.

Program Banner'ın arkasına bir arkaplan resmi de tanımlayabilir. Bunun için Backimage seçeneğinin aktif duruma getirilmesi gerekir. Hemen altındaki Center Image ise resmi Banner içinde ortalamak için kullanılır. Burada kullanılacak resim dosyasını daha sonradan hazırlanan Java kodu içinden değiştirebilirsiniz. Tüm ayarları yaptıktan sonra Make HTML tuşuna basarak kodun yaratılmasını sağlayabilirsiniz. Daha sonra CTRL-C tuşu ile kodu kopyalayıp kendi sayfanıza yapıştırabilirsiniz.

Ürün Bilgisi

Banner Factory

Tür	: Grafik Yardımcı Programı
Sürüm	: 1.1
Sistem	: Win95/98/NT
Kayıt tipi	: Shareware (34.95\$)
Süresi	: Belli değil
Download	: http://silk.webware.co.nz/Products/BannerFactory/BnFactory11.zip
Özellikler	: Sadece Install seçeneği bulunuyor. Klasörün silinmesi ile kaldırılabilir

Kendisi de bir Java Applet olan program hızlı bir şekilde Java Banner kodu yaratabiliyor.

kopyalayıp sayfanıza yapıştırarak kullanabiliyorsunuz. Kayıtlı bir kullanıcı olduğunuz takdirde ürettiğiniz Banner'ları satma şansına da kavuşuyorsunuz.

Applet arabirimi ve kullanım özellikleri

Program arabiriminde her türlü ayarın göz önünde olduğu için kullanım da oldukça kolaylaşıyor. Çeşitli ayarlar üzerinde oynayarak etkilerini kendiniz de daha kolay görebilirsiniz. Şimdi arabirimde hangi bölümün ne işe yaradığına bir bakalım.

Ekranın sol tarafında yukarıdan aşağı yer alan Title, SubTitle ve Message ayarları, Banner bünyesinde yer alan sırası ile başlık, alt başlık ve kayan yazının

Evinizdeki Stüdyo

MIDI ile ilgilenmeyi düşünüyorsanız, bazı parametreleri sıkça kullanmanız gerekecektir. Bu parametrelerin başlıklarını ve fonksiyonlarını iyi kavramak, dijital müzikten istediğiniz sonucu almanıza yardımcı olacaktır.

Şahin Eksioglu esahin@chip.com.tr

Ilk olarak Sequencing'den bahsedeceğiz. Genel olarak bir Sequencer'in yaptığı iş çaldığı bir müzik parçasının üzerine aynı anda kayıt yapmaktır. Bunun dışında bir Sequencer programına partiyonları girerek sisteminizdeki ton bankası ya da ek modüller yardımıyla Bach'ın Brandenburg Konçertosu'nu seslendirmeniz mümkün. Son yıllarda Sequencing yazılımları önemli gelişmelere imza attılar. Cakewalk ya da Cubase bu konudaki lider yazılımlar olarak dikkat çekiyorlar. Özellikle Cubase sunduğu geniş imkânlarla profesyonel stüdyoların tercihi olmakta. Öte yandan, bu tür profesyonel bir yazılım MIDI ile müziğe yeni başlayan bir kullanıcı için hiç de uygun değil.

Dijital müziğe yeni adım atan bir kullanıcı, bu ayki CHIP CD'sinde yer alan Midisoft'un Recording Session 4 adlı programı ile kolaylıkla oldukça başarılı işlere imza atabilir. Programla MIDI ve Audio kayıtlarınızı gerçekleştirmeniz mümkün. Bu şekilde mikrofonla ya da Line-in girişinden gelen herhangi bir sinyalle MIDI kayıtlarınızı gerçek zamanlı olarak karıştırmamız çok kolay. Programda basit, fakat kullanış bir Mixer modülü de mevcut doğal olarak. Programın nota yazım modülü çok becerikli değilse de, yeni başlayan bir kullanıcı, uzun bir süre bu eksikliği hisset-

meyebilir.

Ritm-Tempo: Müziğin en temel öğelerinden biri ritmdir. Hatta melodiden önce ritmin varolduğunu düşünürsek, belki de en temel öğesi olduğunu söyleyebiliriz. Genel olarak ritm için davul ya da perküsyon grubu sazlar kullanılırken, ek olarak bas ya da elektrogitar ritm duygusunu güçlendirmek ve renklendirmek için kullanılır. MIDI kayıtları yaparken fark edebileceğiniz gibi, kendi davul ritminizi yazıp bunu şarkı boyunca kopyalayarak ve bazı durumlarda çeşitli araklarla renklendirerek elde edeceğimiz bir altyapı, hazır davul kitleriyle elde edeceğimizden çok daha heyecan verici ve etkileyici olacaktır.

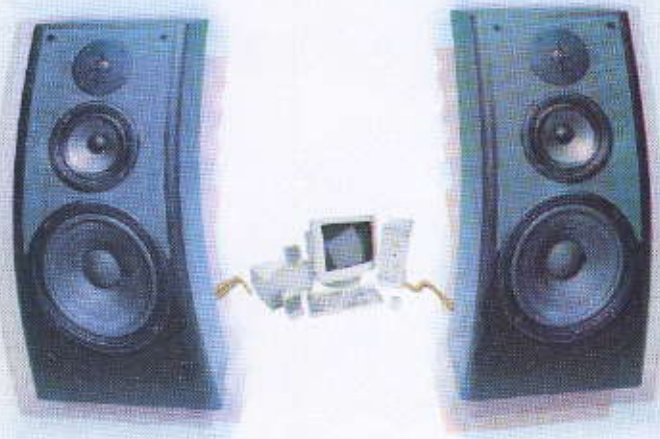
Hazır davul kitleriyle eşlik ve hız terimleri

Tabii başlangıçta bu davul kitlerinden faydalanarak ritm yapılarını çözmek iyi bir alıştırma olabilir. Sık sık kavram kargaşası içine girilerek tempo ile ritm karıştırılır. Oysa müzik terminolojisinde bu iki terim arasında önemli farklar vardır. Tempo ritmin en önemli kriterlerinden biridir. Birçok dilde hız anlamına gelen bu kelime, müzik çalışmalarınızda sık sık kullanacağınız terimlerden biri-

dir. Yazılı eserlerde tempoyu anlatmak için metronom hızı ve bu hızın hangi nota birimine ait olduğu belirtilir ya da hızı anlatan bazı terimler kullanılır. Largo-Ağır, Allegro-Neçeli ve çabukça, Presto-Çok hızlı gibi...General MIDI standardı 128 adet perküsyon sesi sunar. Bu seslerin hepsi MIDI klavye üzerinde ayrı bir tuş tarafından seslendirilir. Synthesizer cihazları genellikle hazır davul kitleriyle gelirler. Bu davul kitleri çok kullanışlıdır ve iyi iş görür. Öte yandan kendi davul eşliğinizi yazmak sandığınızdan zor olabilir.

Hele bele bu eşliğin Rhythm Box çıkışlı gibi tınlamamasını istiyorsanız, çeşitli ataklarla bu davul eşliğini süslemelisiniz. Bu kitlerle yapılan eşliklere gerçek bir davulcunun yorumunu yansıtmak oldukça zordur.

Style: MIDI Keyboard'larda sıkça rastlanan bu terim genel olarak müziğin ritmik yapısını ve dolayısıyla altyapısını yansıtır. Altyapı Rock, Jazz ya da Country kâhplarında olabilir. Altyapıların zaman içinde zenginleşmesiyle aradaki keskin çizgiler kalkmış, daha serbest formlar ortaya çıkmış da, yine de bu konuda çeşitli şablonlar var ve deneysel müzik yapmıyorsanız bu şablonlara uy-

Özetle...

- MIDI kullanıcıları için gerekli olan tüm temel bilgiler
- Sound Blaster Live'in sunduğu yeni özellikler ve kullanımları
- MIDI kullanıcıları için ileri düzeyde bazı bilgiler ve Leaf FX

mak zorundasınız.

Velocity: Eski ve amatör Keyboard'lar-da tuş hassasiyeti yoktu. Bunun anlamı şu; klavyede bulunan tuşlara sert basmanız ya da yumuşakça dokunmanız, sonuçta çıkan sesi etkilemiyordu. Oysa günümüzdeki amatör amaçlar için üretilen klavyeli çalgılarda bile tuş hassasiyeti mevcut. Bir tuşa dokunduktan sonra çıkacak sesin karakteristiği ve tuş basıncının genel parametreleri Velocity başlığı altında inceleniyor. Velocity zaman zaman Volume parametresiyle karıştırılsa da, aslında bu iki terim fonksiyon olarak çok farklıdır. Diğer birçok MIDI parametresi gibi Velocity ayarlarını da kullandığımız Sequencer programı içinden yönlendirebilirsiniz.

Armoni: Armoninin kelime anlamı uyumsa da biz armoniyi müziğin matematik olarak tanımlayabiliriz. İnsan kulağının sahip olduğu bazı duyma alışkanlıkları vardır. Kuşkusuz bu alışkanlıkların sebebi doğadır. Yani armoni kurallarını sesin fizikinden alır. Sesin fizikiyse

Bazı Tonlardaki (Ses dizileri) Sesler

	1	2	3	4	5	6	7	8
Sol Majör	Sol	La	Si	Do	Re	Mi	Fa#	Sol
Do Majör	Do	Re	Mi	Fa	Sol	La	Si	Do
Fa Majör	Fa	Sol	La	Sib	Do	Re	Mi	Fa
Sib Majör	Sib	Do	Re	Mib	Fa	Sol	La	Sib
Mib Majör	Mib	Fa	Sol	Lab	Sib	Do	Re	Mib

Bu diziler doğa kanunlarının bir parçasıdır fakat insanoğlunun bu kanunları keşfederek günümüzde kullanılan nota sistemi olan Tampera sistemini çözmesi, ancak 1400'lü yıllarda mümkün olabilmıştır.

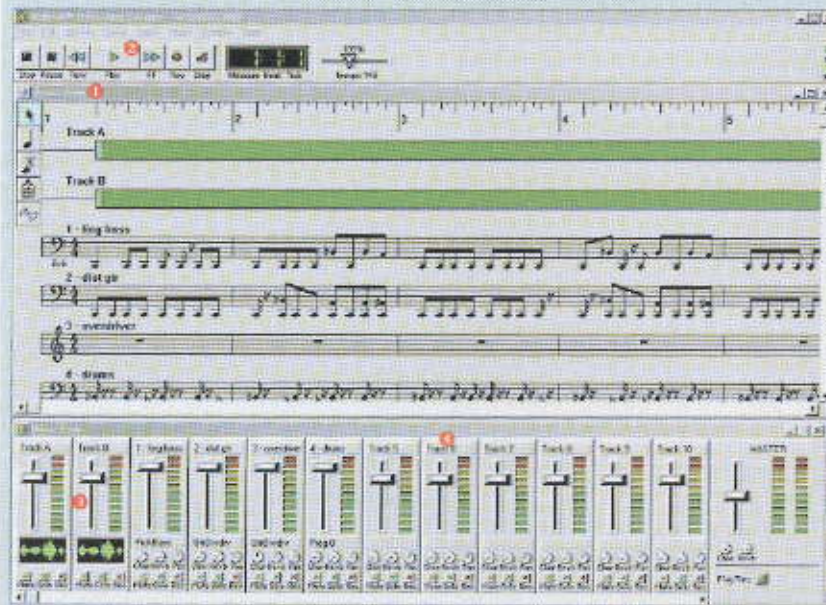
farkında olmasak bile alışkanlık olarak kulağımıza yer eder. Müzik kulağı kötü birisi bile gayet melodik bir müzik parçası içindeki ton dışı bir sesi kolayca fark edip rahatsız edici bulabilir. İşte kulağımızdaki bu ton duygusu armoninin biz-zat kendisidir.

Aslında armoni ses fiziği açısından bakınca doğuşkanlarla yakından ilişkilidir. Doğada hiçbir ses yalın değildir ve alt armoniklere sahiptir. Örneğin Do'nun içinde Mi, Sol ve daha birçok ses vardır. Fakat bu sesleri Do'nun içinden ayırt et-

mek zordur. Öte yandan bu seslerin Do'nun yanında ayrıca çalınması, kulakta tamamlayıcı bir etki bırakır. Do-Mi-Sol yani 1-3-5 akoru işte böyle oluşur. MIDI çalışmalarında akor kurulumları ve yürüyüşleri çok önem taşır. Çünkü özellikle orkestrasyon (düzenleme) sırasında akor bilgisi çok işe yarar. **Patch:** Patch belirli bir kanalda hangi enstrümanın çalınacağına karar verir. Eğer Patch olarak herhangi bir enstrüman seçilmemişse, o kanal aktif hale getirilemez. Eğer 128 General MIDI standartlarında bir ton bankası kullanıyorsanız, Patch işlemleri basit ve sorunsuzca gerçekleşir. Bunun dışında kullanacağınız modüller ya da Synthesizer'lara size yeni kombinasyonlar ve renkler sağlayacaktır.

Pitch: MIDI kayıtlarınızı Score View penceresinde notalar halinde görebilirsiniz. MIDI bilgisi içinde notaların hangi enstrümanlarla çalınacağı ve diğer çalma bilgileri bulunduğu göre, notaları değiştirerek şarkı üzerinde değişiklikler yapmak mümkün. Örneğin elinizde Vokal için yazılmış bir MIDI parça var ve bu kaydı seslendirmek istiyorsunuz. Fakat melodi sesiniz için oldukça tiz ve uygun değil. Bu aşamada şan egzersizleriyle sesinizdeki tiz notları geliştirmek yerine, Pitch fonksiyonunu kullanarak parçayı istediğiniz miktarda kalınlaştırabilirsiniz. Bu işleme Transposition denir.

En İyi Shareware : Recording Session

1- Score View: Bu görünüm için Ctrl-1 tuş kombinasyonuna basmanız ya da Windows menüsünden Score View seçeneğini işaretlemeniz gerekiyor. Score View ekranında notaları elle girerek de kayıtlarınızı oluşturabilirsiniz.

2- Kayıt kontrolleri: Bu tuşlarla kayıt, başlama ve çalma gibi işlemleri gerçekleştirmek mümkün.

3- Audio Mixer: Bu iki kanal Audio Mixer sayesinde MIDI kayıtlarınıza kolayca Audio

kayıtlar ekleyebilirsiniz. Audio kaynağı olarak mikrofon ya da Line-in girişi kullanılabilir.

4- MIDI Mixer: MIDI kayıtlar için kullanılabileceğiniz bu Mixer, sade fakat oldukça kullanışlı. Tüm Mixer modülünde kayıt tuşuna bastıktan sonra ilgili kanalda bulunan Mute, Solo ve Rec düğmeleri arasından Rec tuşuna basmanız yeterli. Program içinde aynı anda hem Audio hem de MIDI kayıt yapmak mümkün.

Sound Blaster Live'in getirdiği yenilikler

SB Live herşeyden önce programlanabilir bir DSP işlemcisi içeriyor. Yani bu kartı kullanarak elde edebileceğiniz efektleri teorik olarak sınırlayan tek kriter kullandığınız yazılım. Kuşkusuz SB Live'i de sınırlayan bazı durumlar var. Örneğin aynı anda uygulanabilen efektlerin sayısı gibi. Kartın iki versiyonu var.

I/O kartı versiyonu daha pahalı ve bu ek kart sayesinde DAT ya da MD gibi cihazlar ve bilgisayarınız arasında Analog/Dijital çevrimine uğramadan direkt Dijital olarak veri aktarımı gerçekleştirebilirsiniz.

Öncelikle SB Live'ı genel olarak diğer ses kartlarından ayıran gerçek zamanlı efekt uygulayabilme yetisini açıklayalım. Önceki nesil ses kartlarında herhangi bir sese efekt uygulamak istediğimizde, bu sesin önceden kaydedilmiş olması gerekiyordu. Kaydedilmiş sese daha sonra istediğimiz efekti uygulayabiliyorduk. Fakat bu yöntem hem zaman alıcı hem de interaktif olmaktan uzaktı. Yani doğru efekt ayarlarını bulabilmek için bazen saatlerce uğraşmak gerekebiliyordu. SB Live ile sesi kaydetmeden, örneğin direkt olarak mikrofon girişine Delay efekti uygulamak mümkün.

Gerçek zamanlı efektlerin dayanılmaz hafifliği

SB Live'in efekt modüllerini kullanarak kendi özel efektlerinizi programlayıp kaydedebileceğiniz gibi, Environment kısmından hazır bir efekt de seçebilirsiniz. Şu anda mevcut son Live güncellemesi olan Liveware 2.1 ile efekt seçenekleri artırılmış durumda. Genel olarak efektlerin yer aldığı Master penceresinde standart olarak Reverb, Chorus ve Original Sound olmak üzere 3 adet başlık var ve bunların tamamen kaldırılması imkânsız. Bu 3 başlık içinde kullanmak istemediklerinize 0 değerini atayarak etkisiz hale getirebilirsiniz.

Add kutucuğuna tıklayarak Distortion, Delay ya da Pitch Shifter gibi efektlerden birini Master penceresine alabilir-

siniz. Kullanmak istediğiniz efektin parametrelerini görünce oldukça şaşıracaksınız. Çünkü bu konuda epey fazla seçenek var. Yazık ki aynı anda sadece 5 adet efekt destekleniyor. Fakat çoğunlukla bu yeterli olabilir. Genel olarak hangi efektleri seçerseniz seçin, bu efektlerin toplam etkisinin orijinal sesle karışma oranını Master penceresindeki kaydırıcıyla ayarlayabilirsiniz.

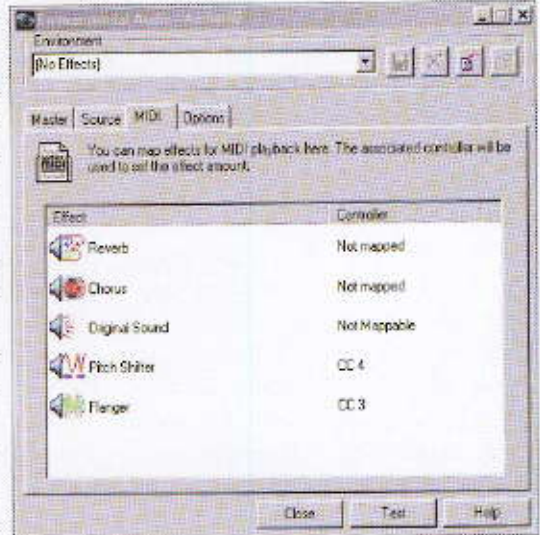
İlginç ve gözden kaçabilecek bir nokta ise Play Into seçeneği. Play Into kutucuğu altında söz konusu efektin hangi diğer efekti etkileyeceği belirleniyor. Örneğin Distortion ve Delay efekti birarada kullanacaksınız diyelim. Burada Delay efektinin Play Into penceresinden Distortion'ı seçerseniz, orijinal ses Delay efektinden etkilenmez. Sadece Distortion efektiyle değiştirilmiş ses Delay efektinden etkilenir. Genel olarak efektlerin etkileyeceği ses kaynağını Source penceresinden seçiyoruz. Eğer burada aradığınız ses kaynağı mevcut değilse, ses denetim seçenekleri içinden kayıt ve kayıttan çalma pencerelerinde bu ses kaynağının bulunduğu emin olun.

MIDI kullanıcıları ve SB Live

SB Live, MIDI kullanıcıları için gerçek bir hazine. Audio kanallarına verebildiği gerçek zamanlı efektler bir yana, MIDI kanalına da 2 adet efekt verebiliyor. Bunun için Environmental Audio-MIDI penceresinden faydalanabilirsiniz.

Burada standart olarak Reverb ve Chorus efektleri Mapped yani kullanılabilir halde bulunuyor. Eğer farklı efektler ekleyecekseniz, Bu Mapped değerleri Not Mapped olarak değiştirmelisiniz. Eklediğiniz ye-

AudioHQ sekmesine tıkladığınızda karşınıza gelen seçenekler arasından Env. Audio'ya tıklamanız size gerçek zamanlı efekt dünyasının kapılarını açacaktır.

Ekfet vermek istediğiniz MIDI kanalının Mapping değerinin atanmış olması çok önemli, yoksa bu efekti kullanamazsınız.

ni efektleri Mapped olarak değiştirip listeden herhangi bir CC değeri seçin. Aynı anda sadece 2 adet efekti Mapped olarak işaretlemek, yani aktif olarak kullanmak mümkün.

MIDI için önemli bir konu: Soundfont

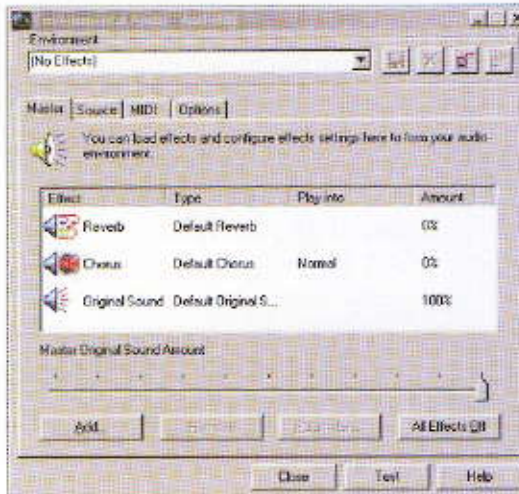
MIDI kullanıcılarını çok yakından ilgilendiren bir konu da Soundfont konusudur. Soundfont bankaları genel olarak isiminden de anlaşılacağı gibi enstrüman sesleri içeren ses bankalarıdır. Bu ses depoları ses kartı tarafından sistem belleğine yüklenir. SB Live ile birlikte 4 ve 8Mb'lık iki Soundfont bankası gelir. Bu ses bankaları sistem belleğine yüklendiği için 8Mb'lık versiyon daha başarılıdır, ama sistem kaynaklarını da daha fazla kullanır. Her halükarda 64Mb RAM'e sahipseniz, 8Mb'lık Soundfont kütüphanesini yükleyebilirsiniz. Bunun

Cihazlar ve Fiyatlar

Bu yazıyı yazarken kullandığımız cihazlar ve fiyatları:

2. El Elektrogitar (Wasburn Lyon serisi): İstanbul Karaköy-Tünel'deki müzik mağazalarından bulduğumuz bu gitarı 125\$+KDV'ye satın aldık.

MIDI klavye: Bilgisayar malzemeleri satan büyük mağazalarda bulabileceğiniz bu basit ama becerikli klavyenin fiyatı 108\$+KDV. Ayrıntılı bilgi için: Multimedya Tel: 0212 212 98 50-0212 572 16 24 SB Live Value: 60\$+KDV'ye her yerde bulabileceğiniz bu kart oldukça başarılı.

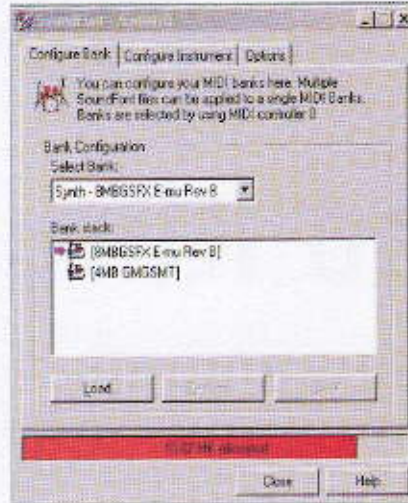
dışında Liveware 2.0 ile yeni Soundfont'lar kullanıcılara sunuldu ve Creative'in sitesinde sürekli olarak yeni Soundfont kütüphaneleri bulabilirsiniz.

Gerçek zamanlı efekt programları

SB Live'in gerçek zamanlı efekt özellikleri masafestü sistemlerle müzik yapan kullanıcılar için devrim niteliği taşıyor. SB16 ya da AWE64 sahibi kullanıcıların da gerçek zamanlı efekt lüksünden faydalanabilmeleri için az da olsa program mevcut. İnternet'te bu konuda sizin için yaptığımız araştırmada rastladığımız programların hepsini test ettik. Açıkçası bu programlardan pek memnun kalmadık. Programların çok fazla işlemci gücüne ihtiyaç duymaları bir yana (PII450 ile bile yeterli performans elde etmek mümkün değildi), genel kaliteyi beğenmedik. Bu programlar arasında Leaf FX dikkatimizi çekebilen birkaç yazılımdan biri oldu. Leaf FX içinde, Delay, Distortion, Chorus ve Flanger gibi temel efektlerin dışında, çeşitli Band geçiren filtreler, Noise Gate ya da Phaser gibi pratikte oldukça işe yarayabilen efektler de mevcut. Program, bu haliyle çok etkileyici görünüyorsa da, pratikte bazı sınırlamalar var doğal olarak. En önemli sınırlama, programın verimli bir çalışma için en az 400MHz'lik bir işlemciye ihtiyaç duyması. Programı bu ayki CHIP CD'sinde bulabilirsiniz.

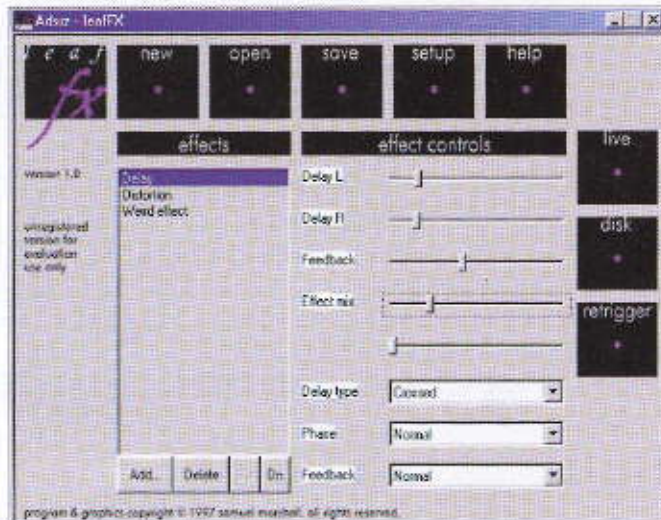
Başarılı sayılabilecek bir program: Leaf FX

Programın Setup menüsünde bulunan Latency kutusu içinde sahip oldu-

Soundfont kütüphanesinin Mb olarak büyüklüğü, içerdiği enstrüman sayısının fazlalığını ve ses kalitesinin yüksekliğini belirler.

şunuz işlemciye göre bir seçim yapabilirsiniz. Burada düşük değerleri seçmeniz kaliteyi artırsa da, bunun için gereken işlemci gücü de artacaktır. Add kutucuğuna tıklayarak istediğiniz efektleri ana penceredeki Effects kutucuğuna aktarmamız gerekiyor. Burada kaydırıcıları istediğiniz gibi ayarladıktan sonra, gerçek zamanlı efektlerden faydalanabilmek için Live moduna geçmeniz gerekiyor. Live modundayken SB16 gibi kartlarla mikrofon ya da gitar gibi kaynaklara kolayca gerçek zamanlı efektler eklemek mümkün. Programdaki efektler arasında en çok Delay efektini beğendik. Efektleri ekledikten sonra Effect Mix kaydırıcıyla istediğiniz efekt seviyesini ayarlayıp Live kutucuğuna basın. Disk kutucuğu ise varolan ses kayıtlarınıza efekt eklemeye yarıyor.

Leaf FX ucuz ses kartlarına gerçek zamanlı efekt uygulama iddiasındaki programlar arasında en başarılı olanlardan biri.

Capture, Edit - Record

İster video kasete, ister CD üzerine kaydedin...

VIDEO CD
HAZIRLAMAK
ARTIK ÇOK KOLAY!

Herhangi bir video kasetini (veya herhangi bir video kaynağındaki görüntüde olabilir) en seri şekilde Video CD olarak hazırlayabilirsiniz.

İstediğiniz şekilde görüntü üzerinde oynama yapabilir, bilgisayar grafik ve animasyonları ekleyebilir, alt yazılar yazabilir veya özel video efektleri ile süsleyebilirsiniz.

1 CD üzerine yaklaşık olarak 72 dakika TV kalitesinde video, 500 dakika CD kalitesinde audio veya 20.000 kare dijital fotoğraf (1600x1200 çözünürlük desteği) kaydı yapabilirsiniz.

Filminizi PC üzerindeki CD-ROM veya Video CD/DVD player ile tam ekran izleyebilirsiniz.

En kolay yoldan çoğaltarak tanıdıklarınıza veya müşterilerinize gönderebilirsiniz.

MEGAVİZYON

Digital Video & Multimedia

Tel:0.212.641 33 19 pbx İSTANBUL

http://www.megavizyon.com.tr

Linux'ta Haber Grubu Sunucusu Kurulumu

Haber grupları Internet'in vazgeçilmez bir parçası. CHIP alternatif işletim sistemi olan Linux altında bir haber sunucusunun kurulumunu, çalıştırılmasını ve haber gruplarına bağlantı için kullanılan yöntemleri anlatıyor.

Mustafa Boşer mbos@linux.org.tr
Gökrem Çetin gokrem@gelecek.com.tr

Linux'un Internet sunucularını tanıtmaya devam ediyoruz. Bu ay sizlere en çok merak edilen haber grubu (öbeği) sunucusunu tanıtmaya çalışacağız. Yerimizin kısıtlı olması nedeniyle, bu sunucunun tüm gizemlerini size anlatmamızın imkanı yok, ancak bu yazımızı okuduktan sonra Linux'unuzu kurulumunuzun ihtiyacını karşılayacağı bir haber grubu sunucusu haline getirebileceksiniz. Yazımızda kendi başına (Stand Alone) çalışan bir haber grubu sunucusunun kurulumunu anlatacağız.

Kurulumun ardından diğer haber grubu sunucuları ile kendi sunucunuzu nasıl eş zamanlı kılabileceğinizi de yardım dosyaları ile FAQ'lerden yararlanarak bulabilirsiniz.

Nedir şu haber grubu dedikleri şey?

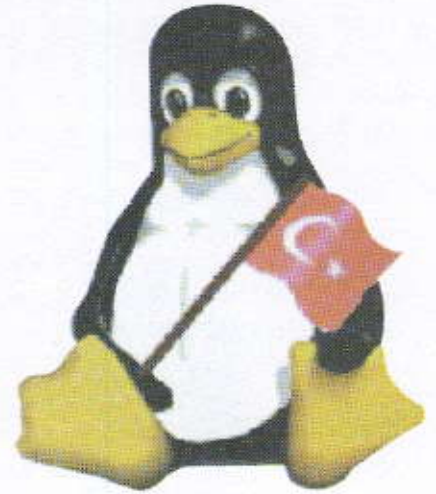
Ağ haberleri fikri, yüksek lisans öğrencileri olan Tom Truscott ve Jim Ellis'in 1979 yılında bilgilerin insanlar tarafından paylaşmasını sağlamak amacı ile UUCP protokolünü kullanarak makineleri birbirine bağlaması ile ortaya çıkmıştır. Bu öğrenciler Kuzey Carolina'da üç

makinayı birbirine bağlamışlardır.

Trafik, ilk zamanlarda birkaç kabuk betiği (Daha sonra C diline çevrilmiştir) ile ele alınmaktaydı. Ancak bu günde birkaç grubun birkaç makalesinin altından kalkabiliyordu. Buna "A" haberleri adını takmışlardı. Bilgi paylaşımına önem veren insanların artması ile birlikte, haber grubu fikri gelişmiş ve daha kapsamlı bir sunucu geliştirilmiştir. Bu sunucuya da "B" haberleri denilmiştir. Şimdi bizim kullandığımız haber grubu (öbeği) sunucularının temeli "B" haberleridir.

Haber grubunu kısaca, "bilgi paylaşımı sistemi" olarak tanımlayabiliriz. Bilgiye ihtiyacı olanlar ve bilgilerini başkaları ile paylaşmak isteyenler, Internet üzerinde sanal bir haber öbeği kurup birbirleri ile bilgi alışverişi yapmaktadırlar. Bilgiyi ağ üzerinde paylaşmanın diğer bir güzel yolu da e-posta listelerini kullanmaktır. Bu tür sunucuları da önümüzdeki aylarda sizlere tanıtmayı amaçlıyoruz. Ancak haber gruplarının bu tür e-posta listelerine göre birkaç avantajı vardır. Bunları;

- E-posta listelerine üye olacak kişilerin e-posta adresi olmak zorundadır.
- Üye, bir listeden hergün kendisini ilgilendirmeyen birçok e-posta alacak ve kutusu şişecektir. Bu hem ağ trafiğini artırmakta hem de kişiyi hergün yüzlerce mektubu silme zahmetine sokmaktadır.
- Kişi kendisini ilgilendiren mektupları, gelen yüzlerce e-posta arasından bulmakta zorlanmaktadır. Oysa, haber gruplarında sizin sorunuza gelen cevap-

lar, yine sizin sorunuz altında toplanmaktadır.

- Eğer listelere gelen mektuplar bir yerde saklanmıyorsa, benzer sorular ile liste üyeleri boşu boşuna zaman kaybetmektedir.

Elbette bunlar bizim görüşlerimiz değil. Bazı durumlarda e-posta listeleri daha etkili olmaktadır.

Daha önce de belirttiğimiz gibi, ülkemizde Red Hat Linux nispeten daha yaygın olduğundan aşağıdaki açıklamalarımız bu dağıtım üzerinde yapılmıştır.

Haber grubu sunucusunun baştan sona kurulumu

Diğer sunucularda olduğu gibi, Linux üzerine haber grubu sunucusunu kurmak da oldukça kolaydır. Yapılandırılmasının yeni Linux'cuları yoracağı da muhakkaktır. Haber grubunu kurmak için öncelikle Linux'unuzun Internet ayarlarının yapılmış olması gerekiyor.

Şimdi RH 6.0 CD'sini takın ve aşağıdaki işlem ile CD'yi /mnt/cdrom dizinine bindirin;

Özetle...

- Haber gruplarının ilk defa ortaya çıkışı, gelişimi ve tanıtımı
- Haber grubu Sunucusunun kurulumu, yapılandırılması, çalıştırılması ve bağlantı için yapılması gerekenler
- Linux dünyasından haberler


```
# mount /dev/cdrom
ve aşağıdaki komut ile kurulum dosyası-  
nın bulunduğu dizine geçin.
```

```
# cd /mnt/cdrom/RedHat/RPMS
```

Şimdi ise sisteminizde kurulu olmadığını düşündüğümüz aşağıdaki paketleri kurun.

```
# rpm -i perl-5.00503-2.1386.rpm
# rpm -i perl-MD5-1.7-6.1386.rpm
# rpm -i cleanfeed-0.95.7b-3.no-  
arch.rpm
# rpm -i inn-2.2-8.1386.rpm
# rpm -i inn-devel-2.2-8.1386.rpm
```

Eğer bu paketlerden herhangi birisi kurulu ise, komut yazdıktan sonra size sistemde kurulu olduğunu bildiren "package dosya ismi is already installed" uyarısı ile karşılaşsınız. Bu uyarıya aldırış etmeden diğer paketleri kurmaya devam edin.

Haber grubu sunucusunu yapılandırma ve çalıştırma

Haber grubu sunucumuza ilk bağlantıyı gerçekleştirmeden önce yapılması gereken birkaç işlem vardır. Öncelikle hangi makinelerden ne tür bir bağlantının kabul edileceğini belirtmemiz gerekiyor. Bu amaçla /etc/news/nntp.access dosyasında birkaç satır eklememiz gerekiyor. Ön tanımlı olarak sunucumuz hiçbir yerden bağlantıyı kabul etmeyecektir. Düzenlenmesi oldukça basit olan bu dosyada değişiklikler yapmak üzere bir metin düzenleyicisi (pico, vi, ned, gedit ...) ile açın. Dosyada her bir satırda bir bağlantı şekli belirtilir. Her bir satır, birbirinden üstüste iki nokta (:) ile ayrılan şu 5 öğeden oluşur:

```
<makine>:<izin>:<kullanıcı>:<parola>:<grup>
```

Bunları açıklayacak olursak:

<makine>: Bağlantının kabul edileceği (ya da edilmeyeceği) makine ya da makineler grubu. Örneğin Bilkent'teki tüm makinelere bir tanımlama yapabilmek için *.bilkent.edu.tr yazılabilir. Ya da IP'si 144.122 ile başlayan tüm makineler için 144.122.* kullanılabilir.

<izin>: Mesaj okuma izni için Read (ya da R), gönderme için Post (ya da P).

<kullanıcı>: Hangi kullanıcı için bir tanımlama yapılacaksa, bu kullanıcının kullanıcı ismi. Gerçek bir Linux (UNIX) kullanıcı olması gerekmiyor.

<parola>: Kullanıcıdan istenecek olan parola.

<grup>: Hangi grup için bir tanımlama yapacaksınız. Örneğin, bilkent.duyurular.staff

Örnekler:

● mbaser şirketindeki tüm makinelerin tüm gruplara mesajları okuyup mesaj gönderebilmeleri için:

```
*.mbaser.com.tr:Read Post:::*
```

● diğer yerlerden sadece mesajları okuyabilmeleri için

```
*:Read::*
```

● bunun yanı sıra gorkem kullanıcısının mesafe şifresi ile her yerden mesaj gönderip okuyabilmesini sağlamak için

```
*:Read Post:gorkem:mesafe:*
```

● ya da her taraftan hem mesajları okuyup hem mesaj postalayabilmek için

```
*:Read Post::*
```

satırlarını kullanabilirsiniz.

Ayrıca /etc/news/inn.conf dosyasındaki bazı satırlarda değişiklik yapmalısınız. Bunlar:

Organisation: Bu satırı değiştirmek zorunda değilsiniz, ancak hangi kuruma ait bir haber grubu sunucusu olduğunu belirtmekte fayda vardır. Örnek:

```
organization: Mustafa Başer'in  
Haber Öbeği
```

Server: Buraya haber grubu sunucusunun tam adresini yazmalısınız. Eğer bu sunucu news.mbaser.com.tr adresinde çalışıyorsa, aşağıdaki satırı kullanmak gerekecektir:

```
server: news.mbaser.com.tr
```

Pathhost: Buraya da yine Server parametresinde kullandığınız adresi yazabilirsiniz.

Moderatormailer: Haber öbeğiyle kim ilginecekse o kişinin e-posta adresini yazın.

domain: Makinenizin bağlı bulunduğu IP alanı. Örneğin

```
domain: mbaser.com.tr
```

Bu dosyadaki diğer karmaşık yapılandırma satırlarından yerimiz kısıtlı olduğu için bahsetmiyoruz. Bu yapılandırmaları yaptıktan sonra sunucunuzun sorunsuz bir şekilde çalışması gerekiyor.

Bu tanımlamaları yaptıktan sonra yapılandırmaları denetlemek amacı ile

```
# /usr/bin/inncheck
```

komutunu çalıştırınız. Eğer herhangi bir hata mesajı alırsanız, bu hataları gideriniz. Özellikle bazı inn dosyalarının erişim hakları konusunda uyarılar alabilirsiniz, chmod komutu yardımıyla gerekli değişiklikleri yapın.

Yukarıdaki işlemleri başarılı bir şekilde yapmış iseniz, haber grubunu başlatmak için aşağıdaki komutu çalıştırmalısınız. Çalıştırma işleminin otomatik olarak yapılabilmesi için ntsysv komutundan inn'd'i seçin. Böylece sistemin her açılışında haber öbeği sunucusu da çalışır hale gelecektir.

```
# /etc/rc.d/init.d/inn start
```

Evet, şu anda haber grubu sunucunuz çalışıyor olmalıdır. Haber gruplarına bağlanıp gruplara gelen mesajları okuyup yeni mesaj atabilmek için, hem Linux hem de Windows altında çok çeşitli programlar mevcuttur. Eski Linuxcular metin ekranda çalışan istemcileri tercih ederler, bunlardan bazıları Pine ve Tin'dir. Ancak biz bunlardan bahsetmek yerine, KDE ile birlikte gelen KRN haber okuyucusu ile çalışmalarımızı anlatacağız.

Haber grubu sunucuna bağlanma yöntemi

Bu değişiklikleri yaptıktan sonra artık

Linux'a Destek Vermek İçin

Linux belgelerinin Türkçeleştirilmesi, varolan belgelerin güncellenmesi ve Türk Linux kullanıcılarına belge desteğinin sağlanması amacı ile kurulan howto@saneg.itu.edu.tr listesi Temmuz 1999 itibarı ile kullanıma açılmıştır.

Liste, uzun zamandır kullanılmayan diğer LDP (Linux Dokümantasyon Projesi) listelerine bir alternatiftir. Amaç, Linux işletim sistemine Türkçe desteği kazandırma çalışmalarının bir parçası olarak, bu işin bir merkezde toplanmasını ve Türkçeleme çalışmalarına katılan bireylerin iletişimini ve bilgi paylaşımını sağlamaktır.

Linux Nasıl belgelerinin yanı sıra, ileride kılavuz (man) sayfaları çevirileri ile paket program çevirilerinin de merkezi iletişim kutusu olmayı amaçlayan listenin şu an 15 aktif çalışanı vardır.

Liste Murat KOÇ tarafından yönetilmektedir. Listeye üye olmak için majordomo@saneg.itu.edu.tr adresine mesaj kısmında "subscribe howto-e-mail@adresim.com" yazan bir posta atılması yeterlidir.

Liste hakkında ayrıntılı bilgi almak isteyenler Murat Koç <muratkoc@saneg.itu.edu.tr> veya Tolga Korkunçkaya <tolga@www.soc.metu.edu.tr> ile temas kurabilirler.

haber öbeği sunucusuna bağlantı kurabilirsiniz. Bağlantı kurmak için, önce X'inizi başlatın. Pencere yöneticisi olarak KDE kullanıyorsanız, K - Internet - News Client yolunu takip ederek krm'yi başlatabilirsiniz. Yok eğer başka bir pencere yöneticisi ile çalışıyorsanız, komut satırından:

```
$ krm
```

komutunu girmeniz yeterli olacaktır. Daha önce bu programı kullanarak haber gruplarına bağlantı kurmamışsanız, program açılışta yapılandırma eksikliği olduğu konusunda sizi uyaracaktır. Yapılandırmayı hep beraber adım adım takip edelim:

1. İlk olarak bir e-posta adresi girmeniz gerekiyor. Buraya adresinizi tam olarak yazın ve "OK" deyin.

Haber öbeklerine ulaşabilmek için bir e-posta adresi girmeniz gerekiyor.

2. Gerçek isminizi girmeniz gerekmektedir. Net ahlaki açıdan buraya adınızı giriniz.

Eğer gerçek ismini yazmak istemiyorsanız herhangi bir takma isim kullanabilirsiniz.

3. Şimdi de bir kurum ismi. Biz örnek olarak CHIP girdik.

Herkes bir kuruma bağlı olmak zorunda değil tabii!

4. En kritik yer burası. Bu alana bağlantı yapacağımız haber sunucusunun adresini yazmanız gerekiyor. Biz ağda bulunmayan bir makine üzerinde çalıştığımız için, makinemizi keyfimize göre

isimlendirdik. Şimdi bu ismi buraya yazıyoruz. Siz de haber grubu sunucusu kurduğunuz makineye ait ismi yazınız.

Haber öbeği sunucunuzun adını giriniz.

5. Son olarak SMTP posta sunucusu adresi girmelisiniz. Bu bir pop3 sunucusu olabilir. Örnek olarak, e-posta adresiniz gorkem@yahoo.com ise "yahoo.com" yazın.

E-posta sunucunuzun adresini doğru olarak girin.

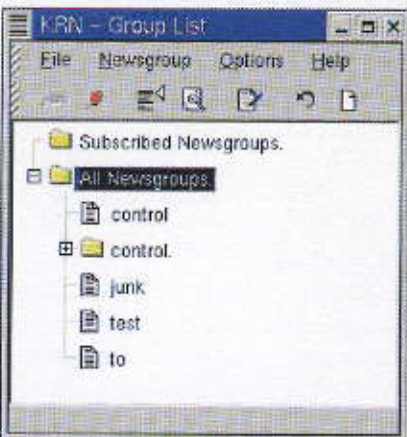
6. Şimdi bağlantı kuruldu.

Bağlantı doğru kurulmuş ise, en altta hangi işlemleri yapabileceğiniz yazılı durumdadır. Biz hem mesaj gönderebileceğiz hem de okuyabileceğiz.

KRN'yi kullanarak bir haber sunucusuna bağlanmak oldukça kolay.

7. Haber sunucusundaki gruplardan birine veya hepsine üye olabilmek için,

Yeni bir haber sunucusuna bağlantıdan bir kesit.

"All Newsgroups" yazısının üzerine çift tıklayın ya da önündeki artı (+) işaretine tıklayın. Hiçbir aktif grubunuzun olmadığı uyarısı ve sunucudan listenin alınıp alınmayacağını sorması üzerine "Yes" deyin. Daha sonra yine "Yes" yazın.

Bağlantınızı bu şekilde kurduysanız, öntanımlı olarak 5 adet haber grubu olduğunu göreceksiniz.

Bunlardan "junk", "control" ve "control.cancel" gruplarının bulunması zorunludur. innd başlarken bu üç grubu denetler ve eğer yok ise kendisini başlatmaz.

İstenmeyen bir haber grubunun silinmesi

İstemediğiniz haber gruplarını şu şekilde silebilirsiniz:

```
# etlinnd rmgroup grup_ismi
```

Örnek olarak "to" isimli grubu silelim.

```
# etlinnd rmgroup to
```

etlinnd root tarafından innd sunucusunu denetlemek amacı ile kullanılan bir programdır. Hangi grupların olduğunu görmek istiyorsanız, getlist komutunu kullanabilirsiniz. Şu anda,

```
$ getlist
control 0000000000 0000000001 y
control.cancel 0000000002
0000000001 y
junk 0000000000 0000000001 y
test 0000000001 0000000001 y
```

şeklinde bir sonuç aldık.

Yeni Linux Dağıtımları

Yeni Linux dağıtımları sofralarda boy göstermeye başladı. Mandrake 6.1, Red Hat'i beklemeden Cassini adını verdiği Mandrake Linux 6.1'i çıkardı. Red Hat de bir avuç Beta deneyicisiyle Red Hat 6.1 ile çalışmalara başladı. İki ay içinde Red Hat'i de yeni haliyle masaüstünde göreceğiz. SuSe Linux, 6.2 dağıtımını Ağustos ayında çıkardı, ancak o kadar çok büyük bir taleple karşılaştı ki, stokları kısa sürede bitti, taleplere cevap vermekte güçlük çekti.

Eskilerin kaya gibi sağlam dağıtımı Slackware, glibc tabanlı 5.0 dağıtımını hazırlıyor. Slackware müdavimleri, www.slackware.com adresinden geniş bilgi alabilir ve yine aynı adresten Slackware listelerine üye olabilir.

Yeni bir haber grubunun oluşturulması

Yeni bir haber grubu oluşturmak için yine ctilnd programından yararlanın.

```
# ctilnd newgroup grup_ismi
```

Örneğin mbaser grubu altında bir dergiler grubumuz olsun ve dergiler grubu da Chip ve Level'dan oluşsun. Bunun için şu iki komutu kullanmalısınız:

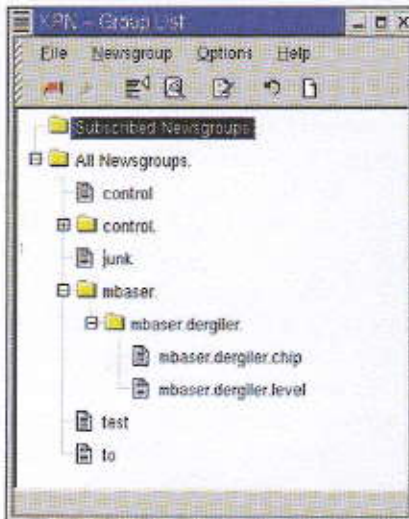
```
# ctilnd newgroup mbaser.dergiler.chip
# ctilnd newgroup mbaser.dergiler.level
```

Şimdi son duruma bakalım:

```
$ getlist
control 0000000000 0000000001 y
control.cancel 0000000002
0000000001 y
juak 0000000000 0000000001 y
test 0000000001 0000000001 y
mbaser.dergiler.chip 0000000000
0000000001 y
mbaser.dergiler.level 0000000000
0000000001 y
```

Gördüğünüz gibi yeni gruplarımız oluşmuş bile. Bir de buna km ile bakacak olursak, aşağıdakine benzer bir ekran karşınıza çıkacaktır (Alt grupları açmak için önlerindeki artı (+) işaretine tıklayın).

Önemli not: Haber grubu sunucunuz çalışıyor iken, /var/spool/mail dizinin bulunduğu diskte (veya bölümlenmede) kesinlikle fsck, c2fsck gibi Linux dosya sistemini denetleyen ve tamir eden programı çalıştırmayın, mesajlara zarar verebilirsiniz veya en kötüsü dosya sistemini bozabilirsiniz!

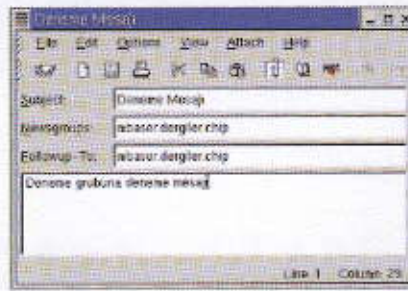
İşte yeni gruplarımız.

Haber grubuna mesajın gönderilmesi ve okunması

Eğer bir haber grubuna mesaj göndermek istiyorsanız, önce o haber grubu üzerine bir kere tıklayın ve Newsgroup - Post New Article yolunu izleyin. "Subject" kısmına mesajınızın başlığını yazabilirsiniz. Mesajı göndermek için File - Send kullanın. Aşağıdaki şekilde mesajın atılmadan önceki son halini görüyorsunuz.

KRN ile haber gruplarına mesaj atmak oldukça kolay. Atas simgesine tıklayarak dosya bile ekleyebilirsiniz.

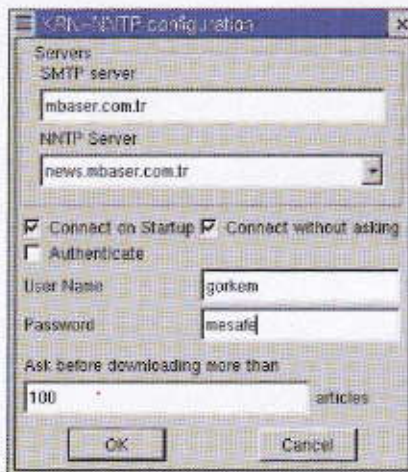
Bir haber grubundaki mesajları oku-

Yazdığınız mesajı göndermek için File menüsünden Send'i tıklayın.

KRN programı ile mesajları okumak oldukça keyifli.

Kullanıcı ismi ve parolayla bağlantıyı bu ekrandan yapabilirsiniz.

mak için ise, haber grubu üzerine çift tıklayın. Gelen pencerede hangi mesajı okumak istiyorsanız, onun üzerine tıklayın, hemen alttaki pencerede mesajı okuyabilirsiniz. Aşağıda attığımız mesajı okuyoruz.

KRN ile bir haber grubu sunucusuna kullanıcı ismi ve parolası ile bağlantı yapmaya çalışırsanız, Options - NNTP Options seçeneğine gelerek ilgili yerleri aşağıdaki gibi doldurun.

gorkem kullanıcısı mesafe şifresi ile news.mbaser.com.tr haber grubu sunucusuna bağlanacak.

Metin ekranda haber grubu istemcisi: Tin

Haber grubu sunucusundaki mesajları okumak için UNIX kullanıcılarının vazgeçemediği bir istemci olan Tin'den bahsetmezsek yazımızın eksik kalacağı muhakkaktır. Bu paketi kurmak için CD'de ilgili yere geçtikten sonra

```
# rpm -i tin-1.4_990216-3.1386.rpm
```

komutunu çalıştırdığınız yeterli olacaktır. İlk önce haber grubu sunucusunun kim olacağını belirteceğiniz çevre değişkenini oluşturalım. Eğer bash kabuğunu kullanıyorsanız:

```
$ export NNTPSERVER=news.mbaser.com.tr
```

komutunu girmelisiniz. Daha sonra

```
$ rtin
```

programı ile news.mbaser.com.tr adresine istemci olun. İlk olarak "y" tuşuna basın ve ok yardımı ile gruplardaki hangi

Tin, birçok UNIX/Linux kullanıcısının en gözde haber grubu istemcisi.

mesajı okumak istiyorsanız oraya gidin. Geçişleri "Enter" tuşu ile yapabilirsiniz. Önceki pencerelere "Q" tuşu yardımı ile ulaşabilirsiniz. Yukarıda sizler için aldığımız örnek pencere görünüyor.

I.E. 5 ile Keyifli Surf

Yeni Internet Explorer 5.0 Web'de yeni bir hareketlenme başlattı. Chip sizlere Internet Radyo'sunu, Otomatik Tamamlama ve diğer yeni fonksiyonlar ile güvenli gezintinin yollarını gösteriyor.

Kadir Tuztas, ktuztas@chip.com.tr

Internet Explorer 5.0'daki gerçek yenilikleri görebilmek için iki kere bakılmalı. Çünkü bu güncelleme sırasında Microsoft geliştiricileri Web uygulamalarının içerikleri üzerine yoğunlaşmışlar. Daha hızlı sayfa yapısı ve yeni standartlardan XML'in desteklenmesi öncelik listesinde üst noktalarda yer alıyorlar.

Tabii ki bunlar haricinde de Internet Explorer içerisinde birçok görünür yenilik mevcut. Yeni Internet Radyo fonksiyonu ek bir programa ihtiyaç

duymadan Internet'e bağlı olduğunuz sürece arka planda çalışabiliyor. Yeni Çevrimdışı özellikleri Internet ücretlerinden tasarruf etmenizi sağlarken, yeni geliştirilen arama fonksiyonları, istediğiniz içeriğe zorlanmadan ulaşmanızı sağlıyor. Internet'te gezinirken bu yeni fonksiyonlardan faydalanmak isteyenler, yeni Web gözeticisini Windows Web sayfası üzerinden ücretsiz olarak indirebilir veya Chip CD'sinden yükleyebilirler. Web adresi: <http://www.microsoft.com/windows/ie/download/ie5all.htm>

Bilgisayar dergilerinden çok büyük övgüler alan bu Microsoft ürününde de maalesef hatalar mevcut. Yeni ofis paketi Office 2000 kullanıcıları mesela Word 2000 ile oluşturulan HTML biçimindeki tabloların Internet Explorer 5.0 ile daha geniş görüntülediği konusunda uyarda bulunuyorlar.

Explorer HTML tablolarını neden genişletiyor?

Satır genişlikleri tekrar sorunsuz olarak orijinal büyüklüklerine dönüştürülebilir: Microsoft Internet Explorer 5'e ayarlanan satır genişlikleri için kendiliğinden ek bir tablo aralığı ekledi. Tablolar ile hatasız bir Web dizaynı için söz konusu olan Web sayfasını Word ile açın ve tabloyu seçin (Tablo Seç). Daha sonra Tablo/Tablo Özellikleri komutunu çalıştırın. Tablo kartı üzerinden uygun genişlik ile ilgili seçeneği işaretleyin ve istediğiniz değeri girin. Ölçü birimi olarak "cm" seçin ve Tamam düğmesine tıklayın.

Bu dosyayı tekrar Web sayfası olarak kaydedin. Bunun sonucunda tablo Word içerisinde verilen değerlerle gösterilecektir. Birçok durumda da amaca ulaşmak ve güvenlik açıklarını küçük hatalarla kapatmak oldukça kolay.

Özetle...

- Internet Explorer 5.0 güvenlik açıklarını kapatmak
- Sık Kullanılanları sıralamak, silmek ve çevrimdışı kullanmak
- Doğru Arama, hızlı sonuç ve Internet'ten radyo dinleme

Sık Kullanılanları Düzenleme ve Çevrimdışı Çalışma

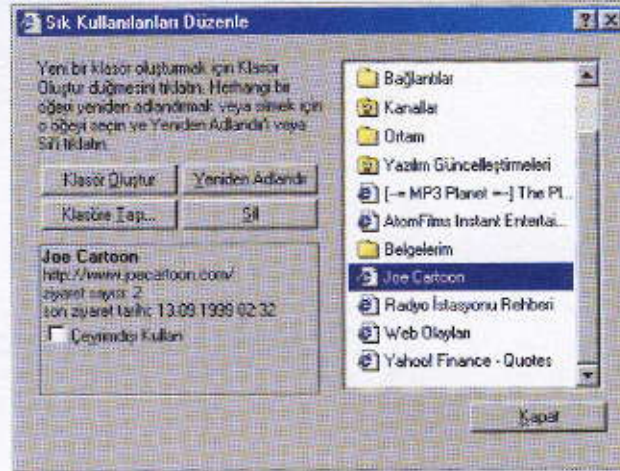
6: Sık Kullanılanları Hızlı Biçimde Sıralamak

Internet Explorer 5.0 ile Sık Kullanılanlar'a eklediğiniz Web sayfalarını direkt olarak sıralayabilirsiniz. Bunun için Sık Kullanılanlar menüsünü açın ve farenin sağ düğmesini kullanarak herhangi bir giriş üzerine tıklayın. Açılan nesne menüsü içerisinde alttan ikinci sırada Özellikler komutu üzerinde "Ada Göre Sırala" komutu bulunur. Bu komutu çalıştırarak Sık Kullanılanlar listesini mesela ada göre sıralayabilirsiniz.

7: Sık Kullanılanlar Listesini Tek İşlemlerle Düzenlemek

Sık Kullanılanlar listesini düzenlemek, silmek veya değiştirmek, isteyenler bunu çeşitli yollardan gerçekleştirebilirler. Bu yöntemlerden biri Sık Kullanılanlar/Sık Kullanılanları Düzenle... komutudur. Bu fonksiyon eski Bookmark'ların da ayıklanması için kullanılabilir. Buradaki bağlantılara tıklayarak en son ziyaret tarihi ve toplam ziyaret sayısını görebilirsiniz. Bu fonksiyon bunun haricinde oldukça kullanışsız ve işlev açısından zayıftır. Nitekim halen birden fazla Bookmark'ın aynı anda düzenlenmesine izin vermez.

Birden fazla Bookmark'ı aynı anda silmek veya taşımak isterseniz, Win-

Sık Kullanılanları yönetmek: Sık Kullanılanlar Düzenle üzerinde bir sayfanın en son ne zaman ve toplam ne kadar ziyaret edildiği gösterilir. Birçok girişi aynı anda düzenlemek isteyenler Windows masaüstünü kullanmalılar.

risinde saklanıyorsa, bir önizleme penceresinde o Bookmark hakkında çeşitli bilgiler edinebilirsiniz. Eğer o an Internet bağlantısı mevcutsa bu bilgiler Web üzerinden alınacaktır.

8: Sık Kullanılanları Çevrimdışı Ziyaret Etmek

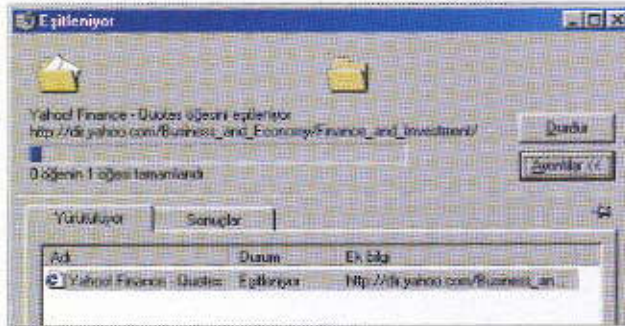
Internet Explorer 4.0 kullanıcıları aboneliklerinin yokluğunu hissedebilirler. Bu fonksiyon kaldırılmadı, aksine daha da iyileştirilmiş olarak "Bu sayfayı çevrimdışı kullan" seçeneği arkasına saklandı. Bu özelliğe Sık Kullanılanlar listesi içerisinde bulunan bir girdiye sağ tuşla tıklayarak açılan nesne menüsünden Özellikler komutunu çalıştırarak

her oturumda Araçlar/Eşitle komutunu manuel olarak çalıştırın. Bu şekilde Internet ücretinden tasarruf edebilirsiniz.

Eğer kesintisiz bir Internet bağlantısına sahipseniz veya geceleri Internet'ten oldukça hızlı bir veri alışverişine sahip olabiliyorsanız, yükleme işlemini zamanlama planına göre yapmak ancak o zaman anlamlı olacaktır. Bunun için Zamanlama kartı üzerinde bulunan "Bu zamanları kullan" seçeneğini işaretleyin ve Ekle... düğmesine tıklayın.

Gece çalışması için uygun bir bağlantı zamanı seçin ve aynı pencere üzerinde bulunan "Bu zamanlanmış eşitleme başladığında bilgisayarımı hatıra değilse, benim yerime otomatik olarak bağlan" seçeneğini işaretleyin. Bu sayede Internet Explorer zamanı geldiğinde Internet bağlantısını kendiliğinden kuracaktır. Burada zaman ve otomatik bağlantı haricinde herhangi bir ayar yapamazsınız. Microsoft Web gözetici gelişmiş işlevleri ancak Tamam düğmesine tıklayarak zamanlama planını bitirdikten sonra kullanıma açacaktır. Tamam düğmesine tıkladıktan sonra zamanla listesi içerisinde yeni bir giriş oluşur, bunu seçin ve Düzenle düğmesine tıklayın. Burada Internet bağlantısı, zamanlama ve güç yönetimi gibi çeşitli ayarları değiştirebilirsiniz.

Yükleme kartı üzerinde çevrimdışı izlenecek olan sayfadaki link derinliği, yani bilgisayara yüklenecek HTML sayfası belirlenebilir. Burada verilen standart link sayısı üçtür. Gereksiz veri aktarımını önlemek için "Bu Web sitesinin dışındaki bağlantıları izle" seçeneğindeki

Web gözeticisi için veriler: Geliştirilen çevrimdışı çalışma özelliği sayesinde mesela bir sayfanın içeriği Cache içerisindekilerle eşleştiriliyor.

dows masaüstü ile çalışmak zorundasınız. C:\Windows\Sık Kullanılanlar klasörünü Windows Gezginini kullanarak açın. Bu şekilde bir çok Bookmark'ı aynı anda seçebilir, silebilir veya taşıyabilirsiniz.

Bizim Tavsiyemiz: Sık Kullanılanlar klasörü açıkken Görünüm menüsü üzerinden Web sayfası görünümünü çalıştırın. Bunun sayesinde bir Bookmark'a tıkladığınız zaman, eğer halen Cache içe-

ulaşabilirsiniz. Eğer "Bu sayfayı çevrimdışı kullan" seçeneğini tıklayacak olursanız, Özellikler penceresi üzerinde Zamanlama ve Yükle adında iki yeni kart daha belirir. Zamanlama kartını kullanarak Internet Explorer'ın sayfaları güncellemeler için ne zaman tarayacağını ve eşitleyeceğini ayarlayabilirsiniz. Bunun için en iyisi "Yalnızca Araçlar menüsünden eşitleyi seçtiğimde" seçeneğini işaretleyin. Bunun sonucunda

işareti kaldırın. Aynı şekilde link derinliğini belirlerken de dikkatli olmanız. Bazı sayfalar oldukça küçük bir derinlik belirlenmesine rağmen korkunç derecede materyal içerebilirler. Bu nedenle en iyi yöntem çevrimdışı izlenecek sayfanın sabitdisk üzerinde kaplayacağı alanı sınırlandırmak ya da Gelişmiş penceresi üzerinden grafiklerin yüklenmesini engellemektir.

9: Sık Kullanılanlar için Kısa İsimler

Eğer bir Bookmark'ı çok sık kullanıyorsanız, ona kullanışlı bir kısa isim atamak işlerinizi kolaylaştıracaktır. Bu kısaltmayı adres alanı içerisine girdiğiniz zaman, Explorer bu Bookmark'ı hemen

ekrana getirecektir. Bir fare tıklaması veya [Enter] tuşuna basarak söz konusu olan Web sayfasının ziyaret edilmesini sağlayabilirsiniz.

Sık Kullanılanlar içerisindeki bir giriş ismini değiştirmek için ilk olarak Sık Kullanılanlar/Sık Kullanılanlar'ı Düzenle komutunu çalıştırın. Ekranı gelen penceredeki listeden ismini değiştirmek istediğiniz Bookmark'ı seçin ve Yeniden Adlandır düğmesine tıklayın. Son olarak da kullanmak istediğiniz yeni ismi girin. Mesela oldukça uzun olan "Yahoo!Finance - Quotes" yerine isim olarak "US Dosyaları" kullanabilirsiniz. Kapat düğmesine tıklayarak pencereyi kapatın. Internet Explorer bundan sonra girdiğiniz kısaltmayı kullanacaktır.

Adres çubuğuna "US Dosyaları" yazın. Bir iki harf sonunda açılan liste içerisinde aynı ismi taşıyan Bookmark'ı bulabilirsiniz. Şayet gelişmiş Internet Seçenekleri'nden "Web adresleri için satırı Otomatik Tamamlama kullan" işaretliyse, gözetici Bookmark ismini otomatik olarak kendi tamamlayacaktır. Bu sayede sayfaya ulaşmak için yapmanız gereken tek şey [Enter] tuşuna basmaktır.

Fakat Bookmark ismi tanıma işlemi, Bookmark'ın sadece en üst düzeydeki klasörde, yani Sık Kullanılanlar ana dizini içerisinde bulunuyorsa gerçekleştirilebilir. Eğer bir Bookmark'ı farklı bir klasör içerisine taşıyacak olursanız, Explorer bu Bookmark'ı açılan liste içerisinde bulamaz.

Doğru Arama, Hızlı Sonuç

10: Anahtar Sözcükler ile Adres Çubuğundan Arama

Accesi olanların belli bir Web sayfasını aramak için uzun uzadıya tıklamalar veya çeşitli şekilde vakit kaybetmesine gerek yok. Microsoft bu gibi durumlar için adres çubuğuna anahtar kelimelerden oluşan bir arama fonksiyonu yerleştirmiş.

Bunun için adres çubuğu içerisine ilk olarak "go" yazdıktan sonra aranan tamını girmeniz yeterli olacaktır. Bunun sonucunda Internet Explorer girilen anahtar kelimeye bağlı olarak arama işlemini

başlatacaktır. Arama işlemi için kullanılan "go" fonksiyonu yerine "find" veya tek bir soru işaretinden oluşan "?" fonksiyonlarını da aynı şekilde kullanabilirsiniz.

Bu oldukça hızlı olan arama işlemi sırasında Boolean (AND, NOT...) operatörlerini de kullanabilirsiniz. Mesela "? flower AND red NOT rose"

Fakat Boolean bağlantıları kullanılarak yapılan arama işlemleri MSN-Websearch üzerinde otomatik olarak kullanılamazlar. Bunun için ilk olarak arama deyimini girin ve [Enter] tuşuna basın. Bunun sonucunda Ara penceresi ekrana gelecektir. Bundan sonra manuel olarak birkaç işlem daha yapmak zorundasınız. "Use Advanced Search" düğmesine tıklayın ve açılan kutu içerisinde bulunan Find başlığı altındaki Boolean Phrase seçeneğini işaretleyin. MSN'nin bu ayarlar sonucunda arama işlemini doğru biçimde gerçekleştirebilmesi için Search düğmesine tıklayın.

11: Ara İşleminin Özelleştirilmesi

Internet Explorer arama işlemi yardımcısı, programın ilk olarak hangi arama makinesini (mesela Excite veya MSN-Search) çağıracağını belirlemenize izin veriyor. Fakat bu konfigürasyon gizlenmiştir. [Ctrl]+[E] tuş kombinasyonunu kullanarak Ara penceresini çalıştırın. Bu pencerenin sağ üst köşesinde Özelleştir düğmesi

bulunur. Bu düğmeye tıklayarak üzerinde iki tane liste bulunan Arama Ayarlarını Özelleştir penceresini açabilirsiniz. Pencerenin en üstünde akıllı arama için arama yardımcısını kullanabileceğiniz veya tüm aramalar için bir arama hizmeti kullanıp kullanmayacağınızı belirleyebileceğiniz seçenekler bulunur. Burada varsayılan seçeneğin aktif olması daha uygundur. Web Sayfası Bul listesi içerisinde iki tane arama makinesi bulunur. Buradaki listede bulunan bir girişin düzeyini belirlemek için ilk olarak onu seçmeli ve daha sonra liste kutusu altında bulunan ok tuşlarını kullanarak aşağı yukarı hareket ettirmelisiniz. Pencerenin yan tarafından ise arama makinelerini kapatabilir veya açabilirsiniz.

Aramayı Özelleştir penceresinin alt tarafından ise önceki aramaların saklanması sağlanabilir. Önceki aramaların saklanabilmesi için pencere üzerinde bulunan aynı isimli seçeneğin işaretli olması gereklidir.

12: Tuş Kombinasyonu ile Hızlı Arama

Ara fonksiyonunu çalıştırmak için Görünüm/Explorer Çubuğu/Ara komutunu çalıştırmak zorunda değilsiniz. Bunun yerine [Ctrl]+[E] tuş kombinasyonunu kullanarak Ara penceresini çalıştırabilir ve daha sonra aynı tuş kombinasyonu ile tekrar kapatabilirsiniz.

Kısa soru, hızlı cevap: Adres çubuğu içerisine girilen "? Chip" sorgusu ile MSN Websearch otomatik olarak çalıştırılır.

Internet'ten Radyo Dinleyin

13: Favori Radyonuzu Giriş Sayfasına Yerleştirin

Internet'ten Online olarak radyo dinlemek pratiktir. Tabii ki kesintisiz bir Internet bağlantı ücretini ödeyebiliyorsunuz. Fakat elde edilen ses kalitesinin kullanılan modem hızına (33,6 kBit/s'nin altı yeterli değildir) ve bunun haricinde sunucu bağlantısına bağlı olduğu da göz ardı edilmemelidir. Bu donanım gereksinimlerine sahip olan ve Media Player 6.1'i yükleyen müzik severler, Web gözeticisinin açılışında istedikleri radyoyu direkt olarak dinleyebilirler. Bunun için küçük bir HTML dosyası oluşturmalsınız.

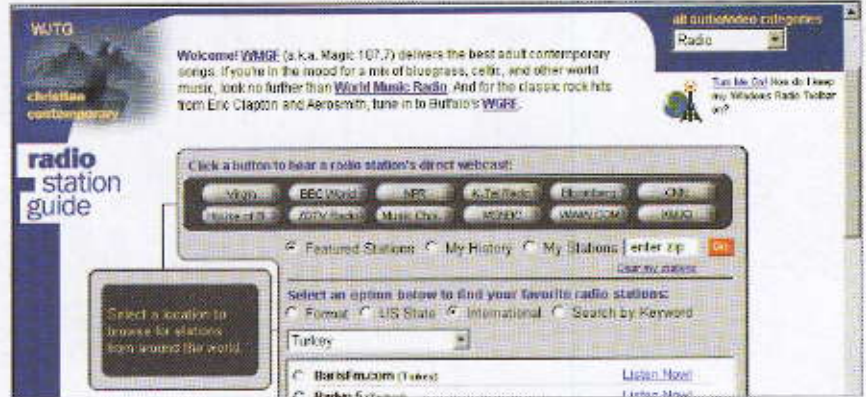
```
<html>
<head>
<title>Radyo 5 Otomatik Yükleme</title>
</head>
<script language=javascript>
document.write ("Radyo Kanalı yükleniyor...");
document.location='vnd.ms.radio:http://www.radyo5.com.tr/live.aspx'
</script>
</body>
<p>
<strong>Bağlantılarım:</strong>
<br>
Yahoo: <a href="http://www.yahoo.com">www.yahoo.com</a><br>
Altavista:<a href="http://www.altavista.com">www.altavista.com</a><br>
[...]
```

Bu dokümanı RADIO.HTML adı altında kaydedin ve Internet Explorer giriş sayfası olarak atayın.

Doküman radyo istasyonunun çağrılması ve açılması için bir tane Javascript'ten faydalanır. Kısa süre ekrana gelen "Sayfa Açılıyor" ifadesinden sonra adres penceresine document.location satırında verilen Web adresi ekrana gelir. "vnd.ms.radio:http://www.radyo5.com.tr/live.aspx"

Internet Explorer arkaplanda radyoyu çağıracaktır. Bu esnada giriş sayfası olduğu şekilde ekranda kalır. Burada bulunan linklere kendi özel linklerinizi de ekleyerek giriş sayfasını tamamlayabilirsiniz.

Burada verilen örnekte Radyo 5 kulla-

Tıklama ile radyo: Microsoft'un radyo sayfasında seçebileceğiniz birçok kanal mevcut. Özellikle uluslararası yayın yapan, örneğin Amerikan kanalları oldukça ilginç olabiliyorlar.

nıldı. Eğer buradaki radyo kanalı yerine farklı bir kanal dinlemek isterseniz, uygun linki Microsoft Radyo İstasyon Kılavuzu içerisinde temin edebilirsiniz. Bu klasöre Radyo araç çubuğu üzerinde bulunan Radyo İstasyonları ve "Radyo İstasyon Kılavuzu" içerisinde ulaşabilirsiniz.

İstediğiniz radyo kanalı seçtikten sonra, farenin sağ tuşunu kullanarak Listen Now bağlantısı üzerine tıklayın ve açılan nesne menüsü üzerindeki Kısaya Kopyala komutunu çalıştırın. HTML dosyasına ait kaynak kodu girdiğiniz editörü çalıştırın. Biraz önce kopyalanan sevdiğiniz radyo kanalına ait Web adresini pano üzerinden, "document.location" ifadesinin arkasına kopyalayan. Bunun sonucunda yeni adres aşağıdaki şekilde olabilir:

```
document.location=javascript:listen('vnd.ms.radio:http://www.showradio.com.tr/live.aspx', 'http://www.showradio.com.tr', 'Show Radyo', 'rRAD2')
```

Şimdi kaynak kodu editör penceresi üzerinde tekrar düzenleyin. İlk olarak kaynak kod içerisindeki "javascript:listen" ifadesini ilk parantez "(" işaretine kadar silin. İlk virgül işaretine kadar olan ifadeler kalmalı ve bu virgül işaretinden itibaren sonuna kadar tüm ifadeler silinmeli.

Sonuç olarak yeni komut satırı aşağıdaki şekilde olmalı:

```
document.location='vnd.ms.radio:http://www.showradio.com.tr/live.aspx'
```

Bu şekilde istediğiniz her radyo kana-

lı giriş sayfası olarak atayabilirsiniz. Eğer radyo kanalı "document.location" komutu ile çağırırsanız, linki giriş sayfası olarak tanımlayabilirsiniz. Eğer problem çıkmamasını istiyorsanız, bu ifadeyi olduğu gibi bırakmalısınız. Internet Explorer böyle bir denemeyi açılış hatası ile sonuçlandıracaktır.

Buna rağmen hatayı Denetim Masası içerisinde bulunan Internet Seçenekleri üzerinden değiştirebilirsiniz. Internet Seçenekleri penceresini kullanarak Internet Explorer'ı tekrar çalıştırmaya gerek kalmadan giriş sayfasını değiştirebilirsiniz.

14: Radyo Çubuğunu Gözetici ile Çalıştırmak

Eğer Internet üzerinden devamlı radyo dinliyorsanız, radyo işlevlerini üzerinde bulunduran araç çubuğunun Internet Explorer'ın açılışında otomatik olarak açılmasını isteyebilirsiniz. Bunun için Araçlar/Internet Seçenekleri penceresindeki Gelişmiş kartını aktif hale getirin.

Ayarlar kutusu içerisinde bulunan Çoklu Ortam başlığı altındaki radyo kanalı ile ilgili seçeneği işaretleyin ve Tamam düğmesine tıklayarak değişikliği onaylayın. Internet Explorer'ın bir dahaki açılışında radyo çubuğu da otomatik olarak açılmalı.

Eğer radyo çubuğu görünmüyorsa Görünüm/Araç Çubukları/Radyo komutunu çalıştırın. Bundan böyle radyo araç çubuğu devamlı görünür durumda kalmalı.

Download İçin Sabahlamaya Paydos

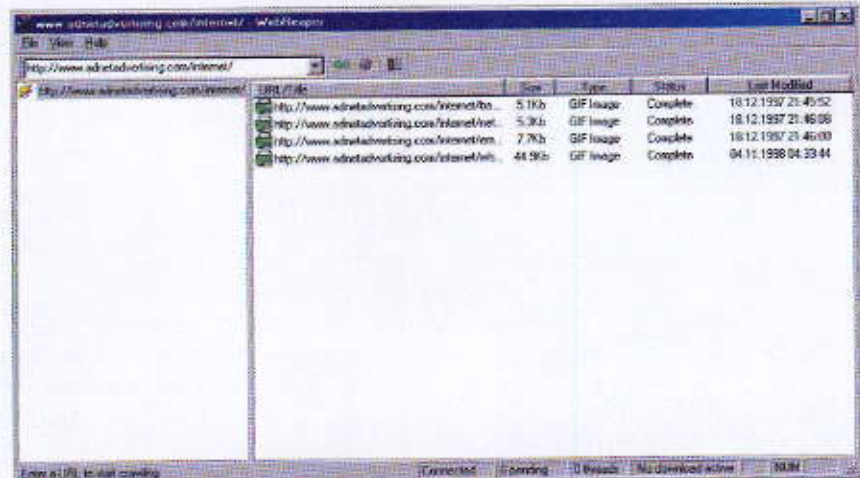
Net üzerinde surf yaparken rastladığımız iyi içeriğe sahip siteleri en ince linkine kadar incelemek ve bunu aynı zamanda Off-Line olarak yapmak istiyorsanız, bu ay incelediğimiz Web Reaper tam size göre.

Mahmut Karslıoğlu mkars@chip.com.tr

Birçok kere Web üzerinde surf yaparken bir sitenin içeriğinin çok iyi olduğunu düşündüğünüz olmuştur. Burada yer alan tüm bilgiye ve içeriğe sahip olma isteği ise çoğu zaman yetersiz zaman ve getireceği mali yük sebebiyle yarım kalmış olabilir. Bir Web sayfası içindeki her linke tek tek gidip bu sayfayı ya da içindeki resimleri, ses ya da film dosyalarını tek tek kaydetmek ise insanüstü bir güç gerektirecektir.

Peki bu işlemlerin hepsini sizin yerinize bir programın yapmasına ve her şey bittikten sonra da Off-Line olarak istediğiniz zaman sürecinde siteyi sabitdiskinizden izlemeye ne dersiniz? Bu cazip gelen teklifi size Web Reaper adlı bir program sunuyor.

Bu program ile belirleyeceğimiz bir Web adresi altında yer alan diğer tüm Internet bileşenleri sabitdiskinizde yine sizin belirleyeceğimiz bir klasöre depolanacaktır. Program indirilecek öğelerin tespiti için linkleri kontrol ettiğinden belirleyeceğimiz ana Web adresinin tüm linkleri içeren giriş sayfası olması daha başarılı sonuçlar verecektir. Sonuçta indirilen dosyalar ve Web sayfaları Win-

Ana ekran üzerinde solda incelenen web sayfası sağda ise bu sayfa içinde yer alan Link'lerin listesi bulunuyor.

dows Internet Cache'e kaydedilir ve Internet Explorer ya da benzeri bir Cache Browser ile Off-Line modda rahatlıkla izlenebilir. Bunun yanı sıra, istenirse Cache yerine dosyalar sizin belirleyeceğimiz bir klasör altına da kopyalanabilir. Bu durumda dosyaların indirilmesinin yanında, WebReaper tüm linkleri de sabitdiskinizden lokal olarak çalışacak şekilde tekrar düzenleyecektir.

İlk bakışta dikkat çeken standart özellikler

Web Reaper sunduğu Explorer tipi kullanışlı arabirimin yanı sıra, aynı anda çoklu dosya indirme anlamına gelen Multithreaded Download'a da olanak tanıyor. Program içinde yer alan tamamı ayarlanabilir seçenekler yardımı ile indirilecek dosyalar, site derinliği, indirme zaman ve başlangıç sunucusundan

uzaklığına göre de sınırlandırılabilir. Sürükle bırak desteği ile de herhangi bir Browser'dan bir linkin programa taşınması ya da tam tersi kolaylıkla yapılabilir. Daha önce de bahsettiğimiz gibi sabitdiskinize kopyalanan Web sayfaları içinde yer alan linkler de lokal olarak çalışabilecek şekilde tekrar düzenleniyor. Böylece hatayla karşılaşmadan rahatlıkla surf yapabiliyorsunuz.

Web Reaper'da yer alan "Resume" modu sayesinde değişmeyen sayfalar lokal olarak okunacağından bunların baştan yüklenmesinin önüne geçilmiş oluyor. Program içinde şifre korumalı sitelere karşı bir bölüm de bulunuyor. Böylece sitenin şifresinin bilinmesi durumunda bu tür sitelerin de kolaylıkla indirilebilmesi sağlanmış oluyor. "URL Profiles" bölümü ise derinlik ve Download filtreleri özelliklerinin saklanıp da-

Özetle...

- Net üzerinde komple bir siteyi yedeklemek ve Off-Line izlemek için
- Web Reaper için pratik ilk başlangıç ve kullanım bilgileri
- Daha başarılı ve isteğiniz doğrultusunda Download için yapılması gereken ayarlar

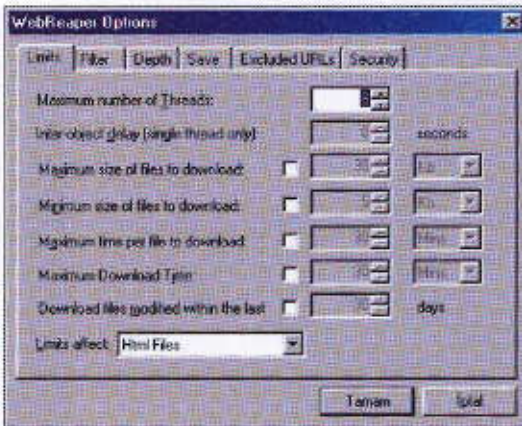
ha sonradan kullanılabilmesine de olanak tanımış oluyor.

İlk sitenizi indirmeye hazır mısınız ?

Aslında bu program ile bir Web sayfasındaki içeriği indirmek oldukça kolay. Yapmanız gereken sadece adres çubuğuna gelip başlangıç adresini buraya yazmanız (örneğin: www.chip.com.tr). Enter tuşuna bastığınız zaman Web Reaper o adreste bulunan sayfayı okumaya başlayacak ve sayfada yer alan linklerin bir listesini oluşturacaktır. Bu sayfayla ilgili işlem bittiği zaman ise aynı işlem bu sefer link listesinde yer alan bir alt sayfa için yapılacak ve son sayfaya kadar böyle devam edecektir.

Linkler sol taraftaki alanda en üstte Root dizin olacak şekilde sıralanırlar. Buradaki herhangi bir sayfaya tıklandığı zaman ise sağ tarafta burada yer alan alt linkler URL, dosya boyu, dosya tipi ve indirilme durumu gibi özellikleri ile birlikte listelenecektir.

İndirilme sırasında tüm hareketler

Bir sitedeki tüm dosyaları almak istemiyorsanız limit kartından sınırlandırmalar yapabilirsiniz.

Log Pane'de yer alacaktır. Burayı takip ederek kolayca Download sırasında oluşan hataların nereden kaynaklandığını tespit edebilirsiniz.

WebReaper için gerekli Download ayarları

Default ayarlarını kullanarak program ile herhangi bir sayfasını Off-Line olarak izleyebilirsiniz de indirilen bu sayfalar doğrudan Browser'ınızın Cache'ine depolanacağından belirli bir süre sonra silinecektir. Eğer işinizi sağlama alıp bu sayfaları daha kalıcı olarak indirmek istiyorsanız, birkaç ayarı değiştirmenizde

fayda olacaktır. Aynı zamanda eğer çok profesyonel olmasa da daha kısa sürede tamamlanacak başarılı bir Download istiyorsanız yapmanız gereken ayarlar yine bu menüde yer alıyor. Download seçenekleri ise Limits, Filter, Depth ve Save olmak üzere 4 ana karttan oluşuyor.

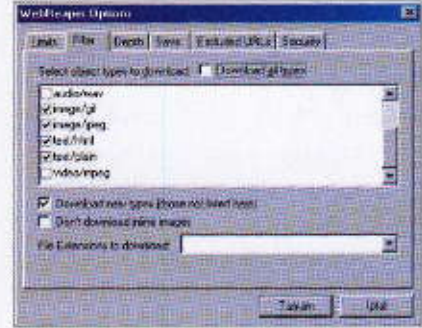
Limits Ayarları: Programın en can alıcı ayarlarının yer aldığı bölümlerden biri olan bu kartta işlem sırasında hangi dosyaların indirilip hangilerinin indirilmeyeceği belirlenebiliyor. Burada yer alan "Number of Threads" ayarı aynı anda kaç tane ögenin birden indirileceğini belirleyecektir. Bu sayının yüksek olması eğer hızlı bir hattınız varsa hızı artıracaktır. Çünkü bir dosya alınırken aynı zamanda diğer dosyalar için istek yapılacak ve bunun tek tek yapılmasında kaybedilecek zaman kazanılmış olacaktır. Ancak bu sayının fazla olması durumunda bilgisayarınızın oldukça yükleneceğini ve başka bir işlem yapmak için yetersiz duruma gelebileceğini de unutmayın. Örneğin elinizde çok fazla ufak

dosyaya sahip bir site varsa, bu durumda aynı anda indirilecek dosya sayısını yüksek tutabilirsiniz. Eğer boyut olarak büyük dosyaları indirmek istiyorsanız, bu durumda Threads sayısının küçük olması hızı artıracaktır.

Thread'i 1 olarak seçmeniz durumunda bir alt seçenek olan "Inter-object Delay"i de, 1 ya da 2 saniye olarak belirlemeniz yararlı olacaktır. Çünkü aksi durumda Web Reaper birçok dosyayı aynı anda çekmeye çalışırken karşı sunucu-

nun bütün bant genişliğini kaplayacaktır. "Inter-object Delay" olarak belirlediğiniz değer ise her dosyayı almadan önce beklenecek saniye cinsinden değerdir. Bu şekilde karşıdaki sunucu da rahatlayacaktır. Eğer Thread sayısı birden fazla ise zaten bu değer otomatik olarak kapatılacaktır.

"Maksimum ve minimum Size" ayarları ise alınacak dosyaları boyut olarak filtrelemek için kullanılır. Program burada belirlediğiniz boyutların dışındaki Internet bileşenlerini indirmeyecektir. Benzer şekilde "Maximum Time" ayarı da zamana bağlı olarak dosya

İndirilecek dosyaları tipine göre seçmek istiyorsanız Filtreler kartını kullanabilirsiniz.

İndirme işlemini filtreleyebilir. Burada belirtilen değer her dosya için harcanacak maksimum zamanı belirler. Eğer bir dosya bu zamanı aşarsa otomatik olarak atılacaktır. Çok hızlı bir hattınız yoksa bu değeri kullanmamanız iyi olacaktır. Aksi takdirde hiçbir dosya alamadan işlem sona erebilir. "Maximum Download Time" ise tüm işlem için ayırdığınız süreyi belirler. Bu sürenin dolması durumunda işlem sona erdirilecektir. Dolayısıyla bir önceki seçenekte olduğu gibi yavaş bağlantılarda bu seçeneği de kullanmamak akıllıca olacaktır. Bu seçeneğin kullanılması durumunda kalan zaman ekranda gösterilecektir.

Aynı dosyaların tekrar indirilmesini engellemek

"Download Files Modified Within..." seçeneği daha çok belirli süreler içinde yenilenen siteleri tekrar indirmek istediğiniz zaman yararlı olacaktır. Bu seçenek aynı zamanda en sık değiştirilen içeriği Download etmesinden dolayı işleme hız da kazandıracaktır. Örneğin daha önceden indirmiş olduğunuz ve haftada bir değişen bir sitedeki değişiklikleri almak istediğinizi varsayalım. Bu durumda değeri 7 olarak ayarlarsanız, sadece geçen hafta içine değişen dosyaların güncellenmesini sağlamış olursunuz.

"Limits Affect Binary Files Only" seçeneğinin aktif duruma getirilmesi ise uygulamak istediğiniz filtrelerin HTML dosyalarına uygulanmasını engelleyecektir. Bu durumda sadece resimler, ses dosyaları ve programlar bu filtrelerden etkilenenecektir.

"Show Non-fatal/Info Log Entries" seçeneği ise sadece Log penceresinde gösterilecek verinin türünü belirler. Seçili olması durumunda her türlü işlem

sonucu burada gösterilecek ve kaydedilecektir. Aksi durumda ise sadece hatalar kaydedilir.

Filter Ayarları: Bu ayarlar hangi dosyanın Download edileceğini belirler. Bir önceki karttan farklı olarak bu işlem belirli değerlere göre değil, dosya türlerine göre yapılır. Buradaki en can alıcı seçenek olan "Select Object Types to Download" listesinde yer alan her kaynak tipi tek tek seçilerek bunların Web Reaper tarafından indirilmesi sağlanabilir. Dosya indirme sırasında bulunan her yeni tip bu dosyaya eklenecektir. Buradaki her tipin altında bir grup olduğu ve birçok dosya tipini kapsadığını da unutmamak gerekir. Örneğin text/html .html, .asp, ve .htm şeklinde tüm dosya uzantılarını içerir. Listede yer alan tüm öğeleri seçmek için sağ tuş ile üzerine tıklayıp "Check All" seçeneğini kullanmanız ya da bu listenin üzerinde yer alan "Download All Types" seçeneğini aktif duruma getirmanız yeterli olacaktır. Tümünü seçimden çıkarmak için yine listeye sağ tuş ile tıklayıp "Uncheck All" seçeneğini seçin.

"Download unknown types" seçeneğinin aktif olması durumunda, listede olmayan bir tür ile karşılaşıldığında bile Link takip edilecek ve dosya indirilecektir. Aynı zamanda bu dosya türü listeye eklenip seçili duruma da getirilecektir. "Don't Download Inline Images" seçeneği ise seçili olduğu zaman o sayfaya eklenmiş tüm IMG kaynaklarının atlanmasını sağlayacaktır. Bu seçeneği mutlaka aktif duruma getirin ve lüzumsuz bir sürü Banner ve logonun indirilmesini engelleyin.

Sadece belirli dosya tiplerinin indirilmesi için

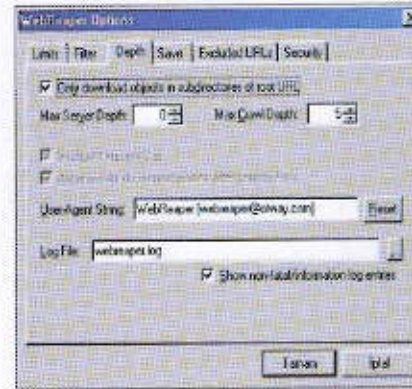
Bu kartta en altta yer alan "File Extensions to Download", Download işleminin belirli dosya türlerine göre yapılmasını sağlar. Buraya JPG ya da GIF yazılması sadece bu dosyaların alınmasını sağlar. Ancak bu durumda HTM ve HTML gibi linklerin yer aldığı dosyalar alınmayacağından Download işlemi keşintiye uğrayacaktır. Eğer tüm dosyaları istiyorsanız bu alanı boş bırakın.

Depth Ayarları: Aslında önemli gibi gözükmeseyse de bu kısıtlamanın yanlış yapılması ya da yapılmaması tüm Internet'in indirilmeye çalışılması gibi komik

bir uğraş ile son bulabilir. Çünkü bu kart, belirtilen adresten ne kadar derine kadar inileceğinin belirlendiği ayarları içerir. Burada yer alan "Only Download from Subdirectories of Root" seçeneğinin aktif duruma getirilmesi durumunda sadece belirtilen başlangıç URL adresindeki ya da daha altta kalan dosyalar indirilecektir. Bu adresten daha üst düzeye giden linkler ise göz ardı edilir. Bu seçeneği kullanarak örneğin Geocities altındaki bir Homepage'i indirirken tüm Geocities'i indirmek gibi bir tehlikenin de kurtulmuş olursunuz.

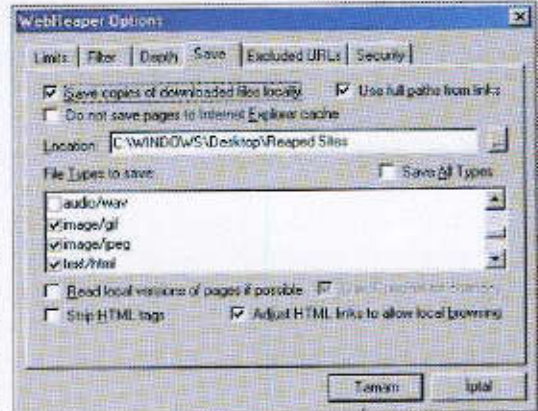
Aman dikkat! yanlışlıkla Tüm Internet'i indirmeyin

Bu kartta yer alan bir başka tehlikeli sayılabilecek ayar ise "Max Server Depth"dir. Burada belirlenecek değer sonucunda başlangıç sunucusundan ne kadar uzaklaşılacağı tanımlanabilir. Örneğin belirlediğiniz değer 1 olsun ve

Max Server Depth'i yüksek bir değere getirmek korkunç sonuçlara yol açabilir.

örnek adresimizden de 10 değişik adrese link yer alsın. Bu durumda üzerinde işlem yapılacak 10+ root=11 adres ortaya çıkacaktır. Ancak değerimizin 2 olduğunu düşünelim ve her 10 adreste de ayrı ayrı 10 link olduğunu varsayarsak bu durumda karşımıza çıkacak adres sayısı $root + 10 + (10 \times 10) = 111$ gibi korkunç bir rakam olacaktır. Hiç bitmeyecek bir Download işlemine girişmemek için bu değeri çok fazla abartmamakta fayda vardır. Burada verilecek 0 değeri Web Reaper'ın o sunucudan dışarı çıkmasını engelleyecektir.

İndirdiğiniz dosyadan kaydetmek için gerekli ayarları Save kartında bulunuyor.

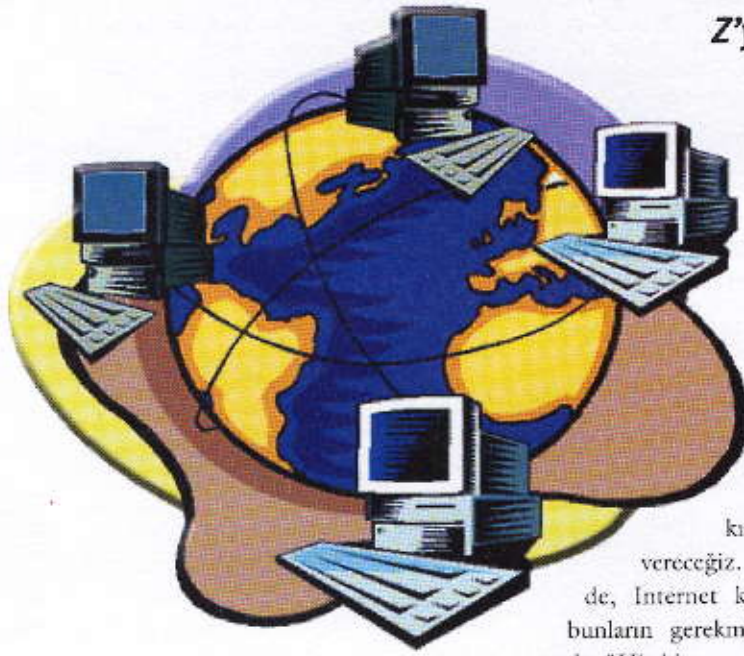
"Max Crawl Depth" seçeneği ise bir önceki ayar gibi çalışırken sınırlandırmayı sunucular arası değil, sunucu içi yapar. Burada belirtilecek değer doğrultusunda aynı sunucu altında bir alt adıma inecek olan program maksimum derinliğe ulaştığı zaman burada link yer alsa bile işlemi durduracaktır.

Save Ayarları: Bu kart tüm kayıt işlemleri ile ilgili ayarları içerir. "Save Copies of Downloaded Files Locally" seçeneği daha önce de bahsettiğimiz gibi indirilen dosyaların Browser Cache'inin yanında yine sizin belirleyeceğiniz bir klasöre kopyalanmasını sağlar. Bunun hemen altında yer alan "Do not Save Pages to Internet Explorer Cache" ise Cache'e kopyalanma işlemini engelleyecektir. Bunların hemen sağında yer alan seçenek ise kopyalanan Web sitelerinde yer alan linklerin lokal olarak düzgün bir şekilde izlenebilmesi için değiştirilmesini sağlar. Bu seçeneği her zaman aktif olarak tutun.

Bunların da altında yer alan Location bölümü sitenin sabitdiskte saklanacağı klasörü belirler. Kaydetmek istediğiniz dosya türlerini "File Types to Save" penceresinden belirleyebilirsiniz. Buradaki hız kazandıracak önemli seçeneklerden biri de "Read Local Versions of Pages"dir. Bu seçenek vasıtasıyla daha önceden Download edilmiş öğeler lokal olarak okunur ve olmayan bileşenlerin daha hızlı gelmesi sağlanabilir. İstenirse "Check Original for Changes" seçeneği işaretlenip orijinal dosyanın değişip değişmediği de kontrol edilebilir. "Strip HTML Tags" seçeneği işi biten HTML dosyalarını sileceğinden sitenin Browseable olmasını engeller. Kapalı konumda kalması yararlı olacaktır.

Genel Hatları ile Internet'i Anlamak

Bu ay yeni başlayacağımız Internet kursu ile artık A'dan Z'ye Internet ile ilgili her türlü bilgiye sahip olabilecek ve Internet'i anlayarak daha verimli şekilde kullanabileceksiniz.

Mahmut Karşoğlu mkurs@chip.com.tr

Günümüzde bilgisayar kullanıcılarının büyük bir kısmı için hâlâ Internet kapalı bir kutu. Internet ile tanışmış olanların çoğu için ise Internet sadece Mirc ya da İcq'dan ibaret. İşte tüm bu kullanıcılara hitap edecek olan bu yeni kursumuz ile, Internet bilmeyenler için korkulu bir rüya olmaktan çıkacak ve diğer kullanıcılar da artık Internet'i tüm ince noktalarını bilerek daha performanslı kullanabilecekler.

Özetle...

- Başlangıcından günümüze adım adım Internet'in gelişimi
- Internet'e yön verenler ve sorumlu oldukları konular
- Internet üzerine temel bilgiler ve alınabilecek hizmetler

Kursumuzun bu ilk bölümünde öncelikle Internet'i kullanmaya başlamadan kısaca Internet'in ne olduğuna, ilk olarak nasıl başladığına ve bazı kısa teorik bilgilere yer vereceğiz. İlk başta sıkıcı gelse de, Internet kullanıcısı olmak için bunların gerekmediğini düşünseniz de, "Hiç bir zaman bir evin çatıdan başlayarak yapılamayacağı" gerçeğini unutmadan bu ilk bölümü de ileriki bölümler gibi dikkatlice okumanızı öneririz.

Internet'in düğmesini kapatana bir bulursam!

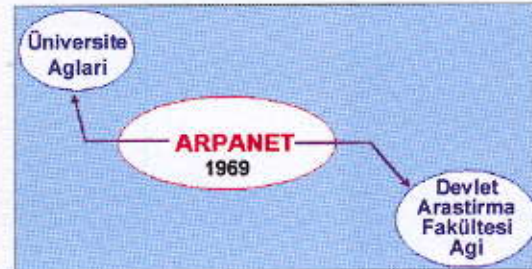
Internet en basir anlamında, birbirine özel kablolar ve donanımlar ile bağlanmış milyonlarca bilgisayardan oluşan çok geniş bir iletişim ağı olarak nitelendirilebilir. Bu ağ içinde yer alan bilgisayarlar aynı oda içinde olabileceği gibi, dünyanın öbür ucundaki başka bir yerde de bulunabilir. Internet'i elle tutulabilir bir nesne olarak tanımlamak ise en büyük yanlış olacaktır. Çünkü Internet, bir bilgisayar, bina ya da bir kuruluş değil, bütün bilgisayarların bağlı olmasından dolayı vücut bulan sanal bir ortamdır. Internet'in bitmesi ya da kapanması gibi bir olayın gerçekleşmesi ise ancak bağlı olan tüm bilgisayarların aynı anda kapanması ile olabilir ki, bu da neredeyse imkânsızdır.

Peki bu kadar büyük ve organize bir

iletim ağına doğuşu nasıl ve zaman ortaya çıktı?

30 yılda Internet'te sadece bir ARPA boyu yol katettik

Şimdiki boyutunda olmasa da ilk Internet bundan neredeyse 30 yıl önce Birleşik Devletler güvenlik birimi bilgisayar ağı bünyesinde ARPAnet adı ile doğdu. O zamanlar, ARPAnet ordu araştırmalarını desteklemek amacıyla deneysel bir ağ olarak kurulmuştu. ARPA-

net modelinde iletişim sadece bir kaynak ve hedef bilgisayar arasında gerçekleşmekteydi. Ancak sistem çok da güvenilir değildi ve sistemin herhangi bir parçası her an zarar görüp kullanılmaz duruma gelebilirdi. Her ne kadar Amerikalı yetkililer bombalanma korkusu üzerinde daha ağırlıklı olarak dursalar da bir buldozer bile kabloları kopararak sisteme yeteri kadar hasar verebilirdi.

Sistem istemcilerden minimum bilgiyi alacak şekilde tasarlanmıştı. Ağa bir mesaj göndermek için bir bilgisayarın bu bilgiyi önce Internet Protokolü (IP) paketi olarak adlandırılan zarflara koyup doğru olarak adreslemesi yeterli oluyor-

du. İlk sistemin felsefesi ağ üzerinde her makinenin sadece eşli olmak kaydı ile birbiri ile konuşabilmesine olanak tanıyordu. Çoğu insan için o zamanlarda güvenilir olmayan bu sistem doğru bir fikir değilse de, günümüzde o zaman ilkel olarak gerçekleştirilen çoğu şeyin doğru olduğunu da rahatlıkla söyleyebiliriz. Bu sisteme inanan ve bilgisayar ağı

birbirleri ile iletişim kurabileceği gerçeğinden yola çıkarak "Neden bir ağ içinde bulunan bir bilgisayar başka bir ağdaki bilgisayar ile bağlantı kuramasın ki?" sorusunu da ortaya çıkarmıştı.

Yeni yeni türemeye başlayan sunucular arasında en önemlilerinden biri National Science Foundation (NSF) tarafından işletilen NSFNET'di. Bu şirket '80'lerin sonunda 5 Supercomputer merkezi kurdu. Bu zamana kadar ise dünyanın en hızlı bilgisayarları sadece silah geliştirmek için ve bazı büyük araştırma kuruluşlarında kullanılıyordu. Çok pahalı olduğu için sadece 5 adet üretilen bu sistemler ise sadece eğitim amaçlı araştırmalarda kullanılmak üzere düşünülmüştü ve paylaşılacaktı.

Bu yeni bir iletişim problemini de beraberinde getirmişti. Çünkü bu 5 ana bilgisayarın da birbiri-ne bağlanması gerekiyordu ve bunun için tek yöntem ARPAnet'in ağına kullanılmasıydı.

Bugünkü Internet yavaş yavaş şeklini alıyor

Ancak her zamanki gibi bürokrasi galip gelip bu düşüncenin daha başlama-dan bitmesine yol açınca, buna karşılık NSF de kendi ağını kurmaya karar verdi. Bugünkü modern teknolojiye göre yavaş olan ama o zaman için iyi sayılan 56k bps telefon hatları ile sunucular birbirine bağlandı. Ancak her üniversitenin bir bisiklet tekerleğindeki çubuklar gibi

hatlar ile merkeze bağlanması gündeme gelince, her mil telefon hattı için para ödeyen şirketin bunu karşılayamayacağı gerçeği de ortaya çıktı. Bu yüzden yeni bölgesel ağlar yaratıldı ve şehrin her bölgesinde okullar kendilerine en yakın komşu ağına bağlandılar. Üniversitelerin bağlandığı bu yeni ağlar da ana Supercomputer'lara bağlanacaktı. Bu 5 büyük bilgisayar da birbirine bağlı olduğu için şimdikine yakın, ama daha küçük bir ağı ilk adımları atılmış oldu. Böylece sistemdeki her bilgisayar bir diğeriyle iletişim kurabilecekti. Artık bundan sonra yapılması gereken sadece zamanla sıkışan bu sistemi daha güçlü olanlar ile değiştirmekten ibaret olacaktı. Özetle bakacak olursak, aslında Internet'in bu kadar yayılmasına öncü olarak NSF'nin ağını tek başına gösterebiliriz.

Bu Internet'in sahibi kimbilir ne para kırıyordur

Eğer olsaydı hesaplamak bile mümkün olmazdı herhalde. Ancak açıkça söylemek gerekir ki Internet'i işleten kimse yoktur. Internet, her birinin kendi yetkilisinin olduğu binlerce bağımsız alt ağdan oluşur. Ancak yine de Internet'e yol veren ve organize eden gönüllü Internet Society adlı bir organizasyon da bulunmaktadır ve görevleri Internet teknolojisi üzerine küresel bilgi değişimini desteklemektir. Bunun yanında Internet Architecture Board (IAB) tarafından kontrol edilir. Bunlar büyük boyutlarda yeni ağ protokol yazılımları ve ağ uygulamaları geliştirme üzerine çalışırken, InterNIC adındaki başka bir Internet otoritesi de Internet'e bağlı tüm bilgisayarların ve ağların kaydının yapılmasından

standartları için ISO'yu daha fazla beklemenin anlamsız olacağını düşünen kullanıcıların da baskısı ile Internet geliştiricileri çeşitli bilgisayarlara kendi IP yazılımlarını yerleştirdiler. Bu, o zaman için çok farklı bilgisayar üreticileri tarafından üretilmiş bilgisayarları bağlamanın en pratik yoluydu. Aynı şekilde bilgisayarların hep aynı üreticiden alınması gerekliliği gibi bir politikaları hiç bir zaman olmayan devlet ve üniversiteler için de bu oldukça çekici geliyordu. Herkes istediği bilgisayarı alarak ağı altında beraber çalışmayı bekledi.

İnsanoğlu bu, istekleri hiç sona erer mi?

Bundan 10 yıl sonra Ethernet Local Area Networks (LAN) ve iş istasyonları gündeme geldi ve bunların çoğu IP sistemini kullanan Berkeley UNIX ile çalışıyordu. Bu, kullanıcılar arasında yeni bir talep doğurdu. Artık sadece zaman paylaşımı büyük tek bir bilgisayara bağlanmaktansa, organizasyonlar ARPAnet'i kendi yerel ağlarına bağlayarak kendi yerel ağları üzerinde yer alan bilgisayarlara tüm ARPAnet yeteneklerini ulaştıracaklardı. Bunu takiben diğer organizasyonlar da yine IP standardını kullanarak kendi ağlarını oluşturmaya başladılar. Bağımsız ağların rahatlıkla

Internet'i en basit anlamında Network'lerin Network'ü olarak da tanımlayabiliriz.

sorumludur. Aslında InterNIC, CERF-Net, PSINet, ve AT&T gibi üç yan organizasyondan oluşur. PSINet ve CERFNet Internet üzerindeki en büyük iki ağıdır.

Yine de IAB ve Internic Internet üzerindeki günlük işlerin çoğunu yönetmezler. Bu işler doğrudan her ağın kendi sistem sorumlusuna aittir ve kendilerine has kurallar ve uygulamalar gerçekleştirebilirler.

Internet Üzerinden Hangi Tür Bilgiler Transfer Edilir?

Kesinlikle Internet kullanıcılarının en iyi bildiği konulardan biri de budur. Herhalde hepiniz şimdiye kadar Jpg, Gif, Mpg, Avi, Mov ve MP3 dosyalarını bir güzel bilgisayarınıza transfer etmişsinizdir. Ancak daha önceleri kulanıcılar bu kadar şanslı değildi ve Internet'in en güçlü özelliği olan veri transferi daha büyük bir yüzde ile mesaj transferinde kullanılıyordu. Ancak yine de basit bir e-mail ile bile, e-mail adresi olan tüm tanıdıklarına, arkadaşlarına, ailelerine, kısaca herkese mesajlar ve notlar gönderip alabiliyorlardı. Bunun yanında, Internet

Network ■

Local ■

Class A 35.0.0.0

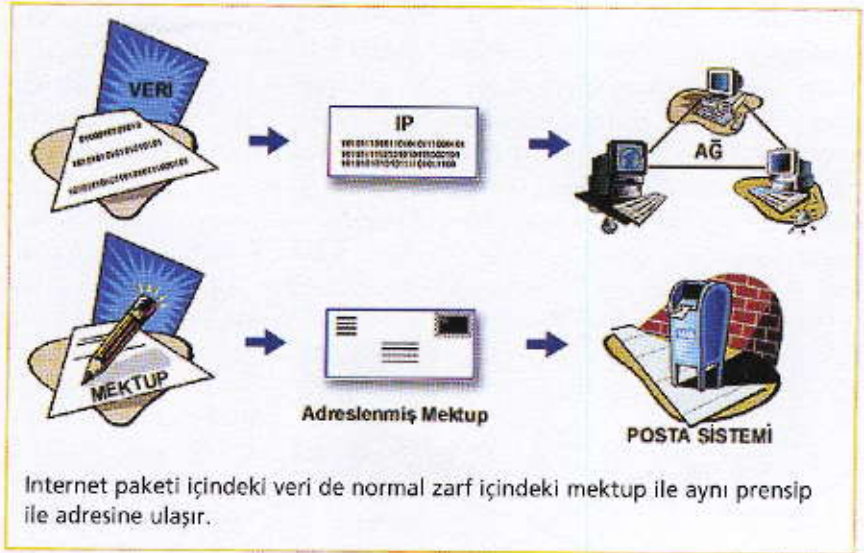
Class B 128.5.0.0

Class C 192.33.33.0

A sınıfı ağlar, C sınıfı ağlardan daha fazla bilgisayar barındırabilirler.

geliştikçe artık sadece yazılara değil, mesajlara resim, ses, ofis belgesi gibi çok çeşitli dosyalar da eklenebilmeye başladı. "Bu cazip iletişim aracı için nasıl bir e-mail adresine sahip olurum? Nasıl mesaj atar, alırım?" şeklinde bilgileri ise kursumuzun daha sonraki bölümlerinde bulabileceksiniz.

Şimdilerde ise World Wide Web (www)'de yer alan veri transferi, içeriğini sayılar ve numaralardan karmaşık çoklu ortam uygulamalarına bırakmaya başladı bile. Artık film dosyaları, ses, görüntü ve canlı filmler dünyanın bir ucundan diğerine iki nokta arasında rahatlıkla gönderilebiliyor. Bunun için ise tabii ki bilgisayarınızda kurulu her türlü protokolü destekleyen Internet izleyici programların (Browser) kurulu olması

gerekiyor. Browser nedir? Internet üzerinde yer alan protokoller konusu için ise yine önümüzdeki bölümleri beklemeniz gerekecek.

COM, NET, EDU, GOV, ORG, MIL, nedir bunlar?

Internet ile ilgili en çok kafa karıştıran konulardan biri de adreslemenin nasıl yapıldığı ve gitmek istenilen yere nasıl ulaşılacağıdır. Internet'te adlandırma için birçok yöntemin bulunduğu söylememiz sizi pek aydınlatmayacaktır herhalde. O halde açıklayalım:

Birinin size ev adresinizi sorduğunu düşünün. Bunun karşılığında sizden bir sokak, apartman, daire, il ve ülke ismi bekliyor demektir. Bu bilgi postanenin size herhangi bir postayı ortalama bir hızda ulaştırması için yeterli olacaktır. Aynı şekilde bilgisayarların da kendilerine göre bir adres düzenleri bulunur. Örneğin biraz önce bahsettiğimiz elektronik posta adresi e-mail'ler için bu adres:

kullanıcı@servis.sağlayıcı (mkars@chip.com.tr) şeklindedir.

Kullanıcı olarak geçen kısım genelde kullanıcının kendi belirleyeceği bir nevi takma addır. "@" (ed okunur) işareti ise, araç olarak kullanılır ve bundan hemen sonra gelen bölüm olan servis sağlayıcı bölümünü kullanıcı isminden ayırır. Bu son bölüm ise Internet'e bağlanmak için servis alınan şirketin Internet adresini içerir (chip.com.tr gibi). Şimdi bu son adresi adım adım çözümleyelim:

Adreste genelde ilk noktaya kadar yer alan bölüm şirketin kendi ismidir (Chip). Bundan sonra gelen üç harflik

uzantı ise bu şirketin Internet üzerinde ne tür bir organizasyona dahil olduğunu tanımlayacaktır. Bunların tam bir listesini Internet Organizasyonları bilgi kutusunda bulabilirsiniz. Bu listeden baktığımız zaman COM (Company) uzantısı genel anlamda bir ticari firmaya karşılık gelecektir. Bundan daha sonra gelen iki harfli uzantı ise ülke tanımlaması içindir ve bizim ülkemiz için bu bölüm hep "tr" olacaktır. Diğer ülkeler için de aynı şey geçerlidir.

Örnek: au: Avustralya, ca: Kanada, fr: Fransa, uk: İngiltere gibi.

Ancak sadece İngiltere'ye has olarak bazı site adlandırmalarında ufak değişiklikler olabilmektedir. Örneğin burada akademik siteler için edu.uk yerine

Internet Organizasyonları

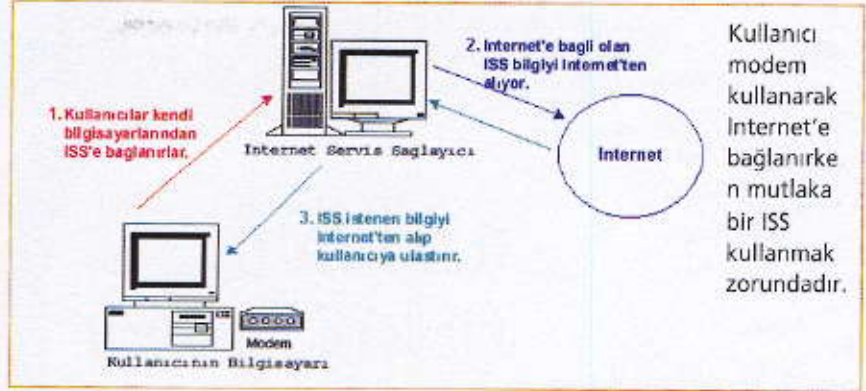
- **COM:** Genellikle bir şirket ya da diğer ticari kurum ve kuruluşlara karşılık gelir. Örnek: Chip Dergisi (chip.com.tr).
- **EDU:** Eğitim kurumlarının aldığı Internet ekidir. Örnek: Ortadoğu Üniversitesi, (metu.edu.tr).
- **GOV:** Devlet kuruluşlarına ait sitelerdir. Örnek: NASA (nasa.gov).
- **MIL:** Ordu sitelerine verilen ekidir. Örnek: Hava Kuvvetleri (af.mil).
- **NET:** ISS ve diğer ağ sunucularına verilen belirleyici bir ektir. Tabii ki bu eki tüm Host'ların alacağı anlamına da gelmez. Örnek: (prizma.net.tr ya da superonline.com)
- **ORG:** Bu ek diğer gruplara tam olarak uymayan özel organizasyonlar için ayrılmıştır. Genelde dernekler tarafından kullanılır. Örnek: Linux Derneği (linux.org.tr)

ac.uk ve ticari firmalar için ise com.uk yerine co.uk şeklinde bir format kullanılabilmektedir. Aynı şekilde ABD'de de durum biraz farklıdır ve Internet'in ilk olarak burada doğmasından dolayı bu ülkeye bağlı sitelerde ülke kodu yer almaz (microsoft.com). Ancak şu da unutulmamalıdır ki, sonunda ülke kodu olmayan her site de mutlaka bir Amerikan sitesi değildir. Sonunda ülke kodu yer almadığı için herhangi bir ülkeden bir kullanıcı ABD'den site ismi satın alıp kullanabilir.

Bilgisayarlar için daha anlaşılır sayısal adresler

Biraz önce bahsettiğimiz Internet adresleri her ne kadar sizin için daha anlaşılır olsa da bilgisayar için aslında hiçbir şey ifade etmez. O bu adresleri kendi anlayabileceği sayılara dönüştürüp adrese öyle ulaşır. Zaten Internet'e bağlı bulunan her bilgisayarın mutlaka ama mutlaka isimsel bir adresi bulunmak zorundadır. IP adres olarak adlandırılan bu 32 bitlik sayı dizisi birbirine nokta ile bağlanmış 4 adet sayıdan oluşur (212.33.1.1). Her ne şekilde olursa olsun, Internet'e bağlı kaldığımız sürece geçici ya da kalıcı bir numaranız olacağını unutmayın.

Burada yer alan ilk iki ya da üç sayı sistemin bağlı olduğu ağı temsil eder. Örneğimizdeki (212.33) Prizmanet ağına değerleridir ve Subnet olarak adlandırılır. Bu ağ içinde 212.33.10.10 ya da 212.33.230.19 gibi 65 bin kombinasyonda numara, yani bilgisayar olabilir. IP adresi içindeki bu numaralardan bir kısmı bilgisayarları tanımlamak için kullanılır. Tanımlayıcı bölüm ise IP adresinin hangi sınıfa ait bir adres olduğuna göre değişecektir. IP adresleri içinde Class A, Class B, Class C, Class D, ve Class E şeklinde beş çeşit sınıf bulunur ve genelde ağı büyüklüğüne göre sınıf

larıdır (barındırabildiği bilgisayar sayısına göre). Bunlar arasındaki karşılaştırmayı IP diagramında görebilirsiniz. Mavi numaralar ağı karşılık gelirken, kırmızı numaralar o ağdaki ana makineyi gösterir. Bundan yola çıkarak A sınıfı bir ağın C sınıfı bir ağdan daha fazla bilgisayarı taşıyabileceği açıkça görülmektedir.

IP adresleri ve Internet isimleri (Domain Name) ise isteğe bağlı olarak adlandırılmazlar. Aksi halde çok büyük karışıklıklar yaşanabilir. Bu yüzden tüm kayıtların daha önce de bahsettiğimiz Network Information Center (NIC) gözetiminde yapılması gerekir. Internet üzerindeki adresler her an artarak gelişmektedir. Eğer ticari firmanızı kaydetmek ve isim hakkını almak istiyorsanız, servis sağlayıcınız bunu sizin için yapabilir.

Peki hangi isim hangi sayıya karşılık geliyor?

Tamam, bilgisayarlar Domain Name'leri ile adlandırıldıkları gibi sayılardan oluşan Internet adresleri ile de adlandırılıyorlar. Peki kullanıcılar bunları nasıl aklında tutacak?

Aslında tutmaları gerekmiyor. Internet yapısı gereği ikisinden birinin kullanımında bile kullanıcı doğru adrese ulaşabiliyor. Ancak insanlar için her zaman kelimeler sayılardan daha anlaşılardır. Bu yüzden her sayfanın Internet adresi o sayfanın ismi ile bağdaştırılıp daha kolay erişime imkan tanınır. İsimlerin hangi Domain Name'e karşılık geldiği ise Domain Name sunucularında saklanacaktır. Bunu kısa bir örnekle açıklayalım. Örneğin www.chip.com.tr adresine erişmek istiyorsunuz. Bunu yazıp talep

ettiğiniz zaman bağlı olduğunuz servis sağlayıcı önce bu ismin kayıtlı olup olmadığını soruşturacaktır. Eğer kayıtlı ise geriye bu adresin IP numarası döndürülecek ve böylece bu numara ile www.chip.com.tr adresine ulaşılacaktır. Bu işlemlerin tümü sahne arkasında ola-

Bir IP'den büyük dosyalar parçalanarak karşı tarafa ulaştırılabilir.

cağından size sadece beklemek ve siteyi görmek kalacak. Yine de eğer sık eriştiğiniz bir site varsa IP numarasını öğrenerek bu arama sürecini atlatabilir ve o siteye daha hızlı bağlanabilirsiniz. Bunun nasıl yapılacağını ise yine ileriki bölümlerimizde bulabilirsiniz.

Internet Üzerinden Alınabilecek Servisler

Yavaş yavaş Internet'in yapısını çözmeye başladığımız göre artık bu ortamdan ne gibi hizmetler alabileceğimize de yavaş yavaş bakmaya başlayabiliriz. Aslında Internet üzerinde çok daha fazla ana servis olmasına rağmen üç tanesi çok yoğun olarak kullanılmakta. Bunlar grafiksel arayüze sahip ve günümüzde neredeyse her servisi bünyesinde toplamaya başlayan www ve sadece dosya transfer etmek için kullanabileceğiniz FTP'nin yanında yazının başından beri zaman zaman bahsettiğimiz elektronik posta servisi olan e-mail'dir. Şimdi bunlara tek tek değinelim.

● **Electronic Mail (Elektronik posta):** Internet üzerinde delice kullanılan bu

Web'de Aradığınızı Bulmanın Yolları

Web üzerinde bir şeyler arıyorsanız doğru soruları sormasını bilmeniz gerekir. CHIP sizlere arama motorlarını nasıl kullanacağınızı ve nasıl daha hızlı sonuca varacağınızı tüm yönleriyle gösteriyor.

Derleyen Alis Sırmayon asirims@yahoo.com

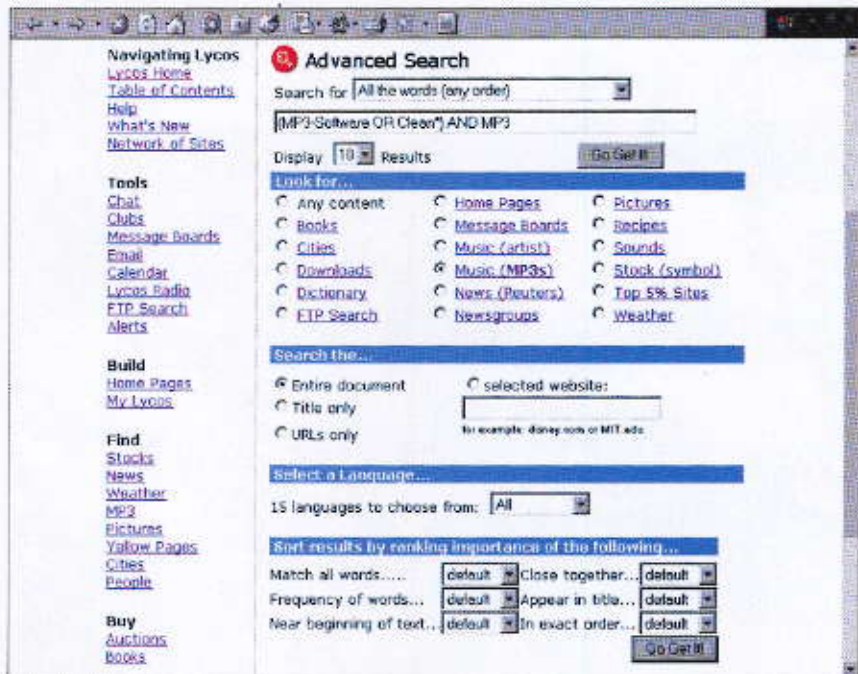
Fındıklı kek mi seviyorsunuz? Web'deki en büyük ve en sevilen arama motorlarından olan Altavista bu başlık altında 14.609.525 tarif buluyor. Ancak fındıksız ama mutlaka kayısı marmelatlı bir kek istediğinizde ne olacak? Tecrübeli surfçüler bu tip durumlarda büyük arama motorlarının profesyonel fonksiyonlarını kullanıyorlar.

CHIP, Altavista'nın bu fonksiyonlarını ve nasıl çalıştıklarını inceledi. Tüm seçme kriterlerini, bağlantı ve parametreleri kullanmasını bilenler iki kat kârlı çıkıyor.

CHIPucu 1: Artı arama kavramı ve tam tersi

Altavista, basit bir aramada AND gibi mantıksal bir bağlantıyı neredeyse hiç değerlendirmeye almaz. Onun yerine birden fazla girilmiş arama kavramını otomatik olarak OR ile bağlar. Yani bir sayfanın isabet listesinde yer alması için bu arama kavramlarından herhangi birini içermesi yeterlidir. Ancak isabetleri sıralandırken AND dahili olarak rol oynar: Bulunan Web sayfasında arama kavramlarının sayısı arttıkça sonuç listesinin daha üst sıralarında yer alır.

Altavista, arama kavramının yazıldığı

Lycos'ta karmaşık sorular: Basit sorgulamalarda bile mantıksal operatörleri kullanabilirsiniz. Karmaşık araştırmalar için detaylı arama kullanılır.

normal veri giriş alanında mantıksal parametrelere benzer diğer parametreleri de kabul eder; AND yerine "+" yazmak gibi. Aranılan kelimenin önüne konulacak olan artı işareti ile isabet sayfalarında bu kelimenin bulunması sağlanır. NOT ve eksi işareti (-) ise sözü geçen kavramın bulunmadığı sayfaların listelenmesini sağlar. Sadece bu iki basit komutla bile isabet oranınızı oldukça artırabilirsiniz.

CHIPucu 2: Mantıksal bağlantılarla profesyonel arama

Gerçek mantıksal operatörlerle çalışmak için "Profesyonel arama" veya "Ad-

vanced Text Search" ile uğraşmanız gerek. Bu linki Altavista sayfasının sağ üst köşesinde bulabilirsiniz. Burada pek çok giriş alanı bulunur. Çok satırlı olan ikincisi, arama kavramlarını alır ve diğer basit aramalardan farklı olarak AND, OR, NOT, NEAR gibi gerçek mantıksal bağlantıları dikkate alır. Bir diğer fark: Altavista bu şekilde bulunan Web sayfalarını sınıflandırılmamış ve dağınıktır. Sonuç listesini düzenlemek için bir satırlık giriş alanında başka arama kavramları (boşluk işareti ile ayrılmış) da yazmanız gerek. Bunlar da Web sayfalarında bulunduklarında Altavista listelemeye devam eder. ►

Özetle...

- Web'de arama yapmak için kullanılan arama kavramları
- Karmaşık aramalar yapmak için kullanılabilecek özel parametreler
- En önemli arama motorları ve bunların sundukları özel fonksiyonlar

Güncel sayfaları, zaman aralığını iki tarih arasında sınırlama imkânı veren profesyonel fonksiyon ile bulmak mümkündür. Haber gruplarını ararken tarih sınırlandırmak özellikle işe yarar.

CHIPucu 3: Karmaşık arama formülleri için parantez

Çok fazla isabet elde edilen bir arama işleminde mantıksal bağlantılar samanlıkta iğne arama görevini üstlenir. Anlamaları: Mantıksal OR, içlerinden en az birinin isabet sayfalarında bulunması istenen kelimeler arasına yazılır. AND ise her iki kavramın da aynı zamanda bulunmasını sağlar. NOT ile bağlanan kavramlarda, birinci kavramın isabet sayfalarında yer alması istenirken, ikincisi bunun dışında tutulur. NOT operatörü mutlaka başka bir operatörle birlikte kullanılmalıdır, örneğin:

Nut AND NOT Butter

Örneğin bozulmuş mp3 dosyalarını taramırsanız bir araç bulmak gibi karmaşık aramalar yapmak istiyorsanız, bağlantılarınızı parantezler kullanarak oluşturun. Bir örnek:

(turk OR greek) AND recipe

Türk veya Yunan yemek tariflerini verir.

((meat AND NOT vegetable) OR (ve-

getable AND NOT meat)) AND recipe

Bu formül sebze ve etten sadece birini arar.

CHIPucu 4: Özel parametrelerle tam isabet

Bilgi arayışını tanımlı alanlar veya kavramlar ile sınırlandırarak devam etmek isteyenler için özel parametreler kullanmak en iyi çözümdür.

Örneğin "host" kelimesi: CHIP-Online'da da yer alan grafik kartlarını hakkında bilgi almak için "+host" parametresini doğrudan Altavista'da araştırmayı başlatabilirsiniz:

+ video cards + host: chip.com.tr

Bunun tam tersi ile (arkasında eksi işareti ile) bu Web sayfalarını aramanın dışında tutabilirsiniz. Örneğin Futbol maç sonuçlarını maçlar görmek istiyorsunuz, yorumları değil:

maçlar

-host:yorumlar.com.tr

-host: macyorumlari.com.tr

"Başlık" aramak da oldukça verimli bir yöntem. Örneğin vergi yasası ilginizi çekiyorsa şöyle bir arama yapmak oldukça işe yarayacaktır:

Title: vergi yasası

Bu şekilde arama motoru bu sözceğin ana konu olduğu değil, vurgulandığı say-

faları filtreleyecektir.

Bazı sorgulamalar için "link" ve "url" parametreleri de oldukça işe yarıyor. Örneğin hangi sayfaların kendi Web sayfamıza açıldığını görmek istiyorsanız, şu kayıt sizi hedefinize ulaştıracaktır:

Link: mysite.com

Örneğin Kasparov hayranları belli bir URL (Uniform Ressource Locations) ile yol alabilirler:

url: chess.

CHIPucu 5: Fireball Meta Tags ile arama

Bazı arama motorları, Web Master'larının sayfalarını arama motorları için özel olarak tanımladığı Meta Tag'lerin içeriklerini bile anıyorlar.

Bu fonksiyon Altavista'da çalışmıyor, ancak www.fireball.de'de mevcut. Gruner & Jahr arama motoru bir Altavista yazılımı ile çalışıyor, ancak orijinalinden çok daha fazlasını başarabiliyor. Desteklenen Meta Tags'ler arasında "Author:", "Audience:", "Copyright:", "Description:" ve "Keywords:" var.

Büyük arama motorları metin, sayı ve resim, Java appletleri veya ses gibi özel elemanları da seçebiliyor. Bu konuda daha fazla fikir edinmek için aşağıdaki tabloyu inceleyebilirsiniz.

Büyük Arama Motorlarının Özel Fonksiyonları

Hizmet	Altavista	Fireball	Hotbot	Infoseek	Lycos
URL	www.altavista.com	www.fireball.de	www.hotbot.com	http://infoseek.go.com	www.lycos.com
Desteklenen Parametreler					
AND	AND & +	+	AND & +	+	AND 9,5
OR	OR	Boşluk çareti	OR	Boşluk çareti	& +
NOT	NOT ! -	-	NOT ! -	-	OR
NEAR	NEAR +	-	NEAR	-	NOT ! -
ABFOLGE	"tutak"	"tutak"	"tutak"	"tutak"	NEAR
Trunkierung	*	*	*	*	arama seçenekleri üzerinden
Özel Aramalar	Altavista: "anchor" (Hyperlink Metinde arama kavramı); "applet" (Java Appletleri); "domain" (org gibi bir Toplevel); "host" (Bir Server'in sayfa); "image" (Resim arama); "link" (Bir sayfaya ait link); "object" (ActiveX dosyaları); "text" (Metin); "title" (Başlık); "url" (Adresteki metin)	Fireball: "applet" (Java Appletleri); "domain" (org gibi Toplevel); "host" (Bir Server'in sayfa); "image" (Resim arama); "link" (Bir sayfaya ait link); "text" (Metin); "title" (Metin satırları); "url" (Adresteki metin); "metatags" (Meta-tags); "keywords" (Arama kelimeleri); "author" (Yazar); "audience" (Hedef grup); "copyright" (Telif hakkı sahibi); "description" (Sayfa tanıtılması); "page-top" (Sayfa konusu); "pagetype" (Sayfa tipi); "publisher" (Yayımcı)	Hotbot: "domain" (org gibi Toplevel); "depth" (Arama derinliği); "outgoingtext" (Dosya uzantıları); "scriptlanguage" (Java veya VB script); "title" (Başlık); "after" (Bir tarihten sonra); "before" (Bir tarihten önce); "feature" (Objektör); "multimedia" (multimedya elemanları bulur); "Object type" (acrobat, java,activex, audio,embed,pluginler,flash,form,formlar); "image", "script", "shockwave", "table", "video", "VRML"	Infoseek: Virgül ", (Bir isim arama kavramından ayrır); Pipe " " (Birinci kavramın arama sonucunu ikincisinden ayırır); "link" (Bir sayfaya ait link); "site" (Server adındaki kelime); "title" (Başlık satırları); "url" (Adresteki metin).	Lycos: ADJ (komşu kavramlar); FAR (En az 25 kelimeye kadar yakın kavramlar); BEFORE (Kelimeler tanımlanan sırada bulunmalıdır); O (doğrudan parametrelerin önüne konur, sırayı zorla belirler).

Flash 4.0'a Merhaba

Hosan Yalçınkaya hosan@turk.net

Geçen ay Flash anlatmanın yanında vektör grafiğin nasıl bir şey olduğuna değinmiş, imajların pixel pixel değil, noktalar ve bunları bağlayan vektörler ya da yaylarla (ki bir yay sonsuz sayıda vektörden oluşur) nasıl tanımlandığını anlatmıştık. Şimdi yıllar öncesinden gelen ve adına Postscript denilen bu vektör dilinin Web'e nasıl bulaştığını anlatalım.

Macromedia şu andaki başarısını akıllı yatırımları dışında (Freehand'i satın almak vs.) ünlü ürünü Director'a borçlu. Director, içinde çok gelişmiş bir scripting dili barındıran ve çok başarılı olmuş bir multimedya ürün geliştirme programı. 1995'in sonlarına doğru, Netscape 2.0 yeni çıkmışken, Macromedia Shockwave isminde bir plug-in'i bedava dağıtmaya başladı. Netscape'e Shockwave eklediğiniz anda Director'la yapılmış animasyonları ve diğer multimedya ürünlerini browser'ınızın içinden seyredebiliyordunuz. Ancak Director geliştirilirken daha Web yoktu. CD-Rom'ların çıkışıyla

multimedya devrimini yaşıyordu. Bu yeni bol kapasiteli ortamları kullanabilecek sesi ve görüntüyü birleştirebilecek interaktif yazılımlar geliştirmek gerekiyordu. Akılda bunlarla tasarlanan Director, tabii ki web'e uygun ürünler çıkarmıyordu. Ancak insanlar GIF'lerden JPEG'lerden sıkılmaya başlamışlardı ve hareketli inte-

Vektör canavarı Flash'i yeni sürümüyle daha yakından tanımaya devam ediyoruz. CHIP bu ay düğme yapmayı, bu düğmelere interaktivite eklemeyi ve yarattığınız eserleri Web'e koymayı öğretiyor.

Flash 4.0'daki Yenilikler

MP3 desteği: Animasyonlarınıza sesleri artık MP3 formatında ekleyebilirsiniz. Böylece çok daha kaliteli seslerin çok daha az yer tutmalarını sağlayabilirsiniz.

Güncellenebilir metin alanları: Artık animasyonlarınıza kullanıcı tarafından doldurulabilir metin alanları yerleştirebilirsiniz. Bunları şifre sormak, form doldurmak gibi işlemler için kullanabilirsiniz.

Daha sofistike kontroller: Olayların sonuçlarına göre karar verebilen daha sofistike kontroller, radyo düğmeleri, sesi açma kısma düğmeleri gibi çok daha karmaşık arayüz birimleri yaratmaya imkan veriyor.

Gelişmiş Library penceresi: Sembol kütüphanenizi incelemek için kullandığınız pencere biraz daha geliştirilmiş. Artık sembollerini klasör klasör ayırabilirsiniz. Ayrıca pencerede sembol adı dışında sembolün türü, film içinde kaç kez kullanıldığı, son değişiklik tarihi gibi bilgiler de mevcut.

Yayınlama fonksiyonu: Yeni eklenen "Publish" komutu, hazırladığınız animasyonları web sayfalarına kendisi yerleştiriyor. Flash'in bu işi yaparken kullandığı

HTML'yi beğenmezseniz kendi şablonunuzu kullanabilirsiniz.

Timeline ve Layer'larda yeni kolaylıklar: Artık Layer'ları rahatça gizleyip gösterebilirsiniz. Ayrıca sadece üzerinde çalıştığınız Layer'daki nesneleri düzgün gösterip, diğerlerini silik göstermek gibi bir kolaylık eklenmiş. Timeline'i kendi penceresinde ekranın bir yerinde tutabilirsiniz.

Renk kümeleri: Web sitenizde kullanılan renklerin birbirine kesin uyumunu sağlamak için dışardan renk kümeleri (Color Sets) import ve export edebilirsiniz.

Arayüz yenilikleri: İlk farkedilen şey arayüzün kendi tasarımının daha güzelleştiği. Bunun dışında, son modaya uyularak dik-dörtgen yapma aletine kenarları yuvarlama özelliği eklenmiş. Bir de bir takım yeni Inspector'lar var. Scene Inspector animasyonun değişik sahneleri arasında kontrol sağlıyor, Object ve Scale Inspector'ları da seçili nesneler üzerinde çevirme, büyütme, küçültme gibi işlemlerin hızla yapılmasına olanak veriyor.

Özetle...

- Macromedia Flash'in yeni sürümü olan 4.0'ın getirdiği yenilikler
- Oluşturulan düğmeler sayesinde etkileşimli animasyonlar
- Animasyonlu düğmelerle canlı ve eğlenceli web sayfaları hazırlamak

şı Adobe'de olan ve masüstü yayıncılığın başından beri kullanılan Postscript grafik dilini kullanıyordu. Bu sayede ortaya çıkan dosyalar sadece noktalar ve aralarındaki vektörlerle ilgili bilgiler içerdikleri için boyutları küçük oluyordu. Programın kendi başına çalışması sağlandı ve ismi Flash olarak değiştirildi.

Flash, hiç bir zaman Director kadar kapsamlı olmadı. Ancak Web için son derece yeterliydi. Sayfalarınıza ses ekleyebiliyor, istediğiniz navigasyon yöntemini kullanabiliyor 5K ila 50K arasında bitüleyici animasyonlar hazırlayabiliyordunuz. Ama komplike bir CD-Rom oyunu hazırlayamıyordunuz. Bu da ürün ayırma konusunda Macromedia'nın gösterdiği başka bir akıllılık. Flash'ı çılgınca geliştirip, Director'a fazla yaklaştırma hatasına düşmediler. Flash her zaman Web için, Director da her zaman CD-ROM'lar için kaldı.

Anlaşılması zor bir konu: Shape Tweening

Gelen e-mail'lerden anladığımıza göre shape tweening tabir edilen teknik, ki buna morph da deniliyor, biraz kafa karıştırmış. Ayrıca Flash 4.0'la birlikte bu teknik için çok yararlı bir kolaylık gelmiş. Bu yüzden bu konuyu biraz daha etraflı anlatacağız.

Nesneleri ekranın bir yerinden bir yerine taşımak, boyutlarını değiştirmek ve

döndürmek için motion tweening kullanıyorduk. Ancak bu işlemleri yapmak için ana şart, hareket etmesini istediğimiz nesnelerin birer sembol olarak tanımlanmış olmasıydı. Bunun için bu nesneleri seçiyor ve "Insert/Convert to Symbol" komutunu kullanıyorduk.

Shape tweening ise nesneleri başka nesnelere dönüştürmek için kullanılıyor. Ve bu sefer en önemli şart nesnelerin kesinlikle ve kesinlikle sembol olarak tanımlanmış olması. Yani Flash, sembolden sembole geçiş yapamıyor. Eğer bir sembolü başka bir sembole morph etmek isterseniz bunları önce "Modify/Break Apart" ya da "Modify/Ungroup" komutlarıyla parçalamanız gerekiyor. Bazı sembollerin başka sembollerin birleşiminden oluşabildiği göz önüne alınırsa bu işlemi birden fazla kez yapmanız gerekebilir.

Şimdi. Diyelim iki adet sembol olmayan nesneniz var. Ve bunları birbirlerine morph etmek istiyorsunuz. Onları, aralarında bir miktar frame olan iki keyframe'e yerleştirdiniz. Ortadaki bir frame'in properties'inden shape tweening'i işaretlediniz ve yarattığınız dönüşümü izlediniz. Ancak Flash'ın hesapladığı ara görüntülerden hoşlanmadınız. Nesneleriniz garip ve kalçıklı şekillerle birbirlerine dönüşüyorlar. Flash 4.0 ile bu durumu bir nebze düzeltebiliyorsunuz. Bir nebze dedik, çünkü herhalükarda shape tween'leri kontrol etmek zor.

Birinci frame'e gelin ve "Modify/Transform/Add Shape Hint" seçin. Bu işlemin kısa yolu CTRL+H basmak. Ekranın ortasında kırmızı bir daireyle çevrilmiş bir "a" harfi göreceksiniz. Bunu nesnenizin uç bir yerine yerleştirin. Şimdi son frame'e gidin, ve ortadaki "a" harfli topucu birinci resimde nereye tekabül etmesini istiyorsanız oraya koyun. Bu işlemi kaç kez tekrarlıyorsanız, morph işleminizin sonucu o kadar yumuşak olur. Shape Hint'leri yerleştirerek yaptığınız şey, aslında Flash'a birinci resimdeki şu noktanın ve çevresindeki noktaların, ikinci resimde şu bölgeye yerleştirilmesini istiyorum demek. Bu bağlamda mesela iki suratı birbirine morphluyorsanız, burunları, gözleri, ağız kenarlarını, kulakları ve birçok başka yüz elemanını eşlemeniz akıl kârı.

Her şekilde iki nesnenin Stage'in görece aynı yerinde durması önemli. Bu işi

Onion Skinning sayesinde birden fazla frame'i aynı anda görebiliyorsunuz.

çözmek için de "Onion Skinning" denilen animasyon tekniğinden yararlanıyoruz. Bu kağıtla animasyon yapanların da kullandığı bir teknik. Bir frame'i çizerken alttaki frame'i de görmenizi ve çizimi ona göre yapmanızı sağlıyor. Kağıt üzerinde çalışan gerçek animatörler, kullandıkları kağıda göre iki en fazla üç frame gerisini görebiliyorlar. Ancak bizim bir avantajımız var. Flash istersek bütün frame'leri üstüste gösterebiliyor. Bunun

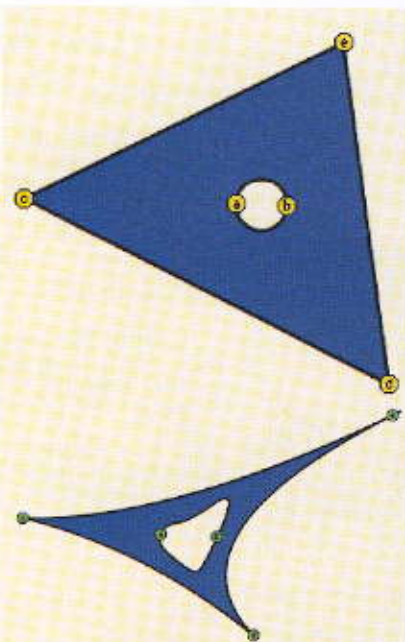

Onion Skinning işlemlerini bu düğmeler ile yapıyorsunuz.

için "Onion Skinning"i açmanız ve "Onion All" seçeneğini seçmeniz gereklidir. Bütün bunlar için timeline'ın sol alt köşesindeki düğmeleri kullanacaksınız.

Flash 40 ile yaratılabilecek semboller ve türleri

İlk derste yapıp hareketlendirdiğimiz nesneleri sembolle çevirmiştik. Sembol yaratmanın tek yolu bu değil. Kendi özel alanında sıfırdan yeni bir sembolde yaratabilirsiniz. Bunun için önce Sembollerinizin toplu halde gözüktüğü Library'i açmanız (CTRL+L) gerekiyor. Library penceresinin sol alt köşesindeki artı işaretine kliklerseniz, önünüze yeni bir stage açılıyor ve canınızın istediği sembolü yaratmanıza olanak veriyor. Şimdi bir noktaya dikkatinizi çekmek istiyoruz. Yeni bir sembol yaratırken de varolan bir nesneyi sembole dönüştürürken de karşımıza çıkan ufak bir dialog kutusu bize sembolün ismini ve davranış biçimini soruyor. İsmi çok önemli değil ama davranış biçimi, "behaviour" seçenekleri bu dialog kutusunda hayati önem taşıyor. Üç seçeneğiniz var: "Graphic", "Button" ve

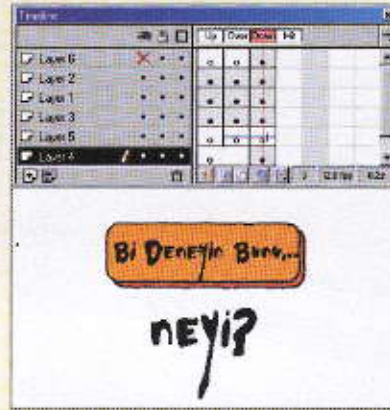
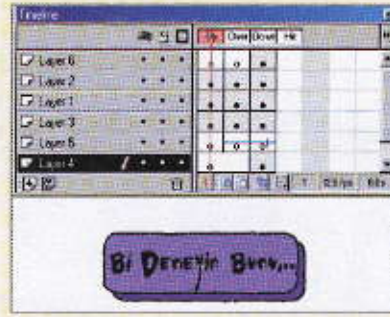
Shape Hint'ler sayesinde aynı harfe sahip noktalar birbirlerine dönüşüyor.

"Movie Clip", Birincisi durağan bir nesne, ikincisi düğme, üçüncüsü de bir animasyonu temsil ediyor. Bu üçüncü seçenek iyi haber. Yaptığınız bilmemkaç frame'lik koca bir animasyonu dahi tamamen bir sembole dönüştürebiliyorsunuz. Mesela şöyle bir kullanım alanı düşünün daha önce seyredilmiş bir animasyonu, filminizin kahramanı videodan izliyor. Yani bir önceki animasyon bütünüyle küçültülmüş olarak şu andaki animasyonun içinde yer alıyor. Üstelik artık bir sembole dönüştürüldüğü için, birden fazla kullanılması sonuçta ortaya çıkacak olan Flash dosyasının boyutunu arttırmıyor. Tabii movie clip sembollerinin ana kullanım alanı bu değil. Onları genelde düğmelere hareket verirken kullanıyorlar. Ama bu konuya daha sonra değineceğiz. Şimdi düğmelere geçelim.

Düğmeler sayesinde etkileşimli animasyonlar

Button symbol'ler yani düğme sembolleri Flash animasyonlarınıza interaktivite katmak için kullanılıyorlar. Yaratmış olduğunuz düğmeler, sizi başka animasyonlara götürmek, bir web sitesine gitmek, bir ses çıkarmak ya da animasyonda bir şeyin gidişatını değiştirmek için kullanılıyor. Bir düğme yaratmak dört frame'lik bir animasyon yaratmak kadar basit.

Sıfırdan başlayalım. CTRL+L basıp Library Inspector'u çağırın. Options'dan New Symbol seçin ya da library penceresinin sol alt köşesindeki artı ikonuna basın. Sembolünüze bir isim verin ve "Behaviour" (davranış biçimi) olarak "Button" (düğme) seçin. OK'e basın. Karşınıza ortasında bir artı olan boş bir stage çıkacak. Timeline'da düğmenin durumlarını temsil eden sadece dört frame olduğuna dikkat edin. Şimdi çizmeye başlıyorsunuz. Kolaylık olsun diye, "View/Grid" ile ızgarayı görünür kılıp, "View/Snap" ile çizdiklerinizin bu ızgaraya yapışmasını sağlayabilirsiniz. Dikdörtgen çizme aletini seçin. Biraz daha sık olması için "Round Rectangle Radius" modifier'ini seçin. Bu özellik 4.0'la eklenmiş ve dikdörtgenin kenarlarını yuvarlatmak için kullanılıyor. Modifier'ı en altta, 12 ile 20 arası bir değer girin. Daha sonra istediğiniz renkte bir dikdörtgen yapın. Yeni bir layer'a aynı dikdörtgeni kopyalayın. Rengini aynı tonun biraz koyusu olarak değiştirin ve dört pixel sağa dört

Düğmemizin "up", "over" ve "down" halleri.

pixel de aşağıya kaydırın. Bu yeni layer'ı tutup, bir öncekinin altına koyun ki, ikinci dikdörtgen birincinin altına girsin. Bir layer daha yapın, harf girme aletini seçin ve dikdörtgenin ortasına kalın yazıyla uygun bir boyutta "Bana Kikkle" yazın. Bu elipsimsi oval dikdörtgenlerin kenarlarını kalınlaştırmak isterseniz, mürekkep kutusu aletini kullanabileceğinizi hatırlıyorsunuz değil mi?

Herneyse, düğmenizin birinci durumunu ("up/yukarıda") yapmış oldunuz. Düğmelerin "up/yukarıda" dışında üç durumu daha var, bunlar sırasıyla "over/üzerinde", "down/aşağıda" ve "hit/vuruş". Over frame'ine bir obje koyarsanız, düğme çalışırken fare imleci üzerine geldiği zaman bu görüntü gösteriliyor. Başka bir deyişle normal bir web sitesinde mouseover script'inin yaptığı şey yapılıyor. Tabii bunun için over

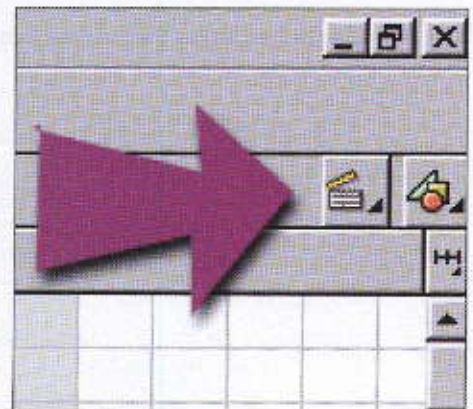
frame'ine öncelikle bir keyframe yerleştirmeniz gerekiyor. Over frame'i üzerindeyken sağ tıklayın ve "insert keyframe" seçin. Şimdi aslında önünüzde sonsuz seçenek var. Ama tavsiyemiz, karşınızdaki gördüğünüz renkli oval dikdörtgenlerin rengini değiştirmek. Bunu kova aleti ile yapabilirsiniz. Altta dikdörtgeni de yeni renginizin bir kaç ton koyusuna çevirmeyi unutmayın.

Sıra geldi "down/aşağıda" durumuna. Bu da düğmeye basıldığı andaki görüntüyü belirliyor. Düğmeye basılmış hissi verebilmek için yine sonsuz seçeneğiniz var. Bizim tavsiyemiz, rengi değişmiş oval dikdörtgenlerden üstte olanı, içindeki yazıyla birlikte birkaç pixel sağa ve aşağıya oynatmanız, ama alttaki dikdörtgenin sabit kalması. Bunu yapmadan önce de demin olduğu gibi "down" frame'ine bir keyframe yerleştirmek durumdasınız.

"Hit/Vuruş" frame'ine de bir keyframe yerleştirir ve ekranın herhangi bir yerine içi siyah bir şekil çizerseniz, fare, düğme çalışırken görünmez olacak bu şeklin üzerine geldiğinde, düğme "down" statüsüne geçiyor. Başka bir deyişle "Hit" frame'inde, düğmeye kendi kapsadığı alan dışında bir etki alanı, bir sıcak bölge tanımlayabiliyorsunuz. Bu arada yaratacağınız alanı siyaha boyamak zorunda da değilsiniz. Herhangi bir renk de oluyor.

Düğme yapımında arayüzden kolaylıklar

Bir düğme tasarlarken onun çalışıp çalışmadığını, fare üzerine gelince nasıl bir şekil aldığı, üzerine basılınca nasıl göründüğünü sürekli kontrol etmek ihtiyacı duyarsınız. Bunu yapmanın yolu şöyle:

Scene editör ile Symbol Editör arasında geçiş sağlayan düğmeler.

yapmakta olduğunuz düğmeyi bir scene'de kullanın. Evet, bitmemiş de olsa onu library'den çekip stage'e atın. Düğmenin yeri ile pek fazla oynamayacaksınız, ki tasarım aşamasında buna pek de gerek yok, "Control/Enable Buttons" seçeneğini açık tutabilirsiniz. Böylece stage'de çalışırken bile düğmelerin davranışlarını açık seçik görebiliyorsunuz. Bunu yapmamayı seçerseniz, düğmeyi çalışır halde görebilmek için Scene editörü açıkken CTRL+ENTER basarak animasyonu test etmelisiniz. Bütün bunları yaparken, timeline'ın sol üst köşesindeki ikonlara basarak scene ile symbol editörleri arasında gezebilirsiniz. Sembol editöründeki düğmeniz üzerinde yaptığımız her değişiklik, scene'de duran düğmenize yansıtacaktır.

Sessiz animasyon olmaz: Biraz da ses çıkaralım

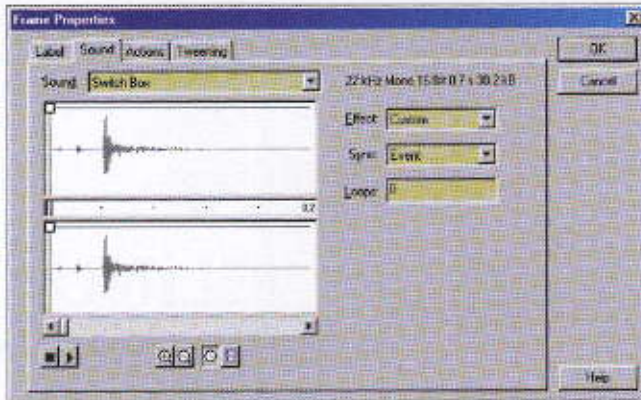
Şimdi, demin yaptığımız düğmeye ses ekleyelim. Önce kullanacağımız sesleri

geri seçenekler, çeşitli efektler eklemeye yanyor. Düğmeyi uygulamaya soktuğunuzda seslerin çıktığını duyacaksınız.

Dışardan ses katmak için yapılması gereken şey, ses dosyalarını başka herhangi bir dosyaymış gibi import etmek. "File/Import" komutuyla ses dosyalarını bulup seçerseniz bunlar library'nize ekleniyorlar. Ancak bizim üzerinde çalıştığımız makinalarda bu işlem olmadı. Flash, WAV dosyalarını tanımadığını iddia etti ve isterseniz bunları ikon olarak embed edeyim siz üzerine tıklayınca hangi aplikasyon tanır o çalıştırın, şeklinde de bir yorumda bulundu. Bunun bir bug değil, kendi makinalarımızın bir sorunu olduğunu ümit ediyor, üzerinde çalıştığımızı bildiriyoruz.

Düğmelerimiz hazır: Şimdi etkileşim zamanı

Düğmeleri yaptık, şimdi onlara biraz anlam katalım. Öyle boş boş durmaları biraz manasız değil mi? Bir evvelki ders

bir library'de toplamamız gerekiyor. Bu işlemin nasıl yapılacağını daha sonra anlatacağım. Şimdilik "Libraries/Sounds" seçin ve çıkan ses listesinden beğendiklerinizi kendi library'nize (tutup çekerek) taşıyın. Bunun için sembol editöründe düğmenin timeline'ına bir layer daha ekliyoruz ve ses olmasını istediğimiz her durum için birer keyframe ekliyoruz. Daha sonra bu keyframelerin her biri üzerine gelip sağ tıklayıyoruz ve properties'lerini seçiyoruz. Mantıken, düğmenin durduğu yerde ses çıkarmasını istemezsiniz. Bu yüzden bu işlemi "up" durumu için yapmıyorsunuz. Properties'i açtıktan sonra karşınıza çıkan pencerenin tepesinden sound kulakçığını seçiyoruz. Burada "Sound" yazan yerde kendi library'nizdeki ses dosyalarını bulacaksınız. Seçin ve pencereyi kapatın. Sayfadaki di-

yaptığınız minik animasyonları hatırlıyor musunuz? Şimdi onları kullanmanın zamanı. Planımız önce bir menü hazırlamak. Bu menüde iki seçenek yani iki düğme olacak. Birinci düğmeye basıldığında birinci animasyon, ikinciye basıldığında ikinci animasyon gösterilecek, sonra animasyonun altında bir geri tuşu çıkacak ve ona basılana kadar beklenecek. Basılınca menüye geri dönülecek. Bu projeyi başarıyla kotarabilirsek, artık bir web sitesi yapmak için gerekli herşeyi öğrenmiş olacağız. Sonuçta web siteleri de birbirlerine menülerle bağlı sayfalardan ibaret değil mi?

İlk iş olarak bir önceki derste yaptığımız animasyonları açalım. Geçen ay CHIP alamadıysanız üzölmeyin. Nasıl yapılacağını hemen keşfedebilirsiniz. Geçen ay bir adet motion tween'li bir adet

Frame'lere ya da düğmelere ses böyle ekleniyor.

EYLÜL AYINDA ÇIKACAKLAR:

Linux İşletim Sistemi, Gökrem Çetin
Bilgisayarlı Muhasebe, İsmail Tanış
Exchange 5.5, Cem Tunc / Ahmet Erdem

www.seckin.com.tr

Yukarıdaki Kitaplar Ve Diğer 250 Bilgisayar
Kitabı İle İlgili Detaylı Bilgi İçin Web Sitemizi
Ziyaret Edebilirsiniz!!

Sağlık Sok. 19/B 06410 Sıhhiye-ANKARA
Tel: 0-312 4353030 (pbx)
Fax: 0-312 4352472
E-Mail: seckin@seckin.com.tr

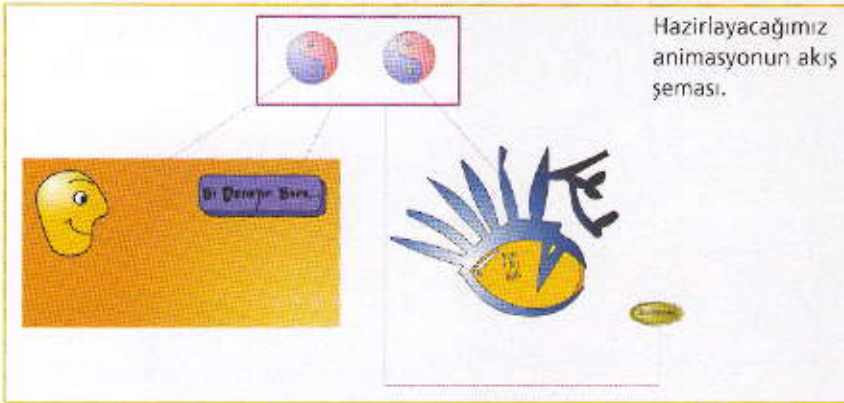
Yayınlanmasını istediğiniz kitaplarınızı için
Koray Seçkin ile görüşebilirsiniz.

de shape tween'li animasyon hazırlamıştık. Motion tween için yarattığınız objeleri sembollere çevirmek (Insert/Convert to Symbol), shape tweening içinse tam tersi, sembol ya da gruplara "break apart" (grubu seçip "Modify/Break Apart" ya da "Modify/Ungroup", belki de bir kaç kere...) yapmak gerektiği sırtını bir daha verelim de görece gizli bu bilgiler yüzünden gecikmeyin.

Şimdi bir temiz doküman açalım. Bir de Scene Inspector'u açıp ("Window/Inspectors/Scene Inspector"), Add düğmesine basarak iki yeni scene ekleyelim. Birinci animasyonun bütün ti-

lanabiliyorsunuz.

Sıra geldi beklenen interaktiviteyi yaratmaya. Birinci scene yani iki düğmenin durduğu scene gösterildikten sonra beklenmesini istiyoruz değil mi? Tamam, bu scene'in son keyframe'inin, ki sadece düğme koyduğumuz için bir keyframe var zaten, properties penceresinde Actions kulaklığına gelelim. Interaktiviteyle ilgili herşey bu actions penceresinden ayarlanıyor. Dikkat edilmesi gereken şeylerden biri de hem stage'deki objelerin, hem de frame'lerin action özellikleri olabiliyor. Şimdi karşınızdaki penceredeki artı düğmesine basın ve

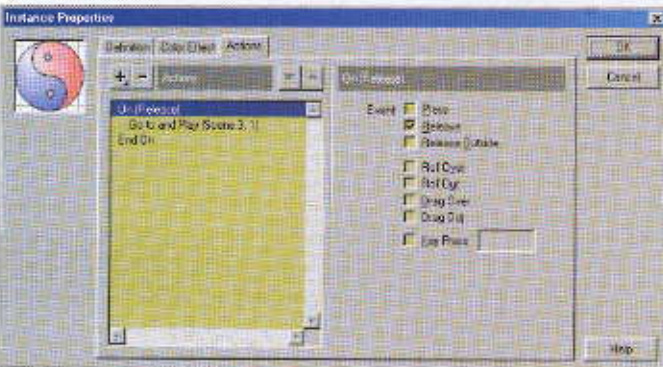

meline'ni bütün layer'larla birlikte seçip, sağ tıklayıp "Copy Frames" yapalım. Sonra açtığımız yeni dokümanda Scene 2'ye geçip, timeline'da birinci frame üzerinde sağ tıklayıp, "Paste Frames" yapalım. Scene 3'e de ikinci animasyonun frame'lerini kopyalayalım. Sonra Library Inspectordan yeni iki sembol isteyip iki düğme hazırlayalım. Bu düğmeleri de Scene 1'e güzelce yerleştirelim. Düğme yapmaya üşenirseniz, "Libraries/Buttons"dan hazır düğmeler bulup kullanabilirsiniz. Başka bir dokümanda yaptığınız düğmeleri kullanmak isterseniz, "File/Open as Library" komutu o Flash dosyasının bütün kaynaklarını bir library penceresinde açıyor. Buradan tutup kul-

stopu seçin. Böylece yeni bir emir gelene kadar scene 1'de bekliyoruz. Bu emri uygulamasaydık, Scene 1, 2 ve 3 sırayla gösterilecekti.

Düğmelerin bağlantılarını da yapalım. Birinci düğmeyi seçin ve properties'ine gelin. Actions'da artıya basarak bu sefer GoTo seçin. Yan tarafta çıkan pull down menüde Scene 2 seçin. GoTo and Play seçeneğinin işaretli olmasına dikkat edin. Aynı işlemi ikinci düğme ve scene 3 için yapın.

Şimdi Scene Inspectordan Scene 2'ye geçelim ve bu animasyonun sonuna bir geri dönüş düğmesi ekleyelim. Düğmeyi tercihan yeni bir layer'a koyalım. Yeni Layer yarattıktan sonra animasyonun

Düğmelerin bağlantıları bu gördüğünüz dialog kutusundan yapılıyor.

DİĞER KİTAPLARIMIZ:

Donatım Sorunları ve Çözümleri, Mehmet Eğitmen
İnternet Seyahat Rehberi, Erol Balcı, 2.500.000 TL
PC'de Kullanıcı Sorunları ve İletişim, Mehmet Eğitmen
AutoCAD Release 13 -3 Boyut ve Rendering, A. Nejat Ekebaş

www.seckin.com.tr

Yukarıdaki Kitaplar Ve Diğer 250 Bilgisayar
Kitabı ile ilgili Detaylı Bilgi için Web Sitemizi
Ziyaret Edebilirsiniz!!

Sağlık Sok. 19/B 06410 Sıhhiye-ANKARA
Tel: 0-312 4353030 (pbx)
Fax: 0-312 4352472
E-Mail: seckin@seckin.com.tr

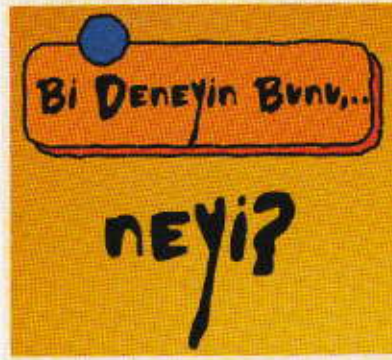
Yayınlanmasını istediğiniz kitaplarınız için
Koray Seckin ile görüşebilirsiniz.

son keyframe'inin hizasında düğme layer'ında da bir keyframe yaratalım. Koyduğumuz düğmeye de GoTo Scene 1 emrini verelim. Animasyonun bittikten sonra beklemesi için son frame'e bir stop eklemeyi unutmayalım. Ve aynı işlemi Scene 3'deki animasyon için de yapalım. Bitti. CTRL+ENTER basıp eserinizi seyredebilirsiniz.

Animasyonlar sayesinde havalı düğmeler

Üç cins sembol olduğundan daha önce bahsetmiştik. Birincisi durağan bir grafik, ikincisi düğme, üçüncüsü de animasyondur. Sembollerin başka semboller içerebileceğini de anlatmıştık. Şimdi bu bilgileri kullanma ve bu sayede biraz daha havalı bir düğme yapmanın zamanı geldi. Havalı düğmeden kastımız, üzerine gelince yahut üzerine basılınca, hatta hiç dokunulmazken bile bir animasyon gösteren düğmeler. Yukarıdaki bilgilerden tahmin edebileceğiniz gibi, böyle şeyleri, düğmenin gerekli frame'ine başka bir sembol ancak bu sefer bir "Movie Clip" Sembolü yerleştirerek yapıyoruz. Bu "Movie Clip" sembollerini de her zamanki gibi stage'de yaratıp yeni sembol ekleme sahnesine kopyalayabilir ya da ya da sıfırdan sembol editöründe yapabiliyoruz.

Demin yaptığımız düğmeyi daha da sıkılaştıralım: Şimdilik basit bir animasyon ekleyelim. Düğme basılıyken etrafında bir top dönsün. Düğmenin üstteki yuvarlatılmış dikdörtgeninin kenarını seçelim. CTRL+C ile kopyalayalım. Yeni bir sembol açalım. İsim verdikten sonra behaviour olarak "Movie Clip" vermeyi unutmayalım. Bu yeni sembolün ilk layer'ına bir adet top yerleştirelim. Ve bu topu da bir sembol haline getirelim. Şu anda bir sembolün içine başka bir sembol yerleştirmiş durumdasınız. Şu anda yaptığınız sembolü de bir düğmeye yani yine bir sembolün içine yerleştireceğiniz varsayılırsa iş bayağı karışıyor. Flash da maalesef semboller arasındaki ilişkileri pek iyi anlatmıyor. Bu yüzden eğer karışık bir animasyon peşindeyseniz, sembollere verdiğiniz isimlere dikkat ediniz. Şimdi Yaklaşık yirmi frame sonrasına bir keyframe yerleştirelim. Sonra layer isminin üzerine sağ tıklayıp "Add Motion Guide" seçelim. Yeni bir layer oluşmuş olmalı.

Semboller sembollerini hem de hareketli sembollerini içlerinde barındırabildikleri için, düğmelerin istenilen konumları hareketli olabiliyor.

Bu layer seçiliyken CTRL+SHIFT+V basarak "Paste in Place" yapalım. Bu komut, kopyaladığınız nesneyi ekranın neresinden aldıysanız oraya yapıştırıyor. Normal CTRL+V yaparsanız ekranın tam ortasına koyuyor ve sizi uzun uzun onion skinlerle her şeyi yeniden üstüste getirmek zorunda bırakıyor. Neyse. Düğmenin kenarları şu anda top için motion guide olarak layer'ına yerleşmiş durumda olmalı. Motion Guide'ın bir çizgi haline dönüşmesi için sol üst köşesinden bir parçayı silgiyle silelim. Şimdi birinci frame'e gidelim, topu tutup dikdörtgen çizginin başlangıcına yerleştirelim. ("View/Snap" açık olmalı) Sonra da son frame'e gidip, sonuna yerleştirelim. Enter'a basıp topun dönüp dönmediğini kontrol edelim.

Sıra geldi dönen topumuzu düğmeye eklemeye. Timeline'ın sağ üst köşesindeki düğmeye basarak biraz evvel yaptığınız düğmeyi seçin. Yeni bir layer yaratın ve down frame'ine gelin. Library'den dönen topu alıp stage'e taşıyın. Onion skinning ile tam dikdörtgenin üzerine oturtun. Düğmenizi çalışırken görmek için bu sefer "Controls/Enable Buttons"un açık olması yetmiyor. İlla CTRL+ENTER basıp animasyonu test etmeniz gerekiyor. Hayırlı uğurlu olsun.

Web sayfalarına Link verme meselesi

Bütün bunlar sonuçta Web için değil mi? Eh, o zaman arada bazı düğmelerin bir takım web sayfalarına işaret etmesi gerekiyor... Bunu yapmak çok kolay. Herhangi bir düğmenin üzerinde sağ tıklayıp properties'ini seçin. Actions kutucuğuna gelin. Artı düğmesine basın ve çıkan menüden "Get URL" seçin. Yan taraftaki boşuğa URL'nizi yazın. http:// başlığını koymayı ihmal etmeyin. "Window" kısmında URL'nizin hangi browser penceresinde açılacağını bildiriyorsunuz. "_self" aynı pencereye, "_blank" yeni boş bir pencereye açıyor. Eğer frame kullanıyorsanız (animasyon frame'i değil HTML frame'i) frame adını elinizle girmeniz gerekiyor.

Animasyon tamamlandı şimdi sıra yayınlamakta

Web sitelerine link vermeyi de öğrendik. E, daha ne duruyoruz. Hemen bir şeyler yapıp Web'e koyalım. Flash 3.0'da

bu iş için koca bir sayfa HTML yazmanız gerekiyordu (daha doğrusu sadece kopyalayıp değiştirmeniz). Bu formaliteyi de "File/Publish" komutuyla çözmüşler. "File/Publish Settings"de kurcalamanız gereken bir takım ayarlar var. Ancak biliyorsunuz programlara hazır HTML yazdırmaktan hoşlanmıyoruz. Bu yüzden bu işi de başırsaklarına kadar öğrenmekte yarar var. İşte bir Flash animasyonunu bir HTML sayfasına gömmek için gerekli minimum kod:

```
<OBJECT WIDTH="550" HEIGHT="400">
<PARAM NAME="MOVIE" VALUE="tutorial.al.swf">
<EMBED SRC="tutorial.swf"
WIDTH="550" HEIGHT="400">
</EMBED>
</OBJECT>
```

Animasyonun ismini ve boyutlarını gönlünüze göre değiştiriyorsunuz. Burada <OBJECT> tag'lerinin <EMBED> tag'lerini kapsamış olmasına dikkatinizi çekeriz. Bu sırayla olması önemli. Çünkü <OBJECT> tag'i Internet Explorer tarafından, <EMBED> tag'i Netscape tarafından tanınıyor. Bu kod, kullanıcı-

nı işi başka türlü yapan bir de <PLUGINSOURCE> var bu da <EMBED> ile beraber çalışıyor ve bir Shockwave indirme sitesine link veriyor. <LOOP> özelliği filmin döngü içinde olup (true) olmayacağını (false), <PLAY> ise animasyona sadece ilk frame'i gösterip beklemesini (false), ya da akmasını (true) söylüyor. <BGCOLOR> Animasyonun arkaplan renginin önüne geçiyor. <QUALITY> animasyonun antialiasing kullanıp kullanmayacağını belirliyor. <AUTO-HIGH> ise browser'mıza animasyonu antialiasing'le yapmasını, ama eğer bu işleri fazla yavaşlatıyorsa boşvermesini söylüyor.

Bütün özelliklerin bir listesine http://www.macromedia.com/support/flash/ts/documents/tag_attributes.htm adresinden ulaşabilirsiniz.

Burada da bir takım satırlar Internet Explorer, birtakım satırlar ise Netscape için konmuş. İki browser da kendisine uygun olmayan satırları (bu sırayla olmak koşuluyla) görmezden geliyor.

Her halükarda eğer bunları sıkıcı bulur ve embed işlemini en ince ayrıntıları-

```
<OBJECT CLASSID="clsid:D27CDB6E-AE6D-11cf-96B8-444553540000" WIDTH="100"
HEIGHT="100" CODEBASE="http://active.
macromedia.com/flash4/cabs/swflash.cab#version=4,0,0,0">
<PARAM NAME="MOVIE" VALUE="movienamename.swf">
<PARAM NAME="PLAY" VALUE="true">
<PARAM NAME="LOOP" VALUE="true">
<PARAM NAME="QUALITY" VALUE="high">
<EMBED SRC="movienamename.swf" WIDTH="100" HEIGHT="100" PLAY="true" LO-
OP="true" QUALITY="high"
PLUGINSOURCE="http://www.macromedia.com/shockwave/download/
index.cgi?P1_Prod_Version=ShockwaveFlash"> </EMBED>
</OBJECT>
```

İşte daha usturluplu hazırlanmış bir embed sayfası.

nın browser'ında gerekli plug-in'in yüklü olduğunu varsayıyor. Eğer yoksa kırık bir link resmi gözüktüyor. Bu arada bütün son sürüm browser'larla birlikte en son Flash player plug-in'i çıkıyor. Yani siz ya da hedef kitleniz yeni bir browser kullanıyorsa endişelenecek bir şey yok demektir.

Eğer amacınız sadece deneme yapmak değilse Bu minimum kodu kullanmanızı tavsiye etmiyoruz. Sayfalarınıza eklemeniz gerektiğini düşündüğümüz başka özellikler de var. Örneğin <CLASSID>, <OBJECT>e bağlıdır ve Internet Explorer'a gerekli ActiveX dosyasını eğer kurulmamışsa indirip kurmasını söyler. Ay-

na kadar öğrenmeye hiç niyetli olmadığınızı hissederseniz, "File/Publish" gayet iyi. Yani, IE ve Netscape arasındaki uyumsuzlukların hakkından geldiği gibi, kullanıcının browser'ının gerekli plug-in'e sahip olup olmadığını araştırarak bir JavaScript ekleyebiliyor. Hatta kullanıcı gerçekten gerekli plug-in'e sahip değilse animasyonunuzu temsilen geçici bir GIF gösterebiliyor. Hatta hatta, Geçici olarak Java ile yazılmış bir Flash göstericisi bile sunabiliyor (ama bunu tavsiye etmiyoruz).

Gelecek ay Flash 4.0'la kolaylaşan programcılık meselelerine gireceğiz ve Tell Target'i öğreneceğiz. ■

ISBN: 975 347 197 1
Fiyat: 8.000.000 TL

ISBN: 975 347 121 1
Fiyat: 4.500.000 TL

ISBN: 975 347 114 9
Fiyat: 5.500.000 TL

ISBN: 975 347 184 X
Fiyat: 4.800.000 TL

ISBN: 975 347 191 2
Fiyat: 5.500.000 TL

ISBN: 975 347 176 9
Fiyat: 3.250.000 TL

ISBN: 975 347 162 9
Fiyat: 6.500.000 TL

ISBN: 975 347 040 1
Fiyat: 2.750.000 TL

www.seckin.com.tr

Yukarıdaki Kitaplar Ve Diğer 250 Bilgisayar Kitabı İle İlgili Detaylı Bilgi İçin Web Sitemizi Ziyaret Edebilirsiniz!!

Sağlık Sok. 19/B 06410 Sıhhiye-ANKARA
Tel: 0-312 4353030 (pbx)
Fax: 0-312 4352472
E-Mail: seckin@seckin.com.tr

Yayınlanmasını istediğiniz kitaplarımız için
Koray Seckin ile görüşebilirsiniz.

Akıllı Evler Çok Yakın

Ağ komşuları olarak birbirine bağlı aletlerle donatılmış müstakil evler henüz insanlara yabancı oldukça geliyor. Ama buna rağmen akıllı evlerin gerçekleşmesini sağlayacak teknoloji ucuzluyor ve esnekleşiyor.

Josef Beck'den çeviren
Garo Antikacıoğlu garo@chip.com.tr

Bakin, arka tarafta biraz ileride ormanın kıyısı görünüyor" sözleriyle evinin konumuna seviniyor Jürgen Schilder. Manzara kış bahçesinden başlayıp doğanın bir parçası ola-

rak varlığını sürdüren çimlerden geçiyor ve ormana kadar uzanıyor. Ama elektrik mühendisi olan evinin konumundan dolayı tasalanmıyor da değil.

Mesleğinin gereği olarak 30 yaşındaki Siemens çalışanı sık sık yolculuk etmek zorunda kalıyor. O zaman da karısı Susanne ve ikiz çocukları Elena ve Mona evde yalnız kalıyorlar. Sorumluluğunun bilincinde bir aile babası olan Jürgen Schilder gereken önlemi almış. Bütün pencereler kontaklarla, kapılar ise buna ek olarak kilit kontaklarıyla güvence altına alınmış. 29 yaşındaki Susanne yataca-

ğı zaman güvenlik kontrolü yapıyor. "Pencereler kapalı", "Kapılar kapalı ve kilitli". Merkezi şalterdeki bir tuşa basarak kepenkler kapatılıyor. Artık gece huzuru hüküm sürebilir.

Schilder ailesi iki yıl önce kendi evlerini inşa etmeye başladıklarında birçok şeyi önceden düşünmüşler ve buna da pişman değiller. Tüm gözetleme ve kumanda işlerini gören 24 Volt veriyolu sisteminin kurulumu basit ve maliyet açısından da normal.

Aile European Installation Bus'ın (EIB) bir varyantında karar kılmış. EI-

Özetle...

- Akıllı evler gelecekte her türlü ev işini üstlenecek
- Akıllı evlerde kullanılan teknolojiler ve donanımlar
- En ünlü akıllı evler ve akıllı evlere yönelik çalışmalar

BA (European Installation Bus Association) çatısı altında yaklaşık 120 işletme işbirliğine gitmiş ve hep birlikte alındığında 10 bin veriyolu yeteneğine sahip bir ürün sunuyorlar. Insta-Bus 0,8 mm iletken çapında, iki damarlı bir kabloyla yetinebiliyor ve veri paketlerini saniyede 9,600 Bit hızında transfer ediyor. Kapıların yanında konvansiyonel şalterler biçiminde konumlandırılmış 'Taster'lar (Dokunmatik şalterler) ardında veriyolu bağlantıları gizlenmiş. Bunlar geleneksel sıvaaltı prizlerle uyum sağlıyor ve PC'den konfigürasyonu yapılabilecek bir mikro Controller'a sahipler. Bodrumdaki devre kutusunda sinyal ve kumanda hatları birbiriyle buluşuyor. Buradan tüketiciler de yönlendirilebiliyor. Veri ve enerji transferi tümüyle birbirinden ayrılmış.

24 Voltluk kurulumun getirdiği artı yük tasarruflarla 230 Voltluk hatlarda dengeleniyor. Insta-Bus satıcıları konvansiyonel ev devreleri karşısında yüzde 60'a varan performans tasarrufu vaat ediyor. Örneğin oturma odasındaki bir tavan aydınlatması gibi bir tüketicinin doğrudan devre kutusundan kumanda ettiği için, müteahhitin şaltire bağlanan hatlara ihtiyacı olmuyor. Jürgen Schilder katlara dağıtımdan da tasarruf etmiş. Veriyolu bağlantıları kullanım için gereken donanım da dahil olmak üzere parça başına yaklaşık 200 mark. Bunlar in-

şaat sektöründeki standart elemanlardan biraz pahalı, ama buna karşılık çok daha fazlasını yapıyorlar.

Zeki veriyolu sistemindeki püf noktası, elemanların tek tek programlanabilirliği ve tek bir kullanım donanımı altında birbirleriyle bağlantılandırılabilmesi. Schilder ailesi HES'te karar kılmış. "Home Electronic System" Windows PC'ler için hazırlanmış Siemens mamulü bir yazılım ve kapsamına göre fiyatı 1000 ila 2000 mark arasında değişiyor. Bu yazılımın arayüzü ardında göreve göre veriyolu bağlantılarının konfigürasyonunun yapılabildiği ve tüm veriyolu yetenekli aletlerin gözetlenebilip kumanda edilebildiği işlevler bulunuyor.

Böylece örneğin pencere kontağı yalnızca "açık" ya da "kapalı" bilgisini vermek yerine, bu kontak devreye girdiğinde odadaki ya da tüm evdeki ışıklandırmayı ilgilendirecek biçimde programlanabiliyor. Ayrıca akustik alarmlar da devreye girebiliyor ve HES kendiliğinden ayarlanmış numaralara telefon dahi edebiliyor.

Bu durumda evdeki duman alarmı tutarlı bir biçimde veriyoluna entegre edilmiş. Ek olarak sensörler güvenlik ve rahatlık sağlıyor. Eğer nem sensörü havanın yağışlı olacağını gösteriyorsa, sistem çatı pencerelerinin kapalı olup olmadığını kontrol ediyor ve gerektiğinde motorlara kapatma sinyali veriyor. Susanne Schilder duş aldıktan sonra banyonun camını açarsa, daha sonra yukarıya çıkmak zorunda kalmıyor. Pencere mutfağın basit bir fare tıklamasıyla kapatılabiliyor.

Maliyet ve kullanım yükü piyasayı frenliyor

Schilder'lerin Hambrücken'deki evi PC tarafından kumanda edilen ev iletken hattının sunduğu olanaklardan yalnızca bir kesit sunuyor. Daha başka neler var? Çağrıldığında kapı açılıyor, dışarı karardığında ışık yanıyor, fazla ısındığında buzdolabı bunu haber veriyor, gece tarifi başlandığında çamaşır makinesi çalışıyor ve ışığın düşmesine göre jaluziler açılıyor ya da kapanıyor.

Zeki konut tekniği birçok insana avantaj sağlıyor

Tüm bunlara ihtiyacınız yok mu dersiniz? Televizyonunuzun uzaktan ku-

Teknolojinin İşlevi ve Maliyeti

Schilder ailesinin evinde aşağıdaki işlevler entegre edilmiş:

- Işıklandırma yönetimi
- Isıtmanın tek bir mekanda otomasyonu
- Güvenlik işlevleri ve alarm tesisi: Kapı ve pencere gözetleme, yangın alarmı, evde varlığınızın simüle edilmesi
- Açılıp kapanabilir şalterler
- Home Assistant olarak PC
- Tüm işlevlerin uzaktan kumandası
- Telefonu içeren bir arayüz, dışarıya karşı sessiz alarm ve yoldayken açma-kapatma işlevleri

Bunlar için maliyet aşağıdaki gibi:

Malzeme:	26,500 mark
İşçilik:	5,400 mark
Toplam:	31,900 mark
İnternet adresi:	www.eiba.com

mandasını düşünün. '60'lı yıllarda hiç kimsenin kumandası yoktu ve yokluğu da hissedilmiyordu. Günümüzde ise anlamı artık sorgulanmıyor bile.

Günümüzde Almanya'da işyeri olarak kayıtlı binaların yaklaşık yüzde 40'ı zeki ev teknolojisini kullanıyor. Ama konut alanında da "aptal evler" in ortadan kalkacağı sanılıyor. Bugün her 20. yeni konutta bir veriyolu sistemi bulunuyor. İşletme danışmanı Roland Berger'in tahminlerine göre 2010 yılında yeni inşa edilen konutların yansı otomasyon sistemlerine sahip olacak.

Zeki ev teknolojisine büyük rağbetin bekar yaşayanlar ya da evlerinden sık sık ayrılmak zorunda kalan çiftlerden geleceği tahmin ediliyor. "Acaba kahve makinesini kapattım mı?" sorusu bir eziyet olmaktan çıkıp konuttaki veriyolu sistemine bir telefon etmek suretiyle sorun hallolacak.

Büyüyen diğer bir hedef kitle ise, hem yaşlı ve bakıma muhtaç hem de hasta ve özürlü insanlar. Yeni ev tekniği bu insanların serbestlik alanını genişletebilir. Bugün güvenlik tasasıyla kliniğe havale edilmek zorunda kalanlar, yakın bir gelecekte uzaktan bakım sayesinde evlerinde kalmayı sürdürebilir. Konuşma yoluyla kumanda edilebilen kapılar, asansörler ve elektrikli aletler özürlülerin eylem alanını ve özerkliğini genişletebilir.

Evi zeki elemanlarla donatmanın haklı gerekçeleri yok değil. Üreticiler kon-

Mutfak dolabındaki PC: Susanne Schilder tarifleri yüklüyor, ocağa elektronik kumanda ediyor.

forun yanı sıra, güvenlik ve ekonomik gerekçelerini öne sürüyor. Örneğin bir kalorifer yönetimini alalım, yani pencereler havalandırma için açıldığında otomatik olarak sönen bir ısıtma cihazını. Bu tip bir "durumla bağlantılı" ısıtma sistemi ayrı mekân ayarlamalarına "ışık yönetimi" de entegre edilebiliyor.

Eski aletlere ağ bağlantısı şimdilik mümkün değil

Ama uzaktan kumandasıyla televizyon evde teknik olarak kolayca kullanılabilen bir örnek teşkil ederken, kalorifer, derin dondurucu ve alarm tesisatı gibi birbirinden farklı cihazların zekice yönetimi teknik zorluklar getiriyor. Evde kullanılan cihazlar doğal olarak farklı üreticilerin mamulleri ve birbirinden farklı model kuşakları; bunların henüz iletişim için belirlenmiş olduklarından haberi yok. Eski buzdolaplarının ya da jaluze motorlarının bilgisayar tarafından yönetilen veriyolu sistemine, basit açma-kapama komutları hariç bağlanmaları hiçbir zaman mümkün olmayacak.

Ancak üreticiler yeni yeni aletleri Controller Chip'lerle ve zekayla donatmanın yanı sıra, veri iletişimi için arayüzlerle de donatmaya başlıyor. Artı maliyet satın alma değerinin yüzde 10 ila yüzde 20'si civarında. Bu yüzden de örneğin Bosch ve Siemens yalnızca üst sınıf modellerinde yeni teknolojiyi sunuyor. Ama pazarlama stratejistleri iletişim arayüzünün tüm aletlerde yakın bir gelecekte fiş kadar sıradan bir hal alacağından yola çıkıyor.

Her türlü iletişimin ön koşulu bir ağ ve bu da henüz birçok evde bulunmuyor. Gelecekte müteahhitler yeni bir konut inşa ederken tüm evde akım hatlarının yanı sıra, veri hatlarını da düşünmek zorunda kalacaklar ya da en azından sonradan iletişim kablolarının içinde geçirilebileceği boş boruları hesaba katacaklar. Uzmanlar bunun maliyetinin tüm inşaat giderlerinin yüzde 1 ila 2'si civarında olacağını sanıyor. Sıvaaltı kurulumlar ya da sıvaüstü kurulumlardaki estetik sorunlar yüzünden bu tip borular sonradan döşemek olanaklı değil.

Eski ve kiralık konutlarda sonradan donanım

Veri ağına sahip olmayan tüketicileri dışlamak için endüstri kısmi çözüm-

ler üzerinde çalışıyor. Telsiz ne güne duruyor? Aletlerdeki küçük gönderme-alma birimleri ve merkezi bir kullanım

arayüzü eski ve kiralık konutlarda oturanların teknolojinin nimetlerinden yararlanmalarını sağlıyor.

En Ünlü Konut Modelleri

Gelecekteki konut kültürünün prototiplerine şimdiden rastlamak mümkün. Henüz çok pahalı olmakla birlikte, yakın gelecekte gündelik yaşamın bir parçasını oluşturmaya başlayacaklar.

Motorola '80'li yıllarda Arizona'da bir evi dağıtık ve ağ bağlantılarıyla sağlanan zekayla donatmıştı. Ama bu örnek bir prototip olmaktan öteye gidemedi.

Sakamura'nın Tron evi: Japon profesörü Ken Sakamura 12,5 milyon değerindeki bungalovundan ziyade, kendi geliştirdiği gerçek zamanlı işletim sistemi Tron (The Realtime-Operating System Nucleus) ile tanınıyor. Ev sahibi 1989 yılında Tokyo'da inşa edilen Tron evinde 300 mikro prosesor yardımıyla gelecekte konut kültürünün nasıl olabileceği hakkında bir fikir veriyor. Bu evde örneğin sıvı kristal katmanlara sahip cam kapılar ve pencerelerin şeffaflığı bir tuşa basıldığında ortadan kal-

şık 100 kilometre kablo her odada bulunan dokunmatik ekranları sensörlerle, ev aletleriyle, iletişim aletleriyle ve merkezi bilgisayara bağlantılandırıyor. Terminale kadar gitme isteği olmayanlar elektronik hizmetkara konuşarak komut veriyor. Bunun en güzel örneği: Küvette oturduğunuz yerde sözlü komutla banyonun camdan kubbesini açabilir ve bir anlamda açık havada yıkanabilirsiniz.

Xanadu; Bill Gates'in evi: Dünyanın en modern evinin adı Xanadu ve Bill Gates'e ait. En az 50 milyon dolar değerindeki evinde kurulum için ayrılmış aydınlıklar o kadar geniş ki, monitörler rahatça bunların içinde koşabilir. Xanadu kendisini inşa edenin arzusu gereğince, herkes 6,600 kilometrekare yer bulamazsa da, "milyonlarca başka müstakil ev için bir örnek" teşkil edecek. Her şeye rağmen Xanadu modern ve Bill Gates'in sözleriyle kendisini "otura-

Xanadu: Bill Gates'in malikanesinde 150 PC ve bir merkezi bilgisayar fütürist bir yaşam duygusu uyandırıyor.

kiyor ya da banyo küveti telefonla verilen komut uyarınca tastamam ayarlanmış bir sıcaklıkta suyla doluyor.

Tuvalet Urinin pH değerini analiz ediyor ve tuvalet gözlüğü aynı zamanda nabız ve tansiyonu ölçüyor. Tasalendinci değerler bulunduğunda, Sakamura'nın doktoru otomatik olarak durumdan haberdar ediliyor.

Huis van de Toekomst: Hollanda'nın Rosmalen kentinde bulunan ve astronom ve yazar olan Christ Titulaer'in sahibi olduğu 10 milyon mark değerindeki Huis van de Toekomst da 1989 yılında tamamlanmış. Titulaer de Sakamura gibi evin oturabilir olmasına öncelik tanıyor. Teknoloji tamamen çifte duvarlar ya da zeminler altına gizlenmiş.

Ve bunlar bir dizi şeyden sorumlu: Yakla-

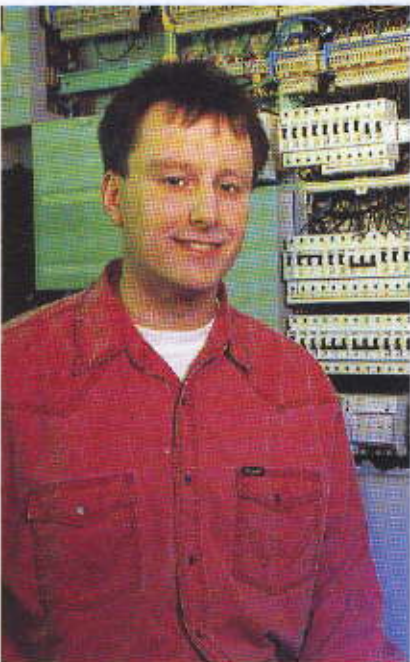
nın efendisi değil hizmetkari" yapacak bilgisayar kumandalı bir yönetim imkanı sunuyor.

Bu nasıl mı işliyor: Binanın efendisi her misafiri gibi terminale müzik, film, ressam ve sıcaklık hakkında verileri giriyor ve ufak bir vinci sahibi oluyor. Daha sonra girdiği odalarda programlanmış hizmetkar vakit geçirmeksizin sıcaklığı ayarlıyor, televizyonda istenen film oynuyor, elektronik çerçevelerde istenen ressamın eserleri be-
liriyor ve hoparlörlerden istenen melodiyi dinliyor.

150 PC ve bir merkezi bilgisayar çağrılan telefona iletiyor ve efendinin girdiği odada ışıklar yakılıyor. İlginçtir ki, her odada elle kumanda edilen ikinci bir ışık devresi, konvansiyonel prizler ve birçok odada da buna ek olarak mum bile bulunuyor.

Ağ sorununun sık bir çözümü veri ulaşımını akım hattından geçirmekten geçiyor. Ne de olsa akım kabloları tüketicinin olduğu yerde bulunuyor. Yapılması gereken yalnızca veri sinyallerini şifrelemek, 230 Voltluk ağla bununla beslemek ve belirlendiği yerde filtrelemek. Bu teknik olarak mümkün olmasına rağmen, henüz olgunlaşmış bir yöntem değil.

Hedefin yönü sabit olmakla birlikte, zeki eve giden yol ile ilgilenen grupların sayısı kadar yaklaşım mevcut. Endüstri dünya çapında tüketiciyi yeni

Kumanda Merkezi: Jürgen Schilder tüm akım hatlarının bulunduğu düğüm noktası önünde.

teknoloji ile mutlu kılmak konusunda kararlı iken, endüstri ülkelerindeki kurullar iletişim yolları için standart konusunda çaba harcıyor. Ve bir branşın üreticilerinin anlaştığı yerde karşlarına başka endüstri kollarının tasavvurları çıkıyor.

Böylece yalnızca ABD'de birbirleriyle rekabet eden üç standart var (Veriyolu Sistemleri Arasında Rekabet kutusu-na bkz.).

Microsoft da zeki ev için kolları sıvıyor

Her evde platform üstü bir işletim sisteminin bulunacağı düşüncesi doğal olarak işletim sistemi pazarının liderini de harekete geçiriyor. Microsoft Universal Plug&Play adı altında her türlü

bağlantı problemini çözecek olan Windows benzeri bir kullanım arayüzü duyurdu. İddiası ise şu: Kendi zekasına sahip her bir alet Universal Plug&Play ile özdeşleştirilebilecek ve kumanda edilebilecek.

Ayrıntıları bilmek isteyenler bir sonraki Windows geliştiriciler konferansına davet ediliyor; bu da Microsoft'un henüz niyetinden fazla bir şey sunamayacağına şaşmaz bir işareti.

Bu alanda rakip Sun şimdiden bir hayli yol kat etmiş durumda. Sun'ın evrensel yazılımı Jini, platform üstü programlama dili Java'yı temel alıyor ve şimdiden geliştiricilerin kaynak kodu olarak emrine amade.

Fikir bize hiç yabancı değil: Birbirinden farklı elektrikli aletlerde çalışan tüm mikro işlemciler birbiriyle temas sağlayacak ve ya bir merkezi bilgisayardan ya da Internet'ten kumanda edilecek. Bir Jini cihazı veri ağına girdiğinde tanınacak ve yeteneklerini merkezi bilgisayara bildirecek. Programlayan kişi ise istenen işlevleri sıptayacak ve derhal ağına bir birimi olacak yeni aleti konfigüre edecek.

Partnerlerle "konuşabilmek" için, Jini çok sayıda yazılım ajanlarını entegre ediyor; bunlar aletlerin kendine özgü komutlarını anlayan küçük alt programlar. Jini'nin çekirdeği bu komutları çeviriyor ve A aletinin B aletini anlayabilmek için ihtiyaç duyduğu (ve tersi) yazılım ajanlarını emrine sunarak bir adımı daha ileri gidiyor. Başka kontaklarla birlikte A ve B doğrudan iletişime geçebiliyor. Böylece örneğin bir dijital kamera doğrudan PC'nin devreye girmesine gerek kalmadan renkli yazıcıya erişim sağlıyor.

Jini'nin mucidi Bill Joy bu tip bir ağ bağlantısını "federasyon" olarak niteliyor. Partnerler ağ bağlantısı içinde hizmetlerini kara bir tahta üzerinde sunuyor ve kullanıcı bu hizmetlerin hangilerinden yararlanacağına ve bunların nasıl konfigüre edileceğine karar veriyor. Konfigürasyon Internet kanalıyla da halledilebiliyor.

Bu durum ev aletleri üreticileri için belirleyici bir bakış açısı oluşturuyor. Çünkü bu durumda monitörün eve gelmesi gerekmiyor, ısıtılma bir otomasyona sahip yeni buzdolabının konfigürasyonu rahatlıkla üreticinin mer-

Temel Bilgiler

Veriyolu Sistemleri Arasında Rekabet

ABD'de mutfak aletleri üreticileri CE veriyolunu tercih ederken, kurulum malzemeleri sanayi Smart-House-System'larına hız veriyor ve bilgisayar endüstrisi Echelon adlı bir çözüm üzerinde çalışıyor. Japonya'da kısmi pazarlardan dolayı HBS ve Tron yanı sıra yaşamaları sürdürüyor. HBS ön planda büro ve fabrika tesisleri olmak üzere tüm bina komplekslerinin gözetlenmesini ve otomasyonunu hedeflerken, Tron'un ağırlık noktasını yaşama ve ikamet etme oluşturuyor. Avrupa Birliği çatısı altında teşvik edici unsurlarla birlikte sayısız Avrupalı tüketim malzemesi üreticisi EHS (European Home Systems) projesi üzerinde çalışıyor. Bunun yanında, Alman işletmelerden destek gören European Installation Bus (EIB) ve Fransız üreticiler tarafından teşvik edilen Batı veriyolu ile birlikte pazarda kendine yer arayan iki sistem daha var. En iyi niyetli gözlemciye bile bu veriyolu çeşitleri göz önüne alındığında ortaklaşa belirlenmiş bir standarda inanmak mümkün olmuyor.

kezinden yapılabiliyor. Alıcı evde yalnızca akım hatlarıyla veri hatlarını bağlantılandırıyor; kulislerin ardındaki etkinlikler onu hiç ilgilendirmiyor. Yoksa tam tersi mi? Kişisel elektronik dünya dışarıdan da yönetilebiliyorsa, o zaman örneğin Hacker'ların saldırılarına maruz kalabilir.

Bu tip düşünceler Jürgen Schilder'in aklından bile geçmiyor. Onun çözümüyle ilgili her şey yolunda gidiyor. Ancak tabii ki o çok sayıdaki olanaklardan yapılabilir ve anlamlı olanı seçmiş.

Ev zekası ile geçen 6 ay sonunda acaba Jürgen Schilder ne gibi dezavantajlar görmüş? Kayınpederi ve kaynanası çocuklara ve eve göz kulak oldukları zamanlarda, kullanım elemanlarıyla problem yaşamıyor değiller. Karısı Susanne bulaşık makinesini hâlâ ekran yerine konsol üzerinden yönetiyor. Yemek pişirme tariflerini mutfaktaki PC'den çağırdığında, bu programa zaman zaman ocağın yönetimini de bırakmıyor değil.

Ancak bir şey var ki müteahhidin sınırlarını altüst etmiş; yeni teknolojiyle çalışmak için kendini hazır hissedenden bir elektrik ustası aranıyormuş. ☐

Kablo Karmaşası Yerine Kızılötesi Işın

Kablo karmaşasına veda: Veri taşımanın kızılötesi ışınlarla yapılmasının en büyük faydası, artık kimsenin kablolarla takılıp düşmeyecek olması. Yeni teknolojinin detaylarını raporumuzda göreceksiniz.

Derleyen Güllü Aydoğan geduo@turk.net

Pat! Yüksek sesli bir gürültü ile emniyet çözülüyor. Bir hareket ile tüm sistemler kapanıyor. Bu olay Heinrich-Hertz Enstitüsü'nün Haberleşme Teknolojisi test laboratuvarlarında oluyor. Kapının açılması ile emniyet sistemi devreye giriyor.

Laboratuvarlarda yapılan yeni araştırmalarda emniyet aslında o kadar önemli değildi. Bilimadamları güçlü lazer ışınları yerine, deneylerinde kızılötesi ışınları kullanıyorlar. Kablosuz veri taşıma için yeni metodlar araştırıyorlar. Kızılötesi ışıma sadece tehlikesiz olmakla kalmayıp aynı zamanda Elektro-Smog adı verilen radyo dalgalarının oluşturduğu kirliliğe de sebep olmuyor. Çalışmaların amacı: Bir büroda bulunan farklı cihazları hızlı bir şekilde ağ oluşturacak şekilde birbirlerine bağlamak. Kızılötesi ışının kullanılması temiz bir çözüm, ama radyo dalgalarına göre bir dezavantaj da getiriyor: Dış etki-ler verilerin taşınmasını engelliyor.

İlginç çözüm: Tavanda kızılötesi bağlantı

Dr. Clemens v. Helmut tarafından yönetilen takım bunun için bir çözüm buldu: Sinyaller cihazdan cihaza direkt

Kızılötesi ile Kablosuz: Tavandan yansıyan dalgaların gönderilmesi ve alınması ile cihazlar birbirine bağlanıyor.

yollanmıyor, tavandan dolaşıyorlar. Gönderici kızılötesi ışına yüklü sinyali tavana doğru gönderiyor ve oradan yansıyan ışınlar alıcı tarafından yakalanıyor. Her iki cihaz da aynı zahiri noktaya odaklanmış olmalı. Bu şekilde bu yöntem, sadece bir odada sınırlı kalmış oluyor. Çünkü ışık duvarları geçemiyor.

Kızılötesi ışın insan gözü için görünmez bir özelliğe sahip. Fizik mühendisi Thomas Haustein deney düzenliğini

açıklarken, "Kızılötesi ışını göremediğimiz için ışığa paralel kırmızı bir lazer ışığı gönderiyoruz". Böylece gören tüm cihazların verileri almak için odaklanacağı nokta tavanda görünüyor.

CD-Çalar teknolojisi gelecekte konfor sağlıyor

Seri üretim söz konusu olursa, laboratuvarlarda kullanılan yöntem biraz zahmetli olduğundan, CD-çalarlarda kulla-

Özetle...

- Verilerin kablo olmaksızın taşınması için kullanılan metodlar
- Kablosuz Network'lerin arkasındaki teknoloji ve çalışma prensipleri
- Tavana kurulan baz istasyonu sayesinde cihazlar arasında veri transferi

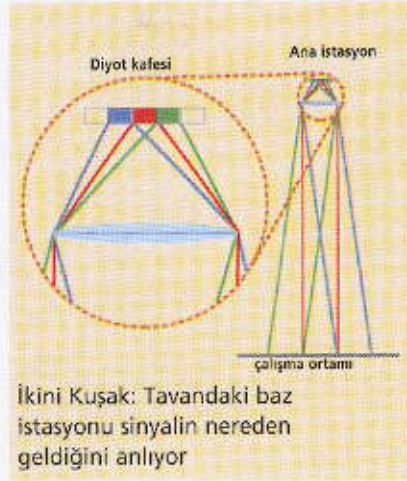
mlan yöntem ile değiştirilecek.

Masanın üzerinde duran ve sinyal yayılımında alıcı ve verici görevini üstlenen cihazlar, şimdilik birer kule görünümünde olsalar da, yakın gelecekte seri üretim için kibrit kutusu boyutlarına inecekler.

Enstitüdeki araştırmalar sırasında güneş ve standart yapı taşları kullanılıyor. Bir ray üzerinde kızılötesi diyota sahip bir verici ile ona paralel kırmızı lazer bulunuyor. Karşı tarafta ise nispeten daha büyük bir mercekle ve detektöre sahip alıcı bulunuyor. Notebook veya benzeri taşınabilir cihazlara montajı yapıldıktan sonra, dışarıdan sadece iki mercekle görünecek ve tüm teknoloji bu iki merceğin arkasında olacak.

Deney düzeniği laboratuvarında tam olarak güneşe maruz kalan camın yanında bulunuyor. Gün ışığının etkileri de böylece test ediliyor ve sonuç olumlu. Deneyi video verileri ile yapıyorlar. Yakalanan resimler temiz ve oldukça keskin. Hareketli resimler ile bu taşıma teknolojisinin performansı ölçülüyor. Ulaşılan hız yaklaşık olarak 150 Mbit/s civarında ve 2.000 ISDN kanalına eşdeğer. Bu durumda açıkça görülüyor ki, yeni teknoloji multimedia verilerin taşınması için de kullanılabilir seviyede. Dr. Volker Jungnickel "Kullanıcılar görsel içeriklere alışmışlar ve bunları çabuk almayı istiyorlar", diyerek ulaşılan bu süratin önemini dile getiriyor. Mobil ve kablosuz bir ağ bu isteklere cevap verebilmeli.

Tavandaki nokta bir Hub (dağıtıcı)

ya da bir ağ bağlantı noktası gibi davranıyor aslında. Kızılötesi ağına sahip bir tavanın altında araştırmanın başında küçük bir baz istasyonu asılmış ve bu istasyon verileri yakalayıp odadaki diğer cihazlara iletirmiş. Tavandaki herhangi bir noktadan yansıyan baz istasyonuna göre daha esnek bulunmuş. Hareketli istasyonlar için sinyali yakalamak çok büyük problem. Küre şeklindeki alıcıları ile tavadan gelen sinyali yakalayabiliyorlar. Böylece bir oda içerisinde Ad-hoc adı verilen ve odada özel bir donanım ihtiyacı duymayan ağlar kurulabiliyor. Tabii odada bulunan sabit bilgisayarların da ağına bağlanması gerekli. Örnek olarak bir Internet sunucusunu kızılötesi ağına bağlamak çok faydalı olabilir. Tavandaki zahiri nokta yine bir konvansiyonel Hub veya bir ağ bağlantı noktası gibi görev yapıyor. Kablosuz ağlar Ethernet, IEEE1394 veya ATM gibi endüstri stan-

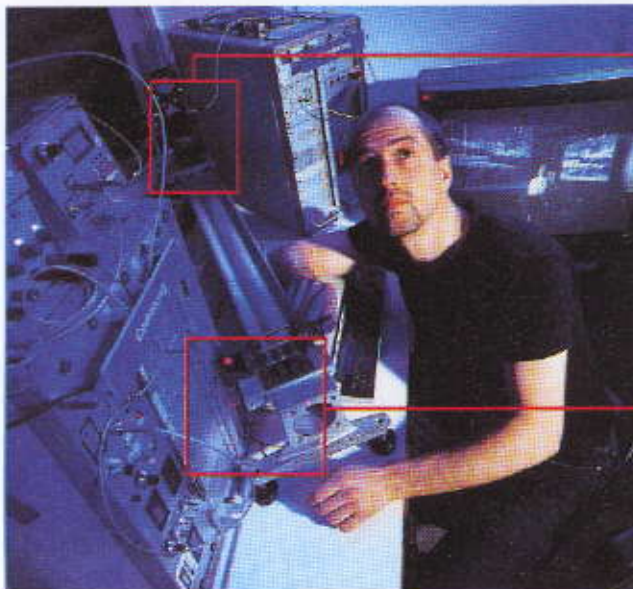
darlarında bağlanabilir.

Sinyalin doğru alıcıya yollanması odadaki yerine bağlı. Bunun için bir pilot sinyal kullanılıyor. Radyo dalgalarını kullanan kablosuz ağlardaki gibi farklı frekanslara ihtiyaç duyulmuyor. Zaten radyo dalgalarını kullanan ağlarda da tanıma tam anlamıyla olmuyordu. Cihazlar arasında minimum bir uzaklığa ihtiyaç duyuluyordu.

Baz istasyonları cihazın yerini biliyor

Geçici olarak araştırmacılar bir adım geri atıyorlar ve tavana yeniden bir baz istasyonu monte ediyorlar. Baz istasyonuna diyorlardan oluşmuş bir ızgara monte eden araştırmacılar, bu teknığe de Space Division Multiple Access (SDMA) adını vermişler. Yeni ızgaranın yardımıyla açıdan bağımsız olarak sinyalin nereden geldiği anlaşılabilir. 20-30 santimetreye kadar başarılı olan bu teknik için başta tarayıcılarda kullanılan diyet sıraları kullanılmış. Ancak bu sadece geçici bir çözüm, çünkü gerekli iki boyutlu bir alıcı yüzey. Video kameralarda kullanılan yöntem düşünülüyor.

Kızılötesi transfer teknolojisine kullanılıp kullanılmayacağı ya da ne zaman kullanılmaya başlayacağı endüstrinin ilgisine bağlı. Berlinli ekip kendi geliştirdiği teknoloji için en büyük şansı hızlı bir ağ kurulumu gereken yerler için veriyor. Bunun yanında, hastane gibi radyo dalgalarının kullanımının zararlı olabileceği yerlerde de şansı oldukça yüksek.

Alıcı: Deney düzenindeki bir mercekle tavandan yansıyan ışıkları toplayıp detektöre yansıtıyor.

Verici: Lazer ışığı fizikçi Thomas Haustein'a paralel kızılötesi ışığın düştüğü yeri gösteriyor.

Nedir Şu Kablo Modem?

Kablo modem Internet'ten Download zamanını saniyelere düşüreceği ve çok hızlı bir Internet bağlantısı sunacağı sözünü veriyor.

Bir analog veya ISDN modem telefon bağlantısı başına aşağı yukarı 10 dakikaya ihtiyaç duyarken, neden kablo modemler aynı işlemi 10 saniyede gerçekleştirebiliyor? Sebep: Kablo modemler televizyon kablolu olarak kullanılan ve bant genişliği telefonlarda kullanılan çift kablolardan (3,1 kHz) çok daha yüksek olan koaksiyel kablo (bant genişliği 8 MHz) kullanırlar.

Bant genişliği ne kadar yüksek olursa, kablodan aktarılabilen veri de o kadar yüksek olur. 8 MHz büyüklüğündeki

Area Network (LAN - Yerel Ağ) içerisindeki bir ağ bileşeni gibi çalışır. Bir modülör analog sinyalleri dijital sinyale çevirir, aktarım hatalarını düzeltir ve MPEG verilerini eşleştirir. Bilgisayar da imina Online olarak kalır.

Kablo modemlerin en yaygın şekli, Ethernet bağlantısı olan External biçimlidir. Bunun haricinde PCI veriyolunu kullanan Internal biçimleri de bulunur. Fakat Internal kartlar tüm kablo ağ sunucularını desteklemiyor.

Televizyon üzerinden Internet bağlantısı gerçekleştirebilen Set Top Box da

bir bant genişliğinin bu koaksiyel kablo üzerinden sağladığı veri aktarım hızı Downstream (veri alımı) esnasında 41 ve 55,2 saniyede Megabit (Mbit/s) arasında değişir. Buna karşın bir ISDN modem maksimum veri aktarım hızı sadece 0,064 Mbit/s iken, bir v.90 modem ise, sadece 0,056 Mbit/s değerine ulaşabilir.

TV kanalları tüm bant genişliğini kullanmadıkları için, Internet bağlantısının kendi frekanslarını kullanması için yeterli alan bulunur. PC kullanıcıları bunun için televizyon yuvasına bağlı bir kablo modeme ve bilgisayara bağlantı noktası olarak da bir Ethernet kartına (10Base-T) ihtiyaç duyarlar.

Kablo modem prensip olarak Local

temel olarak aslında bir kablo modemdir. Internet Servis Sağlayıcı'dan alınan veriler kablo ağ işletmesi üzerinden (resme bakın) kablo modeme aktarılır. Verilerin Web üzerindeki gerçek aktarım hızı çeşitli etkenlere bağlıdır: Kullanıma açık olan bant genişliği, sistem içerisindeki aktif olan tüm kablo modemlere dağıtılırsa, ana istasyonlar ve Internet sağlayıcı arasında hız yükselir. Bu nedenle kablo ağ işletmesi ve Internet sağlayıcı arasındaki hız 1,5 Mbps'e ulaşır. Upstream, yani veri gönderimi için de maksimum 400 KB/s kullanılabilir. Almanya'daki kablo ağlarının büyük bir kısmında geri dönüşüm olmadığı için, veriler kablo modem kullanılarak gönderilemezler. □

Nedir Şu Portal?

Bu kelime kapı anlamına gelir ve daha çok bilimsel kitaplarda veya fantezi türündeki kitaplarda başka bir dünyaya veya zamana açılan bir kapıyı tanımlamak için kullanılır. Portal, Internet'te ise içerikleri sıralayan ve diğer Web sayfalarına hızlı ulaşım yollarını içeren Web sayfalarına verilen isimdir. Mesela Yahoo, Excite, Lycos, Netscape'in Netcenter AOL veya Microsoft MSN Web sayfaları birer Portal'dır.

Tabii ki bunlar haricindeki arama makineleri de birer Portal'dır. Çünkü bunlar sadece arama işlemi için kullanılmaz, aynı zamanda içeriklerine göre çeşitli kategorilere ayırmış Web sayfası dizini sunarlar. Portal'lar için diğer ayırt edici özellikler, bedava e-mail hizmeti sunmaları ve hava durumu veya borsa haberleri vermeleridir. Internet kullanıcıları tarafından giriş sayfası olarak kullanılırlar.

Nedir Şu İnteraktif TV?

Etkileşimli (İnteraktif) televizyon, seyirciye basit bir program seçimi imkânı, ses yoğunluğu düzenlemesi ve televizyon yardımıyla video seyretme imkânını sunar. Kullanıcılar merkezi bir veri bankasını kullanarak filmleri veya oyunları seçebilirler. Birçok servis sunucu özel programlar, haberler, alışveriş, Internet ve hatta ev bankacılığı gibi hizmetleri sunuyorlar. Etkileşimli televizyondan faydalanabilmek için televizyona Set-Top-Box eklenmesi gereklidir.

Nedir Şu Digital Subscriber Line?

Digital Subscriber Line (DSL), telefonda alışlagelmis bakır iletişimini geliştirme seçeneği sunan bir veri aktarımı teknolojisidir. Bu teknoloji kullanılarak konuşmada olduğunun aksine analog sinyallerin dijital sinyallere ve daha sonra da tekrar analog sinyallere dönüşümüne gerek kalmadan temiz performanslı dijital veriler elde edilebiliyor. Bu nedenle veri aktarımı sırasında 6,1 Mbit/s'ye ulaşan bir bant genişliği elde etmek mümkün. Bunun sonucunda veri aktarımı ve telefon konuşması aynı zamanda aynı kablo üzerinden gerçekleştirilebilir.

Visual Basic'te Kısa Kısa Uygulamalar

Visual Basic kullanarak yazmış olduğunuz programlara ekleyebileceğiniz bu kısa kod parçaları, programlama sırasında çeşitli konularda ve takıldığınız noktalarda size yardımcı olacaktır.

Mahmut Karşoğlu mkarsy@chip.com.tr

Bu ay Visual Basic üzerine hazırladığımız örnek kodlarda ağırlık eskilerden farklı olarak programın 5. ve 6. sürümlerinde. Ayrıca çoğunun doğru olarak çalışması için sisteminizde mutlaka Windows 98 bulunması gerekiyor. Visual Basic içinde daha kolay programlama açısından Windows'da bulunan çoğu hazır fonksiyon çağrıldığından ve Windows 98'de de 95'e göre daha gelişmiş fonksiyonlar yer aldığından sisteminizde 98 bulunması size kolaylık sağlayacaktır. Örneğin, ilk kodumuz olan Visual Scripting için mutlaka 98 gereklidir.

Aynı şekilde ikinci örnekteki Web Browser'ı için ve diğerlerinde kullanılan Internet bileşenleri için de Internet Explorer'ın sisteminizde mevcut olması gerekir. Daha yeni sürüm kodlara yer vermemizin sebebi ise daha önce de belirttiğimiz gibi bunların daha fazla kullanımı alanı sunması.

Sizlerden gelen bazı sorulardan yola çıkarak bu kodların tam bir program olmadığını ve sadece VB için ufak çözümler parçaları olduğunu tekrar belirtiriz. Aynı yazıldığı gibi çalışan kodlar, açıklanmasında zaten belirtilmektedir. Bunun dışında kalanları ise ancak kendi prog-

ram bütünüdür içinde çözüm olarak kullanabilirsiniz.

1) Visual Basic Scripting HOST'un gücü

Bu aslında bir örnek kod olmaktan çok, çoğu VB kullanıcısının bilmediği bir ipucu sayılabilir. Windows 98'ten itibaren işletim sisteminde yer almaya başlayan bu özellik ile bir EXE gibi çalışan ancak derlenmesine gerek olmayan uygulamalar yaratılabilir. Windows 98 yoksa IE5 de aynı işi görebiliyor.

Bu özelliği denemek için önce Notepad ya da benzeri bir metin editörünü açıp içine MsgBox "Merhaba"

yazıp bu dosyayı kaydedin. Daha sonra Windows Gezgini içinde bu dosyayı bulup uzantısını VBS olarak değiştirin. Bu işlemin hemen ardından simgesi de değişen programa çift tıkladığınızda bu özelliğin gücünü görebilirsiniz. Burada en büyük avantajlardan biri kesinlikle bir EXE dosyası olarak derlenmesine gerek olmaması. Ayrıca sadece Notepad bile çeşitli programlar hazırlamanıza yeterli oluyor. Batch dosyaların yerini alan bu özelliği kullanarak birçok basit işlemi de gerçekleştirebiliyorsunuz. İşte size bir örnek daha. Aşağıdaki kodu aynı biraz önce yaptığınız gibi Notepad'de yazın ve uzantısını VBS olarak değiştirin.

```
Set objShell =  
CreateObject("Shell.Application")  
objShell.SetTime  
Set objShell = Nothing
```

Şimdi düşünün bakalım aynı VB içinde nasıl yapmalısınız... Önce bir proje başlatmanız, ardından da bunu bir

ActiveX.exe ya da benzeri bir şekilde kaydetmeniz gerekiyor. Programladıkça bu özelliğin daha da yararını göreceksiniz.

2) En kolayından bir Web Browser

Bu kod size, kendinize ait, araç çubuğu da olan bir Browser'ın nasıl oluşturulacağı konusunda yardımcı olacaktır. Bunun için önce projeniz içine bir mdi form ekleyin. Daha sonra proje gezgini üzerine sağ tuş ile basıp bir dc form ekleyin ve aşağıdaki kodu bu forma dahil edin.

```
Private Sub Form_Load()  
frmBrowser.Show  
frmBrowser.WindowState = 2  
frmBrowser.txtbAddress.Text =  
http://www.chip.com.tr  
frmBrowser!brwWebBrowser.Navigate  
"http://www.chip.com.tr"  
Me.Hide  
End Sub
```

3) Formlarınıza şık efektler mi istiyorsunuz?

İşte size çok ilginç bir kod parçası daha. Bu kod yardımı ile formlarınızın açılış ve kapanışına ilginç efektler tanımlayabiliyorsunuz. Burada belirtilen Movement değeri hareketin hızını belirliyor. Daha büyük değerler için efekt daha yavaş bir şekilde gerçekleştiriliyor. Bu kodda yer almasa da üzerinde yapılacak bazı değişiklikler ile rahatlıkla efektin çok daha değişik yönlerden uygulanmasını sağlayabilirsiniz.

Kullanmak için yapmanız gereken sadece bu fonksiyonu aşağıdaki gibi çağırmak.

Özetle...

- Visual Basic Scripting ile Windows altında Batch dosyalar hazırlamak
- VB altından Internet uygulamalarına kısa bir giriş
- Programlarınız içinden bilgisayarınızı tanımlamanın yolları


```

#If Win16 Then
  Declare Sub GetWindowRect Lib "User" (ByVal hwnd As Integer, lpRect As RECT)
  Declare Function GetDC Lib "User" (ByVal hwnd As Integer) As Integer
  Declare Function ReleaseDC Lib "User" (ByVal hwnd As Integer, ByVal hdc As Integer) As Integer
  Declare Sub SetBkColor Lib "GDI" (ByVal hdc As Integer, ByVal crColor As Long)
  Declare Sub Rectangle Lib "GDI" (ByVal hdc As Integer, ByVal X1 As Integer, ByVal Y1 As Integer, ByVal X2
As Integer, ByVal Y2 As Integer)
  Declare Function CreateSolidBrush Lib "GDI" (ByVal crColor As Long) As Integer
  Declare Function SelectObject Lib "GDI" (ByVal hdc As Integer, ByVal hObject As Integer) As Integer
  Declare Sub DeleteObject Lib "GDI" (ByVal hObject As Integer)
#Else
  Declare Function GetWindowRect Lib "user32" (ByVal hwnd As Long, lpRect As RECT) As Long
  Declare Function GetDC Lib "user32" (ByVal hwnd As Long) As Long
  Declare Function ReleaseDC Lib "user32" (ByVal hwnd As Long, ByVal hdc As Long) As Long
  Declare Function SetBkColor Lib "gdi32" (ByVal hdc As Long, ByVal crColor As Long) As Long
  Declare Function Rectangle Lib "gdi32" (ByVal hdc As Long, ByVal X1 As Long, ByVal Y1 As Long, ByVal X2
As Long, ByVal Y2 As Long) As Long
  Declare Function CreateSolidBrush Lib "gdi32" (ByVal crColor As Long) As Long
  Declare Function SelectObject Lib "user32" (ByVal hdc As Long, ByVal hObject As Long) As Long
  Declare Function DeleteObject Lib "gdi32" (ByVal hObject As Long) As Long
#End If

```

Tablo 1: Form efektlerini kullanmak için yapılması gereken tanımlamalar (Dederations)

```

Sub ExplodeForm(f As Form, Movement As Integer)
  Dim myRect As RECT
  Dim formWidth%, formHeight%, i%, X%, Y%, Cx%, Cy%
  Dim TheScreen As Long
  Dim Brush As Long
  GetWindowRect f.hwnd, myRect
  formWidth = (myRect.Right - myRect.Left)
  formHeight = myRect.Bottom - myRect.Top
  TheScreen = GetDC(0)
  Brush = CreateSolidBrush(f.BackColor)
  For i = 1 To Movement
    Cx = formWidth * (i / Movement)
    Cy = formHeight * (i / Movement)
    X = myRect.Left + (formWidth - Cx) / 2
    Y = myRect.Top + (formHeight - Cy) / 2
    Rectangle TheScreen, X, Y, X + Cx, Y + Cy
  Next i
  X = ReleaseDC(0, TheScreen)
  DeleteObject (Brush)
End Sub

Public Sub ImplodeForm(f As Form, Direction As Integer, Movement As Integer, ModalState As Integer)
  Dim myRect As RECT
  Dim formWidth%, formHeight%, i%, X%, Y%, Cx%, Cy%
  Dim TheScreen As Long
  Dim Brush As Long
  GetWindowRect f.hwnd, myRect
  formWidth = (myRect.Right - myRect.Left)
  formHeight = myRect.Bottom - myRect.Top
  TheScreen = GetDC(0)
  Brush = CreateSolidBrush(f.BackColor)
  For i = Movement To 1 Step -1
    Cx = formWidth * (i / Movement)
    Cy = formHeight * (i / Movement)
    X = myRect.Left + (formWidth - Cx) / 2
    Y = myRect.Top + (formHeight - Cy) / 2
    Rectangle TheScreen, X, Y, X + Cx, Y + Cy
  Next i
  X = ReleaseDC(0, TheScreen)
  DeleteObject (Brush)
End Sub

```

Tablo 2: Form'ların açılışı ve kapanışı için yaratılması gereken iki alt rutin.


```

ExplodeForm FormName, Movement ya da
ImplodeForm FormName, Movement.
#If Win16 Then

Type RECT
Left As Integer
Top As Integer
Right As Integer
Bottom As Integer
End Type
#Else

Type RECT
Left As Long
Top As Long
Right As Long
Bottom As Long
End Type
#End If

```

Burada FormName yerine "Me" kullanılarak efektin aynı form üzerinde uygulanması sağlanabilir. Movement ise efekt hızını belirler. Ortalama bir değer olarak 500 kullanılabilir. Bu efektleri kullanmak için önce tablo 1'deki tanımlamaları Declarations bölümüne ekleyin.

Bunları takiben de kullanacağımız iki adet alt fonksiyonu oluşturmamız gerekiyor. Bu işlemleri de yaptıktan sonra biraz önce bahsettiğimiz gibi ExplodeForm ve ImplodeForm adlı bu fonksiyonları çağırıp efektleri uygulayabilirsiniz. Bunun için tablo 2'ye bakmanız yeterli.

```

Sub Cipher(Txt$, Optional Rvalue, Optional A, Optional B)
Static R As Long
Static M As Long
Static N As Long
Const BigNum As Long = 32768
Dim i As Long, c As Long, d As Long
If IsMissing(Rvalue) = False Then
R = Rvalue
End If
If IsMissing(A) Then
If M = 0 Then M = 69
Else
M = (A * 4 + 1) Mod BigNum
End If
If IsMissing(B) Then
If N = 0 Then N = 47
Else
N = (B * 2 + 1) Mod BigNum
End If
For i = 1 To Len(Txt$)
c = Asc(Mid$(Txt$, i, 1))
Select Case c
Case 48 To 57
d = c - 48
Case 63 To 90
d = c - 53
Case 97 To 122
d = c - 59
Case Else
d = -1
End Select
If d >= 0 Then
R = (R * M + N) Mod BigNum
d = (R And 63) Xor d
Select Case d
Case 0 To 9
c = d + 48
Case 10 To 37
c = d + 53
Case 38 To 63
c = d + 59
End Select
Mid$(Txt$, i, 1) = Chr$(c)
End If
Next i
End Sub

```

Tablo 3: Üç parametrelili bu şifreleme programı için gereken kod.

4) Bilgilerinizi saklamanın en kolay yolu

Herkesin saklamak istediği bazı bilgiler olabilir. Bunun için de en güzel yol bilgileri şifrelemektir. Yazılım dünyasında da bunun için birçok program bulunur.

Ancak şifreleme işlemini kendi programınız içinden yapmak istiyorsanız, aşağıdaki gibi bir koda ihtiyacınız olacaktır. Hem şifreleme yapıp hem de çözülebilen bu kod aynı zamanda kullandığı 3 parametre ile neredeyse kırılamaz bir güvenlik sağlayabiliyor. Yapmanız gereken sadece aşağıdaki kodu bir Form'a ya da Modul'e yapıştırıp şifreleme komutunu da aşağıdaki Format'ta kullanmak.

```

Cipher (şifrelenecek metin), param1, param2, param3
Cipher "Hello" "the-re", 311051, 54376, 67892

```

Bu kod metni en sıkı şekilde şifreleyecektir. Tekrar açmak için ise yapmanız gereken aynı fonksiyonu tamamen aynı parametreler ile bir daha çağırmak olacaktır (tablo 3).

5) İşlemci sınıfını merak ediyor musunuz?

Eğer bilgisayarınızda yer alan işlemci sınıfı hakkında bilgi sahibi olmak istiyorsanız, bu kod oldukça işinize yarayacaktır. Özellikle yazdığınız uygulama için belli bir sınıfın üzerinde işlemci gerekiyorsa, bu kod ile denetim yaptırıp yazılımınızın çalışıp çalışmayacağı hakkında kullanıcıyı uyarabilirsiniz. Biraz uğraşarak Intel işlemcilerde sadece Pentium sınıfına kadar tanıyan bu kodu geliştirebilirsiniz. Aşağıdaki ilk bölüm program için API/Global tanımlamaları içermektedir. Bu kodu Declarations bölümüne yazın.

```

Option Explicit
Private Declare Sub GetSystemInfo
Lib "kernel32" (lpSystemInfo As SYSTEM_INFO)
Private Type SYSTEM_INFO
dwOemID As Long
dwPageSize As Long
lpMinimumApplicationAddress As Long
lpMaximumApplicationAddress As Long
dwActiveProcessorMask As Long
dwNumberOfProcessors As Long
dwProcessorType As Long
dwAllocationGranularity As

```



```
Long
    dwReserved As Long
End Type
Dim tmpSystemInfo As SYSTEM_IN-
FO
```

Bu noktadan sonra kodun geri kalan kısmı işlemcinin tanınacağı fonksiyonu tanımlayacaktır (tablo 4).

Bilgisayarınız hakkında bilgi toplama-
dan önce mutlaka aşağıda tanımlanan
fonksiyonu çalıştırmanız gerekiyor.

```
Public Sub GetCPUInfo()
    GetSystemInfo tmpSystemInfo
End Sub
```

6)Peki ya hafızanız ne durumda?

Sakin yanlış anlamayın; burada bah-
settiğimiz sizin değil, bilgisayarınızın

hafıza durumu. Aynı bir önceki kodda
olduğu gibi, bu kodda da bilgisayarınız
hakkında bilgi toplamaya yarayan bir
kod parçası ve hafıza durumunuz hak-
kında tüm bilgileri size sunuyor. Daha
önce yaptığınız gibi bu kod ile bilgi al-
madan önce de kodun en sonunda yer
alan ve hazırlanmış olduğunuz GetCPU-
Info fonksiyonunu da çağırmayı unut-
mayın. Şimdi önce program ile ilgili ta-
nımlamaları yapalım:

```
Option Explicit
Private Declare Sub GlobalMemoryS-
tatus Lib "kernel32" (lpBuffer As
MEMORYSTATUS)
Private Type MEMORYSTATUS
    dwLength As Long
    dwMemoryLoad As Long
    dwTotalPhys As Long
    dwAvailPhys As Long
```

```
Public Function dwProcessorType() As Long
    'PROCESSOR_INTEL_386 = 386
    'PROCESSOR_INTEL_486 = 486
    'PROCESSOR_INTEL_PENTIUM = 586
    'PROCESSOR_MIPS_R4000 = 4000
    'PROCESSOR_ALPHA_21064 = 21064
    dwProcessorType = tmpSystemInfo.dwProcessorType
End Function

Public Function dwNumberOfProcessors() As Long
    dwNumberOfProcessors = tmpSystemInfo.dwNumberOfProcessors
End Function

Public Function lpMaximumApplicationAddress() As Long
    lpMaximumApplicationAddress = tmpSystemInfo.lpMaximumApplicati-
onAddress
End Function

Public Function lpMinimumApplicationAddress() As Long
    lpMinimumApplicationAddress = tmpSystemInfo.lpMinimumApplicati-
onAddress
End Function

Public Function dwPageSize() As Long
    dwPageSize = tmpSystemInfo.dwPageSize
End Function

Public Function dwOemID() As Long
    dwOemID = tmpSystemInfo.dwOemID
End Function

Public Function dwReserved() As Long
    dwReserved = tmpSystemInfo.dwReserved
End Function

Public Function dwAllocationGranularity() As Long
    dwAllocationGranularity = tmpSystemInfo.dwAllocationGranularity
End Function

Public Function dwActiveProcessorMask() As Long
    dwActiveProcessorMask = tmpSystemInfo.dwActiveProcessorMask
End Function
```

Tablo 4: İşlemci sınıfının tanımlanması için gereken kod.

```
dwTotalPageFile As Long
dwAvailPageFile As Long
dwTotalVirtual As Long
dwAvailVirtual As Long
End Type
Dim MemPoint As MEMORYSTATUS
```

Kodun geriye kalan kısmı tamamen
çağrılan Lib aracılığıyla bilgileri toplaya-
caktır.

```
Public Property Get dwLength() As
Long
    dwLength = MemPoint.dwLength
End Property
```

```
Public Property Get dwMemoryLoad()
As Long
    dwMemoryLoad = MemPoint.dwMe-
memoryLoad
End Property
```

```
Public Property Get dwTotalPhys()
As Long
    dwTotalPhys = MemPoint.dwTo-
talPhys
End Property
```

```
Public Property Get dwAvailPhys()
As Long
    dwAvailPhys = MemPoint.dwAva-
ilPhys
End Property
```

```
Public Property Get dwTotalPageFi-
le() As Long
    dwTotalPageFile = MemPo-
int.dwTotalPageFile
End Property
```

```
Public Property Get dwAvailPageFi-
le() As Long
    dwAvailPageFile = MemPo-
int.dwAvailPageFile
End Property
```

```
Public Property Get dwTotalVirtu-
al() As Long
    dwTotalVirtual = MemPo-
int.dwTotalVirtual
End Property
```

```
Public Property Get dwAvailVirtu-
al() As Long
    dwAvailVirtual = MemPoint.dwA-
vailVirtual
End Property
```

Bilgisayarınız hakkında bilgi toplama-
dan önce mutlaka aşağıda tanımlanan
fonksiyonu çalıştırmanız gerekiyor.

```
Public Sub GetMemoryStatus()
    MemPoint.dwLength = LenB(Mem-
Point)
    GlobalMemoryStatus MemPoint
End Sub
```

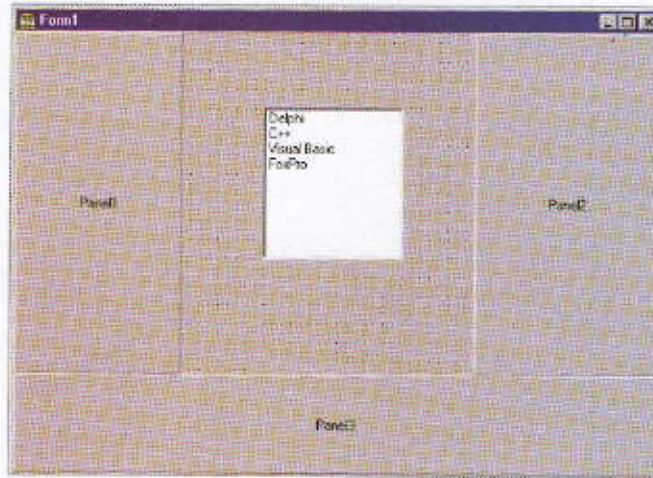

Yeni Fonksiyonlarıyla Delphi 5.0 Geliyor!

En güçlü programlama araçlarından olan Delphi, yeni sürümü 5.0 ile çok yakında karşımıza çıkacak. Yeni sürüm programcılarının işlerini oldukça kolaylaştıracak birçok yeniliğe ve fonksiyona sahip.

Ruhver Boranji ruhver@hotmail.com

Delphi, piyasaya çıktığı günden beri dünya üzerinde gerçekten büyük bir kullanıcı kitlesine ulaştı. Inprise (ya da Borland), Delphi 1'in çıktığı günden itibaren bu uygulama geliştirme aracına büyük önem verdi ve neredeyse hemen her yıl ürünün yeni bir versiyonunu çıkarttı. Çok yakında da Delphi'nin yeni versiyonu olan Delphi 5 piyasaya sürülecek. Büyük bir ihtimalle siz bu yazıyı okuduğunuzda Delphi'nin yeni sürümü çıkmış olacaktır.

Bu ayki teknik örneklerimize geçmeden önce Delphi 5'le birlikte gelen bazı yeniliklerden bahsetmek istiyorum. Bunlar arasında ilk olarak yine uygulama geliştiren programcılarının işini kolaylaştıracak IDE (Görsel Uygulama Geliştirme Ortamı) yenilikleri göze çarpıyor. Birçok Delphi programcısının hoşuna gidecek özelliklerden birisi Object Inspector'da özelliklerin ve olayların kendi aralarında gruplanabilmesi. Bu gruplarla birlikte, her programcı en sık görmek istediği özellikleri seçebilir ve hiç kullanmadığı özelliklerin Object Inspector'da görünmemesini sağlayabilir. Yine

Delphi'de taşınabilir nesneler için yandaki gibi bir form hazırlamanız gerekiyor.

Object Inspector'da daha önce + işareti olan özellikler üzerine fareyi çift tıkladığımızda, eğer alt özellikler ya da değerler varsa, bunları görmemiz mümkün olmaktadır. Şimdi artık farenin tek tıklanmasıyla da bu listenin açılması sağlanabilmektedir.

IDE ile ilgili bir başka güzellik de uygulama geliştirme ortamında yapmış olduğumuz ayarların kaydedilebilmesi. Delphi'nin önceki versiyonlarında da bu ayarları kaydedebilmekteydik. Ancak tüm uygulamalar için kaydetmiş olduğumuz bu ayarlar geçerli olmaktadır. Oysa şimdi örneğin ekranda Code Explorer, Watches ve Code Editor gibi pencereleri biraraya getirip kaydederek buna bir isim verebiliriz. Daha sonra herhangi bir uygulama içindeyken bir TComboBox bileşeninde görünen, kaydettiğimiz bu isimlerden birini seçerek aynı pencerelerin istenilen konumlarda

açılmasını sağlayabiliriz.

Yine en çok beğendiğim yeniliklerden birisi To-Do-List. Normalde bir proje geliştirirken kodlama sırasında birçok programcının aklına daha sonra yapılması gereken bir konu gelir. Programcılarının bir bölümü hemen bunu not alır, bir bölümü de biraz ihmal eder davranır ve yapılması gereken bazen küçük, bazen büyük bu işleri unuttur. Şimdi ise uygulama geliştirme ortamında açılacak bir listede o proje için nelerin yapılması gerektiği kaydedilebilmekte ve daha sonra bu listedeki işlerin takibi mümkün olmaktadır.

Delphi 5'deki bir diğer yenilik, DFM uzantılı formların tamamen Text formatında kaydedilmesi. Daha önce formlar Binary formatında kaydedildiği için Delphi dışında bir uygulama ile DFM uzantılı bu dosyaları görüntülemek olanaksızdı. Oysa şimdi NotePad

Özetle...

- Delphi'nin yeni sürümü olan 5.0 çok yakında piyasaya sürülecek
- Yeni sürümün getirdiği yenilikler ve sağladığı kolaylıklar
- Taşınabilir (Dockable) formları yaratmak için kullanılan yöntemler

ya da Word gibi herhangi bir düzenleyiciyle bile bu formları Text olarak görüntülemek mümkün olmaktadır. Ancak Delphi 5 tabii ki önceki Delphi sürümlerinde kaydedilmiş olan Binary formatındaki formları da okuyabilme özelliğine sahip.

Delphi 5'le birlikte birçok yeni bileşen de geldi. Bu bileşenler arasında özellikle Internet üzerine geliştirme yapmaya yarayan ve Microsoft'un ADO teknolojisini destekleyen bileşenler dikkate değer. ADO sayesinde BDE olmadan da veri tabanı uygulamaları yazmak mümkün olabilecek. Ayrıca Borland, Interbase veri tabanına direkt erişim sağlayarak bu veri tabanı için de BDE'yi Delphi 5'le birlikte devreden çıkarttı. Interbase erişimi Delphi 5'le şu ana kadar olmadığı düzeyde hızlı bir hale geldi.

Son olarak en azından bu yazımızda değinmek istediğim yeniliklerden birisi de versiyon kontrol sistemi. Delphi 5'le birlikte özellikle büyük uygulamalarda ve birden fazla programcının çalıştığı

ortamlarda senkronizasyonu ve versiyonların takibini sağlayan modüller de geldi. Bu sayede görev kritik denilen büyük uygulamalarda çok programcıyla geliştirilen programların takibi rahatlıkla kontrol edilebilecektir.

Gelecek sayılarımızda Delphi 5'le birlikte gelen yeniliklere geçmeden önce, Delphi 4'le gelen önemli özelliklerden bazılarına değinmekte yarar var. Bu sayımızda taşınabilir (Dockable) formların nasıl yaratılabileceğini göreceğiz.

Form içinde taşınabilir nesneler yaratmak

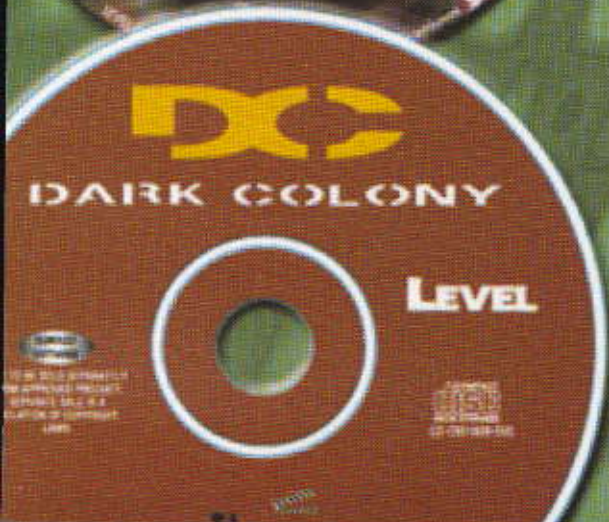
Taşınabilir formların nasıl yaratılabileceğine dair örnek vermeden önce, aynı form içinde taşınabilir nesnelerin nasıl yaratılabileceğini inceleyeceğiz önce. Delphi'de taşınabilir nesneler ya da formlar yaratabilmek için önce taşınan nesnelerin üzerine yerleştirileceği bir başka taşınmaya izin veren nesnenin olması gerekmektedir. Bu nesneler arasında en tipik olanı TPanel nesnesidir. TPanel nesnesi hem bir formun içinde

hem de farklı formlar arasında nesnelerin taşınması sırasında, taşınmaya izin veren bir alan görevi üstlenebilir. Bu mantığın nasıl çalıştığını görmek için önce şekil 1'deki gibi bir form tasarlayalım.

Form üzerinde gördüğümüz TPanel bileşenlerinin Align özelliklerini sırasıyla alLeft, alRight ve alBottom olarak değiştirin. Daha sonra bu üç bileşenin de DockSite özelliğinin değerini Object Inspector'da True yapın. DockSite özelliği True olarak değiştirildiğinde, bir bileşen kendi üzerine bir başka bileşenin taşınmasına izin verir. Delphi'de TPanel, TPageControl ve TTabControl gibi bileşenlerde DockSite özelliği mevcuttur ve bu özelliğin değeri True olduğunda diğer bileşenleri bu bileşenlerin üzerine sürük-le-bırak sayesinde getirerek yerleştirebiliriz.

Daha sonra yine şekil 1'de görüldüğü gibi bir TListBox bileşenini form üzerine yerleştirin. Birazdan programımızı çalıştırdığımız zaman bu bileşeni sürük-le-bırak yöntemiyle TPanel bileşenleri-

► 241

Oyun Daha Bitmedi

Level bu ayda dopdolu tam 106 sayfa

Command&Conquer: Renegade, Warcraft 3, System Shock 2, Darkstone, Jagged Alliance2, Brave Heart, NHL 2000, Drakan, Hidden&Dangerous, Official F1 Racing, Mig Alley, DiscWorld Noir, Microsoft International Football 2000

ve

Tam sürüm Dark Colony

mizin üzerine yerleştireceğiz. Bu nedenle ilk yapmamız gereken sürüklenmeye izin verecek DragMode özelliğinin değerini dmAutomatic yapmak olacaktır. DragMode özelliği dmAutomatic olarak değiştirildiğinde sürükle-bırak özelliğinin kontrol edilmesini tamamen Delphi'ye bırakmış oluruz. Son olarak yapmamız gereken işlem yine TListBox bileşeninin DragKind özelliğinin değerini dkDock yapmak. Hepsi bu kadar!

Şimdi programımızı çalıştırdığımızda yapmamız gereken sadece fareyle TListBox bileşeni üzerine tıkladıktan sonra, onu TPanel bileşenlerinden biri üzerine çekmek olacaktır. Bu sayede şekil 2'de görüldüğü gibi bileşenimizi form üzerinde istediğimiz panelin üzerine yerleştirebiliriz.

Ancak kullanışlı bir arayüz yaratmak istiyorsanız, bu aşamada bazı noktalara dikkat etmekte fayda var. Öncelikle kul-

ğunu göreceksiniz. Buraya tıkladığınızda, bu kez TListBox bileşenimiz tamamen formdan kaybolacaktır. Bu durumda kullanıcıya TListBox bileşeninin tekrar görüntülenmesine izin verecek bir yöntem sunmanız gerekmektedir. Bunun en basit yolu bir menü ya da düğmeyle aşağıdaki gibi bir satır yazmak olacaktır:

```
ListBox1.Visible := True;
```

Bu durumda TListBox bileşenimiz tekrar ekranda görünecek ve kullanıcı kaldığı yerden işlemine devam edebilecektir.

Taşınabilir (Dockable) formların getirdikleri

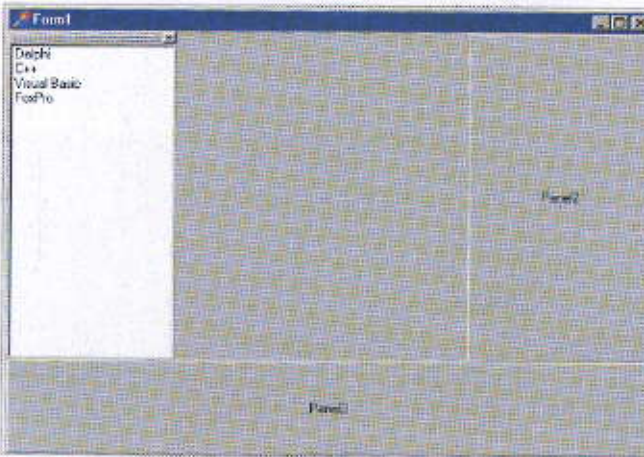
Taşınabilir formlar, Delphi 4'le birlikte gelen ve Delphi'nin uygulama geliştirme ortamında da kullandığı, özellikle çok fazla sayıda formu olan uygulamalar için çok önemli bir yeniliktir. Taşınabilir

nız gereken sadece TPanel bileşeninin DockSite özelliğini True yapmak olacaktır. Eğer bu form üzerinde başka bir formu farklı yerlere yerleştirmeyi istiyorsanız, o zaman önceki örneğimizde olduğu gibi form üzerine birden fazla TPanel bileşeni yerleştirmeniz gerekebilir. Bu arada hangi formu bu form üzerine yerleştirmek istiyorsanız, o formun da DragKind özelliğini dkDock ve DragMode özelliğini dmAutomatic yapmanız gerekecektir.

Bir formu başka bir form üzerine yerleştirdikten sonra, yine önceki örneğimizde olduğu gibi, bu form kullanıcı tarafından kapatılabilir. Bu durumda kullanıcı daha sonra tekrar formu görebilmek isteyecektir. Bunu sağlamak için yine bir menü seçeneğine ya da bir düğmeye bağlayacak şekilde, bu kez formumuzu Show metoduyla görüntülemek gerekecektir (Form2.Show; gibi). Bu sayede bir form kapalı olsa bile tekrar görüntülenebilecektir.

Eğer formları kullanarak birbirleri üzerine taşınabilmelerini istiyorsanız, bu formların Modal olmamaları daha uygun olacaktır. Eğer bir form ShowModal metodu çağırılarak görüntülenirse, o sırada tüm uygulama içinde sadece o pencere aktif olacaktır. Oysa formlar Show metodlarıyla çağırıldıkları zaman, kullanıcı fare tıklamalarıyla bir formdan diğer forma rahatlıkla geçebilir. Bu sayede bir formun da diğer bir form üzerine taşınması kolaylıkla kontrol edilebilir. Eğer formların birbiri üzerine taşınabilmelerini istiyorsanız, yapmanız gereken en temel ve basit yöntem, formların ShowModal metoduyla değil, Show metoduyla çağırılması olmalıdır.

Ancak Show metoduyla çağırduğumuz formlar çoğu kez birbirine bağlı olacaktır. Yani bir formu Show metodunu çağırarak açtığınızda, çoğu kez birden fazla formun açılmasını isteyebilirsiniz. Bu durumda diğer formların yaratılarak Show metoduyla görüntülenmesi için ilk formun OnShow olayı uygun bir yer olabilir. Bu şekilde birçok form ekranda göründükten ve kullanıcı formlar arası taşıma yaparak işini bitirdikten sonra, ilk formu kapattığı anda buna bağlı tüm formların da kapatılması gerekecektir. Bunun için ilk formumuzun OnClose olayının diğer formların Close metodlarını çağırılması sağlanabilir. ■

TListBox bileşenimizi oluşturduğumuz TPanel bileşenlerinden biri üzerine yerleştirebiliriz.

lanıcılar, çoğu zaman şekilde görülen TPanel bileşenlerini görmek istemeyeceklerdir. Bu nedenle TPanel bileşenlerinin kullanıcıdan gizlenmesinde fayda vardır. Bunu sağlamanın en basit yolu, TPanel bileşenlerinin BevelOuter özelliğinin değerini bvNone yapmak olacaktır. Eğer tüm TPanel bileşenlerinin BevelOuter özelliğini bvNone yaparak programı çalıştıracak olursanız, TPanel bileşenlerinden hiçbirinin görünmediğini ve TListBox bileşenini fareyle hangi kenara çekerseniz oraya yerleştirdiğini göreceksiniz.

Bir diğer problem de, taşınan nesnelerin bir form gibi kapatılabilmesidir. Şekil 2'ye dikkat ederseniz, TPanel bileşeni içine yerleştirilmiş TListBox bileşeninin bir form gibi Close (Kapat) simgesinin sağ üst köşede 'x' işaretine sahip oldu-

formlar sayesinde kullanıcılar ekran üzerinde bulunan çok sayıda formu kendi içlerinde gruplayabilir ve bir formu hareket ettirdiği anda diğer formların da hareket etmesini sağlayabilir. Bu şekilde, kullanıcıların program üzerinde olan hakimiyeti ve programı kullanabilme kolaylığı çok daha yüksek bir seviyeye taşınabilir.

Formların birbiri üzerine taşınabilmeleri için de önceki örneğimizdekine çok benzer bir yöntem geçerli olacaktır. Formların DockSite özelliği bulunmaktadır. Ancak yine de eğer bir form üzerine başka bir formu taşınmayı düşünüyorsanız, taşınacak yerdeki formun üzerine bir TPanel bileşeni yerleştirin. Daha sonra TPanel bileşeninin Align özelliğini alClient yaparak tüm formu kaplamasını sağlayın. Bu noktadan sonra yapma-

Geleceğin Sineması

George Lucas Star Wars filmlerini gelecekte uydu kanalıyla dağıtmak istiyor. O bunu nasıl gerçekleştireceğini düşünedursun, söz konusu teknoloji Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde denendi bile.

Patricia Müller'den çeviren
Gara Antikacıoğlu eguro@chip.com.tr

Motorun çalışırken çıkardığı ses koltukları sallıyor, kafanın yanından geçen lazer ışın bombardımanı ışığa benzer bir ses çıkıyor, bir sonraki tehlike ise önden geliyor: Anarkin Skywalker savaş jetiyle seyircilere cepheden ateş açıyor. Kırmızı yumuşak koltuklarına gömülmüş seyirciler perde üzerindeki tümüyle net görüntüleri gözlerini ayıramadan izliyor.

18 Haziran, San Rafael, California: Kült filmlerden "Star Wars"un birinci bölümünün galasındayız. Bu gösterimin özelliği şu: Projektör odasında film makarası yok. Lucas'ın çevirdiği film 100 bin dolar tutarındaki Texas Instruments kökenli film projektörünü ilk kez kullananlardan.

Bundan birkaç hafta önce benzer bir

gösterim cereyan etmişti: Amerikan Hughes-JVC'nin dijital projektörleri "Shakespeare in Love" filmini göstermişlerdi. Her iki şirketin ürün yöneticileri bu gösterimleri teknolojik devrim olarak kutlamışlardı. Ancak şirketler filmlerin uydu kanalıyla dağıtımına dair teknolojik standartları tartışırken, bu fikri bazı Avrupalı filmciler gerçekleştirmişlerdi bile: Geçen yılın sonbaharında dokuz Avrupa ülkesinde on çocuk filminin katıldığı bir film festivali düzenlenmişti. Telekom teknisyenleri sinema salonlarını çanak biçimindeki uydu antenleriyle donatmış ve filmleri Babelsberg'teki film stüdyosundan doğrudan sinema salonlarına transfer etmişlerdi.

Avrupa Film Merkezi yöneticilerinden Peter Fleischmann yeni teknolojinin geleceğinden emin. Fleischmann'a göre uydu kanalıyla dijital dağıtım Amerikalıların başarılı bir biçimde ellerinde tuttukları dağıtım tekelini kırma olanağını sağlıyor. "Kâğıt yeniden dağıtılıyor" umudunu taşıyor Fleischmann. Uydu kanalıyla transfer Avrupa'da ilk kez komşu ülkelere de teslimatta bulunan bir film dağıtımının gelişmesini sağlıyor. Film

makarasının büyük zaman alanı kopyalanması 3,600 mark tutarken, dijital verilerin transferi daha ucuz.

MPEG2 ile mümkün: Film başına sadece 24 GB veri

MPEG-2 sıkıştırma yöntemi sayesinde veriler 34,368 Mbit/s tutarında kodlanıyor. Böylelikle her bir 90 dakikalık film başına yaklaşık olarak 24 Gbyte veri ayrılıyor. "Film bir transferle tüm sinemalara gönderiliyor. Böylelikle kopya ya da lisans ödemeleriyle karşılaşılacağına maliyet hiçbir şekilde ağır basmıyor" diyerek çocuk film festivali sırasında teknoloji denetim departman şefi olarak görev yapan Wolfgang Ruppel güvence veriyor.

Peter Fleischmann yeni dağıtım biçiminin görece daha ufak olan sinema salonlarına daha fazla müşteri çekeceğini ileri sürüyor. Çünkü dijital veriler sinema biletlerini de ucuzlatıyor (Kutuya bkz.).

Ancak izleyicilerin dijital görüntüleri karşılarında bulmaları için henüz aylarca beklemleri gerekiyor. "Projektör üreticileri ile film dağıtıcıları henüz birbiriyle anlaşabilmiş değil" diyor Dallas/Te-

Özetle...

- Dijital film projektörlerinin kullanım örnekleri, sinemaya katkıları; çalışma prensipleri ve getirdiği avantajlar
- Dijital filmlerin getirdiği yenilikler
- Film endüstrisinin uydu kanalıyla dijital film transferine bakışı

xaş'ta bulunan Texas Instruments'ın Digital Cinema departman şeflerinden Paul Breedlove. Değerli dijital malın dağıtımını şu sıralar telefon, Internet, uydu çanak anteni ya da örneğin DVD gibi bir Optical Disc üzerinden yapılabiliyor.

Sinemacılar dağıtıcıların kontrolünden korkuyor

Avrupalı film üreticileri geçen süre zarfında kolayca kodlanabilen MPEG-HDTV üzerinde anlaşmış bulunuyor. Temiz bir teknolojik gelişme gibi görünen bu durum sinema salonu sahiplerini ürkütüyor; onlar topyekun kontrolden korkuyor. Şimdiye kadar makaraların kodlanıp kodlanmadığını ya da filmin lisansın öngördüğünden fazla oynatılıp oynatılmadığını kontrol etmek olanaklı değildi. Şimdi ise film dağıtıcıları dijital verilere zaman ya da miktar kısıtlaması getirebilir. O zaman her bir kodlama anahtarı yalnızca bir kez kullanılabilir ("Pay for Screening") ya da sinema salo-

nu sahipleri belirli bir zaman dilimi için toptan bir fiyat öder ("Pay for Transmission").

Hughes-JVC de benzer bir komple paket planlıyor. Ürettiği projektörleri Qualcomm şirketinin kod çözme anahtarı ve sıkıştırma teknolojisi ile birlikte film stüdyolarına ve sinemalara satacak. Burada film verileri bir Server üzerinde depolanmış olacak. Ancak sinema gösterimi sırasında filmlerin gerçek zamanlı kodunun çözülmesi ve sıkıştırılmış verilerin açılması sağlanacak.

Bir kez tüm standartlar yerleşik hale gelir ve bir altyapı oluşturulursa, Amerikalı üreticilerin umuduna göre tüm sinemaların yüzde 75'inde bir dijital projektör bulunacak. Ancak 100 bin dolar tutarındaki dijital projektörler geleneksel gösterim makinelerinden üç kat daha pahalı.

Şu sıralar ikisi Kaliforniya'da, ikisi ABD'nin doğu kıyısındaki dört sinema dijital projektör teknolojinin denendiği

Dijital Projektörler Nasıl Çalışır?

Yeni gösterim aletlerinde iki farklı teknoloji kullanılıyor: Hughes-JVC ışık supaplarına yatırım yaparken, Texas Instruments mikro aynalara yöneliyor. Hughes-JVC'den Image Light Amplification (ILA): Bu sistemin merkezi parçası bir ışık supabı (Image Light Valve). Bunu sandviç biçiminde kurulmuş bir ekrana benzetebiliriz. İlk katmanlar fotoelektronik ve amorf silisyumdan oluşuyor. Bir tüpten ışık supabına yansıyan ışık bir elektrik yükünün oluşmasına neden oluyor. Bu yük ışık supabında en gerideki sıvı kristallerden ibaret katmanları etkiliyor. Bu durumda kristallerin mekandaki düzeni değişiyor; bu da katmandaki şeffaflığın değişmesine yol açıyor. Işık supabındaki başlangıçtaki görüntünün bir tür negatifi oluşuyor. Bu negatif daha sonra güçlü bir ışık kaynağı olan Xenon lambası tarafından karmaşık bir ayna sistemi üzerinden baştan

bir ışın bombardımanına tutuluyor. Sonra da ışık şeffaf bölgelerden geçiyor. Texas Instruments'dan Digital Light Processing (DLP): 3 cm genişliğindeki Chip üzerine yaklaşık 1,3 milyon ayna yerleştirilmiş olup bunların her biri kıldan ince ve perde üzerindeki bir noktadan sorumlu bir ışına kumanda ediyor. Ayna bu ışık noktasının beyaz görünmesini ya da 10' yana yatılarak siyah bir noktanın oluşmasını sağlıyor. Söz konusu olan gri bir ton ise, ayna titriyor. Ek olarak üç ayna Chip'i renklerden sorumlu. Bunlar bir prizma çevresine yerleştirilmiş. Bu prizma da beyaz ışığı yeşil, mavi ve kırmızı bölümlerine ayırıyor ve ışık bileşenlerini ilgili Chip'e doğru yönlendiriyor. Başka bir prizma yansıtılan ışık huzmesini yeniden biraraya getiriyor ve böylelikle ana renkleri bir renk paleti oluşacak şekilde karıştırıyor.

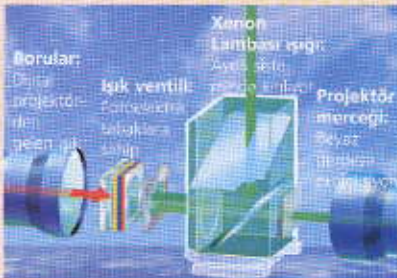

Image Light Amplification: Işık ventili yerine sıvı kristaller.

Digital Light Processing: Minik aynalar ekran noktalarını yönetiyor.

Likom
Your IT Partner

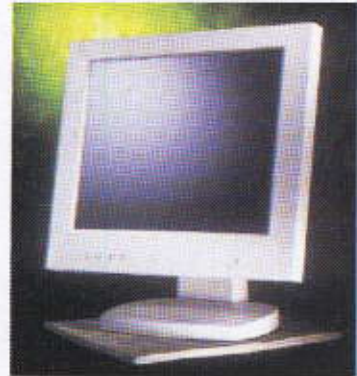
15" - L5032LD

17" - L7031LD

19" - K9033LD

15" - LD1511

Likom Products GmbH
Rhein-Main-Park
Waldecker Str. 8
64546 Moerfelden
Germany

Tel: +49-6105-2007-0
Fax: +49-6105-2007-99

Email: Sales@likom.de
Web: www.likom.com.my

yerler. Bu sinema salonlarının ikisinde Texas Instruments'ın prototipleri, diğer ikisinde ise Hughes-JVC'ninkiler bulunuyor.

Texas Instruments kökenli aletlerin yüresi üzerinde yaklaşık 1,3 milyon küçük ayna bulunan 3 cm genişliğindeki bir Chip'te anyor. Boyutlar çok çok ufak: "Bir insan kılı altı ufak alüminyum aynanın üstünü örtüyor" diye açıklıyor Paul Breedlove, "Sistemimiz 1 milyon farklı kırmızı tonu üretebiliyor."

Hughes-JVC aletleri ise klasik, analog bileşenler içeriyor. Perdeye yansıtılacak resim her biri yeşil, kırmızı ve mavi renk sinyallerini oluşturan üç yüksek çözünürlüğe sahip tüpten oluşuyor.

Image Light Amplification adını taşıyan bu sistemde ışık yansımaları temelinde çalışıyor. "Merkez parça bir sigara kutusundan pek de büyük değil" diye aletin sırrını açıklıyor Carlsbad/California'daki Hughes-JVC pazarlama müdürü Alen Brawn.

Her iki sistemin de hem avantaj hem de dezavantajları var. Texas Instruments'dan Paul Breedlove projektörlerindeki basit düzene işaret ediyor: "Bizim teknoloğimiz çok daha az bileşenle

Dijital Film Projektörlerinin Avantajları

Azami renk derinliği, asgari bilet fiyatları

Filmin başlangıcı: Veriler uydu kanalıyla transfer edildiğinde, bir filmin birçok ülkede aynı zamanda başlaması mümkün. Bu durumdan öncelikle günümüzde hâlâ bir film kopyası için haftalarca beklemek zorunda kalan küçük sinemalar kârli çıkabilir. Tek bir dijitalize edilmiş film tüm farklı lisanslarda gönderilebilir.

Maliyet: Bilet fiyatları ucuzlayabilir. Dijital veriler daha hızlı ve daha ucuz çoğaltılabilir, çünkü seluloid üzerine yapılan bir film kopyası yaklaşık 3,800 mark tutarında maliyete yol açıyor. Uydu kanalıyla transferin

maliyeti 30 kg ağırlığındaki film makaralarının gönderilmesinden daha ucuz. Eğer veriler CD, DVD ya da benzer bir kayıt ortamında gönderilirse, posta masrafı da azalıyor.

Görüntü kalitesi: Dijital verilerin film makaraları karşısında avantajları var. Dijital veriler daha iyi bir renk derinliğine sahip ve çizik, soluk renkler ya da benzeri aşınma durumlarına düşmüyor.

Çok işlevli projektörler: Bunlar verilerini uydudan alabiliyor. Bu durumda birçok sinema salonu, örneğin konferans bağlantıları yapabilir ve canlı tartışmaların ya da şirket eğitiminin yaşandığı forumlara dönüşebilir.

yetinebiliyor: Birkaç mercekle ve ayna, mikro ayna birimi ve bir projektör lambası. Parçalar ne kadar azsa, sistem de o kadar güvenilir demektir." Ayrıca görüntünün daha net olduğuna, çünkü sinyallerin dijital olarak işlendiğine ve bellek ortamından Chip'lere iletildiğine işaret ediyor Paul Breedlove.

Bir sinema filmini yeni teknolojiyle gösterebilmek için filmin dijital bir formata sahip olması gerekiyor. George Lucas bir dahaki filmini seluloid kullan-

madan ve daha başından itibaren dijital olarak depolayacağını duyurdu. Eski seluloid filmleri Telecines adlı bir makine dijital projektörlerle kullanılır hale getiriyor. Hughes-JVC'de pazarlama müdürü olan Alen Brawn bu süreci bir resmin taranmasıyla karşılaştırıyor: "Her bir film sahnesi okunuyor ve daha sonra bilgisayarda görüntülüyor". Marilyn Monroe, Fred Astaire ve Humphrey Bogart'ın rol aldığı filmler Metro Goldwyn Mayer (MGM) ve Universal tarafından şu sıralar film başına 80 bin ila 100 bin dolar karşılığında dijital formatlara aktarılıyor.

Peki insan gözü dijital projektörlerin farkını algılayabilir mi acaba? "Muhtemelen hayır" diye itirafa bulunuyor Alen Brawn, "her iki sistem de temiz ve net görüntüler üretiyor". Ancak pazarlama müdürü kendi sistemlerinin daha doğal bir optiğin ürünü olduğunu söylüyor: "Analog ve dijital teknolojilerin bizim tarafımızdan yapılan karışımı sayesinde bizim projeksiyonlarımız film adını hak ediyor. Digital Processing ile görüntü daha sert ve dijital".

Dijital projektörler daha yeni yeni deneme aşamasındayken, bazı şirketler iyileştirmeler üzerinde çalışıyor. Bu şirketler izleyiciler tarafından kırmızı-yeşil plastik gözlük olmadan da algılanabilecek üç boyutlu bir film dünyası üzerinde çalışıyor.

Daha şimdiden üç boyutlu görüntü yardımcısını gereksizleştiren denemeler yapılıyor. "Henüz her şey harika görünmüyor" diye yorumluyor Alen Brawn "ama bu teknolojinin potansiyeli hayranlık uyandırıcı".

Dijital Filmler: Yeni İşletim Olanakları

2000 Yılına Üç Kaldı...

2000 yılına 3 ay, veya 13 hafta, veya 91 gün, veya 70 işgünü kala, CHIP Dergisinin önceki sayılarında açtığı 2000 Yılı (Y2K) Sorunu Dosyasını bu sayıda da en son gelişmelerle sürdürüyoruz.

K. Aydın Ergil aydinergil@hotmail.com

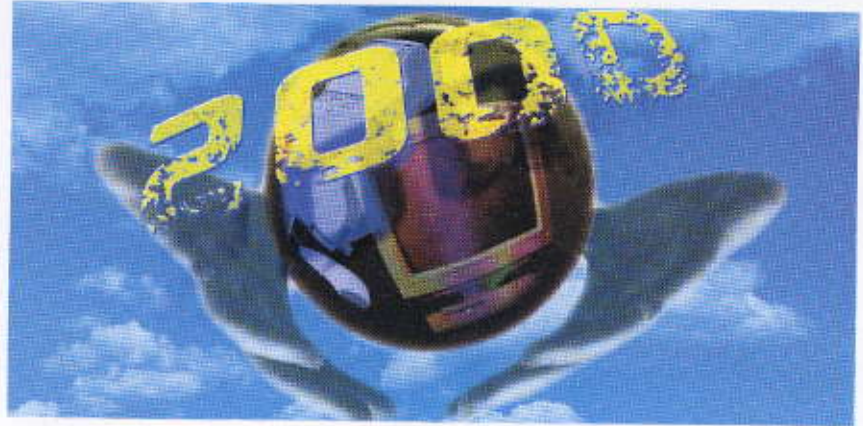
Öncü deprem mahiyetinde olan iki 2000 sorununu "hasarsız" atlattık. Öncelikle geçmiş olsun diyoruz. Ama asıl 2000'e geçerken bir hasar olmamasını diliyoruz. Çünkü oradaki depremin şiddeti biraz daha büyük olacak. Eğer hazırlıklı olunursa depremin hasarı olmayabilir.

Dosyanın bu bölümünde geçen ayın haberlerini, en iyi 2000 yılı sorunu haber kaynaklarını, GPS ve 9/9/99 sorunu konusundaki açıklamalarımızı ve Atatürk Hava Limanı'nda 28 Ağustos günü yaşanan olayı bulacaksınız. Bu ayın en ilginç haberi de Belçika Demiryolları'nın trenlerini 31 Aralık gecesi durduracağı haberi. Umarız bizim trenlerde aynı riskler yoktur. Diğer önemli haber ise ABD'den sonra Papua Yeni Gine'nin de 2000 yılı sorunuyla sorunlulukları kısıtlayan bir yasa çıkarmasıydı.

"Öncü Depremler" Ucuz Atlatıldı...

1) İlk "Öncü Deprem" GPS Sorunu ve Japonya

2000 yılı sorunu kapsamında tutulan tarih formatından ötürü oluşan ilk sorun olan GPS sorunu "öncü depremlerden" ilki olma özelliğini taşıyordu ve hasar yok denecek kadar az oldu. Uydu iletişimi ile dünya üzerindeki konumu belirlemeye yarayan ve birçok ulaştırma şirketi için yaşamsal önem taşıyan GPS (Global

Positioning System) aygıtlarının bir bölümü, 21 Ağustos 1999'da içlerinde bulunan hafta sayaçlarının alabilecekları en büyük değer olan 1023'ten sonra sıfıra ulaşacağı için, 5 Ocak 1980 tarihine geri dönmeleri bekleniyordu. Bu tür aygıtlar, ulaştırma şirketlerinde, askeri araçlarda, uçaklarda, lüks binek araçlarında, taksilerde, gemilerde ve kotralarda kullanıldığı için önem taşıyordu. Bu tür aygıtları üreten Magellan firması günümüze değin 2 milyon GPS aygıtı ürettiğini, bunlardan 30 bin adedinde sorun bulunduğunu açıklamıştı. Basına yansıyan şekliyle, sorun yalnızca Japonya'da yaşandı. Diğerleri ise ya önemsiz etkiler yarattı ya da açıklanmadı.

Japonya'da oluşan soruna ise Türkiye'de bildiğimiz kadarıyla hiçbir yayın organında değinilmedi. Oysa Associated Press ve Reuters gibi haber ajansları ile başta CNN, BBC, CNET ve Washington Post gibi birçok yayın kuruluşu haberi yayınlanacak değerde buldu.

Washington Post'ta yayınlanan raporun en ilginç bölümleri şöyle:

Yoshimi Mitsuya, geçen Pazar günü Mercedes-Benz arabasında bulunan, Tokyo sokaklarında giderken saniyede bir kez uydu aracılığıyla konumunu ek-

randaki haritaya işleyen aygıtı çalıştırdığında hayretler içinde kaldı. Çünkü Mitsuya'nın arabasındaki GPS aygıtı, aynı tahmin edildiği gibi, saat 09:00'da bozuldu. Mitsuya'nın sabah sabah karşısına gelen bu boş beyaz görüntü yeni binyılın 1 Ocak günü oluşacağı söylenen Y2K sorunu gibi bir şeydi.

Bir yılı aşkın bir süredir yapılan yayınlara ve sunulan ücretsiz çözümlere karşın, Japonya'daki binlerce aracın konum belirleme aygıtında oluşan bu sorun, "High Tech" toplumunun, yılbaşındaki büyük sına gelindiğinde buna biçeceği paha konusunda ilk ipuçlarını verdi.

Tokyo'da anten kuran şirketlerden birinin başkanı olan mutsuz Mitsuya: "Sanırım bundan ders almamız ve üzerimize düşenleri yapmamız gerekir. Bu konuya fazla önem vermemiş, sorunun beni etkilemeyeceğini düşünmüştüm", dedi.

Sorunu giderilmemiş olan eski taşıt konumu belirleme aygıtları, üzerlerindeki tarih, küresel konum belirleme sisteminin (GPS) alıcıları tarafından kullanılan ve günün tarihini 6 Ocak 1980'den bu yana bulunan hafta sayısı ile hesaplayan 24 uydu tarafından, Tokyo saati ile 22 Ağustos 1999 Pazar sab-

Özetle...

- Yaşanan ilk 2000 yılı sorunu olan GPS probleminin sonuçları
- 9/9/99 sorunu sonrasında Atatürk Havalimanı'nda yaşananlar
- 2000 yılı sorunu ile ilgili en son haberler, ilgili Web siteleri

hi saat 09:00'da, bu aygıtlardaki en büyük hafta sayısı 1024'e eriştiğinde, otomatik olarak sıfırlandığı zaman çalışmalarını durdurdular. Japonya'da taksilerde, özel taşıtlarda ve dağıtım araçlarında yaklaşık 340 bin konum belirleme aygıtı bulunuyor. Bunlardan 95 bin adedinde sorun oluştu. Pazar sabahı bu araçların konum belirleme aygıtları devre dışı kaldı.

Amerika Birleşik Devletleri ile diğer ülkelerde GPS sorunu konusunda çok az rapor yayınlandı. General Motors ve Ford Motor yetkilileri, ne kendi ürünleri ile ilgili bir sorun yaşandığını, ne de müşterilerinden böyle bir şikayet geldiğini belirttiler. Chrysler yetkilileri ise araçlarında böyle bir sistemin kullanılmadığını belirttiler.

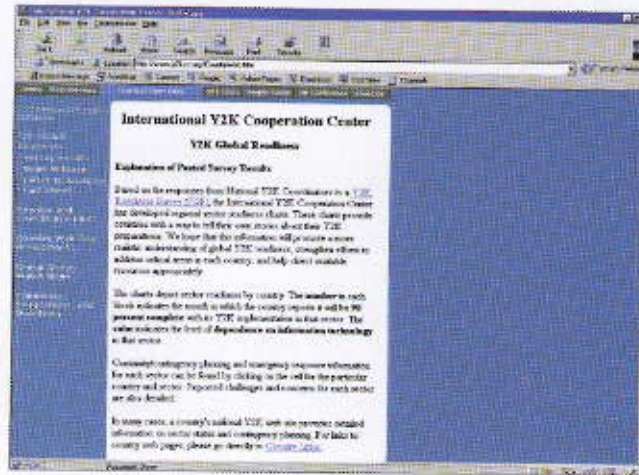
GPS sistemi üreticisi Japon kuruluşları ise, kendilerine son iki günde sorunun giderilmesini isteyen yüzlerce başvuru geldiğini belirttiler. Japonya'daki dört taşıt konumu belirleme aygıtı üreticisi kuruluşundan en büyüğü olan Pioneer'in sözcüsü Tomomi Akao "Bize 700 başvuru ulaştı, önümüzdeki günlerde bunların artacağını sanıyoruz", dedi. Pioneer, geçen yılın ilk aylarında, sorunlu GPS aygıtı sahiplerini bu aygıtların içinde bulunan birkaç santimetre boyundaki siyah bilgisayar Chip'ini yenisiyle değiştirmekten ibaret olan çözümü uygulamaya çağırıyordu. Pioneer ve diğer GPS üreticisi kuruluşlar, bu aygıtları satın alanların doldurmaları gereken kayıt formlarındaki tüm adreslere uyarı göndermişler, fakat müşterilerin çoğu, bu formları doldurmak zahmetine katlanmadıklarından bu uyarıları almamışlar.

Ülkenin Y2K çabalarını eleştirenler de, insanların, kulaklarını tüm uyarılara kapadıklarından yakınıyorlar. Geçen yıl yayınlanan bir rapor, Japonya'yı 2000'in

ötesindeki yılları tanımak üzere programlanmamış elektronik aygıtlardaki arızalardan kaynaklanan "binyıl sorununa" (millenium bug) karşı hazırlanmada çok geri olarak değerlendirdi. Japonya'daki Gartner Group analistleri, Japonya'nın Ermenistan ve Mısır'dan daha fazla "hazır" olmadığını belirtiyorlar. Aynı uzmanlar, bu yılın Mart ayında ise

bir garanti vermiyor", dedi.

Özetle, GPS araç konumu belirleme sistemindeki arızaların etkisi pek büyük olmadı. Bir kaza duyumu alınmadı. Pioneer Müşteri Hizmetleri Müdürü Tokio Shimanaka, sorundan ötürü müşteri yitirmediklerini ve sorunun etkilerini görmek isteyen bazı müşterilerinin sorunu kasten çözmediklerini belirtti.

Birleşmiş Milletler'in 195 ülke arasında düzenlediği anketin ilginç sonuçlarını bu Web sitesinde bulmanız mümkün.

Japonya'nın hazır olma durumu konusundaki tahminlerini değiştirdiler, diğer gözlemciler de Japonya'daki gelişmelerin olumlu yönde olduğunu belirtiyorlar.

Japonya Başbakanı Keizo Obuchi, hükümetin Y2K çabalarının esgüdümünü yapacak kriz yönetimi grubunu daha geçen ay kurdu. Bir çalışma grubu, ülkedeki sağlık kuruluşlarının yüzde 80'inin, belediyelerin yarısının ve KOBİ'lerin büyük bir bölümünün yılbaşından sonra yaşamsal sistemlerindeki olası bilgisayar sorunlarının sonuçlarını hâla-â dikkate almadıklarını belirledi.

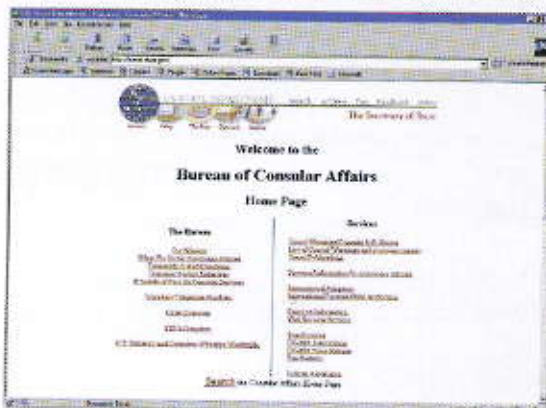
Uluslararası Japonya Üniversitesi'ndeki Küresel İletişim Merkezi'nin Genel Müdürü Shumpei Kumon: "Küçük kuruluşların büyük sorunları var. Sorun dünyanın her yerinde var, asıl sorun orada. Yalnızca büyük kuruluşlar ile hükümeti düşünürsek Japonya'nın hazırlığı iyi, hatta diğer ülkelere göre daha iyi olabilir. Fakat bu bizim 2000 sorunundan kurtulacağımız konusunda

(Bkz: Washington Post, 24 Ağustos 1999, sayfa A12)

<http://www.washingtonpost.com/WPlate/1999-08/24/1051-082499-idx.html>

2) İkinci "Öncü Deprem" 9/9/99 Sorunu

Anabilgisayar programlarında, okunan kayıttaki bir sorun varsa tarih alanına 9/9/99 yazılarak, o kaydın okunduğu diğer programlar tarafından dikkate alınmaması hedeflenirdi. "Yazgı bu ya" bu tarihi geçen ay yaşadık. Buradaki sorun bir kaos yaratacak düzeyde değildi. Bu, ancak sözünü ettiğimiz eski yöntemi kullanan programları bulunan kuruluşlarda bazı raporlama ya da kayıt işleme programlarında sorun çıkarmış ya da çıkaracak olabilir. Bu sorunun olası etkisi 9 Eylül 1999 tarihli ya da daha sonraki bir tarihe özgü kayıtların işlenmemesi şeklindedir. Sorun bu tarihlerden çok sonra da fark edilebilir ya da hiç fark edilmeyebilir. Haber kaynaklarında bu sorunun yaşandığını belirten bir kayda rastlamadık. Hiçbir kuruluşun böylesi bir sorunu basına açıklaması beklenebilir. Biz burada üç olasılık görüyoruz: Ya bu sorun dünyanın her tarafında çözüldü, ya henüz fark edilmedi ya da basına açıklanmadı. Her üç durumda da sorundan ötürü gözle görülür bir hasar

ABD'nin çeşitli ülkelerdeki 2000 yılı sorunu ile ilgili değerlendirmeleri bu Web sitesinde yer alıyor.

olmadığı sonucu çıkıyor.

Atatürk Hava Limanı'nda Acil Durum Planı (Contingency Plan) Gereği

Atatürk Hava Limanı'nın dış hatlar terminalinde yolcuların yurtdışına çıkış işlemlerinin yapıldığı güvenlik geçişindeki bilgisayarların tümüne elektrik getiren kabloda 28 Ağustos 1999 Cumartesi sabahı saat 8:00'de bir kopma oldu. Güvenlik görevlileri, bilgisayar kullanamadıklarından ötürü çıkış işlemlerini durdurdular. Bu nedenle de yurtdışına gitmesi gereken tüm uçaklar bekletildi. Yolcu kuyrukları büyüdü. Bu kablo kopmasından tam bir buçuk saat sonra sistemler çalışmaya başladılar. Eğer güvenlik güçlerinin bir acil durum planı olsaydı, ne bu yığılmalar olacaktı, ne de tüm uçuşlar aksayacaktı. Acil durum planları tüm yöneticilerce küçümseniyor.

Güvenlik güçlerinin acil durum planları şu şekilde olmalıydı: Eğer bilgisayarlarda sorun çıkarsa, yurtdışına çıkanların isimleri en son kendilerine iletilen "çıkışı sakıncalı" listesinde aranır, eğer o kişinin adı listede yer almıyorsa, adı bir listeye kaydedilerek yurt dışına çıkışına izin verilir. Bu listede sorun giderilince bilgisayara işlenir. Yurtdışından gelenlere de benzeri işlem uygulanır. Bu tür bir acil durum planı bilgisayarla işlem yapan tüm sınır kapıları için gereklidir.

2000 yılı sorunu birçok yeri etkileyecek. Sorunun giderildiği sanılan bir sistemde en küçük bir gözden kaçırma yaşamımıza yansayacak. 2000 yılı sorunu bir sürpriz değil, her kuruluştaki etkileri farklı, fakat ortak özelliği 1 Ocak 2000'e geçerken birçok aygıt ve sistemde soruna yol açması. Acil durum planı olmayan kuruluşlar hazırlıksız yakalanarak sorunun etkilerini daha fazla duyacaklar.

Devlet sektöründe acil durum planı-

nın ne olduğunu bilen uzman sayısı çok az. Hiçbir yöneticinin böyle bir yöntemi bilenlere gereksinimi zaten yok! "Acil durumları her zaman çözdüklerini, başka da yapılabilecek bir şey bulunmadığını" söylüyorlar. Bu bilgisizlik sorunun etkilerini daha da artıracak.

2000 Yılı Güncesi (Ağustos - Eylül 1999)

Geçen ay da 2000 yılı sorunu konusunda birçok gelişme oldu, biz bunlardan en önemlilerini sizin için derledik. İşte geçen ayın haber özetleri:

16 Ağustos 1999: Cap Gemini America LLC tarafından 144 özel şirket ile 17 devlet kuruluşunda yapılan araştırmada, Y2K sorunun ABD'de şirketlerin yüzde 75'inde daha şimdiden aksaklıklara yol açtığı ancak bu aksaklıkların yalnızca yüzde 2'sinin iş akışında durmalara neden olduğu belirtildi. (Computerworld)

27 Ağustos 1999: Birleşmiş Milletler'in 195 ülke arasında düzenlediği ankette 72 ülkedeki çalışmaların umut verici olduğu, diğerleri konusunda ise bilgi edinilemediği belirtildi. Ülkelerle ilgili ayrıntılı bilgiyi bulabileceğiniz Internet adresi: <http://www.iy2kcc.org/CountryWeb.htm> (Newsbytes)

31 Ağustos 1999: Papua Yeni Gine, devlet kuruluşlarının 2000 yılı sorunundan ötürü sorumluluğunu yaklaşık 570 bin dolarla sınırlayan bir yasa çıkarttı. (Newsbytes)

2 Eylül 1999: Rusya, nükleer başlıklı füzelerin 2000 yılında "yanlışlıkla" ateşlenmesini önlemek amacıyla ABD ile işbirliği yapacak. Rusya ve ABD'nin, her birinde, bu türden ateşlenmeye hazır 2 bin 500 adet silahı bulunuyor. İşbirliği konusundaki toplantının 13 Eylül'de yapılacağı belirtildi. (Reuters, CNET)

2 Eylül 1999: ABD 190 ülkenin 2000 yılı hazırlıkları konusunda derlediği bilgileri 14 Eylül'de açıklayacak. Bu açıklamaların hem diplomatik ilişkileri hem de turizm etkinliklerini olumsuz yönde etkilemesi

bekleniyor. ABD yönetiminin bu bilgilendirmeyi, yasa gereği diğer ülkelere yolculuk yapacak kişileri o ülkelerdeki enerji, iletişim ve sağlık riskleri konusunda uyarmak amacıyla yapacağı belirtiliyor. Avustralya, Yeni Zelanda, Kanada ve İngiltere'nin de 14 Eylül'de kendi vatandaşlarını aynı konuda bilgilendirmeleri bekleniyor. ABD'nin diğer ülkelerle ilgili değerlendirmelerini bulabileceğiniz Internet adresi: <http://travel.state.gov> (Reuters, Yahoo! News)

9 Eylül 1999: 53 ülkenin hava trafiği kontrol sistemlerinin 2000 yılına uyumunu garanti edemedikleri açıklandı. ABD ile bu ülkeler arasında her yıl 5 milyon kişi yolculuk yapmakta. Bu ülkelerin coğrafi dağılımları şöyle: Asya (18), Güney Amerika (12), Afrika (10), Doğu Avrupa (8), Orta Doğu (4) ve Avrupa (1) (UPI, Excite News)

10 Eylül 1999: Belçika Demiryolları (SNCB) yetkilisi, trenlerinin 31 Aralık 1999'da saat 22:00'den itibaren 8-10 saatlik bir süre için çalışmayarak üzerlerinde 2000 yılı sorunu olmadığına garanti altına alınacağını belirtti. (Reuters, Y2KToday)

Bilgi İçin

İlgili Web Siteleri

2000 yılı sorunu ile ilgili en iyi haber linkleri şunlar:

<http://www.y2knews.com/>
<http://www.y2knewswire.com/>
<http://www.year2000news.com/>
<http://www.y2ktoday.com/modules/home/default.asp>
http://www.computerworld.com/news/year_2000/index.html
<http://www.zdnet.com/enterprise/zdy2k/>
http://www.zdnet.com/anchordesk/bcenter/bcenter_287.html
http://www.news.com/Categories/Index/0,3,87,00.html?st.ne_hnav_y2kidx
http://www.y2knet.com/y2k/y2k_news/index.html
<http://2000.jbaworld.com/index.asp>
<http://www.ontopofit.com/index.pl?topic=Y2K>
<http://www.prnewswire.com/gh/cnoc/comp/124139.html>
<http://cnn.com/SPECIALS/1999/2K/>
<http://www.IT2000.com/Y2Knews.htm>
Türkçe haberlerin yanında eski yazılarımızın da bulunduğu Türkçe Web sitesi:
<http://www.yil2000.com/>

Internet üzerinde Türkçe içerikli Web sitesi arıyorsanız, bu site sizi tatmin edecektir.

Compex'e Online Davetiye ile Giriş

6-10 Ekim tarihleri arasında Tepebaşı İstanbul Sergi Sarayı'nda bu yıl yirmi dördüncüsü düzenlenecek olan Compex Bilgisayar Fuarı, yeni çağa hazırlanırken büyük bir yeniliğe de imza atıyor. Fuarcılık sektöründe ilk kez Online davetiye.

Bonu Cengiz: bcengiz@chip.com.tr

Bilişim 99'un Aralık ayma ertelenmesinin ardından, bütün gözler Compex 99'a çevrildi. 2000 yılına bu kadar yaklaştığımız şu günlerde, 2000 yılı sorununa hâlâ çözümü getirememiş şirketler için bu fuar belki de son bir şans olabilir. Yaşadığımız ekonomik kriz ve ardından gelen deprem felaketinden sonra bu fuarın sektöre hareket getireceği de umuluyor. Biz de Compex 99 ve yeni imajı ile ilgili olarak Rönesans Fuarcılık Genel Müdürü H. İsmet Göksel ile görüştük.

CHIP: *Compex Fuarı'nın hedef kitlesini hangi grup oluşturuyor ve bu fuarı düzenlerken kendiniz için seçtiğiniz misyon nedir?*

H. İsmet Göksel: Fuarın ziyaretçi profiline bakıldığında, KOBİ'ler, son kullanıcılar, gençler, okullardan gelen öğrenciler ve öğretmenler ile şirket yöneticile-

ri görülebilir.

Bizim misyonumuz son kullanıcıyı bilinçlendirmek. Bu fuarda da tüketiciyi bilgilendirmek için elbirliğiyle çalışacağız.

CHIP: *Peki son kullanıcıyı bilinçlendirmek için ne gibi çalışmalar yapacaksınız?*

İ.G: Compex'te düzenli olarak seminerler veriyoruz ve bu seminerlerin fuara gelen ziyaretçilerin seviyesine inmesi gerektiğine inanıyoruz. Ziyaretçinin merak ettiği ve bilgisinin yetersiz kaldığı konularla ilgili seminerler vereceğiz.

Seminerler son kullanıcıyı bilinçlendirmeye yönelik

CHIP: *Seminer başlıkları hangi konuları kapsayacak? Bu seminerleri kimler verecek?*

İ.G: Seminer başlıklarından bir tanesi 2000 yılında ne gibi tedbirler alınacağı. Kişiler bankalardan belge mi alacak, elektriğini mi kapattırarak, sayacı mı okutturacak, o gün hiçbir şekilde ulaşım araçlarına binmeyecek mi, trafik ışıkları karışacak da kaza mı geçirecek? Bu konuyla ilgili olarak Gartner Group'tan Ahmet Bey ve Faruk Bey seminer verecek. Ayrıca devlet düzeyinde bu konuyla ilgilenen kişiler devletin çözüm olarak neler yaptığı hakkında bilgi verecek.

Bunun dışında bir de tüketici haklarıyla ilgili bilgilendirici çalışmalar yapılması gerektiğini düşünüyoruz. Örneğin tüketici bilgisayarının arkasındaki etiketi açıyor, makine garanti kapsamı dışında kalıyor. Tüketici neyin hakkı olduğunu, ne-

yin olmadığını bilmek durumunda. Bilir-kişileri, şirket yetkililerini, tüketici köşesi yazarlarını seminer vermek üzere çağırma kararı aldık. Tüketicinin Erkan Abisi bu seminerde bulunacak. Onun dışında tüketiciye yönelik onları gerçekten bilgilendirici bir dizi seminerimiz var.

CHIP: *Seminer dışında ziyaretçilere yönelik ne gibi hizmetler vereceksiniz?*

İ.G: Yine öneri kutumuz olacak, ama bunun şikayet kutusu haline getirilmesini istemiyoruz. Ziyaretçilerden daha yapıcı eleştiriler bekliyoruz. Ayrıca bir de duyuru panomuz olacak. Şirketler oradan günlük duyurularını yapabilecek; o güne özel indirimler gibi.

Bilinçlenen tüketici ihtiyacını da bilecek

CHIP: *Son kullanıcının bilinçlenmesi şirketler açısından fayda getirecek mi?*

İ.G: Kişilerin bilinçlenmesi sadece son kullanıcı açısından değil, fuara katılan şirketler açısından da son derece iyi olacak, çünkü tüketici almak istediği şeyi doğru kanallara alacak. Yanlış ürün satın almayacak.

Sadece tüketiciyi değil, katılımcı şirketleri de bilinçlendirmemiz gerekiyor. Satıcı tüketicinin isteklerine cevap verecek ve satış yaparken ürünlere değer katıyor, çünkü kendisi için gereksiz olan ekstra özellikler için para vermek zorunda kalıyor. Hepimizin evinde TV kumandası var ve bu kumandada 18 tane düğme bulunur, ama hiçbirimiz 3 tane-den fazlasını kullanmıyoruz. Aynı şey bilgisayar için de geçerli. Bizim bu pazarın

Rönesans Fuarcılık Genel Müdürü H. İsmet Göksel Compex 99'un iyi bir iş potansiyeli oluşturacağını düşünüyor.

Çeviride zaman kazanın!

Bilgisayar destekli çeviri sistemi

Translator

çeviri

İngilizce metinleri Türkçe'ye bilgisayar ortamında (WINDOWS ve MS WORD altında) etkileşimli çevirin zaman kazanın...

220\$

İnternet'te Türkçe sörf yapın!

İngilizce'den çeviri yapan WEB gösterimeci

Translator

WEB Gösterimeci

Eğer İngilizceniz İnternet'te sörf yapmaya yeterli değilse sizin için WEB sayfalarını anında Türkçe'ye çeviren ilk ve tek program.

170\$

İki programa birden sahip olmak isteyenlere

% 20 indirim ve

ile 2 taksit

Bilsag

Tel: 0(312) 441 48 34 - 439 28 50 Fax: 439 93 47
e-mail: bilsag@bilsag.com.tr • http://www.bilsag.com.tr
Adres: Ahmet Mithat Efendi sokak 22/1 Çankaya / Ankara
Bilişim'99 fuarı 2. salon 228 nolu standdayız

Röportaj

büyütmesinden elde edeceğimiz ortak bir payda varsa, hep beraber bu pazarı büyültmeye çalışmamız lazım. Satıcı da bu doğrultuda bilgilensin, tüketiciye ihtiyacı olanı makul bir fiyata verebilsin, satıcı ve alıcı arasında uzun dönemli bir işbirliği oluşabilsin. Satıcı elinde kalanı satmaya çalışsın.

Bu fuar davetiyesi Online davetiye...

CHIP: *Compex 99'un getirdiği en büyük yenilik olan Online davetiye hakkında bilgi verebilir misiniz?*

İ.G: Bu fuarda dünyada bir ilki gerçekleştiriyoruz; Online davetiye veriyoruz. Size bir tane sıra numarası veriliyor, kağıda gelip sıra numaranızı söylüyorsunuz, örneğin soyadınızın 3. harfi soruluyor, söylediğiniz zaman işlem bitiyor. Böylelikle kapılardaki yığılmaların önüne geçeceğimizi düşünüyoruz. Ziyaretçilerin eğitim seviyesi, bilgisayarla olan ilgileri gibi birçok veriye de böylelikle sahip oluyoruz. Web sitemizdeki ziyaretçi defterimize çok güzel yazılar geliyor.

CHIP: *Peki günde ortalama kaç kişi Online davetiye için sitenize giriyor?*

İ.G: Şu anda Online davetiyenin günlük ortalaması 7 binlerde. Belli günlerde 9 bine kadar çıkmış, depremden sonra 4 bine kadar inmiş. Geçen yıl fuarımızı 100 binin üzerinde ziyaretçi ziyaret etmişti, bu yıl sanıyorum bu rakam çok daha fazla olacak.

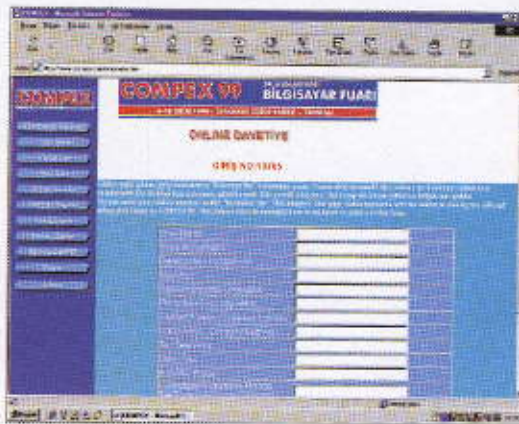
Bilişim 99'un ertelenmesinden dolayı var olan talep Compex'e kaymış oldu. İnsanların 2000 yılı sorununu son olarak konuşup tartışabileceği son organizasyon Compex Fuarı. Aralık 99'da düzenlenen bir organizasyonda da bu sorunun gündeme getirilebilir, ama ondan sonra sorunu çözmek için, herhangi bir çözüm üretmek için zamanınız olmayacak. Tüm bunların konuşulacağı, son olarak bir çözüm aranacağı ve bu çözümlere adaylar bulunabileceği, satın alınabileceği son organizasyon bu. İnsanlara "2000 yılı çözümü için mutlaka bu fuara gelmelisiniz" diyoruz.

Compex yeni teknolojilerin tanıtım mekanı

CHIP: *Compex Fuarı hakkında gelecek planlarınız neler?*

İ.G: Compex'in var olan vizyonunu her

yıl her yeni fuarda geliştirmeye çalışıyoruz. İleriki senelerde çok daha farklı adımlar atılacak. Yeni teknolojiler geliyor, katılımcı şirketlerin ellerindeki ürünler değişiyor. Compex'de enteresan bir teknolojinin tanıtımını yapma fırsatı da bulabiliriz. Tüm dünyada yeni teknolojiler Eylül sonu, Ekim başı tanıtılır. Bu yüzden de Compex'de mutlaka yeni bir teknoloji tanıtılır. Ayrıca Türkiye'de ekonominin canlandığı dönem de yılın aynı aylarına denk geliyor. Yazdan çıkılıyor ve ekonomi canlanıyor. Ekim ayında herkes işine gücüne bakmaya başlıyor ve tam o

Fuara katılmak isteyenler www.compex.com.tr adresine girip Online davetiye için sıra numarası alabilir.

dönemde bir teknoloji şöleni olan Compex başlıyor. Ayrıca fuar merkezi her tarafa çok yakın. İnsanlar öğlen aralarında ya da akşam iş çıkışında bile uğrayabilirler.

CHIP: *Yaşadığımız ekonomik kriz ve ardından gelen deprem felaketinden sonra Compex bir canlanmaya sebep olacak mı?*

İ.G: Fuarın son derece iyi bir iş potansiyeli yaratacağını düşünüyoruz. 1 milyon adet davetiye bastık. Bunların bir kısmını bilgisayar dergileriyle dağıtıyoruz. Bunun dışında fuara katılan şirketlere ve veri tabanımızdaki şirketlere davetiye yolluyoruz.

CHIP: *Katılımcı şirketlere yönelik olarak ne gibi hizmetleriniz olacak?*

İ.G: Effect Halkla İlişkiler, PR ajansı olmayan ya da kendi bünyesinde böyle bir ekip barındırmayan şirketlere ücretsiz halkla ilişkiler hizmeti verecek. Fuar boyunca kampanyalarının ve yeni ürünlerinin duyurularını yapacak. Bunlarla ilgili basın bültenleri ise Press Room'dan temin edilecek.

CHIP: *Teşekkürler.*

Yazılım Geliştirme

Bu ay Mac işletim sistemi üzerindeki yazılım geliştirme ortamlarına göz atacağız. Daha önceki aylarda yayınlanan yazılarda, bu programlardan Real Basic ve FileMaker Pro üzerinde durmuştuk.

Sükrü Bozkurt - sükrü@bilkom.com.tr
Yazılım/ArGe Yöneticisi Bilkom A.Ş.

Bundan sonraki aylarda sizlerden gelen isteklere göre diğer yazılım geliştirme ortamlarını tanıtmaya devam edeceğiz. Öncelikle Mac'te yazılım geliştiricilerin en önemli bilgi kaynağıyla işe başlayalım.

Apple Developer Connection (ADC)

ADC programları dünyanın neresinde olursa olsun Apple platformlarında yazılım geliştirenlere teknik ve iş dünyasıyla ilgili kaynaklar sunuyor. Mac üzerinde yazılım geliştirmek istiyorsanız, ADC'ye üye olmakta büyük yarar var. ADC'nun sunduğu programlardan Online Program'a kayıt olursanız her hafta geliştirme araçları, sistem yazılımları ve daha birçok konuyla ilgili en son haberi zamanında alabilirsiniz. Online Program ücretsiz. Sadece <http://connect.apple.com> adresinden kayıt yaptırmanız yeterli. Apple'ın diğer Developer programları ile ilgili bilgileri <http://developer.apple.com/products/> adresinden edinebilirsiniz.

En popüler yazılım geliştirme ortamları

Burada yazılım geliştirme ortamlarının en popüler olanlarından bahsedeceğiz. Daha fazla bilgi için

WebObjects: Apple'ın dinamik Web uy-

gulamaları geliştirme konusunda kullanılabileceğiniz en popüler ürünü. WebObjects ile Objective-C, Java ve WebScript dilleri kullanarak uygulama geliştirebilirsiniz. Oracle, Sybase, Informix veritabanı sunucularına direkt bağlanabilirsiniz ya da ODBC ile istediğiniz veritabanına bağlanabilirsiniz. Mac OS X Server veya Windows NT Server üzerinde geliştirdiğiniz uygulamaları isterseniz Sun Solaris veya HP-UX üzerinde de çalıştırabiliyorsunuz. Dünyanın en büyük Web siteleri, E-Ticaret ve Internet Bankacılığı uygulamaları WebObjects ile yapılmış durumda (<http://www.apple.com/webobjects>).

AppleScript: Macintosh işletim sistemi ile birlikte gelen ve işletim sistemini betik (Script) yazarak kontrol etmenizi sağlayan bir betik dili. AppleScript ile QuickTime ve Java için de geliştirme yapabiliyorsunuz. İş akışınıza AppleScript kullanarak otomatize edebilirsiniz. AppleScript destekleyen uygulamalara (FileMaker Pro, Outlook Express, PhotoShop, Quark Express) istediğiniz her şeyi betik yazarak yaptırabilirsiniz. Makinenizi kullanırken yaptığınız işlemleri AppleScript betiği olarak kaydedebilirsiniz (www.apple.com/applescript).

Metrowerks CodeWarrior: farklı işlemci ve işletim sistemleri için C, C++, Pascal ve Java dillerinde program yazıp derleyebileceğiniz, Debug edebileceğiniz tek bütünleşik yazılım geliştirme ortamı. CodeWarrior ile 68K veya PowerPC işlemciler üzerinde çalışan MacOS işletim sistemleri için program yazabileceğiniz gibi, x86 işlemciler üzerinde çalışan Windows 98/NT işletim sistemleri için de geliştirme yapabilirsiniz. Şu anda Mac üzerinde kullanılan bir çok profesyonel program CodeWarrior kullanılarak geli-

tilmiştir. CodeWarrior Professional 5.0 sürümü Java için RAD araçları da içeriyor (www.metrowerks.com).

RealBasic: Macintosh ToolBox'ları veya C++ gibi karmaşık programlama dillerini öğrenmeden 68K ve PowerPC uygulamaları geliştirebileceğiniz kullanımı çok kolay bir bütünleşik yazılım geliştirme ortamı. RealBasic ile kullanıcı arabirimini bir satır kod yazmadan hazırlayabiliyorsunuz. Programlama dili olarak BASIC'in nesne yönelimli sürümü diyebiliriz. Visual Basic kullananlar RealBasic'i hiç yabancılaşmadan kullanabilirler. Windows üzerinde VB kullanıyorsanız ve Mac'te yazılım geliştirmek istiyorsanız en uygun seçim. (<http://www.realsoftware.com>).

FileMaker Pro bilgilerinizi kolayca paylaşmak ve yönetmek için kullanılabileceğiniz ilişkisel bir veri tabanı programı. Macintosh ve Windows işletim sistemleri üzerinde hızlı ve basit bir şekilde çalışan veri tabanları yaratmanız mümkün. Aslında FileMaker Pro iş, eğitim ve ev çözümleri için profesyonel olarak tasarlanmış bir takım şablonlarla geliyor. FileMaker Pro kullanarak geliştirdiğiniz veritabanlarınızı Web'de yayınlamak da çok kolay (www.filemaker.com).

4D: Fransız ACI firmasının Macintosh ve Windows ortamlarında kullanılmak üzere sunduğu, veri tabanı sunucusu ve veri tabanı geliştirme ortamı olarak kullanılan bir ortam. 4D Türkiye'de Mac ortamında veri tabanı uygulamaları geliştirmek amacıyla kullanılan en popüler ürün (<http://www.aci.fr>).

Visual Cafe for Java: hızlı bir şekilde karmaşık uygulamalar geliştirebileceğiniz, seksen üzerinde JavaBean içeren, RAD araçlarıyla birlikte gelen bütünleşik bir yazılım geliştirme ortamı (www.symantec.com).

İnternet'i kullananlara,
internet'e bağlanmak
isteyenlere...

PARANIZI SOKAĞA ATMAYIN! İNTERNET'İ PAYLAŞIN...

Aylık sınırsız internet
erişiminizi i.SHARE ile
2\$'a getirin*

- KURULUŞU OYUN PROGRAMI
YÜKLEMEDEN KADAR KOLAY.
- FIREWALL (GÜVENLİK DUARI)
ÖZELLİĞİ İLE İNTERNET'E
GÜVENLİ ERİŞİM.
- İNTERNET'E ERİŞİRKEN
GÜVENSİZ, KURULUŞU ZOR
HARDWARE PAYLAŞIMI YERİNE;
GÜVENLİ, KURULUŞU KOLAY
i.SHARE'İ SEÇİN.**
- ETHERNET, FAST ETHERNET VE
GIGABIT ETHERNET AĞLARI
İLE TAM UYUMLU.
- TELEFONDA ÜCRETSİZ
KURULUŞ DESTEĞİ.

*10 kullanıcı ile i.SHARE 3.0 paketi alınması
durumunda

**PC'lere TCP/IP protokolünün yüklenmesi gerekmez.

Daha fazla bilgi için:

Com-net
İNTERNET HİZMETLERİ LTD. ŞTİ.

Adres: Doğu Grup İş Merkezi, Gürsel Mahallesi
Erzincan Sk. No. 2 Kağıthane/İSTANBUL
Tel: (0212) 222 88 83 (pbx)
Fax: (0212) 222 88 95-96
http: www.com-net.com.tr
e-mail: info@com-net.com.tr

Mac Dünyasından

PowerBook G3

*Sunduğu özellikler gözönüne alındığında güçlü bir
sistem olarak karşımıza çıkan Power Book G3, ideal
bir kullanım ortamı sunuyor.*

Yeni PowerBook G3 serisi bilgi-
sayarlar özellikle sürekli ve
uzun süreli olarak bilgisayarlarıyla
birlikte ofis dışına çıkmak zorunda olan
profesyoneller için geliştirildi. 333 veya
400 MHz PowerPC işlemci ile iki farklı
konfigürasyonda satışa sunulan Power-
Book G3, dosyalarınızı rahatlıkla görün-
tüleyebileceğiniz yüksek kaliteli 14.1
inch aktif matris ekrana sahiptir. Farklı
mekânlarda gereksinimlerin de farklı ola-
cağı tezinden hareketle PowerBook G3,
hem 10/100 BaseT Ethernet iletişim
kartına hem 56 Kbps iç modeme hem de
4Mbps Infrared kapısına sahiptir. İş yeri
dışında çalışanların en önemli sorunların-
dan birisi olan pil ömrü sorunu, yeni Po-
werBook'larda tek pil ile 5 saate yakın,
aynı anda iki pille yaklaşık 10 saat çalış-
labildiği için Powerbook G3 kullanıcıları
açısından bir sorun yaratmamaktadır.

Yeni PowerBook G3, stereo hoparlör-
leri, sayısal fotoğraf makinelerinden veri
aktarmak için kullanılan PC Card'ın tak-
ılmasına olanak sağlayan PC Card yuva-
sı, 8 MB video belleği ve ATI Rage LT
Pro grafik işlemcisi ile genellikle masafis-
teli bilgisayarlarını tercih eden multime-
dia kullanıcılarına da cazip bir alternatif
sunmaktadır. İki Universal Serial Bus
(USB) kapısı 12 Mbps hızda veri alışve-

rişi yapabilecek
kapasitede
olup bu ka-
pılara tarayıcı, yazıcı, sayısal fotoğraf ma-
kinesi bağlamak mümkündür.

400 MHz'lık konfigürasyonda yerleşik
olarak bulunan DVD sürücü bilgisayarı-
nızda DVD filmleri izlemenize olanak
sağlar. PowerBook G3'ün ekrandaki gö-
rüntüyü ek donanım gerekmeden sunu-
yupmak amacıyla bir projeksiyon aletine
aktarabilirsiniz. PowerBook G3, özellik-
le grafik ve multimedia işleriyle uğraşan-
lara özgürlüklerinden vazgeçmeden ge-
niş çalışma alanı sunar. Gerekliğinde
ikinci bir monitör PowerBook'a bağla-
narak çalışma alanı genişletilebilir.

Birçok özellik sunan güçlü bir sistem

Faks göndermek/alınmak için gerekli
olan faks yazılımının yanı sıra, İnternet
tarayıcısı (Browser) ve e-posta işlemleri
için gerekli yazılımlar da PowerBook pa-
ketinde yer alırlar. CD ve pille birlikte
PowerBook'un ağırlığı 3 kg'nin altunda-
dır. Ayrıca Türkçe MacOS işletim sistemi
sayesinde IBM veya UNIX temelli ana-
bilgisayarlara terminal olarak bağlanabil-
mekte ve sorunsuz olarak veri alışverişi
yapabilmektedir. ■

Teknik Özellikler

	PowerBook G3 333	PowerBook G3 400
Ekran	14.1 inch aktif matris TFT	14.1 inch aktif matris TFT
İşlemci	333 MHz PowerPC G3	400 MHz PowerPC G3
Cache bellek	512 K	1 MB
Bellek	64 MB	64 MB
Video	8 MB VRAM, ATI RAGE LT Pro	8 MB VRAM, ATI RAGE LT Pro
Sabitdisk	4 GB IDE	6 GB IDE
CD-ROM sürücü	20x hız	—
DVD-ROM sürücü	—	Var
Ethernet	10/100BASE-T	10/100BASE-T
56K modem (V.90 desteği)	Yerleşik	Yerleşik
S-video çıkışı	Var	Var
Fiyat (KDV hariç \$)	2,999	4,743

Okur Mektupları

SuperCHIPMan tüketici hakkını arayanların ve çözemediği soruları olanların hizmetinde. chipyaz@chip.com.tr adresine e-mail yazarak bilgisayarla ilgili tüm sorunlarınızı iletebilirsiniz.

Virüs Sorunu ve Firewall'ın çalışma mantığı

Merhaba, Ben öncelikle böyle güzel bir dergiyi bize sunduğunuz için size teşekkür ederim. Sorularım ve sorunlarım şunlar:

1- Bilgisayarıma virüs girdi, kurtarmak için format atmaya çalıştım, fakat başarılı olamadım. Windows'a girmeye çalıştığımda ise, ilk önce yükleme durdu, bir süre sonra da kilitlendi. Acaba bilgisayarımı nasıl kurtarabilirim (fidiski de denedim)? Bu virüsü diskete buluştırdıktan sonra başka bir bilgisayarda PcCilin 98'e tarattım, fakat sonuç alamadım. Virüs BIOS'una bulaştı ise nasıl kurtarırım? En son virüs programlarımı aylık CD'nizde verirsiniz benim gibi birçok kişinin de sevineceğine eminim.

2- Internet'ten virüs geçmesini engellemek için Ateşduvarı diye bir şey duymuştum. Onu ya da alternatifini anlatabilir misiniz?

CHIP 1- Virüsten kurtulmak için sisteminize format atmak her zaman işe yarayabilir. Bunun nedeni ise bazı virüslerin kendilerini Boot'a veya sistem Memory'sine yazmaları. Böyle bir durumda, Windows altında virüs taraması yapmanız bile, bazı zamanlar bu işe yarayacaktır. Çünkü antivirüs program-

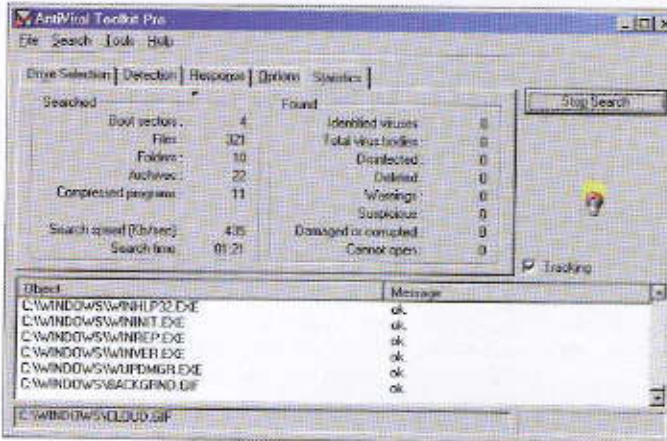
nız virüsü bulabilir ve size temizlediğini söyler, ama kökünden temizleyemediği için o virüs tekrar aktif hale gelebilir. Size tavsiyemiz öncelikle Internet'ten www.avp.com, www.datafellows.fi veya www.symantec.com adreslerinden AVP (AntiViral Toolkit Pro), F-Prot veya NortonAntiVirus programlarından birini indirip sisteminize kurmanız. Bu üç antivirüs programı piyasada bulunanların en iyilerinden birkaçı. Bu programlardan herhangi birini sisteminize yükledikten sonra yapmanız gereken tek şey DOS ortamı için bir antivirüs disketi oluşturmak. Yalnız bu disketi oluşturmadan önce sisteminizin tamamen temiz olduğundan emin olmalısınız. Sonra yapmanız gereken iş çok basit; makinenizi kapatın ve sistem açılış disketi ile makinenizi açın. Makineniz DOS ortamında açıldıktan sonra A:\FDISK/MBR komutunu birkaç kez üst üste yazın. Bu işlem sistem Memory'nizi boşaltır. Yani RAM'lerde kalan tüm bilgiler böylece silinir. Bunları yaptıktan sonra oluşturduğunuz antivirüs disketinizi takın ve virüs taramasına başlayın. Virüs taramasını yaparken dikkat etmeniz gereken tek nokta programda Disinfect Automatically seçeneğinin işaretli olması. Aksi takdirde bu programlar sadece size virüsün nerede olduğunu gösterir ve silmez.

AtGuard ile bağlantınızı kontrol edip sisteminizi dış müdahalelerden koruyabilirsiniz.

Bu işlem bittikten sonra makinenizi kapatıp açabilirsiniz. Virüsün anakartınızın BIOS'una bulaşması, o anakartın bir daha açılmaması demek. Çünkü BIOS'a bulaşan virüsler anakartın üzerinde bulunan Flash Rom'a kendilerini yazarak belli bir süre sonra onu sıfırlar. Dolayısıyla makinenizi açtığınızda anakartta bir yazılım olmadığı için sistem kendisini kontrol edemez duruma gelir ve makineniz açılmaz. Bu tür virüslerin anakartınıza bulaşmasını istemiyorsanız, aşağıda söylediklerimize dikkat edin. Öncelikle tanımadığınız hiç kimseden dosya almayın. Internet'ten indirdiğiniz dosyaları öncelikle karantınaya alıp virüs taramasından geçin. Anakartın Setup'ına girip oradan BIOS Feature Setup'tan BIOS Update seçeneğini Disable edin. Bazı anakartlarda bu işlem bir Jumper ile yapılmakta. Yukarıda saydıklarımızı yaparsanız, size herhangi bir virüsün bulaşması imkansız hale gelebilir.

2- Firewall (Ateş Duvarı) özel bir Network'e (ya da Network'ten) yetkisiz erişimleri engelleyen bir kurulumdur. Genelde büyük şirketler ve ISP'lerde kullanılır. Örneğin bir evPC'si için çok da gerekli değildir. Firewall daha çok büyük Network'ler ve önemli bir Database'i korumak için kullanılır. Network Gateway (ağ geçidi)inizi korumaktan

Anti Viral Toolkit'i Pro Windows altında çalışan ve birçok virüs ile PC'de trojan taraması da yapabilen bir Antivirüs programı.

sorumludur, Network'ünüzün ilk defans çizgisini oluşturur. Fonksiyonu ağ kontrolünü sağlamak ve bütün elektronik trafiği loglamaktır. Güvenlik yöneticisi (Administrator) tarafından belirlenen güvenlik politikası tabanında Firewall'dan geçitler ya yasaklanır ya da serbest bırakılır. Firewall bütün iletişim girişimlerindeki kimlik bilgilerini denetler ve varolan geçerli politika ile karşılaştırır. İletiyi kabul etme ya da reddetme kararı daha sonra güvenlik yöneticisi tarafından incelenmek üzere loglanır. Firewall kurulumu gerek Hardware, gerek Software ya da her ikisinin kombinasyonu şeklinde yapılabilir. Evinizdeki makine-nize bu kurulumu gerçekleştirmek istiyorsanız, size tavsiyemiz www.signal9.com veya www.anguard.com adreslerinden Consecal PC Firewall veya At-Guard programlarını indirip sisteminize kurmanız.

8 MB ve 12 MB Voodoo2 kartları arasındaki fark

Merhaba, benim anlayamadığım konuyu; bildiğim kadarıyla ekran kartlarının üzerindeki RAM miktarı hızı artırmaz, sadece çözünürlük miktarını artırır ve Voodoo 2'nin 800-600 üzerine çıkamadığı düşünülürse (Add-on barış), neden Voodoo 2 kartlar 8 ve 12 MB RAM'li iki çeşit olarak piyasada bulunuyor? Ayrıca Voodoo 2'lerin kolay Overclock edilebildiğini duymuştum. Bu olay nasıl gerçekleşiyor, hangi programlar gerekiyor ve de ek olarak bir soğutucu fan gerekiyor mu, anlatırsanız sevinirim İyi günler, iyi çalışmalar.

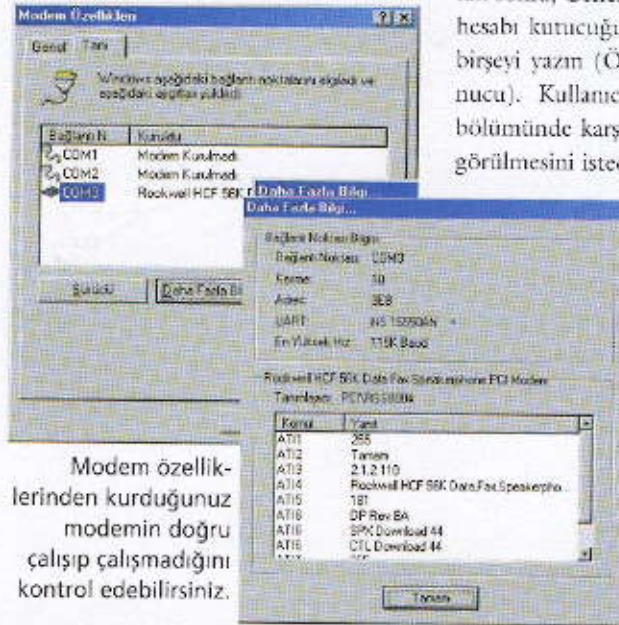
CHIP Oyunlarda kullanılan dokular (Texture) ekran kartı tarafından sahneye yapıştırılır ve filtre edilir. Bu aşamada karttaki bellek miktarı dokularla uğraşan ekran kartı işlemcisi için büyük önem taşıyabilir. Öte yandan pratikte 8MB ile 12MB versiyonlar arasında dikkate değer bir performans farkı olmadığını daha önce yaptığım Voodoo2 kartları testinde söylemiştim. V2 kartları Overclock etmek mümkün, fakat belirttiğiniz gibi ek soğutma gerekebilir. En azından kasa içindeki havanın devir daimi şart. Bunun için kasa içi fanlardan faydalanabilirsiniz. Kasa içi soğutmanın yetmediği durumlarda ise, işlemcilerin üstüne soğutucu takmak işe yarar. Bu konudaki yazılımlara

<http://www.3dfiles.com/utility/> adresinden ulaşabilirsiniz.

İyi çalışmalar...

Modem ve com Port sorunu

SuperCHIPMan; P2 300 bilgisayarım ve APACHE K56 HCF DATA FAX VOICE SPEAKERPHONE PCI modemim var. Modemi kurmak istediğimde, WIN98 (İngilizce) PCI COMMUNICATION DEVICE aygıtını buluyor (Modemin kitapçığında WIN98'in PCI SERIAL CONTROLLER 'ı bulacağı yazıyor), fakat Driver'ı yüklerken bu Driver bu aygıt ile doğru çalışmaz diyor. Yine de kurarsam modemi COM5'e kuruyor ve Com ayarı değişmiyor. Modems'den More Info dediğimde, modem Command'lere Response ediyor. Modems'den modemi kurduğumda, Com Port'u seçebiliyorum, modem yükleniyor, fakat hiçbir Com'da cevap vermiyor. Device Manager'dan

Modem özelliklerinden kurduğunuz modem doğru çalışıp çalışmadığını kontrol edebilirsiniz.

Properties'i seçtiğimde CAN NOT READ PORT NAME FROM REGISTRY mesajını alıyorum. Bu sorunu nasıl çözebilirim?

CHIP İlk önce sisteminizi güvenli kipte açıp şu ana kadar yüklemeye çalıştığınız modem sürücülerini Aygıt Özelliklerinden silin. Sonra makinenizi tekrar açtığınızda anakartınızın BIOS'una girip Chipset Feature Setup'dan Onboard Serial Port 2'yi Disable edin. Bunu yaptıktan sonra makinenizi tekrar açıp Windows altında modemi kendi sürücülerini

ile COM2'ye tanıttın. Bunu yapmanıza rağmen modem çalışmıyorsa bu kartı başka bir PCI slotuna takıp deneyin.

Outlook Express'de Mail ayarı

Merhaba SuperCHIPMan, derginizi sürekli takip ediyorum. Size birkaç sorum olacak.

1- Outlook'da ayarları yanlış yaptım. Bunları nasıl düzeltebilirim? Program sürekli anabildisayarı arıyor.

2- PIII 450 kullanıyorum, fakat Win98'de çok yavaş çalışıyor. Sizce bunun nedeni nedir? Şimdiden teşekkür ederim.

CHIP 1- Outlook ayarlarını düzeltmek için öncelikle yapmanız gereken Araçlar kısmından Internet hesapları bölümüne girmek. Oradan da Posta seçeneğinden ayarladığınız Mail'inizi işaretleyin ve Özellikler kısmına tıklayın. Bunu yaptıktan sonra, Genel seçeneğini girip Posta hesabı kutucuğuna istediğiniz herhangi bir şeyi yazın (Örn: Microsoft Mail Sunucu). Kullanıcı bilgisi kısmında, Ad bölümünde karşı tarafa Mail atacağınızda görülmelerini istediğiniz adı yazın. Elektronik posta kısmına

ise, e-mail adresinizi yazmanız gerekiyor. Bunu yaptıktan sonra sunucular kısmına girin, SMTP ve POP3 kutularına servis sağlayıcınızın Mail Server adresini yazın (Örn: mail.prizma.net.tr veya mail.superonline.com). Hesap adına kullanıcı adınızı ve parola

kısmına da şifrenizi yazın. Son olarak yapmanız gereken tek şey bağlantı bölümünde Internet Explorer veya başka çevirmeleri kullanarak Bağlan kutucuğunu işaretlemeniz.

2- Sisteminizin yavaş çalışması birçok nedenden kaynaklanıyor olabilir. Bu nedenler donanımların uyumsuzluğundan Windows'un sağlıklı kurulmamasına kadar her şey olabilir. Size tavsiyemiz, önce anakartın BIOS'una girip oradaki ayarları kontrol etmeniz. Burada dikkat etmeniz gereken en önemli nokta işlemci hızının doğru ayarlanması ve

SDRAM'lerin doğru bir şekilde tanıtılmış olması (Örneğin: Chipset Feature Setup'dan SDRAM Configuration bölümünde 10ns, 8ns veya 7ns olarak ayarlayabilirsiniz). Bunlara dikkat ettikten sonra yapmanız gereken ikinci iş sistem açılış dosyalarınızı hatalara karşı kontrol etmek. Sistem açılış dosyaları Windows'a girmeden sisteminizi kontrol eder ve eğer yanlış bir şey varsa bunu ekranda görebilirsiniz. Bundan dolayı makineniz de geç açılır. Diğer bir konu ise, Başlangıç menüsünde koyduğunuz uygulamalar. Bu uygulamalar ne kadar çok olursa, sisteminiz de o kadar geç açılır. Son olarak da size tavsiyemiz sistem özelliklerine girip Aygıt yöneticisinden çıkan bir donanımın olup olmadığını kontrol etmeniz.

Trojanlar ve korunma yöntemleri

Merhaba, derginizi 11 aydır takip ediyorum. Ekim sayısını da alırsam bir yıllık Chip koleksiyonum tamamlanmış olacak. Benim sorunum bilgisayarımın son formatı attıktan sonra başladı. İnternet'teyken ya da bilgisayarımı açtıktan hemen sonra, bilgisayarım kendiliğinden kapanıyor ve Outlook Express 5.0'ı da açamıyorum. MSIN.exe adında dosyanın bozuk olduğunu yazıyor. Sonra acaba bilgisayarımda biri mi var diye şüphe ediyorum. Trojan temizleyicilerle sabitdiski taratıyorum, ama Trojan da bulunmuyor. Acaba bu sorunun nedeni ne olabilir? Derginize birkaç sayfalık oyun bölümü eklemenizi tavsiye ediyorum. Böylece arkadaşlar bir taşla iki kuş vurmuş olacaklar. Okuyucularınıza gösterdiğiniz ilgiden dolayı teşekkür ederim...

CHIP Sanırım siz Windows'unuzu kurduktan sonra Outlook Express 5.0'ı hatalı kurdunuz veya bu programı yanlış ayarladınız. Başka bir ihtimal ise, bu program için gerekli olan dosyalarının adını değiştirdiniz veya kazara sildiniz. Şu an yapabileceğiniz tek şey programı ekle kaldır bölümünden Outlook Express 5.0'ı tamamen sisteminizden kaldırıp tekrar kurmak. Trojan konusuna gelince; sizin hangi Trojan temizleyicisi ile sabitdiskinizi tarattığınızı bilmiyoruz. Bunun için size şimdi yazdıklarımızı dikkatle okumanızı tavsiye ederiz.

İlk önce Başlat menüsüne girip Çalış-

tır bölümüne Regedit yazıp sistem kayıt düzenleyicisine girin. Buradan HKEY_CURRENT_USER seçeneğinden Software bölümünden Microsoft seçeneğine girip size bulaşan Trojan'ı görebilir ve silebilirsiniz. Yalnız bu bölümde çok dikkatli olmanız gerekiyor, çünkü burada yapacağınız en küçük değişiklik tüm sisteminizi değiştirebilir. Size tavsiyemiz ise iyi bir antivirüs programı ile sisteminizi taratmanız. Örneğin AntiViral Toolkit Pro Antivirüs programı ile Trojan taraması yapabilirsiniz. Bu program size bulduğu Trojan'ları temizleme imkânı da veriyor. Diğer bir program ise, Cleaner adında bir yazılım. Bu yazılım birçok Trojan'ı tanyabiliyor ve temizleyebiliyor. Trojan'ları temizledikten sonra size tavsiyemiz www.lock-

Guard Dog sisteminizi kontrol eder ve güvenlik altında tutar

down2000.com adresinden Lockdown adlı programı indirmek. Bu program siz İnternet'te iken Trojan saldırılarına karşı koruyabiliyor. Makinenize Trojan sokmaya çalışan kişiyi direkt belirleyip sizi uyarabiliyor. Diğer bir güvenlik programı ise <http://www.mcafee.com> adresinden indirebileceğiniz Guard Dog adlı program. Bu program İnternet üzerinde size olabilecek her türlü müdahaleye karşı korumaya çıkarır.

Voodoo2'lerde Overclock nasıl yapılır?

Voodoo 2 Chipset'li Diamond Monster 2 (12 MB) ekran kartıyla ilgili bir sorum var size. 3Dfx'in sitesinden, en son kendisinin üretmiş olduğu Voodoo2 Chipset'li ekran kartının sürücülerini kendi Diamond Monster 2 ekran kartında kullandım. Hissedilir derecede bir hız farkına sahib oldum (Özellikle Tomb Raider 3). 3Dfx firması, bunu Chipset'e Overclock yaparak başarmış olabilir mi? Eğer

öyleyse (ki öyle gözüküyor), kartım gereğinden fazla ısınacak demektir. Biraz cesaret edip çalışma sırasında Chip'lere dokunduğumda, Chip'lerin eskisinden daha fazla ısındığına sahib oldum. Söz konusu kartın 5 yıl garantili olduğunu göz önünde bulundurursak, bu durumda kartımın garantisi iptal olmuş olur mu ve kartımın ömrü kısalır mı? Bu sorunu kasanın içine fan ilave ederek halledebilir miyim? Teşekkürler

CHIP Overclock işleminin yan etkilerinin ömrünü kısalttığı doğru. Fakat hangimiz aynı PC bileşenini 2 yıldan fazla kullanıyoruz ki? Yeni sürücülerle Overclock yaparak performansı artırmak mümkünse de, 3dfx'in böyle bir yola başvurduğunu sanmıyorum. Öte yandan doğru olduğunu farz etsek bile, siz firmaya ait sürücülerle güncelleme yaptığınız için yaşayacağınız donanımsal sorunlar garanti kapsamındadır. Yani bu sürücülerle başınız derde girerse, kart garantisi dahilinde işlem görülür. Ama tutup karta fan takarsanız, o zaman garanti dışı kalırsınız.

Anakartlarda ULTRA DMA 66 uyumluluğu

Merhabalar, sorum Ultra DMA66 uyumluluğu ile ilgili olacak. Anakartım Tomato LX ve Ultra DMA33 uyumlu. Şu anki sabitdiskim 1 GB Seagate ve sizin de tahmin edebileceğiniz üzere sabitdiskimi gelecek babara değiştirmeye niyetim vardı, fakat Ultra DMA66 uyumluluğu planlarımı bozdu. Benim tahminiye göre gelecek babara Ultra DMA33 uyumlu sabitdiskler piyasadan kalkacak. Peki o zaman ben ne yapacağım? Sanırım bilgisayarımda ULTRA DMA66 uyumlu bir sabitdiskin çalışması için anakartımı değiştirmem veya Abit'in özel bir kontrol kartını taktırmam gerekiyor. Benim sorunum ise şurada: Daba bilgisayarımı Upgrade edeli 4 ay oldu. Yani anlayacağınız üzere anakartımı değiştirmek istemiyorum ve duyduğum kadarıyla Abit'in kontrol kartı LX Chipset'lerde çalışmayıp sadece BX Chipset'lerde çalışıyormuş. Bu konuda sizin görüşleriniz neler? Size soracağım soru ise şu: Sabitdiskimi gelecek babara kalmadan değiştirmeli miyim yoksa babara kadar beklemeli miyim? Benim korkum 2000 yılında yani gelecek sene ULTRA

DMA33 uyumlu sabitdisk bulamamak. Sızce ne yapmalıyım? Vereceğiniz cevaplar benim için oldukça fazla önem arz ediyor. Şimdiden teşekkürler.

CHIP Mevcut anakartınızla ULTRA DMA 66 diskleri sorunsuz bir şekilde ULTRA DMA33 modundan çalıştırabilirsiniz. Bu konuda hiçbir sıkıntınız olmasın. Abit'in kontrol kartı ise LX Board'larda çalışıyor, fakat BX Board'larda olduğu kadar verimli olmuyor ve zaman zaman sorun çıkarabiliyor. Bence sizin sisteminizde sabitdiskinizin DMA33 ya da DMA66 olmasından ziyade, anakartınızın eskiliği sorun çıkarabilir. 2000 yılına LX bir anakartla gireceksiniz, ama bu anakartla çok da fazla idare edemezsiniz. Bu aşamada DMA33 sabitdiskiniz ve LX anakartınızla bir sonraki Upgrade işlemine kadar idare edebilirsiniz. 2000 yılında DMA33 sabitdisk bulamama diye bir sorun olamaz, çünkü DMA 66 geriye doğru uyumluluğu olan bir protokol.

İyi çalışmalar...

Anakartlarda Power Management uyarı

Merhaba Chip, ilk önce hazırladığınız bu dergi için size teşekkür eder ve başarılarınızın devamını dilerim. Size birkaç sorum olacak. Umarım yanıtlarsınız.

Bilgisayarımın özellikleri şunlar : PII 233 MHz , 32 MB RAM , 4 MB S3 Virge GX2 ekran kartı , 2,8 GB sabitdisk, Windows 98 işletim sistemi.

1.. Bilgisayarımda sisteme girip oradan da aygıt yöneticisi bölümüne geçtiğimde, gelişmiş güç yönetim desteği bölümünde bir hata olduğunu görüyorum. Özellikler'e girdiğimde ise şu mesajı alıyorum: "Bu aygıt mevcut değil, düzgün çalışmıyor veya sürücülerinin hepsi yüklü değil [Code 10.] ve bu aygıtın sürücülerini yüklemeyi deneyin". Ben de sistemin BIOS'una gidip (Not: BIOS'un markası AMIBIOS.) oradan Power Management seçeneğine girip onu Enabled yapıyorum. Ama bilgisayarıma "Oturumu kapat" dediğimde ise, Restart ediyor. Ama önceden normal olarak kapanıyordu. Bunu düzeltmek veya bilgisayarı bu BIOS ile otomatik olarak kapatmak için ne yapmalıyım?

b.. Bilgisayarımda bazı dosyaları çalıştırmak istediğimde "Program.exe bulun-

muyor" yazıyor. Nereden bulurum veya ne yapmalıyım?

c. Bir keresinde Windows 98'i yeniden yüklemeye kalktım. Deltree c:\windows.001 yazıp Enter tuşuna bastığımda Windows 98'i sildi ve yeniden sistem disketiyle başlattım. CD-ROM sürücüden kur.exe dosyasını çalıştırdığımda şöyle diyor: "Kur başlatılamıyor. Kurun başlanması için gereken kullanılabilir üst bellek yetersiz". Bu neden ve nasıl düzeltebilirim?

Şimdiden yanıt vereceğiniz için çok teşekkür ederim...

CHIP 1- Makineniz açılırken anakartınızın Setup BIOS'una girip oradaki Power Management Setup bölümünü User Define'a getirin. Sonra da Video Off Method seçeneğini DPMS Reduce On olarak değiştirin. Bu işlemi yaptığınızda Başlat menüsünden bilgisayarı kapat dediğinizde makineniz de otomatik olarak kapanacaktır. Yapabileceğiniz diğer bir ayar ise, yine anakartın BIOS Setup'ına girip PWR Button seçeneğini Suspend Mod'una getirmek. Böylece makinenizin Power düğmesine bastığınız an sisteminiz beklemeden kapanacak. Yukarıda söylediklerimizi yaptığınız halde bu sorun devam ediyorsa, o zaman size tavsiyemiz anakartın Led bağlantılarını kontrol etmeniz.

2- Sanırım sizin istediğiniz dosyaları açan programın yerini değiştirdiniz veya o programı sildiniz. Bu tür dosyaları çalıştırmak için şunu deneyebilirsiniz. Windows altında bir pencere açın ve yukarıdaki menüde görebileceğiniz Görünüm seçeneğinden Klasör seçeneğini girin. Buradan da dosya türlerini seçip açmasını istediğiniz dosya türünü bulup Düzenle seçeneği ile birlikte çalışması gereken program yolunu gösterin. Bunları yaptıktan sonra dosyanız hâlâ açılmıyor ise, o zaman bu dosyayı açan programın ne olduğunu bulup tekrar sisteminize yüklemelisiniz.

3- Windows'u tekrar yüklemek için şu işlemleri yapın: İlk önce sisteminizi DOS ortamında açın. Sonra C:\a ye geçip C:\rename Windows A komutunu yazın. Bunu yaptıktan sonra C:\rename progra"1 B komutunu yazın. En son olarak da C:\del *.* yazın. Burada yaptığımız iş Windows'un ve Program Files'in adını değiştirmek ve sistem dos-

yalarını silmek. Bu işlemlerden sonra sabitdiskinizdeki Win98 klasöründen yeniden Windows'u yükleyebilirsiniz. Windows'u yükledikten sonra A ve B klasörlerinden gerekli doküman ve programları C'ye kopyalayıp sürebilirsiniz. Eğer kurulum esnasında herhangi bir sorun ile karşılaşıyorsanız, o zaman C:\Win98\kur/? komutunu yazıp o anki hata durumuna göre kurulumunu yapabilirsiniz. Örneğin C:\Win98\kur/!s parametreleri girip kurulurken Scandisk'i atlatılabilirsiniz.

WEB Server için gerekli olanlar

Merhaba, ben Web Server'ları konusunda kafamı meşgul eden bir iki soru hakkında yardım talep edecektim. Şöyle ki, benim bir Pentium III 450, 256 RAM 8.4 Gb Hdd bilgisayarım var. Önümüzdeki günlerde devreye girecek olan kablo modem ile sahip olabileceğim ucuz ve kesintisiz bağlantıyla bir Web adresi sahibi olmak ve kendi Host'luğumu da kendim yapmak istiyorum. Bu noktada sormak istediğim soru şu; bu bilgisayarla benim bir Web Server kurmam mümkün mü? Yoksa Server'ların normal PC'lerden farklı birtakım donanımları mı olmak zorunda? "Hayır yapabilirsin" diyorsanız, bilgisayarım Web Server'ı olarak çalışırken başka uygulamaları da çalıştırabilir miyim (Oyunlar, TV izleme gibi)?

CHIP Tabii ki sisteminizi Server olarak çalıştırabilirsiniz. Bilgisayarınızda Windows ya da NT yüklü ise, IIS Internet Information Server ile kendi Web sayfanızı yayınlatabilirsiniz. Eğer işletim sisteminiz Linux ise o zaman Apache Web Server ile Web sayfanızı yayınlatabilirsiniz. Anladığımız kadarıyla sizin PC'nizin üzerinde Windows 95/98 ya da Windows NT işletim sisteminden biri var ve bu bağlamda makinenizi resetlemek kaydı ile oyun oynayabilir ve TV izleyebilirsiniz. Ancak yavaşlama tabii ki olacaktır, ama gözle görülür bir yavaşlama olacağını zannetmiyoruz, yani yapabilirsiniz, ama unutmayın ki makinenizi her resetlediğinizde Server'ı yeniden başlatmanız gerekir. Bu süreler içinde 5-10 dakika da olsa Web sayfanız yayından kalkacaktır. Size projenizde başarılar diliyorum.

Satılık Pentium 166 MMX, Tomato 6A Board, 4 MB ekran kartı, 16 MB RAM, Pixelview BT848 TV+radio+Cop.+UK., 14" renkli monitör, Q klavye, A4 Mouse, 32X CD-ROM, 16 Bit 3D ses kartı, sabitdisk yok. Fiyatı: 560\$.
Tel: (224) 250 99 16

Pentium 200 MMX, 32 MB SD RAM, 3 GB Hdd, 2 MB S3 Virge ekran kartı, Diamond Monster 3 Dfx, 16 Bit ses kartı (radyolu, televizyon kartı (Datron), 220 Watt hoparlör, 33.600 Fax Modem, 15" monitör, klavye, Mouse, kasa, 24X hızlı CD-ROM. Fiyatı: 900\$.
Tel: (224) 243 43 27
hasansas@hotmail.com
Murat Uncuoğlu

PII, III 440 BXE 98, Intel PII 350 Box, 4.3 GB Western Dij., 14" Philips 104 B monitör, 8 MB Diamond TV Out, 16 Bit ses kartı, 32 MB SDIMM RAM 100 MHz, 40X CD-ROM Philips, 3.5" 1.44 Floppy, Fly video TV BT-878, Q TR Perfect klavye, Zoltrix Surf Mouse, Atx kasa, 200 Watt Speaker, Windows 98, Office 97. Fiyatı: 1000\$ (Pazarlık yapılır).
Tel: (322) 432 87 84
Ömer Karakuş

Intel LX Mainboard, Celeron 333 MMX Cpu, 32 MB 100 MHz 168 Din SD RAM, 6.4 Quantum HDD, 16 MB Creative 3 Dfx ekran kartı, 48X CD-ROM, 15" Dijital Goldstar monitör, 128 Bit Creative 3D ses kartı, 1.44 Floppy, Atx Midi Tower kasa, Q klavye, Mouse, 240 W. 3D Speaker, Windows 98 Türkçe, 1 yıl garantili (hiç kullanılmamış) 850\$.
Tel: (216) 329 84 59
Serkan Zengin

Satılık çok az kullanılmış video konferans kiti, Philips kamera, Capture kartı ve programları. Fiyatı: 75\$.
Tel: (212) 591 40 49
ugurtekin@superonline.com
Uğur Tekin

Celeron 266, ATX kasa, 56K faks modem, 2.1 GB Hdd, 15"

Dijital ekran, 180 Watt Stereo Speaker, 32X CD-ROM, 32 MB RAM, 4 adet oyun CD'si, az kullanılmış Vestel Astero. Fiyatı: 900\$.
bukeskin@turk.net
Bülent Keskin

Intel TX anakart+Cyril 233 işlemci+Midi Tower kasa satılıktır. Fiyatı: 60\$.
hakan1982@hotmail.com
Hakan Tamer

Çok az kullanılmış 2. el 4 MB S3 Agp 3D ekran kartı, Sound Blaster 16 Bit'lik ses kartı. Fiyatı: 40\$.
Tel: (242) 325 87 34
1986@dostmail.com
Yasemin Korkmaz

PII-350 CPU, BX Mainboard, 4 MB S3 ekran kartı, 4.3 GB Hdd, 17" monitör, 96 MB RAM, 32X Toshiba CD-ROM, 6r 2w 2r&w Philips CD Writer, Creative ses kartı, Miro 6+848 Chip'i TV kartı, ATX kasa, klavye HP, Mouse, güçlendirilmiş hoparlör, 56 Kps VS Robotics modem, APC UPS, radyo kartı.
Tel: (212) 282 94 29
tahsindogan@turk.net
ICQ: 13834836
Tahsin Doğan
2000 \$

Satılık Celeron 366, Abit B86 Board, 3.2 Western Digital Hdd, 64 MB SD RAM, 32 MB Creative TNT2 Ultra, 14" Vestel Digital monitör, ATX kasa, 32X CD-ROM, Creative Vibra 16 ses kartı, 56K Int. modem, Datron 878 Chipset'li TV kartı, HP 670 Printer, klavye, Mouse, 10 CD oyun. Fiyatı: 1200\$.
Tel: (212) 556 27 23
(15:30'dan sonra)
gscorp@mail.com

Acil ihtiyaçtan satılıktır! PII 400 işlemci, 15" Sony monitör, 6.4 GB Quantum Hdd, 64 MB SD RAM, ATX kasa, Abit B86 BX 100 MHz Board, Utopia 8 MB Agp ekran kartı, 40 hızlı Acer CD-ROM, 56K Rockwell modem, Creative PCI 128 ses kartı, 120 Watt hoparlör,

mikrofon, klavye, Mouse, Floppy ayrıca Windows 98, Office 97, Frontpage gibi programlar kuruludur. Fiyatı: 1200\$.
sezgind@usa.net
Sezgin Dervişoğlu

Temiz bir 4 MB Agp 6326 ekran kartı ve yanında Sound Blaster 16 Bit'lik ses kartı. Fiyatı: 38\$+KDV.
yasemin.k@superonline.com
Yasemin Korkmaz

Pentium II 233 CPU, Abit LX6 anakart, 2.5 GB Hdd, Elsa Victory Erazor LT 8 MB, 64 MB RAM, Hansol 501P 15" monitör, Creative 24X CD sürücü, Sound Blaster 16 ses kartı, Hauppague Win TV PCI, Intel Mouse, klavye, hoparlör, CD'li Win98. Hepsini 600 \$.
ilhanbas@superonline.com
İlhan Baş

Panasonic Tractor renksiz Printer satıyorum (detaylı bilgi için tel. ya da e-mail ile bana ulaşın). Fiyatı: 130 \$ (pazarlık payı var). Sıfır kullanılmamış 170 \$, kargo parası alınmaktadır.
Tel: (232) 232 03 57-(532) 342 90 78
kaksit@superonline.com
Kaan Akşit

166 MMX Intel işlemci, TX5 Soyo Board, 2 MB S3 775 ekran kartı, 64 MB RAM, PCA 761 W Philips ses kartı, Goldstar 24X CD, 2.1 Seagate sabitdisk, 14" monitör, 120 Watt Speaker, Floppy, Aver Media Phone 98 radyolu u.k.TV kartı, 600 \$.
arslan@email.com
Yılmaz Arslan

Packard Bell 3-D, Pentium 200 MMX CPU, 48 MB RAM bellek, 2.1 GB Hdd, özel Pizza kasa, 32X CD-ROM, 14" monitör, Creative 16 MB, Riva TNT 3D ekran kartı, Creative Live Value ses kartı (128 Bit), Creative 4+1 Speaker, PC Works, mikrofon, Mouse, çok fonksiyonlu uzaktan kumandalı Mouse, 56K V90 Int. Faks Modem, lisanslı Windows 95,

çok çeşitli eğlendirici ve eğitici yazılımlar, oyunlar, Teleset bilgisayar masası ile birlikte fiyatı 850\$.
Tel: (212) 232 18 17-(216) 398 10 63/155 (iş)
Cep: (532) 741 33 00
yildizmus@superonline.com
Mustafa Yıldız

Çizimciler ve oyun oynayanlar için az kullanılmış 17" Proview Speaker'lı monitör, Intel Pentium II 350 MHz işlemci, 128 MB SD RAM, Tekram 440 BX anakart, 8 MB Intel 740 ekran kartı, 8.4 GB IBM Hdd, istediğinizde sayıda sanal 200 X CD-ROM, 32X Goldstar CD-ROM, 56K V.90 Rockwell Chipset Fax Modem, radyolu ses kartı Ess 1869 Chipset, AutoCAD 2000, Norton Antivirüs, Office 97 profesyonel, Front Page 98, 320 tane mp3 formatında yerli yabancı şarkı, daha birçok program ve oyun, ATX kasa, disket sürücü. Fiyatı: 1000\$.
Tel: (212) 273 26 88
Münip Yılmaz

Pentium 150, 16 MB RAM, 2.1 GB Hdd, Philips 24X CD-ROM, S3 Trio ekran kartı, 16-Bit ses kartı, 1.44 Floppy, Win 98, Full yazılım, komple kasa sadece 300\$ (monitör vs. hariç).
Tel: (532) 375 77 01
Bberksan@umde.com.tr
Bülent Berksan

Pentium 166 MMX, 32 RAM, 2 MB ekran kartı, 14" monitör, 1 GB sabitdisk, VX anakart, 5D RAM slotlu, Mouse, klavye, 120 Watt hoparlör, 16 Bit ses kartı, 650\$. Tel: (212) 271 01 20
Oğuz Akse

IBM 233, VPX Board, 32 MB Cent. RAM, 4 MB S3 Virge DX, 2.5 W.D Hdd, 32X Acer CD-ROM sürücü, 16 Bit ses kartı, 56K PCI Datron modem, 14" Liteon monitör, 1.44 MB disket sürücü, klavye, Mouse, Pad 750\$.
Tel: (212) 536 38 50
erenbayir@usa.net
Eren Bayir

Her ay yeniden!

CHIPucu Katalogu

İşinizi görecektir bir makro mu arıyorsunuz?
İşletim sisteminizin derinliklerinde kayboldunuz
ve pratik çözümlere mi ihtiyacınız var?
O halde doğru yerdesiniz.

CHIPucu Kataloğunda Bu Ay

Windows 95

- 1 Yazdırmak: Dosya bağlantılı yazdırma işlemi280
2 Dosya Yöneticisi: Dosyaları yeniden adlandırmak280

Windows 98

- 3 Geri Dönüşüm Kutusu: FAT 32 problemleri281
4 Masaüstü: Web biçimindeki alt çizgi281

Windows NT 4.0

- 5 DOS Komut Satırı: Nesne menüsünden DOS penceresi açmak282
6 Dial Up Networking: Bağlantıyı hızlı kurmak ve kesmek282

Uygulamalar

- 7 Microsoft Office 97: Kurulum yerini değiştirmek283
8 Excel: Aratoplamaları genel toplamdan çıkarmak283
9 Biçimlendirme hakkında bilgi edinmek283
10 Excel 97: Altbilgi olarak dosya konumunu ve adını girmek284
11 Word 7.0: Büyük çalışma alanı284
12 Word 97: Açılan dokümanların listesini makro ile silmek285
13 Word 97: Satır yüksekliğini değiştirmek285
14 Word 97: CD-ROM için kapak tasarlamak286
15 Word 7.0: İmzayı otomatik metin olarak eklemek286
16 Word 97: Makro ile vektörel ok eklemek287
17 Word 97: Makro ile kelime sayımı287
18 Word 97: Araç çubuklarını bir düğme ile açıp kapatmak288
19 Word 97: Word komutlarını yazdıran makro289
20 Word 97: Açık olan tüm dokümanların yazdırılması289
21 Word 97: Aramaya devam289
22 Netscape Communicator 4.05: Offline gezintiler ile tasarruf290
23 Paint Shop Pro 5: Geliştirilmiş kaydetme seçenekleri290
24 Word 97: Yeni şablonları denemek için hazır metinler290

10/99

2099

1 Yazdırmak: Dosya Bağlantılı Yazdırma İşlemi

Birçok Windows 95 uygulamasında bir dokümanın yazdırılması esnasında bir dosya ile ilişkilendirme seçeneği bulunur, ".prn" uzantısına sahip olan bu dosyanın daha sonra yazdırılmak üzere yazıcıya gönderilmesi oldukça karmaşık bir işlemdir. Kayıt Düzenleyicisi içerisine küçük bir ekleme yaparak bu dosyanın yazıcıya gönderilmesi işlemini oldukça kolaylaştırabilirsiniz.

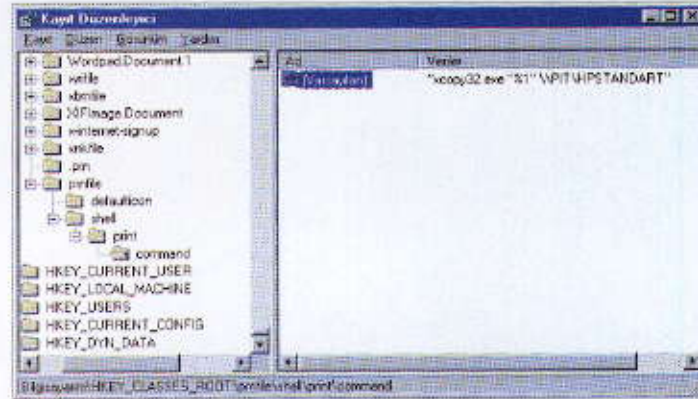
Kayıt Düzenleyicisi penceresini açmak için "Başlat/Çalıştır/Regedit/Tamam" komutunu çalıştırın. HKEY_CLASSES_ROOT anahtarı içerisine Düzen/Yeni/Tuş komutunu kullanarak ".prn" adında yeni bir alt anahtar oluşturun. Pencerenin sağ tarafında bulunan "Varsayılan" adı üzerine iki kere tıklayın ve açılan Dize Düzenle penceresi üzerine Değer Verisi olarak "prnfile" yazın.

Parenin sol düğmesi ile tıklayarak HKEY_CLASSES_

ROOT anahtarını tekrar seçin ve "prnfile" adında bir alt anahtar daha ekleyin. Bu yeni alt anahtara ait "Varsayılan" adına da Değer Verisi olarak

(Kayıt Düzenleyicisi içerisine eklenen bu yeni anahtarların yapısını resimde görebilirsiniz).

Eklenen son anahtar olan

Çift Tıklama ile Yazdırma: Bu komut sayesinde ".prn" dosyaları "PIT" isimli bilgisayar üzerinden "HP-STANDART" yazıcısına gönderilirler.

"Print File" yazın. Oluşturduğunuz "prnfile" alt anahtarı içerisine "defaulticon" ve "shell" adlarında iki yeni anahtar daha oluşturun. "defaulticon" anahtarına ait "Varsayılan" değer verisi olarak "shell32.dll,54" yazın.

"Shell" anahtarı içerisine "Print" adında ve onun içerisine de "command" adında yeni alt anahtarlar oluşturun

"command" anahtarı "Varsayılan" adına iki kere tıklayın ve açılan pencerede Değer Verisi olarak "xcopy32.exe "%1" LPT1:" komut satırını girin. Eğer kullandığınız yazıcı bir numaralı paralel bağlantı noktasına takılı değilse, komut satırındaki LPT değerini kullandığınız Port'a bağlı olarak değiştirin. Eğer yazdırma işlemlerinizi için bir ağ

komut satırını ekran görüntüsü üzerinde görebilirsiniz. PRN uzantısına sahip tüm dosyalar bundan sonra yeni bir simge ile gösterilecektir. Söz konusu olan bu dosyalardan herhangi birine iki kere tıklayacak olursanız, Windows 95 Kayıt Düzenleyicisi içerisine girdiğiniz yazıcı üzerinden çıktısı otomatik olarak alınabilecektir.

2 Dosya Yöneticisi: Dosyaları Yeniden Adlandırma

Birden fazla dosyanın uzantısını bir seferde değiştirmek isterseniz Windows 95 gezgini hiçbir işinize yaramayacaktır. Değiştirmek istediğiniz dosyaların hepsini seçtikten sonra Dosya menüsü içerisindeki "Yeniden adlandır" komutunu çalıştıracak olursanız sadece bir dosya seçili olarak kalacaktır. Sadece seçili kalan bu bir tane dosyayı yeniden adlandırabilirsiniz.

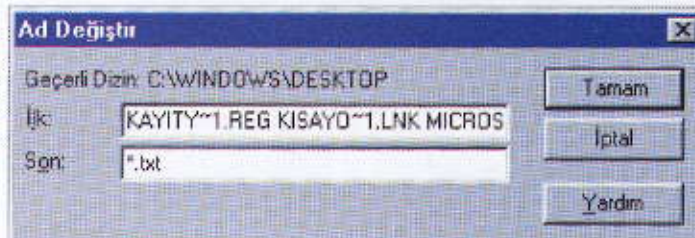
Windows 95 içerisinde gizlenmiş olarak bulunan Windows 3.1 Dosya Yöneticisi'ni kullanarak bu tür işlemleri zorlanmadan yerine getirebilirsiniz. Dosya Yöneticisi'ni "Başlat/Çalıştır/Winfile/Tamam" komutunu kullanarak çalıştırabilirsiniz. Eğer Dosya Yöneticisi'ni çok sık kullanıyorsanız Windows 95 masaüstüne kısayol oluşturmamızda fayda var. Dosya Yöneticisi normalde C:\Win-

dows klasörü içerisinde Winfile adıyla bulunur.

Dosya Yöneticisi penceresinde uzantısını değiştirmek istediğiniz tüm dosyaları seçin ve Dosya/Ad Değiştir komutunu çalıştırın. Ekrana gelen Ad Değiştir penceresi üzerinde bulunan Son kutusuna kullanmak istediğiniz yeni dosya uzantısını girin. Bu yeni dosya uzantısını girerken seçili dosyaların isimlerinin değiştirilmemesi için

ilk olarak "*" ve noktadan sonra da değiştirmek istediğiniz yeni uzantı ismini (mesela ".txt") girin. Tamam düğmesine tıklayarak seçili olan tüm dosyaların uzantılarını bir seferde değiştirebilirsiniz.

İşlemleri oldukça kolaylaştıran bu yöntemin de bir dezavantajı mevcut. Dosya Yöneticisi Windows Gezgini'nden farklı olarak uzun dosya isimlerini desteklemez. Eğer uzun isimli dosyaları bu şekilde yeniden adlandıracak olursanız, Windows Gezgini ile görüntülenebilen bu isimler kaybolacak ve bunlar yerine dosya ismi ve uzantısı için 8+3'lük DOS biçimi kullanılacaktır.

Bir Seferde: Dosya Yöneticisi'ni kullanarak birçok dosyayı bir seferde yeniden adlandırabilirsiniz.

3 Geri Dönüşüm Kutusu: FAT 32 Problemleri

Geri Dönüşüm Kutusu'nun sahip olabileceği maksimum büyüklüğü değiştirmek için ilk olarak masaüstünde bulunan simgesine farenin sağ düğmesini kullanarak tıklayın ve açılan nesne menüsü üzerindeki Özellikler komutunu çalıştırın. Eğer sabitdiskinizi birden fazla bölüme ayırdıysanız ya da birden fazla sabitdisk kullanıyorsanız, açılan Özellikler penceresi üzerinde bulunan Genel kartını kullanarak tüm sabitdiskler için aynı ayarların geçerli olmasını sağlayabilirsiniz.

Bu durumda Windows 98 Geri Dönüşüm Kutusunun en büyük boyutu olarak aşağı yukarı yüzde 10'luk bir değer vermelisiniz. Bunun sonucunda 1 Gigabyte (GB) büyüklüğündeki bir bölümde Geri Dönüşüm Kutusu için 0,1 GB, yani hemen hemen 102,4 Megabyte'lık (MB) bir

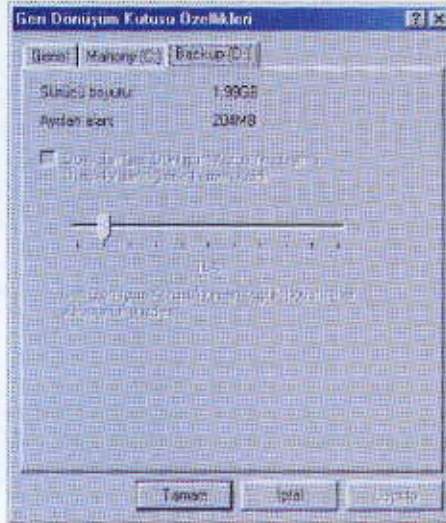
alan ayrılacaktır. Bu silinen nesnelerin toplam boyutları 102,4 MB büyüklüğüne erişince saklanacakları anlamına gelir. Bu yüzdelik dilime göre 2 GB büyüklüğündeki bir sa-

malı. Bu büyüklükte Geri Dönüşüm Kutusu için ayrılan alan aslında 204,8 MB'tır.

Windows 98 Geri Dönüşüm Kutusu'nda FAT 32 ile beraber 2 GB'dan büyük sa-

te'dan büyük sabitdisk bölümlerinde Geri Dönüşüm Kutusu ile ilgili işlemler sabitdisk bölümü sanki 1,99 GB büyüklüğündeymiş gibi yürütülmüştür.

Geri Dönüşüm Kutusu için atanan yüzde 10'luk değer sorun çıkarırken, bu değerde yapılacak yüzde 1 veya 2'lik değişiklikler istenmeyen sürprizlerin meydana gelmesine engel olacaktı. Bu değerlerle Geri Dönüşüm Kutusu'nun en büyük boyutu mesela 80 MB değil de 20 MB olacaktır. Bu durumda Geri Dönüşüm Kutusu'nun içeriği sürekli olarak yenilenecek ve içerisinde bulunan eski dosyalar silineceklerdir. Bunun sonucunda buradan otomatik olarak silinen eski dosyalarınızı Geri Dönüşüm Kutusu içerisinde rahatlıkla kurtaramayacak ve bu iş için özel olarak geliştirilen araçlardan kullanmak zorunda kalacaksınız.

Çok Farklı: Resimde görülen sabitdisk bölümü aslında 7,5 Gigabyte büyüklüğünde.

bitdisk bölümü üzerinde Geri Dönüşüm Kutusu için 204,8 MB ve 8 GB büyüklüğündeki bir bölüm için de 819,2 MB'lık bir alan ayrıl-

bitdisk bölümlerinin oluşturulabilmesi ile beraber bir gerçek ortaya çıktı. 2 GB'dan büyük bölümlerin oluşturulabilmesine rağmen, 2 Gigaby-

4 Masaüstü: Web Biçemindeki Alt Çizgi

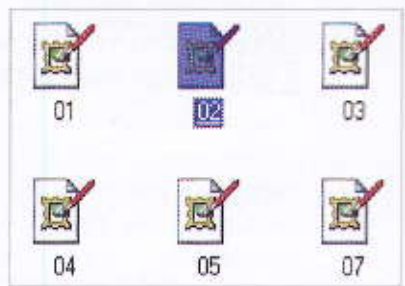
Eğer Windows 98 masaüstünde ve gezgin penceresinde görünüm şekli olarak Web biçimini kullanacak olursanız, simge isimleri normalde altı çizili olarak ekrana gelecektir. Bunun haricinde programlar tek tıklama ile ça-

lışacak ve dosyalar da açılacaktır. Windows 95'de olduğu gibi isimlerin altının çizilmemesi, ama buna rağmen programların ve dosyaların tek tıklama sonucunda çalıştırılması istenebilir.

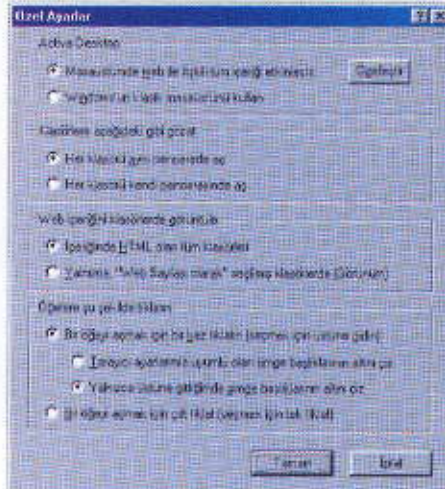
Bir klasör veya gezgin pen-

ceresindeyken Görünüm/Klasör Seçenekleri komutunu çalıştırın. Ekrana gelen Klasör Seçenekleri penceresinde Genel kartındaki Windows Masaüstü Güncelleştirme başlığı altındaki "Özel, seçtiğiniz ayarlara dayanan" seçeneğini işaretleyin. Daha sonra Ayarlar... düğmesine tıklayın. Ekrana gelen Özel Ayarlar penceresinde "Öğelere şu şekilde tıklayın" başlığı altında bulunan "Yalnızca üstüne gittiğimde simge başlıklarının altını çiz" seçeneğini işaretleyin ve yaptığınız değişiklikleri Tamam düğmesine tıklayarak onaylayın. Klasör Seçenekleri penceresini de Tamam düğmesine tıklayarak kapatın.

Bundan böyle görünüm şekli olarak Web biçimini

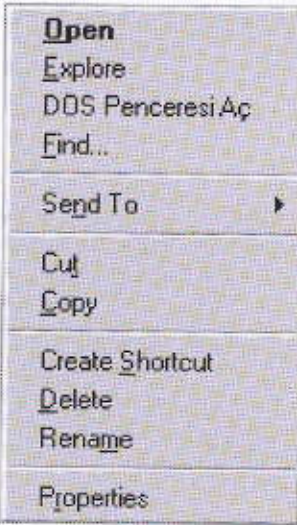
kullandığınızda simge isimlerinin altı çizili olarak görünmeyecektir. Eğer fare imlecini simge üzerinde bir süre sabit tutacak olursanız, simge tıklamaya gerek kalmadan seçilecektir. Bu durumda alt çizgi sadece fare imlecini simge üzerine taşıdığınız zaman geçici olarak ekrana gelecektir. Bu alt çizgi ekrana geldiği süreçte programları tek tıklama ile çalıştırabilir veya dosyaları açabilirsiniz.

Bu seçenek yardımıyla Web biçimi görünümünde devamlı olarak görünen alt çizgilerden kurtulabilirsiniz.

5 MS-DOS Komut Satırı: Nesne Menüünden DOS Penceresi Açmak

Başlat menüsü üzerinden "Programs/Command Prompt" komutunu kullanarak bir DOS penceresi açacak olursanız, DOS komut satırı Windows NT'nin yüklü bulunduğu sürücünün ana dizini gösterecektir. Windows NT Registry'si içerisine yapacağınız bir eklenti ile nesne menüsünü kullanarak istediğiniz klasörü içeren bir DOS penceresi açılabilir.

Basit ve hızlı: Yeni bir komut ile her klasörden DOS penceresi açabilirsiniz.

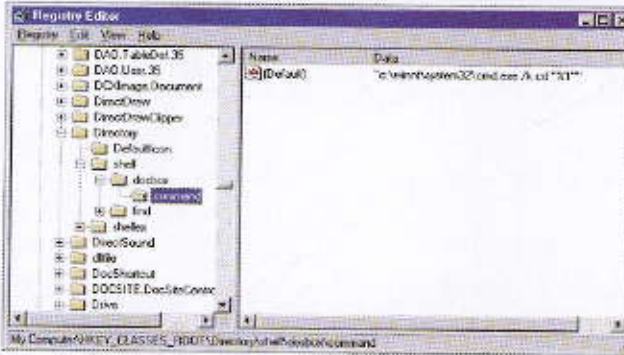
Registry editörünü Start/Run/regedit/Ok komutunu çalıştırarak açın ve "HKEY_CLASSES_ROOT\Directory\shell" anahtarını aktif hale getirin. Bu anahtar içerisine "dosbox" adında yeni bir alt anahtar ekleyin. Eklediğiniz bu yeni anahtara ait "(Default)" değerini "DOS Penceresi Aç" veya buna benzer bir metin ile değiştirin. Buraya girmiş olduğunuz bu değer, ileride DOS penceresi açmak için kullanacağınız nesne menüleri üzerinde komut ismi olarak ekrana gelecektir.

Şimdi "dosbox" anahtarı içerisine yeni bir alt anahtar

daha ekleyin ve bu anahtara da isim olarak "command" girin. Bu yeni anahtara ait "(Default)" değerini de değiştirmek zorundasınız. "(Default)" üzerine iki kere tıklayarak Edit String penceresini açın ve bu pencere üzerindeki Value Data kutusu içerisine "c:\winnt\system32\cmd.exe /k cd "%1" yazın. Yaptığınız bu değişikliği kaydetmek için Ok düğmesine tıklayın. Eğer Windows NT "C:" sürücüsüne veya "WINNT" klasörüne içerisine kurulu değilse, girdiğiniz bu Data değerini kendi Windows NT kurulumunuza uygun

olarak değiştirin.

Şimdi gezgin penceresi içerisinde herhangi bir klasör üzerine farenin sağ düğmesini kullanarak tıklayın. Ekrana gelen nesne menüsü üzerinde öncekilerden farklı olarak yeni eklenen komut olan "DOS Penceresi Aç" ekrana gelecektir. Eğer "DOS Penceresi Aç" komutunu çalıştıracak olursanız, seçmiş olduğunuz klasörü gösteren komut satırına sahip bir DOS penceresi ekrana gelecektir. Artık DOS komutlarını kullanarak klasör ile ilgili işlemlerinizi bu pencere içerisinde gerçekleştirebilirsiniz. Eğer dizinler arasında hareket etmek isterseniz "CD" komutunu kullanmak zorundasınız. Bir alt dizine geçmek için "CD Dizinİsmi" yapısında bir komut, bulunduğunuz dizinden çıkmak için de "CD.." komutunu kullanabilirsiniz. Herhangi bir dizin içerisinden direkt olarak ana dizin içerisine dönmek için de "CD\" komutunu kullanabilirsiniz.

Eklenti: Registry içerisine eklenen yeni anahtar sayesinde nesne menüsü içerisine de yeni komut eklenecektir.

6 Dial Up Networking: Bağlantıyı Hızlı Kurmak ve Kesmek

Windows NT 4 altında isterseniz komut satırını kullanarak da çevirmeli ağ bağlantısı kurabilirsiniz. Bunun için oluşturacağınız bir Batch dosyasını çalıştırarak bağlantı kurabilir ve bağlantı mevcutken yine aynı Batch dosyasını çalıştırarak bağlantıyı kesebilirsiniz. Bunun için çevirmeli ağ içerisinde Internet bağlantısı için kullanılan en azından bir tane bağlantı ismi bulunmalı.

Oluşturulan Batch dosyası "Rasdial" ve "Rasphone" uygulamalarını kullanıyor. Bu dosya çalıştırıldığı zaman ilk olarak "Rasdial" ile mevcut bir bağlantının bulunup bulunmadığını kontrol eder.

Eğer bağlantı mevcutsa kesilecek, aksi takdirde yeni bir bağlantı kurulmaya çalışılacaktır. Batch dosyası kaynak kodu içerisinde kullanılan Bağlantıİsmi yerine Dial Up Networking içerisinde kullanılan isimlerden birini girmelisiniz. Eğer kullanılacak bağlantı isimlerinde bir veya daha fazla boşluk mevcutsa, ismin tırnak işaretleri arasında yazılması gerekir. Aksi takdirde ismin sadece ilk boşluktan önceki kısmı dosya tarafından yorumlanacak ve bunun sonucunda da böyle bir bağlantı isminin mevcut olmadığına dair bir hata mesajı ekrana gelecektir.

Batch dosyasını oluşturun

mak için bir Windows NT aracı olan Notepad'i kullanabilirsiniz. Notepad'i "Start/Accessories/Notepad" komutu ile çalıştırabilirsiniz. Kutuda verilen kaynak kodu girdikten sonra dosyayı herhangi bir isimde ama ".bat" uzantılı olarak kaydedin.

Dosyayı kaydederken Save

as Type kutusunda All Files seçeneğinin işaretli olmasına dikkat edin. Son olarak masaüstüne oluşturduğunuz bu dosyanın bir kısayolunu oluşturun. Bundan böyle bu dosyaya iki kere tıklayarak bir bağlantı oluşturabilir veya varolan Internet bağlantısını kesebilirsiniz.

Bağlantı kurmak veya kesmek için oluşturulan Batch dosyası

```

@echo off
rasdial | find "Bağlantı Yok" > NUL
if errorlevel 1 goto Kes
:Bağlantı
rasphone -d Bağlantıİsmi
:Kes
rasphone -h Bağlantıİsmi
:Son

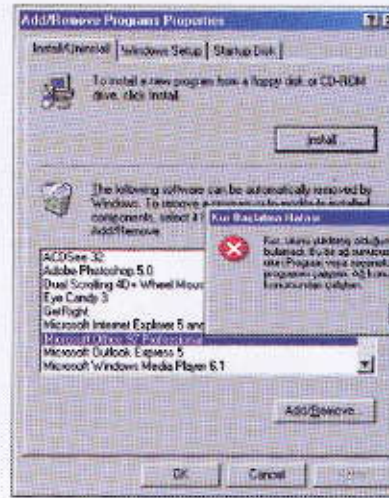
```


7 Microsoft Office 97: Kurulum Yerini Değiştirmek

Office 97 paketi kurulumunda yeni bileşenler yüklemek veya bileşen kaldırmak gibi değişiklikleri Başlat/Ayarlar/Denetim Masası/Program Ekle Kaldır penceresi üzerindeki listeden Microsoft Office 97 ifadesini kullanarak gerçekleştirebilirsiniz. Microsoft Office 97 seçili durumdayken Ekle/Kaldır düğmesine tıklarsanız Office 97 CD'sini sürücüye takmanız gerektiğini belirten bir uyarı penceresi ekrana gelecektir. Eğer Office 97 kurulurken kullandığınız sürücünün ismini bir süre sonra değiştirecek olursanız bunun sonucunda "Kur

Başlatma Hatası" oluşacaktır.

Normalde Program Files/Microsoft Office/Office/Setup klasörü içerisinde bulunan Off97pro.stf dosyası üzerinde ufak değişiklikler yapıp kurulum programının değiştirilen yeni sürücü ismini kullanarak çalışması sağlanabilir. Söz konusu olan bu dosyayı Başlat/Programlar/Donatılar altında bulunan Wordpad uygulamasını kullanarak açın. Oldukça uzun olan bu dosya içerisinde "Source Directory ..." satırını arayın ve burada verilen kurulum yerini, değiştirdiğiniz sürücü ismine uy-

Problem: Bilgisayarda yapılan değişiklikler Office 97 kurulum programının çalışmasını etkileyebilir.

gun olarak yeniden düzenleyin. Dosyayı kaydedin ve kapatın. Bundan böyle Office 97 kurulumunda değişiklik

yapmak istediğiniz zaman sürücü isminden kaynaklanan herhangi bir problem ortaya çıkmayacaktır.

8 Excel: Aratoplamları, Genel Toplamdan Çıkarmak

Eğer içerisinde birçok değer içeren sayı dizinleri bulunan sütunlar ile çalışıyor ve ara toplamlara gerek duyuyorsanız, bu durum ileride

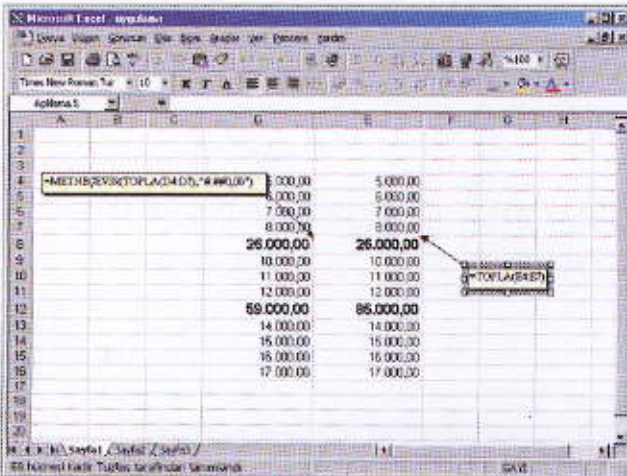
risinde tekrar çıkarmak zorunda kalırsınız.

Aynı sütun içerisinde bulunan sayı dizilerindeki ara toplamları genel toplam alırken

niz. Bu formül yardımıyla elde edilen ara toplam değerleri, sayı olarak değil de, metin olarak işlem görecekları için genel toplam hesaplanırken işlem dışı kalacaklardır. Mesela "F10" ve "F17" hücreleri arasında kalan değerleri içeren bir ara toplam elde etmek için girmeniz gereken formül `"=METNEÇEVİR(TOPLA(F10:F17); "#.##0,00")` şeklinde olacaktır. Formülün sonundaki kısım elde edilen ara toplam değerinin metin şekline çevrilirken kullanılması gereken gösterim biçimini tanımlar.

Bir sütun içerisindeki sayı dizilerinde ara toplam elde etmek için bu formülü kullanacak olursanız, bu ara toplamlar genel toplam içerisine eklenmeyeceklerdir.

Buna rağmen elde edilen bu sonucu da isterseniz hesaplamalar içerisinde kullanabilirsiniz. Eğer `"=TOPLA(A1:A2)"` fonksiyonu yerine toplam işareti kullanarak `"=A1+A2"` şeklinde bir formül oluşturacak olursanız, Excel bu hücrelerdeki değerleri sayı olarak algılayacak ve normal hesaplama sürecini yerine getirecektir.

Etkilemiyor: Ara toplam hesaplanırken kullanılan formül sayesinde, bu değer genel toplamı etkilemez.

sonun yaratabilir. Eğer ilk hücreden itibaren bulunduğunuz son hücreye kadar bir genel toplam elde etmek isterseniz, burada bulunan ara toplamlar da genel toplam içerisine dahil olacaktır. Bunun sonucunda sağlıklı sonucu elde edebilmek için ara toplamları genel toplam içe-

göz ardı etmek mümkün. Bunun için ara toplamları sayı dizisinin bulunduğu sütundan ayrı bir sütun içerisinde hesaplayabilirsiniz. Şayet bu durum sizin için mümkün değilse ve ara toplamlar yine olarak aynı sütun içerisinde bulunmak zorundaysa özel bir formül kullanabiliris-

9 Word 97: Biçimlendirme Hakkında Bilgi Edinmek

Bir doküman içerisindeki bir bölümün paragraf ve yazı tipi biçimlendirmesi hakkında hızlı ve basit bilgiler edinmek ister misiniz? Bunun için Biçim menüsünü kullanmanıza gerek yok. Bu bilgiye ulaşmak için oldukça kolay ve hızlı bir yol mevcut. İlk olarak Yardım/Bu Nedir? komutuna karşılık gelen

[Shift]+[F1] tuş kombinasyonunu çalıştırın ve daha sonra değişen fare imlecini metin içerisinde bilgi edinmek istediğiniz alan üzerine tıklayın.

Bunun sonucunda ekrana gelen Dialog penceresi üzerinde paragraf biçimlendirme ve yazıtipi hakkında genel bilgiler bulunur.

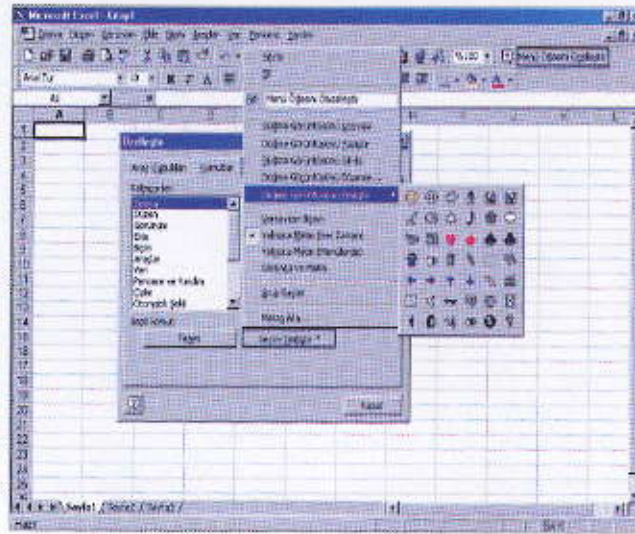
10 Excel 97: Altbilgi Olarak Dosya Konumunu ve Adını Girmek

Excel 97 içerisinde de dosya ismini ve sürücü üzerinde bulunduğu konumu alt bilgi olarak girmek halen mümkün değil. Ama bu bilgi dosyanın sabitdisk üzerinde kolayca bulunması için oldukça gereklidir. Oluşturacağınız küçük bir makro yardımı ile dosyanın sabitdisk üzerinde bulunduğu yeri ve ismini sayfa içerisine alt bilgi olarak ekleyebilirsiniz.

Bunun için yeni çalışma kitabı oluşturun ve Araçlar/Makrolar/Visual Basic Düzenleyicisi komutunu çalıştırın. Açılan pencere üzerinde Ekle/Modül komutunu çalıştırın ve "Dosya ismi ve konumunu altbilgi olarak girmek" kutusu içerisindeki kaynak kodu pencere içerisine girin. Daha sonra Excel penceresine ulaşmak için Dosya/Kapat ve Microsoft Excel Uygulamasına Geri Dön komutunu çalıştırın.

Oluşturulan yeni makro şu an için sadece bu çalışma kitabı içerisinde kullanılabilir. İleride bu makroyu oluşturduğunuz her dosya içerisinde kullanmak isteyebilirsiniz. Bunun için bu dosyayı kaydetmek için Dosya/Farklı Kaydet komutunu çalıştırın, Kayıt Türü olarak Şablon'u seçin ve Kitap1 adı altında XLStart klasörü içerisine kaydedin. XLStart klasörü normalde "C:\Program Files\Microsoft Office\Office" klasörü içerisinde bulunur.

Excel bundan böyle "Yeni" komutunu kullanarak

Seçim Sizin: Bu şekilde oluşturduğunuz makro için yeni bir isim verebilir ve farklı bir simge oluşturabilirsiniz.

oluşturduğunuz tüm çalışma kitaplarında bu dosyayı şablon olarak kullanacaktır. Makro, şablon içerisinde bulunduğu için her zaman kullanılabilir.

Ama makroyu çok sık kullananlar için en kolay yol makroyu çalıştırmak için bir düğme oluşturmak olacaktır. Bunun için Görünüm/Araç Çubukları/Özelleştir komutunu çalıştırın veya farenin sağ düğmesi ile bir araç çubuğuna tıklayın ve açılan nesne menüsünden Özelleştir komutunu çalıştırın. Açılan pencere üzerinde bulunan Komutlar kartını aktif hale getirin ve Kategoriler listesinden Makrolar'ı seçin.

Daha sonra Menü Ögesini Özelleştir satırını herhangi bir araç çubuğu üzerinde istediğiniz yere taşıyın. Seçimi Değiştir düğmesine tıklayarak açılan menüdeki Makro

Araç komutunu çalıştırarak oluşturduğunuz yeni makroyu kullanmak üzere seçebilirsiniz.

Eğer makroyu atadığınız bu düğmenin görünümünü değiştirmek isterseniz, tekrar Seçimi Değiştir düğmesine tıklayın. Ama bu sefer Düğme Görünümünü Değiştir komutunu kullanarak varolan düğme şekillerinden birini seçebilirsiniz. Veya Seçimi

Değiştir/Düğme Görünümünü Düzenle komutu ile açılan Düğme Düzenleyicisi penceresini kullanarak yeni düğme şekilleri oluşturabilirsiniz. Seçimi Değiştir/Ad komutunu kullanarak da fare imlecini düğme üzerinde bir süre tutulması sonucu açılacak yardım metnini değiştirebilirsiniz.

Yeni bir dosya kaydettiğiniz zaman bu düğme üzerine tıklayarak alt bilgi alanına dosya isminin ve bulunduğu konumun girilmesini sağlayabilirsiniz. Eğer bu dosya ismi ve konum bilgisinin alt bilgi alanının solunda değil de sağında görünmesini isterseniz, bu makro içerisinde küçük bir değişiklik yapmak zorundasınız. Bunun için "LeftFooter = Konum" satırını "RightFooter = Konum" olarak değiştirmelisiniz. Burada dikkat etmeniz gereken nokta, dosyanın konum bilgisinin sağlıklı olarak kullanılabilmesi için ilk olarak dosyanın kaydedilmiş olmasıdır.

11 Word 7.0: Büyük Çalışma Alan

Küçük monitörlerle çalışmak zorunda olanlar için kullanılacak alanın büyüklüğü çok önemlidir. Bunun için seyrek kullanılan ekran bileşenleri, sadece istenildiği zaman ekrana gelmeli ve kalan zamanlarda da ekran üzerinde görünmemeli, yani gereksiz yer kaplamamalıdır.

Bu durum özellikle cetvel için geçerlidir. Normalde sık kullanılmayan bu elemanın ekran üzerinde hem yatay hem de dikey olarak kapladığı alan rahatlıkla geri kazanılabilir. Bir düğme yardımıyla cetveli kapatabilir ve daha sonra gerçekten ihtiyaç duyduğunuz zaman tek tıklama ile

tekrar ekrana getirebilirsiniz.

Word içerisinde bu düğmeyi oluşturmak için Görünüm/Araç Çubukları/Özelleştir komutunu çalıştırın. Açılan pencere üzerinde bulunan Araç Çubukları kartı üzerindeki Kategoriler listesinden Görünüm seçeneğini işaretleyin. Daha sonra büyüteç simgesinin yanındaki cetvel düğmesini araç çubuklarından biri üzerinde istediğiniz yere taşıyın. Kapat düğmesine tıklayarak Özelleştir penceresini kapatın. Bundan böyle Cetvel düğmesini kullanarak istediğiniz zaman Cetvel'leri açabilir veya kapatabilirsiniz.

Dosya ismi ve konumunu altbilgi olarak girmek

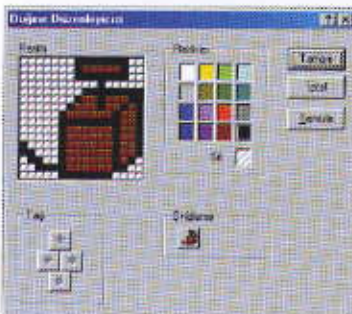
```
Sub KonumBilgisi()  
Konum = Application.ActiveWorkbook.FullName  
With ActiveSheet.PageSetup  
.LeftFooter = Konum  
End With  
End Sub
```


12 Word 97: Açılan Dokümanların Listesini Makro ile Silmek

Bilgisayarda en son çalışılan dosyalara Başlar menüsü altında Belgeler alt menüsü içerisinde tutulan listeden veya aynı şekilde bir metin düzenleme programı olan Word'un Dosya menüsü altında tutulan listeden ulaşılabilir. Bu özellik ilk bakışta oldukça faydalı gibi görünse de çok önemli bir dezavantajı bulunur: Bilgisayarınızla çalışan herkes, bu işlev yardımıyla sizin son olarak hangi dosyalarla çalıştığınızı öğrenebilir. Bu Chipucu'nda oluşturacağınız makro bir sorgu sonucunda sizin son olarak çalıştığınız dosyaların tutulduğu listeyi Windows 95 veya Windows 98 altındaki Recent klasörü ile uğraşmanıza veya kayıt düzenleyicisi içerisinde değişiklik yapmaya gerek kalmadan otomatik olarak silecektir.

Bunun için ilk olarak [Alt]+[F8] tuş kombinasyonunu kullanarak Makro penceresini açın. Açılan pencerede Makro Adı olarak "DelDokList" girin. Ama Yarat düğmesine tıklamadan önce Makro Yeri olarak "Normal.dot (Genel Şablon)" seçeneğinin işaretli olmasına dikkat edin. Visual Basic Düzenleyicisi'nin giriş penceresine "Doküman listesini silen makro" kutusundaki kaynak kodu girin.

Makro kaynak kodunu girdikten sonra Visual Basic Düzenleyicisi'ni kapatın. Word içerisindeyken [ALT]+[F8] tuş kombinasyonu ile tekrar

Doküman listesini silen makro

```
Sub DelDokList()
Dim a As Integer
If MsgBox("Doküman listesini silmek istiyor musunuz?", 36, "Makro Sorgusu" + cr) = 7 Then Exit Sub
"Başlat/Belgeler" doküman listesini silmek
DokListPath$ = System.PrivateProfileString("", "HKEY_CURRENT_USER\Software\Microsoft\Windows\CurrentVersion\Explorer\Shell Folders", "Recent")
If Right(DokListPath$, 1) <> "\" Then DokListPath$ = DokListPath$ + "\"
DokListPath$ = DokListPath$ + "*.*)"
Documents.Add _
Template:="C:\Program Files\Microsoft Office\Templates\Normal.dot", _
NewTemplate:=False
Selection.TypeText Text:="echo y|Del " + DokListPath$
ActiveDocument.SaveAs _
FileName:="c:\DelDokList.bat", FileFormat:=wdFormatDOSText
ActiveWindow.Close
Uygula = Shell("c:\DelDokList.bat", 1)
AppActivate Uygula
SendKeys "{F4}", True
Kill "c:\DelDokList.bat"
'Word içerisindeki listenin silinmesi
a = RecentFiles.Maximum
RecentFiles.Maximum = 0
RecentFiles.Maximum = a
End Sub
```

. simgesi komut satırının altında sona ermediğini ve baskı nedeniyle alt satırdan devam edilmesi gerektiğini gösterir.

Makro penceresini açın. Listedeki son oluşturduğunuz DelDokList makrosunu seçin ve Çalıştır düğmesine tıklayın. Makro sorunsuz olarak çalıştıysa, makroyu çalıştırmak için her seferinde Makro penceresini kullanmak yerine tek tıklama ile çalıştırmak üzere varolan bir araç çubuğu içerisine bir düğme olarak ekleyebilirsiniz.

Araçlar/Özelleştir/Komutlar kartı üzerinde bulunan Kategoriler listesi içerisinde "Normal.NewMakros.DelDokList" adı altında görünür. Bu makro ismine tıklayarak Word

Kişiyi Özel: Düğme Düzenleyicisi yardımıyla oluşturduğunuz makroya özel yeni bir düğme tasarlayabilirsiniz.

içerisindeki herhangi bir araç çubuğu üzerindeki boş bir alana taşıyın.

Özelleştir penceresi üzerinde bulunan Seçimi Değiştir düğmesine tıklayın ve açılan menü içerisindeki Varsayılan Biçim komutunu çalıştırın. Bunun sonucunda makro ismini içeren düğme, simge halini alacaktır. Daha sonra tekrar Seçimi Değiştir düğmesine tıklayın ve bu sefer açılan menü üzerindeki Düğme Gö-

rüntüsünü Düzenle komutunu çalıştırın. Ekrana gelen Düğme Düzenleyicisi penceresi üzerinde bulunan Temizle düğmesine tıklayarak kullandığınız düğme resmini silebilir ve yeni bir resim oluşturabilirsiniz. Yeni resmi oluşturduktan sonra Tamam düğmesine tıklayın ve daha sonra Kapat düğmesine tıklayarak Özelleştir penceresini kapatın.

13 Word 97: Satır Yüksekliği Değişimi

Word 97 altında tablolar ile çalışıyorsanız, bir sütunun genişliğini ve satırın yüksekliğini Sürük&Bırak özelliğini kullanarak aynı şekilde değiştirebilirsiniz. Fare imlecini söz konusu çizgi üzerine taşıdığınız zaman, imleç iki yönlü ok halini alacaktır. Bu durumdayken çizgiye tıklayıp fareyi hareket ettirerek gerek-

li değişikliği yapabilirsiniz. Sütun genişliğinin bu şekilde her görünüm modunda değiştirilebilmesine rağmen, satır yüksekliği sadece iki görünüm modunda değiştirilebilir. Fare imleci sadece Sayfa Düzeni ve Bağlantılı Görünüm modlarında satır yüksekliğini değiştirmek üzere iki yönlü ok şeklini alacaktır.

14 Word 97: CD-ROM İçin Kapak Tasarlamak

Word 97 yardımıyla CD-ROM'larınız için rahatlıkla kapak tasarlayabilirsiniz. Bunun için ilk olarak araç çubuğu üzerinde bulunan Yeni simgesine tıklayarak boş bir doküman açın. Daha sonra standart araç çubuğu üzerinde bulunan Tablo Ekle sim-

lüğünü girin.

Sütun kartı üzerinde bulunan "1. Sütunun Genişliği" değerini "0,6 cm" olarak atayın. İkinci sütun değerleri üzerinde değişiklik yapmak için aynı kart üzerinde bulunan Sonraki Sütun düğmesine tıklayın ve "2. Sütunun

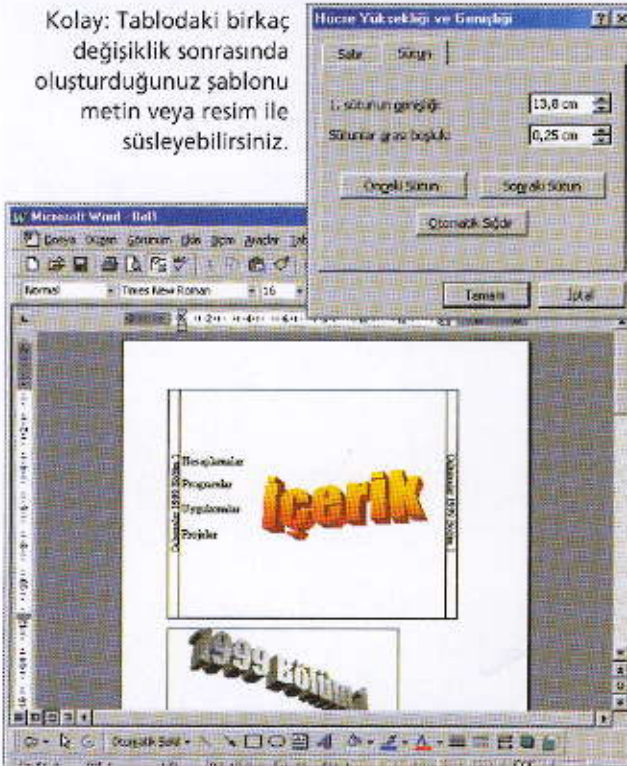
şekilde düzenlemeler yapmalısınız. Bunun için ilk olarak eklediğiniz tablonun (Yukarıdaki tablo) soldaki hücreesine tıklayın ve açılan nesne menüsü üzerindeki Metin Yöntü komutunu çalıştırın. Ekrana gelen pencereden Yönlendirme olarak metnin aşağıdan başlayıp yukarıya doğru gittiği biçimi seçin ve Tamam düğmesine tıklayın.

Aynı hücreye farenin sağ düğmesi ile bir kere daha tıklayın ve açılan nesne menüsündeki Hizalama/Dikey Ortala komutunu çalıştırın. Daha sonra hücre içerisindeki metni ortalamak için Biçimlendirme çubuğu üzerinde bulunan Ortala düğmesine tıklayın. Yukarıdaki tablonun sağında bulunan hücre için de aynı işlemleri uygulayın.

Fakat bu hücrenin metin yönü için aşağıdan yukarıya değil de yukarıdan aşağıya olan biçimi seçin.

Tablo üzerindeki düzenlemeleri bitirdikten sonra bu dokümanı bir şablon dosyası olarak kaydedebilirsiniz. İleride Dosya/Yeni komutunu kullanarak yeni bir CD kutusu kapağı oluşturmak istediğinizde, direkt olarak doğru ölçülere sahip ve gerekli düzenlemelerin yapıldığı tabloların bulunduğu doküman ekrana gelecektir. Bundan sonra yapmanız gereken şey kapağını tasarlamak istediğiniz CD'ye ait bilgileri girmektir. Bu işlem sırasında CD kapaklarına renk katmak için Clipart, Wordart nesnelerini veya çeşitli resimleri kullanabilirsiniz.

Kolay: Tablodaki birkaç değişiklik sonrasında oluşturduğunuz şablonu metin veya resim ile süsleyebilirsiniz.

gesine tıklayarak tek satır ve üç sütundan oluşan bir tablo ekleyin. Bunun için ekrana gelen ve üzerinde eklemek istediğiniz tablonun küçük bir örneği bulunan Tablo Ekle penceresinin durum çubuğunda 1x3 Tablo ifadesi ekrana gelmeli.

Tablo içerisindeki alanların yüksekliklerini ve genişliklerini bir CD-ROM kutusuna uygun hale getirmek için Tablo/Hücre Yüksekliği ve Genişliği komutunu çalıştırın. Ekrana gelen pencere üzerindeki Satır kartını aktif hale getirin. Burada bulunan "1. Satırın yüksekliği" başlığının değeri standart olarak Otomatik'tir. Bunun yerine Tam değerini seçin ve Değer kutusuna "11,7 cm" büyük-

Genişliği" değerini de "13,8 cm" olarak değiştirin. Sonraki Sütun düğmesine tıklayarak üçüncü sütunu aktif hale getirin ve genişlik değeri olarak da "0,6 cm" verin. Tüm bu değişikliklerden sonra Tamam düğmesine tıklayarak pencereyi kapatın.

Şimdi imleci tablonun altındaki satıra taşıyın ve iki kere [Enter] tuşuna basın. Bundan sonra dokümana bir satır ve bir sütundan yani aslında tek bir hücreden oluşan bir tablo ekleyin. Aynı şekilde Tablo/Hücre Yüksekliği ve Genişliği komutunu kullanarak hücrenin yüksekliği ve genişliğini 12 santimetre olarak değiştirin.

Son olarak eklediğiniz tablo üzerinde CD kapağı olacak

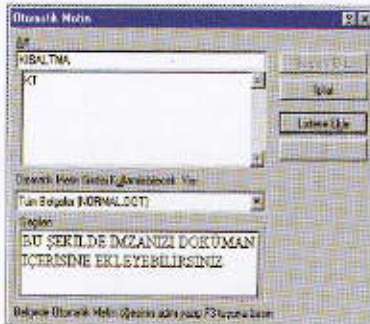
15 Word 97: İmzayı Otomatik Metin Olarak Ekleme

Chipucu kataloğunda daha önce taranmış bir imzanın bir makro yardımıyla doküman sonuna nasıl ekleneceğinden bahsedilmişti. Ama aynı işlemi makro kullanmadan yerine getirmenin bir başka yolu daha mevcut. Bunun için ilk olarak Ekle/Nesne komutunu kullanarak imzanın bulunduğu resim dosyasını boş bir doküman içerisine ekleyin ve eklediğiniz yeni dosyayı fare ile tıklayarak seçin.

Eğer Düzen/Otomatik Metin komutunu çalıştıracak olursanız, açılan pencere üze-

rindeki Seçilen penceresinde ekrana gelecektir. Pencere üzerinde bulunan Ad kutusu içerisine bir kısaltma (Mesela isminizin baş harfleri) girin ve Listeye Ekle düğmesine tıklayın.

Üzerinde çalıştığımız doküman içerisine imzayı eklemek için Otomatik Metin penceresindeki Ad kısmına girdiğiniz kısaltmayı yazın ve daha sonra [F3] tuşuna basın. Bunun sonucunda doküman içerisine yazdığımız kısaltmanın yerine taramış olduğunuz imza doküman içerisinden yerini alacaktır.

Kısa: Eğer atamış olduğunuz kısaltmadan sonra [F3] tuşuna basarsanız, imza doküman içerisine otomatik olarak eklenecektir.

16 Word 97: Makro ile Vektörel Ok Ekleme

Eğer bilimsel veya matematiksel metinler içeren dokümanlar ile çalışıyorsanız, yazım sırasında çeşitli problemlerle karşılaşabilirsiniz. Mesela vektörel ifadelerle çalışırken üzerinde bir ok işaretli olan karakterler girmek zorunda kalabilirsiniz.

Bu işaretin her seferinde el ile girilmesi oldukça zahmetli ve uzun bir işlemdir. Bunun için ok simgesini Ekle/Simgeler komutunu çalıştırarak ve daha sonra söz konusu ok simgesini seçip doküman içerisine eklemelisiniz. Daha sonra eklenen bu simgenin mesafesini ve normal yazı biçiminden yüksekliğini elle belirlemek zorundasınız. Ok simgesi ile işiniz bittikten sonra da normal yazı biçimine geri dönmek için tüm bu değişiklikleri geri almalısınız.

Sadece bir tane ok eklemek için bu kadar zahmete girmek ve zaman kaybetmektense, bu işlem için oluşturulan bir makroyu kullanmak çok daha kolay bir işlemdir. Vektör isimli bu makro söz konusu olan karakter üzerine sadece bir ok simgesi eklemekle kal-

mıyor, aynı zamanda o an kullanılan yazı tipi boyutunu alıyor ve bu büyüklüğe bağlı olarak ok simgesinin uzaklığı ve yüksekliğini otomatik olarak ayarlıyor. Burada kullanılan uzaklık ifadesi simgenin en yakın karaktere olan yatay uzaklığını belirtiyor. Yükseklik yüzde 27 değerini sağlarken uzaklık yüzde 57 oranında azaltıyor.

Araçlar/Makro/Makrolar komutunu çalıştırın. Açılan pencere üzerindeki Makro Adı kutusuna Vektör yazın ve Yarat düğmesine tıklayarak makroyu oluşturun. Daha sonra yine aynı pencere üzerinde bulunan Düzenle düğmesine tıklayarak Visual Basic düzenleyicisi penceresini açın ve kutuda verilen kaynak makro kodunu girin.

Oluşturduğunuz bu yeni makro ile daha rahat ve hızlı bir şekilde çalışabilmek için kısayol oluşturun.

Artık vektörel bir ok simgesi eklemek için menüler arasında dolaşmanıza gerek yok. Bu makroyu kullanarak istediğiniz zaman rahatlıkla her yere ok ekleyebilirsiniz.

Vektörel ok eklemek için makro

```
Sub vektör()
    'Değişkenlerin tanımlanması
    Dim uzaklık, yükseklik, fsize
    fsize = Selection.Font.Size
    If fsize < 10 Or fsize > 14 Then
        MsgBox "En uygun sonuç için 10, 12, 14 yazı →
            tipi boyutlarını kullanın"
    End If
    uzaklık = -(fsize * 52) / 100
    yükseklik = (fsize * 27) / 100
    With Selection
        'Ok simgesinin eklenmesi
        .InsertSymbol Font:="Wingdings", →
            CharacterNumber:=3872, Unicode:=True
        .MoveLeft unit:=wdCharacter, Count:=1, →
            Extend:=wdExtend

        'Yükseklik
        With .Font
            .Superscript = True
            .Spacing = 0
            .Position = yükseklik
        End With

        .MoveLeft unit:=wdCharacter, Count:=1
        .MoveLeft unit:=wdCharacter, Count:=1, →
            Extend:=wdExtend

        'Uzaklık
        With .Font
            .Spacing = uzaklık
            .Position = 0
        End With
        .MoveRight unit:=wdCharacter, Count:=3

        With .Font
            .Superscript = False
            .Spacing = 0
            .Position = 0
        End With
    End With
End Sub
```

"→" simgesi komut satırının aslında sona ermediğini ve baskı nedeniyle alt satırdan devam edilmesi gerektiğini gösterir.

17 Word 97: Makro ile Kelime Sayımı

Eğer Word 97 kullanırken doküman içerisinden bir kısmını seçip daha sonra bir VBA komutu olan "MsgBox Selection.Word.Count" ile

bu seçili alan içerisindeki kelimelerin sayısını bulmak isterseniz, elde edilen değer Araçlar/Sözcük Sayımı komutu ile elde edilen değer-

Kelime Sayısını Gösteren Makro

```
Sub kelimesay()
    Set kelime = Application.Dialogs(wdDialogTools→
        WordCount)
    With kelime
        .Update
        kelime = .Words
    End With
    MsgBox kelime
End Sub
```

"→" simgesi komut satırının aslında sona ermediğini ve baskı nedeniyle alt satırdan devam edilmesi gerektiğini gösterir.

den farklı olacaktır. Aradaki bu fark VBA komutunun noktalama işaretleri, paragraf sonu işaretleri, satır değişimleri ve manuel sayfa, paragraf ve sütun değişimlerini kelime olarak algılaması ve bunları elde ettiği sonuca eklemesinden kaynaklanır.

Araçlar/Sözcük Sayımı komutu ile elde edilen sonucun aynı Visual Basic for Applications komutlarını kullanarak da elde edilebilmesi için kutuda verilen makroyu kullanabilirsiniz. Bu makro kelime sayısını sözcük sayımı penceresinden okuyor ve basit bir pencere üzerinde

ekrana getiriyor.

Eğer doküman içerisinde seçili olan bir alan içerisindeki kelime sayısını ölçmek isterseniz de bu komutu kullanabilirsiniz. Ama seçili alanı bozmadan tüm dokümanın kelime sayısını bulmak isterseniz "MsgBox ActiveDocument.BuiltInDocumentsProperties ("Number of Words") komutunu kullanabilirsiniz. Eğer bu komutu varolan MsgBox komutundan sonra kullanacak olursanız, ilk olarak seçili olan alan ve daha sonra da tüm doküman içerisindeki kelime sayısı ekrana gelecektir.

18 Word 97: Araç Çubuklarını Bir Düğme ile Açıp Kapatmak

Word 97 altında Mesela Web veya Tablolar ve Kenarlıklar gibi araç çubuklarını herhangi bir araç çubuğu üzerine sağ tuşla tıklayarak açılan nesne menüsü üzerinden rahatlıkla açabilir veya kapatabilirsiniz. Ama bir makro yardımıyla, bütün araç çubuklarına kendisine özel birer düğme atayabilir ve bu sayede istediğiniz araç çubuğunu tek tıklama ile açabilir veya kapatabilirsiniz. Kutu içerisinde verilen makroda örnek olarak Formlar araç çubuğu kullanılmıştır. Bu Chipucu'nda anlatılanları

yonunu çalıştırın. Açılan Makrolar penceresinde Makro Adı olarak AraçÇubuğu-Formlar girin. Bu sırada Makro Yeri olarak Normal.dot (Genel Şablon)'un seçili olmasına dikkat edin ve daha sonra Yarat düğmesine tıklayın. Microsoft Visual Basic penceresine kutu içerisinde verilen makro kaynak kodunu girin.

Makro kaynak kodu içerisinde bulunan ve "Rem" komutu ile başlayan açıklama satırlarını girmek zorunda değilsiniz. Zaten girsanız bile bu satırlar sadece açıklama

Araç çubuklarını açıp kapatmak için kullanılan makro

```
Sub AraçÇubuğuFormlar()
```

```
If CommandBars("Forms").Visible = True Then
    CommandBars("Forms").Visible = False
```

```
Else
```

```
    CommandBars("Forms").Visible = True
```

```
    CommandBars("Forms").Position = msoBarFloating
```

```
    Rem Aşağıdaki pozisyon değerleri de kullanılabilir
```

```
    Rem msoBarLeft, msoBarRight, msoBarBottom
```

```
    Rem ve msoBarFloating
```

```
End If
```

```
End Sub
```

ılan msoBarTop haricinde msoBarLeft (pencerenin sol kenarı), msoBarRight (pencerenin sağ kenarı), msoBarBottom (pencerenin alt kenarı) ve msoBarFloating (ayrı bir pencere) tanımlarını da araç çubuğunun yerini belirlemek için kullanabilirsiniz.

Makronun tümünü girdikten sonra Visual Basic penceresini kapatın. Şimdi Word 97 içerisindeyken [Alt]+[F8] tuş kombinasyonunu çalıştırarak Makrolar penceresini açın ve biraz önce oluşturduğunuz makroyu seçtikten sonra Çalıştır düğmesine tıklayın.

Şimdi oluşturmuş olduğunuz makroyu daha rahat çalıştırabilmek için bir düğme atamalıyız.

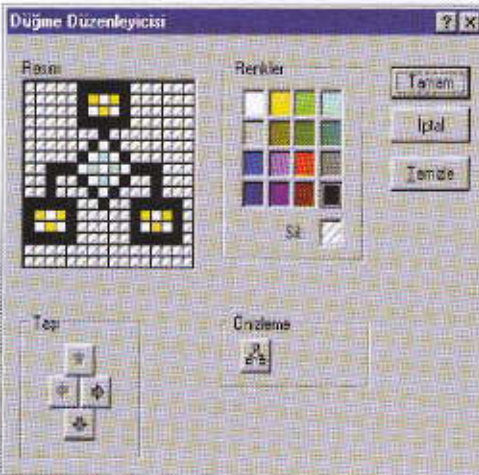
Bunun için Araçlar/Özelleştir komutunu çalıştırın ve açılan pencere üzerindeki Komutlar kartını aktif hale getirin. Komutlar kartı üzerinde bulunan Kategoriler listesinden Makrolar'ı seçin. Bunun sonucunda pencerenin sağında oluşturduğunuz yeni makro görünmeli. Bu makro üzerine tıklayın ve devamlı olarak açık kalan araç çubuklarından birinin üzerine (mesela Standart) taşıyın.

Daha sonra Özelleştir

penceresi üzerinde bulunan Seçimi Değiştir düğmesine tıklayın ve metin şeklinde görünen düğmeyi simge biçimine dönüştürmek için açılan menü üzerindeki Varsayılan Biçim komutunu çalıştırın.

Düğme simge biçimini aldıktan sonra tekrar Seçimi Değiştir düğmesine tıklayın ve bu sefer açılan menü üzerinde bulunan Düğme Görüntüsünü Düzenle komutunu çalıştırın. Ekrana gelen Düğme Düzenleyicisi penceresi üzerinden varolan düğme simgesini sifirleyebilir ve istediğiniz doğrultusunda piksel piksel yeni bir düğme oluşturabilirsiniz. Yeni düğme simgesini bitirdikten sonra Tamam düğmesine tıklayarak Düğme Düzenleyicisi ve Kapat düğmesine tıklayarak da özelleştir penceresini kapatın.

Standart araç çubuğu üzerinde bulunan bu yeni düğmeye tıklayarak Formlar araç çubuğunu açabilir veya kapatabilirsiniz. Burada verilen örnek makroyu diğer araç çubuklarına uygun olarak değiştirebilirsiniz. Diğer araç çubukları için oluşturacağınız bu yeni makrolar için ister yeni düğmeler, ister kısayol tuşları atayabilirsiniz.

Simgenizi Tasarlayın: Düğme Düzenleyicisi'ni kullanarak oluşturduğunuz makro için yeni bir düğme simgesi tasarlayabilirsiniz.

mevcut olan ve kendi oluşturduğunuz tüm araç çubukları için ayrı ayrı uygulayabilirsiniz.

İlk olarak Araçlar/Makrolar/Makrolar komutunu veya [Alt]+[F8] tuş kombinasyonunu çalıştırın.

içerdiklerinden işlem görmeyeceklerdir. Araç çubuklarının tanımları kutusu içerisinde makro yazarken Visual Basic'in hangi araç çubuğu için hangi ismi kullanacağını bulabilirsiniz. Burada kulla-

Araç çubuğu tanımları

Araç Çubuğu	İsim
Standart	Standard
Biçimlendirme	Formatting
Çizim	Drawing
Denetim Araç	Kutusu Control Toolbox
Formlar	Forms
İnceleme	Reviewing
Otomatik	Metin Autotext
Resim	Drawing
Tablolar ve Kenarlıklar	Tables and Borders
Veritabanı	Database
Visual Basic	Visual Basic
Web	Web
WordArt	Wordart

19 Word 97: Word Komutlarını Yazdıran Makro

Metin düzenleme programınız Word'ün tüm komutlarını öğrenmek ister misiniz? Eğer toplam sayısı 1000 taneyi geçen bu komutların tümünü tek başınıza belirlemek isterseniz, bu işlem birkaç hafta sürebilir. Bu sayede çalışmalarınız için önemli olan komutları da ayırabilirsiniz.

Ama bunun haricinde Word içerisinde bulunan tüm komutların yazdırılmış bir listesinin elinizin altında bulunması oldukça işinize yarayabilir. Birçok kullanıcı çalışırken kısayol tuşlarını kullandıkları için böyle bir liste içerisinden o an için kullanılan tüm kısayol tuşları ve komutlarının da bir listesini elde edebilirler. Kutu içerisinde verilen WordKomutları makrosunu kullanarak içerisinde tüm Word komutlarının bulunduğu bir liste meydana getirebilirsiniz.

Bu makro çalıştırıldığı zaman üzerinde dört sütundan

oluşan bir tablonun bulunduğu yeni bir doküman açar. Tablonun ilk sütununda komut ismi, ikinci ve üçüncü sütunlarından eğer varsa kısayol tuşları ve dördüncü sütun içerisinde de komutun bulunduğu menü ile ilgili bilgi bulunur. Bu doküman oluşturulduktan sonra yazıcıya gönderilir. Aşağı yukarı 20-25 sayfa süren bu liste için elinizde yeterli kâğıdın bulunması gereklidir. Söz konusu olan bu doküman dosyası geçici olarak kaydedilmiştir ve yazdırma işlemi sona erdikten sonra otomatik olarak silinir. Eğer bilgi-sayarınızda bir yazıcı yüklü değilse, makro çalıştırılması sırasında hata oluşur. Bu hatayı da lehinize çevirmek mümkün. Bu hata sonucunda yazdırma işlemi gerçekleştirilemeyeceği için oluşturulan geçici dosya silinmeden kalacaktır. Bu dosyayı istediğiniz isim altında kaydedebilirsiniz.

Word 97 komutlarını yazdıran makro

```
Public Sub WordKomutları()
Dim i%, komutlar%
Application.ListCommands ListAllCommands:=True
komutlar = ActiveDocument.Tables(1).Rows.Count
With ActiveDocument.Tables(1).Rows(1).Shading
.Texture = wdTexture20Percent
.ForegroundPatternColorIndex = wdBlack
.BackgroundPatternColorIndex = wdAuto
End With
With Selection
.SplitTable
.InsertBreak Type:=wdPageBreak
.HomeKey unit:=wdStory
.TypeText Text:="Tüm Word 97 Komutları - Komutlar -"
( " & Str(komutlar) & " )"
.HomeKey unit:=wdStory
.MoveRight unit:=wdSentence, Extend:=wdExtend
.ParagraphFormat.Alignment = wdAlignParagraphCenter
With .Font
.Underline = wdUnderlineSingle
.Italic = wdToggle
.Bold = wdToggle
.Size = 20
End With
.HomeKey unit:=wdStory
For i = 1 To 10
.TypeParagraph
Next
End With
With ActiveDocument
.PrintOut
.Close saveChanges:=wdDoNotSaveChanges
End With

End Sub
```

"-" simgesi komut satırının aslında sona ermediğini ve baskı nedeniyle alt satırdan devam edilmesi gerektiğini gösterir.

20 Word 97: Açık Olan Tüm Dokümanların Yazdırılması

En fazla kullanılan metin düzenleme programlarından Word 97'nin açık olan tüm dokümanları bir seferde yazdırabilmesi için bir komutu mevcut değil. Bu Chipucu'nda verilen "HepsiniYazdır" isimli makroyu kullanarak bu engeli ortadan kaldırabilirsiniz. Makro çalıştırıldığında ilk olarak açık olan dokümanların sayısını belirler. Daha sonra açık dokümanları sırayla aktif pencere içerisinde görüntüledikten sonra varsayılan yazıcıya gönderilirler. Makronun sorunsuz olarak çalışabilmesi için en azından bir tane dokümanın açık olması gereklidir. Aksi takdirde makro çalıştığı zaman açık bir doküman bulamayacağı için bir hata mesajı ekrana gelecektir.

Açık olan tüm dokümanları yazdırmak için

```
Sub HepsiniYazdır()
On Error GoTo errortrap
Dim i%, n%, maxpencere%
maxpencere = Windows.Count
n = aktifpencere(maxpencere)
For i = 1 To maxpencere
Windows(i).Activate
ActiveDocument.PrintOut Background:=False
Next
Windows(n).Activate
errortrap:
If Err = 5941 Then
Beep
MsgBox "Hata! Açık doküman yok"
End If
End Sub
Private Function aktifpencere(m%) As Integer
Dim i%
For i = 1 To m%
If Windows(i).Active = True Then
aktifpencere = i
End If
Next
End Function
```

21 Word 97: Aramaya Devam

Word ile çalışan birçok kullanıcı arama işlemini başlatmak için [Ctrl]+[F] tuş kombinasyonunu kullandığını bilir. Bunun sonucunda aranan kelime bulunduğu bul penceresi kapatılmalıdır. Daha sonra doküman içerisinde aramaya devam etmek için tekrar bul komutunu çalıştırmak gereksizdir. Ama sona erdirilen bir arama işlemini kaldığı yerden devam ettirmek için Bul ve Değiştir penceresini çalıştırmaktan daha kolay bir yol mevcuttur. Bunun için [Shift]+[F4] tuş kombinasyonunu çalıştırmak yeterli olacaktır. Bunun sonucunda Word doküman içerisinde kalan yerden aramaya devam edecektir.

22 Paint Shop Pro 5: Geliştirilmiş Kaydetme Seçenekleri

Paint Shop Pro'nun yeni versiyonu olan 5.0'da oluşturulan yeni dosyaların (mesela ekran görüntülerinin) kaydedilmesi işlemi önceki versiyonlardan daha farklıdır. Paint Shop Pro'nun daha önceki versiyonlarında yeni oluşturulan dosyalar otomatik ola-

Pro'da bu işlem biraz daha farklı. Artık oluşturulan yeni dosyalar Paint Shop Pro'nun kendi dosya biçimi olan (*.psp) biçiminde, ama kendinden önceki kaydetme işleminde kullanılan klasör içerisine kaydedilebiliyor. Ayarlar üzerinde yapılan hiçbir değ-

kullanılan dosya biçimini hatırlamasını ancak bir liste yardımıyla sağlayabilirsiniz. Bunun için normalde kullanılan File/Save As komutu yerine File/Save Copy As komutunu kullanmalısınız. Bunun sonucunda orijinal dosyayı kaydetmeden kapatmak zorundasınız. Bu işlem her seferinde dosya biçimini yeniden seçmekten daha sıkıcı değildir.

Eğer File/Save As yerine File/Save Copy As komutunu kullanmaya başlayacaksanız, bu komut için araç çubuğu içerisine bir düğme ekleyerek işlemlerinizi daha hızlı hale getirebilirsiniz. File/Preferences/Customize Toolbar komutunu çalıştırın. Açılan Araç Çubuğunu Özelleştir penceresi üzerinde bulunan Kullanılabilir Düğmeler liste-

sinin en altında Save Copy komutu bulunur.

Save Copy komutunu seçtikten sonra Araç Çubuğu Düğmeleri listesi içerisine eklemek için Ekle düğmesine tıklayın. Ekleyeceğinizi yeni düğmenin bulunmasını istediğiniz konumu belirledikten sonra, bu düğmenin yanında bulunacak olan düğmeye karşılık gelen Araç Çubuğu Düğmeleri listesi içerisindeki komutu seçin (mesela Save) ve Ekle düğmesine tıklayın. Daha sonra Kapat düğmesine tıklayarak Araç Çubuğunu Özelleştir penceresini kapatın. Bundan sonra her kaydetme sırasında kullanacağınız dosya biçimini tekrar tekrar seçmek yerin, araç çubuğu içerisine eklediğiniz Save Copy As komutunu kullanabilirsiniz.

Pratik: Ekleyeceğinizi bir düğme ile kaydetme işlemlerini önceki versiyonlarda olduğu gibi gerçekleştirebilirsiniz.

rak kendinden önceki kaydetme işleminin gerçekleştirildiği klasör içerisine ve aynı dosya biçiminde gerçekleştiriliyordu. Ama yeni versiyon Paint Shop

Pro'nun dosya biçimlerini hatırlamasına yardımcı olmuyor.

Paint Shop Pro'nun daha önceki kaydetme işleminde

23 Netscape Communicator 4.05: Offline Gezintiler ile Tasarruf

Netscape Communicator File menüsü içerisinde Go Offline veya o anda zaten bağlantı mevcut değilse Go Online komutları bulunur. Offline modunda çalışırken daha önceden ziyaret etmiş olduğunuz sayfaları ekrana getirebilir ve bu şekilde devamlı yükselen faturalardan az da olsa kurtulabilirsiniz. Bunun için gitmek istediğiniz sayfanın adresini girebilir veya Go To kutusunun sağında bulunan ok simgesine tıklayarak açılan listeden istediğiniz adresi seçebilirsiniz.

Bu şekilde Internet bağlantısı mevcut değilken birçok sayfanın ziyaret edilebilmesi için Communicator'a sabit-disk üzerinde daha fazla Cache alanı ayrılması gereklidir. Netscape Communicator için ayrılan Cache alanını yükseltmek için ilk olarak Edit/Preferences komutunu çalıştırın. Ekrana gelen pencere üzerindeki listeden Advanced/Cache üzerine tıklayın. Bunun sonucunda pencerenin sağında şu an için geçerli olan Cache değerlerini görebilirsiniz. Burada bulunan Disk

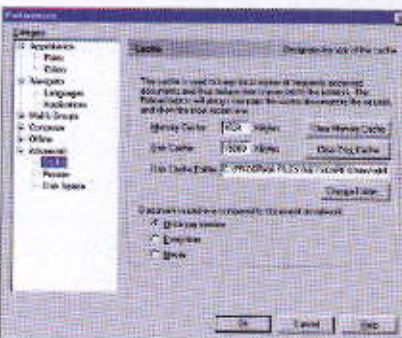
Cache için en azından 15000 Kilobyte (yani aşağı yukarı 15 MB) bir sabitdisk alanı atayın. Burada verilen değer ne kadar yüksek olursa, sabit-diskinizde bulunan Cache di-

zini o kadar fazla yer kaplayacaktır. Tabii ki bu değerle doğru orantılı olarak daha fazla Internet sayfası Offline modunda rahatlıkla izlenebilecektir.

24 Word 97: Yeni Şablonları Denemek için Hazır Metinler

Word içerisinde yapacağınız biraz değişiklik ile farklı kullanım şekilleri için çeşitli şablonlar oluşturabilirsiniz. Yeni bir şablon oluşturduktan sonra (mesela mektup veya faks için), bu şablonu örnek bir metin ile denemek isteyebilirsiniz. Ancak bu denemeden sonra oluşturulan yeni şablonun hataları görülebilir. Bunun için hazırladığınız şablona yeni bir metin girebilir veya başka bir doküman içerisinden çalışabilirsiniz. Ama bu oldukça fazla zaman alacaktır. Bunun yerine Word 97 içerisinde bulunan bir işlevi kullanabilirsiniz. Yeni bir dokü-

man açın ve "-rand() " komutunu yazdıktan sonra [Enter] tuşuna basın. Word 97 boş doküman içerisine otomatik olarak her biri beş tane anlamsız cümleden oluşan üç tane paragraf ekler. Bu metni iki farklı parametre ile çeşitli biçimlerde kullanabilirsiniz. Bu komutun aslı "-rand(paragraf sayısı, paragraf başına satır sayısı)" biçimindedir. Mesela açtığımız boş doküman içerisine "-rand(6,10)" komutunu girip [Enter] tuşuna basacak olursanız, doküman içerisine her biri 10 satırdan oluşan 6 paragraflık bir metin otomatik olarak eklenecektir.

Daha Fazla Alan: Cache için daha fazla alan ayrılarak daha fazla Internet sayfasını Offline modunda inceleyebilirsiniz.

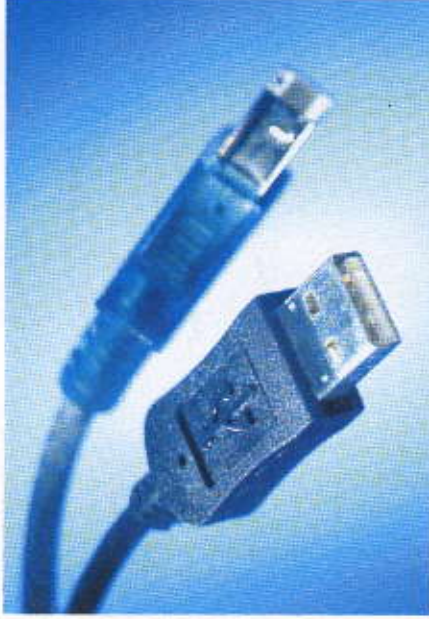
CHIPCopyright by CHIP, VOGEL INTERNATIONAL
VERLAGSGES. mbH, Würzburg, DEUTSCHLAND ISSN: 1300-8419**VOGEL**
Yayınları Ltd. Sti.Genel Yayın Yönetmeni (Sorumlu)
Gökhan Sungurtekin - gsungur@chip.com.trYazı İşleri Müdürü
Ufuk Yamankılıçoğlu - uyaman@chip.com.trYazı İşleri
Garo Antikacıoğlu - garo@chip.com.tr
Mahmut Karşıoğlu - mkarso@chip.com.tr**Güçlü Aydoğan** - guculu@chip.com.tr
Tolga Sonalp - tsonep@chip.com.tr**Sevda Kılıç** - skilic@chip.com.tr
Kadir Tuztaş - ktuztas@chip.com.tr**Baru Cengiz** - bcengiz@chip.com.tr
Yeliz Aygül - yaygul@chip.com.trTest Merkezi
Şahin Ekşioğlu - sekin@chip.com.tr
Ecevit Bakım - ebakim@chip.com.trKafede Bulunanlar
Gökrem Çetin, Alis Sırmacıyan, Mustafa Başer,**Emre Akbaş, Aydın Ergil**Grafik Tasarım
Gökhan Koc - gokhan@chip.com.trCHIP Reklam Koordinatörü
Gönül MorgülCHIP Reklam Müdürü
Şebnem KarabıyıkCHIP Reklam Servisi
Yeliz Koyun, Sevil Sentaş, Nurhan BağcıReklam Trafikçi
Aynur KınaPazarlama ve Halkla İlişkiler Müdürü
Güler OkumuşPazarlama Bölümü
Özlem Çenker, Ayten ÇarAbone Bölümü Satış Müdürü
Nur GeçiliAbone Servisi
Ebru Epik, Ayten Akgüre, Ayfer KaraaliogluDağıtım Sorumlusu
Nebi DanacıDağıtım Asistanı
Mehmet ÇilÜretim Koordinatörü
Turgay TekatanVOGEL Yayınları Ltd. Sti. Genel Müdürü
Hermann W. PaulGenel Müdür Yardımcısı
Beste ÖzerdemVOGEL Yayınları Ltd. Sti. Abone Servisi
Gökhan SungurtekinRenk Ayırımı-Film Çıkış ve Baskı
ASIR Matbaacılık Ltd. Sti

Tel: (212) 283-8438

Dağıtım
BIRYAY A.Ş.**VOGEL Yayınları**
Piyalepaşa Bulvarı Zincirlikuyu cad. Üni İş Merkezi231/3 Kasımpaşa-İSTANBUL
CHIP Tel: (212) 297-1724 (Pbx)Fax: (212) 297-1733
Abone Fax: (212) 238-7343Yazı İşleri Fax: (212) 238-7326
Yazı İşleri E-Mail adresi: chipyaz@chip.com.trAbone E-Mail: abone@chip.com.tr
Internet: <http://www.chip.com.tr>**VOGEL Ankara Temsilcisi**
Dilek Özgen**VOGEL Ankara Müşteri Temsilcisi**
Serra Yılmaz, Batur Öder**Ankara Büro**
Çetin Ermeç Bulvarı 4. Cad. 73. Sokak 8/1Öveçler-ANKARA
Tel: (312) 480-6939
Faks: (312) 480-6938
e-mail: vogelank@chip.com.tr**REKLAM İNDEKSİ**

4K	13,83,169	ERYAZ	95	ORION	274
AEG	111	ESCORT	223	ÖLÇSAN	191
ALBİM	91,93,109	GEN	177	PALNET	225
ALESTA	159	GENPAZ	160	PENTA	55
ALTINDAĞ	263	GOLD	38,39,99,101	PHILIPS	35
ALTINOK	243	GSL	41	PIZZA HUT	115
APC	11	GÜLEN	255	POSO	51
ARMA	251	HALLEY	199	NEBİM	269
ASYA	82,83	HP	15,42,43	RAKS	142,143
ATA	209	İHLAS/ACER	155	ROMAR	129
BAMNET	215	İŞ BANKASI	22,23	SAATÇIOĞULLARI	265
BİLGİTAŞ	259	İŞİK	163	SAMTEK	138
BİLSAG	256	KARMA	A.K,18,19	SARAR	25,27
BOĞAZICI	67,68,69,167,205,235	KOYUNCU	105,107	SEÇKİN	217,219,221
COMNET	260	KRN	247	SETA	253
COMPEL	173	LİKOM	245	SETUP	133
COMPEX	207	LUCKY STAR	75	SIEMENS	125
ÇİZGİ BİLGİSAYAR	165,227	MARKET	291,292,293,294, 295,296,297,298,299, 300,301,302,303,304	SÜRAT	157
DARFİLM	65	MAVİ DONANIM	232,233	TEST	195
DATA	249	MAXİMEDYA	272,273	TİO	59
DETSCHÉ	21	MEDYA	44,45	TRANSDATA	257
DİJİ	161	MEGABAYT	213	TRUVA	193
DOS	121,123	MEGAVİZYON	183	TURANLI	A.K.I
DOSNET	153	MICROSOFT	Ö.K,1,3	TURKCELL	127
EBİS	261	MIKROBETA	147	UFOTEK	53,171,203
EDMONDS	229	MTS	151	VEGA	5
EKİN	269	MULTİMEDYA	73,79,87	VESTEL	31,103,137, 179,211
EKSEN	76,77	NEBİM	271	VISIONS	49
ELİT	175	OLGUNLAR	267	XEROX	9
EMPA	32,33	OLTU	149	YILDIZ	29
ENES	57			YOUNG MULTİMEDYA	113
ERBOY	97				

Kasım Sayısında Neler Var?

USB Hakkında Herşey

Modern PC'lerde USB olmalı. CHIP, USB için varolan ekipmanları ve bu aygıtların başarımını test ediyor, USB problemlerinin çözümü, ve aygıtların bağlanması.

Yazılım Robotları

İnternet'te yalnız değiliz, özellikle elektronik ticarete karşınıza çıkan akıllı "Bot"ların bugünü ve geleceği.

Monitör Testi

17 ve 19 inç monitörler karşılaştırmalı testte, her bütçeye ve her ihtiyaca uygun monitörler için tavsiyeler ve yorumlar.

Linux İçin En İyi Emülatörler

DOS ve Windows programlarının Linux altında da çalışmasını sağlayan emülatör programlarının tanıtımı ve kullanımı, ayrıca oyun konsolları ve eski ev bilgisayarları için emülatörler.

2000 Yılı Problemi için Son Şans

Bugünden PC'nizin ve yazılımlarınızın 2000 yılı uyumluluğunu test etmeniz için son şans, tavsiyeler, chipuçları ve programlar.

Not: Yazılarda güncel gelişmelerden kaynaklanan değişiklikler yapılabilir.

Ve Diğerleri

CHIP TOP 10 Testleri,
Aydın Shareware'leri,
Web Araçları,
Chipucu katalogu,
SüperCHIPman,
Visual Basic, Delphi,
İnternet Araçları,
Linux,
2000 yılı sorunu,
Macromedia Flash kursu,
Mac Dünyasından...

Düzletme

Eylül ayı CHIP Dergisi'nde 274. sayfada yer alan röportajda bahsi geçen Oracle'in yeni ürünün ismi bir hata sonucu Web TV olarak yazılmıştır. Ürünün gerçek ismi Web DB'dir. Düzeltir, özür dileriz.